។ នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស។

# វិនយបិដកេ

# បាចិត្តិយបាឡិ

## ៥. បាចិត្តិយកណ្ឌំ

### ១. មុសាវាទវគ្គោ

### ១. មុសាវាទសិក្ខាបទំ

ឥមេ ខោ បនាយស្មន្តោ ទ្វេនវុតិ បាចិត្តិយា

ធម្មា ឧទ្ទេសំ អាគច្ឆន្តិ។

**១**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ហត្ថកោ សក្យបុត្តោ វាទក្ខិត្តោ ហោតិ។ សោ តិត្ថិយេហិ សទ្ធិំ សល្លបន្តោ អវជានិត្វា បដិជានាតិ, បដិជានិត្វា អវជានាតិ, អញ្ញេនញ្ញំ បដិចរតិ, សម្បជានមុសា ភាសតិ, សង្កេតំ កត្វា វិសំវាទេតិ។ តិត្ថិយា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – "កថញ្ហិ នាម ហត្ថកោ សក្យបុត្តោ អម្ហេហិ សទ្ធិំ សល្លបន្តោ អវជានិត្វា បដិជានិស្សតិ, បដិជានិត្វា អវជានិស្សតិ, អញ្ញេនញ្ញំ បដិចរិស្សតិ, សម្បជានមុសា ភាសិស្សតិ, សង្កេតំ កត្វា វិសំវាទេស្សតី"តិ!

អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខូ តេសំ តិត្ថិយានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ អថ ខោ តេ ភិក្ខូ យេន ហត្ថកោ សក្យបុត្តោ តេនុបសង្កមិំសុ; ឧបសង្កមិត្វា ហត្ថកំ សក្យបុត្តំ ឯតទវោចុំ – "សច្ចំ កិរ ត្វំ, អាវុសោ ហត្ថក, តិត្ថិយេហិ សទ្ធិំ សល្លបន្តោ អវជានិត្វា បដិជានាសិ, បដិជានិត្វា អវជានាសិ, អញ្ញេនញ្ញំ បដិចរសិ, សម្បជានមុសា ភាសសិ, សង្កេតំ កត្វា វិសំវាទេសី"តិ? "ឯតេ ខោ, អាវុសោ, តិត្ថិយា នាម យេន កេនចិ ជេតព្ពា; នេវ តេសំ ជយោ ទាតព្ពោ"តិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – "កថញ្ហិ នាម ហត្ថកោ សក្យបុត្តោ តិត្ថិយេហិ សទ្ធិំ សល្លបន្តោ អវជានិត្វា បដិជានិស្សតិ, បដិជានិត្វា អវជានិស្សតិ, អញ្ញេនញ្ញំ បដិចរិស្សតិ, សម្បជានមុសា ភាសិស្សតិ, សង្កេតំ កត្វា វិសំវាទេស្សតី"តិ!

អថ ខោ តេ ភិក្ខូ ហត្ថកំ សក្យបុត្តំ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មិំ និទានេ ឯតស្មិំ បករណេ ភិក្ខុសង្ឃំ សន្និបាតាបេត្វា ហត្ថកំ សក្យបុត្តំ បដិបុច្ឆិ – "សច្ចំ កិរ ត្វំ, ហត្ថក, តិត្ថិយេហិ សទ្ធិំ សល្លបន្តោ អវជានិត្វា បដិជានាសិ, បដិជានិត្វា អវជានាសិ, អញ្ញេនញ្ញំ បដិចរសិ, សម្បជានមុសា ភាសសិ, សង្កេតំ កត្វា វិសំវាទេសី"តិ? "សច្ចំ, ភគវា"តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម ត្វំ, មោឃបុរិស, តិត្ថិយេហិ សទ្ធិំ សល្លបន្តោ អវជានិត្វា បដិជានិស្សសិ, បដិជានិត្វា អវជានិស្សសិ, អញ្ញេនញ្ញំ បដិចរិស្សសិ, សម្បជានមុសា ភាសិស្សសិ, សង្កេតំ កត្វា វិសំវាទេស្សសិ! នេតំ, មោឃបុរិស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**២**. "**សម្បជានមុសាវាទេ បាចិត្តិយ**"ន្តិ។

**៣**. **សម្បជានមុសាវាទោ** នាម វិសំវាទនបុរេក្ខារស្ស វាចា, គិរា, ព្យប្បថោ, វចីភេទោ, វាចសិកា វិញ្ញត្តិ, អដ្ឋ អនរិយវោហារា – អទិដ្ឋំ ទិដ្ឋំ មេតិ, អស្សុតំ សុតំ មេតិ, អមុតំ មុតំ មេតិ, អវិញ្ញាតំ វិញ្ញាតំ មេតិ, ទិដ្ឋំ អទិដ្ឋំ មេតិ, សុតំ អស្សុតំ មេតិ , មុតំ អមុតំ មេតិ, វិញ្ញាតំ អវិញ្ញាតំ មេតិ។

**អទិដ្ឋំ** នាម ន ចក្ខុនា ទិដ្ឋំ។ **អស្សុតំ** នាម ន សោតេន សុតំ។ **អមុតំ** នាម ន ឃានេន ឃាយិតំ, ន ជិវ្ហាយ សាយិតំ, ន កាយេន ផុដ្ឋំ។ **អវិញ្ញាតំ** នាម ន មនសា វិញ្ញាតំ។ **ទិដ្ឋំ** នាម ចក្ខុនា ទិដ្ឋំ។ **សុតំ** នាម សោតេន សុតំ។ **មុតំ** នាម ឃានេន ឃាយិតំ, ជិវ្ហាយ សាយិតំ, កាយេន ផុដ្ឋំ។ **វិញ្ញាតំ** នាម មនសា វិញ្ញាតំ។

**៤**. តីហាការេហិ “អទិដ្ឋំ ទិដ្ឋំ មេ”តិ សម្បជានមុសា ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស – បុព្ពេវស្ស ហោតិ “មុសា ភណិស្ស”ន្តិ, ភណន្តស្ស ហោតិ “មុសា ភណាមី”តិ, ភណិតស្ស ហោតិ “មុសា មយា ភណិត”ន្តិ។

ចតូហាការេហិ “អទិដ្ឋំ ទិដ្ឋំ មេ”តិ សម្បជានមុសា ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស – បុព្ពេវស្ស ហោតិ “មុសា ភណិស្ស”ន្តិ, ភណន្តស្ស ហោតិ “មុសា ភណាមី”តិ, ភណិតស្ស ហោតិ “មុសា មយា ភណិត”ន្តិ, វិនិធាយ ទិដ្ឋឹ។

បញ្ចហាការេហិ “អទិដ្ឋំ ទិដ្ឋំ មេ”តិ សម្បជានមុសា ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស – បុព្ពេវស្ស ហោតិ “មុសា ភណិស្ស”ន្តិ, ភណន្តស្ស ហោតិ “មុសា ភណាមី”តិ, ភណិតស្ស ហោតិ “មុសា មយា ភណិត”ន្តិ, វិនិធាយ ទិដ្ឋឹ, វិនិធាយ ខន្តឹ។

ឆហាការេហិ “អទិដ្ឋំ ទិដ្ឋំ មេ”តិ សម្បជានមុសា ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស – បុព្ពេវស្ស ហោតិ “មុសា ភណិស្ស”ន្តិ, ភណន្តស្ស ហោតិ “មុសា ភណាមី”តិ, ភណិតស្ស ហោតិ “មុសា មយា ភណិត”ន្តិ , វិនិធាយ ទិដ្ឋឹ, វិនិធាយ ខន្តឹ, វិនិធាយ រុចឹ។

សត្តហាការេហិ “អទិដ្ឋំ ទិដ្ឋំ មេ”តិ សម្បជានមុសា ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស” – បុព្ពេវស្ស ហោតិ “មុសា ភណិស្ស”ន្តិ, ភណន្តស្ស ហោតិ “មុសា ភណាមី”តិ, ភណិតស្ស ហោតិ “មុសា មយា ភណិត”ន្តិ, វិនិធាយ ទិដ្ឋឹ, វិនិធាយ ខន្តឹ, វិនិធាយ រុចឹ, វិនិធាយ ភាវំ។

**៥**. តីហាការេហិ “អស្សុតំ សុតំ មេ”តិ…បេ.… អមុតំ មុតំ មេតិ…បេ.… អវិញ្ញាតំ វិញ្ញាតំ មេតិ សម្បជានមុសា ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស – បុព្ពេវស្ស ហោតិ “មុសា ភណិស្ស”ន្តិ, ភណន្តស្ស ហោតិ “មុសា ភណាមី”តិ, ភណិតស្ស ហោតិ “មុសា មយា ភណិត”ន្តិ។

ចតូហាការេហិ…បេ.… បញ្ចហាការេហិ…បេ.… ឆហាការេហិ…បេ.… សត្តហាការេហិ “អវិញ្ញាតំ វិញ្ញាតំ មេ”តិ សម្បជានមុសា ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស – បុព្ពេវស្ស ហោតិ “មុសា ភណិស្ស”ន្តិ, ភណន្តស្ស ហោតិ “មុសា ភណាមី”តិ, ភណិតស្ស ហោតិ “មុសា មយា ភណិតន្តិ, វិនិធាយ ទិដ្ឋឹ, វិនិធាយ ខន្តឹ, វិនិធាយ រុចឹ, វិនិធាយ ភាវំ។

**៦**. តីហាការេហិ “អទិដ្ឋំ ទិដ្ឋញ្ច មេ សុតញ្ចា”តិ សម្បជានមុសា ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស…បេ.… តីហាការេហិ “អទិដ្ឋំ ទិដ្ឋញ្ច មេ មុតញ្ចា”តិ សម្បជានមុសា ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស…បេ.… តីហាការេហិ “អទិដ្ឋំ ទិដ្ឋញ្ច មេ វិញ្ញាតញ្ចា”តិ សម្បជានមុសា ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស …បេ.… តីហាការេហិ អទិដ្ឋំ “ទិដ្ឋញ្ច មេ សុតញ្ច មុតញ្ចា”តិ…បេ.… តីហាការេហិ អទិដ្ឋំ “ទិដ្ឋញ្ច មេ សុតញ្ច វិញ្ញាតញ្ចា”តិ…បេ.… តីហាការេហិ អទិដ្ឋំ “ទិដ្ឋញ្ច មេ សុតញ្ច មុតញ្ច វិញ្ញាតញ្ចា”តិ សម្បជានមុសា ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស…បេ.…។

តីហាការេហិ អស្សុតំ “សុតញ្ច មេ មុតញ្ចា”តិ…បេ.… តីហាការេហិ អស្សុតំ “សុតញ្ច មេ វិញ្ញាតញ្ចា”តិ…បេ.… តីហាការេហិ អស្សុតំ “សុតញ្ច មេ ទិដ្ឋញ្ចា”តិ សម្បជានមុសា ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស…បេ.… តីហាការេហិ អស្សុតំ “សុតញ្ច មេ មុតញ្ច វិញ្ញាតញ្ចា”តិ…បេ.… តីហាការេហិ អស្សុតំ “សុតញ្ច មេ មុតញ្ច ទិដ្ឋញ្ចា”តិ…បេ.… តីហាការេហិ អស្សុតំ “សុតញ្ច មេ មុតញ្ច វិញ្ញាតញ្ច ទិដ្ឋញ្ចា”តិ សម្បជានមុសា ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស…បេ.…។

តីហាការេហិ អមុតំ “មុតញ្ច មេ វិញ្ញាតញ្ចា”តិ…បេ.… តីហាការេហិ អមុតំ “មុតញ្ច មេ ទិដ្ឋញ្ចា”តិ…បេ.… តីហាការេហិ អមុតំ “មុតញ្ច មេ សុតញ្ចា”តិ សម្បជានមុសា ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស…បេ.… តីហាការេហិ អមុតំ “មុតញ្ច មេ វិញ្ញាតញ្ច ទិដ្ឋញ្ចា”តិ…បេ.… តីហាការេហិ អមុតំ “មុតញ្ច មេ វិញ្ញាតញ្ច សុតញ្ចា”តិ…បេ.… តីហាការេហិ អមុតំ “មុតញ្ច មេ វិញ្ញាតញ្ច ទិដ្ឋញ្ច សុតញ្ចា”តិ សម្បជានមុសា ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស…បេ.…។

តីហាការេហិ អវិញ្ញាតំ “វិញ្ញាតញ្ច មេ ទិដ្ឋញ្ចា”តិ…បេ.… តីហាការេហិ អវិញ្ញាតំ “វិញ្ញាតញ្ច មេ សុតញ្ចា”តិ…បេ.… តីហាការេហិ អវិញ្ញាតំ “វិញ្ញាតញ្ច មេ មុតញ្ចា”តិ សម្បជានមុសា ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស…បេ.… តីហាការេហិ អវិញ្ញាតំ “វិញ្ញាតញ្ច មេ ទិដ្ឋញ្ច សុតញ្ចា”តិ…បេ.… តីហាការេហិ អវិញ្ញាតំ “វិញ្ញាតញ្ច

មេ ទិដ្ឋញ្ច មុតញ្ចា”តិ…បេ… តីហាការេហិ អវិញ្ញាតំ “វិញ្ញាតញ្ច មេ ទិដ្ឋញ្ច សុតញ្ច មុតញ្ចា”តិ សម្បជានមុសា ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស…បេ…។

**៧**. តីហាការេហិ ទិដ្ឋំ “អទិដ្ឋំ មេ”តិ…បេ… សុតំ “អស្សុតំ មេ”តិ…បេ… មុតំ “អមុតំ មេ”តិ…បេ… វិញ្ញាតំ “អវិញ្ញាតំ មេ”តិ សម្បជានមុសា ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស…បេ…។

**៨**. តីហាការេហិ ទិដ្ឋំ “សុតំ មេ”តិ…បេ… តីហាការេហិ ទិដ្ឋំ “មុតំ មេ”តិ…បេ… តីហាការេហិ ទិដ្ឋំ “វិញ្ញាតំ មេ”តិ សម្បជានមុសា ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស…បេ… តីហាការេហិ ទិដ្ឋំ “សុតញ្ច មេ មុតញ្ចា”តិ…បេ… តីហាការេហិ ទិដ្ឋំ “សុតញ្ច មេ វិញ្ញាតញ្ចា”តិ…បេ… តីហាការេហិ ទិដ្ឋំ “សុតញ្ច មេ មុតញ្ច វិញ្ញាតញ្ចា”តិ សម្បជានមុសា ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស…បេ…។

តីហាការេហិ សុតំ “មុតំ មេ”តិ…បេ… តីហាការេហិ សុតំ “វិញ្ញាតំ មេ”តិ…បេ… តីហាការេហិ សុតំ “ទិដ្ឋំ មេ”តិ សម្បជានមុសា ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស…បេ… តីហាការេហិ សុតំ “មុតញ្ច មេ វិញ្ញាតញ្ចា”តិ…បេ… តីហាការេហិ សុតំ “មុតញ្ច មេ ទិដ្ឋញ្ចា”តិ…បេ… តីហាការេហិ សុតំ “មុតញ្ច មេ វិញ្ញាតញ្ច ទិដ្ឋញ្ចា”តិ សម្បជានមុសា ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស…បេ…។

តីហាការេហិ មុតំ “វិញ្ញាតំ មេ”តិ…បេ… តីហាការេហិ មុតំ “ទិដ្ឋំ មេ”តិ…បេ… តីហាការេហិ មុតំ “សុតំ មេ”តិ សម្បជានមុសា ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស…បេ… តីហាការេហិ មុតំ “វិញ្ញាតញ្ច មេ ទិដ្ឋញ្ចា”តិ…បេ… តីហាការេហិ មុតំ “វិញ្ញាតញ្ច មេ សុតញ្ចា”តិ…បេ… តីហាការេហិ មុតំ “វិញ្ញាតញ្ច មេ ទិដ្ឋញ្ច សុតញ្ចា”តិ សម្បជានមុសា ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស…បេ…។

តីហាការេហិ វិញ្ញាតំ “ទិដ្ឋំ មេ”តិ…បេ… តីហាការេហិ វិញ្ញាតំ “សុតំ មេ”តិ …បេ… តីហាការេហិ វិញ្ញាតំ “មុតំ មេ”តិ សម្បជានមុសា ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស…បេ… តីហាការេហិ វិញ្ញាតំ “ទិដ្ឋញ្ច មេ សុតញ្ចា”តិ…បេ… តីហាការេហិ វិញ្ញាតំ “ទិដ្ឋញ្ច មេ មុតញ្ចា”តិ…បេ… តីហាការេហិ វិញ្ញាតំ “ទិដ្ឋញ្ច មេ សុតញ្ច មុតញ្ចា”តិ សម្បជានមុសា ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស…បេ…។

**៩**. តីហាការេហិ ទិដ្ឋេ វេមតិកោ ទិដ្ឋំ នោកប្បេតិ, ទិដ្ឋំ នស្សរតិ , ទិដ្ឋំ បមុដ្ឋោ ហោតិ…បេ… សុតេ វេមតិកោ សុតំ នោកប្បេតិ, សុតំ នស្សរតិ, សុតំ បមុដ្ឋោ ហោតិ…បេ… មុតេ វេមតិកោ មុតំ នោកប្បេតិ, មុតំ នស្សរតិ, មុតំ បមុដ្ឋោ ហោតិ…បេ… វិញ្ញាតេ វេមតិកោ វិញ្ញាតំ នោកប្បេតិ, វិញ្ញាតំ នស្សរតិ, វិញ្ញាតំ បមុដ្ឋោ ហោតិ… វិញ្ញាតញ្ច មេ ទិដ្ឋញ្ចាតិ…បេ… វិញ្ញាតំ បមុដ្ឋោ ហោតិ វិញ្ញាតញ្ច មេ សុតញ្ចាតិ…បេ… វិញ្ញាតំ បមុដ្ឋោ ហោតិ; វិញ្ញាតញ្ច មេ មុតញ្ចាតិ…បេ… វិញ្ញាតំ បមុដ្ឋោ ហោតិ; វិញ្ញាតញ្ច មេ ទិដ្ឋញ្ច សុតញ្ចាតិ…បេ… វិញ្ញាតំ បមុដ្ឋោ ហោតិ; វិញ្ញាតញ្ច មេ ទិដ្ឋញ្ច មុតញ្ចាតិ…បេ… វិញ្ញាតំ បមុដ្ឋោ ហោតិ; វិញ្ញាតញ្ច មេ ទិដ្ឋញ្ច សុតញ្ច មុតញ្ចាតិ សម្បជានមុសា ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**១០**. ចតូហាការេហិ…បេ… បញ្ចហាការេហិ…បេ… ឆហាការេហិ…បេ… សត្តហាការេហិ…បេ… វិញ្ញាតំ បមុដ្ឋោ ហោតិ, វិញ្ញាតញ្ច មេ ទិដ្ឋញ្ច សុតញ្ច មុតញ្ចាតិ សម្បជានមុសា ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស – បុព្ពេវស្ស ហោតិ “មុសា ភណិស្ស”ន្តិ, ភណន្តស្ស ហោតិ “មុសា ភណាមី”តិ, ភណិតស្ស ហោតិ “មុសា មយា ភណិត”ន្តិ, វិនិធាយ ទិដ្ឋិំ, វិនិធាយ ខន្តិំ, វិនិធាយ រុចិំ, វិនិធាយ ភាវំ។

**១១**. អនាបត្តិ ទវា ភណតិ, រវា ភណតិ [ទវាយ ភណតិ, រវាយ ភណតិ (ស្យា.)]។ “**ទវា ភណតិ** នាម សហសា ភណតិ។ **រវា ភណតិ** នាម ‘អញ្ញំ ភណិស្សាមី’តិ អញ្ញំ ភណតិ”។ ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

មុសាវាទសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ បឋមំ។

## ២. ឱមសវាទសិក្ខាបទំ

**១២**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ បេសលេហិ ភិក្ខូហិ សទ្ធិំ ភណ្ឌន្តា [ភណ្ឌេន្តា (ក.)] បេសលេ ភិក្ខូ ឱមសន្តិ – ជាតិយាបិ, នាមេនបិ, គោត្តេនបិ, កម្មេនបិ, សិប្បេនបិ, អាពាធេនបិ, លិង្គេនបិ, កិលេសេនបិ, អាបត្តិយាបិ; ហីនេនបិ អក្កោសេន ខុំសេន្តិ វម្ភេន្តិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ

វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ បេសលេហិ ភិក្ខូហិ សទ្ធឹ ភណ្ឌន្តា បេសលេ ភិក្ខូ ឱមសិស្សន្តិ – ជាតិយាបិ, នាមេនបិ, គោត្តេនបិ, កម្មេនបិ, សិប្បេនបិ, អាពាធេនបិ, លិង្គេនបិ, កិលេសេនបិ, អាបត្តិយាបិ; ហីនេនបិ អក្កោសេន ខុំសេស្សន្តិ វម្ភេស្សន្តី”តិ!

អថ ខោ តេ ភិក្ខូ ឆព្ពគ្គិយេ ភិក្ខូ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ…បេ…. សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, បេសលេហិ ភិក្ខូហិ សទ្ធឹ ភណ្ឌន្តា បេសលេ ភិក្ខូ ឱមសថ – ជាតិយាបិ…បេ…. ហីនេនបិ អក្កោសេន ខុំសេថ វម្ភេថាតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…. កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, បេសលេហិ ភិក្ខូហិ សទ្ធឹ ភណ្ឌន្តា បេសលេ ភិក្ខូ ឱមសិស្សថ – ជាតិយាបិ…បេ…. ហីនេនបិ អក្កោសេន ខុំសេស្សថ វម្ភេស្សថ ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ…. វិគរហិត្វា…បេ…. ធម្មឹ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ –

**១៣**. “ភូតបុព្ពំ, ភិក្ខវេ, តក្កសិលាយំ [តក្កសីលាយំ (ក.)] អញ្ញតរស្ស ព្រាហ្មណស្ស នន្ទិវិសាលោ នាម ពលីពទ្ទោ [ពលិវទ្ទោ (សី.), ពលិពទ្ទោ (ស្យា.)] អហោសិ។ អថ ខោ, ភិក្ខវេ, នន្ទិវិសាលោ ពលីពទ្ទោ តំ ព្រាហ្មណំ ឯតទវោច – “គច្ឆ ត្វំ, ព្រាហ្មណ, សេដ្ឋិនា សទ្ធឹ សហស្សេន អព្ភុតំ ករោហិ – មយ្ហំ ពលីពទ្ទោ សកដសតំ អតិពទ្ធំ បវដ្ដេស្សតី”តិ។ អថ ខោ, ភិក្ខវេ, សោ ព្រាហ្មណោ សេដ្ឋិនា សទ្ធឹ សហស្សេន អព្ភុតំ អកាសិ – មយ្ហំ ពលីពទ្ទោ សកដសតំ អតិពទ្ធំ បវដ្ដេស្សតីតិ។ អថ ខោ, ភិក្ខវេ, សោ ព្រាហ្មណោ សកដសតំ អតិពន្ធិត្វា នន្ទិវិសាលំ ពលីពទ្ទំ យុញ្ជិត្វា ឯតទវោច – “គច្ឆ, កូដ [អញ្ច កូដ (សី. ស្យា.)], វហស្សុ, កូដា’តិ។ អថ ខោ, ភិក្ខវេ, នន្ទិវិសាលោ ពលីពទ្ទោ តត្ថេវ អដ្ឋាសិ។ អថ ខោ, ភិក្ខវេ, សោ ព្រាហ្មណោ សហស្សេន បរាជិតោ បជ្ឈាយិ។ អថ ខោ, ភិក្ខវេ, នន្ទិវិសាលោ ពលីពទ្ទោ តំ ព្រាហ្មណំ ឯតទវោច – “កិស្ស ត្វំ, ព្រាហ្មណ, បជ្ឈាយសី”តិ? ‘តថា ហិ បនាហំ, ភោ, តយា សហស្សេន បរាជិតោ”តិ។ ‘កិស្ស បន មំ ត្វំ, ព្រាហ្មណ, អកូដំ កូដវាទេន បាបេសិ? គច្ឆ ត្វំ, ព្រាហ្មណ, សេដ្ឋិនា សទ្ធឹ ទ្វីហិ សហស្សេហិ អព្ភុតំ ករោហិ – “មយ្ហំ ពលីពទ្ទោ សកដសតំ អតិពទ្ធំ បវដ្ដេស្សតី”តិ។ “មា ច មំ អកូដំ កូដវាទេន បាបេសី”តិ។ អថ ខោ, ភិក្ខវេ, សោ ព្រាហ្មណោ សេដ្ឋិនា សទ្ធឹ ទ្វីហិ សហស្សេហិ អព្ភុតំ អកាសិ – “មយ្ហំ ពលីពទ្ទោ សកដសតំ អតិពទ្ធំ បវដ្ដេស្សតី”តិ។ អថ ខោ, ភិក្ខវេ, សោ ព្រាហ្មណោ សកដសតំ អតិពន្ធិត្វា នន្ទិវិសាលំ ពលីពទ្ទំ យុញ្ជិត្វា ឯតទវោច – “អច្ឆ, ភទ្រ, វហស្សុ, ភទ្រា”តិ។ អថ ខោ, ភិក្ខវេ, នន្ទិវិសាលោ ពលីពទ្ទោ សកដសតំ អតិពទ្ធំ បវដ្ដេសិ។

[ជា. ១.១.២៨ នន្ទិវិសាលជាតកេបិ, តត្ថ បន មនុញ្ញសទ្ទោ ទិស្សតិ] “មនាបមេវ ភាសេយ្យ, នា, មនាបំ កុទាចនំ;
មនាបំ ភាសមានស្ស, គរុំ ភារំ ឧទព្ពហិ;
ធនញ្ច នំ អលាភេសិ, តេន ច, ត្តមនោ អហូតិ។

“តទាបិ មេ, ភិក្ខវេ, អមនាបា ខុំសនា វម្ភនា។ កិមង្គំ បន ឯតរហិ មនាបា ភវិស្សតិ ខុំសនា វម្ភនា? នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ….។ “ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**១៤**. **“ឱមសវាទេ បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**១៥**. **ឱមសវាទោ** នាម ទសហិ អាការេហិ ឱមសតិ – ជាតិយាបិ, នាមេនបិ, គោត្តេនបិ, កម្មេនបិ, សិប្បេនបិ, អាពាធេនបិ, លិង្គេនបិ, កិលេសេនបិ, អាបត្តិយាបិ, អក្កោសេនបិ។

**ជាតិ** នាម ទ្វេ ជាតិយោ – ហីនា ច ជាតិ ឧក្កដ្ឋា ច ជាតិ។ **ហីនា** នាម ជាតិ – ចណ្ឌាលជាតិ, វេនជាតិ, នេសាទជាតិ, រថការជាតិ, បុក្កុសជាតិ។ ឯសា ហីនា នាម ជាតិ។ **ឧក្កដ្ឋា** នាម ជាតិ – ខត្តិយជាតិ, ព្រាហ្មណជាតិ។ ឯសា ឧក្កដ្ឋា នាម ជាតិ។

**នាមំ** នាម ទ្វេ នាមានិ – ហីនញ្ច នាមំ ឧក្កដ្ឋញ្ច នាមំ ។ **ហីនំ** នាម នាមំ – អវកណ្ណកំ, ជវកណ្ណកំ, ធនិដ្ឋកំ, សវិដ្ឋកំ, កុលវឌ្ឍកំ, តេសុ តេសុ វា បន ជនបទេសុ ឱញ្ញាតំ អវញ្ញាតំ ហីឡិតំ បរិភូតំ អចិត្តីកតំ, ឯតំ ហីនំ នាម នាមំ។ **ឧក្កដ្ឋំ** នាម នាមំ – ពុទ្ធប្បដិសំយុត្តំ, ធម្មប្បដិសំយុត្តំ, សង្ឃប្បដិសំយុត្តំ, តេសុ តេសុ វា បន ជនបទេសុ អនោញ្ញាតំ អនវញ្ញាតំ អហីឡិតំ អបរិភូតំ ចិត្តីកតំ, ឯតំ ឧក្កដ្ឋំ នាម នាមំ។

**គោត្តំ** នាម ទ្វេ គោត្តានិ – ហីនញ្ច គោត្តំ ឧក្កដ្ឋញ្ច គោត្តំ។ **ហីនំ** នាម គោត្តំ – កោសិយគោត្តំ, ភារទ្វាជគោត្តំ, តេសុ តេសុ វា បន ជនបទេសុ ឱញ្ញាតំ អវញ្ញាតំ ហីឡិតំ បរិភូតំ អចិត្តីកតំ, ឯតំ ហីនំ នាម គោត្តំ។

**ឧក្កដ្ឋំ** នាម គោត្តំ – គោតមគោត្តំ, មោគ្គល្លានគោត្តំ, កច្ចានគោត្តំ, វាសិដ្ឋគោត្តំ, តេសុ តេសុ វា បន ជនបទេសុ អនោញ្ញាតំ អនវញ្ញាតំ អហីឡិតំ អបរិភូតំ ចិត្តីកតំ, ឯតំ ឧក្កដ្ឋំ នាម គោត្តំ។

**កម្មំ** នាម ទ្វេ កម្មានិ – ហីនញ្ច កម្មំ ឧក្កដ្ឋញ្ច កម្មំ។ **ហីនំ** នាម កម្មំ – កោដ្ឋកកម្មំ, បុប្ផឆឌ្ឌកកម្មំ, តេសុ តេសុ វា បន ជនបទេសុ ឱញ្ញាតំ អវញ្ញាតំ ហីឡិតំ បរិភូតំ អចិត្តីកតំ, ឯតំ ហីនំ នាម កម្មំ។ **ឧក្កដ្ឋំ** នាម កម្មំ – កសិ, វណិជ្ជា, គោរក្ខា, តេសុ តេសុ វា បន ជនបទេសុ អនោញ្ញាតំ អនវញ្ញាតំ អហីឡិតំ អបរិភូតំ ចិត្តីកតំ។ ឯតំ ឧក្កដ្ឋំ នាម កម្មំ។

**សិប្បំ** នាម ទ្វេ សិប្បានិ – ហីនញ្ច សិប្បំ ឧក្កដ្ឋញ្ច សិប្បំ ។ **ហីនំ** នាម សិប្បំ – នឡការសិប្បំ, កុម្ភការសិប្បំ, បេសការសិប្បំ, ចម្មការសិប្បំ, នហាបិតសិប្បំ, តេសុ តេសុ វា បន ជនបទេសុ ឱញ្ញាតំ អវញ្ញាតំ ហីឡិតំ បរិភូតំ អចិត្តីកតំ។ ឯតំ ហីនំ នាម សិប្បំ។ **ឧក្កដ្ឋំ** នាម សិប្បំ – មុទ្ទា, គណនា, លេខា, តេសុ តេសុ វា បន ជនបទេសុ អនោញ្ញាតំ អនវញ្ញាតំ អហីឡិតំ អបរិភូតំ ចិត្តីកតំ, ឯតំ ឧក្កដ្ឋំ នាម សិប្បំ។

សព្ពេបិ **អាពាធា** ហីនា, អបិច មធុមេហោ អាពាធោ ឧក្កដ្ឋោ។

**លិង្គំ** នាម ទ្វេ លិង្គានិ – ហីនញ្ច លិង្គំ ឧក្កដ្ឋញ្ច លិង្គំ។ **ហីនំ** នាម លិង្គំ – អតិទីឃំ, អតិរស្សំ, អតិកណ្ហំ, អច្ចោទាតំ, ឯតំ ហីនំ នាម លិង្គំ។ **ឧក្កដ្ឋំ** នាម លិង្គំ – នាតិទីឃំ, នាតិរស្សំ, នាតិកណ្ហំ, នាច្ចោទាតំ។ ឯតំ ឧក្កដ្ឋំ នាម លិង្គំ។

សព្ពេបិ **កិលេសា** ហីនា។

សព្ពាបិ **អាបត្តិយោ** ហីនា។ អបិច, សោតាបត្តិសមាបត្តិ ឧក្កដ្ឋា។

**អក្កោសោ** នាម ទ្វេ អក្កោសា – ហីនោ ច អក្កោសោ ឧក្កដ្ឋោ ច អក្កោសោ។ **ហីនោ** នាម អក្កោសោ – ឱដ្ឋោសិ, មេណ្ឌោសិ, គោណោសិ, គទ្រភោសិ, តិរច្ឆានគតោសិ, នេរយិកោសិ; នត្ថិ តុយ្ហំ សុគតិ, ទុគ្គតិ យេវ តុយ្ហំ បាដិកង្ខាតិ, យការេន វា ភការេន វា, កាដកោដចិកាយ វា, ឯសោ ហីនោ នាម អក្កោសោ។ **ឧក្កដ្ឋោ** នាម អក្កោសោ – បណ្ឌិតោសិ, ព្យត្តោសិ , មេធាវីសិ, ពហុស្សុតោសិ, ធម្មកថិកោសិ, នត្ថិ តុយ្ហំ ទុគ្គតិ, សុគតិយេវ តុយ្ហំ បាដិកង្ខាតិ, ឯសោ ឧក្កដ្ឋោ នាម អក្កោសោ។

**១៦**. ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ហីនេន ហីនំ វទេតិ, ចណ្ឌាលំ វេនំ នេសាទំ រថការំ បុក្កុសំ – "ចណ្ឌាលោសិ, វេនោសិ, នេសាទោសិ, រថការោសិ, បុក្កុសោសី"តិ ភណតិ [វទេតីតិ ឧទ្ទេសោ។ ភណតីតិ វិត្ថារោ (វជិរពុទ្ធិ)], អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ហីនេន ឧក្កដ្ឋំ វទេតិ, ខត្តិយំ ព្រាហ្មណំ – "ចណ្ឌាលោសិ, វេនោសិ, នេសាទោសិ, រថការោសិ, បុក្កុសោសី"តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ឧក្កដ្ឋេន ហីនំ វទេតិ, ចណ្ឌាលំ វេនំ នេសាទំ រថការំ បុក្កុសំ – "ខត្តិយោសិ, ព្រាហ្មណោសី"តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ឧក្កដ្ឋេន ឧក្កដ្ឋំ វទេតិ, ខត្តិយំ ព្រាហ្មណំ – "ខត្តិយោសិ, ព្រាហ្មណោសី"តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

**១៧**. ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ហីនេន ហីនំ វទេតិ, អវកណ្ណកំ ជវកណ្ណកំ ធនិដ្ឋកំ សវិដ្ឋកំ កុលវឌ្ឍកំ – "អវកណ្ណកោសិ, ជវកណ្ណកោសិ, ធនិដ្ឋកោសិ, សវិដ្ឋកោសិ, កុលវឌ្ឍកោសី"តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ហីនេន ឧក្កដ្ឋំ វទេតិ, ពុទ្ធរក្ខិតំ ធម្មរក្ខិតំ សង្ឃរក្ខិតំ – "អវកណ្ណកោសិ, ជវកណ្ណកោសិ, ធនិដ្ឋកោសិ, សវិដ្ឋកោសិ, កុលវឌ្ឍកោសី"តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ឧក្កដ្ឋេន ហីនំ វទេតិ, អវកណ្ណកំ ជវកណ្ណកំ ធនិដ្ឋកំ សវិដ្ឋកំ កុលវឌ្ឍកំ – “ពុទ្ធរក្ខិតោសិ, ធម្មរក្ខិតោសិ, សង្ឃរក្ខិតោសី”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ឧក្កដ្ឋេន ឧកដ្ឋំ វទេតិ, ពុទ្ធរក្ខិតំ ធម្មរក្ខិតំ សង្ឃរក្ខិតំ – “ពុទ្ធរក្ខិតោសិ, ធម្មរក្ខិតោសិ, សង្ឃរក្ខិតោសី”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

**១៨**. ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ហីនេន ហីនំ វទេតិ, កោសិយំ ភារទ្វាជំ – “កោសិយោសិ, ភារទ្វាជោសី”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ហីនេន ឧក្កដ្ឋំ វទេតិ, គោតមំ មោគ្គល្លានំ កច្ចានំ វាសិដ្ឋំ – “កោសិយោសិ, ភារទ្វាជោសី”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ឧក្កដ្ឋេន ហីនំ វទេតិ, កោសិយំ ភារទ្វាជំ – “គោតមោសិ, មោគ្គល្លានោសិ, កច្ចានោសិ, វាសិដ្ឋោសី”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ឧក្កដ្ឋេន ឧក្កដ្ឋំ វទេតិ, គោតមំ មោគ្គល្លានំ កច្ចានំ វាសិដ្ឋំ – “គោតមោសិ, មោគ្គល្លានោសិ, កច្ចានោសិ, វាសិដ្ឋោសី”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

**១៩**. ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ហីនេន ហីនំ វទេតិ, កោដ្ឋកំ បុប្ផឆឌ្ឌកំ – “កោដ្ឋកោសិ, បុប្ផឆឌ្ឌកោសី”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ហីនេន ឧក្កដ្ឋំ វទេតិ, កស្សកំ វាណិជំ គោរក្ខំ – “កោដ្ឋកោសិ, បុប្ផឆឌ្ឌកោសី”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ឧក្កដ្ឋេន ហីនំ វទេតិ, កោដ្ឋកំ បុប្ផឆឌ្ឌកំ – “កស្សកោសិ, វាណិជោសិ, គោរក្ខោសី”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ឧក្កដ្ឋេន ឧក្កដ្ឋំ វទេតិ, កស្សកំ វាណិជំ គោរក្ខំ – “កស្សកោសិ, វាណិជោសិ, គោរក្ខោសី”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

**២០**. ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ហីនេន ហីនំ វទេតិ, នឡការំ កុម្ភការំ បេសការំ ចម្មការំ នហាបិតំ – “នឡការោសិ, កុម្ភការោសិ, បេសការោសិ, ចម្មការោសិ, នហាបិតោសី”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ហីនេន ឧក្កដ្ឋំ វទេតិ, មុទ្ទិកំ គណកំ លេខកំ – “នឡការោសិ, កុម្ភការោសិ, បេសការោសិ, ចម្មការោសិ, នហាបិតោសី”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ឧក្កដ្ឋេន ហីនំ វទេតិ, នឡការំ កុម្ភការំ បេសការំ ចម្មការំ នហាបិតំ – “មុទ្ទិកោសិ, គណកោសិ, លេខកោសី”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ឧក្កដ្ឋេន ឧក្កដ្ឋំ វទេតិ, មុទ្ទិកំ គណកំ លេខកំ – “មុទ្ទិកោសិ, គណកោសិ, លេខកោសី”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

**២១**. ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ហីនេន ហីនំ វទេតិ, កុដ្ឋិកំ គណ្ឌិកំ កិលាសិកំ សោសិកំ អបមារិកំ – “កុដ្ឋិកោសិ, គណ្ឌិកោសិ, កិលាសិកោសិ, សោសិកោសិ,

អបមារិកោសី”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ហីនេន ឧក្កដ្ឋំ វទេតិ, មធុមេហិកំ – “កុដ្ឋិកោសិ, គណ្ឌិកោសិ, កិលាសិកោសិ, សោសិកោសិ, អបមារិកោសី”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ឧក្កដ្ឋេន ហីនំ វទេតិ, កុដ្ឋិកំ គណ្ឌិកំ កិលាសិកំ សោសិកំ អបមារិកំ – “មធុមេហិកោសី”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ឧក្កដ្ឋេន ឧក្កដ្ឋំ វទេតិ, មធុមេហិកំ – “មធុមេហិកោសី”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

**២២**. ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ហីនេន ហីនំ វទេតិ, អតិទីឃំ អតិរស្សំ អតិកណ្ហំ អច្ចោទាតំ – “អតិទីឃោសិ, អតិរស្សោសិ, អតិកណ្ហោសិ, អច្ចោទាតោសី”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ហីនេន ឧក្កដ្ឋំ វទេតិ, នាតិទីឃំ នាតិរស្សំ នាតិកណ្ហំ នាច្ចោទាតំ – “អតិទីឃោសិ, អតិរស្សោសិ, អតិកណ្ហោសិ, អច្ចោទាតោសី”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ឧក្កដ្ឋេន ហីនំ វទេតិ, អតិទីឃំ អតិរស្សំ អតិកណ្ហំ អច្ចោទាតំ – “នាតិទីឃោសិ, នាតិរស្សោសិ, នាតិកណ្ហោសិ, នាច្ចោទាតោសី”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ឧក្កដ្ឋេន ឧក្កដ្ឋំ វទេតិ, នាតិទីឃំ នាតិរស្សំ នាតិកណ្ហំ នាច្ចោទាតំ – “នាតិទីឃោសិ, នាតិរស្សោសិ, នាតិកណ្ហោសិ, នាច្ចោទាតោសី”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

**២៣**. ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ហីនេន ហីនំ វទេតិ, រាគបរិយុដ្ឋិតំ ទោសបរិយុដ្ឋិតំ មោហបរិយុដ្ឋិតំ – “រាគបរិយុដ្ឋិតោសិ, ទោសបរិយុដ្ឋិតោសិ, មោហបរិយុដ្ឋិតោសី”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ហីនេន ឧក្កដ្ឋំ វទេតិ, វីតរាគំ វីតទោសំ វីតមោហំ – “រាគបរិយុដ្ឋិតោសិ , ទោសបរិយុដ្ឋិតោសិ, មោហបរិយុដ្ឋិតោសី”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ឧក្កដ្ឋេន ហីនំ វទេតិ, រាគបរិយុដ្ឋិតំ ទោសបរិយុដ្ឋិតំ មោហបរិយុដ្ឋិតំ – “វីតរាគោសិ, វីតទោសោសិ, វីតមោហោសី”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ឧក្កដ្ឋេន ឧក្កដ្ឋំ វទេតិ, វីតរាគំ វីតទោសំ វីតមោហំ – “វីតរាគោសិ, វីតទោសោសិ, វីតមោហោសី”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

**២៤**. ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ហីនេន ហីនំ វទេតិ, បារាជិកំ អជ្ឈាបន្នំ សង្ឃាទិសេសំ អជ្ឈាបន្នំ ថុល្លច្ចយំ អជ្ឈាបន្នំ បាចិត្តិយំ អជ្ឈាបន្នំ បាដិទេសនីយំ អជ្ឈាបន្នំ ទុក្កដំ អជ្ឈាបន្នំ ទុព្ភាសិតំ អជ្ឈាបន្នំ – “បារាជិកំ អជ្ឈាបន្នោសិ, សង្ឃាទិសេសំ អជ្ឈាបន្នោសិ, ថុល្លច្ចយំ អជ្ឈាបន្នោសិ, បាចិត្តិយំ អជ្ឈាបន្នោសិ, បាដិទេសនីយំ អជ្ឈាបន្នោសិ, ទុក្កដំ អជ្ឈាបន្នោសិ, ទុព្ភាសិតំ អជ្ឈាបន្នោសី”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ហីនេន ឧក្កដ្ឋំ វទេតិ, សោតាបន្នំ – “បារាជិកំ អជ្ឈាបន្នោសិ…បេ…. ទុព្ភាសិតំ អជ្ឈាបន្នោសី”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ឧក្កដ្ឋេន ហីនំ វទេតិ, បារាជិកំ អជ្ឈាបន្នំ...បេ.... ទុព្ភាសិតំ អជ្ឈាបន្នំ – “សោតាបន្នោសី”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ឧក្កដ្ឋេន ឧក្កដ្ឋំ វទេតិ, សោតាបន្នំ – “សោតាបន្នោសី”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

**២៥**. ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ហីនេន ហីនំ វទេតិ, ឱដ្ឋំ មេណ្ឌំ គោណំ គទ្រភំ តិរច្ឆានគតំ នេរយិកំ – “ឱដ្ឋោសិ, មេណ្ឌោសិ, គោណោសិ, គទ្រភោសិ, តិរច្ឆានគតោសិ, នេរយិកោសិ, នត្ថិ តុយ្ហំ សុគតិ, ទុគ្គតិ យេវ តុយ្ហំ បាដិកង្ខា”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ហីនេន ឧក្កដ្ឋំ វទេតិ, បណ្ឌិតំ ព្យត្តំ មេធាវិំ ពហុស្សុតំ ធម្មកថិកំ – “ឱដ្ឋោសិ, មេណ្ឌោសិ, គោណោសិ, គទ្រភោសិ, តិរច្ឆានគតោសិ, នេរយិកោសិ; នត្ថិ តុយ្ហំ សុគតិ, ទុគ្គតិ យេវ តុយ្ហំ បាដិកង្ខា”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ឧក្កដ្ឋេន ហីនំ វទេតិ, ឱដ្ឋំ មេណ្ឌំ គោណំ គទ្រភំ តិរច្ឆានគតំ នេរយិកំ – “បណ្ឌិតោសិ, ព្យត្តោសិ, មេធាវីសិ, ពហុស្សុតោសិ, ធម្មកថិកោសិ, នត្ថិ តុយ្ហំ ទុគ្គតិ, សុគតិ យេវ តុយ្ហំ បាដិកង្ខា”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ឧក្កដ្ឋេន ឧក្កដ្ឋំ វទេតិ, បណ្ឌិតំ ព្យត្តំ មេធាវិំ ពហុស្សុតំ ធម្មកថិកំ – “បណ្ឌិតោសិ, ព្យត្តោសិ, មេធាវីសិ, ពហុស្សុតោសិ, ធម្មកថិកោសិ, នត្ថិ តុយ្ហំ ទុគ្គតិ, សុគតិ យេវ តុយ្ហំ បាដិកង្ខា”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

**២៦**. ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ឯវំ វទេតិ, “សន្តិ ឥធេកច្ចេ ចណ្ឌាលា វេនា នេសាទា រថការា បុក្កុសា”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ ទុក្កដស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ឯវំ វទេតិ, “សន្តិ ឥធេកច្ចេ ខត្តិយា, ព្រាហ្មណា”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ ទុក្កដស្ស។

**២៧**. ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ឯវំ វទេតិ, “សន្តិ ឥធេកច្ចេ អវកណ្ណកា ជវកណ្ណកា ធនិដ្ឋកា សវិដ្ឋកា កុលវឌ្ឍកា”តិ ភណតិ...បេ....។ “សន្តិ ឥធេកច្ចេ ពុទ្ធរក្ខិតា ធម្មរក្ខិតា សង្ឃរក្ខិតា”តិ ភណតិ ...បេ....។ “សន្តិ ឥធេកច្ចេ កោសិយា ភារទ្វាជា”តិ ភណតិ...បេ....។ “សន្តិ ឥធេកច្ចេ គោតមា មោគ្គល្លានា កច្ចានា វាសិដ្ឋា”តិ ភណតិ...បេ....។ “សន្តិ ឥធេកច្ចេ កោដ្ឋកា បុប្ផឆឌ្ឌកា”តិ ភណតិ...បេ....។ “សន្តិ ឥធេកច្ចេ កស្សកា វាណិជា គោរក្ខា”តិ ភណតិ...បេ....។ “សន្តិ ឥធេកច្ចេ នឡការា កុម្ភការា បេសការា ចម្មការា នហាបិតា”តិ ភណតិ...បេ....។ “សន្តិ ឥធេកច្ចេ មុទ្ទិកា គណកា លេខកា”តិ ភណតិ...បេ....។ “សន្តិ ឥធេកច្ចេ កុដ្ឋិកា គណ្ឌិកា កិលាសិកា សោសិកា អបមារិកា”តិ ភណតិ...បេ....។ “សន្តិ ឥធេកច្ចេ មធុមេហិកា”តិ ភណតិ...បេ....។ “សន្តិ ឥធេកច្ចេ អតិទីឃា អតិរស្សា អតិកណ្ហា អច្ចោទាតា”តិ ភណតិ...បេ....។ “សន្តិ ឥធេកច្ចេ នាតិទីឃា នាតិរស្សា នាតិកណ្ហា នាច្ចោទាតា”តិ ភណតិ...បេ....។ “សន្តិ ឥធេកច្ចេ រាគបរិយុដ្ឋិតា ទោសបរិយុដ្ឋិតា មោហបរិយុដ្ឋិតា”តិ ភណតិ...បេ....។ “សន្តិ ឥធេកច្ចេ វីតរាគា វីតទោសា វីតមោហា”តិ ភណតិ...បេ....។ “សន្តិ ឥធេកច្ចេ បារាជិកំ អជ្ឈាបន្នា...បេ.... ទុព្ភាសិតំ អជ្ឈាបន្នា”តិ ភណតិ...បេ....។ “សន្តិ ឥធេកច្ចេ សោតាបន្នា”តិ ភណតិ...បេ....។ “សន្តិ ឥធេកច្ចេ ឱដ្ឋា មេណ្ឌា គោណា គទ្រភា តិរច្ឆានគតា នេរយិកា, នត្ថិ តេសំ សុគតិ, ទុគ្គតិយេវ តេសំ បាដិកង្ខា”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ ទុក្កដស្ស។

**២៨**. ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ឯវំ វទេតិ, “សន្តិ ឥធេកច្ចេ បណ្ឌិតា ព្យត្តា, មេធាវី ពហុស្សុតា ធម្មកថិកា, នត្ថិ តេសំ ទុគ្គតិ, សុគតិយេវ តេសំ បាដិកង្ខា”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ ទុក្កដស្ស។

**២៩**. ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ឯវំ វទេតិ, “យេ នូន ចណ្ឌាលា វេនា នេសាទា រថការា បុក្កុសា”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ ទុក្កដស្ស...បេ....។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ឯវំ វទេតិ, “យេ នូន បណ្ឌិតា ព្យត្តា មេធាវី ពហុស្សុតា ធម្មកថិកា”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ ទុក្កដស្ស។

**៣០**. ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ឯវំ វទេតិ, “ន មយំ ចណ្ឌាលា វេនា នេសាទា រថការា បុក្កុសា”តិ ភណតិ...បេ....។ “ន មយំ បណ្ឌិតា ព្យត្តា មេធាវី ពហុស្សុតា ធម្មកថិកា, នត្ថម្ហាកំ ទុគ្គតិ, សុគតិយេវ អម្ហាកំ បាដិកង្ខា”តិ ភណតិ។ អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ ទុក្កដស្ស។

**៣១**. ឧបសម្បន្នោ អនុបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ហីនេន ហីនំ វទេតិ,...បេ.... ហីនេន ឧក្កដ្ឋំ វទេតិ...បេ.... ឧក្កដ្ឋេន ហីនំ វទេតិ...បេ.... ឧក្កដ្ឋេន ឧក្កដ្ឋំ វទេតិ, បណ្ឌិតំ ព្យត្តំ មេធាវឹ ពហុស្សុតំ ធម្មកថិកំ – “បណ្ឌិតោសិ, ព្យត្តោសិ, មេធាវីសិ, ពហុស្សុតោសិ, ធម្មកថិកោសិ, នត្ថិ តុយ្ហំ ទុគ្គតិ, សុគតិយេវ តុយ្ហំ បាដិកង្ខា”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ ទុក្កដស្ស។

ឧបសម្បន្នោ អនុបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ឯវំ វទេតិ, “សន្តិ ឥធេកច្ចេ ចណ្ឌាលា វេនា នេសាទា រថការា បុក្កុសា”តិ ភណតិ...បេ....។ “សន្តិ ឥធេកច្ចេ បណ្ឌិតា ព្យត្តា មេធាវី ពហុស្សុតា ធម្មកថិកា, នត្ថិ តេសំ ទុគ្គតិ, សុគតិយេវ តេសំ បាដិកង្ខា”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ ទុក្កដស្ស។

ឧបសម្បន្នោ អនុបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ឯវំ វទេតិ, “យេ នូន ចណ្ឌាលា វេនា នេសាទា រថការា បុក្កុសា”តិ ភណតិ...បេ....។ “យេ នូន បណ្ឌិតា ព្យត្តា មេធាវី ពហុស្សុតា ធម្មកថិកា”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ ទុក្កដស្ស។

ឧបសម្បន្នោ អនុបសម្បន្នំ ខុំសេតុកាមោ វម្ភេតុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ឯវំ វទេតិ, “ន មយំ ចណ្ឌាលា វេនា នេសាទា រថការា បុក្កុសា”តិ ភណតិ...បេ....។ “ន មយំ បណ្ឌិតា ព្យត្តា មេធាវី ពហុស្សុតា ធម្មកថិកា, នត្ថម្ហាកំ ទុគ្គតិ, សុគតិយេវ អម្ហាកំ បាដិកង្ខា”តិ ភណតិ។ អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ ទុក្កដស្ស។

**៣២**. ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ន ខុំសេតុកាមោ ន វម្ភេតុកាមោ ន មង្កុកត្តុកាមោ, ទវកម្យតា ហីនេន ហីនំ វទេតិ, ចណ្ឌាលំ វេនំ នេសាទំ រថការំ បុក្កុសំ – “ចណ្ឌាលោសិ, វេនោសិ, នេសាទោសិ, រថការោសិ , បុក្កុសោសី”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ ទុព្ភាសិតស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ន ខុំសេតុកាមោ ន វម្ភេតុកាមោ ន មង្កុកត្តុកាមោ, ទវកម្យតា ហីនេន ឧក្កដ្ឋំ វទេតិ, ខត្តិយំ ព្រាហ្មណំ – “ចណ្ឌាលោសិ, វេនោសិ, នេសាទោសិ, រថការោសិ, បុក្កុសោសី”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ ទុព្ភាសិតស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ន ខុំសេតុកាមោ ន វម្ភេតុកាមោ ន មង្កុកត្តុកាមោ, ទវកម្យតា ឧក្កដ្ឋេន ហីនំ វទេតិ, ចណ្ឌាលំ វេនំ នេសាទំ រថការំ បុក្កុសំ – “ខត្តិយោសិ, ព្រាហ្មណោសី”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ ទុព្ភាសិតស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ន ខុំសេតុកាមោ ន វម្ភេតុកាមោ ន មង្កុកត្តុកាមោ, ទវកម្យតា ឧក្កដ្ឋេន ឧក្កដ្ឋំ វទេតិ, ខត្តិយំ ព្រាហ្មណំ – “ខត្តិយោសិ, ព្រាហ្មណោសី”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ ទុព្ភាសិតស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ន ខុំសេតុកាមោ ន វម្ភេតុកាមោ ន មង្កុកត្តុកាមោ, ទវកម្យតា ហីនេន ហីនំ វទេតិ...បេ.... ហីនេន ឧក្កដ្ឋំ វទេតិ...បេ.... ឧក្កដ្ឋេន ហីនំ វទេតិ...បេ.... ឧក្កដ្ឋេន ឧក្កដ្ឋំ វទេតិ, បណ្ឌិតំ ព្យត្តំ មេធាវឹ ពហុស្សុតំ ធម្មកថិកំ – “បណ្ឌិតោសិ, ព្យត្តោសិ, មេធាវីសិ, ពហុស្សុតោសិ, ធម្មកថិកោសិ, នត្ថិ តុយ្ហំ ទុគ្គតិ, សុគតិ យេវ តុយ្ហំ បាដិកង្ខា”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ ទុព្ភាសិតស្ស។

**៣៣**. ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ន ខុំសេតុកាមោ ន វម្ភេតុកាមោ ន មង្កុកត្តុកាមោ, ទវកម្យតា ឯវំ វទេតិ, “សន្តិ ឥធេកច្ចេ ចណ្ឌាលា វេនា នេសាទា រថការា បុក្កុសា”តិ ភណតិ...បេ....។ “សន្តិ ឥធេកច្ចេ បណ្ឌិតា ព្យត្តា មេធាវី ពហុស្សុតា ធម្មកថិកា, នត្ថិ តេសំ ទុគ្គតិ, សុគតិ យេវ តេសំ បាដិកង្ខា”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ ទុព្ភាសិតស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ន ខុំសេតុកាមោ ន វម្ភេតុកាមោ ន មង្កុកត្តុកាមោ, ទវកម្យតា ឯវំ វទេតិ, “យេ នូន ចណ្ឌាលា វេនា នេសាទា រថការា បុក្កុសា”តិ ភណតិ...បេ....។ “យេ នូន បណ្ឌិតា ព្យត្តា មេធាវី ពហុស្សុតា ធម្មកថិកា”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ ទុក្កដស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ន ខុំសេតុកាមោ ន វម្ភេតុកាមោ ន មង្កុកត្តុកាមោ, ទវកម្យតា ឯវំ វទេតិ, “ន មយំ ចណ្ឌាលា វេនា នេសាទា រថការា បុក្កុសា”តិ ភណតិ...បេ....។ “ន មយំ បណ្ឌិតា ព្យត្តា មេធាវី ពហុស្សុតា ធម្មកថិកា, នត្ថម្ហាកំ ទុគ្គតិ, សុគតិយេវ អម្ហាកំ បាដិកង្ខា”តិ ភណតិ។ អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ ទុក្កដស្ស។

**៣៤**. ឧបសម្បន្នោ អនុបសម្បន្នំ ន ខុំសេតុកាមោ ន វម្ភេតុកាមោ ន មង្កុកត្តុកាមោ, ទវកម្យតា ហីនេន ហីនំ វទេតិ...បេ.... ហីនេន ឧក្កដ្ឋំ វទេតិ...បេ.... ឧក្កដ្ឋេន ហីនំ វទេតិ...បេ.... ឧក្កដ្ឋេន ឧក្កដ្ឋំ វទេតិ, បណ្ឌិតំ ព្យត្តំ មេធាវឹ ពហុស្សុតំ ធម្មកថិកំ – “បណ្ឌិតោសិ , ព្យត្តោសិ, មេធាវីសិ, ពហុស្សុតោសិ ធម្មកថិកោសិ, នត្ថិ តុយ្ហំ ទុគ្គតិ; សុគតិ យេវ តុយ្ហំ បាដិកង្ខា”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ ទុក្កដស្ស។

ឧបសម្បន្នោ អនុបសម្បន្នំ ន ខុំសេតុកាមោ ន វម្ភេតុកាមោ ន មង្កុកត្តុកាមោ, ទវកម្យតា ឯវំ វទេតិ, “សន្តិ ឥធេកច្ចេ ចណ្ឌាលា វេនា នេសាទា រថការា បុក្កុសា”តិ ភណតិ...បេ....។ “សន្តិ ឥធេកច្ចេ បណ្ឌិតា ព្យត្តា មេធាវី ពហុស្សុតា ធម្មកថិកា, នត្ថិ តេសំ ទុគ្គតិ, សុគតិ យេវ តេសំ បាដិកង្ខា”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ ទុក្កដស្ស។

ឧបសម្បន្នោ អនុបសម្បន្នំ ន ខុំសេតុកាមោ ន វម្ភេតុកាមោ ន មង្កុកត្តុកាមោ, ទវកម្យតា ឯវំ វទេតិ, “យេ នូន ចណ្ឌាលា វេនា នេសាទា រថការា បុក្កុសា”តិ ភណតិ...បេ....។ “យេ នូន បណ្ឌិតា ព្យត្តា មេធាវី ពហុស្សុតា ធម្មកថិកា”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ ទុក្កដស្ស។

ឧបសម្បន្នោ អនុបសម្បន្នំ ន ខុំសេតុកាមោ ន វម្ភេតុកាមោ ន មង្កុកត្តុកាមោ, ទវកម្យតា ឯវំ វទេតិ, “ន មយំ ចណ្ឌាលា វេនា នេសាទា រថការា បុក្កុសា”តិ ភណតិ...បេ....។ “ន មយំ បណ្ឌិតា ព្យត្តា មេធាវី ពហុស្សុតា ធម្មកថិកា, នត្ថម្ហាកំ ទុគ្គតិ, សុគតិ យេវ អម្ហាកំ បាដិកង្ខា”តិ ភណតិ, អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ ទុក្កដស្ស។

**៣៥**. អនាបត្តិ អត្ថបុរេក្ខារស្ស, ធម្មបុរេក្ខារស្ស, អនុសាសនិបុរេក្ខារស្ស, ឧម្មត្តកស្ស, ខិត្តចិត្តស្ស, វេទនាដ្ដស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ឱមសវាទសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ទុតិយំ។

## ៣. បេសុញ្ញសិក្ខាបទំ

**៣៦**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ភិក្ខូនំ ភណ្ឌនជាតានំ កលហជាតានំ វិវាទាបន្នានំ បេសុញ្ញំ ឧបសំហរន្តិ; ឥមស្ស សុត្វា អមុស្ស អក្ខាយន្តិ, ឥមស្ស ភេទាយ; អមុស្ស សុត្វា ឥមស្ស អក្ខាយន្តិ, អមុស្ស ភេទាយ។ តេន អនុប្បន្នានិ ចេវ ភណ្ឌនានិ ឧប្បជ្ជន្តិ, ឧប្បន្នានិ ច ភណ្ឌនានិ ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ សំវត្តន្តិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា... បេ.... តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ភិក្ខូនំ ភណ្ឌនជាតានំ កលហជាតានំ វិវាទាបន្នានំ បេសុញ្ញំ ឧបសំហរិស្សន្តិ, ឥមស្ស សុត្វា អមុស្ស អក្ខាយិស្សន្តិ, ឥមស្ស ភេទាយ; អមុស្ស សុត្វា ឥមស្ស អក្ខាយិស្សន្តិ, អមុស្ស ភេទាយ! តេន អនុប្បន្នានិ ចេវ ភណ្ឌនានិ ឧប្បជ្ជន្តិ, ឧប្បន្នានិ ច ភណ្ឌនានិ ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ សំវត្តន្តី”តិ។ អថ ខោ តេ ភិក្ខូ ឆព្ពគ្គិយេ ភិក្ខូ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ...បេ.... “សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខូនំ ភណ្ឌនជាតានំ កលហជាតានំ វិវាទាបន្នានំ បេសុញ្ញំ ឧបសំហរថ, ឥមស្ស សុត្វា អមុស្ស អក្ខាយថ, ឥមស្ស ភេទាយ, អមុស្ស សុត្វា ឥមស្ស អក្ខាយថ, អមុស្ស ភេទាយ? តេន អនុប្បន្នានិ ចេវ ភណ្ឌនានិ ឧប្បជ្ជន្តិ, ឧប្បន្នានិ ច ភណ្ឌនានិ ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ សំវត្តន្តី”តិ? “សច្ចំ , ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, ភិក្ខូនំ ភណ្ឌនជាតានំ កលហជាតានំ វិវាទាបន្នានំ បេសុញ្ញំ ឧបសំហរិស្សថ! ឥមស្ស សុត្វា អមុស្ស អក្ខាយិស្សថ, ឥមស្ស ភេទាយ! អមុស្ស សុត្វា ឥមស្ស អក្ខាយិស្សថ, អមុស្ស ភេទាយ! តេន អនុប្បន្នានិ ចេវ ភណ្ឌនានិ ឧប្បជ្ជន្តិ,

ឧប្បន្នានិ ច ភណ្ឌនានិ ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ សំវត្តន្តិ។ នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ។ បសន្នានំ វា ភិយ្យោភាវាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

៣៧. “**ភិក្ខុបេសុញ្ញេ បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**៣៨**. **បេសុញ្ញំ** នាម ទ្វីហាការេហិ បេសុញ្ញំ ហោតិ – បិយកម្យស្ស វា ភេទាធិប្បាយស្ស វា។ ទសហាការេហិ បេសុញ្ញំ ឧបសំហរតិ – ជាតិតោបិ, នាមតោបិ, គោត្តតោបិ, កម្មតោបិ, សិប្បតោបិ, អាពាធតោបិ, លិង្គតោបិ, កិលេសតោបិ, អាបត្តិតោបិ, អក្កោសតោបិ។

**ជាតិ** នាម ទ្វេ ជាតិយោ – ហីនា ច ជាតិ ឧក្កដ្ឋា ច ជាតិ។ **ហីនា** នាម ជាតិ – ចណ្ឌាលជាតិ វេនជាតិ នេសាទជាតិ រថការជាតិ បុក្កុសជាតិ ។ ឯសា ហីនា នាម ជាតិ។ **ឧក្កដ្ឋា** នាម ជាតិ – ខត្តិយជាតិ ព្រាហ្មណជាតិ។ ឯសា ឧក្កដ្ឋា នាម ជាតិ...បេ....។

**អក្កោសោ** នាម ទ្វេ អក្កោសា – ហីនោ ច អក្កោសោ ឧក្កដ្ឋោ ច អក្កោសោ។ **ហីនោ** នាម អក្កោសោ – ឱដ្ឋោសិ, មេណ្ឌោសិ, គោណោសិ, គទ្រភោសិ, តិរច្ឆានគតោសិ, នេរយិកោសិ; នត្ថិ តុយ្ហំ សុគតិ; ទុគ្គតិ យេវ តុយ្ហំ បាដិកង្ខាតិ, យការេន វា ភការេន វា កាដកោដចិកាយ វា។ ឯសោ ហីនោ នាម អក្កោសោ។ **ឧក្កដ្ឋោ** នាម អក្កោសោ – បណ្ឌិតោសិ, ព្យត្តោសិ, មេធាវីសិ, ពហុស្សុតោសិ, ធម្មកថិកោសិ; នត្ថិ តុយ្ហំ ទុគ្គតិ; សុគតិ យេវ តុយ្ហំ បាដិកង្ខាតិ។ ឯសោ ឧក្កដ្ឋោ នាម អក្កោសោ។

**៣៩**. ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នស្ស សុត្វា ឧបសម្បន្នស្ស បេសុញ្ញំ ឧបសំហរតិ – “ឥត្ថន្នាមោ តំ ‘ចណ្ឌាលោ វេនោ នេសាទោ រថការោ បុក្កុសោ’តិ ភណតី”តិ។ អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នស្ស សុត្វា ឧបសម្បន្នស្ស បេសុញ្ញំ ឧបសំហរតិ – “ឥត្ថន្នាមោ តំ ‘ខត្តិយោ ព្រាហ្មណោ’តិ ភណតី”តិ។ អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នស្ស សុត្វា ឧបសម្បន្នស្ស បេសុញ្ញំ ឧបសំហរតិ – “ឥត្ថន្នាមោ តំ ‘អវកណ្ណកោ ជវកណ្ណកោ ធនិដ្ឋកោ សវិដ្ឋកោ កុលវឌ្ឍកោ’តិ ភណតី”តិ។ អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នស្ស សុត្វា ឧបសម្បន្នស្ស បេសុញ្ញំ ឧបសំហរតិ – “ឥត្ថន្នាមោ តំ ‘ពុទ្ធរក្ខិតោ ធម្មរក្ខិតោ សង្ឃរក្ខិតោ’តិ ភណតី”តិ។ អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នស្ស សុត្វា ឧបសម្បន្នស្ស បេសុញ្ញំ ឧបសំហរតិ – “ឥត្ថន្នាមោ តំ ‘កោសិយោ ភារទ្វាជោ’តិ ភណតី”តិ។ អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នស្ស សុត្វា ឧបសម្បន្នស្ស បេសុញ្ញំ ឧបសំហរតិ – “ឥត្ថន្នាមោ តំ ‘គោតមោ មោគ្គល្លានោ កច្ចានោ វាសិដ្ឋោ’តិ ភណតី”តិ។ អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នស្ស សុត្វា ឧបសម្បន្នស្ស បេសុញ្ញំ ឧបសំហរតិ – “ឥត្ថន្នាមោ តំ ‘កោដ្ឋកោ បុប្ផឆឌ្ឌកោ’តិ ភណតី”តិ។ អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នស្ស សុត្វា ឧបសម្បន្នស្ស បេសុញ្ញំ ឧបសំហរតិ – “ឥត្ថន្នាមោ តំ ‘កស្សកោ វាណិជោ គោរក្ខោ’តិ ភណតី”តិ។ អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នស្ស សុត្វា ឧបសម្បន្នស្ស បេសុញ្ញំ ឧបសំហរតិ – “ឥត្ថន្នាមោ តំ ‘នឡការោ កុម្ភការោ បេសការោ ចម្មការោ នហាបិតោ’តិ ភណតី”តិ។ អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នស្ស សុត្វា ឧបសម្បន្នស្ស បេសុញ្ញំ ឧបសំហរតិ – “ឥត្ថន្នាមោ តំ ‘មុទ្ទិកោ គណកោ លេខកោ’តិ ភណតី”តិ។ អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

**៤០**. ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នស្ស សុត្វា ឧបសម្បន្នស្ស បេសុញ្ញំ ឧបសំហរតិ – “ឥត្ថន្នាមោ តំ ‘កុដ្ឋិកោ គណ្ឌិកោ កិលាសិកោ សោសិកោ អបមារិកោ’តិ ភណតី”តិ។ អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នស្ស សុត្វា ឧបសម្បន្នស្ស បេសុញ្ញំ ឧបសំហរតិ – “ឥត្ថន្នាមោ តំ ‘មធុមេហិកោ’តិ ភណតី”តិ។ អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នស្ស សុត្វា ឧបសម្បន្នស្ស បេសុញ្ញំ ឧបសំហរតិ – “ឥត្ថន្នាមោ តំ ‘អតិទីឃោ អតិរស្សោ អតិកណ្ហោ អច្ចោទាតោ’តិ ភណតី”តិ។ អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នស្ស សុត្វា ឧបសម្បន្នស្ស បេសុញ្ញំ ឧបសំហរតិ – “ឥត្ថន្នាមោ តំ ‘នាតិទីឃោ នាតិរស្សោ នាតិកណ្ហោ នាច្ចោទាតោ’តិ ភណតី”តិ។ អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នស្ស សុត្វា ឧបសម្បន្នស្ស បេសុញ្ញំ ឧបសំហរតិ – “ឥត្ថន្នាមោ តំ ‘រាគបរិយុដ្ឋិតោ ទោសបរិយុដ្ឋិតោ មោហបរិយុដ្ឋិតោ’តិ ភណតី”តិ។ អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នស្ស សុត្វា ឧបសម្បន្នស្ស បេសុញ្ញំ ឧបសំហរតិ – “ឥត្ថន្នាមោ តំ ‘វីតរាគោ វីតទោសោ វីតមោហោ’តិ ភណតី”តិ។ អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នស្ស សុត្វា ឧបសម្បន្នស្ស បេសុញ្ញំ ឧបសំហរតិ – “ឥត្ថន្នាមោ តំ ‘បារាជិកំ អជ្ឈាបន្នោ, សង្ឃាទិសេសំ អជ្ឈាបន្នោ, ថុល្លច្ចយំ អជ្ឈាបន្នោ, បាចិត្តិយំ អជ្ឈាបន្នោ , បាដិទេសនីយំ អជ្ឈាបន្នោ, ទុក្កដំ អជ្ឈាបន្នោ, ទុព្ភាសិតំ អជ្ឈាបន្នោ’តិ ភណតី”តិ។ អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នស្ស សុត្វា ឧបសម្បន្នស្ស បេសុញ្ញំ ឧបសំហរតិ – “ឥត្ថន្នាមោ តំ ‘សោតាបន្នោ’តិ ភណតី”តិ។ អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នស្ស សុត្វា ឧបសម្បន្នស្ស បេសុញ្ញំ ឧបសំហរតិ – “ឥត្ថន្នាមោ តំ ‘ឱដ្ឋោ មេណ្ឌោ គោណោ គទ្រភោ តិរច្ឆានគតោ នេរយិកោ, នត្ថិ តស្ស សុគតិ, ទុគ្គតិយេវ តស្ស បាដិកង្ខា’តិ ភណតី”តិ។ អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នស្ស សុត្វា ឧបសម្បន្នស្ស បេសុញ្ញំ ឧបសំហរតិ – “ឥត្ថន្នាមោ តំ ‘បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ មេធាវី ពហុស្សុតោ ធម្មកថិកោ, នត្ថិ តស្ស ទុគ្គតិ, សុគតិ យេវ តស្ស បាដិកង្ខា’តិ ភណតី”តិ។ អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

**៤១**. ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នស្ស សុត្វា ឧបសម្បន្នស្ស បេសុញ្ញំ ឧបសំហរតិ – “ឥត្ថន្នាមោ ‘សន្តិ ឥធេកច្ចេ ចណ្ឌាលា វេនា នេសាទា រថការា, បុក្កុសា’តិ ភណតិ, ន សោ អញ្ញំ ភណតិ, តញ្ញេវ ភណតី”តិ។ អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ ទុក្កដស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នស្ស សុត្វា ឧបសម្បន្នស្ស បេសុញ្ញំ ឧបសំហរតិ – “ឥត្ថន្នាមោ ‘សន្តិ ឥធេកច្ចេ ខត្តិយា ព្រាហ្មណា’តិ ភណតិ, ន សោ អញ្ញំ ភណតិ, តញ្ញេវ ភណតី’តិ។ អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ ទុក្កដស្ស…បេ. …។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នស្ស សុត្វា ឧបសម្បន្នស្ស បេសុញ្ញំ ឧបសំហរតិ – “ឥត្ថន្នាមោ ‘សន្តិ ឥធេកច្ចេ បណ្ឌិតា ព្យត្តា មេធាវី ពហុស្សុតា ធម្មកថិកា, នត្ថិ តេសំ ទុគ្គតិ, សុគតិ យេវ តេសំ បាដិកង្ខា’តិ ភណតិ, ន សោ អញ្ញំ ភណតិ, តញ្ញេវ ភណតី”តិ។ អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ ទុក្កដស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នស្ស សុត្វា ឧបសម្បន្នស្ស បេសុញ្ញំ ឧបសំហរតិ – “ឥត្ថន្នាមោ ‘យេ នូន ចណ្ឌាលា វេនា នេសាទា រថការា បុក្កុសា’តិ ភណតិ, ន សោ អញ្ញំ ភណតិ, តញ្ញេវ ភណតី”តិ។ អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ ទុក្កដស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នស្ស សុត្វា ឧបសម្បន្នស្ស បេសុញ្ញំ ឧបសំហរតិ – “ឥត្ថន្នាមោ ‘យេ នូន បណ្ឌិតា ព្យត្តា មេធាវី ពហុស្សុតា ធម្មកថិកា’តិ ភណតិ, ន សោ អញ្ញំ ភណតិ, តញ្ញេវ ភណតី”តិ។ អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ ទុក្កដស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នស្ស សុត្វា ឧបសម្បន្នស្ស បេសុញ្ញំ ឧបសំហរតិ – “ឥត្ថន្នាមោ ‘ន មយំ ចណ្ឌាលា វេនា នេសាទា រថការា បុក្កុសា’តិ ភណតិ, ន សោ អញ្ញំ ភណតិ, តញ្ញេវ ភណតី”តិ។ អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ ទុក្កដស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នស្ស សុត្វា ឧបសម្បន្នស្ស បេសុញ្ញំ ឧបសំហរតិ – “ឥត្ថន្នាមោ ‘ន មយំ បណ្ឌិតា ព្យត្តា មេធាវី ពហុស្សុតា ធម្មកថិកា, នត្ថម្ហាកំ ទុគ្គតិ, សុគតិ យេវ អម្ហាកំ បាដិកង្ខា’តិ ភណតិ, ន សោ អញ្ញំ ភណតិ, តញ្ញេវ ភណតី”តិ។ អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ ទុក្កដស្ស។

**៤២**. ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នស្ស សុត្វា ឧបសម្បន្នស្ស បេសុញ្ញំ ឧបសំហរតិ; អាបត្តិ វាចាយ, វាចាយ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នស្ស សុត្វា អនុបសម្បន្នស្ស បេសុញ្ញំ ឧបសំហរតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

ឧបសម្បន្នោ អនុបសម្បន្នស្ស សុត្វា ឧបសម្បន្នស្ស បេសុញ្ញំ ឧបសំហរតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

ឧបសម្បន្នោ អនុបសម្បន្នស្ស សុត្វា អនុបសម្បន្នស្ស បេសុញ្ញំ ឧបសំហរតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៤៣**. អនាបត្តិ នបិយកម្យស្ស, នភេទាធិប្បាយស្ស, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

បេសុញ្ញសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ តតិយំ។

### ៤. បទសោធម្មសិក្ខាបទំ

**៤៤**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ឧបាសកេ បទសោ ធម្មំ វាចេន្តិ។ ឧបាសកា ភិក្ខូសុ អគារវា អប្បតិស្សា អសភាគវុត្តិកា វិហរន្តិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា...បេ.... តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ឧបាសកេ បទសោ ធម្មំ វាចេស្សន្តិ! ឧបាសកា ភិក្ខូសុ អគារវា អប្បតិស្សា អសភាគវុត្តិកា វិហរន្តី”តិ។ អថ ខោ តេ ភិក្ខូ ឆព្ពគ្គិយេ ភិក្ខូ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ...បេ.... “សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, ឧបាសកេ បទសោ ធម្មំ វាចេថ; ឧបាសកា ភិក្ខូសុ អគារវា អប្បតិស្សា អសភាគវុត្តិកា វិហរន្តី”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, ឧបាសកេ បទសោ ធម្មំ វាចេស្សថ! ឧបាសកា ភិក្ខូសុ អគារវា អប្បតិស្សា អសភាគវុត្តិកា វិហរន្តិ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ បសន្នានំ វា ភិយ្យោភាវាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៤៥**. **“យោ បន ភិក្ខុ អនុបសម្បន្នំ បទសោ ធម្មំ វាចេយ្យ បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**៤៦**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ...បេ.... **ភិក្ខូ**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**អនុបសម្បន្នោ** នាម ភិក្ខុញ្ច ភិក្ខុនិញ្ច ឋបេត្វា អវសេសោ អនុបសម្បន្នោ នាម។

**បទសោ** នាម បទំ, អនុបទំ, អន្វក្ខរំ, អនុព្យញ្ជនំ។

**បទំ** នាម ឯកតោ បដ្ឋបេត្វា ឯកតោ ឱសាបេន្តិ។ **អនុបទំ** នាម បាដេក្កំ បដ្ឋបេត្វា ឯកតោ ឱសាបេន្តិ។ **អន្វក្ខរំ** នាម “រូបំ អនិច្ច”ន្តិ វុច្ចមានោ, “រុ”ន្តិ ឱបាតេតិ។ **អនុព្យញ្ជនំ** នាម “រូបំ អនិច្ច”ន្តិ វុច្ចមានោ, “វេទនា អនិច្ចា”តិ សទ្ទំ និច្ឆារេតិ។

យញ្ច បទំ, យញ្ច អនុបទំ, យញ្ច អន្វក្ខរំ, យញ្ច អនុព្យញ្ជនំ – សព្ពមេតំ បទសោ [បទសោ ធម្មោ (ឥតិបិ)] នាម។

**ធម្មោ** នាម ពុទ្ធភាសិតោ, សាវកភាសិតោ, ឥសិភាសិតោ, ទេវតាភាសិតោ, អត្ថូបសញ្ហិតោ, ធម្មូបសញ្ហិតោ។

**វាចេយ្យា**តិ បទេន វាចេតិ, បទេ បទេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អក្ខរាយ វាចេតិ, អក្ខរក្ខរាយ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៤៧**. អនុបសម្បន្នេ អនុបសម្បន្នសញ្ញី បទសោ ធម្មំ វាចេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អនុបសម្បន្នេ វេមតិកោ បទសោ ធម្មំ វាចេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អនុបសម្បន្នេ ឧបសម្បន្នសញ្ញី បទសោ ធម្មំ វាចេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នេ អនុបសម្បន្នសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ឧបសម្បន្នេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ឧបសម្បន្នេ ឧបសម្បន្នសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**៤៨**. អនាបត្តិ ឯកតោ ឧទ្ទិសាបេន្តោ, ឯកតោ សជ្ឈាយំ ករោន្តោ , យេភុយ្យេន បគុណំ គន្ថំ ភណន្តំ ឱបាតេតិ, ឱសារេន្តំ ឱបាតេតិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

បទសោធម្មសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ចតុត្ថំ។

## ៥. សហសេយ្យសិក្ខាបទំ

**៤៩**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា អាឡវិយំ វិហរតិ អគ្គាឡវេ ចេតិយេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឧបាសកា អារាមំ អាគច្ឆន្តិ ធម្មស្សវនាយ។ ធម្មេ ភាសិតេ ថេរា ភិក្ខូ យថាវិហារំ គច្ឆន្តិ។ នវកា ភិក្ខូ តត្ថេវ ឧបដ្ឋានសាលាយំ ឧបាសកេហិ សទ្ធិំ មុដ្ឋស្សតី, អសម្បជានា, នគ្គា, វិកូជមានា, កាកច្ឆមានា សេយ្យំ កប្បេន្តិ។ ឧបាសកា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភទន្តា មុដ្ឋស្សតី អសម្បជានា នគ្គា វិកូជមានា កាកច្ឆមានា សេយ្យំ កប្បេស្សន្តី”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខូ តេសំ ឧបាសកានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខូ អនុបសម្បន្នេន សហសេយ្យំ កប្បេស្សន្តី”តិ! អថ ខោ តេ ភិក្ខូ តេ នវកេ ភិក្ខូ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ…បេ… “សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខូ អនុបសម្បន្នេន សហសេយ្យំ កប្បេន្តី”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម តេ, ភិក្ខវេ, មោឃបុរិសា អនុបសម្បន្នេន សហសេយ្យំ កប្បេស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**“យោ បន ភិក្ខុ អនុបសម្បន្នេន សហសេយ្យំ កប្បេយ្យ បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**៥០**. អថ ខោ ភគវា អាឡវិយំ យថាភិរន្តំ វិហរិត្វា យេន កោសម្ពី តេន ចារិកំ បក្កាមិ។ អនុបុព្ពេន ចារិកំ ចរមានោ យេន កោសម្ពី តទវសរិ។ តត្រ សុទំ ភគវា កោសម្ពិយំ វិហរតិ ពទរិការាមេ។ ភិក្ខូ អាយស្មន្តំ រាហុលំ ឯតទវោចុំ – “ភគវតា, អាវុសោ រាហុល, សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ – ‘ន អនុបសម្បន្នេន សហសេយ្យា កប្បេតព្ពា’តិ។ សេយ្យំ, អាវុសោ រាហុល, ជានាហី”តិ។ អថ ខោ អាយស្មា រាហុលោ សេយ្យំ អលភមានោ វច្ចកុដិយា សេយ្យំ កប្បេសិ។ អថ ខោ ភគវា រត្តិយា បច្ចូសសមយំ បច្ចុដ្ឋាយ យេន វច្ចកុដិ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ឧក្កាសិ។ អាយស្មាបិ រាហុលោ ឧក្កាសិ។ “កោ ឯត្ថា”តិ? “អហំ, ភគវា, រាហុលោ”តិ។ “កិស្ស ត្វំ, រាហុល, ឥធ និសិន្នោសី”តិ? អថ ខោ អាយស្មា រាហុលោ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មិំ និទានេ ឯតស្មិំ បករណេ ធម្មិំ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, អនុបសម្បន្នេន ទិរត្តតិរត្តំ សហសេយ្យំ កប្បេតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៥១**. **“យោ បន ភិក្ខុ អនុបសម្បន្នេន ឧត្តរិទិរត្តតិរត្តំ សហសេយ្យំ កប្បេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**៥២**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ… **ភិក្ខូ**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**អនុបសម្បន្នោ** នាម ភិក្ខុំ ឋបេត្វា អវសេសោ អនុបសម្បន្នោ នាម។

**ឧត្តរិទិរត្តតិរត្ត**ន្តិ អតិរេកទិរត្តតិរត្តំ។

**សហា**តិ ឯកតោ។

**សេយ្យា** នាម សព្ពច្ឆន្នា, សព្ពបរិច្ឆន្នា, យេភុយ្យេនច្ឆន្នា, យេភុយ្យេន បរិច្ឆន្នា។

**សេយ្យំ កប្បេយ្យា**តិ ចតុត្ថេ ទិវសេ អត្ថង្គតេ សូរិយេ, អនុបសម្បន្នេ និបន្នេ, ភិក្ខុ និបជ្ជតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ភិក្ខុ និបន្នេ, អនុបសម្បន្នោ និបជ្ជតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧភោ វា និបជ្ជន្តិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧដ្ឋហិត្វា បុនប្បុនំ និបជ្ជន្តិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៥៣**. អនុបសម្បន្នេ អនុបសម្បន្នសញ្ញី ឧត្តរិទិរត្តតិរត្តំ សហសេយ្យំ កប្បេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អនុបសម្បន្នេ វេមតិកោ ឧត្តរិទិរត្តតិរត្តំ សហសេយ្យំ កប្បេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អនុបសម្បន្នេ ឧបសម្បន្នសញ្ញី ឧត្តរិទិរត្តតិរត្តំ សហសេយ្យំ កប្បេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបឌ្ឍច្ឆន្នេ ឧបឌ្ឍបរិច្ឆន្នេ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ឧបសម្បន្នេ អនុបសម្បន្នសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ឧបសម្បន្នេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ឧបសម្បន្នេ ឧបសម្បន្នសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**៥៤**. អនាបត្តិ ទ្វេតិស្សោ រត្តិយោ វសតិ, ឩនកទ្វេតិស្សោ រត្តិយោ វសតិ, ទ្វេ រត្តិយោ វសិត្វា តតិយាយ រត្តិយា បុរារុណា និក្ខមិត្វា បុន វសតិ, សព្ពច្ឆន្នេ, សព្ពអបរិច្ឆន្នេ, សព្ពបរិច្ឆន្នេ សព្ពអច្ឆន្នេ [វសតិ, សព្ពអច្ឆន្នេ សព្ពអបរិច្ឆន្នេ, (សី.)], យេភុយ្យេន អច្ឆន្នេ, យេភុយ្យេន អបរិច្ឆន្នេ, អនុបសម្បន្នេ និបន្នេ ភិក្ខុ និសីទតិ, ភិក្ខុ និបន្នេ អនុបសម្បន្នោ និសីទតិ, ឧភោ វា និសីទន្តិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

សហសេយ្យសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ បញ្ចមំ។

## ៦. ទុតិយសហសេយ្យសិក្ខាបទំ

**៥៥**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា អនុរុទ្ធោ កោសលេសុ ជនបទេ [ឯកទ្វ អម្ពដ្ឋសុត្តាទិដីកា ឱលោកេតព្ពា] សាវត្ថិំ គច្ឆន្តោ សាយំ អញ្ញតរំ គាមំ ឧបគច្ឆិ។ តេន ខោ បន សមយេន តស្មិំ គាមេ អញ្ញតរិស្សា ឥត្ថិយា អាវសថាគារំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។ អថ ខោ អាយស្មា អនុរុទ្ធោ យេន សា ឥត្ថី តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា តំ ឥត្ថិំ ឯតទវោច – "សចេ តេ, ភគិនិ, អគរុ, វសេយ្យាម ឯករត្តំ អាវសថាគារេ"តិ។ "វសេយ្យាថ, ភន្តេ"តិ។ អញ្ញេបិ អទ្ធិកា យេន សា ឥត្ថី តេនុបសង្កមឹសុ; ឧបសង្កមិត្វា តំ ឥត្ថិំ ឯតទវោចុំ – "សចេ តេ, អយ្យេ, អគរុ វសេយ្យាម ឯករត្តំ អាវសថាគារេ"តិ ។ "ឯសោ ខោ អយ្យោ សមណោ បឋមំ ឧបគតោ; សចេ សោ អនុជានាតិ, វសេយ្យាថា"តិ។ អថ ខោ តេ អទ្ធិកា យេនាយស្មា អនុរុទ្ធោ តេនុបសង្កមឹសុ; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ អនុរុទ្ធំ ឯតទវោចុំ – "សចេ តេ, ភន្តេ, អគរុ, វសេយ្យាម ឯករត្តំ អាវសថាគារេ"តិ។ "វសេយ្យាថ, អាវុសោ"តិ។ អថ ខោ សា ឥត្ថី អាយស្មន្តេ អនុរុទ្ធេ សហ ទស្សនេន បដិពទ្ធចិត្តា អហោសិ។ អថ ខោ សា ឥត្ថី យេនាយស្មា អនុរុទ្ធោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ អនុរុទ្ធំ ឯតទវោច – "អយ្យោ, ភន្តេ, ឥមេហិ មនុស្សេហិ អាកិណ្ណោ ន ផាសុ វិហរិស្សតិ។ សាធាហំ, ភន្តេ, អយ្យស្ស មញ្ចកំ អព្ភន្តរំ បញ្ញបេយ្យ"ន្តិ។ អធិវាសេសិ ខោ អាយស្មា អនុរុទ្ធោ តុណ្ហីភាវេន។ អថ ខោ សា ឥត្ថី អាយស្មតោ អនុរុទ្ធស្ស មញ្ចកំ អព្ភន្តរំ បញ្ញបេត្វា អលង្កតប្បដិយត្តា គន្ធគន្ធិនី យេនាយស្មា អនុរុទ្ធោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ អនុរុទ្ធំ ឯតទវោច – "អយ្យោ, ភន្តេ, អភិរូបោ ទស្សនីយោ បាសាទិកោ, អហំ ចម្ហិ អភិរូបា ទស្សនីយា បាសាទិកា។ សាធាហំ, ភន្តេ, អយ្យស្ស បជាបតិ ភវេយ្យ"ន្តិ។ ឯវំ វុត្តេ អាយស្មា អនុរុទ្ធោ តុណ្ហី អហោសិ។ ទុតិយម្បិ ខោ...បេ.... តតិយម្បិ ខោ សា ឥត្ថី អាយស្មន្តំ អនុរុទ្ធំ ឯតទវោច – "អយ្យោ, ភន្តេ, អភិរូបោ ទស្សនីយោ បាសាទិកោ, អហញ្ចម្ហិ អភិរូបា ទស្សនីយា បាសាទិកា។ សាធុ, ភន្តេ, អយ្យោ មញ្ចេវ បដិច្ឆតុ [សម្បដិច្ឆតុ (ស្យា.)] សព្ពញ្ច សាបតេយ្យ"ន្តិ។ តតិយម្បិ ខោ អាយស្មា អនុរុទ្ធោ តុណ្ហី អហោសិ។ អថ ខោ សា ឥត្ថី សាដកំ និក្ខិបិត្វា អាយស្មតោ អនុរុទ្ធស្ស បុរតោ ចង្កមតិបិ តិដ្ឋតិបិ និសីទតិបិ សេយ្យម្បិ កប្បេតិ។ អថ ខោ អាយស្មា អនុរុទ្ធោ ឥន្ទ្រិយានិ ឱក្ខិបិត្វា តំ ឥត្ថិំ នេវ ឱលោកេសិ នបិ អាលបិ។ អថ ខោ សា ឥត្ថី – "អច្ឆរិយំ វត ភោ, អព្ភុតំ វត ភោ! ពហូ មេ មនុស្សា សតេនបិ សហស្សេនបិ បហិណន្តិ។ អយំ បន សមណោ – មយា សាមំ យាចិយមានោ – ន ឥច្ឆតិ មញ្ចេវ បដិច្ឆិតុំ សព្ពញ្ច សាបតេយ្យ"ន្តិ សាដកំ និវាសេត្វា អាយស្មតោ អនុរុទ្ធស្ស បាទេសុ សិរសា និបតិត្វា អាយស្មន្តំ អនុរុទ្ធំ ឯតទវោច – "អច្ចយោ មំ, ភន្តេ, អច្ចគមា យថាពាលំ យថាមូឡ្ហំ យថាអកុសលំ យាហំ ឯវមកាសិំ។ តស្សា មេ, ភន្តេ, អយ្យោ អច្ចយំ អច្ចយតោ បដិគ្គណ្ហាតុ អាយតិំ សំវរាយា"តិ។ "តគ្ឃ ត្វំ, ភគិនិ, អច្ចយោ អច្ចគមា យថាពាលំ យថាមូឡ្ហំ យថាអកុសលំ យា ត្វំ ឯវមកាសិ។ យតោ ច ខោ ត្វំ, ភគិនិ, អច្ចយំ អច្ចយតោ

ទិស្វា យថាធម្មំ បដិករោសិ, តំ តេ មយំ បដិគ្គណ្ហាម។ វុទ្ធិ ហេសា, ភគិនិ, អរិយស្ស វិនយេ យោ អច្ចយំ អច្ចយតោ ទិស្វា យថាធម្មំ បដិករោតិ អាយតិញ្ច សំវរំ អាបជ្ជតី”តិ។

អថ ខោ សា ឥត្ថី តស្សា រត្តិយា អច្ចយេន អាយស្មន្តំ អនុរុទ្ធំ បណីតេន ខាទនីយេន ភោជនីយេន សហត្ថា សន្តប្បេត្វា សម្បវារេត្វា, អាយស្មន្តំ អនុរុទ្ធំ ភុត្តាវិំ ឱនីតបត្តបាណិំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ តំ ឥត្ថិំ អាយស្មា អនុរុទ្ធោ ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេសិ សមាទបេសិ សមុត្តេជេសិ សម្បហំសេសិ។ អថ ខោ សា ឥត្ថី – អាយស្មតា អនុរុទ្ធេន ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សិតា សមាទបិតា សមុត្តេជិតា សម្បហំសិតា – អាយស្មន្តំ អនុរុទ្ធំ ឯតទវោច – “អភិក្កន្តំ, ភន្តេ, អភិក្កន្តំ, ភន្តេ! សេយ្យថាបិ, ភន្តេ, និក្កុជ្ជិតំ វា ឧក្កុជ្ជេយ្យ, បដិច្ឆន្នំ វា វិវរេយ្យ, មូឡ្ហស្ស វា មគ្គំ អាចិក្ខេយ្យ, អន្ធការេ វា តេលបជ្ជោតំ ធារេយ្យ – ចក្ខុមន្តោ រូបានិ ទក្ខន្តីតិ, ឯវមេវំ អយ្យេន អនុរុទ្ធេន អនេកបរិយាយេន ធម្មោ បកាសិតោ។ ឯសាហំ, ភន្តេ, តំ ភគវន្តំ សរណំ គច្ឆាមិ ធម្មញ្ច ភិក្ខុសង្ឃញ្ច។ ឧបាសិកំ មំ អយ្យោ ធារេតុ អជ្ជតគ្គេ បាណុបេតំ សរណំ គត”ន្តិ។

អថ ខោ អាយស្មា អនុរុទ្ធោ សាវត្ថិយំ គន្ត្វា ភិក្ខូនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា...បេ.... តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អាយស្មា អនុរុទ្ធោ មាតុគាមេន សហសេយ្យំ កប្បេស្សតី”តិ! អថ ខោ តេ ភិក្ខូ អាយស្មន្តំ អនុរុទ្ធំ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ...បេ.... “សច្ចំ កិរ ត្វំ, អនុរុទ្ធ, មាតុគាមេន សហសេយ្យំ កប្បេសី”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម ត្វំ, អនុរុទ្ធ, មាតុគាមេន សហសេយ្យំ កប្បេស្សសិ! នេតំ, អនុរុទ្ធ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៥៦**. **“យោ បន ភិក្ខុ មាតុគាមេន សហសេយ្យំ កប្បេយ្យ បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**៥៧**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ...បេ.... **ភិក្ខូ**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**មាតុគាមោ** នាម មនុស្សិត្ថី, ន យក្ខី [យក្ខិនី (ក.)], ន បេតី, ន តិរច្ឆានគតា; អន្តមសោ តទហុជាតាបិ ទារិកា, បគេវ មហត្តរី។

**សហា**តិ ឯកតោ។

**សេយ្យា** នាម សព្ពច្ឆន្នា, សព្ពបរិច្ឆន្នា, យេភុយ្យេនច្ឆន្នា, យេភុយ្យេន បរិច្ឆន្នា។

**សេយ្យំ កប្បេយ្យា**តិ អត្ថង្គតេ សូរិយេ, មាតុគាមេ និបន្នេ ភិក្ខុ និបជ្ជតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ភិក្ខុ និបន្នេ មាតុគាមោ និបជ្ជតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧភោ វា និបជ្ជន្តិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧដ្ឋហិត្វា បុនប្បុនំ និបជ្ជន្តិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៥៨**. មាតុគាមេ មាតុគាមសញ្ញី សហសេយ្យំ កប្បេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ មាតុគាមេ វេមតិកោ សហសេយ្យំ កប្បេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ មាតុគាមេ អមាតុគាមសញ្ញី សហសេយ្យំ កប្បេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបឌ្ឍច្ឆន្នេ ឧបឌ្ឍបរិច្ឆន្នេ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ យក្ខិយា វា បេតិយា វា បណ្ឌកេន វា តិរច្ឆានគតិត្ថិយា វា សហសេយ្យំ កប្បេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អមាតុគាមេ មាតុគាមសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អមាតុគាមេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អមាតុគាមេ អមាតុគាមសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**៥៩**. អនាបត្តិ សព្ពច្ឆន្នេ សព្ពអបរិច្ឆន្នេ, សព្ពបរិច្ឆន្នេ សព្ពអច្ឆន្នេ [អនាបត្តិ សព្ពអច្ឆន្នេ សព្ពអបរិច្ឆន្នេ, (សី.)], យេភុយ្យេន អច្ឆន្នេ, យេភុយ្យេន អបរិច្ឆន្នេ, មាតុគាមេ និបន្នេ ភិក្ខុ និសីទតិ , ភិក្ខុ និបន្នេ មាតុគាមោ និសីទតិ, ឧភោ វា និសីទន្តិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ទុតិយសហសេយ្យសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ឆដ្ឋំ។

**៧. ធម្មទេសនាសិក្ខាបទំ**

**៦០**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា ឧទាយី សាវត្ថិយំ កុលូបកោ ហោតិ, ពហុកានិ កុលានិ ឧបសង្កមតិ។ អថ ខោ អាយស្មា ឧទាយី បុព្ពណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ យេន អញ្ញតរំ កុលំ តេនុបសង្កមិ។ តេន ខោ បន សមយេន ឃរណី និវេសនទ្វារេ និសិន្នា ហោតិ, ឃរសុណ្ហា អាវសថទ្វារេ និសិន្នា ហោតិ។ អថ ខោ អាយស្មា ឧទាយី យេន ឃរណី តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ឃរណិយា ឧបកណ្ណកេ ធម្មំ ទេសេសិ។ អថ ខោ ឃរសុណ្ហាយ ឯតទហោសិ – “កិំ នុ ខោ សោ សមណោ សស្សុយា ជារោ ឧទាហុ ឱភាសតី”តិ?

អថ ខោ អាយស្មា ឧទាយី ឃរណិយា ឧបកណ្ណកេ ធម្មំ ទេសេត្វា យេន ឃរសុណ្ហា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ឃរសុណ្ហាយ ឧបកណ្ណកេ ធម្មំ ទេសេសិ។ អថ ខោ ឃរណិយា ឯតទហោសិ – “កីំ នុ ខោ សោ សមណោ ឃរសុណ្ហាយ ជារោ ឧទាហុ ឱភាសតី”តិ ? អថ ខោ អាយស្មា ឧទាយី ឃរសុណ្ហាយ ឧបកណ្ណកេ ធម្មំ ទេសេត្វា បក្កាមិ។ អថ ខោ ឃរណី ឃរសុណ្ហំ ឯតទវោច – “ហេ ជេ, កីំ តេ ឯសោ សមណោ អវោចា”តិ? “ធម្មំ មេ, អយ្យេ, ទេសេសិ”។ “អយ្យាយ បន កីំ អវោចា”តិ? “មយ្ហម្បិ ធម្មំ ទេសេសី”តិ។ តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អយ្យោ ឧទាយី មាតុគាមស្ស ឧបកណ្ណកេ ធម្មំ ទេសេស្សតិ! ននុ នាម វិស្សដ្ឋេន វិវដេន ធម្មោ ទេសេតព្ពោ”តិ?

អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខូ តាសំ ឥត្ថីនំ ឧជ្ឈាយន្តីនំ ខិយ្យន្តីនំ វិបាចេន្តីនំ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អាយស្មា ឧទាយី មាតុគាមស្ស ធម្មំ ទេសេស្សតី”តិ! អថ ខោ តេ ភិក្ខូ អាយស្មន្តំ ឧទាយឹ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ…បេ… “សច្ចំ កិរ ត្វំ, ឧទាយិ, មាតុគាមស្ស ធម្មំ ទេសេសី”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម ត្វំ, មោឃបុរិស, មាតុគាមស្ស ធម្មំ ទេសេស្សសិ។ នេតំ មោឃបុរិស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**“យោ បន ភិក្ខុ មាតុគាមស្ស ធម្មំ ទេសេយ្យ បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**៦១**. តេន ខោ បន សមយេន ឧបាសិកា ភិក្ខូ បស្សិត្វា ឯតទវោចុំ – “ឥង្ឃាយ្យា ធម្មំ ទេសេថា”តិ។ “ន, ភគិនី, កប្បតិ មាតុគាមស្ស ធម្មំ ទេសេតុ”ន្តិ។ “ឥង្ឃាយ្យា ឆប្បញ្ចវាចាហិ ធម្មំ ទេសេថ, សក្កា ឯត្តកេនបិ ធម្មោ អញ្ញាតុ”ន្តិ។ “ន, ភគិនី, កប្បតិ មាតុគាមស្ស ធម្មំ ទេសេតុ”ន្តិ។ កុក្កុច្ចាយន្តា ន ទេសេសុំ។ ឧបាសិកា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អយ្យា អម្ហេហិ យាចិយមានា ធម្មំ ន ទេសេស្សន្តី”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខូ តាសំ ឧបាសិកានំ ឧជ្ឈាយន្តីនំ ខិយ្យន្តីនំ វិបាចេន្តីនំ។ អថ ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មិំ និទានេ ឯតស្មិំ បករណេ ធម្មិំ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, មាតុគាមស្ស ឆប្បញ្ចវាចាហិ ធម្មំ ទេសេតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**“យោ បន ភិក្ខូ មាតុគាមស្ស ឧត្តរិឆប្បញ្ចវាចាហិ ធម្មំ ទេសេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**៦២**. តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ – “ភគវតា អនុញ្ញាតំ មាតុគាមស្ស ឆប្បញ្ចវាចាហិ ធម្មំ ទេសេតុ”ន្តិ តេ អវិញ្ញុំ បុរិសវិគ្គហំ ឧបនិសីទាបេត្វា មាតុគាមស្ស ឧត្តរិឆប្បញ្ចវាចាហិ ធម្មំ ទេសេន្តិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ អវិញ្ញុំ បុរិសវិគ្គហំ ឧបនិសីទាបេត្វា មាតុគាមស្ស ឧត្តរិឆប្បញ្ចវាចាហិ ធម្មំ ទេសេស្សន្តី”តិ!

អថ ខោ តេ ភិក្ខូ ឆព្ពគ្គិយេ ភិក្ខូ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ…បេ… “សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, អវិញ្ញុំ បុរិសវិគ្គហំ ឧបនិសីទាបេត្វា មាតុគាមស្ស ឧត្តរិឆប្បញ្ចវាចាហិ ធម្មំ ទេសេថា”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, អវិញ្ញុំ បុរិសវិគ្គហំ ឧបនិសីទាបេត្វា មាតុគាមស្ស ឧត្តរិឆប្បញ្ចវាចាហិ ធម្មំ ទេសេស្សថ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៦៣. "យោ បន ភិក្ខុ មាតុគាមស្ស ឧត្តរិឆប្បញ្ចវាចាហិ ធម្មំ ទេសេយ្យ, អញ្ញត្រ វិញ្ញុនា បុរិសវិគ្គហេន, បាចិត្តិយ"**ន្តិ។

**៦៤. យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ...បេ.... **ភិក្ខូ**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**មាតុគាមោ** នាម មនុស្សិត្ថី; ន យក្ខី ន បេតី ន តិរច្ឆានគតា; វិញ្ញូ, បដិពលា សុភាសិតទុព្ភាសិតំ ទុដ្ឋុល្លាទុដ្ឋុល្លំ អាជានិតុំ។

**ឧត្តរិឆប្បញ្ចវាចាហី**តិ អតិរេកឆប្បញ្ចវាចាហិ។

**ធម្មោ** នាម ពុទ្ធភាសិតោ, សាវកភាសិតោ, ឥសិភាសិតោ, ទេវតាភាសិតោ, អត្ថូបសញ្ហិតោ, ធម្មូបសញ្ហិតោ។

**ទេសេយ្យា**តិ បទេន ទេសេតិ, បទេ បទេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អក្ខរាយ ទេសេតិ, អក្ខរក្ខរាយ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**អញ្ញត្រ វិញ្ញុនា បុរិសវិគ្គហេនា**តិ ឋបេត្វា វិញ្ញុំ បុរិសវិគ្គហំ។ វិញ្ញូ នាម បុរិសវិគ្គហោ, បដិពលោ ហោតិ សុភាសិតទុព្ភាសិតំ ទុដ្ឋុល្លាទុដ្ឋុល្លំ អាជានិតុំ។

**៦៥**. មាតុគាមេ មាតុគាមសញ្ញី ឧត្តរិឆប្បញ្ចវាចាហិ ធម្មំ ទេសេតិ, អញ្ញត្រ វិញ្ញុនា បុរិសវិគ្គហេន, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ មាតុគាមេ វេមតិកោ ឧត្តរិឆប្បញ្ចវាចាហិ ធម្មំ ទេសេតិ, អញ្ញត្រ វិញ្ញុនា បុរិសវិគ្គហេន, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ មាតុគាមេ អមាតុគាមសញ្ញី ឧត្តរិឆប្បញ្ចវាចាហិ ធម្មំ ទេសេតិ, អញ្ញត្រ វិញ្ញុនា បុរិសវិគ្គហេន, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

យក្ខិយា វា បេតិយា វា បណ្ឌកស្ស វា តិរច្ឆានគតមនុស្សវិគ្គហិត្ថិយា វា ឧត្តរិឆប្បញ្ចវាចាហិ ធម្មំ ទេសេតិ, អញ្ញត្រ វិញ្ញុនា បុរិសវិគ្គហេន, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អមាតុគាមេ មាតុគាមសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អមាតុគាមេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អមាតុគាមេ អមាតុគាមសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**៦៦**. អនាបត្តិ វិញ្ញុនា បុរិសវិគ្គហេន, ឆប្បញ្ចវាចាហិ ធម្មំ ទេសេតិ, ឩនកឆប្បញ្ចវាចាហិ ធម្មំ ទេសេតិ, ឧដ្ឋហិត្វា បុន និសីទិត្វា ទេសេតិ, មាតុគាមោ ឧដ្ឋហិត្វា បុន និសីទតិ តស្មិំ ទេសេតិ, អញ្ញស្ស មាតុគាមស្ស ទេសេតិ, បញ្ហំ បុច្ឆតិ, បញ្ហំ បុដ្ឋោ កថេតិ, អញ្ញស្សត្ថាយ ភណន្តំ មាតុគាមោ សុណាតិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ធម្មទេសនាសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ សត្តមំ។

## ៨. ភូតារោចនសិក្ខាបទំ

**៦៧**. [បារា. ១៩៣] តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា វេសាលិយំ វិហរតិ មហាវនេ កូដាគារសាលាយំ។ តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា សន្ទិដ្ឋា សម្ភត្តា ភិក្ខូ វគ្គុមុទាយ នទិយា តីរេ វស្សំ ឧបគច្ឆិំសុ។ តេន ខោ បន សមយេន វជ្ជី ទុព្ភិក្ខា ហោតិ – ទ្វីហិតិកា សេតដ្ឋិកា សលាកាវុត្តា, ន សុករា ឧញ្ឆេន បគ្គហេន យាបេតុំ។ អថ ខោ តេសំ ភិក្ខូនំ ឯតទហោសិ – "ឯតរហិ ខោ វជ្ជី ទុព្ភិក្ខា – ទ្វីហិតិកា សេតដ្ឋិកា សលាកាវុត្តា, ន សុករា ឧញ្ឆេន បគ្គហេន យាបេតុំ។ កេន នុ ខោ មយំ ឧបាយេន សមគ្គា សម្មោទមានា អវិវទមានា ផាសុកំ វស្សំ វសេយ្យាម, ន ច បិណ្ឌកេន កិលមេយ្យាមា"តិ? ឯកច្ចេ ឯវមាហំសុ – "ហន្ទ មយំ, អាវុសោ, គិហីនំ កម្មន្តំ អធិដ្ឋេម។ ឯវំ តេ អម្ហាកំ ទាតុំ មញ្ញិស្សន្តិ។ ឯវំ មយំ សមគ្គា សម្មោទមានា អវិវទមានា ផាសុកំ វស្សំ វសិស្សាម, ន ច បិណ្ឌកេន កិលមិស្សាមា"តិ។ ឯកច្ចេ ឯវមាហំសុ – "អលំ, អាវុសោ, កិំ គិហីនំ កម្មន្តំ អធិដ្ឋិតេន? ហន្ទ មយំ, អាវុសោ, គិហីនំ ទូតេយ្យំ ហរាម។ ឯវំ តេ អម្ហាកំ ទាតុំ មញ្ញិស្សន្តិ។ ឯវំ មយំ សមគ្គា សម្មោទមានា អវិវទមានា ផាសុកំ វស្សំ វសិស្សាម, ន ច បិណ្ឌកេន កិលមិស្សាមា"តិ។ ឯកច្ចេ ឯវមាហំសុ – "អលំ, អាវុសោ; កិំ គិហីនំ កម្មន្តំ អធិដ្ឋិតេន! កិំ គិហីនំ ទូតេយ្យំ ហដេន! ហន្ទ មយំ, អាវុសោ, គិហីនំ អញ្ញមញ្ញស្ស ឧត្តរិមនុស្សធម្មស្ស វណ្ណំ ភាសិស្សាម – 'អសុកោ ភិក្ខុ បឋមស្ស ឈានស្ស លាភី, អសុកោ ភិក្ខុ ទុតិយស្ស ឈានស្ស លាភី, អសុកោ ភិក្ខុ តតិយស្ស ឈានស្ស លាភី, អសុកោ ភិក្ខុ ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស លាភី, អសុកោ ភិក្ខុ សោតាបន្នោ, អសុកោ ភិក្ខុ សកទាគាមី, អសុកោ ភិក្ខុ អនាគាមី, អសុកោ ភិក្ខុ អរហា, អសុកោ ភិក្ខុ តេវិជ្ជោ, អសុកោ

ភិក្ខុ ឆឡភិញ្ញោតិ។ ឯវំ តេ អម្ហាកំ ទាតុំ មញ្ញិស្សន្តិ។ ឯវំ មយំ សមគ្គា សម្មោទមានា អវិវទមានា ផាសុកំ វស្សំ វសិស្សាម, ន ច បិណ្ឌកេន កិលមិស្សាមា’’តិ។ ឯសោ យេវ ខោ, អាវុសោ, សេយ្យោ, យោ អម្ហាកំ គិហីនំ អញ្ញមញ្ញស្ស ឧត្តរិមនុស្សធម្មស្ស វណ្ណោ ភាសិតោ’’តិ។

អថ ខោ តេ ភិក្ខូ គិហីនំ អញ្ញមញ្ញស្ស ឧត្តរិមនុស្សធម្មស្ស វណ្ណំ ភាសីសុ – ‘‘អសុកោ ភិក្ខុ បឋមស្ស ឈានស្ស លាភី…បេ…. អសុកោ ភិក្ខុ ឆឡភិញ្ញោ’’តិ។ អថ ខោ តេ មនុស្សា – ‘‘លាភា វត នោ, សុលទ្ធំ វត នោ, យេសំ នោ ឯវរូបា ភិក្ខូ វស្សំ ឧបគតា, ន វត នោ ឥតោ បុព្ពេ ឯវរូបា ភិក្ខូ វស្សំ ឧបគតា, យថយិមេ ភិក្ខូ សីលវន្តោ កល្យាណធម្មា’’តិ។ តេ ន តាទិសានិ ភោជនានិ អត្តនា ភុញ្ជន្តិ, មាតាបិតូនំ ទេន្តិ បុត្តទារស្ស ទេន្តិ ទាសកម្មករបោរិសស្ស ទេន្តិ មិត្តាមច្ចានំ ទេន្តិ ញាតិសាលោហិតានំ ទេន្តិ យាទិសានិ ភិក្ខូនំ ទេន្តិ។ ន តាទិសានិ ខាទនីយានិ សាយនីយានិ បានានិ អត្តនា ខាទន្តិ សាយន្តិ បិវន្តិ [អត្តនា បិវន្តិ (ស្យា. ក.)] មាតាបិតូនំ ទេន្តិ បុត្តទារស្ស ទេន្តិ ទាសកម្មករបោរិសស្ស ទេន្តិ មិត្តាមច្ចានំ ទេន្តិ ញាតិសាលោហិតានំ ទេន្តិ , យាទិសានិ ភិក្ខូនំ ទេន្តិ។ អថ ខោ តេ ភិក្ខូ វណ្ណវា អហេសុំ បីណិន្ទ្រិយា បសន្នមុខវណ្ណា វិប្បសន្នឆវិវណ្ណា។

**៦៨**. អាចិណ្ណំ ខោ បនេតំ វស្សំវុដ្ឋានំ ភិក្ខូនំ ភគវន្តំ ទស្សនាយ ឧបសង្កមិតុំ។ អថ ខោ តេ ភិក្ខូ វស្សំវុដ្ឋា តេមាសច្ចយេន សេនាសនំ សំសាមេត្វា បត្តចីវរមាទាយ យេន វេសាលី តេន បក្កមឹសុ។ អនុបុព្ពេន យេន វេសាលី មហាវនំ កូដាគារសាលា យេន ភគវា តេនុបសង្កមឹសុ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទឹសុ។ តេន ខោ បន សមយេន ទិសាសុ វស្សំវុដ្ឋា ភិក្ខូ កិសា ហោន្តិ លូខា ទុព្ពណ្ណា ឧប្បណ្ឌុប្បណ្ឌុកជាតា ធមនិសន្ថតគត្តា។ វគ្គុមុទាតីរិយា បន ភិក្ខូ វណ្ណវា ហោន្តិ បីណិន្ទ្រិយា បសន្នមុខវណ្ណា វិប្បសន្នឆវិវណ្ណា។ អាចិណ្ណំ ខោ បនេតំ ពុទ្ធានំ ភគវន្តានំ អាគន្តុកេហិ ភិក្ខូហិ សទ្ធឹ បដិសម្មោទិតុំ។ អថ ខោ ភគវា វគ្គុមុទាតីរិយេ ភិក្ខូ ឯតទវោច – ‘‘កច្ចិ, ភិក្ខវេ, ខមនីយំ, កច្ចិ យាបនីយំ, កច្ចិ សមគ្គា សម្មោទមានា អវិវទមានា ផាសុកំ វស្សំ វសិត្ថ, ន ច បិណ្ឌកេន កិលមិត្ថា’’តិ? ‘‘ខមនីយំ ភគវា, យាបនីយំ ភគវា។ សមគ្គា ច មយំ, ភន្តេ, សម្មោទមានា អវិវទមានា ផាសុកំ វស្សំ វសិម្ហា, ន ច បិណ្ឌកេន កិលមិម្ហា’’តិ។ ជានន្តាបិ តថាគតា បុច្ឆន្តិ, ជានន្តាបិ ន បុច្ឆន្តិ។ កាលំ វិទិត្វា បុច្ឆន្តិ , កាលំ វិទិត្វា ន បុច្ឆន្តិ។ អត្ថសញ្ហិតំ តថាគតា បុច្ឆន្តិ, នោ អនត្ថសញ្ហិតំ។ អនត្ថសញ្ហិតេ សេតុឃាតោ តថាគតានំ។ ទ្វីហាការេហិ ពុទ្ធា ភគវន្តោ ភិក្ខូ បដិបុច្ឆន្តិ – ធម្មំ វា ទេសេស្សាម, សាវកានំ វា សិក្ខាបទំ បញ្ញបេស្សាមាតិ។

អថ ខោ ភគវា វគ្គុមុទាតីរិយេ ភិក្ខូ ឯតទវោច – ‘‘យថា កថំ បន តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, សមគ្គា សម្មោទមានា អវិវទមានា ផាសុកំ វស្សំ វសិត្ថ, ន ច បិណ្ឌកេន កិលមិត្ថា’’តិ? អថ ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ ‘‘កច្ចិ បន វោ, ភិក្ខវេ, ភូត’’ន្តិ? ‘‘ភូតំ, ភគវា’’តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…. កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, ឧទរស្ស ការណា គិហីនំ អញ្ញមញ្ញស្ស ឧត្តរិមនុស្សធម្មស្ស វណ្ណំ ភាសិស្សថ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ…. ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៦៩**. **‘‘យោ បន ភិក្ខុ អនុបសម្បន្នស្ស ឧត្តរិមនុស្សធម្មំ អារោចេយ្យ ភូតស្មិំ, បាចិត្តិយ’’**ន្តិ។

**៧០**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ…. **ភិក្ខូ**តិ…បេ…. អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**អនុបសម្បន្នោ** នាម ភិក្ខុញ្ច ភិក្ខុនិញ្ច ឋបេត្វា, អវសេសោ អនុបសម្បន្នោ នាម។

[បារា. ១៩៨] **ឧត្តរិមនុស្សធម្មោ** នាម ឈានំ, វិមោក្ខោ, សមាធិ, សមាបត្តិ, ញាណទស្សនំ, មគ្គភាវនា, ផលសច្ឆិកិរិយា, កិលេសប្បហានំ, វិនីវរណតា ចិត្តស្ស, សុញ្ញាគារេ អភិរតិ។

[បារា. ១៩៩] **ឈាន**ន្តិ បឋមំ ឈានំ, ទុតិយំ ឈានំ, តតិយំ ឈានំ, ចតុត្ថំ ឈានំ។

[បារា. ១៩៩] **វិមោក្ខោ**តិ សុញ្ញតោ វិមោក្ខោ, អនិមិត្តោ វិមោក្ខោ, អប្បណិហិតោ វិមោក្ខោ។

[បារា. ១៩៩] **សមាធី**តិ សុញ្ញតោ សមាធិ, អនិមិត្តោ សមាធិ, អប្បណិហិតោ សមាធិ។

[បារា. ១៩៩] **សមាបត្តី**តិ សុញ្ញតា សមាបត្តិ, អនិមិត្តា សមាបត្តិ, អប្បណិហិតា សមាបត្តិ។

[បារា. ១៩៩] **ញាណទស្សន**ន្តិ តិស្សោ វិជ្ជា។

[បារា. ១៩៩] **មគ្គភាវនា**តិ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា, ចត្តារោ សម្មប្បធានា, ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា, បញ្ចិន្ទ្រិយានិ, បញ្ច ពលានិ, សត្ត ពោជ្ឈង្គា, អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ។

[បារា. ១៩៩] **ផលសច្ឆិកិរិយា**តិ សោតាបត្តិផលស្ស សច្ឆិកិរិយា, សកទាគាមិផលស្ស សច្ឆិកិរិយា, អនាគាមិផលស្ស សច្ឆិកិរិយា, អរហត្តស្ស [អរហត្តផលស្ស (ស្យា.)] សច្ឆិកិរិយា។

[បារា. ១៩៩] **កិលេសប្បហាន**ន្តិ រាគស្ស បហានំ, ទោសស្ស បហានំ, មោហស្ស បហានំ។

[បារា. ១៩៩] **វិនីវរណតា ចិត្តស្សា**តិ រាគា ចិត្តំ វិនីវរណតា, ទោសា ចិត្តំ វិនីវរណតា, មោហា ចិត្តំ វិនីវរណតា។

[បារា. ១៩៩] **សុញ្ញាគារេ អភិរតី**តិ បឋមេន ឈានេន សុញ្ញាគារេ អភិរតិ, ទុតិយេន ឈានេន សុញ្ញាគារេ អភិរតិ, តតិយេន ឈានេន សុញ្ញាគារេ អភិរតិ, ចតុត្ថេន ឈានេន សុញ្ញាគារេ អភិរតិ។

**៧១. អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – “បឋមំ ឈានំ សមាបជ្ជិ”ន្តិ ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – “បឋមំ ឈានំ សមាបជ្ជាមី”តិ ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – “បឋមំ ឈានំ សមាបន្នោ”តិ ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – “បឋមស្ស ឈានស្ស លាភិម្හី”តិ ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – “បឋមស្ស ឈានស្ស វសិម្ហី”តិ ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – “បឋមំ ឈានំ សច្ឆិកតំ មយា”តិ ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – “ទុតិយំ ឈានំ... តតិយំ ឈានំ... ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបជ្ជិំ, សមាបជ្ជាមិ, សមាបន្នោ; ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស លាភិម្හិ, វសិម្ហិ; ចតុត្ថំ ឈានំ សច្ឆិកតំ មយា”តិ ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – “សុញ្ញតំ វិមោក្ខំ... អនិមិត្តំ វិមោក្ខំ... អប្បណិហិតំ វិមោក្ខំ... សុញ្ញតំ សមាធិំ... អនិមិត្តំ សមាធិំ... អប្បណិហិតំ សមាធិំ សមាបជ្ជិំ, សមាបជ្ជាមិ, សមាបន្នោ; អប្បណិហិតស្ស សមាធិស្ស លាភិម្ហិ, វសិម្ហិ; អប្បណិហិតោ សមាធិ សច្ឆិកតោ មយា”តិ ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – “សុញ្ញតំ សមាបត្តិំ... អនិមិត្តំ សមាបត្តិំ... អប្បណិហិតំ សមាបត្តិំ សមាបជ្ជិំ, សមាបជ្ជាមិ, សមាបន្នោ; អប្បណិហិតាយ សមាបត្តិយា លាភិម្ហិ, វសិម្ហិ; អប្បណិហិតា សមាបត្តិ សច្ឆិកតា មយា”តិ ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – “តិស្សោ វិជ្ជា សមាបជ្ជិំ, សមាបជ្ជាមិ, សមាបន្នោ; តិស្សន្នំ វិជ្ជានំ លាភិម្ហិ, វសិម្ហិ; តិស្សោ វិជ្ជា សច្ឆិកតា មយា”តិ ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – “ចត្តារោ សតិបដ្ឋានេ... ចត្តារោ សម្មប្បធានេ... ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទេ សមាបជ្ជិំ, សមាបជ្ជាមិ, សមាបន្នោ; ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ លាភិម្ហិ, វសិម្ហិ; ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា សច្ឆិកតា មយា”តិ ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – “បញ្ចិន្ទ្រិយានិ... បញ្ច ពលានិ សមាបជ្ជិំ, សមាបជ្ជាមិ , សមាបន្នោ; បញ្ចន្នំ ពលានំ លាភិម្ហិ, វសិម្ហិ; បញ្ច ពលានិ សច្ឆិកតានិ មយា”តិ ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – “សត្ត ពោជ្ឈង្គេ សមាបជ្ជិំ, សមាបជ្ជាមិ, សមាបន្នោ; សត្តន្នំ ពោជ្ឈង្គានំ លាភិម្ហិ, វសិម្ហិ; សត្ត ពោជ្ឈង្គា សច្ឆិកតា មយា”តិ ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – “អរិយំ អដ្ឋង្គិកំ មគ្គំ សមាបជ្ជឹ, សមាបជ្ជាមិ, សមាបន្នោ; អរិយស្ស អដ្ឋង្គិកស្ស មគ្គស្ស លាភិម្ហិ, វសិម្ហិ; អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ សច្ឆិកតោ មយា”តិ ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – “សោតាបត្តិផលំ... សកទាគាមិផលំ... អនាគាមិផលំ... អរហត្តំ សមាបជ្ជឹ, សមាបជ្ជាមិ, សមាបន្នោ; អរហត្តស្ស លាភិម្ហិ, វសិម្ហិ; អរហត្តំ [អរហត្តផលំ (ស្យា.)] សច្ឆិកតំ មយា”តិ ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – “រាគោ មេ ចត្តោ... ទោសោ មេ ចត្តោ... មោហោ មេ ចត្តោ, វន្តោ, មុត្តោ, បហីនោ, បដិនិស្សដ្ឋោ, ឧក្ខេដិតោ , សមុក្ខេដិតោ”តិ ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – “រាគា មេ ចិត្តំ វិនីវរណំ... ទោសា មេ ចិត្តំ វិនីវរណំ... មោហា មេ ចិត្តំ វិនីវរណ”ន្តិ ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – “សុញ្ញាគារេ បឋមំ ឈានំ... ទុតិយំ ឈានំ... តតិយំ ឈានំ... ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបជ្ជឹ, សមាបជ្ជាមិ, សមាបន្នោ; សុញ្ញាគារេ ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស លាភិម្ហិ, វសិម្ហិ; សុញ្ញាគារេ ចតុត្ថំ ឈានំ សច្ឆិកតំ មយា”តិ ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៧២. អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – “បឋមញ្ច ឈានំ ទុតិយញ្ច ឈានំ សមាបជ្ជឹ, សមាបជ្ជាមិ, សមាបន្នោ; បឋមស្ស ច ឈានស្ស ទុតិយស្ស ច ឈានស្ស លាភិម្ហិ, វសិម្ហិ; បឋមញ្ច ឈានំ ទុតិយញ្ច ឈានំ សច្ឆិកតំ មយា”តិ ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – “បឋមញ្ច ឈានំ តតិយញ្ច ឈានំ... បឋមញ្ច ឈានំ ចតុត្ថញ្ច ឈានំ សមាបជ្ជឹ, សមាបជ្ជាមិ, សមាបន្នោ; បឋមស្ស ច ឈានស្ស ចតុត្ថស្ស ច ឈានស្ស លាភិម្ហិ, វសិម្ហិ; បឋមញ្ច ឈានំ ចតុត្ថញ្ច ឈានំ សច្ឆិកតំ មយា”តិ ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – “បឋមញ្ច ឈានំ សុញ្ញតញ្ច វិមោក្ខំ... អនិមិត្តញ្ច វិមោក្ខំ... អប្បណិហិតញ្ច វិមោក្ខំ... សុញ្ញតញ្ច សមាធឹ... អនិមិត្តញ្ច សមាធឹ... អប្បណិហិតញ្ច សមាធឹ សមាបជ្ជឹ, សមាបជ្ជាមិ, សមាបន្នោ; បឋមស្ស ច ឈានស្ស អប្បណិហិតស្ស ច សមាធិស្ស លាភិម្ហិ, វសិម្ហិ; បឋមញ្ច ឈានំ អប្បណិហិតោ ច សមាធិ សច្ឆិកតោ មយា”តិ ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – “បឋមញ្ច ឈានំ សុញ្ញតញ្ច សមាបត្តឹ... អនិមិត្តញ្ច សមាបត្តឹ... អប្បណិហិតញ្ច សមាបត្តឹ សមាបជ្ជឹ, សមាបជ្ជាមិ, សមាបន្នោ; បឋមស្ស ច ឈានស្ស អប្បណិហិតាយ ច សមាបត្តិយា លាភិម្ហិ, វសិម្ហិ; បឋមញ្ច ឈានំ អប្បណិហិតា ច សមាបត្តិ សច្ឆិកតា មយា”តិ ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – “បឋមញ្ច ឈានំ តិស្សោ ច វិជ្ជា សមាបជ្ជឹ, សមាបជ្ជាមិ, សមាបន្នោ; បឋមស្ស ច ឈានស្ស តិស្សន្នញ្ច វិជ្ជានំ លាភិម្ហិ, វសិម្ហិ; បឋមញ្ច ឈានំ តិស្សោ ច វិជ្ជា សច្ឆិកតា មយា”តិ ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – “បឋមញ្ច ឈានំ ចត្តារោ ច សតិបដ្ឋានេ...បេ.... ចត្តារោ ច សម្មប្បធានេ... ចត្តារោ ច ឥទ្ធិបាទេ សមាបជ្ជឹ, សមាបជ្ជាមិ, សមាបន្នោ; បឋមស្ស ច ឈានស្ស ចតុន្នញ្ច ឥទ្ធិបាទានំ លាភិម្ហិ, វសិម្ហិ; បឋមញ្ច ឈានំ ចត្តារោ ច ឥទ្ធិបាទា សច្ឆិកតា មយា”តិ ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – “បឋមញ្ច ឈានំ, បញ្ច ច ឥន្ទ្រិយានិ... បញ្ច ច ពលានិ សមាបជ្ជឹ, សមាបជ្ជាមិ, សមាបន្នោ; បឋមស្ស ច ឈានស្ស បញ្ចន្នញ្ច ពលានំ លាភិម្ហិ, វសិម្ហិ; បឋមញ្ច ឈានំ បញ្ច ច ពលានិ សច្ឆិកតានិ មយា”តិ ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – “បឋមញ្ច ឈានំ សត្ត ច ពោជ្ឈង្គេ សមាបជ្ជឹ, សមាបជ្ជាមិ, សមាបន្នោ; បឋមស្ស ច ឈានស្ស សត្តន្នញ្ច ពោជ្ឈង្គានំ លាភិម្ហិ, វសិម្ហិ; បឋមញ្ច ឈានំ សត្ត ច ពោជ្ឈង្គា

សច្ឆិកតា មយា’’តិ ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – ‘‘បឋមញ្ច ឈានំ អរិយញ្ច អដ្ឋង្គិកំ មគ្គំ សមាបជ្ជិំ, សមាបជ្ជាមិ, សមាបន្នោ; បឋមស្ស ច ឈានស្ស អរិយស្ស ច អដ្ឋង្គិកស្ស មគ្គស្ស លាភិម្ហិ, វសិម្ហិ; បឋមញ្ច ឈានំ អរិយោ ច អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ សច្ឆិកតោ មយា’’តិ ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – ‘‘បឋមញ្ច ឈានំ សោតាបត្តិផលញ្ច... សកទាគាមិផលញ្ច... អនាគាមិផលញ្ច... អរហត្តញ្ច [អរហត្តផលញ្ច (ស្យា.)] សមាបជ្ជិំ, សមាបជ្ជាមិ, សមាបន្នោ; បឋមស្ស ច ឈានស្ស អរហត្តស្ស [អរហត្តផលស្ស (ស្យា.)] ច លាភិម្ហិ, វសិម្ហិ; បឋមញ្ច ឈានំ អរហត្តញ្ច សច្ឆិកតំ មយា’’តិ ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – ‘‘បឋមញ្ច ឈានំ សមាបជ្ជិំ, សមាបជ្ជាមិ, សមាបន្នោ... រាគោ ច មេ ចត្តោ... ទោសោ ច មេ ចត្តោ... មោហោ ច មេ ចត្តោ, វន្តោ, មុត្តោ, បហីនោ, បដិនិស្សដ្ឋោ, ឧក្ខេដិតោ, សមុក្ខេដិតោ’’តិ ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – ‘‘បឋមញ្ច ឈានំ សមាបជ្ជិំ, សមាបជ្ជាមិ, សមាបន្នោ... រាគា ច មេ ចិត្តំ វិនីវរណំ... ទោសា ច មេ ចិត្តំ វិនីវរណំ... មោហា ច មេ ចិត្តំ វិនីវរណ’’ន្តិ ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៧៣**. **អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – ‘‘ទុតិយញ្ច ឈានំ តតិយញ្ច ឈានំ... ទុតិយញ្ច ឈានំ ចតុត្ថញ្ច ឈានំ សមាបជ្ជិំ, សមាបជ្ជាមិ, សមាបន្នោ; ទុតិយស្ស ច ឈានស្ស ចតុត្ថស្ស ច ឈានស្ស លាភិម្ហិ, វសិម្ហិ; ទុតិយញ្ច ឈានំ ចតុត្ថញ្ច ឈានំ សច្ឆិកតំ មយា’’តិ ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – ‘‘ទុតិយញ្ច ឈានំ សុញ្ញតញ្ច វិមោក្ខំ...បេ.... មោហា ច មេ ចិត្តំ វិនីវរណ’’ន្តិ ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – ‘‘ទុតិយញ្ច ឈានំ បឋមញ្ច ឈានំ សមាបជ្ជិំ, សមាបជ្ជាមិ, សមាបន្នោ; ទុតិយស្ស ច ឈានស្ស បឋមស្ស ច ឈានស្ស លាភិម្ហិ, វសិម្ហិ; ទុតិយញ្ច ឈានំ បឋមញ្ច ឈានំ សច្ឆិកតំ មយា’’តិ ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស...បេ....។

មូលំ សំខិត្តំ។

**អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – ‘‘មោហា ច មេ ចិត្តំ វិនីវរណំ, បឋមញ្ច ឈានំ សមាបជ្ជិំ, សមាបជ្ជាមិ, សមាបន្នោ; មោហា ច មេ ចិត្តំ វិនីវរណំ, បឋមស្ស ច ឈានស្ស លាភិម្ហិ, វសិម្ហិ; មោហា ច មេ ចិត្តំ វិនីវរណំ, បឋមញ្ច ឈានំ សច្ឆិកតំ មយា’’តិ ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស...បេ....។

**អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – ‘‘មោហា ច មេ ចិត្តំ វិនីវរណំ, ទោសា ច មេ ចិត្តំ វិនីវរណ’’ន្តិ ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស...បេ....។

**អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – ‘‘បឋមញ្ច ឈានំ ទុតិយញ្ច ឈានំ តតិយញ្ច ឈានំ ចតុត្ថញ្ច ឈានំ សុញ្ញតញ្ច វិមោក្ខំ អនិមិត្តញ្ច វិមោក្ខំ អប្បណិហិតញ្ច វិមោក្ខំ សុញ្ញតញ្ច សមាធិំ អនិមិត្តញ្ច សមាធិំ អប្បណិហិតញ្ច សមាធិំ សុញ្ញតញ្ច សមាបត្តិំ អនិមិត្តញ្ច សមាបត្តិំ អប្បណិហិតញ្ច សមាបត្តិំ តិស្សោ ច វិជ្ជា ចត្តារោ ច សតិបដ្ឋានេ ចត្តារោ ច សម្មប្បធានេ ចត្តារោ ច ឥទ្ធិបាទេ បញ្ច ច ឥន្ទ្រិយានិ បញ្ច ច ពលានិ សត្ត ច ពោជ្ឈង្គេ អរិយញ្ច អដ្ឋង្គិកំ មគ្គំ សោតាបត្តិផលញ្ច សកទាគាមិផលញ្ច អនាគាមិផលញ្ច អរហត្តញ្ច [អរហត្តផលញ្ច (ស្យា.)] សមាបជ្ជិំ...បេ.... រាគោ ច មេ ចត្តោ, ទោសោ ច មេ ចត្តោ, មោហោ ច មេ ចត្តោ, វន្តោ, មុត្តោ, បហីនោ, បដិនិស្សដ្ឋោ, ឧក្ខេដិតោ សមុក្ខេដិតោ, រាគា ច មេ ចិត្តំ វិនីវរណំ, ទោសា ច មេ ចិត្តំ វិនីវរណំ, មោហា ច មេ ចិត្តំ វិនីវរណ’’ន្តិ ភណន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៧៤**. **អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – ‘‘បឋមំ ឈានំ សមាបជ្ជិ’’ន្តិ វត្តុកាមោ ‘‘ទុតិយំ ឈានំ សមាបជ្ជិ’’ន្តិ ភណន្តស្ស បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស, ន បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – “បឋមំ ឈានំ សមាបជ្ជិ”ន្តិ វត្តុកាមោ “តតិយំ ឈានំ…បេ…. ចតុត្ថំ ឈានំ, សុញ្ញតំ វិមោក្ខំ, អនិមិត្តំ វិមោក្ខំ, អប្បណិហិតំ វិមោក្ខំ, សុញ្ញតំ សមាធិំ, អនិមិត្តំ សមាធិំ, អប្បណិហិតំ សមាធិំ, សុញ្ញតំ សមាបត្តិំ, អនិមិត្តំ សមាបត្តិំ, អប្បណិហិតំ សមាបត្តិំ, តិស្សោ វិជ្ជា, ចត្តារោ សតិបដ្ឋានេ, ចត្តារោ សម្មប្បធានេ, ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទេ, បញ្ចិន្ទ្រិយានិ, បញ្ច ពលានិ, សត្ត ពោជ្ឈង្គេ, អរិយំ អដ្ឋង្គិកំ មគ្គំ, សោតាបត្តិផលំ, សកទាគាមិផលំ, អនាគាមិផលំ, អរហត្តំ [អរហត្តផលំ (ស្យា.)] សមាបជ្ជិ…បេ…. រាគោ មេ ចត្តោ, ទោសោ មេ ចត្តោ, មោហោ មេ ចត្តោ, វន្តោ, មុត្តោ, បហីនោ; បដិនិស្សដ្ឋោ, ឧក្ខេដិតោ, សមុក្ខេដិតោ; រាគា មេ ចិត្តំ វិនីវរណំ, ទោសា មេ ចិត្តំ វិនីវរណំ, មោហា មេ ចិត្តំ វិនីវរណ”ន្តិ ភណន្តស្ស បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស, ន បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – “ទុតិយំ ឈានំ សមាបជ្ជិ”ន្តិ វត្តុកាមោ…បេ…. “មោហា មេ ចិត្តំ វិនីវរណ”ន្តិ ភណន្តស្ស បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស, ន បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ ទុក្កដស្ស…បេ….។

**អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – “ទុតិយំ ឈានំ សមាបជ្ជិ”ន្តិ វត្តុកាមោ – “បឋមំ ឈានំ សមាបជ្ជិ”ន្តិ ភណន្តស្ស បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស, ន បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ ទុក្កដស្ស…បេ….។

មូលំ សំខិត្តំ។

**អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – “មោហា មេ ចិត្តំ វិនីវរណ”ន្តិ វត្តុកាមោ – “បឋមំ ឈានំ សមាបជ្ជិ”ន្តិ ភណន្តស្ស បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស, ន បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ ទុក្កដស្ស…បេ….។

**អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – “មោហា មេ ចិត្តំ វិនីវរណ”ន្តិ វត្តុកាមោ – “ទោសា មេ ចិត្តំ វិនីវរណ”ន្តិ ភណន្តស្ស បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស, ន បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ ទុក្កដស្ស…បេ….។

**អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – “បឋមញ្ច ឈានំ ទុតិយញ្ច ឈានំ តតិយញ្ច ឈានំ ចតុត្ថញ្ច ឈានំ …បេ…. ទោសា ច មេ ចិត្តំ វិនីវរណ”ន្តិ វត្តុកាមោ – “មោហា មេ ចិត្តំ វិនីវរណ”ន្តិ ភណន្តស្ស បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស, ន បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – “ទុតិយញ្ច ឈានំ តតិយញ្ច ឈានំ ចតុត្ថញ្ច ឈានំ…បេ…. មោហា ច មេ ចិត្តំ វិនីវរណ”ន្តិ វត្តុកាមោ – “បឋមំ ឈានំ សមាបជ្ជិ”ន្តិ ភណន្តស្ស បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស, ន បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ ទុក្កដស្ស…បេ….។

**៧៥. អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – “យោ តេ វិហារេ វសិ សោ ភិក្ខុ បឋមំ ឈានំ សមាបជ្ជិ, សមាបជ្ជតិ, សមាបន្នោ; សោ ភិក្ខុ បឋមស្ស ឈានស្ស លាភី, វសី; តេន ភិក្ខុនា បឋមំ ឈានំ សច្ឆិកត”ន្តិ ភណន្តស្ស អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – “យោ តេ វិហារេ វសិ សោ ភិក្ខុ ទុតិយំ ឈានំ…បេ…. តតិយំ ឈានំ ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបជ្ជិ, សមាបជ្ជតិ, សមាបន្នោ; សោ ភិក្ខុ ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស លាភី, វសី; តេន ភិក្ខុនា ចតុត្ថំ ឈានំ សច្ឆិកត”ន្តិ ភណន្តស្ស អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – “យោ តេ វិហារេ វសិ សោ ភិក្ខុ សុញ្ញតំ វិមោក្ខំ…បេ…. អនិមិត្តំ វិមោក្ខំ អប្បណិហិតំ វិមោក្ខំ សុញ្ញតំ សមាធិំ អនិមិត្តំ សមាធិំ អប្បណិហិតំ សមាធិំ សមាបជ្ជិ, សមាបជ្ជតិ, សមាបន្នោ; សោ ភិក្ខុ អប្បណិហិតស្ស សមាធិស្ស លាភី, វសី; តេន ភិក្ខុនា អប្បណិហិតោ សមាធិ សច្ឆិកតោ”តិ ភណន្តស្ស អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – “យោ តេ វិហារេ វសិ សោ ភិក្ខុ សុញ្ញតំ សមាបត្តិំ…បេ…. អនិមិត្តំ សមាបត្តិំ អប្បណិហិតំ សមាបត្តិំ សមាបជ្ជិ, សមាបជ្ជតិ, សមាបន្នោ; អប្បណិហិតាយ សមាបត្តិយា លាភី, វសី; តេន ភិក្ខុនា អប្បណិហិតា សមាបត្តិ សច្ឆិកតា”តិ ភណន្តស្ស អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – “យោ តេ វិហារេ វសិ សោ ភិក្ខុ តិស្សោ វិជ្ជា …បេ…. ចត្តារោ សតិបដ្ឋានេ, ចត្តារោ សម្មប្បធានេ, ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទេ, បញ្ចិន្ទ្រិយានិ, បញ្ច ពលានិ, សត្ត ពោជ្ឈង្គេ, អរិយំ អដ្ឋង្គិកំ មគ្គំ, សោតាបត្តិផលំ, សកទាគាមិផលំ, អនាគាមិផលំ, អរហត្តំ [អរហត្តផលំ (ស្យា.)] សមាបជ្ជិ…បេ….

សមាបជ្ជតិ, សមាបន្នោ…បេ… តស្ស ភិក្ខុនោ រាគោ ចត្តោ, ទោសោ ចត្តោ, មោហោ ចត្តោ, វន្តោ, មុត្តោ, បហីនោ, បដិនិស្សដ្ឋោ, ឧក្ខេដិតោ, សមុក្ខេដិតោ; តស្ស ភិក្ខុនោ រាគា ចិត្តំ វិនីវរណំ, ទោសា ចិត្តំ វិនីវរណំ, មោហា ចិត្តំ វិនីវរណ”ន្តិ ភណន្តស្ស អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – “យោ តេ វិហារេ វសិ សោ ភិក្ខុ សុញ្ញាគារេ បឋមំ ឈានំ…បេ… ទុតិយំ ឈានំ តតិយំ ឈានំ ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបជ្ជិ, សមាបជ្ជតិ, សមាបន្នោ; សោ ភិក្ខុ សុញ្ញាគារេ ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស លាភី, វសី; តេន ភិក្ខុនា សុញ្ញាគារេ ចតុត្ថំ ឈានំ សច្ឆិកត”ន្តិ ភណន្តស្ស អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – “យោ តេ ចីវរំ បរិភុញ្ជិ, យោ តេ បិណ្ឌបាតំ បរិភុញ្ជិ, យោ តេ សេនាសនំ បរិភុញ្ជិ, យោ តេ គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារំ បរិភុញ្ជិ សោ ភិក្ខុ សុញ្ញាគារេ ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបជ្ជិ, សមាបជ្ជតិ, សមាបន្នោ; សោ ភិក្ខុ សុញ្ញាគារេ ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស លាភី, វសី; តេន ភិក្ខុនា សុញ្ញាគារេ ចតុត្ថំ ឈានំ សច្ឆិកត”ន្តិ ភណន្តស្ស អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៧៦**. **អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – “យេន តេ វិហារោ បរិភុត្តោ…បេ… យេន តេ ចីវរំ បរិភុត្តំ, យេន តេ បិណ្ឌបាតោ បរិភុត្តោ, យេន តេ សេនាសនំ បរិភុត្តំ, យេន តេ គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារោ បរិភុត្តោ សោ ភិក្ខុ សុញ្ញាគារេ ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបជ្ជិ, សមាបជ្ជតិ, សមាបន្នោ; សោ ភិក្ខុ សុញ្ញាគារេ ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស លាភី, វសី; តេន ភិក្ខុនា សុញ្ញាគារេ ចតុត្ថំ ឈានំ សច្ឆិកត”ន្តិ ភណន្តស្ស អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**អារោចេយ្យា**តិ អនុបសម្បន្នស្ស – “យំ ត្វំ អាគម្ម វិហារំ អទាសិ…បេ… ចីវរំ អទាសិ, បិណ្ឌបាតំ អទាសិ, សេនាសនំ អទាសិ, គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារំ អទាសិ សោ ភិក្ខុ សុញ្ញាគារេ ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបជ្ជិ, សមាបជ្ជតិ, សមាបន្នោ; សោ ភិក្ខុ សុញ្ញាគារេ ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស លាភី, វសី; តេន ភិក្ខុនា សុញ្ញាគារេ ចតុត្ថំ ឈានំ សច្ឆិកត”ន្តិ ភណន្តស្ស អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៧៧**. អនាបត្តិ ឧបសម្បន្នស្ស, ភូតំ អារោចេតិ, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ភូតារោចនសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ អដ្ឋមំ។

### ៩. ទុដ្ឋុល្លារោចនសិក្ខាបទំ

**៧៨**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ ឆព្ពគ្គិយេហិ ភិក្ខូហិ សទ្ធិំ ភណ្ឌនកតោ ហោតិ។ សោ សញ្ចេតនិកំ សុក្កវិស្សដ្ឋិំ អាបត្តិំ អាបជ្ជិត្វា សង្ឃំ តស្សា អាបត្តិយា បរិវាសំ យាចិ។ តស្ស សង្ឃោ តស្សា អាបត្តិយា បរិវាសំ អទាសិ។ តេន ខោ បន សមយេន សាវត្ថិយំ អញ្ញតរស្ស បូគស្ស សង្ឃភត្តំ ហោតិ។ សោ បរិវសន្តោ ភត្តគ្គេ អាសនបរិយន្តេ និសីទិ។ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ តេ ឧបាសកេ ឯតទវោចុំ – “ឯសោ, អាវុសោ, អាយស្មា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ តុម្ហាកំ សម្ភាវិតោ កុលូបកោ; យេនេវ ហត្ថេន សទ្ធាទេយ្យំ ភុញ្ជតិ តេនេវ ហត្ថេន ឧបក្កមិត្វា អសុចិំ មោចេសិ។ សោ សញ្ចេតនិកំ សុក្កវិស្សដ្ឋិំ អាបត្តិំ អាបជ្ជិត្វា សង្ឃំ តស្សា អាបត្តិយា បរិវាសំ យាចិ។ តស្ស សង្ឃោ តស្សា អាបត្តិយា បរិវាសំ អទាសិ ។ សោ បរិវសន្តោ អាសនបរិយន្តេ និសិន្នោ”តិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ភិក្ខុស្ស ទុដ្ឋុល្លំ អាបត្តិំ អនុបសម្បន្នស្ស អារោចេស្សន្តី”តិ…បេ… “សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុស្ស ទុដ្ឋុល្លំ អាបត្តិំ អនុបសម្បន្នស្ស អារោចេថា”តិ? “សច្ចំ , ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, ភិក្ខុស្ស ទុដ្ឋុល្លំ អាបត្តិំ អនុបសម្បន្នស្ស អារោចេស្សថ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៧៩**. **“យោ បន ភិក្ខុ ភិក្ខុស្ស ទុដ្ឋុល្លំ អាបត្តិំ អនុបសម្បន្នស្ស អារោចេយ្យ, អញ្ញត្រ ភិក្ខុសម្មុតិយា [ភិក្ខុសម្មតិយា (ស្យា.)], បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**៨០**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ… **ភិក្ខូ**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**ភិក្ខុស្សា**តិ អញ្ញស្ស ភិក្ខុស្ស។

**ទុដ្ឋុល្លា** នាម អាបត្តិ – ចត្តារិ ច បារាជិកានិ, តេរស ច សង្ឃាទិសេសា។

**អនុបសម្បន្នោ** នាម ភិក្ខុញ្ច ភិក្ខុនិញ្ច ឋបេត្វា អវសេសោ អនុបសម្បន្នោ នាម។

**អារោចេយ្យា**តិ អារោចេយ្យ ឥត្ថិយា វា បុរិសស្ស វា គហដ្ឋស្ស វា បព្ពជិតស្ស វា។

**អញ្ញត្រ ភិក្ខុសម្មុតិយា**តិ ឋបេត្វា ភិក្ខុសម្មុតិំ។

អត្ថិ ភិក្ខុសម្មុតិ អាបត្តិបរិយន្តា, ន កុលបរិយន្តា។ អត្ថិ ភិក្ខុសម្មុតិ កុលបរិយន្តា, ន អាបត្តិបរិយន្តា, អត្ថិ ភិក្ខុសម្មុតិ អាបត្តិបរិយន្តា ច កុលបរិយន្តា ច, អត្ថិ ភិក្ខុសម្មុតិ នេវ អាបត្តិបរិយន្តា ន កុលបរិយន្តា។

**អាបត្តិបរិយន្តា** នាម អាបត្តិយោ បរិគ្គហិតាយោ ហោន្តិ – "ឯត្តកាហិ អាបត្តីហិ អារោចេតព្ពោ"តិ។

**កុលបរិយន្តា** នាម កុលានិ បរិគ្គហិតានិ ហោន្តិ – "ឯត្តកេសុ កុលេសុ អារោចេតព្ពោ"តិ។ **អាបត្តិបរិយន្តា ច កុលបរិយន្តា ច** នាម អាបត្តិយោ ច បរិគ្គហិតាយោ ហោន្តិ, កុលានិ ច បរិគ្គហិតានិ ហោន្តិ – "ឯត្តកាហិ អាបត្តីហិ ឯត្តកេសុ កុលេសុ អារោចេតព្ពោ"តិ។ **នេវ អាបត្តិបរិយន្តា ន កុលបរិយន្តា** នាម អាបត្តិយោ ច អបរិគ្គហិតាយោ ហោន្តិ, កុលានិ ច អបរិគ្គហិតានិ ហោន្តិ – "ឯត្តកាហិ អាបត្តីហិ ឯត្តកេសុ កុលេសុ អារោចេតព្ពោ"តិ។

**៨១**. អាបត្តិបរិយន្តេ យា អាបត្តិយោ បរិគ្គហិតាយោ ហោន្តិ, តា អាបត្តិយោ ឋបេត្វា អញ្ញាហិ អាបត្តីហិ អារោចេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

កុលបរិយន្តេ យានិ កុលានិ បរិគ្គហិតានិ ហោន្តិ, តានិ កុលានិ ឋបេត្វា អញ្ញេសុ កុលេសុ អារោចេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អាបត្តិបរិយន្តេ ច កុលបរិយន្តេ ច យា អាបត្តិយោ បរិគ្គហិតាយោ ហោន្តិ, តា អាបត្តិយោ ឋបេត្វា យានិ កុលានិ បរិគ្គហិតានិ ហោន្តិ, តានិ កុលានិ ឋបេត្វា អញ្ញាហិ អាបត្តីហិ អញ្ញេសុ កុលេសុ អារោចេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

នេវ អាបត្តិបរិយន្តេ ន កុលបរិយន្តេ, អនាបត្តិ។

**៨២**. ទុដ្ឋុល្លាយ អាបត្តិយា ទុដ្ឋុល្លាបត្តិសញ្ញី អនុបសម្បន្នស្ស អារោចេតិ, អញ្ញត្រ ភិក្ខុសម្មុតិយា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

ទុដ្ឋុល្លាយ អាបត្តិយា វេមតិកោ អនុបសម្បន្នស្ស អារោចេតិ, អញ្ញត្រ ភិក្ខុសម្មុតិយា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

ទុដ្ឋុល្លាយ អាបត្តិយា អទុដ្ឋុល្លាបត្តិសញ្ញី អនុបសម្បន្នស្ស អារោចេតិ, អញ្ញត្រ ភិក្ខុសម្មុតិយា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អទុដ្ឋុល្លំ អាបត្តិំ អារោចេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនុបសម្បន្នស្ស ទុដ្ឋុល្លំ វា អទុដ្ឋុល្លំ វា អជ្ឈាចារំ អារោចេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អទុដ្ឋុល្លាយ អាបត្តិយា ទុដ្ឋុល្លាបត្តិសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អទុដ្ឋុល្លាយ អាបត្តិយា វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អទុដ្ឋុល្លាយ អាបត្តិយា អទុដ្ឋុល្លាបត្តិសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៨៣**. អនាបត្តិ វត្ថុំ អារោចេតិ នោ អាបត្តិំ, អាបត្តិំ អារោចេតិ នោ វត្ថុំ, ភិក្ខុសម្មុតិយា, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ទុដ្ឋុល្លវាចាសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ នវមំ។

## ១០. បថវីខណនសិក្ខាបទំ

**៨៤**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា អាឡវិយំ វិហរតិ អគ្គាឡវេ ចេតិយេ។ តេន ខោ បន សមយេន អាឡវកា [អាឡវិកា (ស្យា.)] ភិក្ខូ នវកម្មំ ករោន្តា បថវិំ ខណន្តិបិ ខណាបេន្តិបិ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម សមណា សក្យបុត្តិយា បថវិំ ខណិស្សន្តិបិ ខណាបេស្សន្តិបិ! ឯកិន្ទ្រិយំ សមណា សក្យបុត្តិយា ជីវំ វិហេឋេន្តី”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខូ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អាឡវកា ភិក្ខូ បថវិំ ខណិស្សន្តិបិ ខណាបេស្សន្តិបី”តិ…បេ… “សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, បថវិំ ខណថបិ ខណាបេថបី”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, បថវិំ ខណិស្សថបិ ខណាបេស្សថបិ! ជីវសញ្ញិនោ ហិ, មោឃបុរិសា, មនុស្សា បថវិយា។ នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៨៥**. **“យោ បន ភិក្ខុ បថវិំ ខណេយ្យ វា ខណាបេយ្យ វា, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**៨៦**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ… **ភិក្ខូ**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**បថវី** នាម ទ្វេ បថវិយោ – ជាតា ច បថវី អជាតា ច បថវី។

**ជាតា** នាម បថវី – សុទ្ធបំសុ សុទ្ធមត្តិកា អប្បបាសាណា អប្បសក្ខរា អប្បកឋលា អប្បមរុម្ពា អប្បវាលិកា, យេភុយ្យេនបំសុកា, យេភុយ្យេនមត្តិកា។ អទឌ្ឍាបិ វុច្ចតិ ជាតា បថវី។ យោបិ បំសុបុញ្ជោ វា មត្តិកាបុញ្ជោ វា អតិរេកចាតុមាសំ ឱវដ្ឋោ, អយម្បិ វុច្ចតិ ជាតា បថវី។

**អជាតា** នាម បថវី – សុទ្ធបាសាណា សុទ្ធសក្ខរា សុទ្ធកឋលា សុទ្ធមរុម្ពា សុទ្ធវាលិកា អប្បបំសុកា អប្បមត្តិកា, យេភុយ្យេនបាសាណា, យេភុយ្យេនសក្ខរា, យេភុយ្យេនកឋលា, យេភុយ្យេនមរុម្ពា, យេភុយ្យេនវាលិកា។ ទឌ្ឍាបិ វុច្ចតិ អជាតា បថវី។ យោបិ បំសុបុញ្ជោ វា មត្តិកាបុញ្ជោ វា ឱមកចាតុមាសំ ឱវដ្ឋោ, អយម្បិ វុច្ចតិ អជាតា បថវី។

**ខណេយ្យា**តិ សយំ ខណតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**ខណាបេយ្យា**តិ អញ្ញំ អាណាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ សកិំ អាណត្តោ ពហុកម្បិ ខណតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៨៧**. បថវិយា បថវិសញ្ញី ខណតិ វា ខណាបេតិ វា, ភិន្ទតិ វា ភេទាបេតិ វា, ទហតិ វា ទហាបេតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

បថវិយា វេមតិកោ ខណតិ វា ខណាបេតិ វា, ភិន្ទតិ វា ភេទាបេតិ វា, ទហតិ វា ទហាបេតិ វា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

បថវិយា អបថវិសញ្ញី ខណតិ វា ខណាបេតិ វា, ភិន្ទតិ វា ភេទាបេតិ វា, ទហតិ វា ទហាបេតិ វា, អនាបត្តិ។

អបថវិយា បថវិសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អបថវិយា វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អបថវិយា អបថវិសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**៨៨**. អនាបត្តិ – “ឥមំ ជាន, ឥមំ ទេហិ, ឥមំ អាហរ, ឥមិនា អត្ថោ, ឥមំ កប្បិយំ ករោហី”តិ ភណតិ, អសញ្ចិច្ច, អសតិយា, អជានន្តស្ស, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

បថវីខណនសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ទសមំ។

មុសាវាទវគ្គោ បឋមោ។

តស្សុទ្ទានំ –

មុសា ឱមសបេសុញ្ញំ, បទសេយ្យាយ វេ ទុវេ;
អញ្ញត្រ វិញ្ញុនា ភូតា, ទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ខណនាតិ។

## ២. ភូតគាមវគ្គោ

### ១. ភូតគាមសិក្ខាបទំ

**៨៩**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា អាឡវិយំ វិហរតិ អគ្គាឡវេ ចេតិយេ។ តេន ខោ បន សមយេន អាឡវកា ភិក្ខូ នវកម្មំ ករោន្តា រុក្ខំ ឆិន្ទន្តិបិ ឆេទាបេន្តិបិ។ អញ្ញតរោបិ អាឡវកោ ភិក្ខុ រុក្ខំ ឆិន្ទតិ។ តស្មិំ រុក្ខេ អធិវត្ថា ទេវតា តំ ភិក្ខុំ ឯតទវោច – “មា, ភន្តេ, អត្តនោ ភវនំ កត្តុកាមោ មយ្ហំ ភវនំ ឆិន្ទី”តិ។ សោ ភិក្ខុ អនាទិយន្តោ ឆិន្ទិ យេវ, តស្សា ច ទេវតាយ ទារកស្ស ពាហុំ អាកោដេសិ។ អថ ខោ តស្សា ទេវតាយ ឯតទហោសិ – “យំន្នូនាហំ ឥមំ ភិក្ខុំ ឥធេវ ជីវិតា វោរោបេយ្យ”ន្តិ។ អថ ខោ តស្សា ទេវតាយ ឯតទហោសិ – “ន ខោ មេតំ បតិរូបំ យាហំ ឥមំ ភិក្ខុំ ឥធេវ ជីវិតា វោរោបេយ្យំ។ យន្នូនាហំ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេយ្យ”ន្តិ។ អថ ខោ សា ទេវតា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ “សាធុ សាធុ ទេវតេ! សាធុ ខោ ត្វំ, ទេវតេ, តំ ភិក្ខុំ ជីវិតា ន វោរោបេសិ។ សចជ្ជ ត្វំ, ទេវតេ, តំ ភិក្ខុំ ជីវិតា វោរោបេយ្យាសិ, ពហុញ្ច ត្វំ, ទេវតេ, អបុញ្ញំ បសវេយ្យាសិ។ គច្ឆ ត្វំ, ទេវតេ, អមុកស្មិំ ឱកាសេ រុក្ខោ វិវិត្តោ តស្មិំ ឧបគច្ឆា”តិ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម សមណា សក្យបុត្តិយា រុក្ខំ ឆិន្ទិស្សន្តិបិ ឆេទាបេស្សន្តិបិ ឯកិន្ទ្រិយំ សមណា សក្យបុត្តិយា ជីវំ វិហេឋេស្សន្តី”តិ!

អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខូ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អាឡវកា ភិក្ខូ រុក្ខំ ឆិន្ទិស្សន្តិបិ ឆេទាបេស្សន្តិបី”តិ…បេ… “សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, រុក្ខំ ឆិន្ទថាបិ ឆេទាបេថាបី”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, រុក្ខំ ឆិន្ទិស្សថាបិ, ឆេទាបេស្សថាបិ! ជីវសញ្ញិនោ ហិ, មោឃបុរិសា, មនុស្សា រុក្ខស្មិំ, នេតំ មោឃបុរិសា អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៩០**. **“ភូតគាមបាតព្យតាយ បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**៩១**. **ភូតគាមោ** នាម បញ្ច ពីជជាតានិ – មូលពីជំ, ខន្ធពីជំ, ផឡុពីជំ, អគ្គពីជំ, ពីជពីជមេវ [ពីជពីជញ្ចេវ (ឥតិបិ)] បញ្ចមំ។

**មូលពីជំ** នាម – ហលិទ្ទិ, សិង្គិវេរំ, វចា, វចត្តំ, អតិវិសា, កដុករោហិណី, ឧសីរំ, ភទ្ទមុត្តកំ, យានិ វា បនញ្ញានិបិ អត្ថិ មូលេ ជាយន្តិ, មូលេ សញ្ជាយន្តិ, ឯតំ មូលពីជំ នាម។

**ខន្ធពីជំ** នាម – អស្សត្ថោ, និគ្រោធោ, បិលក្ខោ, ឧទុម្ពរោ, កច្ឆកោ, កបិត្ថនោ, យានិ វា បនញ្ញានិបិ អត្ថិ ខន្ធេ ជាយន្តិ, ខន្ធេ សញ្ជាយន្តិ, ឯតំ ខន្ធពីជំ នាម។

**ផឡុពីជំ** នាម – ឧច្ឆុ, វេឡុ, នឡោ, យានិ វា បនញ្ញានិបិ អត្ថិ បព្ពេ ជាយន្តិ, បព្ពេ សញ្ជាយន្តិ, ឯតំ ផឡុពីជំ នាម។

**អគ្គពីជំ** នាម – អជ្ជុកំ, ផណិជ្ជកំ, ហិរិវេរំ, យានិ វា បនញ្ញានិបិ អត្ថិ អគ្គេ ជាយន្តិ, អគ្គេ សញ្ជាយន្តិ, ឯតំ អគ្គពីជំ នាម។

**ពីជពីជំ** នាម – បុព្ពណ្ណំ, អបរណ្ណំ, យានិ វា បនញ្ញានិបិ អត្ថិ ពីជេ ជាយន្តិ, ពីជេ សញ្ជាយន្តិ, ឯតំ ពីជពីជំ នាម។

**៩២**. ពីជេ ពីជសញ្ញី ឆិន្ទតិ វា ឆេទាបេតិ វា, ភិន្ទតិ វា ភេទាបេតិ វា, បចតិ វា បចាបេតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ពីជេ វេមតិកោ ឆិន្ទតិ វា ឆេទាបេតិ វា, ភិន្ទតិ វា ភេទាបេតិ វា, បចតិ វា បចាបេតិ វា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ពីជេ អពីជសញ្ញី ឆិន្ទតិ វា ឆេទាបេតិ វា, ភិន្ទតិ វា ភេទាបេតិ វា, បចតិ វា បចាបេតិ វា, អនាបត្តិ។ អពីជេ ពីជសញ្ញី អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អពីជេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អពីជេ អពីជសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**៩៣**. អនាបត្តិ – “ឥមំ ជាន, ឥមំ ទេហិ, ឥមំ អាហរ, ឥមិនា អត្ថោ, ឥមំ កប្បិយំ ករោហី”តិ ភណតិ, អសញ្ចិច្ច, អស្សតិយា, អជានន្តស្ស, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ភូតគាមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ បឋមំ។

**២. អញ្ញវាទកសិក្ខាបទំ**

**៩៤**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា កោសម្ពិយំ វិហរតិ ឃោសិតារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា ឆន្នោ អនាចារំ អាចរិត្វា សង្ឃមជ្ឈេ អាបត្តិយា អនុយុញ្ជីយមានោ អញ្ញេនញ្ញំ បដិចរតិ – “កោ អាបន្នោ, កិំ អាបន្នោ, កិស្មិំ អាបន្នោ, កថំ អាបន្នោ, កំ ភណថ, កិំ ភណថា”តិ? យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ…. តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អាយស្មា ឆន្នោ សង្ឃមជ្ឈេ អាបត្តិយា អនុយុញ្ជីយមានោ អញ្ញេនញ្ញំ បដិចរិស្សតិ – កោ អាបន្នោ, កិំ អាបន្នោ, កិស្មិំ អាបន្នោ, កថំ អាបន្នោ, កំ ភណថ, កិំ ភណថា”តិ…បេ…. សច្ចំ កិរ ត្វំ, ឆន្ន, សង្ឃមជ្ឈេ អាបត្តិយា អនុយុញ្ជីយមានោ អញ្ញេនញ្ញំ បដិចរសិ – កោ អាបន្នោ, កិំ អាបន្នោ, កិស្មិំ អាបន្នោ, កថំ អាបន្នោ, កំ ភណថ, កិំ ភណថាតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…. កថញ្ហិ នាម ត្វំ, មោឃបុរិស, សង្ឃមជ្ឈេ អាបត្តិយា អនុយុញ្ជីយមានោ អញ្ញេនញ្ញំ បដិចរិស្សសិ – កោ អាបន្នោ, កិំ អាបន្នោ, កិស្មិំ អាបន្នោ, កថំ អាបន្នោ, កំ ភណថ, កិំ ភណថាតិ! នេតំ, មោឃបុរិស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ…. វិគរហិត្វា…បេ…. ធម្មិំ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “តេន ហិ, ភិក្ខវេ, សង្ឃោ ឆន្នស្ស ភិក្ខុនោ អញ្ញវាទកំ រោបេតុ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ , រោបេតព្ពំ។ ព្យត្តេន ភិក្ខុនា បដិពលេន សង្ឃោ ញាបេតព្ពោ –

**៩៥**. “សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ។ អយំ ឆន្នោ ភិក្ខុ សង្ឃមជ្ឈេ អាបត្តិយា អនុយុញ្ជីយមានោ អញ្ញេនញ្ញំ បដិចរតិ។ យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ, សង្ឃោ ឆន្នស្ស ភិក្ខុនោ អញ្ញវាទកំ រោបេយ្យ។ ឯសា ញត្តិ។

“សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ។ អយំ ឆន្នោ ភិក្ខុ សង្ឃមជ្ឈេ អាបត្តិយា អនុយុញ្ជីយមានោ អញ្ញេនញ្ញំ បដិចរតិ។ សង្ឃោ ឆន្នស្ស ភិក្ខុនោ អញ្ញវាទកំ រោបេតិ។ យស្សាយស្មតោ ខមតិ ឆន្នស្ស ភិក្ខុនោ អញ្ញវាទកស្ស រោបនា, សោ តុណ្ហស្ស; យស្ស នក្ខមតិ, សោ ភាសេយ្យ។

“រោបិតំ សង្ឃេន ឆន្នស្ស ភិក្ខុនោ អញ្ញវាទកំ។ ខមតិ សង្ឃស្ស, តស្មា តុណ្ហី, ឯវមេតំ ធារយាមី”តិ។

អថ ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ ឆន្នំ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ទុព្ភរតាយ…បេ…. ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

“**អញ្ញវាទកេ បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**៩៦**. តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា ឆន្នោ សង្ឃមជ្ឈេ អាបត្តិយា អនុយុញ្ជីយមានោ “អញ្ញេនញ្ញំ បដិចរន្តោ – “អាបត្តិំ អាបជ្ជិស្សាមី”តិ តុណ្ហីភូតោ សង្ឃំ វិហេសេតិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ…. តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អាយស្មា ឆន្នោ សង្ឃមជ្ឈេ អាបត្តិយា អនុយុញ្ជីយមានោ តុណ្ហីភូតោ សង្ឃំ វិហេសេស្សតី”តិ…បេ…. សច្ចំ កិរ ត្វំ, ឆន្ន, សង្ឃមជ្ឈេ អាបត្តិយា អនុយុញ្ជីយមានោ តុណ្ហីភូតោ សង្ឃំ វិហេសេសីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…. កថញ្ហិ នាម ត្វំ, មោឃបុរិស, សង្ឃមជ្ឈេ អាបត្តិយា អនុយុញ្ជីយមានោ តុណ្ហីភូតោ សង្ឃំ វិហេសេស្សសិ! នេតំ, មោឃបុរិស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ…. វិគរហិត្វា…បេ…. ធម្មិំ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “តេន ហិ, ភិក្ខវេ, សង្ឃោ ឆន្នស្ស ភិក្ខុនោ វិហេសកំ រោបេតុ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, រោបេតព្ពំ។ ព្យត្តេន ភិក្ខុនា បដិពលេន សង្ឃោ ញាបេតព្ពោ –

**៩៧**. “សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ។ អយំ ឆន្នោ ភិក្ខុ សង្ឃមជ្ឈេ អាបត្តិយា អនុយុញ្ជីយមានោ តុណ្ហីភូតោ សង្ឃំ វិហេសេតិ។ យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ, សង្ឃោ ឆន្នស្ស ភិក្ខុនោ វិហេសកំ រោបេយ្យ។ ឯសា ញត្តិ។

“សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ។ អយំ ឆន្នោ ភិក្ខុ សង្ឃមជ្ឈេ អាបត្តិយា អនុយុញ្ជីយមានោ តុណ្ហីភូតោ សង្ឃំ វិហេសេតិ។ សង្ឃោ ឆន្នស្ស ភិក្ខុនោ វិហេសកំ រោបេតិ។ យស្សាយស្មតោ ខមតិ ឆន្នស្ស ភិក្ខុនោ វិហេសកស្ស រោបនា, សោ តុណ្ហស្ស; យស្ស នក្ខមតិ, សោ ភាសេយ្យ។

“រោបិតំ សង្ឃេន ឆន្ទស្ស ភិក្ខុនោ វិហេសកំ។ ខមតិ សង្ឃស្ស, តស្មា តុណ្ហី, ឯវមេតំ ធារយាមី”តិ។

អថ ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ ឆន្នំ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ទុព្ភរតាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៩៨**. **“អញ្ញវាទកេ វិហេសកេ បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**៩៩**. **អញ្ញវាទកោ** នាម សង្ឃមជ្ឈេ វត្ថុស្មឹ វា អាបត្តិយា វា អនុយុញ្ជីយមានោ តំ ន កថេតុកាមោ តំ ន ឧគ្ឃាដេតុកាមោ អញ្ញេនញ្ញំ បដិចរតិ – “កោ អាបន្នោ, កឹ អាបន្នោ, កិស្មឹ អាបន្នោ, កថំ អាបន្នោ, កំ ភណថ, កឹ ភណថា”តិ។ ឯសោ អញ្ញវាទកោ នាម។

**វិហេសកោ** នាម សង្ឃមជ្ឈេ វត្ថុស្មឹ វា អាបត្តិយា វា អនុយុញ្ជីយមានោ តំ ន កថេតុកាមោ តំ ន ឧគ្ឃាដេតុកាមោ តុណ្ហីភូតោ សង្ឃំ វិហេសេតិ។ ឯសោ វិហេសកោ នាម។

**១០០**. អារោបិតេ អញ្ញវាទកេ សង្ឃមជ្ឈេ វត្ថុស្មឹ វា អាបត្តិយា វា អនុយុញ្ជីយមានោ តំ ន កថេតុកាមោ តំ ន ឧគ្ឃាដេតុកាមោ អញ្ញេនញ្ញំ បដិចរតិ – “កោ អាបន្នោ, កឹ អាបន្នោ, កិស្មឹ អាបន្នោ, កថំ អាបន្នោ, កំ ភណថ, កឹ ភណថា”តិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អារោបិតេ វិហេសកេ សង្ឃមជ្ឈេ វត្ថុស្មឹ វា អាបត្តិយា វា អនុយុញ្ជីយមានោ តំ ន កថេតុកាមោ តំ ន ឧគ្ឃាដេតុកាមោ តុណ្ហីភូតោ សង្ឃំ វិហេសេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ រោបិតេ អញ្ញវាទកេ សង្ឃមជ្ឈេ វត្ថុស្មឹ វា អាបត្តិយា វា អនុយុញ្ជីយមានោ តំ ន កថេតុកាមោ តំ ន ឧគ្ឃាដេតុកាមោ អញ្ញេនញ្ញំ បដិចរតិ – “កោ អាបន្នោ, កឹ អាបន្នោ, កិស្មឹ អាបន្នោ, កថំ អាបន្នោ, កំ ភណថ, កឹ ភណថា”តិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស ។ រោបិតេ វិហេសកេ សង្ឃមជ្ឈេ វត្ថុស្មឹ វា អាបត្តិយា វា អនុយុញ្ជីយមានោ តំ ន កថេតុកាមោ តំ ន ឧគ្ឃាដេតុកាមោ តុណ្ហីភូតោ សង្ឃំ វិហេសេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**១០១**. ធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញី អញ្ញវាទកេ វិហេសកេ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ធម្មកម្មេ វេមតិកោ អញ្ញវាទកេ វិហេសកេ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញី អញ្ញវាទកេ វិហេសកេ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មកម្មេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**១០២**. អនាបត្តិ អជានន្តោ បុច្ឆតិ, គិលានោ វា ន កថេតិ; “សង្ឃស្ស ភណ្ឌនំ វា កលហោ វា វិគ្គហោ វា វិវាទោ វា ភវិស្សតី”តិ ន កថេតិ; “សង្ឃភេទោ វា សង្ឃរាជិ វា ភវិស្សតី”តិ ន កថេតិ; “អធម្មេន វា វគ្គេន វា ន កម្មារហស្ស វា កម្មំ ករិស្សតី”តិ ន កថេតិ; ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

អញ្ញវាទកសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ទុតិយំ។

### ៣. ឧជ្ឈាបនកសិក្ខាបទំ

**១០៣**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា ទព្ពោ មល្លបុត្តោ សង្ឃស្ស សេនាសនញ្ច បញ្ញបេតិ ភត្តានិ ច ឧទ្ទិសតិ។ តេន ខោ បន សមយេន មេត្តិយភូមជកា [មេត្តិយភុម្មជកា (សី. ស្យា.)] ភិក្ខូ នវកា ចេវ ហោន្តិ អប្បបុញ្ញា ច ។ យានិ សង្ឃស្ស លាមកានិ សេនាសនានិ តានិ តេសំ បាបុណន្តិ លាមកានិ ច ភត្តានិ។ តេ អាយស្មន្តំ ទព្ពំ មល្លបុត្តំ ភិក្ខូ ឧជ្ឈាបេន្តិ – “ឆន្ទាយ ទព្ពោ មល្លបុត្តោ សេនាសនំ បញ្ញបេតិ, ឆន្ទាយ ច ភត្តានិ ឧទ្ទិសតី”តិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម មេត្តិយភូមជកា ភិក្ខូ អាយស្មន្តំ ទព្ពំ មល្លបុត្តំ ភិក្ខូ ឧជ្ឈាបេស្សន្តី”តិ…បេ… “សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, ទព្ពំ មល្លបុត្តំ ភិក្ខូ ឧជ្ឈាបេថា”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, ទព្ពំ មល្លបុត្តំ ភិក្ខូ ឧជ្ឈាបេស្សថ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**“ឧជ្ឈាបនកេ បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**១០៤**. តេន ខោ បន សមយេន មេត្តិយភុម្មជកា ភិក្ខូ – “ភគវតា ឧជ្ឈាបនកំ បដិក្ខិត្ត”ន្តិ, “ឯត្តាវតា ភិក្ខូ សោស្សន្តី”តិ [វិហេសិស្សន្តីតិ (ឥតិបិ)] ភិក្ខូនំ សាមន្តា អាយស្មន្តំ ទព្ពំ មល្លបុត្តំ ខិយ្យន្តិ – “ឆន្ទាយ ទព្ពោ មល្លបុត្តោ សេនាសនំ បញ្ញបេតិ, ឆន្ទាយ ច ភត្តានិ ឧទ្ទិសតី”តិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម មេត្តិយភុម្មជកា ភិក្ខូ អាយស្មន្តំ ទព្ពំ មល្លបុត្តំ ខិយ្យិស្សន្តី”តិ…បេ… “សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, ទព្ពំ មល្លបុត្តំ ខិយ្យថា”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, ទព្ពំ មល្លបុត្តំ ខិយ្យិស្សថ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**១០៥**. **“ឧជ្ឈាបនកេ ខិយ្យនកេ បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**១០៦**. **ឧជ្ឈាបនកំ** នាម ឧបសម្បន្នំ សង្ឃេន សម្មតំ សេនាសនបញ្ញាបកំ វា ភត្តុទ្ទេសកំ វា យាគុភាជកំ វា ផលភាជកំ វា ខជ្ជភាជកំ វា អប្បមត្តកវិស្សជ្ជកំ វា អវណ្ណំ កត្តុកាមោ, អយសំ កត្តុកាមោ, មង្កុកត្តុកាមោ, ឧបសម្បន្នំ ឧជ្ឈាបេតិ វា ខិយ្យតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញី ឧជ្ឈាបនកេ ខិយ្យនកេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ធម្មកម្មេ វេមតិកោ ឧជ្ឈាបនកេ ខិយ្យនកេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញី ឧជ្ឈាបនកេ ខិយ្យនកេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អនុបសម្បន្នំ ឧជ្ឈាបេតិ វា ខិយ្យតិ វា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ឧបសម្បន្នំ សង្ឃេន អសម្មតំ សេនាសនបញ្ញាបកំ វា ភត្តុទ្ទេសកំ វា យាគុភាជកំ វា ផលភាជកំ វា ខជ្ជភាជកំ វា អប្បមត្តកវិស្សជ្ជកំ វា អវណ្ណំ កត្តុកាមោ, អយសំ កត្តុកាមោ, មង្កុកត្តុកាមោ, ឧបសម្បន្នំ វា អនុបសម្បន្នំ វា ឧជ្ឈាបេតិ វា ខិយ្យតិ វា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នំ សង្ឃេន សម្មតំ វា អសម្មតំ វា សេនាសនបញ្ញាបកំ វា ភត្តុទ្ទេសកំ វា យាគុភាជកំ វា ផលភាជកំ វា ខជ្ជភាជកំ វា អប្បមត្តកវិស្សជ្ជកំ វា អវណ្ណំ កត្តុកាមោ, អយសំ កត្តុកាមោ, មង្កុកត្តុកាមោ, ឧបសម្បន្នំ វា អនុបសម្បន្នំ វា ឧជ្ឈាបេតិ វា ខិយ្យតិ វា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មកម្មេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញី អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**១០៧**. អនាបត្តិ បកតិយា ឆន្ទា ទោសា មោហា ភយា ករោន្តំ ឧជ្ឈាបេតិ វា ខិយ្យតិ វា, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ឧជ្ឈាបនកសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ តតិយំ។

## **៤. បឋមសេនាសនសិក្ខាបទំ**

**១០៨**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខូ ហេមន្តិកេ កាលេ អជ្ឈោកាសេ សេនាសនំ បញ្ញបេត្វា កាយំ ឱតាបេន្តា កាលេ អារោចិតេ តំ បក្កមន្តា នេវ ឧទ្ធរិំសុ ន ឧទ្ធរាបេសុំ, អនាបុច្ឆា បក្កមិំសុ។ សេនាសនំ ឱវដ្ឋំ ហោតិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថំ ហិ នាម ភិក្ខូ អជ្ឈោកាសេ សេនាសនំ បញ្ញបេត្វា តំ បក្កមន្តា នេវ ឧទ្ធរិស្សន្តិ ន ឧទ្ធរាបេស្សន្តិ, អនាបុច្ឆា បក្កមិស្សន្តិ, សេនាសនំ ឱវដ្ឋ”ន្តិ! អថ ខោ តេ ភិក្ខូ តេ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ…បេ… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខូ អជ្ឈោកាសេ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**១០៩**. **“យោ បន ភិក្ខុ សង្ឃិកំ មញ្ចំ វា បីឋំ វា ភិសិំ វា កោច្ឆំ វា អជ្ឈោកាសេ សន្ថរិត្វា វា សន្ថរាបេត្វា វា តំ បក្កមន្តោ នេវ ឧទ្ធរេយ្យ ន ឧទ្ធរាបេយ្យ, អនាបុច្ឆំ វា គច្ឆេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**១១០**. តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខូ អជ្ឈោកាសេ វសិត្វា កាលស្សេវ សេនាសនំ អភិហរន្តិ។ អទ្ទសា ខោ ភគវា តេ ភិក្ខូ កាលស្សេវ សេនាសនំ អភិហរន្តេ។ ទិស្វាន ឯតស្មិំ និទានេ ឯតស្មិំ បករណេ ធម្មិំ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, អដ្ឋ មាសេ អវស្សិកសង្កេតេ [វសិតុំ អវស្សិកសំកេតេ (ឥតិបិ)] មណ្ឌបេ វា រុក្ខមូលេ វា យត្ថ កាកា វា កុលលា វា ន ឩហទន្តិ តត្ថ សេនាសនំ និក្ខិបិតុ”ន្តិ។

**១១១**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ...បេ.... **ភិក្ខូ**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**សង្ឃិកំ** នាម សង្ឃស្ស ទិន្នំ ហោតិ បរិច្ចត្តំ។

**មញ្ចោ** នាម ចត្តារោ មញ្ចា – មសារកោ, ពុន្ទិកាពទ្ធោ, កុឡីរបាទកោ, អាហច្ចបាទកោ។

**បីឋំ** នាម ចត្តារិ បីឋានិ – មសារកំ, ពុន្ទិកាពទ្ធំ, កុឡីរបាទកំ, អាហច្ចបាទកំ។

**ភិសិ** នាម បញ្ច ភិសិយោ – ឧណ្ណភិសិ, ចោឡភិសិ, វាកភិសិ, តិណភិសិ, បណ្ណភិសិ។

**កោច្ឆំ** នាម – វាកមយំ វា ឧសីរមយំ វា មុញ្ជមយំ វា បព្ពជមយំ [ពព្ពជមយំ (សី.)] វា អន្តោ សំវេឋេត្វា ពទ្ធំ ហោតិ។

**សន្ថរិត្វា**តិ សយំ សន្ថរិត្វា។

**សន្ថរាបេត្វា**តិ អញ្ញំ សន្ថរាបេត្វា។ អនុបសម្បន្នំ សន្ថរាបេតិ, តស្ស បលិពោធោ។ ឧបសម្បន្នំ សន្ថរាបេតិ, សន្ថារកស្ស [សន្ថតស្ស (ឥតិបិ)] បលិពោធោ។

**តំ បក្កមន្តោ នេវ ឧទ្ធរេយ្យា**តិ ន សយំ ឧទ្ធរេយ្យ។

**ន ឧទ្ធរាបេយ្យា**តិ ន អញ្ញំ ឧទ្ធរាបេយ្យ។

**អនាបុច្ឆំ វា គច្ឆេយ្យា**តិ ភិក្ខុំ វា សាមណេរំ វា អារាមិកំ វា អនាបុច្ឆា មជ្ឈិមស្ស បុរិសស្ស លេឌ្ឌុបាតំ អតិក្កមន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**១១២**. សង្ឃិកេ សង្ឃិកសញ្ញី អជ្ឈោកាសេ សន្ថរិត្វា វា សន្ថរាបេត្វា វា តំ បក្កមន្តោ នេវ ឧទ្ធរេយ្យ ន ឧទ្ធរាបេយ្យ អនាបុច្ឆំ វា គច្ឆេយ្យ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ សង្ឃិកេ វេមតិកោ...បេ.... សង្ឃិកេ បុគ្គលិកសញ្ញី អជ្ឈោកាសេ សន្ថរិត្វា វា សន្ថរាបេត្វា វា តំ បក្កមន្តោ នេវ ឧទ្ធរេយ្យ ន ឧទ្ធរាបេយ្យ, អនាបុច្ឆំ វា គច្ឆេយ្យ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

ចិមិលិកំ វា ឧត្តរត្ថរណំ វា ភូមត្ថរណំ វា តដ្ដិកំ វា ចម្មខណ្ឌំ វា បាទបុញ្ឆនី វា ផលកបីឋំ វា អជ្ឈោកាសេ សន្ថរិត្វា វា សន្ថរាបេត្វា វា តំ បក្កមន្តោ នេវ ឧទ្ធរេយ្យ ន ឧទ្ធរាបេយ្យ, អនាបុច្ឆំ វា គច្ឆេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ បុគ្គលិកេ សង្ឃិកសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ បុគ្គលិកេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ បុគ្គលិកេ បុគ្គលិកសញ្ញី អញ្ញស្ស បុគ្គលិកេ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អត្តនោ បុគ្គលិកេ អនាបត្តិ។

**១១៣**. អនាបត្តិ ឧទ្ធរិត្វា គច្ឆតិ, ឧទ្ធរាបេត្វា គច្ឆតិ, អាបុច្ឆំ គច្ឆតិ, ឱតាបេន្តោ គច្ឆតិ, កេនចិ បលិពុទ្ធំ ហោតិ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

បឋមសេនាសនសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ចតុត្ថំ។

## ៥. ទុតិយសេនាសនសិក្ខាបទំ

**១១៤**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន សត្តរសវគ្គិយា ភិក្ខូ សហាយកា ហោន្តិ។ តេ វសន្តាបិ ឯកតោវ វសន្តិ, បក្កមន្តាបិ ឯកតោវ បក្កមន្តិ។ តេ អញ្ញតរស្មឹ សង្ឃិកេ វិហារេ សេយ្យំ សន្ថរិត្វា តំ បក្កមន្តា នេវ ឧទ្ធរិំសុ ន ឧទ្ធរាបេសុំ, អនាបុច្ឆា បក្កមឹសុ។ សេនាសនំ ឧបចិកាហិ ខាយិតំ ហោតិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា...បេ.... តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម សត្តរសវគ្គិយា ភិក្ខូ សង្ឃិកេ វិហារេ សេយ្យំ សន្ថរិត្វា តំ បក្កមន្តា នេវ ឧទ្ធរិស្សន្តិ ន ឧទ្ធរាបេស្សន្តិ, អនាបុច្ឆា បក្កមិស្សន្តិ, សេនាសនំ ឧបចិកាហិ ខាយិត”ន្តិ! អថ ខោ តេ ភិក្ខូ សត្តរសវគ្គិយេ ភិក្ខូ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ...បេ.... “សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, សត្តរសវគ្គិយា ភិក្ខូ សង្ឃិកេ វិហារេ សេយ្យំ សន្ថរិត្វា តំ បក្កមន្តា នេវ ឧទ្ធរិំសុ ន ឧទ្ធរាបេសុំ, អនាបុច្ឆា បក្កមឹសុ, សេនាសនំ ឧបចិកាហិ ខាយិត”ន្តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម តេ, ភិក្ខវេ, មោឃបុរិសា សង្ឃិកេ

វិហារេ សេយ្យំ សន្ថរិត្វា តំ បក្កមន្តា នេវ ឧទ្ធរិស្សន្តិ ន ឧទ្ធរាបេស្សន្តិ, អនាបុច្ឆា បក្កមិស្សន្តិ, សេនាសនំ ឧបចិកាហិ ខាយិតំ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ.… ឯវញ្ច បន , ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**១១៥**. **“យោ បន ភិក្ខុ សង្ឃិកេ វិហារេ សេយ្យំ សន្ថរិត្វា វា សន្ថរាបេត្វា វា តំ បក្កមន្តោ នេវ ឧទ្ធរេយ្យ ន ឧទ្ធរាបេយ្យ, អនាបុច្ឆំ វា គច្ឆេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**១១៦**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ.… **ភិក្ខូ**តិ…បេ.… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**សង្ឃិកោ** នាម វិហារោ សង្ឃស្ស ទិន្នោ ហោតិ បរិច្ចត្តោ។

**សេយ្យំ** នាម ភិសិ, ចិមិលិកា ឧត្តរត្ថរណំ, ភូមត្ថរណំ, តដ្ដិកា, ចម្មខណ្ឌោ, និសីទនំ, បច្ចត្ថរណំ, តិណសន្ថារោ, បណ្ណសន្ថារោ។

**សន្ថរិត្វា**តិ សយំ សន្ថរិត្វា។

**សន្ថរាបេត្វា**តិ អញ្ញំ សន្ថរាបេត្វា។

**តំ បក្កមន្តោ នេវ ឧទ្ធរេយ្យា**តិ ន សយំ ឧទ្ធរេយ្យ។

**ន ឧទ្ធរាបេយ្យា**តិ ន អញ្ញំ ឧទ្ធរាបេយ្យ។

**អនាបុច្ឆំ វា គច្ឆេយ្យា**តិ ភិក្ខុំ វា សាមណេរំ វា អារាមិកំ វា អនាបុច្ឆា បរិក្ខិត្តស្ស អារាមស្ស បរិក្ខេបំ អតិក្កមន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អបរិក្ខិត្តស្ស អារាមស្ស ឧបចារំ អតិក្កមន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ សង្ឃិកេ សង្ឃិកសញ្ញី សេយ្យំ សន្ថរិត្វា វា សន្ថរាបេត្វា វា តំ បក្កមន្តោ នេវ ឧទ្ធរេយ្យ ន ឧទ្ធរាបេយ្យ, អនាបុច្ឆំ វា គច្ឆេយ្យ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ សង្ឃិកេ វេមតិកោ សេយ្យំ សន្ថរិត្វា វា សន្ថរាបេត្វា វា តំ បក្កមន្តោ នេវ ឧទ្ធរេយ្យ ន ឧទ្ធរាបេយ្យ, អនាបុច្ឆំ វា គច្ឆេយ្យ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ សង្ឃិកេ បុគ្គលិកសញ្ញី សេយ្យំ សន្ថរិត្វា វា សន្ថរាបេត្វា វា តំ បក្កមន្តោ នេវ ឧទ្ធរេយ្យ ន ឧទ្ធរាបេយ្យ, អនាបុច្ឆំ វា គច្ឆេយ្យ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**១១៧**. វិហារស្ស ឧបចារេ វា ឧបដ្ឋានសាលាយំ វា មណ្ឌបេ វា រុក្ខមូលេ វា សេយ្យំ សន្ថរិត្វា វា សន្ថរាបេត្វា វា តំ បក្កមន្តោ នេវ ឧទ្ធរេយ្យ ន ឧទ្ធរាបេយ្យ, អនាបុច្ឆំ វា គច្ឆេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ មញ្ចំ វា បីឋំ វា វិហារេ វា វិហារស្សូបចារេ វា ឧបដ្ឋានសាលាយំ វា មណ្ឌបេ វា រុក្ខមូលេ វា សន្ថរិត្វា វា សន្ថរាបេត្វា វា តំ បក្កមន្តោ នេវ ឧទ្ធរេយ្យ ន ឧទ្ធរាបេយ្យ, អនាបុច្ឆំ វា គច្ឆេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

បុគ្គលិកេ សង្ឃិកសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ បុគ្គលិកេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ បុគ្គលិកេ បុគ្គលិកសញ្ញី អញ្ញស្ស បុគ្គលិកេ អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អត្តនោ បុគ្គលិកេ អនាបត្តិ។

**១១៨**. អនាបត្តិ ឧទ្ធរិត្វា គច្ឆតិ, ឧទ្ធរាបេត្វា គច្ឆតិ, អាបុច្ឆំ គច្ឆតិ, កេនចិ បលិពុទ្ធំ ហោតិ, សាបេក្ខោ គន្ត្វា តត្ថ ឋិតោ អាបុច្ឆតិ, កេនចិ បលិពុទ្ធោ ហោតិ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ទុតិយសេនាសនសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ បញ្ចមំ។

## ៦. អនុបខជ្ជសិក្ខាបទំ

**១១៩**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ វរសេយ្យាយោ បលិពុន្ធេន្តិ, ថេរា ភិក្ខូ វុដ្ឋាបេន្តិ [ឯត្ថ តេ ឥតិ កម្មបទំ ឩនំ វិយ ទិស្សតិ]។ អថ ខោ ឆព្ពគ្គិយានំ ភិក្ខូនំ ឯតទហោសិ – “កេន នុ ខោ មយំ ឧបាយេន ឥធេវ វស្សំ វសេយ្យាមា”តិ? អថ ខោ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ថេរេ ភិក្ខូ អនុបខជ្ជ សេយ្យំ កប្បេន្តិ – យស្ស សម្ពាធោ ភវិស្សតិ សោ បក្កមិស្សតីតិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ.… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ថេរេ ភិក្ខូ អនុបខជ្ជ សេយ្យំ កប្បេស្សន្តី”តិ! អថ ខោ តេ ភិក្ខូ ឆព្ពគ្គិយេ ភិក្ខូ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ …បេ.… “សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, ថេរេ ភិក្ខូ អនុបខជ្ជ សេយ្យំ កប្បេថា”តិ?

“សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ.… កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, ថេរេ ភិក្ខូ អនុបខជ្ជ សេយ្យំ កប្បេស្សថ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ.… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**១២០**. **“យោ បន ភិក្ខុ សង្ឃិកេ វិហារេ ជានំ បុព្ពុបគតំ ភិក្ខុំ អនុបខជ្ជ សេយ្យំ កប្បេយ្យ – យស្ស សម្ពាធោ ភវិស្សតិ សោ បក្កមិស្សតី’តិ, ឯតទេវ បច្ចយំ ករិត្វា អនញ្ញំ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**១២១**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ.… **ភិក្ខូ**តិ…បេ.… អយំ ឥមស្មិំ ២.០២៥១ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**សង្ឃិកោ** នាម វិហារោ សង្ឃស្ស ទិន្នោ ហោតិ បរិច្ចត្តោ។

**ជានាតិ** នាម វុឌ្ឍោតិ ជានាតិ, គិលានោតិ ជានាតិ, សង្ឃេន ទិន្នោតិ ជានាតិ។

**អនុបខជ្ជា**តិ អនុបវិសិត្វា។

**សេយ្យំ កប្បេយ្យា**តិ មញ្ចស្ស វា បីឋស្ស វា បរិសន្តស្ស វា និក្ខមន្តស្ស វា ឧបចារេ សេយ្យំ សន្ថរតិ វា សន្ថរាបេតិ វា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អភិនិសីទតិ វា អភិនិបជ្ជតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**ឯតទេវ បច្ចយំ ករិត្វា អនញ្ញ**ន្តិ ន អញ្ញោ កោចិ បច្ចយោ ហោតិ អនុបខជ្ជ សេយ្យំ កប្បេតុំ។

**១២២**. សង្ឃិកេ សង្ឃិកសញ្ញី អនុបខជ្ជ សេយ្យំ កប្បេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ សង្ឃិកេ វេមតិកោ អនុបខជ្ជ សេយ្យំ កប្បេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ សង្ឃិកេ បុគ្គលិកសញ្ញី អនុបខជ្ជ សេយ្យំ កប្បេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

មញ្ចស្ស វា បីឋស្ស វា បរិសន្តស្ស វា និក្ខមន្តស្ស វា ឧបចារំ ឋបេត្វា សេយ្យំ សន្ថរតិ វា សន្ថរាបេតិ វា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អភិនិសីទតិ វា អភិនិបជ្ជតិ វា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ វិហារស្ស ឧបចារេ វា ឧបដ្ឋានសាលាយំ វា មណ្ឌបេ វា រុក្ខមូលេ វា អជ្ឈោកាសេ វា សេយ្យំ សន្ថរតិ វា សន្ថរាបេតិ វា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អភិនិសីទតិ វា អភិនិប្បជ្ជតិ វា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ បុគ្គលិកេ សង្ឃិកសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ បុគ្គលិកេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ បុគ្គលិកេ បុគ្គលិកសញ្ញី អញ្ញស្ស បុគ្គលិកេ អាបត្តិ ទុក្កដស្ស ។ អត្តនោ បុគ្គលិកេ អនាបត្តិ។

**១២៣**. អនាបត្តិ គិលានោ បវិសតិ, សីតេន វា ឧណ្ហេន វា បីឡិតោ បវិសតិ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

អនុបខជ្ជសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ឆដ្ឋំ។

## ៧. និក្កឌ្ឍនសិក្ខាបទំ

**១២៤**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន សត្តរសវគ្គិយា ភិក្ខូ អញ្ញតរំ បច្ចន្តិមំ មហាវិហារំ បដិសង្ខរោន្តិ – “ឥធ មយំ វស្សំ វសិស្សាមា”តិ ។ អទ្ទសំសុ ខោ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ សត្តរសវគ្គិយេ ភិក្ខូ វិហារំ បដិសង្ខរោន្តេ។ ទិស្វាន ឯវមាហំសុ – “ឥមេ, អាវុសោ, សត្តរសវគ្គិយា ភិក្ខូ វិហារំ បដិសង្ខរោន្តិ។ ហន្ទ នេ វុដ្ឋាបេស្សាមា”តិ! ឯកច្ចេ ឯវមាហំសុ – “អាគមេថាវុសោ, យាវ បដិសង្ខរោន្តិ; បដិសង្ខតេ វុដ្ឋាបេស្សាមា”តិ។

អថ ខោ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ សត្តរសវគ្គិយេ ភិក្ខូ ឯតទវោចុំ – “ឧដ្ឋេថាវុសោ, អម្ហាកំ វិហារោ បាបុណាតី”តិ។ “ននុ, អាវុសោ, បដិកច្ចេវ [បដិគច្ចេវ (សី.)] អាចិក្ខិតព្ពំ, មយញ្ចញ្ញំ បដិសង្ខរេយ្យាមា”តិ។ “ននុ, អាវុសោ, សង្ឃិកោ វិហារោ”តិ? “អាមាវុសោ, សង្ឃិកោ វិហារោ”តិ។ “ឧដ្ឋេថាវុសោ, អម្ហាកំ វិហារោ បាបុណាតី”តិ។ “មហល្លកោ, អាវុសោ, វិហារោ។ តុម្ហេបិ វសថ, មយម្បិ វសិស្សាមា”តិ។ “ឧដ្ឋេថាវុសោ, អម្ហាកំ វិហារោ បាបុណាតី”តិ កុបិតា អនត្តមនា គីវាយំ គហេត្វា និក្កឌ្ឍន្តិ។ តេ និក្កឌ្ឍិយមានា រោទន្តិ។ ភិក្ខូ ឯវមាហំសុ – “កិស្ស តុម្ហេ, អាវុសោ, រោទថា”តិ? “ឥមេ, អាវុសោ, ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ កុបិតា អនត្តមនា អម្ហេ សង្ឃិកា វិហារា និក្កឌ្ឍន្តី”តិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ.… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ កុ

បិតា អនត្តមនា ភិក្ខូ សង្ឃិកា វិហារា និក្កឌ្ឍិស្សន្តី”តិ! អថ ខោ តេ ភិក្ខូ ឆព្គគ្គិយេ ភិក្ខូ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ…បេ…. “សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, កុបិតា អនត្តមនា ភិក្ខូ សង្ឃិកា វិហារា និក្កឌ្ឍថា”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…. កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, កុបិតា អនត្តមនា ភិក្ខូ សង្ឃិកា វិហារា និក្កឌ្ឍិស្សថ? នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ…. ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**១២៥**. **“យោ បន ភិក្ខុ ភិក្ខុំ កុបិតោ អនត្តមនោ សង្ឃិកា វិហារា និក្កឌ្ឍេយ្យ វា និក្កឌ្ឍាបេយ្យ វា, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**១២៦**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ…. **ភិក្ខូ**តិ…បេ…. អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**ភិក្ខុ**ន្តិ អញ្ញំ ភិក្ខុំ។

**កុបិតោ អនត្តមនោ**តិ អនភិរទ្ធោ អាហតចិត្តោ ខិលជាតោ។

**សង្ឃិកោ** នាម វិហារោ សង្ឃស្ស ទិន្នោ ហោតិ បរិច្ចត្តោ។

**និក្កឌ្ឍេយ្យា**តិ គព្ភេ គហេត្វា បមុខំ និក្កឌ្ឍតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ បមុខេ គហេត្វា ពហិ និក្កឌ្ឍតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឯកេន បយោគេន ពហុកេបិ ទ្វារេ អតិក្កាមេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**និក្កឌ្ឍាបេយ្យា**តិ អញ្ញំ អាណាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស [ទុក្កដស្ស (កត្ថចិ)]។ សកិំ អាណត្តោ ពហុកេបិ ទ្វារេ អតិក្កាមេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**១២៧**. សង្ឃិកេ សង្ឃិកសញ្ញី កុបិតោ អនត្តមនោ និក្កឌ្ឍតិ វា និក្កឌ្ឍាបេតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ សង្ឃិកេ វេមតិកោ កុបិតោ អនត្តមនោ និក្កឌ្ឍតិ វា និក្កឌ្ឍាបេតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ សង្ឃិកេ បុគ្គលិកសញ្ញី កុបិតោ អនត្តមនោ និក្កឌ្ឍតិ វា និក្កឌ្ឍាបេតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

តស្ស បរិក្ខារំ និក្កឌ្ឍតិ វា និក្កឌ្ឍាបេតិ វា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ វិហារស្ស ឧបចារា វា ឧបដ្ឋានសាលាយ វា មណ្ឌបា វា រុក្ខមូលា វា អជ្ឈោកាសា វា និក្កឌ្ឍតិ វា និក្កឌ្ឍាបេតិ វា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ តស្ស បរិក្ខារំ និក្កឌ្ឍតិ វា និក្កឌ្ឍាបេតិ វា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នំ វិហារា វា វិហារស្ស ឧបចារា វា ឧបដ្ឋានសាលាយ វា មណ្ឌបា វា រុក្ខមូលា វា អជ្ឈោកាសា វា និក្កឌ្ឍតិ វា និក្កឌ្ឍាបេតិ វា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ តស្ស បរិក្ខារំ និក្កឌ្ឍតិ វា និក្កឌ្ឍាបេតិ វា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

បុគ្គលិកេ សង្ឃិកសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ បុគ្គលិកេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ បុគ្គលិកេ បុគ្គលិកសញ្ញី អញ្ញស្ស បុគ្គលិកេ អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អត្តនោ បុគ្គលិកេ អនាបត្តិ។

**១២៨**. អនាបត្តិ អលជ្ជិំ និក្កឌ្ឍតិ វា និក្កឌ្ឍាបេតិ វា, តស្ស បរិក្ខារំ និក្កឌ្ឍតិ វា និក្កឌ្ឍាបេតិ វា, ឧម្មត្តកំ និក្កឌ្ឍតិ វា និក្កឌ្ឍាបេតិ វា, តស្ស បរិក្ខារំ និក្កឌ្ឍតិ វា និក្កឌ្ឍាបេតិ វា, ភណ្ឌនការកំ កលហការកំ វិវាទការកំ ភស្សការកំ សង្ឃេ អធិករណការកំ និក្កឌ្ឍតិ វា និក្កឌ្ឍាបេតិ វា, តស្ស បរិក្ខារំ និក្កឌ្ឍតិ វា និក្កឌ្ឍាបេតិ វា, អន្តេវាសិកំ វា សទ្ធិវិហារិកំ វា ន សម្មា វត្តន្តំ និក្កឌ្ឍតិ វា និក្កឌ្ឍាបេតិ វា, តស្ស បរិក្ខារំ និក្កឌ្ឍតិ វា និក្កឌ្ឍាបេតិ វា, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

និក្កឌ្ឍនសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ សត្តមំ។

### ៨. វេហាសកុដិសិក្ខាបទំ

**១២៩**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ទ្វេ ភិក្ខូ សង្ឃិកេ វិហារេ ឧបរិវេហាសកុដិយា វិហរន្តិ?។ ឯកោ ហេដ្ឋា វិហរតិ [វិហរន្តិ, ឯកោ ហេដ្ឋា (?)], ឯកោ ឧបរិ។ ឧបរិមោ ភិក្ខុ អាហច្ចបាទកំ មញ្ចំ សហសា អភិនិសីទិ។ មញ្ចបាទោ និប្បតិត្វា [បតិត្វា (ស្យា.)] ហេដ្ឋិមស្ស ភិក្ខុនោ មត្ថកេ អវត្ថាសិ។ សោ ភិក្ខុ វិស្សរមកាសិ។ ភិក្ខូ ឧបធាវិត្វា តំ ភិក្ខុំ ឯតទវោចុំ – “កិស្ស ត្វំ, អាវុសោ, វិស្សរមកាសី”តិ? អថ ខោ សោ ភិក្ខុ ភិក្ខូនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…

បេ... តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – ‘‘កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុ សង្ឃិកេ វិហារេ ឧបរិវេហាសកុដិយា អាហច្ចបាទកំ មញ្ចំ សហសា អភិនិសីទិស្សតី’’តិ! អថ ខោ តេ ភិក្ខូ តំ ភិក្ខុំ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ...បេ... ‘‘សច្ចំ កិរ ត្វំ, ភិក្ខុ, សង្ឃិកេ វិហារេ ឧបរិវេហាសកុដិយា អាហច្ចបាទកំ មញ្ចំ សហសា អភិនិសីទសី’’តិ? ‘‘សច្ចំ, ភគវា’’តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ... កថញ្ហិ នាម ត្វំ, មោឃបុរិស, សង្ឃិកេ វិហារេ ឧបរិវេហាសកុដិយា អាហច្ចបាទកំ មញ្ចំ សហសា អភិនិសីទិស្សសិ! នេតំ, មោឃបុរិស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**១៣០**. **‘‘យោ បន ភិក្ខុ សង្ឃិកេ វិហារេ ឧបរិវេហាសកុដិយា អាហច្ចបាទកំ មញ្ចំ វា បីឋំ វា អភិនិសីទេយ្យ វា អភិនិបជ្ជេយ្យ វា, បាចិត្តិយ’’**ន្តិ។

**១៣១**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ...បេ... **ភិក្ខូ**តិ...បេ... អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**សង្ឃិកោ** នាម វិហារោ សង្ឃស្ស ទិន្នោ ហោតិ បរិច្ចត្តោ។

**វេហាសកុដិ** នាម មជ្ឈិមស្ស បុរិសស្ស អសីសឃដ្ដា។

**អាហច្ចបាទកោ** នាម **មញ្ចោ** អង្គេ វិជ្ឈិត្វា ឋិតោ ហោតិ។ **អាហច្ចបាទកំ** នាម **បីឋំ** អង្គេ វិជ្ឈិត្វា ឋិតំ ហោតិ។

**អភិនិសីទេយ្យា**តិ តស្មិំ អភិនិសីទតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**អភិនិបជ្ជេយ្យា**តិ តស្មិំ អភិនិបជ្ជតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**១៣២**. សង្ឃិកេ សង្ឃិកសញ្ញី ឧបរិវេហាសកុដិយា អាហច្ចបាទកំ មញ្ចំ វា បីឋំ វា អភិនិសីទតិ វា អភិនិបជ្ជតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ សង្ឃិកេ វេមតិកោ...បេ... សង្ឃិកេ បុគ្គលិកសញ្ញី ឧបរិវេហាសកុដិយា អាហច្ចបាទកំ មញ្ចំ វា បីឋំ វា អភិនិសីទតិ វា អភិនិបជ្ជតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

បុគ្គលិកេ សង្ឃិកសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ បុគ្គលិកេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ បុគ្គលិកេ បុគ្គលិកសញ្ញី អញ្ញស្ស បុគ្គលិកេ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អត្តនោ បុគ្គលិកេ, អនាបត្តិ។

**១៣៣**. អនាបត្តិ – អវេហាសកុដិយា សីសឃដ្ដាយ ហេដ្ឋា អបរិភោគំ ហោតិ, បទរសញ្ចិតំ ហោតិ, បដាណិ ទិន្នា ហោតិ, តស្មិំ ឋិតោ គណ្ហតិ វា លគ្គេតិ វា, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

វេហាសកុដិសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ អដ្ឋមំ។

## ៨. មហល្លកវិហារសិក្ខាបទំ

**១៣៤**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា កោសម្ពិយំ វិហរតិ ឃោសិតារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មតោ ឆន្នស្ស ឧបដ្ឋាកោ មហាមត្តោ អាយស្មតោ ឆន្នស្ស វិហារំ ការាបេតិ។ អថ ខោ អាយស្មា ឆន្នោ កតបរិយោសិតំ វិហារំ បុនប្បុនំ ឆាទាបេតិ, បុនប្បុនំ លេបាបេតិ។ អតិភារិតោ វិហារោ បរិបតិ។ អថ ខោ អាយស្មា ឆន្នោ តិណញ្ច កដ្ឋញ្ច សំកឌ្ឍន្តោ អញ្ញតរស្ស ព្រាហ្មណស្ស យវខេត្តំ ទូសេសិ។ អថ ខោ សោ ព្រាហ្មណោ ឧជ្ឈាយតិ ខិយ្យតិ វិបាចេតិ – ‘‘កថញ្ហិ នាម ភទន្តា អម្ហាកំ យវខេត្តំ ទូសេស្សន្តី’’តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខូ តស្ស ព្រាហ្មណស្ស ឧជ្ឈាយន្តស្ស ខិយ្យន្តស្ស វិបាចេន្តស្ស។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា...បេ... តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – ‘‘កថញ្ហិ នាម អាយស្មា ឆន្នោ កតបរិយោសិតំ វិហារំ បុនប្បុនំ ឆាទាបេស្សតិ, បុនប្បុនំ លេបាបេស្សតិ, អតិភារិតោ វិហារោ បរិបតី’’តិ! អថ ខោ តេ ភិក្ខូ អាយស្មន្តំ ឆន្នំ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ...បេ... ‘‘សច្ចំ កិរ ត្វំ, ឆន្ន, កតបរិយោសិតំ វិហារំ បុនប្បុនំ ឆាទាបេសិ, បុនប្បុនំ លេបាបេសិ, អតិភារិតោ វិហារោ បរិបតី’’តិ? ‘‘សច្ចំ, ភគវា’’តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ... កថញ្ហិ នាម ត្វំ, មោឃបុរិស, កតបរិយោសិតំ វិហារំ បុនប្បុនំ ឆាទាបេស្សសិ, បុនប្បុនំ លេបាបេស្សសិ , អតិភារិតោ វិហារោ បរិបតិ! នេតំ, មោឃបុរិស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**១៣៥. “មហល្លកំ បន ភិក្ខុនា វិហារំ ការយមានេន យាវទ្វារកោសា អគ្គឡដ្ឋបនាយ អាលោកសន្ធិបរិកម្មាយ ទ្វត្តិច្ឆទនស្ស បរិយាយ អប្បហរិតេ ឋិតេន អធិដ្ឋាតព្ពំ។ តតោ ចេ ឧត្តរិ អប្បហរិតេបិ ឋិតោ អធិដ្ឋហេយ្យ បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**១៣៦. មហល្លកោ** នាម វិហារោ សស្សាមិកោ វុច្ចតិ។

**វិហារោ** នាម ឧល្លិត្តោ វា ហោតិ អវលិត្តោ វា ឧល្លិត្តាវលិត្តោ វា។

**ការយមានេនា**តិ ការេន្តោ វា ការាបេន្តោ វា។

**យាវ ទ្វារកោសា**តិ បិដ្ឋសង្ឃាដស្ស [បីឋសង្ឃាដស្ស (ក។ បិ), បិដ្ឋិសង្ឃាដស្ស (ស្យា.)] សមន្តា ហត្ថបាសា។

**អគ្គឡដ្ឋបនាយា**តិ ទ្វារដ្ឋបនាយ។

**អាលោកសន្ធិបរិកម្មាយា**តិ វាតបានបរិកម្មាយ សេតវណ្ណំ កាឡវណ្ណំ គេរុកបរិកម្មំ មាលាកម្មំ លតាកម្មំ មករទន្តកំ បញ្ចបដិកំ។

**ទ្វត្តិច្ឆទនស្ស បរិយាយំ អប្បហរិតេ ឋិតេន អធិដ្ឋាតព្ព**ន្តិ – ហរិតំ នាម បុព្ពណ្ណំ អបរណ្ណំ។ សចេ ហរិតេ ឋិតោ អធិដ្ឋាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ មគ្គេន ឆាទេន្តស្ស ទ្វេ មគ្គេ អធិដ្ឋហិត្វា តតិយំ មគ្គំ អាណាបេត្វា បក្កមិតព្ពំ។ បរិយាយេន ឆាទេន្តស្ស ទ្វេ បរិយាយេ អធិដ្ឋហិត្វា តតិយំ បរិយាយំ អាណាបេត្វា បក្កមិតព្ពំ។

**១៣៧. តតោ ចេ ឧត្តរិ អប្បហរិតេបិ ឋិតោ អធិដ្ឋហេយ្យា**តិ ឥដ្ឋកាយ ២.០២៦២ ឆាទេន្តស្ស ឥដ្ឋកិដ្ឋកាយ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ សិលាយ ឆាទេន្តស្ស សិលាយ សិលាយ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ សុធាយ ឆាទេន្តស្ស បិណ្ឌេ បិណ្ឌេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ តិណេន ឆាទេន្តស្ស ករឡេ ករឡេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ បណ្ណេន ឆាទេន្តស្ស បណ្ណេ បណ្ណេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អតិរេកទ្វត្តិបរិយាយេ អតិរេកសញ្ញី អធិដ្ឋាតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អតិរេកទ្វត្តិបរិយាយេ វេមតិកោ អធិដ្ឋាតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អតិរេកទ្វត្តិបរិយាយេ ឩនកសញ្ញី អធិដ្ឋាតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

ឩនកទ្វត្តិបរិយាយេ អតិរេកសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ឩនកទ្វត្តិបរិយាយេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ឩនកទ្វត្តិបរិយាយេ ឩនកសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**១៣៨.** អនាបត្តិ ទ្វត្តិបរិយាយេ, ឩនកទ្វត្តិបរិយាយេ, លេណេ, គុហាយ, តិណកុដិកាយ, អញ្ញស្សត្ថាយ, អត្តនោ ធនេន, វាសាគារំ ឋបេត្វា សព្ពត្ថ អនាបត្តិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

មហល្លកវិហារសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ នវមំ។

## ១០. សប្បាណកសិក្ខាបទំ

**១៣៩.** តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា អាឡវិយំ វិហរតិ អគ្គាឡវេ ចេតិយេ។ តេន ខោ បន សមយេន អាឡវកា ភិក្ខូ នវកម្មំ ករោន្តា ជានំ សប្បាណកំ ឧទកំ តិណម្បិ មត្តិកម្បិ សិញ្ចន្តិបិ សិញ្ចាបេន្តិបិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ.… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អាឡវកា ភិក្ខូ ជានំ សប្បាណកំ ឧទកំ តិណម្បិ មត្តិកម្បិ សិញ្ចិស្សន្តិបិ សិញ្ចាបេស្សន្តិបី”តិ! អថ ខោ តេ ភិក្ខូ អាឡវកេ ភិក្ខូ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ…បេ.… “សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, ជានំ សប្បាណកំ ឧទកំ តិណម្បិ មត្តិកម្បិ សិញ្ចថបិ សិញ្ចាបេថបី”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ.… កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, ជានំ សប្បាណកំ ឧទកំ តិណម្បិ មត្តិកម្បិ សិញ្ចិស្សថបិ សិញ្ចាបេស្សថបិ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ.… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**១៤០. “យោ បន ភិក្ខុ ជានំ សប្បាណកំ ឧទកំ តិណំ វា មត្តិកំ វា សិញ្ចេយ្យ វា សិញ្ចាបេយ្យ វា, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**១៩១**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ.… **ភិក្ខូ**តិ…បេ.… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**ជានាតិ** នាម [ជានំ នាម (ស្យា.)] សាមំ វា ជានាតិ អញ្ញេ វា តស្ស អារោចេន្តិ។

**សិញ្ចេយ្យា**តិ សយំ សិញ្ចតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**សិញ្ចាបេយ្យា**តិ អញ្ញំ អាណាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស [អាបត្តិ ទុក្កដស្ស (ក.)]។ សកិំ អាណត្តោ ពហុកម្បិ សិញ្ចតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**១៩២**. សប្បាណកេ សប្បាណកសញ្ញី តិណំ វា មត្តិកំ វា សិញ្ចតិ វា សិញ្ចាបេតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ សប្បាណកេ វេមតិកោ តិណំ វា មត្តិកំ វា សិញ្ចតិ វា សិញ្ចាបេតិ វា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ សប្បាណកេ អប្បាណកសញ្ញី តិណំ វា មត្តិកំ វា សិញ្ចតិ វា សិញ្ចាបេតិ វា, អនាបត្តិ។ អប្បាណកេ សប្បាណកសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អប្បាណកេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អប្បាណកេ អប្បាណកសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**១៩៣**. អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច, អស្សតិយា, អជានន្តស្ស, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

សប្បាណកសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ទសមំ។

ភូតគាមវគ្គោ ទុតិយោ។

តស្សុទ្ទានំ –

ភូតំ អញ្ញាយ ឧជ្ឈាយំ, បក្កមន្តេន តេ ទុវេ;
បុព្ពេ និក្កឌ្ឍនាហច្ច, ទ្វារំ សប្បាណកេន ចាតិ។

### ៣. ឱវាទវគ្គោ

### ១. ឱវាទសិក្ខាបទំ

**១៩៤**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ថេរា ភិក្ខូ ភិក្ខុនិយោ ឱវទន្តា លាភិនោ ហោន្តិ ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារានំ។ អថ ខោ ឆព្ពគ្គិយានំ ភិក្ខូនំ ឯតទហោសិ – "ឯតរហិ ខោ, អាវុសោ, ថេរា ភិក្ខូ ភិក្ខុនិយោ ឱវទន្តា លាភិនោ ហោន្តិ ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារានំ។ ហន្ទាវុសោ, មយម្បិ ភិក្ខុនិយោ ឱវទាមា"តិ។ អថ ខោ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ភិក្ខុនិយោ ឧបសង្កមិត្វា ឯតទវោចុំ – "អម្ហេបិ, ភគិនិយោ, ឧបសង្កមថ; មយម្បិ ឱវទិស្សាមា"តិ។

អថ ខោ តា ភិក្ខុនិយោ យេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ តេនុបសង្កមឹសុ; ឧបសង្កមិត្វា ឆព្ពគ្គិយេ ភិក្ខូ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទឹសុ។ អថ ខោ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ភិក្ខុនីនំ បរិត្តញ្ញេវ ធម្មិំ កថំ កត្វា ទិវសំ តិរច្ឆានកថាយ វីតិនាមេត្វា ឧយ្យោជេសុំ – "គច្ឆថ, ភគិនិយោ"តិ។ អថ ខោ តា ភិក្ខុនិយោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមឹសុ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋំសុ។ ឯកមន្តំ ឋិតា ខោ តា ភិក្ខុនិយោ ភគវា ឯតទវោច – "កច្ចិ, ភិក្ខុនិយោ, ឱវាទោ ឥទ្ធោ អហោសី"តិ? "កុតោ, ភន្តេ, ឱវាទោ ឥទ្ធោ ភវិស្សតិ! អយ្យា ឆព្ពគ្គិយា បរិត្តញ្ញេវ ធម្មិំ កថំ កត្វា ទិវសំ តិរច្ឆានកថាយ វីតិនាមេត្វា ឧយ្យោជេសុ"ន្តិ។ អថ ខោ ភគវា តា ភិក្ខុនិយោ ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេសិ សមាទបេសិ សមុត្តេជេសិ សម្បហំសេសិ ។ អថ ខោ តា ភិក្ខុនិយោ ភគវតា ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សិតា សមាទបិតា សមុត្តេជិតា សម្បហំសិតា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បក្កមឹសុ។

អថ ខោ ភគវា ឯតស្មិំ និទានេ ឯតស្មិំ បករណេ ភិក្ខុសង្ឃំ សន្និបាតាបេត្វា ឆព្ពគ្គិយេ ភិក្ខូ បដិបុច្ឆិ – "សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនីនំ បរិត្តញ្ញេវ ធម្មិំ កថំ កត្វា ទិវសំ តិរច្ឆានកថាយ វីតិនាមេត្វា ឧយ្យោជេថា"តិ? "សច្ចំ, ភគវា"តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ.… កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, ភិក្ខុនីនំ បរិត្តញ្ញេវ ធម្មិំ កថំ កត្វា ទិវសំ តិរច្ឆានកថាយ វីតិនាមេត្វា ឧយ្យោជេស្សថ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ.… វិគរហិត្វា…បេ.… ធម្មិំ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – "អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនោវាទកំ សម្មន្និតុំ។ ឯវញ្ច

បន, ភិក្ខវេ, សម្មន្និតព្ពោ។ បឋមំ ភិក្ខុ យាចិតព្ពោ។ យាចិត្វា ព្យត្តេន ភិក្ខុនា បដិពលេន សង្ឃោ ញាបេតព្ពោ –

**១៤៥**. "សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ។ យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ, សង្ឃោ ឥត្ថន្នាមំ ភិក្ខុំ ភិក្ខុនោវាទកំ សម្មន្នេយ្យ។ ឯសា ញត្តិ។

"សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ។ សង្ឃោ ឥត្ថន្នាមំ ភិក្ខុំ ភិក្ខុនោវាទកំ សម្មន្នតិ។ យស្សាយស្មតោ ខមតិ ឥត្ថន្នាមស្ស ភិក្ខុនោ ភិក្ខុនោវាទកស្ស សម្មុតិ, សោ តុណ្ហស្ស; យស្ស នក្ខមតិ, សោ ភាសេយ្យ។

"ទុតិយម្បិ ឯតមត្ថំ វទាមិ…បេ…. តតិយម្បិ ឯតមត្ថំ វទាមិ – សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ។ សង្ឃោ ឥត្ថន្នាមំ ភិក្ខុំ ភិក្ខុនោវាទកំ សម្មន្នតិ។ យស្សាយស្មតោ ខមតិ ឥត្ថន្នាមស្ស ភិក្ខុនោ ភិក្ខុនោវាទកស្ស សម្មុតិ, សោ តុណ្ហស្ស; យស្ស នក្ខមតិ, សោ ភាសេយ្យ។

"សម្មតោ សង្ឃេន ឥត្ថន្នាមោ ភិក្ខុ ភិក្ខុនោវាទកោ។ ខមតិ សង្ឃស្ស, តស្មា តុណ្ហី, ឯវមេតំ ធារយាមី"តិ។

អថ ខោ ភគវា ឆព្ពគ្គិយេ ភិក្ខូ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ទុព្ភរតាយ…បេ…. ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**១៤៦**. **"យោ បន ភិក្ខុ អសម្មតោ ភិក្ខុនិយោ ឱវទេយ្យ បាចិត្តិយ"**ន្តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**១៤៧**. តេន ខោ បន សមយេន ថេរា ភិក្ខូ សម្មតា ភិក្ខុនិយោ ឱវទន្តា តថេវ លាភិនោ ហោន្តិ ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារានំ។ អថ ខោ ឆព្ពគ្គិយានំ ភិក្ខូនំ ឯតទហោសិ – "ឯតរហិ ខោ, អាវុសោ, ថេរា ភិក្ខូ សម្មតា ភិក្ខុនិយោ ឱវទន្តា តថេវ លាភិនោ ហោន្តិ ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារានំ។ ហន្ទាវុសោ, មយម្បិ និស្សីមំ គន្ត្វា អញ្ញមញ្ញំ ភិក្ខុនោវាទកំ សម្មន្និត្វា ភិក្ខុនិយោ ឱវទាមា"តិ។ អថ ខោ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ និស្សីមំ គន្ត្វា អញ្ញមញ្ញំ ភិក្ខុនោវាទកំ សម្មន្និត្វា ភិក្ខុនិយោ ឧបសង្កមិត្វា ឯតទវោចុំ – "មយម្បិ, ភគិនិយោ, សម្មតា។ អម្ហេបិ ឧបសង្កមថ។ មយម្បិ ឱវទិស្សាមា"តិ។

អថ ខោ តា ភិក្ខុនិយោ យេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ តេនុបសង្កមិំសុ; ឧបសង្កមិត្វា ឆព្ពគ្គិយេ ភិក្ខូ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិំសុ។ អថ ខោ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ភិក្ខុនីនំ បរិត្តញ្ញេវ ធម្មិំ កថំ កត្វា ទិវសំ តិរច្ឆានកថាយ វីតិនាមេត្វា ឧយ្យោជេសុំ – "គច្ឆថ ភគិនិយោ"តិ។ អថ ខោ តា ភិក្ខុនិយោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិំសុ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋំសុ។ ឯកមន្តំ ឋិតា ខោ តា ភិក្ខុនិយោ ភគវា ឯតទវោច – "កច្ចិ, ភិក្ខុនិយោ, ឱវាទោ ឥទ្ធោ អហោសី"តិ? "កុតោ, ភន្តេ, ឱវាទោ ឥទ្ធោ ភវិស្សតិ! អយ្យា ឆព្ពគ្គិយា បរិត្តញ្ញេវ ធម្មិំ កថំ កត្វា ទិវសំ តិរច្ឆានកថាយ វីតិនាមេត្វា ឧយ្យោជេសុ"ន្តិ។

អថ ខោ ភគវា តា ភិក្ខុនិយោ ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេសិ…បេ…. អថ ខោ តា ភិក្ខុនិយោ ភគវតា ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សិតា សមាទបិតា សមុត្តេជិតា សម្បហំសិតា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បក្កមិំសុ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មិំ និទានេ ឯតស្មិំ បករណេ ភិក្ខុសង្ឃំ សន្និបាតាបេត្វា ឆព្ពគ្គិយេ ភិក្ខូ បដិបុច្ឆិ – "សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនីនំ បរិត្តញ្ញេវ ធម្មិំ កថំ កត្វា ទិវសំ តិរច្ឆានកថាយ វីតិនាមេត្វា ឧយ្យោជេថា"តិ? "សច្ចំ, ភគវា"តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…. កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, ភិក្ខុនីនំ បរិត្តញ្ញេវ ធម្មិំ កថំ កត្វា ទិវសំ តិរច្ឆានកថាយ វីតិនាមេត្វា ឧយ្យោជេស្សថ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ…. វិគរហិត្វា…បេ…. ធម្មិំ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – "អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, អដ្ឋហង្គេហិ សមន្នាគតំ ភិក្ខុំ ភិក្ខុនោវាទកំ សម្មន្និតុំ។ សីលវា ហោតិ , បាតិមោក្ខសំវរសំវុតោ វិហរតិ អាចារគោចរសម្បន្នោ អណុមត្តេសុ វជ្ជេសុ ភយទស្សាវី, សមាទាយ សិក្ខតិ សិក្ខាបទេសុ; ពហុស្សុតោ ហោតិ សុតធរោ សុតសន្និចយោ, យេ តេ ធម្មា អាទិកល្យាណា មជ្ឈេកល្យាណា បរិយោសានកល្យាណា សាត្ថំ សព្យញ្ជនំ កេវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយំ អភិវទន្តិ តថារូបាស្ស ធម្មា ពហុស្សុតា ហោន្តិ ធាតា វចសា បរិចិតា មនសា អនុបេក្ខិតា ទិដ្ឋិយា សុប្បដិវិទ្ធា; ឧភយានិ ខោ បនស្ស បាតិមោក្ខានិ វិត្ថារេន ស្វាគតានិ ហោន្តិ សុវិភត្តានិ សុប្បវត្តីនិ សុវិនិច្ឆិតានិ សុត្តសោ អនុព្យញ្ជនសោ; កល្យាណវាចោ ហោតិ កល្យាណវាក្ករណោ; យេភុយ្យេន ភិក្ខុនីនំ បិយោ ហោតិ មនាបោ; បដិពលោ ហោតិ ភិក្ខុនិយោ ឱវទិតុំ; ន ខោ បនេតំ [បន តំ (?)] ភគវន្តំ ឧទ្ទិស្ស បព្ពជិតាយ

កាសាយវត្ថុវសនាយ គរុធម្មំ អជ្ឈាបន្នបុព្ពា ហោតិ; វីសតិវស្សោ វា ហោតិ អតិរេកវីសតិវស្សោ វា – អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, ឥមេហិ អដ្ឋហង្គេហិ សមន្នាគតំ ភិក្ខុំ ភិក្ខុនោវាទកំ សម្មន្និតុ’’ន្តិ។

**១៤៨**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ… **ភិក្ខូ**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**អសម្មតោ** នាម ញត្តិចតុត្ថេន កម្មេន អសម្មតោ។

**ភិក្ខុនិយោ** នាម ឧភតោសង្ឃេ ឧបសម្បន្នា។

**ឱវទេយ្យា**តិ អដ្ឋហិ គរុធម្មេហិ ឱវទតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អញ្ញេន ធម្មេន ឱវទតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ឯកតោឧបសម្បន្នំ ឱវទតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**១៤៩**. តេន សម្មតេន ភិក្ខុនា បរិវេណំ សម្មជ្ជិត្វា បានីយំ បរិភោជនីយំ ឧបដ្ឋាបេត្វា អាសនំ បញ្ញបេត្វា ទុតិយំ គហេត្វា និសីទិតព្ពំ។ ភិក្ខុនីហិ តត្ថ គន្ត្វា តំ ភិក្ខុំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិតព្ពំ។ តេន ភិក្ខុនា បុច្ឆិតព្ពា – ‘‘សមគ្គាត្ថ, ភគិនិយោ’’តិ? សចេ ‘‘សមគ្គាម្ហាយ្យា’’តិ ភណន្តិ, ‘‘វត្តន្តិ, ភគិនិយោ, អដ្ឋ គរុធម្មា’’តិ? សចេ ‘‘វត្តន្តាយ្យា’’តិ ភណន្តិ, ‘‘ឯសោ, ភគិនិយោ, ឱវាទោ’’តិ និយ្យាទេតព្ពោ [និយ្យាតេតព្ពោ (ឥតិបិ)]។ សចេ ‘‘ន វត្តន្តាយ្យា’’តិ ភណន្តិ, ឱសារេតព្ពា។ ‘‘វស្សសតូបសម្បន្នាយ ភិក្ខុនិយា តទហុបសម្បន្នស្ស ភិក្ខុនោ អភិវាទនំ បច្ចុដ្ឋានំ អញ្ជលិកម្មំ សាមីចិកម្មំ កាតព្ពំ; អយម្បិ ធម្មោ សក្កត្វា គរុកត្វា មានេត្វា បូជេត្វា យាវជីវំ អនតិក្កមនីយោ។ ន ភិក្ខុនិយា អភិក្ខុកេ អាវាសេ វស្សំ វសិតព្ពំ; អយម្បិ ធម្មោ សក្កត្វា គរុកត្វា មានេត្វា បូជេត្វា យាវជីវំ អនតិក្កមនីយោ។ អន្វទ្ធមាសំ ភិក្ខុនិយា ភិក្ខុសង្ឃតោ ទ្វេ ធម្មា បច្ចាសីសិតព្ពា [បច្ចាសីសិតព្ពា (ឥតិបិ)] ឧបោសថបុច្ឆកញ្ច ឱវាទុបសង្កមនញ្ច, អយម្បិ ធម្មោ…បេ… វស្សំ វុដ្ឋាយ ភិក្ខុនិយា ឧភតោសង្ឃេ តីហិ ឋានេហិ បវារេតព្ពំ ទិដ្ឋេន វា សុតេន វា បរិសង្កាយ វា; អយម្បិ ធម្មោ…បេ… គរុធម្មំ អជ្ឈាបន្នាយ ភិក្ខុនិយា ឧភតោសង្ឃេ បក្ខមានត្តំ ចរិតព្ពំ; អយម្បិ ធម្មោ…បេ… ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខាយ សិក្ខមានាយ ឧភតោសង្ឃេ ឧបសម្បទា បរិយេសិតព្ពា; អយម្បិ ធម្មោ…បេ… ន ភិក្ខុនិយា កេន ចិ បរិយាយេន ភិក្ខុ អក្កោសិតព្ពោ បរិភាសិតព្ពោ; អយម្បិ ធម្មោ…បេ… អជ្ជតគ្គេ ឱវដោ ភិក្ខុនីនំ ភិក្ខូសុ វចនបថោ, អនោវដោ ភិក្ខូនំ ភិក្ខុនីសុ វចនបថោ; អយម្បិ ធម្មោ សក្កត្វា គរុកត្វា មានេត្វា បូជេត្វា យាវជីវំ អនតិក្កមនីយោ’’តិ។

សចេ ‘‘សមគ្គាម្ហាយ្យា’’តិ ភណន្តំ អញ្ញំ ធម្មំ ភណតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ សចេ ‘‘វគ្គាម្ហាយ្យា’’តិ ភណន្តំ អដ្ឋ គរុធម្មេ ភណតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ឱវាទំ អនិយ្យាទេត្វា អញ្ញំ ធម្មំ ភណតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**១៥០**. អធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញី វគ្គំ ភិក្ខុនិសង្ឃំ វគ្គសញ្ញី ឱវទតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញី វគ្គំ ភិក្ខុនិសង្ឃំ វេមតិកោ ឱវទតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញី វគ្គំ ភិក្ខុនិសង្ឃំ សមគ្គសញ្ញី ឱវទតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អធម្មកម្មេ វេមតិកោ វគ្គំ ភិក្ខុនិសង្ឃំ វគ្គសញ្ញី ឱវទតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អធម្មកម្មេ វេមតិកោ វគ្គំ ភិក្ខុនិសង្ឃំ វេមតិកោ ឱវទតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស ។ អធម្មកម្មេ វេមតិកោ វគ្គំ ភិក្ខុនិសង្ឃំ សមគ្គសញ្ញី ឱវទតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញី វគ្គំ ភិក្ខុនិសង្ឃំ វគ្គសញ្ញី ឱវទតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញី វគ្គំ ភិក្ខុនិសង្ឃំ វេមតិកោ ឱវទតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញី វគ្គំ ភិក្ខុនិសង្ឃំ សមគ្គសញ្ញី ឱវទតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញី សមគ្គំ ភិក្ខុនិសង្ឃំ វគ្គសញ្ញី ឱវទតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញី សមគ្គំ ភិក្ខុនិសង្ឃំ វេមតិកោ ឱវទតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញី សមគ្គំ ភិក្ខុនិសង្ឃំ សមគ្គសញ្ញី ឱវទតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អធម្មកម្មេ វេមតិកោ សមគ្គំ ភិក្ខុនិសង្ឃំ វគ្គសញ្ញី ឱវទតិ…បេ… វេមតិកោ ឱវទតិ…បេ… សមគ្គសញ្ញី ឱវទតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញី សមគ្គំ ភិក្ខុនិសង្ឃំ វគ្គសញ្ញី ឱវទតិ…បេ… វេមតិកោ ឱវទតិ…បេ… សមគ្គសញ្ញី ឱវទតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**១៥១**. ធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញី វគ្គំ ភិក្ខុនិសង្ឃំ វគ្គសញ្ញី ឱវទតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញី វគ្គំ ភិក្ខុនិសង្ឃំ វេមតិកោ ឱវទតិ…បេ… សមគ្គសញ្ញី ឱវទតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

ធម្មកម្មេ វេមតិកោ វគ្គំ ភិក្ខុនិសង្ឃំ វគ្គសញ្ញី ឱវទតិ…បេ… វេមតិកោ ឱវទតិ…បេ… សមគ្គសញ្ញី ឱវទតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

ធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញី វគ្គំ ភិក្ខុនិសង្ឃំ វគ្គសញ្ញី ឱវទតិ…បេ… វេមតិកោ ឱវទតិ…បេ… សមគ្គសញ្ញី ឱវទតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

ធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញី សមគ្គំ ភិក្ខុនិសង្ឃំ វគ្គសញ្ញី ឱវទតិ…បេ… វេមតិកោ ឱវទតិ…បេ… សមគ្គសញ្ញី ឱវទតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

ធម្មកម្មេ វេមតិកោ សមគ្គំ ភិក្ខុនិសង្ឃំ វគ្គសញ្ញី ឱវទតិ…បេ… វេមតិកោ ឱវទតិ…បេ… សមគ្គសញ្ញី ឱវទតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

ធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញី សមគ្គំ ភិក្ខុនិសង្ឃំ វគ្គសញ្ញី ឱវទតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញី សមគ្គំ ភិក្ខុនិសង្ឃំ វេមតិកោ ឱវទតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញី សមគ្គំ ភិក្ខុនិសង្ឃំ សមគ្គសញ្ញី ឱវទតិ, អនាបត្តិ។

**១៥២**. អនាបត្តិ ឧទ្ទេសំ ទេន្តោ, បរិបុច្ឆំ ទេន្តោ, “ឱសារេហិ អយ្យា”តិ វុច្ចមានោ, ឱសារេតិ, បញ្ហំ បុច្ឆតិ, បញ្ហំ បុដ្ឋោ កថេតិ, អញ្ញស្សត្ថាយ ភណន្តំ ភិក្ខុនិយោ សុណន្តិ, សិក្ខមានាយ, សាមណេរិយា, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ឱវាទសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ បឋមំ។

## ២. អត្ថង្គតសិក្ខាបទំ

**១៥៣**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ថេរា ភិក្ខូ ភិក្ខុនិយោ ឱវទន្តិ បរិយាយេន។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មតោ ចូឡបន្ថកស្ស បរិយាយោ ហោតិ ភិក្ខុនិយោ ឱវទិតុំ។ ភិក្ខុនិយោ ឯវមាហំសុ – “ន ទានិ អជ្ជ ឱវាទោ ឥទ្ធោ ភវិស្សតិ, តញ្ញេវ ទានិ ឧទានំ អយ្យោ ចូឡបន្ថកោ បុនប្បុនំ ភណិស្សតី”តិ។ អថ ខោ តា ភិក្ខុនិយោ យេនាយស្មា ចូឡបន្ថកោ តេនុបសង្កមឹសុ; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ ចូឡបន្ថកំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទឹសុ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ តា ភិក្ខុនិយោ អាយស្មា ចូឡបន្ថកោ ឯតទវោច – “សមគ្គាត្ថ, ភគិនិយោ”តិ? “សមគ្គាម្ហាយ្យា”តិ។ “វត្តន្តិ, ភគិនិយោ, អដ្ឋ គរុធម្មា”តិ? “វត្តន្តាយ្យា”តិ។ “ឯសោ, ភគិនិយោ, ឱវាទោ”តិ និយ្យាទេត្វា ឥមំ ឧទានំ បុនប្បុនំ អភាសិ –

> [ឧទា. ៣៧] “អធិចេតសោ អប្បមជ្ជតោ, មុនិនោ មោនបថេសុ សិក្ខតោ;
> សោកា ន ភវន្តិ តាទិនោ, ឧបសន្តស្ស សទា សតីមតោ”តិ។

ភិក្ខុនិយោ ឯវមាហំសុ – “ននុ អវោចុម្ហា – ន ទានិ អជ្ជ ឱវាទោ ឥទ្ធោ ភវិស្សតិ, តញ្ញេវ ទានិ ឧទានំ អយ្យោ ចូឡបន្ថកោ បុនប្បុនំ ភណិស្សតី”តិ! អស្សោសិ ខោ អាយស្មា ចូឡបន្ថកោ តាសំ ភិក្ខុនីនំ ឥមំ កថាសល្លាបំ។ អថ ខោ អាយស្មា ចូឡបន្ថកោ វេហាសំ អព្ភុគ្គន្ត្វា អាកាសេ អន្តលិក្ខេ ចង្កមតិបិ តិដ្ឋតិបិ និសីទតិបិ សេយ្យម្បិ កប្បេតិ ធូមាយតិបិ បជ្ជលតិបិ អន្តរធាយតិបិ, តញ្ចេវ [តញ្ញេវ (ឥតិបិ)] ឧទានំ ភណតិ អញ្ញញ្ច ពហុំ ពុទ្ធវចនំ។ ភិក្ខុនិយោ ឯវមាហំសុ – “អច្ឆរិយំ វត ភោ, អព្ភុតំ វត ភោ, ន វត នោ ឥតោ បុព្ពេ ឱវាទោ ឯវំ ឥទ្ធោ ភូតបុព្ពោ យថា អយ្យស្ស ចូឡបន្ថកស្សា”តិ។ អថ ខោ អាយស្មា ចូឡបន្ថកោ តា ភិក្ខុនិយោ យាវ សមន្ធការា ឱវទិត្វា ឧយ្យោជេសិ – គច្ឆថ ភគិនិយោតិ។

អថ ខោ តា ភិក្ខុនិយោ នគរទ្វារេ ថកិតេ ពហិនគរេ វសិត្វា កាលស្សេវ នគរំ បវិសន្តិ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “អព្រហ្មចារិនិយោ ឥមា ភិក្ខុនិយោ; អារាមេ ភិក្ខូហិ សទ្ធិំ វសិត្វា ឥទានិ នគរំ បវិសន្តី”តិ។ អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខូ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ.… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អាយស្មា ចូឡបន្ថកោ អត្ថង្គតេ សូរិយេ ភិក្ខុនិយោ ឱវទិស្សតី”តិ…បេ.… “សច្ចំ កិរ ត្វំ, ចូឡបន្ថក, អត្ថង្គតេ សូរិយេ ភិក្ខុនិយោ ឱវទសី”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ.… កថញ្ហិ នាម ត្វំ, ចូឡបន្ថក, អត្ថង្គតេ សូរិយេ ភិក្ខុនិយោ ឱវទិស្សសិ! នេតំ, ចូឡបន្ថក, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ.… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**១៥៤**. **“សម្មតោបិ ចេ ភិក្ខុ អត្ថង្គតេ សូរិយេ ភិក្ខុនិយោ ឱវទេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**១៥៥**. **សម្មតោ** នាម ញត្តិចតុត្ថេន កម្មេន សម្មតោ។

**អត្ថង្គតេ សូរិយេ**តិ ឱគ្គតេ សូរិយេ។

**ភិក្ខុនី** នាម ឧភតោសង្ឃេ ឧបសម្បន្នា។

**ឱវទេយ្យា**តិ អដ្ឋហិ វា គរុធម្មេហិ អញ្ញេន វា ធម្មេន ឱវទតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**១៥៦**. អត្ថង្គតេ អត្ថង្គតសញ្ញី ឱវទតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អត្ថង្គតេ វេមតិកោ ឱវទតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អត្ថង្គតេ អនត្ថង្គតសញ្ញី ឱវទតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

ឯកតោឧបសម្បន្នាយ ឱវទតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនត្ថង្គតេ អត្ថង្គតសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនត្ថង្គតេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនត្ថង្គតេ អនត្ថង្គតសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**១៥៧**. អនាបត្តិ ឧទ្ទេសំ ទេន្តោ, បរិបុច្ឆំ ទេន្តោ, “ឱសារេហិ អយ្យា”តិ វុច្ចមានោ, ឱសារេតិ, បញ្ហំ បុច្ឆតិ, បញ្ហំ បុដ្ឋោ កថេតិ, អញ្ញស្សត្ថាយ ភណន្តំ ភិក្ខុនិយោ សុណន្តិ, សិក្ខមានាយ សាមណេរិយា, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

អត្ថង្គតសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ទុតិយំ។

## ៣. ភិក្ខុនុបស្សយសិក្ខាបទំ

**១៥៨**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សក្កេសុ វិហរតិ កបិលវត្ថុស្មិំ និគ្រោធារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ភិក្ខុនុបស្សយំ ឧបសង្កមិត្វា ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ ឱវទន្តិ។ ភិក្ខុនិយោ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ ឯតទវោចុំ – “ឯថាយ្យេ, ឱវាទំ គមិស្សាមា”តិ។ “យម្បិ [យំ ហិ (ក.)] មយំ, អយ្យេ, គច្ឆេយ្យាម ឱវាទស្ស ការណា, អយ្យា ឆព្ពគ្គិយា ឥធេវ អាគន្ត្វា អម្ហេ ឱវទន្តី”តិ។ ភិក្ខុនិយោ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ភិក្ខុនុបស្សយំ ឧបសង្កមិត្វា ភិក្ខុនិយោ ឱវទិស្សន្តី”តិ [ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ ឱវាទំ ន គច្ឆិស្សន្តីតិ (សី.)]! អថ ខោ តា ភិក្ខុនិយោ ភិក្ខូនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ.… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ភិក្ខុនុបស្សយំ ឧបសង្កមិត្វា ភិក្ខុនិយោ ឱវទិស្សន្តី”តិ…បេ.… “សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ , ភិក្ខុនុបស្សយំ ឧបសង្កមិត្វា ភិក្ខុនិយោ ឱវទថា”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ.… កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, ភិក្ខុនុបស្សយំ ឧបសង្កមិត្វា ភិក្ខុនិយោ ឱវទិស្សថ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ.… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**“យោ បន ភិក្ខុ ភិក្ខុនុបស្សយំ ឧបសង្កមិត្វា ភិក្ខុនិយោ ឱវទេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**១៥៩**. តេន ខោ បន សមយេន មហាបជាបតិ គោតមី គិលានា ហោតិ។ ថេរា ភិក្ខូ យេន មហាបជាបតិ គោតមី តេនុបសង្កមឹសុ; ឧបសង្កមិត្វា មហាបជាបតឹ គោតមឹ ឯតទវោចុំ – “កច្ចិ តេ, គោតមិ, ខមនីយំ កច្ចិ យាបនីយ”ន្តិ? “ន មេ, អយ្យា, ខមនីយំ ន យាបនីយំ”។ “ឥង្ឃយ្យា, ធម្មំ ទេសេថា”តិ។ “ន, ភគិនិ,

កប្បតិ ភិក្ខុនុបស្សយំ ឧបសង្កមិត្វា ភិក្ខុនិយោ ធម្មំ ទេសេតុ’’ន្តិ កុក្កុច្ចាយន្តា ន ទេសេសុំ។ អថ ខោ ភគវា បុព្ពណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ យេន មហាបជាបតិ គោតមី តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ។ និសជ្ជ ខោ ភគវា មហាបជាបតី គោតមី ឯតទវោច – ‘‘កច្ចិ តេ, គោតមិ, ខមនីយំ កច្ចិ យាបនីយ’’ន្តិ ? ‘‘បុព្ពេ មេ, ភន្តេ, ថេរា ភិក្ខូ អាគន្ត្វា ធម្មំ ទេសេន្តិ។ តេន មេ ផាសុ ហោតិ។ ឥទានិ បន – ‘ភគវតា បដិក្ខិត្ត’ន្តិ, កុក្កុច្ចាយន្តា ន ទេសេន្តិ។ តេន មេ ន ផាសុ ហោតី’’តិ។ អថ ខោ ភគវា មហាបជាបតី គោតមី ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេត្វា សមាទបេត្វា សមុត្តេជេត្វា សម្បហំសេត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមិ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មិំ និទានេ ឯតស្មិំ បករណេ ធម្មិំ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – ‘‘អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនុបស្សយំ ឧបសង្កមិត្វា គិលានំ ភិក្ខុនី ឱវទិតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**១៦០**. **‘‘យោ បន ភិក្ខុ ភិក្ខុនុបស្សយំ ឧបសង្កមិត្វា ភិក្ខុនិយោ ឱវទេយ្យ, អញ្ញត្រ សមយា, បាចិត្តិយំ ។ តត្ថាយំ សមយោ។ គិលានា ហោតិ ភិក្ខុនី – អយំ តត្ថ សមយោ**’’តិ។

**១៦១**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ…. **ភិក្ខូ**តិ…បេ…. អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**ភិក្ខុនុបស្សយោ** នាម យត្ថ ភិក្ខុនិយោ ឯករត្តម្បិ វសន្តិ។

**ឧបសង្កមិត្វា**តិ តត្ថ គន្ត្វា។

**ភិក្ខុនី** នាម ឧភតោសង្ឃេ ឧបសម្បន្នា។

**ឱវទេយ្យា**តិ អដ្ឋហិ គរុធម្មេហិ ឱវទតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**អញ្ញត្រ សមយា**តិ ឋបេត្វា សមយំ។

**គិលានា** នាម ភិក្ខុនី ន សក្កោតិ ឱវាទាយ វា សំវាសាយ វា គន្តុំ។

**១៦២**. ឧបសម្បន្នាយ ឧបសម្បន្នសញ្ញី ភិក្ខុនុបស្សយំ ឧបសង្កមិត្វា អញ្ញត្រ សមយា ឱវទតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧបសម្បន្នាយ វេមតិកោ ភិក្ខុនុបស្សយំ ឧបសង្កមិត្វា អញ្ញត្រ សមយា ឱវទតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧបសម្បន្នាយ អនុបសម្បន្នសញ្ញី ភិក្ខុនុបស្សយំ ឧបសង្កមិត្វា អញ្ញត្រ សមយា ឱវទតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អញ្ញេន ធម្មេន ឱវទតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ឯកតោឧបសម្បន្នាយ ឱវទតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នាយ ឧបសម្បន្នសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស ។ អនុបសម្បន្នាយ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នាយ អនុបសម្បន្នសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**១៦៣**. អនាបត្តិ សមយេ, ឧទ្ទេសំ ទេន្តោ, បរិបុច្ឆំ ទេន្តោ, ‘‘ឱសារេហិ អយ្យា’’តិ វុច្ចមានោ ឱសារេតិ, បញ្ហំ បុច្ឆតិ, បញ្ហំ បុដ្ឋោ កថេតិ, អញ្ញស្សត្ថាយ ភណន្តំ ភិក្ខុនិយោ សុណន្តិ, សិក្ខមានាយ សាមណេរិយា, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ភិក្ខុនុបស្សយសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ តតិយំ។

## ៤. អាមិសសិក្ខាបទំ

**១៦៤**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន ថេរា ភិក្ខូ ភិក្ខុនិយោ ឱវទន្តា លាភិនោ ហោន្តិ ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារានំ។ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ឯវំ វទន្តិ – ‘‘ន ពហុកតា ថេរា ភិក្ខូ ភិក្ខុនិយោ ឱវទិតុំ; អាមិសហេតុ ថេរា ភិក្ខូ ភិក្ខុនិយោ ឱវទន្តី’’តិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ…. តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – ‘‘កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ឯវំ វក្ខន្តិ – ‘ន ពហុកតា ថេរា ភិក្ខូ ភិក្ខុនិយោ ឱវទិតុំ; អាមិសហេតុ ថេរា ភិក្ខូ ភិក្ខុនិយោ ឱវទន្តី’’’តិ…បេ…. ‘‘សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, ឯវំ វទេថ – ‘ន ពហុកតា ថេរា ភិក្ខូ ភិក្ខុនិយោ ឱវទិតុំ; អាមិសហេតុ ថេរា ភិក្ខូ ភិក្ខុនិយោ ឱវទន្តី’’’តិ? ‘‘សច្ចំ, ភគវា’’តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…. កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, ឯវំ វក្ខថ – ន ពហុកតា ថេរា ភិក្ខូ ភិក្ខុនិយោ ឱវទិតុំ; អាមិសហេតុ ថេរា ភិក្ខូ ភិក្ខុនិយោ

ឱវទន្តីតិ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**១៦៥**. **“យោ បន ភិក្ខុ ឯវំ វទេយ្យ – ‘អាមិសហេតុ ថេរា ភិក្ខូ ភិក្ខុនិយោ ឱវទន្តី’តិ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**១៦៦**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ… **ភិក្ខូ**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**អាមិសហេតូ**តិ ចីវរហេតុ បិណ្ឌបាតហេតុ សេនាសនហេតុ គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារហេតុ សក្ការហេតុ គរុការហេតុ មាននហេតុ វន្ទនហេតុ បូជនហេតុ។

**ឯវំ វទេយ្យា**តិ ឧបសម្បន្នំ សង្ឃេន សម្មតំ ភិក្ខុនោវាទកំ អវណ្ណំ កត្តុកាមោ អយសំ កត្តុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ឯវំ វទេតិ – “ចីវរហេតុ បិណ្ឌបាតហេតុ សេនាសនហេតុ គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារហេតុ សក្ការហេតុ គរុការហេតុ មាននហេតុ វន្ទនហេតុ បូជនហេតុ ឱវទតី”តិ ភណតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**១៦៧**. ធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញី ឯវំ វទេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ធម្មកម្មេ វេមតិកោ ឯវំ វទេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញី ឯវំ វទេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

ឧបសម្បន្នំ សង្ឃេន អសម្មតំ ភិក្ខុនោវាទកំ អវណ្ណំ កត្តុកាមោ អយសំ កត្តុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ឯវំ វទេតិ – “ចីវរហេតុ…បេ… បូជនហេតុ ឱវទតី”តិ ភណតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នំ សង្ឃេន សម្មតំ វា អសម្មតំ វា ភិក្ខុនោវាទកំ អវណ្ណំ កត្តុកាមោ អយសំ កត្តុកាមោ មង្កុកត្តុកាមោ ឯវំ វទេតិ – “ចីវរហេតុ បិណ្ឌបាតហេតុ សេនាសនហេតុ គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារហេតុ សក្ការហេតុ គរុការហេតុ មាននហេតុ វន្ទនហេតុ បូជនហេតុ ឱវទតី”តិ ភណតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មកម្មេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**១៦៨**. អនាបត្តិ បកតិយា ចីវរហេតុ បិណ្ឌបាតហេតុ សេនាសនហេតុ គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារហេតុ សក្ការហេតុ គរុការហេតុ មាននហេតុ វន្ទនហេតុ បូជនហេតុ ឱវទន្តំ ភណតិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

អាមិសសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ចតុត្ថំ។

## ៥. ចីវរទានសិក្ខាបទំ

**១៦៩**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ សាវត្ថិយំ អញ្ញតរិស្សា វិសិខាយ បិណ្ឌាយ ចរតិ។ អញ្ញតរាបិ ភិក្ខុនី តស្សា វិសិខាយ បិណ្ឌាយ ចរតិ។ អថ ខោ សោ ភិក្ខុ តំ ភិក្ខុនិំ ឯតទវោច – “គច្ឆ, ភគិនិ, អមុកស្មិំ ឱកាសេ ភិក្ខា ទិយ្យតី”តិ។ សាបិ ខោ ឯវមាហ – “គច្ឆាយ្យ, អមុកស្មិំ ឱកាសេ ភិក្ខា ទិយ្យតី”តិ។ តេ អភិណ្ហទស្សនេន សន្ទិដ្ឋា អហេសុំ។ តេន ខោ បន សមយេន សង្ឃស្ស ចីវរំ ភាជីយតិ។ អថ ខោ សា ភិក្ខុនី ឱវាទំ គន្ត្វា យេន សោ ភិក្ខុ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា តំ ភិក្ខុំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ ឯកមន្តំ ឋិតំ ខោ តំ ភិក្ខុនិំ សោ ភិក្ខុ ឯតទវោច – “អយំ មេ, ភគិនិ, ចីវរបដិវីសោ [បដិវិំសោ (សី.), បដិវិសោ (ឥតិបិ)]; សាទិយិស្សសី”តិ? “អាមាយ្យ, ទុព្ពលចីវរាម្ហី”តិ។

អថ ខោ សោ ភិក្ខុ តស្សា ភិក្ខុនិយា ចីវរំ អទាសិ។ សោបិ ខោ ភិក្ខុ ទុព្ពលចីវរោ ហោតិ។ ភិក្ខូ តំ ភិក្ខុំ ឯតទវោចុំ – “ករោហិ ទានិ តេ, អាវុសោ, ចីវរ”ន្តិ ។ អថ ខោ សោ ភិក្ខុ ភិក្ខូនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុ ភិក្ខុនិយា ចីវរំ ទស្សតី”តិ…បេ… “សច្ចំ កិរ ត្វំ, ភិក្ខុ, ភិក្ខុនិយា ចីវរំ អទាសី”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ “ញាតិកា តេ , ភិក្ខុ, អញ្ញាតិកា”តិ? “អញ្ញាតិកា, ភគវា”តិ។ “អញ្ញាតកោ, មោឃបុរិស, អញ្ញាតិកាយ ន ជានាតិ បតិរូបំ វា អប្បតិរូបំ វា សន្តំ វា អសន្តំ វា។ កថញ្ហិ នាម ត្វំ, មោឃបុរិស, អញ្ញាតិកាយ ភិក្ខុនិយា ចីវរំ ទស្សសិ! នេតំ, មោឃបុរិស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**“យោ បន ភិក្ខុ អញ្ញាតិកាយ ភិក្ខុនិយា ចីវរំ ទទេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**១៧០**. តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខូ កុក្កុច្ចាយន្តា ភិក្ខុនីនំ បារិវត្តកំ [បារិវដ្ដកំ (ឥតិបិ)] ចីវរំ ន ទេន្តិ។ ភិក្ខុនិយោ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អយ្យា អម្ហាកំ បារិវត្តកំ ចីវរំ ន ទស្សន្តី”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខូ តាសំ ភិក្ខុនីនំ ឧជ្ឈាយន្តីនំ ខិយ្យន្តីនំ វិបាចេន្តីនំ។ អថ ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មិំ និទានេ ឯតស្មិំ បករណេ ធម្មិំ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, បញ្ចន្នំ បារិវត្តកំ ទាតុំ។ ភិក្ខុស្ស, ភិក្ខុនិយា, សិក្ខមានាយ, សាមណេរស្ស, សាមណេរិយា – អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, ឥមេសំ បញ្ចន្នំ បារិវត្តកំ ទាតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**១៧១**. **“យោ បន ភិក្ខុ អញ្ញាតិកាយ ភិក្ខុនិយា ចីវរំ ទទេយ្យ, អញ្ញត្រ បារិវត្តកា, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**១៧២**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ.… **ភិក្ខូ**តិ…បេ.… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**អញ្ញាតិកា** នាម មាតិតោ វា បិតិតោ វា យាវ សត្តមា បិតាមហយុគា អសម្ពទ្ធា។

**ភិក្ខុនី** នាម ឧភតោសង្ឃេ ឧបសម្បន្នា។

**ចីវរំ** នាម ឆន្នំ ចីវរានំ អញ្ញតរំ ចីវរំ វិកប្បនុបគំ បច្ឆិមំ [វិកប្បនុបគបច្ឆិមំ (សី.)]។

**អញ្ញត្រ បារិវត្តកា**តិ ឋបេត្វា បារិវត្តកំ ទេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**១៧៣**. អញ្ញាតិកាយ អញ្ញាតិកសញ្ញី ចីវរំ ទេតិ, អញ្ញត្រ បារិវត្តកា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អញ្ញាតិកាយ វេមតិកោ ចីវរំ ទេតិ, អញ្ញត្រ បារិវត្តកា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អញ្ញាតិកាយ ញាតិកសញ្ញី ចីវរំ ទេតិ, អញ្ញត្រ បារិវត្តកា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

ឯកតោ ឧបសម្បន្នាយ ចីវរំ ទេតិ, អញ្ញត្រ បារិវត្តកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ញាតិកាយ អញ្ញាតិកសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ញាតិកាយ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ញាតិកាយ ញាតិកសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**១៧៤**. អនាបត្តិ ញាតិកាយ, បារិវត្តកំ បរិត្តេន វា វិបុលំ, វិបុលេន វា បរិត្តំ, ភិក្ខុនី វិស្សាសំ គណ្ហាតិ, តាវកាលិកំ គណ្ហាតិ, ចីវរំ ឋបេត្វា អញ្ញំ បរិក្ខារំ ទេតិ, សិក្ខមានាយ, សាមណេរិយា, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ចីវរទានសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ បញ្ចមំ។

## ៦. ចីវរសិព្ពនសិក្ខាបទំ

**១៧៥**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា ឧទាយី បដ្ដោ [បដ្ឋោ (សី. ស្យា.)] ហោតិ ចីវរកម្មំ កាតុំ។ អញ្ញតរា ភិក្ខុនី យេនាយស្មា ឧទាយី តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ ឧទាយឹ ឯតទវោច – “សាធុ មេ, ភន្តេ, អយ្យោ ចីវរំ សិព្ពតូ”តិ។ អថ ខោ អាយស្មា ឧទាយី តស្សា ភិក្ខុនិយា ចីវរំ សិព្ពិត្វា សុរត្តំ សុបរិកម្មកតំ កត្វា មជ្ឈេ បដិភានចិត្តំ វុដ្ឋាបេត្វា សំហរិត្វា និក្ខិបិ។ អថ ខោ សា ភិក្ខុនី យេនាយស្មា ឧទាយី តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ ឧទាយឹ ឯតទវោច – “កហំ តំ, ភន្តេ, ចីវរ”ន្តិ? “ហន្ទ, ភគិនិ , ឥមំ ចីវរំ យថាសំហដំ ហរិត្វា និក្ខិបិត្វា យទា ភិក្ខុនិសង្ឃោ ឱវាទំ អាគច្ឆតិ តទា ឥមំ ចីវរំ បារុបិត្វា ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស បិដ្ឋិតោ បិដ្ឋិតោ អាគច្ឆា”តិ។ អថ ខោ សា ភិក្ខុនី តំ ចីវរំ យថាសំហដំ ហរិត្វា និក្ខិបិត្វា យទា ភិក្ខុនិសង្ឃោ ឱវាទំ អាគច្ឆតិ តទា តំ ចីវរំ បារុបិត្វា ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស បិដ្ឋិតោ បិដ្ឋិតោ អាគច្ឆតិ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “យាវ ឆិន្និកា ឥមា ភិក្ខុនិយោ ធុត្តិកា អហិរិកាយោ, យត្រ ហិ នាម ចីវរេ បដិភានចិត្តំ វុដ្ឋាបេស្សន្តី”តិ!

ភិក្ខុនិយោ ឯវមាហំសុ – “កស្សិទំ កម្ម”ន្តិ? “អយ្យស្ស ឧទាយិស្សា”តិ។ “យេបិ តេ ឆិន្នកា ធុត្តកា អហិរិកា តេសម្បិ ឯវរូបំ ន សោភេយ្យ, កឹ បន អយ្យស្ស ឧទាយិស្សា”តិ! អថ ខោ តា ភិក្ខុនិយោ ភិក្ខូនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ.… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អាយស្មា ឧទាយី ភិក្ខុនិយា ចីវរំ សិព្ពិស្សតី”តិ…បេ.… សច្ចំ កិរ ត្វំ, ឧទាយិ, ភិក្ខុនិយា ចីវរំ សិព្ពសី”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ “ញាតិកា តេ, ឧទាយិ, អញ្ញាតិកា”តិ? “អញ្ញាតិកា, ភគវា”តិ។ “អញ្ញាតកោ, មោឃបុរិស, អញ្ញាតិកាយ ន ជានាតិ បតិរូបំ វា អប្បតិរូបំ វា បាសាទិកំ វា អបាសាទិកំ វា។ កថញ្ហិ នាម ត្វំ, មោឃបុរិស, អញ្ញាតិកាយ

ភិក្ខុនិយា ចីវរំ សិព្ពិស្សសិ! នេតំ, មោឃបុរិស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ…. ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**១៧៦**. **“យោ បន ភិក្ខុ អញ្ញាតិកាយ ភិក្ខុនិយា ចីវរំ សិព្ពេយ្យ វា សិព្ពាបេយ្យ វា, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**១៧៧**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ…. **ភិក្ខូ**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**អញ្ញាតិកា** នាម មាតិតោ វា បិតិតោ វា យាវ សត្តមា បិតាមហយុគា អសម្ពទ្ធា។

**ភិក្ខុនី** នាម ឧភតោសង្ឃេ ឧបសម្បន្នា។

**ចីវរំ** នាម ឆន្នំ ចីវរានំ អញ្ញតរំ ចីវរំ។

**សិព្ពេយ្យា**តិ សយំ សិព្ពតិ អារាបថេ អារាបថេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**សិព្ពាបេយ្យា**តិ អញ្ញំ អាណាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ សកិំ អាណត្តោ ពហុកម្បិ សិព្ពតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**១៧៨**. អញ្ញាតិកាយ អញ្ញាតិកសញ្ញី ចីវរំ សិព្ពតិ វា សិព្ពាបេតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អញ្ញាតិកាយ វេមតិកោ ចីវរំ សិព្ពតិ វា សិព្ពាបេតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អញ្ញាតិកាយ ញាតិកសញ្ញី ចីវរំ សិព្ពតិ វា សិព្ពាបេតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

ឯកតោឧបសម្បន្នាយ ចីវរំ សិព្ពតិ វា សិព្ពាបេតិ វា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ញាតិកាយ អញ្ញាតិកសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ញាតិកាយ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ញាតិកាយ ញាតិកសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**១៧៩**. អនាបត្តិ ញាតិកាយ, ចីវរំ ឋបេត្វា អញ្ញំ បរិក្ខារំ សិព្ពតិ វា សិព្ពាបេតិ វា, សិក្ខមានាយ, សាមណេរិយា, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ចីវរសិព្ពនសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ឆដ្ឋំ។

## ៧. សំវិធានសិក្ខាបទំ

**១៨០**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ភិក្ខុនីហិ សទ្ធិំ សំវិធាយ ឯកទ្ធានមគ្គំ បដិបជ្ជន្តិ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “យថេវ មយំ សបជាបតិកា អាហិណ្ឌាម, ឯវមេវិមេ សមណា សក្យបុត្តិយា ភិក្ខុនីហិ សទ្ធិំ សំវិធាយ អាហិណ្ឌន្តី”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខូ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ…. តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ភិក្ខុនីហិ សទ្ធិំ សំវិធាយ ឯកទ្ធានមគ្គំ បដិបជ្ជិស្សន្តី”តិ…បេ…. “សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនីហិ សទ្ធិំ សំវិធាយ ឯកទ្ធានមគ្គំ បដិបជ្ជថា”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…. កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, ភិក្ខុនីហិ សទ្ធិំ សំវិធាយ ឯកទ្ធានមគ្គំ បដិបជ្ជិស្សថ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ…. ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ។

**“យោ បន ភិក្ខុ ភិក្ខុនិយា សទ្ធិំ សំវិធាយ ឯកទ្ធានមគ្គំ បដិបជ្ជេយ្យ, អន្តមសោ គាមន្តរម្បិ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**១៨១**. តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា ភិក្ខូ ច ភិក្ខុនិយោ ច សាកេតា សាវត្ថិំ អទ្ធានមគ្គប្បដិបន្នា ហោន្តិ។ អថ ខោ តា ភិក្ខុនិយោ តេ ភិក្ខូ ឯតទវោចុំ – “មយម្បិ អយ្យេហិ សទ្ធិំ គមិស្សាមា”តិ។ “ន, ភគិនី, កប្បតិ ភិក្ខុនិយា សទ្ធិំ សំវិធាយ ឯកទ្ធានមគ្គំ បដិបជ្ជិតុំ។ តុម្ហេ វា បឋមំ គច្ឆថ មយំ វា គមិស្សាមា”តិ។ “អយ្យា, ភន្តេ, អគ្គបុរិសា។ អយ្យាវ បឋមំ គច្ឆន្តូ”តិ។ អថ ខោ តាសំ ភិក្ខុនីនំ បច្ឆា គច្ឆន្តីនំ អន្តរាមគ្គេ ចោរា

អច្ឆិន្នីសុ ច ទូសេសុញ្ច។ អថ ខោ តា ភិក្ខុនិយោ សាវត្ថឹ គន្ត្វា ភិក្ខុនីនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ ភិក្ខុនិយោ ភិក្ខូនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ ភិក្ខូ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មឹ និទានេ ឯតស្មឹ បករណេ ធម្មឹ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, សត្ថគមនីយេ មគ្គេ សាសង្កសម្មតេ សប្បដិភយេ ភិក្ខុនិយា សទ្ធឹ សំវិធាយ ឯកទ្ធានមគ្គំ បដិបជ្ជិតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**១៨២**. **“យោ បន ភិក្ខុ ភិក្ខុនិយា សទ្ធឹ សំវិធាយ ឯកទ្ធានមគ្គំ បដិបជ្ជេយ្យ, អន្តមសោ គាមន្តរម្បិ, អញ្ញត្រ សមយា, បាចិត្តិយំ។ តត្ថាយំ សមយោ ។ សត្ថគមនីយោ ហោតិ មគ្គោ សាសង្កសម្មតោ សប្បដិភយោ – អយំ តត្ថ សមយោ**”តិ។

**១៨៣**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ.… **ភិក្ខូ**តិ…បេ.… អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**ភិក្ខុនី** នាម ឧភតោសង្ឃេ ឧបសម្បន្នា។

**សទ្ធិន្តិ** ឯកតោ។

**សំវិធាយា**តិ – “គច្ឆាម, ភគិនិ, គច្ឆាមាយ្យ; គច្ឆាមាយ្យ, គច្ឆាម, ភគិនិ; អជ្ជ វា ហិយ្យោ វា បរេ វា គច្ឆាមា”តិ សំវិទហតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**អន្តមសោ គាមន្តរម្បី**តិ កុក្កុដសម្បាតេ គាមេ, គាមន្តរេ គាមន្តរេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អគាមកេ អរញ្ញេ, អទ្ធយោជនេ អទ្ធយោជនេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**អញ្ញត្រ សមយា**តិ ឋបេត្វា សមយំ។

**សត្ថគមនីយោ** នាម មគ្គោ ន សក្កា ហោតិ វិនា សត្ថេន គន្តុំ។

**សាសង្កំ** នាម តស្មឹ មគ្គេ [យស្មឹ មគ្គេ (?)] ចោរានំ និវិដ្ឋោកាសោ ទិស្សតិ, ភុត្តោកាសោ ទិស្សតិ, ឋិតោកាសោ ទិស្សតិ, និសិន្នោកាសោ ទិស្សតិ, និបន្នោកាសោ ទិស្សតិ។

**សប្បដិភយំ** នាម តស្មឹ មគ្គេ ចោរេហិ មនុស្សា ហតា ទិស្សន្តិ, វិលុត្តា ទិស្សន្តិ, អាកោដិតា ទិស្សន្តិ, សប្បដិភយំ គន្ត្វា អប្បដិភយំ ទស្សេត្វា ឧយ្យោជេតព្ពា – “គច្ឆថ ភគិនិយោ”តិ។

**១៨៤**. សំវិទហិតេ សំវិទហិតសញ្ញី ឯកទ្ធានមគ្គំ បដិបជ្ជតិ, អន្តមសោ គាមន្តរម្បិ, អញ្ញត្រ សមយា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ សំវិទហិតេ វេមតិកោ ឯកទ្ធានមគ្គំ បដិបជ្ជតិ, អន្តមសោ គាមន្តរម្បិ, អញ្ញត្រ សមយា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ សំវិទហិតេ, អសំវិទហិតសញ្ញី ឯកទ្ធានមគ្គំ បដិបជ្ជតិ, អន្តមសោ គាមន្តរម្បិ, អញ្ញត្រ សមយា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

ភិក្ខុ សំវិទហតិ ភិក្ខុនី ន សំវិទហតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អសំវិទហិតេ សំវិទហិតសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អសំវិទហិតេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អសំវិទហិតេ អសំវិទហិតសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**១៨៥**. អនាបត្តិ សមយេ, អសំវិទហិត្វា គច្ឆតិ, ភិក្ខុនី សំវិទហតិ , ភិក្ខុ ន សំវិទហតិ, វិសង្កេតេន គច្ឆន្តិ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

សំវិធានសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ សត្តមំ។

### ៨. នាវាភិរុហនសិក្ខាបទំ

**១៨៦**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ភិក្ខុនីហិ សទ្ធឹ សំវិធាយ ឯកំ នាវំ [ឯកនាវំ (ស្យា.)] អភិរុហន្តិ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “យថេវ មយំ សបជាបតិកា នាវាយ [ឯកនាវាយ (ស្យា.)] កីឡាម, ឯវមេវិមេ សមណា សក្យបុត្តិយា ភិក្ខុនីហិ សទ្ធឹ សំវិធាយ នាវាយ កីឡន្តី”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខូ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ.… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម

ឆព្គគ្គិយា ភិក្ខូ ភិក្ខុនីហិ សទ្ធឹ សំវិធាយ ឯកំ នាវំ អភិរុហិស្សន្តី”តិ…បេ…. “សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនីហិ សទ្ធឹ សំវិធាយ ឯកំ នាវំ អភិរុហថា”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…. កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, ភិក្ខុនីហិ សទ្ធឹ សំវិធាយ ឯកំ នាវំ អភិរុហិស្សថ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ…. ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**“យោ បន ភិក្ខុ ភិក្ខុនិយា សទ្ធឹ សំវិធាយ ឯកំ នាវំ** [ឯកនាវំ (ស្យា.)] **អភិរុហេយ្យ, ឧទ្ធំគាមិនឹ វា អធោគាមិនឹ វា, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**១៨៧**. តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា ភិក្ខូ ច ភិក្ខុនិយោ ច សាកេតា សាវត្ថឹ អទ្ធានមគ្គប្បដិបន្នា ហោន្តិ។ អន្តរាមគ្គេ នទី តរិតព្ពា [ឧត្តរិតព្ពា (ស្យា.)] ហោតិ។ អថ ខោ តា ភិក្ខុនិយោ តេ ភិក្ខូ ឯតទវោចុំ – “មយម្បិ អយ្យេហិ សទ្ធឹ ឧត្តរិស្សាមា”តិ។ “ន, ភគិនី, កប្បតិ ភិក្ខុនិយា សទ្ធឹ សំវិធាយ ឯកំ នាវំ អភិរុហិតុំ; តុម្ហេ វា បឋមំ ឧត្តរថ មយំ វា ឧត្តរិស្សាមា”តិ ។ “អយ្យា, ភន្តេ, អគ្គបុរិសា។ អយ្យាវ បឋមំ ឧត្តរន្តូ”តិ។ អថ ខោ តាសំ ភិក្ខុនីនំ បច្ឆា ឧត្តរន្តីនំ ចោរា អច្ឆិន្ទឹសុ ច ទូសេសុញ្ច ។ អថ ខោ តា ភិក្ខុនិយោ សាវត្ថឹ គន្ត្វា ភិក្ខុនីនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ ភិក្ខុនិយោ ភិក្ខូនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ ភិក្ខូ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មឹ និទានេ ឯតស្មឹ បករណេ ធម្មឹ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, តិរិយំ តរណាយ ភិក្ខុនិយា សទ្ធឹ សំវិធាយ ឯកំ នាវំ អភិរុហិតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**១៨៨**. **“យោ បន ភិក្ខុ ភិក្ខុនិយា សទ្ធឹ សំវិធាយ ឯកំ នាវំ អភិរុហេយ្យ ឧទ្ធំគាមិនឹ វា អធោគាមិនឹ វា, អញ្ញត្រ តិរិយំ តរណាយ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**១៨៩**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ…. **ភិក្ខូ**តិ…បេ…. អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**ភិក្ខុនី** នាម ឧភតោសង្ឃេ ឧបសម្បន្នា ។

**សទ្ធិ**ន្តិ ឯកតោ។

**សំវិធាយា**តិ “អភិរុហាម, ភគិនិ, អភិរុហាមាយ្យ; អភិរុហាមាយ្យ, អភិរុហាម, ភគិនិ; អជ្ជ វា ហិយ្យោ វា បរេ វា អភិរុហាមា”តិ សំវិទហតិ អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

ភិក្ខុនិយា អភិរុឡ្ហេ ភិក្ខុ អភិរុហតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ភិក្ខុម្ហិ អភិរុឡ្ហេ ភិក្ខុនី អភិរុហតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧភោ វា អភិរុហន្តិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**ឧទ្ធំគាមិនិ**ន្តិ ឧជ្ជវនិកាយ។

**អធោគាមិនិ**ន្តិ ឱជវនិកាយ។

**អញ្ញត្រ តិរិយំ តរណាយា**តិ ឋបេត្វា តិរិយំ តរណំ។

កុក្កុដសម្បាតេ គាមេ, គាមន្តរេ គាមន្តរេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អគាមកេ អរញ្ញេ, អឌ្ឍយោជនេ អឌ្ឍយោជនេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**១៩០**. សំវិទហិតេ សំវិទហិតសញ្ញី ឯកំ នាវំ អភិរុហតិ ឧទ្ធំគាមិនឹ វា អធោគាមិនឹ វា, អញ្ញត្រ តិរិយំ តរណាយ , អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ សំវិទហិតេ វេមតិកោ ឯកំ នាវំ អភិរុហតិ ឧទ្ធំគាមិនឹ វា អធោគាមិនឹ វា, អញ្ញត្រ តិរិយំ តរណាយ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ សំវិទហិតេ អសំវិទហិតសញ្ញី ឯកំ នាវំ អភិរុហតិ ឧទ្ធំគាមិនឹ វា អធោគាមិនឹ វា, អញ្ញត្រ តិរិយំ តរណាយ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

ភិក្ខុ សំវិទហតិ, ភិក្ខុនី ន សំវិទហតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អសំវិទហិតេ សំវិទហិតសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អសំវិទហិតេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អសំវិទហិតេ, អសំវិទហិតសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**១៨១**. អនាបត្តិ តិរិយំ តរណាយ, អសំវិទហិត្វា អភិរុហន្តិ, ភិក្ខុនី សំវិទហតិ, ភិក្ខុ ន សំវិទហតិ, វិសង្កេតេន អភិរុហន្តិ, អាបទាសុ ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

នាវាភិរុហនសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ អដ្ឋមំ។

## ៩. បរិបាចិតសិក្ខាបទំ

**១៨២**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ។ តេន ខោ បន សមយេន ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី អញ្ញតរស្ស កុលស្ស កុលូបិកា ហោតិ និច្ចភត្តិកា។ តេន ច គហបតិនា ថេរា ភិក្ខូ និមន្តិតា ហោន្តិ។ អថ ខោ ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី បុព្ពណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ យេន តំ កុលំ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា តំ គហបតឹ ឯតទវោច – “កិមិទំ, គហបតិ, បហូតំ ខាទនីយំ ភោជនីយំ បដិយត្ត”ន្តិ? “ថេរា មយា, អយ្យេ, និមន្តិតា”តិ។ “កេ បន តេ, គហបតិ, ថេរា”តិ? “អយ្យោ សារិបុត្តោ អយ្យោ មហាមោគ្គល្លានោ អយ្យោ មហាកច្ចានោ អយ្យោ មហាកោដ្ឋិកោ អយ្យោ មហាកប្បិនោ អយ្យោ មហាចុន្ទោ អយ្យោ អនុរុទ្ធោ អយ្យោ រេវតោ អយ្យោ ឧបាលិ អយ្យោ អានន្ទោ អយ្យោ រាហុលោ”តិ។ “កឹ បន ត្វំ, គហបតិ, មហានាគេ តិដ្ឋមានេ ចេដកេ និមន្តេសី”តិ?

“កេ បន តេ, អយ្យេ, មហានាគា”តិ? “អយ្យោ ទេវទត្តោ អយ្យោ កោកាលិកោ អយ្យោ កដមោទកតិស្សកោ [កដមោរកតិស្សកោ (សី.) កតមោរកតិស្សកោ (ស្យា.)] អយ្យោ ខណ្ឌទេវិយា បុត្តោ អយ្យោ សមុទ្ទទត្តោ”តិ។ អយំ ចរហិ ថុល្លនន្ទាយ ភិក្ខុនិយា អន្តរា កថា វិប្បកតា, អថ តេ ថេរា ភិក្ខូ បវិសឹសុ។ “សច្ចំ មហានាគា ខោ តយា, គហបតិ, និមន្តិតា”តិ។ “ឥទានេវ ខោ ត្វំ, អយ្យេ, ចេដកេ អកាសិ; ឥទានិ មហានាគេ”តិ។ ឃរតោ ច និក្កឌ្ឍិ, និច្ចភត្តញ្ច បច្ឆិន្ទិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ.… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ទេវទត្តោ ជានំ ភិក្ខុនិបរិបាចិតំ បិណ្ឌបាតំ ភុញ្ជិស្សតី”តិ…បេ.… “សច្ចំ កិរ ត្វំ, ទេវទត្ត, ជានំ ភិក្ខុនិបរិបាចិតំ បិណ្ឌបាតំ ភុញ្ជសី”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ.… កថញ្ហិ នាម ត្វំ, មោឃបុរិស, ជានំ ភិក្ខុនិបរិបាចិតំ បិណ្ឌបាតំ ភុញ្ជិស្សសិ។ នេតំ, មោឃបុរិស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ.… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**“យោ បន ភិក្ខុ ជានំ ភិក្ខុនិបរិបាចិតំ បិណ្ឌបាតំ ភុញ្ជេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**១៨៣**. តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ រាជគហា បព្ពជិតោ ញាតិកុលំ អគមាសិ។ មនុស្សា – “ចិរស្សម្បិ ភទន្តោ អាគតោ”តិ សក្កច្ចំ ភត្តំ អកំសុ។ តស្ស កុលស្ស កុលូបិកា ភិក្ខុនី តេ មនុស្សេ ឯតទវោច – “ទេថយ្យស្ស, អាវុសោ, ភត្ត”ន្តិ។ អថ ខោ សោ ភិក្ខុ – “ភគវតា បដិក្ខិត្តំ ជានំ ភិក្ខុនិបរិបាចិតំ បិណ្ឌបាតំ ភុញ្ជិតុ”ន្តិ កុក្កុច្ចាយន្តោ ន បដិគ្គហេសិ។ នាសក្ខិ បិណ្ឌាយ ចរិតុំ, ឆិន្នភត្តោ អហោសិ។ អថ ខោ សោ ភិក្ខុ អារាមំ គន្ត្វា ភិក្ខូនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ ភិក្ខូ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មិំ និទានេ ឯតស្មិំ បករណេ ធម្មិំ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, បុព្ពេ គិហិសមារម្ភេ ជានំ ភិក្ខុនិបរិបាចិតំ បិណ្ឌបាតំ ភុញ្ជិតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**១៨៤**. **“យោ បន ភិក្ខុ ជានំ ភិក្ខុនិបរិបាចិតំ បិណ្ឌបាតំ ភុញ្ជេយ្យ, អញ្ញត្រ បុព្ពេ គិហិសមារម្ភា, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**១៨៥**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ.… **ភិក្ខូ**តិ…បេ.… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**ជានាតិ** នាម សាមំ វា ជានាតិ អញ្ញេ វា តស្ស អារោចេន្តិ សា វា អារោចេតិ។

**ភិក្ខុនី** នាម ឧភតោសង្ឃេ ឧបសម្បន្នា។

**បរិបាចេតិ** នាម បុព្ពេ អទាតុកាមានំ អកត្តុកាមានំ – “អយ្យោ ភាណកោ, អយ្យោ ពហុស្សុតោ, អយ្យោ សុត្តន្តិកោ, អយ្យោ វិនយធរោ, អយ្យោ ធម្មកថិកោ, ទេថ អយ្យស្ស, ករោថ អយ្យស្សា”តិ ឯសា បរិបាចេតិ នាម។

**បិណ្ឌបាតោ** នាម បញ្ចន្នំ ភោជនានំ អញ្ញតរំ ភោជនំ។

**អញ្ញត្រ បុព្ពេ គិហិសមារម្ភា**តិ ឋបេត្វា គិហិសមារម្ភំ។

**គិហិសមារម្ភោ** នាម ញាតកា វា ហោន្តិ បវារិតា វា បកតិបដិយត្តំ វា។

អញ្ញត្រ បុព្ពេ គិហិសមារម្ភា ភុញ្ជិស្សាមីតិ បដិគ្គណ្ហាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អជ្ឈោហារេ អជ្ឈោហារេ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**១៩៦**. បរិបាចិតេ បរិបាចិតសញ្ញី ភុញ្ជតិ, អញ្ញត្រ បុព្ពេ គិហិសមារម្ភា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ បរិបាចិតេ វេមតិកោ ភុញ្ជតិ, អញ្ញត្រ បុព្ពេ គិហិសមារម្ភា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ បរិបាចិតេ អបរិបាចិតសញ្ញី ភុញ្ជតិ, អញ្ញត្រ បុព្ពេ គិហិសមារម្ភា, អនាបត្តិ។ ឯកតោឧបសម្បន្នាយ បរិបាចិតំ ភុញ្ជតិ, អញ្ញត្រ បុព្ពេ គិហិសមារម្ភា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អបរិបាចិតេ បរិបាចិតសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អបរិបាចិតេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អបរិបាចិតេ អបរិបាចិតសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**១៩៧**. អនាបត្តិ បុព្ពេ គិហិសមារម្ភេ, សិក្ខមានា បរិបាចេតិ, សាមណេរី បរិបាចេតិ, បញ្ច ភោជនានិ ឋបេត្វា សព្ពត្ថ អនាបត្តិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

បរិបាចិតសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ នវមំ។

### ១០. រហោនិសជ្ជសិក្ខាបទំ

**១៩៨**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មតោ ឧទាយិស្ស បុរាណទុតិយិកា ភិក្ខុនីសុ បព្ពជិតា ហោតិ។ សា អាយស្មតោ ឧទាយិស្ស សន្តិកេ អភិក្ខណំ អាគច្ឆតិ, អាយស្មាបិ ឧទាយី តស្សា ភិក្ខុនិយា សន្តិកេ អភិក្ខណំ គច្ឆតិ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា ឧទាយី តស្សា ភិក្ខុនិយា សទ្ធឹ ឯកោ ឯកាយ រហោ និសជ្ជំ កប្បេសិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ…. តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អាយស្មា ឧទាយី ភិក្ខុនិយា សទ្ធឹ ឯកោ ឯកាយ រហោ និសជ្ជំ កប្បេស្សតី”តិ…បេ…. សច្ចំ កិរ ត្វំ, ឧទាយិ, ភិក្ខុនិយា សទ្ធឹ ឯកោ ឯកាយ រហោ និសជ្ជំ កប្បេសីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…. កថញ្ហិ នាម ត្វំ, មោឃបុរិស, ភិក្ខុនិយា សទ្ធឹ ឯកោ ឯកាយ រហោ និសជ្ជំ កប្បេស្សសិ! នេតំ, មោឃបុរិស អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ…. ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**១៩៩**. **“យោ បន ភិក្ខុ ភិក្ខុនិយា សទ្ធឹ ឯកោ ឯកាយ រហោ និសជ្ជំ កប្បេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**២០០**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ…. **ភិក្ខូ**តិ…បេ…. អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**ភិក្ខុនី** នាម ឧភតោសង្ឃេ ឧបសម្បន្នា ។

**សទ្ធិ**ន្តិ ឯកតោ។

**ឯកោ ឯកាយា**តិ ភិក្ខុ ចេវ ហោតិ ភិក្ខុនី ច។

[បាចិ. ២៨៦, ២៩១; បារា. ៤៤៥,៤៥៤] **រហោ** នាម ចក្ខុស្ស រហោ សោតស្ស រហោ។ ចក្ខុស្ស រហោ នាម ន សក្កា ហោតិ អក្ខឹ វា និខណីយមានេ ភមុកំ វា ឧក្ខិបីយមានេ សីសំ វា ឧក្ខិបីយមានេ បស្សិតុំ។ សោតស្ស រហោ នាម ន សក្កា ហោតិ បកតិកថា សោតុំ។

**និសជ្ជំ កប្បេយ្យា**តិ ភិក្ខុនិយា និសិន្នាយ ភិក្ខុ ឧបនិសិន្នោ វា ហោតិ ឧបនិបន្នោ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

ភិក្ខុ និសិន្នេ ភិក្ខុនី ឧបនិសិន្នា វា ហោតិ ឧបនិបន្នា វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧភោ វា និសិន្នា ហោន្តិ ឧភោ វា និបន្នា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**២០១**. រហោ រហោសញ្ញី ឯកោ ឯកាយ និសជ្ជំ កប្បេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ រហោ វេមតិកោ ឯកោ ឯកាយ និសជ្ជំ កប្បេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ រហោ អរហោសញ្ញី ឯកោ ឯកាយ និសជ្ជំ កប្បេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អរហោ រហោសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អរហោ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អរហោ អរហោសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**២០២**. អនាបត្តិ យោ កោចិ វិញ្ញូ ទុតិយោ ហោតិ, តិដ្ឋតិ ន និសីទតិ, អរហោបេក្ខោ, អញ្ញវិហិតោ និសីទតិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

រហោនិសជ្ជសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ទសមំ។

ឱវាទវគ្គោ តតិយោ។

តស្សុទ្ទានំ –

អសម្មតអត្ថង្គតូ , បស្សយាមិសទានេន;
សិព្វតិ អទ្ធានំ នាវំ ភុញ្ជេយ្យ, ឯកោ ឯកាយ តេ ទសាតិ។

## ៤. ភោជនវគ្គោ

### ១. អាវសថបិណ្ឌសិក្ខាបទំ

**២០៣**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន សាវត្ថិយា អវិទូរេ អញ្ញតរស្ស បូគស្ស អាវសថបិណ្ឌោ បញ្ញត្តោ ហោតិ។ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ បុព្ពណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ សាវត្ថិំ បិណ្ឌាយ បវិសិត្វា បិណ្ឌំ អលភមានា អាវសថំ អគមំសុ។ មនុស្សា – ‘‘ចិរស្សម្បិ ភទន្តា អាគតា’’តិ តេ សក្កច្ចំ បរិវិសិំសុ។ អថ ខោ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ទុតិយម្បិ ទិវសំ…បេ.… តតិយម្បិ ទិវសំ បុព្ពណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ សាវត្ថិំ បិណ្ឌាយ បវិសិត្វា បិណ្ឌំ អលភមានា អាវសថំ គន្ត្វា ភុញ្ជិំសុ។ អថ ខោ ឆព្ពគ្គិយានំ ភិក្ខូនំ ឯតទហោសិ – ‘‘កិំ មយំ ករិស្សាម អារាមំ គន្ត្វា! ហិយ្យោបិ ឥធេវ អាគន្តព្ពំ ភវិស្សតី’’តិ, តត្ថេវ អនុវសិត្វា អនុវសិត្វា អាវសថបិណ្ឌំ ភុញ្ជន្តិ។ តិត្ថិយា អបសក្កន្តិ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – ‘‘កថញ្ហិ នាម សមណា សក្យបុត្តិយា អនុវសិត្វា អនុវសិត្វា អាវសថបិណ្ឌំ ភុញ្ជិស្សន្តិ! នយិមេសញ្ញេវ អាវសថបិណ្ឌោ បញ្ញត្តោ; សព្ពេសញ្ញេវ អាវសថបិណ្ឌោ បញ្ញត្តោ’’តិ។

អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខូ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ.… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ អនុវសិត្វា អនុវសិត្វា អាវសថបិណ្ឌំ ភុញ្ជិស្សន្តីតិ…បេ.… សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, អនុវសិត្វា អនុវសិត្វា អាវសថបិណ្ឌំ ភុញ្ជថាតិ? ‘‘សច្ចំ, ភគវា’’តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ.… កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, អនុវសិត្វា អនុវសិត្វា អាវសថបិណ្ឌំ ភុញ្ជិស្សថ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ.… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**‘‘ឯកោ អាវសថបិណ្ឌោ ភុញ្ជិតព្ពោ។ តតោ ចេ ឧត្តរិ ភុញ្ជេយ្យ, បាចិត្តិយ’’**ន្តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**២០៤**. តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា សារិបុត្តោ កោសលេសុ ជនបទេ សាវត្ថិំ គច្ឆន្តោ យេន អញ្ញតរោ អាវសថោ តេនុបសង្កមិ។ មនុស្សា – ‘‘ចិរស្សម្បិ ថេរោ អាគតោ’’តិ សក្កច្ចំ បរិវិសិំសុ។ អថ ខោ អាយស្មតោ សារិបុត្តស្ស ភុត្តាវិស្ស ខរោ អាពាធោ ឧប្បជ្ជិ, នាសក្ខិ តម្ហា អាវសថា បក្កមិតុំ។ អថ ខោ តេ មនុស្សា ទុតិយម្បិ ទិវសំ អាយស្មន្តំ សារិបុត្តំ ឯតទវោចុំ – ‘‘ភុញ្ជថ, ភន្តេ’’តិ។ អថ ខោ អាយស្មា សារិបុត្តោ – ‘‘ភគវតា បដិក្ខិត្តំ អនុវសិត្វា អនុវសិត្វា អាវសថបិណ្ឌំ ភុញ្ជិតុ’’ន្តិ កុក្កុច្ចាយន្តោ ន បដិគ្គហេសិ; ឆិន្នភត្តោ អហោសិ។ អថ ខោ អាយស្មា សារិបុត្តោ សាវត្ថិំ គន្ត្វា ភិក្ខូនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ ភិក្ខូ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មិំ និទានេ ឯតស្មិំ បករណេ ធម្មិំ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – ‘‘អនុជានាមិ,

ភិក្ខវេ, គិលានេន ភិក្ខុនា អនុវសិត្វា អនុវសិត្វា អាវសថបិណ្ឌំ ភុញ្ជិតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**២០៥**. **“អគិលានេន ភិក្ខុនា ឯកោ អាវសថបិណ្ឌោ ភុញ្ជិតព្ពោ។ តតោចេ ឧត្តរិ ភុញ្ជេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**២០៦**. **អគិលានោ** នាម សក្កោតិ តម្ហា អាវសថា បក្កមិតុំ។

**គិលានោ** នាម ន សក្កោតិ តម្ហា អាវសថា បក្កមិតុំ។

**អាវសថបិណ្ឌោ** នាម បញ្ចន្នំ ភោជនានំ អញ្ញតរំ ភោជនំ – សាលាយ វា មណ្ឌបេ វា រុក្ខមូលេ វា អជ្ឈោកាសេ វា អនោទិស្ស យាវទត្ថោ បញ្ញត្តោ ហោតិ។ អគិលានេន ភិក្ខុនា សកឹ ភុញ្ជិតព្ពោ។ តតោ ចេ ឧត្តរិ ‘ភុញ្ជិស្សាមី’តិ បដិគ្គណ្ហាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អជ្ឈោហារេ អជ្ឈោហារេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**២០៧**. អគិលានោ អគិលានសញ្ញី តតុត្តរិ អាវសថបិណ្ឌំ ភុញ្ជតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អគិលានោ វេមតិកោ តតុត្តរិ អាវសថបិណ្ឌំ ភុញ្ជតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អគិលានោ គិលានសញ្ញី តតុត្តរិ អាវសថបិណ្ឌំ ភុញ្ជតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

គិលានោ អគិលានសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ គិលានោ វេមតិកោ អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ គិលានោ គិលានសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**២០៨**. អនាបត្តិ គិលានស្ស, អគិលានោ សកឹ ភុញ្ជតិ, គច្ឆន្តោ, វា អាគច្ឆន្តោ វា ភុញ្ជតិ, សាមិកា និមន្តេត្វា ភោជេន្តិ, ឱទិស្ស បញ្ញត្តោ ហោតិ, ន យាវទត្ថោ បញ្ញត្តោ ហោតិ, បញ្ច ភោជនានិ ឋបេត្វា សព្ពត្ថ អនាបត្តិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

អាវសថបិណ្ឌសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ បឋមំ។

## ២. គណភោជនសិក្ខាបទំ

**២០៩**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ។ តេន ខោ បន សមយេន ទេវទត្តោ បរិហីនលាភសក្ការោ សបរិសោ កុលេសុ វិញ្ញាបេត្វា វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជតិ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម សមណា សក្យបុត្តិយា កុលេសុ វិញ្ញាបេត្វា វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជិស្សន្តិ! កស្ស សម្បន្នំ ន មនាបំ, កស្ស សាទុំ ន រុច្ចតី”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខូ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ទេវទត្តោ សបរិសោ កុលេសុ វិញ្ញាបេត្វា វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជិស្សតី”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ ត្វំ, ទេវទត្ត, សបរិសោ កុលេសុ វិញ្ញាបេត្វា វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជសីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម ត្វំ, មោឃបុរិស, សបរិសោ កុលេសុ វិញ្ញាបេត្វា វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជិស្សសិ! នេតំ, មោឃបុរិស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**“គណភោជនេ បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**២១០**. តេន ខោ បន សមយេន មនុស្សា គិលានេ ភិក្ខូ ភត្តេន និមន្តេន្តិ។ ភិក្ខូ កុក្កុច្ចាយន្តា នាធិវាសេន្តិ – “បដិក្ខិត្តំ ភគវតា គណភោជន”ន្តិ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មិំ និទានេ ឯតស្មិំ បករណេ ធម្មិំ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, គិលានេន ភិក្ខុនា គណភោជនំ ភុញ្ជិតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**“គណភោជនេ, អញ្ញត្រ សមយា, បាចិត្តិយំ។ តត្ថាយំ សមយោ។ គិលានសមយោ – អយំ តត្ថ សមយោ”**តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**២១១**. តេន ខោ បន សមយេន មនុស្សា ចីវរទានសមយេ សចីវរភត្តំ បដិយាទេត្វា ភិក្ខូ និមន្តេន្តិ – “ភោជេត្វា ចីវរេន អច្ឆាទេស្សាមា”តិ។ ភិក្ខូ កុក្កុច្ចាយន្តា នាធិវាសេន្តិ – “បដិក្ខិត្តំ ភគវតា គណភោជន”ន្តិ។ ចីវរំ បរិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ។ ភិក្ខូ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ…បេ… អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, ចីវរទានសមយេ គណភោជនំ ភុញ្ជិតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**“គណភោជនេ, អញ្ញត្រ សមយា, បាចិត្តិយំ។ តត្ថាយំ សមយោ។ គិលានសមយោ, ចីវរទានសមយោ – អយំ តត្ថ សមយោ**”តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**២១២**. តេន ខោ បន សមយេន មនុស្សា ចីវរការកេ ភិក្ខូ ភត្តេន និមន្តេន្តិ។ ភិក្ខូ កុក្កុច្ចាយន្តា នាធិវាសេន្តិ – “បដិក្ខិត្តំ ភគវតា គណភោជន”ន្តិ ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ…បេ… អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, ចីវរការសមយេ គណភោជនំ ភុញ្ជិតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**“គណភោជនេ, អញ្ញត្រ សមយា, បាចិត្តិយំ។ តត្ថាយំ សមយោ។ គិលានសមយោ, ចីវរទានសមយោ, ចីវរការសមយោ – អយំ តត្ថ សមយោ**”តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**២១៣**. តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខូ មនុស្សេហិ សទ្ធិំ អទ្ធានំ គច្ឆន្តិ។ អថ ខោ តេ ភិក្ខូ តេ មនុស្សេ ឯតទវោចុំ – “មុហុត្តំ, អាវុសោ, អាគមេថ; បិណ្ឌាយ ចរិស្សាមា”តិ។ តេ ឯវមាហំសុ – “ឥធេវ, ភន្តេ, ភុញ្ជថា”តិ។ ភិក្ខូ កុក្កុច្ចាយន្តា ន បដិគ្គណ្ហន្តិ – “បដិក្ខិត្តំ ភគវតា គណភោជន”ន្តិ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ…បេ… អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, អទ្ធានគមនសមយេ គណភោជនំ ភុញ្ជិតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**“គណភោជនេ, អញ្ញត្រ សមយា, បាចិត្តិយំ។ តត្ថាយំ សមយោ។ គិលានសមយោ, ចីវរទានសមយោ, ចីវរការសមយោ, អទ្ធានគមនសមយោ – អយំ តត្ថ សមយោ**”តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**២១៤**. តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខូ មនុស្សេហិ សទ្ធិំ នាវាយ គច្ឆន្តិ។ អថ ខោ តេ ភិក្ខូ តេ មនុស្សេ ឯតទវោចុំ – “មុហុត្តំ, អាវុសោ, តីរំ ឧបនេថ; បិណ្ឌាយ ចរិស្សាមា”តិ។ តេ ឯវមាហំសុ – “ឥធេវ, ភន្តេ, ភុញ្ជថា”តិ។ ភិក្ខូ កុក្កុច្ចាយន្តា ន បដិគ្គណ្ហន្តិ – “បដិក្ខិត្តំ ភគវតា គណភោជន”ន្តិ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ…បេ… អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, នាវាភិរុហនសមយេ គណភោជនំ ភុញ្ជិតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**“គណភោជនេ, អញ្ញត្រ សមយា, បាចិត្តិយំ។ តត្ថាយំ សមយោ។ គិលានសមយោ, ចីវរទានសមយោ, ចីវរការសមយោ, អទ្ធានគមនសមយោ, នាវាភិរុហនសមយោ – អយំ តត្ថ សមយោ**”តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**២១៥**. តេន ០ ខោ បន សមយេន ទិសាសុ វស្សំវុដ្ឋា ភិក្ខូ រាជគហំ អាគច្ឆន្តិ ភគវន្តំ ទស្សនាយ។ មនុស្សា នានាវេរជ្ជកេ ភិក្ខូ បស្សិត្វា ភត្តេន និមន្តេន្តិ។ ភិក្ខូ កុក្កុច្ចាយន្តា នាធិវាសេន្តិ – “បដិក្ខិត្តំ ភគវតា គណភោជន”ន្តិ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ…បេ… អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, មហាសមយេ គណភោជនំ ភុញ្ជិតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**“គណភោជនេ , អញ្ញត្រ សមយា, បាចិត្តិយំ។ តត្ថាយំ សមយោ។ គិលានសមយោ, ចីវរទានសមយោ, ចីវរការសមយោ, អទ្ធានគមនសមយោ, នាវាភិរុហនសមយោ, មហាសមយោ – អយំ តត្ថ សមយោ**”តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**២១៦**. តេន ខោ បន សមយេន រញ្ញោ មាគធស្ស សេនិយស្ស ពិម្ពិសារស្ស ញាតិសាលោហិតោ អាជីវកេសុ បព្ពជិតោ ហោតិ។ អថ ខោ សោ អាជីវកោ យេន រាជា មាគធោ សេនិយោ ពិម្ពិសារោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា រាជានំ មាគធំ សេនិយំ ពិម្ពិសារំ ឯតទវោច – “ឥច្ឆាមហំ, មហារាជ, សព្ពបាសណ្ឌិកភត្តំ កាតុ”ន្តិ។ “សចេ ត្វំ, ភន្តេ, ពុទ្ធប្បមុខំ ភិក្ខុសង្ឃំ បឋមំ ភោជេយ្យាសិ”។ “ឯវំ ករេយ្យាមី”តិ។ អថ ខោ សោ អាជីវកោ ភិក្ខូនំ សន្តិកេ ទូតំ បាហេសិ – “អធិវាសេន្តុ មេ ភិក្ខូ ស្វាតនាយ ភត្ត”ន្តិ។ ភិក្ខូ កុក្កុច្ចាយន្តា នាធិវាសេន្តិ – “បដិក្ខិត្តំ ភគវតា គណភោជន”ន្តិ។ អថ ខោ សោ អាជីវកោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវតា សទ្ធិំ សម្មោទិ, សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ សោ អាជីវកោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “ភវម្បិ គោតមោ បព្ពជិតោ, អហម្បិ បព្ពជិតោ; អរហតិ បព្ពជិតោ បព្ពជិតស្ស បិណ្ឌំ បដិគ្គហេតុំ។ អធិវាសេតុ មេ ភវំ គោតមោ ស្វាតនាយ ភត្តំ សទ្ធិំ ភិក្ខុសង្ឃេនា”តិ។ អធិវាសេសិ ភគវា តុណ្ហីភាវេន។ អថ ខោ សោ អាជីវកោ ភគវតោ អធិវាសនំ វិទិត្វា បក្កាមិ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មិំ និទានេ ឯតស្មិំ បករណេ ធម្មិំ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, សមណភត្តសមយេ គណភោជនំ ភុញ្ជិតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**២១៧**. **គណភោជនេ , អញ្ញត្រ សមយា, បាចិត្តិយំ។ តត្ថាយំ សមយោ។ គិលានសមយោ, ចីវរទានសមយោ, ចីវរការសមយោ, អទ្ធានគមនសមយោ, នាវាភិរុហនសមយោ, មហាសមយោ, សមណភត្តសមយោ – អយំ តត្ថ សមយោ**”តិ។

**២១៨**. **គណភោជនំ** នាម យត្ថ ចត្តារោ ភិក្ខូ បញ្ចន្នំ ភោជនានំ អញ្ញតរេន ភោជនេន និមន្តិតា ភុញ្ជន្តិ។ ឯតំ គណភោជនំ នាម។

**អញ្ញត្រ សមយា**តិ ឋបេត្វា សមយំ។

**គិលានសមយោ** នាម អន្តមសោ បាទាបិ ផលិតា [ផាលិតា (ស្យា. ក.)] ហោន្តិ។ “គិលានសមយោ”តិ ភុញ្ជិតព្ពំ។

**ចីវរទានសមយោ** នាម អនត្ថតេ កឋិនេ វស្សានស្ស បច្ឆិមោ មាសោ, អត្ថតេ កឋិនេ បញ្ចមាសា។ “ចីវរទានសមយោ”តិ ភុញ្ជិតព្ពំ។

**ចីវរការសមយោ** នាម ចីវរេ កយិរមានេ។ “ចីវរការសមយោ”តិ ភុញ្ជិតព្ពំ។

**អទ្ធានគមនសមយោ** នាម “អទ្ធយោជនំ គច្ឆិស្សាមី”តិ ភុញ្ជិតព្ពំ, គច្ឆន្តេន ភុញ្ជិតព្ពំ, គតេន ភុញ្ជិតព្ពំ។

**នាវាភិរុហនសមយោ** នាម “នាវំ អភិរុហិស្សាមី”តិ ភុញ្ជិតព្ពំ, អារុឡ្ហេន ភុញ្ជិតព្ពំ, ឱរុឡ្ហេន ភុញ្ជិតព្ពំ។

**មហាសមយោ** នាម យត្ថ ទ្វេ តយោ ភិក្ខូ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា យាបេន្តិ, ចតុត្ថេ អាគតេ ន យាបេន្តិ។ “មហាសមយោ”តិ ភុញ្ជិតព្ពំ។

**សមណភត្តសមយោ** នាម យោ កោចិ បរិព្ពាជកសមាបន្នោ ភត្តំ ករោតិ។ “សមណភត្តសមយោ”តិ ភុញ្ជិតព្ពំ។

“អញ្ញត្រ សមយា ភុញ្ជិស្សាមី”តិ បដិគ្គណ្ហាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អជ្ឈោហារេ អជ្ឈោហារេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**២១៩**. គណភោជនេ គណភោជនសញ្ញី, អញ្ញត្រ សមយា, ភុញ្ជតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ គណភោជនេ វេមតិកោ, អញ្ញត្រ សមយា, ភុញ្ជតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ គណភោជនេ នគណភោជនសញ្ញី, អញ្ញត្រ សមយា, ភុញ្ជតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

នគណភោជនេ គណភោជនសញ្ញី , អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ នគណភោជនេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ នគណភោជនេ នគណភោជនសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**២២០**. អនាបត្តិ សមយេ, ទ្វេ តយោ ឯកតោ ភុញ្ជន្តិ, បិណ្ឌាយ ចរិត្វា ឯកតោ សន្និបតិត្វា ភុញ្ជន្តិ, និច្ចភត្តំ, សលាកភត្តំ, បក្ខិកំ, ឧបោសថិកំ, បាដិបទិកំ, បញ្ច ភោជនានិ ឋបេត្វា សព្ពត្ថ អនាបត្តិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

គណភោជនសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ទុតិយំ។

### ៣. បរម្បរភោជនសិក្ខាបទំ

**២២១**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា វេសាលិយំ វិហរតិ មហាវនេ កូដាគារសាលាយំ។ តេន ខោ បន សមយេន វេសាលិយំ បណីតានំ ភត្តានំ ភត្តបដិបាដិ អធិដ្ឋិតា ហោតិ។ អថ ខោ អញ្ញតរស្ស ទលិទ្ទស្ស កម្មការស្ស [កម្មករស្ស (សី.)] ឯតទហោសិ – “ន ខោ ឥទំ ឱរកំ ភវិស្សតិ យថយិមេ មនុស្សា សក្កច្ចំ ភត្តំ ករោន្តិ; យំនូនាហម្បិ ភត្តំ ករេយ្យ”ន្តិ។ អថ ខោ សោ ទលិទ្ទោ កម្មការោ យេន កិរបតិកោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា តំ កិរបតិកំ ឯតទវោច – “ឥច្ឆាមហំ, អយ្យបុត្ត, ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស ភត្តំ កាតុំ។ ទេហិ មេ វេតន”ន្តិ។ សោបិ ខោ កិរបតិកោ សទ្ធោ ហោតិ បសន្នោ។ អថ ខោ សោ កិរបតិកោ តស្ស ទលិទ្ទស្ស កម្មការស្ស អព្ភាតិរេកំ [អតិរេកំ (ស្យា.)] វេតនំ អទាសិ។ អថ ខោ សោ ទលិទ្ទោ កម្មការោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ ទលិទ្ទោ កម្មការោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “អធិវាសេតុ មេ, ភន្តេ, ភគវា ស្វាតនាយ ភត្តំ សទ្ធិំ ភិក្ខុសង្ឃេនា”តិ។ “មហា ខោ, អាវុសោ, ភិក្ខុសង្ឃោ។ ជានាហី”តិ។ “ហោតុ [ហោតុ មេ (ក.)] ភន្តេ, មហា ភិក្ខុសង្ឃោ។ ពហូ មេ ពទរា បដិយត្តា ពទរមិស្សេន បេយ្យា បរិបូរិស្សន្តី”តិ។ អធិវាសេសិ ភគវា តុណ្ហីភាវេន។

អថ ខោ សោ ទលិទ្ទោ កម្មការោ ភគវតោ អធិវាសនំ វិទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បក្កាមិ។ អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខូ – “ទលិទ្ទេន កិរ កម្មការេន ស្វាតនាយ ពុទ្ធប្បមុខោ ភិក្ខុសង្ឃោ និមន្តិតោ, ពទរមិស្សេន បេយ្យា បរិបូរិស្សន្តី”តិ។ តេ កាលស្សេវ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា ភុញ្ជិំសុ។ អស្សោសុំ ខោ មនុស្សា – “ទលិទ្ទេន កិរ កម្មការេន ពុទ្ធប្បមុខោ ភិក្ខុសង្ឃោ និមន្តិតោ”តិ។ តេ ទលិទ្ទស្ស កម្មការស្ស បហូតំ ខាទនីយំ ភោជនីយំ អភិហរិំសុ។ អថ ខោ សោ ទលិទ្ទោ កម្មការោ តស្សា រត្តិយា អច្ចយេន បណីតំ ខាទនីយំ ភោជនីយំ បដិយាទាបេត្វា ភគវតោ កាលំ អារោចាបេសិ – “កាលោ, ភន្តេ, និដ្ឋិតំ ភត្ត”ន្តិ។

អថ ខោ ភគវា បុព្ពណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ យេន តស្ស ទលិទ្ទស្ស កម្មការស្ស និវេសនំ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ សទ្ធិំ ភិក្ខុសង្ឃេន។ អថ ខោ សោ ទលិទ្ទោ កម្មការោ ភត្តគ្គេ ភិក្ខូ បរិវិសតិ។ ភិក្ខូ ឯវមាហំសុ – “ថោកំ, អាវុសោ, ទេហិ។ ថោកំ, អាវុសោ, ទេហី”តិ។ “មា ខោ តុម្ហេ, ភន្តេ, ‘អយំ ទលិទ្ទោ កម្មការោ’តិ ថោកំ ថោកំ បដិគ្គណ្ហិត្ថ។ បហូតំ មេ ខាទនីយំ ភោជនីយំ បដិយត្តំ។

បដិគ្គណ្ហថ, ភន្តេ, យាវទត្ថ”ន្តិ។ “ន ខោ មយំ, អាវុសោ, ឯតំការណា ថោកំ ថោកំ បដិគ្គណ្ហាម។ អបិច, មយំ កាលស្សេវ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា ភុញ្ជិម្ហា; តេន មយំ ថោកំ ថោកំ បដិគ្គណ្ហាមា”តិ។

អថ ខោ សោ ទលិទ្ទោ កម្មការោ ឧជ្ឈាយតិ ខិយ្យតិ វិបាចេតិ – “កថញ្ហិ នាម ភទន្តា មយា និមន្តិតា អញ្ញត្រ ភុញ្ជិស្សន្តិ! ន ចាហំ បដិពលោ យាវទត្ថំ ទាតុ”ន្តិ? អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខូ តស្ស ទលិទ្ទស្ស កម្មការស្ស ឧជ្ឈាយន្តស្ស ខិយ្យន្តស្ស វិបាចេន្តស្ស។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ.… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខូ អញ្ញត្រ និមន្តិតា អញ្ញត្រ ភុញ្ជិស្សន្តី”តិ…បេ.… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខូ អញ្ញត្រ និមន្តិតា អញ្ញត្រ ភុញ្ជន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ.… កថញ្ហិ នាម តេ, ភិក្ខវេ, មោឃបុរិសា អញ្ញត្រ និមន្តិតា អញ្ញត្រ ភុញ្ជិស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ.… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**“បរម្បរភោជនេ បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**២២២**. តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ គិលានោ ហោតិ។ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ បិណ្ឌបាតំ អាទាយ យេន សោ ភិក្ខុ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា តំ ភិក្ខុំ ឯតទវោច – “ភុញ្ជាហិ, អាវុសោ”តិ។ “អលំ, អាវុសោ, អត្ថិ មេ ភត្តបច្ចាសា”តិ។ តស្ស ភិក្ខុនោ បិណ្ឌបាតោ ឧស្សូរេ [ឧស្សូរេន (ក.)] អាហរិយិត្ថ។ សោ ភិក្ខុ ន ចិត្តរូបំ

ភុញ្ជិ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មិំ និទានេ ឯតស្មិំ បករណេ ធម្មិំ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, គិលានេន ភិក្ខុនា បរម្បរភោជនំ ភុញ្ជិតុំ។ ឯវញ្ច បន , ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**“បរម្បរភោជនេ, អញ្ញត្រ សមយា, បាចិត្តិយំ។ តត្ថាយំ សមយោ។ គិលានសមយោ – អយំ តត្ថ សមយោ”**តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**២២៣**. តេន ខោ បន សមយេន មនុស្សា ចីវរទានសមយេ សចីវរភត្តំ បដិយាទេត្វា [បដិយាទាបេត្វា (ឥតិបិ)] ភិក្ខូ និមន្តេន្តិ – “ភោជេត្វា ចីវរេន អច្ឆាទេស្សាមា”តិ។ ភិក្ខូ កុក្កុច្ចាយន្តា នាធិវាសេន្តិ – “បដិក្ខិត្តំ ភគវតា បរម្បរភោជន”ន្តិ។ ចីវរំ បរិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ...បេ.... អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, ចីវរទានសមយេ បរម្បរភោជនំ ភុញ្ជិតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**“បរម្បរភោជនេ, អញ្ញត្រ សមយា, បាចិត្តិយំ។ តត្ថាយំ សមយោ។ គិលានសមយោ, ចីវរទានសមយោ – អយំ តត្ថ សមយោ”**តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**២២៤**. តេន ខោ បន សមយេន មនុស្សា ចីវរការកេ ភិក្ខូ ភត្តេន និមន្តេន្តិ។ ភិក្ខូ កុក្កុច្ចាយន្តា នាធិវាសេន្តិ – “បដិក្ខិត្តំ ភគវតា បរម្បរភោជន”ន្តិ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ...បេ.... អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, ចីវរការសមយេ បរម្បរភោជនំ ភុញ្ជិតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**២២៥**. **“បរម្បរភោជនេ, អញ្ញត្រ សមយា, បាចិត្តិយំ។ តត្ថាយំ សមយោ។ គិលានសមយោ, ចីវរទានសមយោ, ចីវរការសមយោ – អយំ តត្ថ សមយោ”**តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**២២៦**. អថ ខោ ភគវា បុព្ពណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ អាយស្មតា អានន្ទេន បច្ឆាសមណេន យេន អញ្ញតរំ កុលំ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ។ អថ ខោ តេ មនុស្សា ភគវតោ ច អាយស្មតោ ច អានន្ទស្ស ភោជនំ អទំសុ។ អាយស្មា អានន្ទោ កុក្កុច្ចាយន្តោ ន បដិគ្គណ្ហាតិ។ “គណ្ហាហិ [បតិគណ្ហាហិ (សី.)], អានន្ទា”តិ។ “អលំ, ភគវា , អត្ថិ មេ ភត្តបច្ចាសា”តិ។ “តេនហានន្ទ, វិកប្បេត្វា គណ្ហាហី”តិ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មិំ និទានេ ឯតស្មិំ បករណេ ធម្មិំ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, វិកប្បេត្វា [ភត្តបច្ចាសំ វិកប្បេត្វា (ស្យា.)] បរម្បរភោជនំ ភុញ្ជិតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, វិកប្បេតព្ពំ – ‘មយ្ហំ ភត្តបច្ចាសំ ឥត្ថន្នាមស្ស ទម្មី’”តិ។

**២២៧**. **បរម្បរភោជនំ** នាម បញ្ចន្នំ ភោជនានំ អញ្ញតរេន ភោជនេន និមន្តិតោ, តំ ឋបេត្វា អញ្ញំ បញ្ចន្នំ ភោជនានំ អញ្ញតរំ ភោជនំ ភុញ្ជតិ, ឯតំ បរម្បរភោជនំ នាម។

**អញ្ញត្រ សមយា**តិ ឋបេត្វា សមយំ។

**គិលានសមយោ** នាម ន សក្កោតិ ឯកាសនេ និសិន្នោ យាវទត្ថំ ភុញ្ជិតុំ។ “គិលានសមយោ”តិ ភុញ្ជិតព្ពំ។

**ចីវរទានសមយោ** នាម អនត្ថតេ កថិនេ វស្សានស្ស បច្ឆិមោ មាសោ, អត្ថតេ កថិនេ បញ្ច មាសា។ “ចីវរទានសមយោ”តិ ភុញ្ជិតព្ពំ។

**ចីវរការសមយោ** នាម ចីវរេ កយិរមានេ។ “ចីវរការសមយោ”តិ ភុញ្ជិតព្ពំ។

“អញ្ញត្រ សមយា ភុញ្ជិស្សាមី”តិ បដិគ្គណ្ហាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អជ្ឈោហារេ អជ្ឈោហារេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**២២៨**. បរម្បរភោជនេ បរម្បរភោជនសញ្ញី, អញ្ញត្រ សមយា, ភុញ្ជតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ បរម្បរភោជនេ វេមតិកោ, អញ្ញត្រ សមយា, ភុញ្ជតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ បរម្បរភោជនេ នបរម្បរភោជនសញ្ញី, អញ្ញត្រ សមយា, ភុញ្ជតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

នបរម្បរភោជនេ បរម្បរភោជនសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ នបរម្បរភោជនេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ នបរម្បរភោជនេ នបរម្បរភោជនសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**២២៩**. អនាបត្តិ សមយេ, វិកប្បេត្វា ភុញ្ជតិ, ទ្វេ តយោ និមន្តនេ ឯកតោ ភុញ្ជតិ, និមន្តនបដិបាដិយា ភុញ្ជតិ, សកលេន គាមេន និមន្តិតោ តស្មិំ គាមេ យត្ថ កត្ថចិ ភុញ្ជតិ , សកលេន បូគេន និមន្តិតោ តស្មិំ បូគេ យត្ថ កត្ថចិ ភុញ្ជតិ, និមន្តិយមានោ ភិក្ខំ គហេស្សាមីតិ ភណតិ, និច្ចភត្តេ, សលាកភត្តេ, បក្ខិកេ, ឧបោសថិកេ, បាដិបទិកេ, បញ្ច ភោជនានិ ឋបេត្វា សព្ពត្ថ អនាបត្តិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

បរម្បរភោជនសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ តតិយំ។

## **៤. កាណមាតុសិក្ខាបទំ**

**២៣០**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន កាណមាតា ឧបាសិកា សទ្ធា ហោតិ បសន្នា។ កាណា គាមកេ អញ្ញតរស្ស បុរិសស្ស ទិន្នា ហោតិ។ អថ ខោ កាណា មាតុឃរំ អគមាសិ កេនចិទេវ ករណីយេន។ អថ ខោ កាណាយ សាមិកោ កាណាយ សន្តិកេ ទូតំ បាហេសិ – “អាគច្ឆតុ កាណា, ឥច្ឆាមិ កាណាយ អាគត”ន្តិ។ អថ ខោ កាណមាតា ឧបាសិកា “កិស្មិំ វិយ រិត្តហត្ថំ គន្តុ”ន្តិ បូវំ [បូបំ (ល្ហាទិមោគ្គល្លានេ)] បចិ។ បក្កេ បូវេ អញ្ញតរោ បិណ្ឌចារិកោ ភិក្ខុ កាណមាតាយ ឧបាសិកាយ និវេសនំ បាវិសិ។ អថ ខោ កាណមាតា ឧបាសិកា តស្ស ភិក្ខុនោ បូវំ ទាបេសិ។ សោ និក្ខមិត្វា អញ្ញស្ស អាចិក្ខិ។ តស្សបិ បូវំ ទាបេសិ។ សោបិ និក្ខមិត្វា អញ្ញស្ស អាចិក្ខិ។ តស្សបិ បូវំ ទាបេសិ។ យថាបដិយត្តំ បូវំ បរិក្ខយំ អគមាសិ។ ទុតិយម្បិ ខោ កាណាយ សាមិកោ កាណាយ សន្តិកេ ទូតំ បាហេសិ – “អាគច្ឆតុ កាណា, ឥច្ឆាមិ កាណាយ អាគត”ន្តិ។ ទុតិយម្បិ ខោ កាណមាតា ឧបាសិកា “កិស្មិំ វិយ រិត្តហត្ថំ គន្តុ”ន្តិ បូវំ បចិ។ បក្កេ បូវេ អញ្ញតរោ បិណ្ឌចារិកោ ភិក្ខុ កាណមាតាយ ឧបាសិកាយ និវេសនំ បាវិសិ។ អថ ខោ កាណមាតា ឧបាសិកា តស្ស ភិក្ខុនោ បូវំ ទាបេសិ។ សោ និក្ខមិត្វា អញ្ញស្ស អាចិក្ខិ។ តស្សបិ បូវំ ទាបេសិ។ សោបិ និក្ខមិត្វា អញ្ញស្ស អាចិក្ខិ។ តស្សបិ បូវំ ទាបេសិ។ យថាបដិយត្តំ បូវំ បរិក្ខយំ អគមាសិ។ តតិយម្បិ ខោ កាណាយ សាមិកោ កាណាយ សន្តិកេ ទូតំ បាហេសិ – “អាគច្ឆតុ កាណា, ឥច្ឆាមិ កាណាយ អាគតំ។ សចេ កាណា នាគច្ឆិស្សតិ, អហំ អញ្ញំ បជាបតឹ អានេស្សាមី”តិ។ តតិយម្បិ ខោ កាណមាតា ឧបាសិកា កិស្មិំ វិយ រិត្តហត្ថំ គន្តុន្តិ បូវំ បចិ។ បក្កេ បូវេ អញ្ញតរោ បិណ្ឌចារិកោ ភិក្ខុ កាណមាតាយ ឧបាសិកាយ និវេសនំ បាវិសិ។ អថ ខោ កាណមាតា ឧបាសិកា តស្ស ភិក្ខុនោ បូវំ ទាបេសិ។ សោ និក្ខមិត្វា អញ្ញស្ស អាចិក្ខិ។ តស្សបិ បូវំ ទាបេសិ។ សោបិ និក្ខមិត្វា អញ្ញស្ស អាចិក្ខិ។ តស្សបិ បូវំ ទាបេសិ។ យថាបដិយត្តំ បូវំ បរិក្ខយំ អគមាសិ។ អថ ខោ កាណាយ សាមិកោ អញ្ញំ បជាបតឹ អានេសិ។

អស្សោសិ ខោ កាណា – “តេន កិរ បុរិសេន អញ្ញា បជាបតិ អានីតា”តិ។ សា រោទន្តី អដ្ឋាសិ។ អថ ខោ ភគវា បុព្ពណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ យេន កាណមាតាយ ឧបាសិកាយ និវេសនំ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ។ អថ ខោ កាណមាតា ឧបាសិកា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ កាណមាតរំ ឧបាសិកំ ភគវា ឯតទវោច – “កិស្សាយំ កាណា រោទតី”តិ? អថ ខោ កាណមាតា ឧបាសិកា ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ អថ ខោ ភគវា កាណមាតរំ ឧបាសិកំ ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេត្វា សមាទបេត្វា សមុត្តេជេត្វា សម្បហំសេត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមិ។

**២៣១**. តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ សត្ថោ រាជគហា បដិយាលោកំ គន្តុកាមោ ហោតិ។ អញ្ញតរោ បិណ្ឌចារិកោ ភិក្ខុ តំ សត្ថំ បិណ្ឌាយ បាវិសិ។ អញ្ញតរោ ឧបាសកោ តស្ស ភិក្ខុនោ សត្តុំ ទាបេសិ។ សោ និក្ខមិត្វា អញ្ញស្ស អាចិក្ខិ។ តស្សបិ សត្តុំ ទាបេសិ។ សោ និក្ខមិត្វា អញ្ញស្ស អាចិក្ខិ។ តស្សបិ សត្តុំ ទាបេសិ។ យថាបដិយត្តំ បាថេយ្យំ បរិក្ខយំ អគមាសិ ។ អថ ខោ សោ ឧបាសកោ តេ មនុស្សេ ឯតទវោច – “អជ្ជណ្ហោ, អយ្យា, អាគមេថ, យថាបដិយត្តំ បាថេយ្យំ អយ្យានំ ទិន្នំ។ បាថេយ្យំ បដិយាទេស្សាមី”តិ។ “នាយ្យោ [នាយ្យ (ស្យា.)] សក្កា អាគមេតុំ, បយាតោ សត្ថោ”តិ អគមំសុ។ អថ ខោ តស្ស ឧបាសកស្ស បាថេយ្យំ បដិយាទេត្វា បច្ឆា គច្ឆន្តស្ស ចោរា អច្ឆិន្ទឹសុ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម សមណា សក្យបុត្តិយា ន មត្តំ

ជានិត្វា បដិគ្គហេស្សន្តិ! អយំ ឥមេសំ ទត្វា បច្ឆា គច្ឆន្តោ ចោរេហិ អច្ឆិន្នោ”តិ។ អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខូ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ អថ ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មឹ និទានេ ឯតស្មឹ បករណេ ធម្មឹ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “តេន ហិ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញាបេស្សាមិ ទស អត្ថវសេ បដិច្ច – សង្ឃសុដ្ឋុតាយ, សង្ឃផាសុតាយ…បេ.... វិនយានុគ្គហាយ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**២៣២. “ភិក្ខុំ បនេវ កុលំ ឧបគតំ បូវេហិ វា មន្ថេហិ វា អភិហដ្ឋុំ បវារេយ្យ, អាកង្ខមានេន ភិក្ខុនា ទ្វត្តិបត្តបូរា បដិគ្គហេតព្ពា តតោ ចេ ឧត្តរិ បដិគ្គណ្ហេយ្យ បាចិត្តិយំ។ ទ្វត្តិបត្តបូរេ បដិគ្គហេត្វា តតោ នីហរិត្វា ភិក្ខូហិ សទ្ធឹ សំវិភជិតព្ពំ។ អយំ តត្ថ សាមីចី**”តិ។

**២៣៣. ភិក្ខុំ បនេវ កុលំ ឧបគត**ន្តិ កុលំ នាម ចត្តារិ កុលានិ – ខត្តិយកុលំ, ព្រាហ្មណកុលំ, វេស្សកុលំ, សុទ្ទកុលំ។

**ឧបគត**ន្តិ តត្ថ គតំ។

**បូវំ** នាម យំកិញ្ចិ បហេណកត្ថាយ បដិយត្តំ។

**មន្ថំ** នាម យំកិញ្ចិ បាថេយ្យត្ថាយ បដិយត្តំ។

**អភិហដ្ឋុំ បវារេយ្យា**តិ យាវតកំ ឥច្ឆសិ តាវតកំ គណ្ហាហីតិ។

**អាកង្ខមានេនា**តិ ឥច្ឆមានេន។

**ទ្វត្តិបត្តបូរា បដិគ្គហេតព្ពា**តិ ទ្វេតយោ បត្តបូរា បដិគ្គហេតព្ពា។

**តតោ ចេ ឧត្តរិ បដិគណ្ហេយ្យា**តិ តតុត្តរិ បដិគ្គណ្ហាតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**ទ្វត្តិបត្តបូរេ បដិគ្គហេត្វា** តតោ និក្ខមន្តេន ភិក្ខុំ បស្សិត្វា អាចិក្ខិតព្ពំ – “អមុត្រ មយា ទ្វត្តិបត្តបូរា បដិគ្គហិតា, មា ខោ តត្ថ បដិគ្គណ្ហី”តិ។ សចេ បស្សិត្វា ន អាចិក្ខតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ សចេ អាចិក្ខិតេ បដិគ្គណ្ហាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**តតោ នីហរិត្វា ភិក្ខូហិ សទ្ធឹ សំវិភជិតព្ព**ន្តិ បដិក្កមនំ នីហរិត្វា សំវិភជិតព្ពំ។

**អយំ តត្ថ សាមីចី**តិ អយំ តត្ថ អនុធម្មតា។

**២៣៤**. អតិរេកទ្វត្តិបត្តបូរេ អតិរេកសញ្ញី បដិគ្គណ្ហាតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អតិរេកទ្វត្តិបត្តបូរេ វេមតិកោ បដិគ្គណ្ហាតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អតិរេកទ្វត្តិបត្តបូរេ ឩនកសញ្ញី បដិគ្គណ្ហាតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

ឩនកទ្វត្តិបត្តបូរេ អតិរេកសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ឩនកទ្វត្តិបត្តបូរេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ឩនកទ្វត្តិបត្តបូរេ ឩនកសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**២៣៥**. អនាបត្តិ ទ្វត្តិបត្តបូរេ បដិគ្គណ្ហាតិ, ឩនកទ្វត្តិបត្តបូរេ បដិគ្គណ្ហាតិ, ន បហេណកត្ថាយ ន បាថេយ្យត្ថាយ បដិយត្តំ ទេន្តិ, បហេណកត្ថាយ វា បាថេយ្យត្ថាយ វា បដិយត្តសេសកំ ទេន្តិ, គមនេ បដិប្បស្សទ្ធេ ទេន្តិ, ញាតកានំ បវារិតានំ, អញ្ញស្សត្ថាយ, អត្តនោ ធនេន, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

កាណមាតុសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ចតុត្ថំ។

### ៥. បឋមបវារណាសិក្ខាបទំ

**២៣៦**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ព្រាហ្មណោ ភិក្ខូ និមន្តេត្វា ភោជេសិ។ ភិក្ខូ ភុត្តាវី បវារិតា ញាតិកុលានិ គន្ត្វា ឯកច្ចេ ភុញ្ជិំសុ ឯកច្ចេ បិណ្ឌបាតំ អាទាយ អគមំសុ។ អថ ខោ សោ ព្រាហ្មណោ បដិវិស្សកេ [បដិវិសកេ (យោជនា)] ឯតទវោច – "ភិក្ខូ មយា អយ្យា សន្តប្បិតា។ ឯថ, តុម្ហេបិ សន្តប្បេស្សាមី"តិ។ តេ ឯវមាហំសុ – "កិំ ត្វំ, អយ្យោ [អយ្យ (ស្យា.)], អម្ហេ សន្តប្បេស្សសិ? យេបិ តយា និមន្តិតា តេបិ អម្ហាកំ ឃរានិ អាគន្ត្វា ឯកច្ចេ ភុញ្ជិំសុ ឯកច្ចេ បិណ្ឌបាតំ អាទាយ អគមំសូ"តិ!

អថ ខោ សោ ព្រាហ្មណោ ឧជ្ឈាយតិ ខិយ្យតិ វិបាចេតិ – "កថញ្ហិ នាម ភទន្តា អម្ហាកំ ឃរេ ភុញ្ជិត្វា អញ្ញត្រ ភុញ្ជិស្សន្តិ! ន ចាហំ បដិពលោ យាវទត្ថំ ទាតុ"ន្តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខូ តស្ស ព្រាហ្មណស្ស ឧជ្ឈាយន្តស្ស ខិយ្យន្តស្ស វិបាចេន្តស្ស។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា...បេ.... តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – "កថញ្ហិ នាម ភិក្ខូ ភុត្តាវី បវារិតា អញ្ញត្រ ភុញ្ជិស្សន្តី"តិ...បេ.... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខូ ភុត្តាវី បវារិតា អញ្ញត្រ ភុញ្ជន្តីតិ? "សច្ចំ, ភគវា"តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម តេ, ភិក្ខវេ, មោឃបុរិសា ភុត្តាវី បវារិតា អញ្ញត្រ ភុញ្ជិស្សន្តិ ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**"យោ បន ភិក្ខុ ភុត្តាវី បវារិតោ ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា ខាទេយ្យ វា ភុញ្ជេយ្យ វា, បាចិត្តិយ"**ន្តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**២៣៧**. តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខូ គិលានានំ ភិក្ខូនំ បណីតេ បិណ្ឌបាតេ នីហរន្តិ។ គិលានា ន ចិត្តរូបំ ភុញ្ជន្តិ។ តានិ ភិក្ខូ ឆឌ្ឌេន្តិ។ អស្សោសិ ខោ ភគវា ឧច្ចាសទ្ទំ មហាសទ្ទំ កាកោរវសទ្ទំ។ សុត្វាន អាយស្មន្តំ អានន្ទំ អាមន្តេសិ – "កិំ នុ ខោ សោ, អានន្ទ, ឧច្ចាសទ្ទោ មហាសទ្ទោ កាកោរវសទ្ទោ"តិ? អថ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ "ភុញ្ជេយ្យុំ បនានន្ទ, ភិក្ខូ គិលានាតិរិត្ត"ន្តិ។ "ន ភុញ្ជេយ្យុំ, ភគវា"តិ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មិំ និទានេ ឯតស្មិំ បករណេ ធម្មិំ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – "អនុជានាមិ ភិក្ខវេ, គិលានស្ស ច អគិលានស្ស ច អតិរិត្តំ ភុញ្ជិតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, អតិរិត្តំ កាតព្ពំ – "អលមេតំ សព្ព"ន្តិ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**២៣៨**. **"យោ បន ភិក្ខុ ភុត្តាវី បវារិតោ អនតិរិត្តំ ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា ខាទេយ្យ វា ភុញ្ជេយ្យ វា, បាចិត្តិយ"**ន្តិ។

**២៣៩**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ...បេ.... **ភិក្ខូ**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**ភុត្តាវី** នាម បញ្ចន្នំ ភោជនានំ អញ្ញតរំ ភោជនំ អន្តមសោ កុសគ្គេនបិ ភុត្តំ ហោតិ។

**បវារិតោ** នាម អសនំ បញ្ញាយតិ, ភោជនំ បញ្ញាយតិ, ហត្ថបាសេ ឋិតោ អភិហរតិ, បដិក្ខេបោ បញ្ញាយតិ។

**អនតិរិត្តំ** នាម អកប្បិយកតំ ហោតិ, អប្បដិគ្គហិតកតំ ហោតិ, អនុច្ចារិតកតំ ហោតិ , អហត្ថបាសេ កតំ ហោតិ, អភុត្តាវិនា កតំ ហោតិ, ភុត្តាវិនា បវារិតេន អាសនា វុដ្ឋិតេន កតំ ហោតិ, "អលមេតំ សព្ពន្តិ អវុត្តំ ហោតិ, ន គិលានាតិរិត្តំ ហោតិ" – ឯតំ អនតិរិត្តំ នាម។

**អតិរិត្តំ** នាម កប្បិយកតំ ហោតិ, បដិគ្គហិតកតំ ហោតិ, ឧច្ចារិតកតំ ហោតិ, ហត្ថបាសេ កតំ ហោតិ, ភុត្តាវិនា កតំ ហោតិ, ភុត្តាវិនា បវារិតេន អាសនា អវុដ្ឋិតេន កតំ ហោតិ, "អលមេតំ សព្ព"ន្តិ វុត្តំ ហោតិ, គិលានាតិរិត្តំ ហោតិ – ឯតំ អតិរិត្តំ នាម។

**ខាទនីយំ** នាម បញ្ច ភោជនានិ – យាមកាលិកំ សត្តាហកាលិកំ យាវជីវិកំ ឋបេត្វា អវសេសំ ខាទនីយំ នាម។

**ភោជនីយំ** នាម បញ្ច ភោជនានិ – ឱទនោ, កុម្មាសោ, សត្តុ, មច្ឆោ, មំសំ។

"ខាទិស្សាមិ ភុញ្ជិស្សាមី"តិ បដិគ្គណ្ហាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស អជ្ឈោហារេ អជ្ឈោហារេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**២៤០**. អនតិរិត្តេ អនតិរិត្តសញ្ញី ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា ខាទតិ វា ភុញ្ជតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អនតិរិត្តេ វេមតិកោ ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា ខាទតិ វា ភុញ្ជតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អនតិរិត្តេ អតិរិត្តសញ្ញី ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា ខាទតិ វា ភុញ្ជតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

យាមកាលិកំ សត្តាហកាលិកំ យាវជីវិកំ អាហារត្ថាយ បដិគ្គណ្ហាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អជ្ឈោហារេ អជ្ឈោហារេ អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អតិរិត្តេ អនតិរិត្តសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អតិរិត្តេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អតិរិត្តេ អតិរិត្តសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**២៤១**. អនាបត្តិ អតិរិត្តំ ការាបេត្វា ភុញ្ជតិ, “អតិរិត្តំ ការាបេត្វា ភុញ្ជិស្សាមី”តិ បដិគ្គណ្ហាតិ, អញ្ញស្សត្ថាយ ហរន្តោ គច្ឆតិ, គិលានស្ស សេសកំ ភុញ្ជតិ, យាមកាលិកំ សត្តាហកាលិកំ យាវជីវិកំ សតិ បច្ចយេ បរិភុញ្ជតិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

បឋមបវារណាសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ បញ្ចមំ។

## ៦. ទុតិយបវារណាសិក្ខាបទំ

**២៤២**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ទ្វេ ភិក្ខូ កោសលេសុ ជនបទេ សាវត្ថឹ អទ្ធានមគ្គប្បដិបន្នា ហោន្តិ។ ឯកោ ភិក្ខុ អនាចារំ អាចរតិ។ ទុតិយោ ភិក្ខុ តំ ភិក្ខុំ ឯតទវោច – “មាវុសោ, ឯវរូបមកាសិ, នេតំ កប្បតី”តិ។ សោ តស្មិំ ឧបនន្ធិ។ អថ ខោ តេ ភិក្ខូ សាវត្ថឹ អគមំសុ។ តេន ខោ បន សមយេន សាវត្ថិយំ អញ្ញតរស្ស បូគស្ស សង្ឃភត្តំ ហោតិ។ ទុតិយោ ភិក្ខុ ភុត្តាវី បវារិតោ ហោតិ។ ឧបនទ្ធោ [ឧបនន្ធោ (ក.)] ភិក្ខុ ញាតិកុលំ គន្ត្វា បិណ្ឌបាតំ អាទាយ យេន សោ ភិក្ខុ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា តំ ភិក្ខុំ ឯតទវោច – “ភុញ្ជាហិ, អាវុសោ”តិ។ “អលំ, អាវុសោ, បរិបុណ្ណោម្ហី”តិ។ “សុន្ទរោ, អាវុសោ, បិណ្ឌបាតោ, ភុញ្ជាហី”តិ។ អថ ខោ សោ ភិក្ខុ តេន ភិក្ខុនា និប្បីឡិយមានោ តំ បិណ្ឌបាតំ ភុញ្ជិ។ ឧបនទ្ធោ ភិក្ខុ តំ ភិក្ខុំ ឯតទវោច – “ត្វម្បិ [ត្វំ ហិ (ស្យា.)] នាម, អាវុសោ, មំ វត្តព្ពំ មញ្ញសិ យំ ត្វំ ភុត្តាវី បវារិតោ អនតិរិត្តំ ភោជនំ ភុញ្ជសី”តិ។ “ននុ, អាវុសោ, អាចិក្ខិតព្ព”ន្តិ។ “ននុ, អាវុសោ, បុច្ឆិតព្ព”ន្តិ។

អថ ខោ សោ ភិក្ខុ ភិក្ខូនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុ ភិក្ខុំ ភុត្តាវិំ បវារិតំ អនតិរិត្តេន ភោជនេន អភិហដ្ឋុំ បវារេស្សតី” តិ…បេ… សច្ចំ កិរ ត្វំ, ភិក្ខុ, ភិក្ខុំ ភុត្តាវិំ បវារិតំ អនតិរិត្តេន ភោជនេន អភិហដ្ឋុំ បវារេសីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម ត្វំ, មោឃបុរិស, ភិក្ខុំ ភុត្តាវិំ បវារិតំ អនតិរិត្តេន ភោជនេន អភិហដ្ឋុំ បវារេស្សសិ! នេតំ, មោឃបុរិស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន ភិក្ខវេ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**២៤៣**. **“យោ បន ភិក្ខុ ភិក្ខុំ ភុត្តាវិំ បវារិតំ អនតិរិត្តេន ខាទនីយេន វា ភោជនីយេន វា អភិហដ្ឋុំ បវារេយ្យ – ‘ហន្ទ, ភិក្ខុ, ខាទ វា ភុញ្ជ វា’តិ, ជានំ អាសាទនាបេក្ខោ, ភុត្តស្មិំ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**២៤៤**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ… **ភិក្ខូ**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

***ភិក្ខុ***ន្តិ អញ្ញំ ភិក្ខុំ។

***ភុត្តាវី*** នាម បញ្ចន្នំ ភោជនានំ អញ្ញតរំ ភោជនំ, អន្តមសោ កុសគ្គេនបិ ភុត្តំ ហោតិ។

***បវារិតោ*** នាម អសនំ បញ្ញាយតិ, ភោជនំ បញ្ញាយតិ, ហត្ថបាសេ ឋិតោ អភិហរតិ, បដិក្ខេបោ បញ្ញាយតិ។

***អនតិរិត្តំ*** នាម អកប្បិយកតំ ហោតិ, អប្បដិគ្គហិតកតំ ហោតិ, អនុច្ចារិតកតំ ហោតិ, អហត្ថបាសេ កតំ ហោតិ, អភុត្តាវិនា កតំ ហោតិ, ភុត្តាវិនា បវារិតេន អាសនា វុដ្ឋិតេន កតំ ហោតិ, “អលមេតំ សព្ព”ន្តិ អវុត្តំ ហោតិ, ន គិលានាតិរិត្តំ ហោតិ – ឯតំ អនតិរិត្តំ នាម។

***ខាទនីយំ*** នាម បញ្ច ភោជនានិ – យាមកាលិកំ សត្តាហកាលិកំ យាវជីវិកំ ឋបេត្វា អវសេសំ ខាទនីយំ នាម។

**ភោជនីយំ** នាម បញ្ច ភោជនានិ – ឱទនោ, កុម្មាសោ, សត្តុ, មច្ឆោ, មំសំ។

**អភិហដ្ឋុំ បវារេយ្យា**តិ យាវតកំ ឥច្ឆសិ តាវតកំ គណ្ហាហីតិ។

**ជានាតិ** នាម សាមំ វា ជានាតិ, អញ្ញេ វា តស្ស អារោចេន្តិ, សោ វា អារោចេតិ។

**អាសាទនាបេក្ខោ**តិ “ឥមិនា ឥមំ ចោទេស្សាមិ សារេស្សាមិ បដិចោទេស្សាមិ បដិសារេស្សាមិ មង្កុ ករិស្សាមី”តិ អភិហរតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ តស្ស វចនេន “ខាទិស្សាមិ ភុញ្ជិស្សាមី”តិ បដិគ្គណ្ហាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អជ្ឈោហារេ អជ្ឈោហារេ អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ភោជនបរិយោសានេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**២៤៥**. បវារិតេ បវារិតសញ្ញី អនតិរិត្តេន ខាទនីយេន វា ភោជនីយេន វា អភិហដ្ឋុំ បវារេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ បវារិតេ វេមតិកោ អនតិរិត្តេន ខាទនីយេន វា ភោជនីយេន វា អភិហដ្ឋុំ បវារេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ បវារិតេ អប្បវារិតសញ្ញី អនតិរិត្តេន ខាទនីយេន វា ភោជនីយេន វា អភិហដ្ឋុំ បវារេតិ, អនាបត្តិ។ យាមកាលិកំ សត្តាហកាលិកំ យាវជីវិកំ អាហារត្ថាយ អភិហរតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ តស្ស វចនេន “ខាទិស្សាមិ ភុញ្ជិស្សាមី”តិ បដិគ្គណ្ហាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អជ្ឈោហារេ អជ្ឈោហារេ អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អប្បវារិតេ បវារិតសញ្ញី , អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អប្បវារិតេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អប្បវារិតេ អប្បវារិតសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**២៤៦**. អនាបត្តិ អតិរិត្តំ ការាបេត្វា ទេតិ, “អតិរិត្តំ ការាបេត្វា ភុញ្ជាហី”តិ ទេតិ, អញ្ញស្សត្ថាយ ហរន្តោ គច្ឆាហីតិ ទេតិ, គិលានស្ស សេសកំ ទេតិ, “យាមកាលិកំ សត្តាហកាលិកំ យាវជីវិកំ សតិ បច្ចយេ បរិភុញ្ជា”តិ ទេតិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ទុតិយបវារណាសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ឆដ្ឋំ។

## ៧. វិកាលភោជនសិក្ខាបទំ

**២៤៧**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ។ តេន ខោ បន សមយេន រាជគហេ គិរគ្គសមជ្ជោ ហោតិ។ សត្តរសវគ្គិយា ភិក្ខូ គិរគ្គសមជ្ជំ ទស្សនាយ អគមំសុ។ មនុស្សា សត្តរសវគ្គិយេ ភិក្ខូ បស្សិត្វា នហាបេត្វា វិលិម្បេត្វា ភោជេត្វា ខាទនីយំ អទំសុ។ សត្តរសវគ្គិយា ភិក្ខូ ខាទនីយំ អាទាយ អារាមំ គន្ត្វា ឆព្ពគ្គិយេ ភិក្ខូ ឯតទវោចុំ – “គណ្ហថាវុសោ, ខាទនីយំ ខាទថា”តិ។ “កុតោ តុម្ហេហិ, អាវុសោ, ខាទនីយំ លទ្ធ”ន្តិ? សត្តរសវគ្គិយា ភិក្ខូ ឆព្ពគ្គិយានំ ភិក្ខូនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ “កឹ បន តុម្ហេ, អាវុសោ, វិកាលេ ភោជនំ ភុញ្ជថា”តិ? “ឯវមាវុសោ”តិ។ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម សត្តរសវគ្គិយា ភិក្ខូ វិកាលេ ភោជនំ ភុញ្ជិស្សន្តី”តិ! អថ ខោ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ភិក្ខូនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម សត្តរសវគ្គិយា ភិក្ខូ វិកាលេ ភោជនំ ភុញ្ជិស្សន្តី”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, វិកាលេ ភោជនំ ភុញ្ជថាតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, វិកាលេ ភោជនំ ភុញ្ជិស្សថ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**២៤៨**. **យោ បន ភិក្ខុ វិកាលេ ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា ខាទេយ្យ វា ភុញ្ជេយ្យ វា, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**២៤៩**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ… **ភិក្ខូ**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**វិកាលោ** នាម មជ្ឈន្ហិកេ វីតិវត្តេ យាវ អរុណុគ្គមនា។

**ខាទនីយំ** នាម បញ្ច ភោជនានិ – យាមកាលិកំ សត្តាហកាលិកំ យាវជីវិកំ ឋបេត្វា អវសេសំ ខាទនីយំ នាម។

**ភោជនីយំ** នាម បញ្ច ភោជនានិ – ឱទនោ, កុម្មាសោ, សត្តុ, មច្ឆោ, មំសំ។

“ខាទិស្សាមិ ភុញ្ជិស្សាមី”តិ បដិគ្គណ្ហាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អជ្ឈោហារេ អជ្ឈោហារេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**២៥០**. វិកាលេ វិកាលសញ្ញី ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា ខាទតិ វា ភុញ្ជតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ វិកាលេ វេមតិកោ ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា ខាទតិ វា ភុញ្ជតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ វិកាលេ កាលសញ្ញី ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា ខាទតិ វា ភុញ្ជតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

យាមកាលិកំ សត្តាហកាលិកំ យាវជីវិកំ អាហារត្ថាយ បដិគ្គណ្ហាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អជ្ឈោហារេ អជ្ឈោហារេ អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ កាលេ វិកាលសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ កាលេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ កាលេ កាលសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**២៥១**. អនាបត្តិ យាមកាលិកំ សត្តាហកាលិកំ យាវជីវិកំ សតិ បច្ចយេ បរិភុញ្ជតិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

វិកាលភោជនសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ សត្តមំ។

## ៨. សន្និធិការកសិក្ខាបទំ

**២៥២**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មតោ អានន្ទស្ស ឧបជ្ឈាយោ អាយស្មា ពេលដ្ឋសីសោ [ពេលដ្ឋិសីសោ (សី.) វេឡដ្ឋសីសោ (ស្យា.)] អរញ្ញេ វិហរតិ។ សោ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា សុក្ខកុរំ អារាមំ ហរិត្វា សុក្ខាបេត្វា និក្ខិបតិ។ យទា អាហារេន អត្ថោ ហោតិ, តទា ឧទកេន តេមេត្វា តេមេត្វា ភុញ្ជតិ, ចិរេន គាមំ បិណ្ឌាយ បវិសតិ។ ភិក្ខូ អាយស្មន្តំ ពេលដ្ឋសីសំ ឯតទវោចុំ – “កិស្ស ត្វំ, អាវុសោ, ចិរេន គាមំ បិណ្ឌាយ បវិសសី”តិ? អថ ខោ អាយស្មា ពេលដ្ឋសីសោ ភិក្ខូនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ “កិំ បន ត្វំ, អាវុសោ, សន្និធិការកំ ភោជនំ ភុញ្ជសី”តិ? “ឯវមាវុសោ”តិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ.… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អាយស្មា ពេលដ្ឋសីសោ សន្និធិការកំ ភោជនំ ភុញ្ជិស្សតី”តិ…បេ.… សច្ចំ កិរ ត្វំ, ពេលដ្ឋសីស, សន្និធិការកំ ភោជនំ ភុញ្ជសីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ.… កថញ្ហិ នាម ត្វំ, ពេលដ្ឋសីស, សន្និធិការកំ ភោជនំ ភុញ្ជិស្សសិ! នេតំ, ពេលដ្ឋសីស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ.… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**២៥៣**. **“យោ បន ភិក្ខុ សន្និធិការកំ ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា ខាទេយ្យ វា ភុញ្ជេយ្យ វា, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**២៥៤**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ.… **ភិក្ខូ**តិ…បេ.… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**សន្និធិការកំ** នាម អជ្ជ បដិគ្គហិតំ អបរជ្ជុ ខាទិតំ ហោតិ។

**ខាទនីយំ** នាម បញ្ច ភោជនានិ – យាមកាលិកំ សត្តាហកាលិកំ យាវជីវិកំ ឋបេត្វា អវសេសំ ខាទនីយំ នាម។

**ភោជនីយំ** នាម បញ្ច ភោជនានិ – ឱទនោ, កុម្មាសោ, សត្តុ, មច្ឆោ, មំសំ។

“ខាទិស្សាមិ ភុញ្ជិស្សាមី”តិ បដិគ្គណ្ហាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អជ្ឈោហារេ អជ្ឈោហារេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**២៥៥**. សន្និធិការកេ សន្និធិការកសញ្ញី ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា ខាទតិ វា ភុញ្ជតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ សន្និធិការកេ វេមតិកោ ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា ខាទតិ វា ភុញ្ជតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ សន្និធិការកេ អសន្និធិការកសញ្ញី ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា ខាទតិ វា ភុញ្ជតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

យាមកាលិកំ សត្តាហកាលិកំ យាវជីវិកំ អាហារត្ថាយ បដិគ្គណ្ហាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អជ្ឈោហារេ អជ្ឈោហារេ អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អសន្និធិការកេ សន្និធិការកសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អសន្និធិការកេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អសន្និធិការកេ អសន្និធិការកសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**២៥៦**. អនាបត្តិ យាវកាលិកំ យាវកាលេ និទហិត្វា ភុញ្ជតិ, យាមកាលិកំ យាមេ និទហិត្វា ភុញ្ជតិ, សត្តាហកាលិកំ សត្តាហំ និទហិត្វា ភុញ្ជតិ, យាវជីវិកំ សតិ បច្ចយេ បរិភុញ្ជតិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

សន្និធិការកសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ អដ្ឋមំ។

## ៤. បណីតភោជនសិក្ខាបទំ

**២៥៧**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ បណីតភោជនានិ អត្តនោ អត្ថាយ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជន្តិ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – "កថញ្ហិ នាម សមណា សក្យបុត្តិយា បណីតភោជនានិ អត្តនោ អត្ថាយ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជិស្សន្តិ! កស្ស សម្បន្នំ ន មនាបំ, កស្ស សាទុំ ន រុច្ចតី"តិ!! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខូ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា...បេ.... តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – "កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ បណីតភោជនានិ អត្តនោ អត្ថាយ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជិស្សន្តី"តិ ...បេ.... សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, បណីតភោជនានិ អត្តនោ អត្ថាយ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជថាតិ? "សច្ចំ, ភគវា"តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា ...បេ.... កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, បណីតភោជនានិ អត្តនោ អត្ថាយ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជិស្សថ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**"យានិ ខោ បន តានិ បណីតភោជនានិ, សេយ្យថិទំ – សប្បិ នវនីតំ តេលំ មធុ ផាណិតំ មច្ឆោ មំសំ ខីរំ ទធិ។ យោ បន ភិក្ខុ ឯវរូបានិ បណីតភោជនានិ អត្តនោ អត្ថាយ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជេយ្យ, បាចិត្តិយ**"ន្តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**២៥៨**. តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខូ គិលានា ហោន្តិ។ គិលានបុច្ឆកា ភិក្ខូ គិលានេ ភិក្ខូ ឯតទវោចុំ – "កច្ចាវុសោ ខមនីយំ, កច្ចិ យាបនីយ"ន្តិ? "បុព្ពេ មយំ, អាវុសោ, បណីតភោជនានិ អត្តនោ អត្ថាយ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជាម, តេន នោ ផាសុ ហោតិ; ឥទានិ បន "ភគវតា បដិក្ខិត្ត"ន្តិ កុក្កុច្ចាយន្តា ន វិញ្ញាបេម, តេន នោ ន ផាសុ ហោតី"តិ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មិំ និទានេ ឯតស្មិំ បករណេ ធម្មិំ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – "អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, គិលានេន ភិក្ខុនា បណីតភោជនានិ អត្តនោ អត្ថាយ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជិតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**២៥៩**. **"យានិ ខោ បន តានិ បណីតភោជនានិ, សេយ្យថិទំ – សប្បិ នវនីតំ តេលំ មធុ ផាណិតំ មច្ឆោ មំសំ ខីរំ ទធិ។ យោ បន ភិក្ខុ ឯវរូបានិ បណីតភោជនានិ អគិលានោ អត្តនោ អត្ថាយ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជេយ្យ, បាចិត្តិយ**"ន្តិ។

**២៦០**. **យានិ ខោ បន តានិ បណីតភោជនានី**តិ **សប្បិ** នាម គោសប្បិ វា អជិកាសប្បិ វា មហិំសសប្បិ វា, យេសំ មំសំ កប្បតិ តេសំ សប្បិ។

**នវនីតំ** នាម តេសញ្ញេវ នវនីតំ។

**តេលំ** នាម តិលតេលំ សាសបតេលំ មធុកតេលំ ឯរណ្ឌតេលំ វសាតេលំ។

**មធុ** នាម មក្ខិកាមធុ ។

**ផាណិតំ** នាម ឧច្ឆុម្ហា និព្ពត្តំ។

**មច្ឆោ** នាម ឧទកោ [ឧទកចរោ (ស្យា. ក.)] វុច្ចតិ។

**មំសំ** នាម យេសំ មំសំ កប្បតិ, តេសំ មំសំ។

**ខីរំ** នាម គោខីរំ វា អជិកាខីរំ វា មហិំសខីរំ វា, យេសំ មំសំ កប្បតិ, តេសំ ខីរំ។

**ទធិ** នាម តេសញ្ញេវ ទធិ។

**យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ...បេ.... **ភិក្ខូ**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**ឯវរូបានិ បណីតភោជនានី**តិ តថារូបានិ បណីតភោជនានិ។

**អគិលានោ** នាម យស្ស វិនា បណីតភោជនានិ ផាសុ ហោតិ។

**គិលានោ** នាម យស្ស វិនា បណីតភោជនានិ ន ផាសុ ហោតិ។

អគិលានោ អត្តនោ អត្ថាយ វិញ្ញាបេតិ, បយោគេ [បយោគេ បយោគេ (ក.)] ទុក្កដំ។ បដិលាភេន "ភុញ្ជិស្សាមី"តិ បដិគ្គណ្ហាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អជ្ឈោហារេ អជ្ឈោហារេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**២៦១**. អគិលានោ អគិលានសញ្ញី បណីតភោជនានិ អត្តនោ អត្ថាយ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អគិលានោ វេមតិកោ បណីតភោជនានិ អត្តនោ អត្ថាយ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អគិលានោ គិលានសញ្ញី បណីតភោជនានិ អត្តនោ អត្ថាយ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

គិលានោ អគិលានសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ គិលានោ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ គិលានោ គិលានសញ្ញី អនាបត្តិ។

**២៦២**. អនាបត្តិ គិលានស្ស, គិលានោ ហុត្វា វិញ្ញាបេត្វា អគិលានោ ភុញ្ជតិ, គិលានស្ស សេសកំ ភុញ្ជតិ, ញាតកានំ បវារិតានំ អញ្ញស្សត្ថាយ អត្តនោ ធនេន, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

បណីតភោជនសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ នវមំ។

### ១០. ទន្តបោនសិក្ខាបទំ

**២៦៣**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា វេសាលិយំ វិហរតិ មហាវនេ កូដាគារសាលាយំ។ តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ សព្ពបំសុកូលិកោ សុសានេ វិហរតិ។ សោ មនុស្សេហិ ទិយ្យមានំ ន ឥច្ឆតិ បដិគ្គហេតុំ, សុសានេបិ រុក្ខមូលេបិ ឧម្មារេបិ អយ្យវោសាដិតកានិ សាមំ គហេត្វា បរិភុញ្ជតិ [ភុញ្ជតិ (ស្យា.)]។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – "កថញ្ហិ នាម អយំ ភិក្ខុ អម្ហាកំ អយ្យវោសាដិតកានិ សាមំ គហេត្វា បរិភុញ្ជិស្សតិ! ថេរោយំ ភិក្ខុ វឃាសោ មនុស្សមំសំ មញ្ញេ ខាទតី"តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខូ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា...បេ.... តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – "កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុ អទិន្នំ មុខទ្វារំ អាហារំ អាហរិស្សតី"តិ...បេ.... សច្ចំ កិរ ត្វំ, ភិក្ខុ, អទិន្នំ មុខទ្វារំ អាហារំ អាហរសីតិ? "សច្ចំ, ភគវា"តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម ត្វំ, មោឃបុរិស, អទិន្នំ មុខទ្វារំ អាហារំ អាហរិស្សសិ! នេតំ, មោឃបុរិស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**"យោ បន ភិក្ខុ អទិន្នំ មុខទ្វារំ អាហារំ អាហរេយ្យ, បាចិត្តិយ"**ន្តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**២៦៤**. តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខូ ឧទកទន្តបោនេ [ឧទកទន្តបោណេ (ស្យា. ក.)] កុក្កុច្ចាយន្តិ ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ...បេ.... "អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, ឧទកទន្តបោនំ សាមំ គហេត្វា បរិភុញ្ជិតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**២៦៥**. **"យោ បន ភិក្ខុ អទិន្នំ មុខទ្វារំ អាហារំ អាហរេយ្យ, អញ្ញត្រ ឧទកទន្តបោនា, បាចិត្តិយ"**ន្តិ។

**២៦៦**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ...បេ.... **ភិក្ខូ**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**អទិន្នំ** នាម អប្បដិគ្គហិតកំ វុច្ចតិ។

**ទិន្នំ** នាម កាយេន វា កាយបដិពទ្ធេន វា និស្សគ្គិយេន វា ទេន្តេ ហត្ថបាសេ ឋិតោ កាយេន វា កាយបដិពទ្ធេន វា បដិគ្គណ្ហាតិ, ឯតំ ទិន្នំ នាម។

**អាហារោ** នាម ឧទកទន្តបោនំ ឋបេត្វា យំកិញ្ចិ អជ្ឈោហរណីយំ, ឯសោ អាហារោ នាម។

**អញ្ញត្រ ឧទកទន្តបោនា**តិ ឋបេត្វា ឧទកទន្តបោនំ។

“ខាទិស្សាមិ ភុញ្ជិស្សាមី”តិ គណ្ហាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អជ្ឈោហារេ អជ្ឈោហារេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**២៦៧**. អប្បដិគ្គហិតកេ អប្បដិគ្គហិតកសញ្ញី អទិន្នំ មុខទ្វារំ អាហារំ អាហារេតិ, អញ្ញត្រ ឧទកទន្តបោនា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អប្បដិគ្គហិតកេ វេមតិកោ អទិន្នំ មុខទ្វារំ អាហារំ អាហារេតិ, អញ្ញត្រ ឧទកទន្តបោនា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អប្បដិគ្គហិតកេ បដិគ្គហិតកសញ្ញី អទិន្នំ មុខទ្វារំ អាហារំ អាហារេតិ, អញ្ញត្រ ឧទកទន្តបោនា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

បដិគ្គហិតកេ អប្បដិគ្គហិតកសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ បដិគ្គហិតកេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ បដិគ្គហិតកេ បដិគ្គហិតកសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**២៦៨**. អនាបត្តិ ឧទកទន្តបោនេ, ចត្តារិ មហាវិកដានិ សតិ បច្ចយេ អសតិ កប្បិយការកេ សាមំ គហេត្វា បរិភុញ្ជតិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ទន្តបោនសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ទសមំ។

ភោជនវគ្គោ ចតុត្ថោ។

តស្សុទ្ទានំ –

បិណ្ឌោ គណំ បរំ បូវំ, ទ្វេ ច វុត្តា បវារណា;
វិកាលេ សន្និធី ខីរំ, ទន្តបោនេន តេ ទសាតិ។

## ៥. អចេលកវគ្គោ

### ១. អចេលកសិក្ខាបទំ

**២៦៩**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា វេសាលិយំ វិហរតិ មហាវនេ កូដាគារសាលាយំ។ តេន ខោ បន សមយេន សង្ឃស្ស ខាទនីយំ ឧស្សន្នំ ហោតិ។ អថ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ “តេនហានន្ទ, វិឃាសាទានំ បូវំ ទេហី”តិ។ “ឯវំ ភន្តេ”តិ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវតោ បដិស្សុណិត្វា វិឃាសាទេ បដិបាដិយា និសីទាបេត្វា ឯកេកំ បូវំ ទេន្តោ អញ្ញតរិស្សា បរិព្ពាជិកាយ ឯកំ មញ្ញមានោ ទ្វេ បូវេ អទាសិ។ សាមន្តា បរិព្ពាជិកាយោ តំ បរិព្ពាជិកំ ឯតទវោចុំ – “ជារោ តេ ឯសោ សមណោ”តិ។ “ន មេ សោ សមណោ ជារោ, ឯកំ មញ្ញមានោ ទ្វេ បូវេ អទាសី”តិ។ ទុតិយម្បិ ខោ...បេ.... តតិយម្បិ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ឯកេកំ បូវំ ទេន្តោ តស្សាយេវ បរិព្ពាជិកាយ ឯកំ មញ្ញមានោ ទ្វេ បូវេ អទាសិ។ សាមន្តា បរិព្ពាជិកាយោ តំ បរិព្ពាជិកំ ឯតទវោចុំ – “ជារោ តេ ឯសោ សមណោ”តិ។ “ន មេ សោ សមណោ ជារោ, ឯកំ មញ្ញមានោ ទ្វេ បូវេ អទាសី”តិ។ “ជារោ ន ជារោ”តិ ភណ្ឌិំសុ។ អញ្ញតរោបិ អាជីវកោ បរិវេសនំ អគមាសិ។ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ បហូតេន សប្បិនា ឱទនំ មទ្ទិត្វា តស្ស អាជីវកស្ស មហន្តំ បិណ្ឌំ អទាសិ។ អថ ខោ សោ អាជីវកោ តំ បិណ្ឌំ អាទាយ អគមាសិ។ អញ្ញតរោ អាជីវកោ តំ អាជីវកំ ឯតទវោច – “កុតោ តយា, អាវុសោ, បិណ្ឌោ លទ្ធោ”តិ? “តស្សាវុសោ, សមណស្ស គោតមស្ស មុណ្ឌគហបតិកស្ស បរិវេសនាយ លទ្ធោ”តិ។

អស្សោសុំ ខោ ឧបាសកា តេសំ អាជីវកានំ ឥមំ កថាសល្លាបំ។ អថ ខោ តេ ឧបាសកា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិំសុ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិំសុ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ តេ ឧបាសកា ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ – “ឥមេ, ភន្តេ, តិត្ថិយា អវណ្ណកាមា ពុទ្ធស្ស អវណ្ណកាមា ធម្មស្ស អវណ្ណកាមា សង្ឃស្ស។ សាធុ, ភន្តេ, អយ្យា តិត្ថិយានំ សហត្ថា ន ទទេយ្យុ”ន្តិ។ អថ ខោ ភគវា តេ ឧបាសកេ ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេសិ សមាទបេសិ សមុត្តេជេសិ សម្បហំសេសិ។ អថ ខោ តេ ឧបាសកា ភគវតា ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សិតា សមាទបិតា សមុត្តេជិតា សម្បហំសិតា ឧដ្ឋាយាសនា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បក្កមិំសុ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មិំ និទានេ ឯតស្មិំ បករណេ ធម្មិំ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “តេន ហិ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញបេស្សាមិ ទស អត្ថវសេ បដិច្ច – សង្ឃសុដ្ឋុតាយ, សង្ឃផាសុតាយ ...បេ.... សទ្ធម្មដ្ឋិតិយា, វិនយានុគ្គហាយ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**២៧០**. **“យោ បន ភិក្ខុ អចេលកស្ស វា បរិព្ពាជកស្ស វា បរិព្ពាជិកាយ វា សហត្ថា ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា ទទេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**២៧១. យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ… **ភិក្ខូ**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**អចេលកោ** នាម យោ កោចិ បរិព្ពាជកសមាបន្នោ នគ្គោ។

**បរិព្ពាជកោ** នាម ភិក្ខុញ្ច សាមណេរញ្ច ឋបេត្វា យោ កោចិ បរិព្ពាជកសមាបន្នោ។

**បរិព្ពាជិកា** នាម ភិក្ខុនិញ្ច សិក្ខមានញ្ច សាមណេរិញ្ច ឋបេត្វា យា កាចិ បរិព្ពាជិកសមាបន្នា។

**ខាទនីយំ** នាម បញ្ច ភោជនានិ – ឧទកទន្តបោនំ ឋបេត្វា អវសេសំ ខាទនីយំ នាម។

**ភោជនីយំ** នាម បញ្ច ភោជនានិ – ឱទនោ, កុម្មាសោ, សត្តុ, មច្ឆោ, មំសំ។

**ទទេយ្យា**តិ កាយេន វា កាយបដិពទ្ធេន វា និស្សគ្គិយេន វា ទេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**២៧២**. តិត្ថិយេ តិត្ថិយសញ្ញី សហត្ថា ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា ទេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ តិត្ថិយេ វេមតិកោ សហត្ថា ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា ទេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ តិត្ថិយេ អតិត្ថិយសញ្ញី សហត្ថា ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា ទេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

ឧទកទន្តបោនំ ទេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អតិត្ថិយេ តិត្ថិយសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អតិត្ថិយេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អតិត្ថិយេ អតិត្ថិយសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**២៧៣**. អនាបត្តិ ទាបេតិ ន ទេតិ, ឧបនិក្ខិបិត្វា ទេតិ, ពាហិរាលេបំ ទេតិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

អចេលកសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ បឋមំ។

### ២. ឧយ្យោជនសិក្ខាបទំ

**២៧៤**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ ភាតុនោ សទ្ធិវិហារិកំ ភិក្ខុំ ឯតទវោច – “ឯហាវុសោ, គាមំ បិណ្ឌាយ បវិសិស្សាមា”តិ។ តស្ស អទាបេត្វា ឧយ្យោជេសិ – “គច្ឆាវុសោ, ន មេ តយា សទ្ធិំ កថា វា និសជ្ជា វា ផាសុ ហោតិ, ឯកកស្ស មេ កថា វា និសជ្ជា វា ផាសុ ហោតី”តិ។ អថ ខោ សោ ភិក្ខុ ឧបកដ្ឋេ កាលេ នាសក្ខិ បិណ្ឌាយ ចរិតុំ, បដិក្កមនេបិ ភត្តវិស្សគ្គំ ន សម្ភាវេសិ, ឆិន្នភត្តោ អហោសិ។ អថ ខោ សោ ភិក្ខុ អារាមំ គន្ត្វា ភិក្ខូនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អាយស្មា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ ភិក្ខុំ – ‘ឯហាវុសោ, គាមំ បិណ្ឌាយ បវិសិស្សាមា’តិ តស្ស អទាបេត្វា ឧយ្យោជេស្សតី”តិ …បេ… សច្ចំ កិរ ត្វំ, ឧបនន្ទ, ភិក្ខុំ – “ឯហាវុសោ, គាមំ បិណ្ឌាយ បវិសិស្សាមា”តិ តស្ស អទាបេត្វា ឧយ្យោជេសីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម ត្វំ, មោឃបុរិស, ភិក្ខុំ – “ឯហាវុសោ, គាមំ បិណ្ឌាយ បវិសិស្សាមា”តិ តស្ស អទាបេត្វា ឧយ្យោជេស្សសិ! នេតំ, មោឃបុរិស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ , ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**២៧៥**. **“យោ បន ភិក្ខុ ភិក្ខុំ – “ឯហាវុសោ, គាមំ វា និគមំ វា បិណ្ឌាយ បវិសិស្សាមា’តិ តស្ស ទាបេត្វា វា អទាបេត្វា វា ឧយ្យោជេយ្យ – ‘គច្ឆាវុសោ, ន មេ តយា សទ្ធិំ កថា វា និសជ្ជា វា ផាសុ ហោតិ, ឯកកស្ស មេ កថា វា និសជ្ជា វា ផាសុ ហោតី’តិ, ឯតទេវ បច្ចយំ ករិត្វា អនញ្ញំ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**២៧៦. យោ បនា**តិ យោ, យាទិសោ…បេ… **ភិក្ខូ**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**ភិក្ខុ**ន្តិ អញ្ញំ ភិក្ខុំ។

**ឯហាវុសោ, គាមំ វា និគមំ វា**តិ គាមោបិ និគមោបិ នគរម្បិ, គាមោ ចេវ និគមោ ច។

**តស្ស ទាបេត្វា**តិ យាគុំ វា ភត្តំ វា ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា ទាបេត្វា។

**អទាបេត្វា**តិ ន កិញ្ចិ ទាបេត្វា។

**ឧយ្យោជេយ្យា**តិ មាតុគាមេន សទ្ធិំ ហសិតុកាមោ កីឡិតុកាមោ រហោ និសីទិតុកាមោ អនាចារំ អាចរិតុកាមោ ឯវំ វទេតិ – ''គច្ឆាវុសោ, ន មេ តយា សទ្ធិំ កថា វា និសជ្ជា វា ផាសុ ហោតិ, ឯកកស្ស មេ កថា វា និសជ្ជា វា ផាសុ ហោតី''តិ ឧយ្យោជេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ទស្សនូបចារំ វា សវនូបចារំ វា វិជហន្តស្ស អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ វិជហិតេ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**ឯតទេវ បច្ចយំ ករិត្វា អនញ្ញ**ន្តិ ន អញ្ញោ កោចិ បច្ចយោ ហោតិ ឧយ្យោជេតុំ។

**២៧៧**. ឧបសម្បន្នេ ឧបសម្បន្នសញ្ញី ឧយ្យោជេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស ។ ឧបសម្បន្នេ វេមតិកោ ឧយ្យោជេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧបសម្បន្នេ អនុបសម្បន្នសញ្ញី ឧយ្យោជេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

កលិសាសនំ អារោបេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នំ ឧយ្យោជេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ កលិសាសនំ អារោបេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នេ ឧបសម្បន្នសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នេ អនុបសម្បន្នសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**២៧៨**. អនាបត្តិ ''ឧភោ ឯកតោ ន យាបេស្សាមា''តិ ឧយ្យោជេតិ, ''មហគ្ឃំ ភណ្ឌំ បស្សិត្វា លោភធម្មំ ឧប្បាទេស្សតី''តិ ឧយ្យោជេតិ, ''មាតុគាមំ បស្សិត្វា អនភិរតិំ ឧប្បាទេស្សតី''តិ ឧយ្យោជេតិ, ''គិលានស្ស វា ឱហិយ្យកស្ស វា វិហារបាលស្ស វា យាគុំ វា ភត្តំ វា ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា នីហរា''តិ ឧយ្យោជេតិ, ន អនាចារំ អាចរិតុកាមោ, សតិ ករណីយេ ឧយ្យោជេតិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ឧយ្យោជនសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ទុតិយំ។

## ៣. សភោជនសិក្ខាបទំ

**២៧៩**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ សហាយកស្ស ឃរំ គន្ត្វា តស្ស បជាបតិយា សទ្ធិំ សយនិឃរេ [សយនីឃរេ (ស្យា.)] និសជ្ជំ កប្បេសិ។ អថ ខោ សោ បុរិសោ យេនាយស្មា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ ឧបនន្ទំ សក្យបុត្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ បុរិសោ បជាបតិំ ឯតទវោច – ''ទទេហាយ្យស្ស ភិក្ខ''ន្តិ។ អថ ខោ សា ឥត្ថី អាយស្មតោ ឧបនន្ទស្ស សក្យបុត្តស្ស ភិក្ខំ អទាសិ។ អថ ខោ សោ បុរិសោ អាយស្មន្តំ ឧបនន្ទំ សក្យបុត្តំ ឯតទវោច – ''គច្ឆថ, ភន្តេ, យតោ អយ្យស្ស ភិក្ខា ទិន្នា''តិ។ អថ ខោ សា ឥត្ថី សល្លក្ខេត្វា – ''បរិយុដ្ឋិតោ អយំ បុរិសោ''តិ, អាយស្មន្តំ ឧបនន្ទំ សក្យបុត្តំ ឯតទវោច – ''និសីទថ, ភន្តេ, មា អគមិត្ថា''តិ។ ទុតិយម្បិ ខោ សោ បុរិសោ...បេ.... តតិយម្បិ ខោ សោ បុរិសោ អាយស្មន្តំ ឧបនន្ទំ សក្យបុត្តំ ឯតទវោច – ''គច្ឆថ, ភន្តេ, យតោ អយ្យស្ស ភិក្ខា ទិន្នា''តិ។ តតិយម្បិ ខោ សា ឥត្ថី អាយស្មន្តំ ឧបនន្ទំ សក្យបុត្តំ ឯតទវោច – ''និសីទថ, ភន្តេ, មា អគមិត្ថា''តិ។

អថ ខោ សោ បុរិសោ និក្ខមិត្វា ភិក្ខូ ឧជ្ឈាបេសិ – ''អយំ, ភន្តេ, អយ្យោ ឧបនន្ទោ មយ្ហំ បជាបតិយា សទ្ធិំ សយនិឃរេ និសិន្នោ។ សោ មយា ឧយ្យោជីយមានោ ន ឥច្ឆតិ គន្តុំ។ ពហុកិច្ចា មយំ ពហុករណីយា''តិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា...បេ.... តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – ''កថញ្ហិ នាម អាយស្មា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ សភោជនេ កុលេ អនុបខជ្ជ និសជ្ជំ កប្បេស្សតី''តិ...បេ.... សច្ចំ កិរ ត្វំ, ឧបនន្ទ, សភោជនេ កុលេ អនុបខជ្ជ និសជ្ជំ កប្បេសីតិ? ''សច្ចំ, ភគវា''តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម ត្វំ, មោឃបុរិស, សភោជនេ កុលេ អនុបខជ្ជ និសជ្ជំ កប្បេស្សសិ! នេតំ, មោឃបុរិស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**២៨០**. **''យោ បន ភិក្ខុ សភោជនេ កុលេ អនុបខជ្ជ និសជ្ជំ កប្បេយ្យ, បាចិត្តិយ''**ន្តិ។

**២៨១**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ...បេ.... **ភិក្ខូ**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**សភោជនំ** នាម កុលំ ឥត្ថី ចេវ ហោតិ បុរិសោ ច, ឥត្ថី ច បុរិសោ ច ឧភោ អនិក្ខន្តា ហោន្តិ, ឧភោ អវីតរាគា។

**អនុបខជ្ជា**តិ អនុបវិសិត្វា។

**និសជ្ជំ កប្បេយ្យា**តិ មហល្លកេ ឃរេ បិដ្ឋសង្ឃាដស្ស [បិដ្ឋិសង្ឃាដស្ស (ស្យា.)] ហត្ថបាសំ វិជហិត្វា និសីទតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ខុទ្ទកេ ឃរេ បិដ្ឋិវំសំ អតិក្កមិត្វា និសីទតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**២៨២**. សយនិឃរេ សយនិឃរសញ្ញី សភោជនេ កុលេ អនុបខជ្ជ និសជ្ជំ កប្បេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ សយនិឃរេ វេមតិកោ សភោជនេ កុលេ អនុបខជ្ជ និសជ្ជំ កប្បេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ សយនិឃរេ នសយនិឃរសញ្ញី សភោជនេ កុលេ អនុបខជ្ជ និសជ្ជំ កប្បេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

នសយនិឃរេ សយនិឃរសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ នសយនិឃរេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ នសយនិឃរេ នសយនិឃរសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**២៨៣**. អនាបត្តិ មហល្លកេ ឃរេ បិដ្ឋសង្ឃាដស្ស ហត្ថបាសំ អវិជហិត្វា និសីទតិ, ខុទ្ទកេ ឃរេ បិដ្ឋិវំសំ អនតិក្កមិត្វា និសីទតិ, ភិក្ខុ ទុតិយោ ហោតិ, ឧភោ និក្ខន្តា ហោន្តិ, ឧភោ វីតរាគា, នសយនិឃរេ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

សភោជនសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ តតិយំ។

### ៤. រហោបដិច្ឆន្នសិក្ខាបទំ

**២៨៤**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ សហាយកស្ស ឃរំ គន្ត្វា តស្ស បជាបតិយា សទ្ធិំ រហោ បដិច្ឆន្នេ អាសនេ និសជ្ជំ កប្បេសិ។ អថ ខោ សោ បុរិសោ ឧជ្ឈាយតិ ខិយ្យតិ វិបាចេតិ – “កថញ្ហិ នាម អយ្យោ ឧបនន្ទោ មយ្ហំ បជាបតិយា សទ្ធិំ រហោ បដិច្ឆន្នេ អាសនេ និសជ្ជំ កប្បេស្សតី”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខូ តស្ស បុរិសស្ស ឧជ្ឈាយន្តស្ស ខិយ្យន្តស្ស វិបាចេន្តស្ស។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ.… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – កថញ្ហិ នាម អាយស្មា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ មាតុគាមេន សទ្ធិំ រហោ បដិច្ឆន្នេ អាសនេ និសជ្ជំ កប្បេស្សតីតិ…បេ.… សច្ចំ កិរ ត្វំ, ឧបនន្ទ, មាតុគាមេន សទ្ធិំ រហោ បដិច្ឆន្នេ អាសនេ និសជ្ជំ កប្បេសីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ.… កថញ្ហិ នាម ត្វំ, មោឃបុរិស, មាតុគាមេន សទ្ធិំ រហោ បដិច្ឆន្នេ អាសនេ និសជ្ជំ កប្បេស្សសិ! នេតំ, មោឃបុរិស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ.… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**២៨៥**. **“យោ បន ភិក្ខុ មាតុគាមេន សទ្ធិំ រហោ បដិច្ឆន្នេ អាសនេ និសជ្ជំ កប្បេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**២៨៦**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ.… **ភិក្ខូ**តិ…បេ.… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**មាតុគាមោ** នាម មនុស្សិត្ថី, ន យក្ខី ន បេតី ន តិរច្ឆានគតា, អន្តមសោ តទហុជាតាបិ ទារិកា, បគេវ មហត្តរី។

**សទ្ធិ**ន្តិ ឯកតោ។

[បាចិ. ២០០,២៩១; បារា. ៤៤៥,៤៥៤] **រហោ** នាម ចក្ខុស្ស រហោ សោតស្ស រហោ។ ចក្ខុស្ស រហោ នាម ន សក្កា ហោតិ អក្ខិំ វា និខណីយមានេ ភមុកំ វា ឧក្ខិបីយមានេ សីសំ វា ឧក្ខិបីយមានេ បស្សិតុំ។ សោតស្ស រហោ នាម ន សក្កា ហោតិ បកតិកថា សោតុំ។

[បារា. ៤៤៥] **បដិច្ឆន្នំ** នាម អាសនំ កុដ្ដេន [កុឌ្ឌេន (សី. ស្យា.)] វា កវាដេន វា កិលញ្ជេន វា សាណិបាការេន វា រុក្ខេន វា ថម្ភេន វា កោត្ថឡិយា [កោដ្ឋឡិយា (សី. ស្យា.) កោត្ថឡិកាយ (ក.)] វា, យេន កេនចិ បដិច្ឆន្នំ ហោតិ។

**និសជ្ជំ កប្បេយ្យា**តិ មាតុគាមេ និសិន្នេ ភិក្ខុ ឧបនិសិន្នោ វា ហោតិ ឧបនិបន្នោ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ភិក្ខុ និសិន្នេ មាតុគាមោ ឧបនិសិន្នោ វា ហោតិ ឧបនិបន្នោ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧភោ វា និសិន្នា ហោន្តិ ឧភោ វា និបន្នា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**២៨៧**. មាតុគាមេ មាតុគាមសញ្ញី រហោ បដិច្ឆន្នេ អាសនេ និសជ្ជំ កប្បេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ មាតុគាមេ វេមតិកោ រហោ បដិច្ឆន្នេ អាសនេ និសជ្ជំ កប្បេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ មាតុគាមេ អមាតុគាមសញ្ញី រហោ បដិច្ឆន្នេ អាសនេ និសជ្ជំ កប្បេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

យក្ខិយា វា បេតិយា វា បណ្ឌកេន វា តិរច្ឆានគតាយ វា មនុស្សវិគ្គហិត្ថិយា វា សទ្ធិំ រហោ បដិច្ឆន្នេ អាសនេ និសជ្ជំ កប្បេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អមាតុគាមេ មាតុគាមសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អមាតុគាមេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អមាតុគាមេ អមាតុគាមសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**២៨៨**. អនាបត្តិ យោ កោចិ វិញ្ញូ បុរិសោ ទុតិយោ ហោតិ, តិដ្ឋតិ ន និសីទតិ, អរហោបេក្ខោ, អញ្ញវិហិតោ និសីទតិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

រហោបដិច្ឆន្នសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ចតុត្ថំ។

### ៥. រហោនិសជ្ជសិក្ខាបទំ

**២៨៩**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ សហាយកស្ស ឃរំ គន្ត្វា តស្ស បជាបតិយា សទ្ធិំ ឯកោ ឯកាយ រហោ និសជ្ជំ កប្បេសិ។ អថ ខោ សោ បុរិសោ ឧជ្ឈាយតិ ខិយ្យតិ វិបាចេតិ – “កថញ្ហិ នាម អយ្យោ ឧបនន្ទោ មយ្ហំ បជាបតិយា សទ្ធិំ ឯកោ ឯកាយ រហោ និសជ្ជំ កប្បេស្សតី”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខូ តស្ស បុរិសស្ស ឧជ្ឈាយន្តស្ស ខិយ្យន្តស្ស វិបាចេន្តស្ស។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អាយស្មា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ មាតុគាមេន សទ្ធិំ ឯកោ ឯកាយ រហោ និសជ្ជំ កប្បេស្សតី”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ ត្វំ, ឧបនន្ទ, មាតុគាមេន សទ្ធិំ ឯកោ ឯកាយ រហោ និសជ្ជំ កប្បេសីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា… បេ… កថញ្ហិ នាម ត្វំ, មោឃបុរិស, មាតុគាមេន សទ្ធិំ ឯកោ ឯកាយ រហោ និសជ្ជំ កប្បេស្សសិ! នេតំ, មោឃបុរិស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**២៩០**. **“យោ បន ភិក្ខុ មាតុគាមេន សទ្ធិំ ឯកោ ឯកាយ រហោ និសជ្ជំ កប្បេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**២៩១**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ… **ភិក្ខូ**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**មាតុគាមោ** នាម មនុស្សិត្ថី, ន យក្ខី ន បេតី ន តិរច្ឆានគតា, វិញ្ញូ បដិពលា សុភាសិតទុព្ភាសិតំ ទុដ្ឋុល្លាទុដ្ឋុល្លំ អាជានិតុំ។

**សទ្ធិ**ន្តិ ឯកតោ។

**ឯកោ ឯកាយា**តិ ភិក្ខុ ចេវ ហោតិ មាតុគាមោ ច។

[បាចិ. ២០០,២៨៦; បារា. ៤៤៥,៤៥៤] **រហោ** នាម ចក្ខុស្ស រហោ, សោតស្ស រហោ។ **ចក្ខុស្ស រហោ** នាម ន សក្កា ហោតិ អក្ខិំ វា និខណិយមានេ ភមុកំ វា ឧក្ខិបិយមានេ សីសំ វា ឧក្ខិបិយមានេ បស្សិតុំ។ **សោតស្ស រហោ** នាម ន សក្កា ហោតិ បកតិកថា សោតុំ។

**និសជ្ជំ កប្បេយ្យា**តិ មាតុគាមេ និសិន្នេ ភិក្ខុ ឧបនិសិន្នោ វា ហោតិ ឧបនិបន្នោ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ភិក្ខុ និសិន្នេ មាតុគាមោ ឧបនិសិន្នោ វា ហោតិ ឧបនិបន្នោ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧភោ វា និសិន្នា ហោន្តិ ឧភោ វា និបន្នា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**២៩២**. មាតុគាមេ មាតុគាមសញ្ញី ឯកោ ឯកាយ រហោ និសជ្ជំ កប្បេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ មាតុគាមេ វេមតិកោ ឯកោ ឯកាយ រហោ និសជ្ជំ កប្បេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ មាតុគាមេ អមាតុគាមសញ្ញី ឯកោ ឯកាយ រហោ និសជ្ជំ កប្បេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

យក្ខិយា វា បេតិយា វា បណ្ឌកេន វា តិរច្ឆានគតមនុស្សវិគ្គហិត្ថិយា វា [តិរច្ឆានគតាយ វា មនុស្សវិគ្គហិត្ថិយា វា (ក.)] សទ្ធិំ ឯកោ ឯកាយ រហោ និសជ្ជំ កប្បេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អមាតុគាមេ មាតុគាមសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អមាតុគាមេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អមាតុគាមេ អមាតុគាមសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**២៨៣**. អនាបត្តិ យោ កោចិ វិញ្ញូ បុរិសោ ទុតិយោ ហោតិ, តិដ្ឋតិ ន និសីទតិ, អរហោបេក្ខោ អញ្ញវិហិតោ និសីទតិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

រហោនិសជ្ជសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ បញ្ចមំ។

## ៦. ចារិត្តសិក្ខាបទំ

**២៨៤**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មតោ ឧបនន្ទស្ស សក្យបុត្តស្ស ឧបដ្ឋាកកុលំ អាយស្មន្តំ ឧបនន្ទំ សក្យបុត្តំ ភត្តេន និមន្តេសិ។ អញ្ញេបិ ភិក្ខូ ភត្តេន និមន្តេសិ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ បុរេភត្តំ, កុលានិ បយិរុបាសតិ។ អថ ខោ តេ ភិក្ខូ តេ មនុស្សេ ឯតទវោចុំ – “ទេថាវុសោ ភត្ត”ន្តិ។ “អាគមេថ, ភន្តេ, យាវាយ្យោ ឧបនន្ទោ អាគច្ឆតី”តិ។ ទុតិយម្បិ ខោ តេ ភិក្ខូ…បេ… តតិយម្បិ ខោ តេ ភិក្ខូ តេ មនុស្សេ ឯតទវោចុំ – “ទេថាវុសោ, ភត្តំ; បុរេ កាលោ អតិក្កមតី”តិ។ “យម្បិ មយំ, ភន្តេ, ភត្តំ ករិម្ហា អយ្យស្ស ឧបនន្ទស្ស ការណា។ អាគមេថ, ភន្តេ, យាវាយ្យោ ឧបនន្ទោ អាគច្ឆតី”តិ។

អថ ខោ អាយស្មា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ បុរេភត្តំ កុលានិ បយិរុបាសិត្វា ទិវា អាគច្ឆតិ។ ភិក្ខូ ន ចិត្តរូបំ ភុញ្ជឹសុ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អាយស្មា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ និមន្តិតោ សភត្តោ សមានោ បុរេភត្តំ កុលេសុ ចារិត្តំ អាបជ្ជិស្សតី”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ ត្វំ, ឧបនន្ទ, និមន្តិតោ សភត្តោ សមានោ បុរេភត្តំ កុលេសុ ចារិត្តំ អាបជ្ជសីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម ត្វំ, មោឃបុរិស, និមន្តិតោ សភត្តោ សមានោ បុរេភត្តំ កុលេសុ ចារិត្តំ អាបជ្ជិស្សសិ! នេតំ, មោឃបុរិស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**“យោ បន ភិក្ខុ និមន្តិតោ សភត្តោ សមានោ បុរេភត្តំ កុលេសុ ចារិត្តំ អាបជ្ជេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**២៨៥**. [មហាវ. ២៧៧] តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មតោ ឧបនន្ទស្ស សក្យបុត្តស្ស ឧបដ្ឋាកកុលំ សង្ឃស្សត្ថាយ ខាទនីយំ បាហេសិ – “អយ្យស្ស ឧបនន្ទស្ស ទស្សេត្វា សង្ឃស្ស ទាតព្ព”ន្តិ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ គាមំ បិណ្ឌាយ បវិដ្ឋោ ហោតិ។ អថ ខោ តេ មនុស្សា អារាមំ គន្ត្វា ភិក្ខូ បុច្ឆឹសុ – “កហំ, ភន្តេ, អយ្យោ ឧបនន្ទោ”តិ ? “ឯសាវុសោ, អាយស្មា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ គាមំ បិណ្ឌាយ បវិដ្ឋោ”តិ។ “ឥទំ, ភន្តេ, ខាទនីយំ អយ្យស្ស ឧបនន្ទស្ស ទស្សេត្វា សង្ឃស្ស ទាតព្ព”ន្តិ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មិំ និទានេ ឯតស្មិំ បករណេ ធម្មិំ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “តេន ហិ, ភិក្ខវេ, បដិគ្គហេត្វា និក្ខិបថ យាវ ឧបនន្ទោ អាគច្ឆតី”តិ។

អថ ខោ អាយស្មា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ – “ភគវតា បដិក្ខិត្តំ បុរេភត្តំ កុលេសុ ចារិត្តំ អាបជ្ជិតុ”ន្តិ បច្ឆាភត្តំ កុលានិ បយិរុបាសិត្វា ទិវា បដិក្កមិ, ខាទនីយំ ឧស្សារិយិត្ថ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អាយស្មា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ បច្ឆាភត្តំ កុលេសុ ចារិត្តំ អាបជ្ជិស្សតី”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ ត្វំ, ឧបនន្ទ, បច្ឆាភត្តំ កុលេសុ ចារិត្តំ អាបជ្ជសីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម ត្វំ, មោឃបុរិស, បច្ឆាភត្តំ កុលេសុ ចារិត្តំ អាបជ្ជិស្សសិ! នេតំ, មោឃបុរិស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន ភិក្ខវេ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**“យោ បន ភិក្ខុ និមន្តិតោ សភត្តោ សមានោ បុរេភត្តំ វា បច្ឆាភត្តំ វា កុលេសុ ចារិត្តំ អាបជ្ជេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**២៨៦**. តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខូ ចីវរទានសមយេ កុក្កុច្ចាយន្តា កុលានិ ន បយិរុបាសន្តិ។ ចីវរំ បរិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ…បេ… អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, ចីវរទានសមយេ កុលានិ បយិរុបាសិតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**“យោ បន ភិក្ខុ និមន្តិតោ សភត្តោ សមានោ បុរេភត្តំ វា បច្ឆាភត្តំ វា កុលេសុ ចារិត្តំ អាបជ្ជេយ្យ, អញ្ញត្រ សមយា, បាចិត្តិយំ។ តត្ថាយំ សមយោ។ ចីវរទានសមយោ – អយំ តត្ថ សមយោ”**តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**២៩៧**. តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខូ ចីវរកម្មំ ករោន្តិ, អត្ថោ ច ហោតិ សូចិយាបិ សុត្តេនបិ សត្ថកេនបិ។ ភិក្ខូ កុក្កុច្ចាយន្តា កុលានិ ន បយិរុបាសន្តិ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ…បេ… អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, ចីវរការសមយេ កុលានិ បយិរុបាសិតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**“យោ បន ភិក្ខុ និមន្តិតោ សភត្តោ សមានោ បុរេភត្តំ វា បច្ឆាភត្តំ វា កុលេសុ ចារិត្តំ អាបជ្ជេយ្យ , អញ្ញត្រ សមយា, បាចិត្តិយំ ។ តត្ថាយំ សមយោ។ ចីវរទានសមយោ, ចីវរការសមយោ – អយំ តត្ថ សមយោ”**តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**២៩៨**. តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខូ គិលានា ហោន្តិ, អត្ថោ ច ហោតិ ភេសជ្ជេហិ។ ភិក្ខូ កុក្កុច្ចាយន្តា កុលានិ ន បយិរុបាសន្តិ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ…បេ… អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, សន្តំ ភិក្ខុំ អាបុច្ឆា កុលានិ បយិរុបាសិតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**២៩៩**. **“យោ បន ភិក្ខុ និមន្តិតោ សភត្តោ សមានោ សន្តំ ភិក្ខុំ អនាបុច្ឆា បុរេភត្តំ វា បច្ឆាភត្តំ វា កុលេសុ ចារិត្តំ អាបជ្ជេយ្យ, អញ្ញត្រ សមយា, បាចិត្តិយំ។ តត្ថាយំ សមយោ។ ចីវរទានសមយោ, ចីវរការសមយោ – អយំ តត្ថ សមយោ”**តិ។

**៣០០**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ… **ភិក្ខូ**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**និមន្តិតោ** នាម បញ្ចន្នំ ភោជនានំ អញ្ញតរេន ភោជនេន និមន្តិតោ។

**សភត្តោ** នាម យេន និមន្តិតោ តេន សភត្តោ។

**សន្តំ** នាម ភិក្ខុំ សក្កា ហោតិ អាបុច្ឆា បវិសិតុំ។

**អសន្តំ** នាម ភិក្ខុំ ន សក្កា ហោតិ អាបុច្ឆា បវិសិតុំ។

**បុរេភត្តំ** នាម យេន និមន្តិតោ តំ អភុត្តាវី។

**បច្ឆាភត្តំ** នាម យេន និមន្តិតោ តំ អន្តមសោ កុសគ្គេនបិ [អរុណុគ្គមនេបិ (សី.)] ភុត្តំ ហោតិ។

**កុលំ** នាម ចត្តារិ កុលានិ – ខត្តិយកុលំ, ព្រាហ្មណកុលំ, វេស្សកុលំ, សុទ្ទកុលំ។

**កុលេសុ ចារិត្តំ អាបជ្ជេយ្យា**តិ អញ្ញស្ស ឃរូបចារំ ឱក្កមន្តស្ស អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ បឋមំ បាទំ ឧម្មារំ អតិក្កាមេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ទុតិយំ បាទំ អតិក្កាមេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**អញ្ញត្រ សមយា**តិ ឋបេត្វា សមយំ។

**ចីវរទានសមយោ** នាម អនត្ថតេ កឋិនេ វស្សានស្ស បច្ឆិមោ មាសោ, អត្ថតេ កឋិនេ បញ្ច មាសា។

**ចីវរការសមយោ** នាម ចីវរេ កយិរមានេ។

**៣០១**. និមន្តិតេ និមន្តិតសញ្ញី សន្តំ ភិក្ខុំ អនាបុច្ឆា បុរេភត្តំ វា បច្ឆាភត្តំ វា កុលេសុ ចារិត្តំ អាបជ្ជតិ, អញ្ញត្រ សមយា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ និមន្តិតេ វេមតិកោ សន្តំ ភិក្ខុំ អនាបុច្ឆា បុរេភត្តំ វា បច្ឆាភត្តំ វា កុលេសុ ចារិត្តំ អាបជ្ជតិ, អញ្ញត្រ សមយា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ និមន្តិតេ អនិមន្តិតសញ្ញី សន្តំ ភិក្ខុំ អនាបុច្ឆា បុរេភត្តំ វា បច្ឆាភត្តំ វា កុលេសុ ចារិត្តំ អាបជ្ជតិ, អញ្ញត្រ សមយា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អនិមន្តិតេ និមន្តិតសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនិមន្តិតេ វេមតិកោ , អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនិមន្តិតេ អនិមន្តិតសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**៣០២**. អនាបត្តិ សមយេ, សន្តំ ភិក្ខុំ អាបុច្ឆា បវិសតិ, អសន្តំ ភិក្ខុំ អនាបុច្ឆា បវិសតិ, អញ្ញស្ស ឃរេន មគ្គោ ហោតិ, ឃរូបចារេន មគ្គោ ហោតិ, អន្តរារាមំ គច្ឆតិ, ភិក្ខុនុបស្សយំ គច្ឆតិ, តិត្ថិយសេយ្យំ គច្ឆតិ, បដិក្កមនំ គច្ឆតិ, ភត្តិយឃរំ គច្ឆតិ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ចារិត្តសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ឆដ្ឋំ។

## ៧. មហានាមសិក្ខាបទំ

**៣០៣**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សក្កេសុ វិហរតិ កបិលវត្ថុស្មិំ និគ្រោធារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន មហានាមស្ស សក្កស្ស ភេសជ្ជំ ឧស្សន្នំ ហោតិ។ អថ ខោ មហានាមោ សក្កោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ មហានាមោ សក្កោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – ‘‘ឥច្ឆាមហំ, ភន្តេ, សង្ឃំ ចតុមាសំ [ចតុម្មាសំ (សី.) ចាតុមាសំ (ស្យា.)] ភេសជ្ជេន បវារេតុ’’ន្តិ។ ‘‘សាធុ សាធុ , មហានាម! តេន ហិ ត្វំ, មហានាម, សង្ឃំ ចតុមាសំ ភេសជ្ជេន បវារេហី’’តិ។ ភិក្ខូ កុក្កុច្ចាយន្តា នាធិវាសេន្តិ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ…បេ.… អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, ចតុមាសំ ភេសជ្ជប្បច្ចយបវារណំ សាទិតុន្តិ។

**៣០៤**. តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខូ មហានាមំ សក្កំ បរិត្តំ ភេសជ្ជំ វិញ្ញាបេន្តិ។ តថេវ មហានាមស្ស សក្កស្ស ភេសជ្ជំ ឧស្សន្នំ ហោតិ។ ទុតិយម្បិ ខោ មហានាមោ សក្កោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ មហានាមោ សក្កោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – ‘‘ឥច្ឆាមហំ, ភន្តេ, សង្ឃំ អបរម្បិ ចតុមាសំ ភេសជ្ជេន បវារេតុ’’ន្តិ។ ‘‘សាធុ សាធុ, មហានាម! តេន ហិ ត្វំ, មហានាម, សង្ឃំ អបរម្បិ ចតុមាសំ ភេសជ្ជេន បវារេហី’’តិ។ ភិក្ខូ កុក្កុច្ចាយន្តា នាធិវាសេន្តិ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ…បេ.… អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, បុន បវារណម្បិ សាទិតុន្តិ។

**៣០៥**. តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខូ មហានាមំ សក្កំ បរិត្តំយេវ ភេសជ្ជំ វិញ្ញាបេន្តិ។ តថេវ មហានាមស្ស សក្កស្ស ភេសជ្ជំ ឧស្សន្នំ ហោតិ។ តតិយម្បិ ខោ មហានាមោ សក្កោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ មហានាមោ សក្កោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – ‘‘ឥច្ឆាមហំ, ភន្តេ, សង្ឃំ យាវជីវំ ភេសជ្ជេន បវារេតុ’’ន្តិ។ ‘‘សាធុ សាធុ, មហានាម! តេន ហិ ត្វំ, មហានាម, សង្ឃំ យាវជីវំ ភេសជ្ជេន បវារេហី’’តិ។ ភិក្ខូ កុក្កុច្ចាយន្តា នាធិវាសេន្តិ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ…បេ.… អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, និច្ចបវារណម្បិ សាទិតុន្តិ។

តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ទុន្និវត្ថា ហោន្តិ ទុប្បារុតា អនាកប្បសម្បន្នា។ មហានាមោ សក្កោ វត្តា ហោតិ – ‘‘កិស្ស តុម្ហេ, ភន្តេ, ទុន្និវត្ថា ទុប្បារុតា អនាកប្បសម្បន្នា? ននុ នាម បព្ពជិតេន សុនិវត្ថេន ភវិតព្ពំ សុបារុតេន អាកប្បសម្បន្នេនា’’តិ? ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ មហានាមេ សក្កេ ឧបនន្ធិំសុ។ អថ ខោ ឆព្ពគ្គិយានំ ភិក្ខូនំ ឯតទហោសិ – ‘‘កេន នុ ខោ មយំ ឧបាយេន មហានាមំ សក្កំ មង្កុ ករេយ្យាមា’’តិ? អថ ខោ ឆព្ពគ្គិយានំ ភិក្ខូនំ ឯតទហោសិ – ‘‘មហានាមេន ខោ, អាវុសោ, សក្កេន សង្ឃោ ភេសជ្ជេន បវារិតោ។ ហន្ទ មយំ, អាវុសោ, មហានាមំ សក្កំ សប្បិំ វិញ្ញាបេមា’’តិ។ អថ ខោ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ យេន មហានាមោ សក្កោ តេនុបសង្កមិំសុ; ឧបសង្កមិត្វា មហានាមំ សក្កំ ឯតទវោចុំ – ‘‘ទោណេន, អាវុសោ, សប្បិនា អត្ថោ’’តិ។ ‘‘អជ្ជណ្ហោ, ភន្តេ, អាគមេថ។ មនុស្សា វជំ គតា សប្បិំ អាហរិតុំ។ កាលំ អាហរិស្សថា’’តិ [កាលេ ហរិស្សថាតិ (ស្យា.)]។

ទុតិយម្បិ ខោ…បេ.… តតិយម្បិ ខោ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ មហានាមំ សក្កំ ឯតទវោចុំ – ‘‘ទោណេន, អាវុសោ, សប្បិនា អត្ថោ’’តិ។ ‘‘អជ្ជណ្ហោ, ភន្តេ, អាគមេថ។ មនុស្សា វជំ គតា សប្បិំ អាហរិតុំ។ កាលំ អាហរិស្សថា’’តិ។ ‘‘កិំ បន តយា, អាវុសោ, អទាតុកាមេន បវារិតេន, យំ ត្វំ បវារេត្វា ន ទេសី’’តិ! អថ ខោ មហានាមោ សក្កោ ឧជ្ឈាយតិ ខិយ្យតិ វិបាចេតិ – ‘‘កថញ្ហិ នាម ភទន្តា – ‘អជ្ជណ្ហោ, ភន្តេ, អាគមេថា’តិ វុច្ចមានា នាគមេស្សន្តី’’តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខូ មហានាមស្ស សក្កស្ស ឧជ្ឈាយន្តស្ស ខិយ្យន្តស្ស វិបាចេន្តស្ស។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ.… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – ‘‘កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ មហានាមេន សក្កេន – ‘អជ្ជណ្ហោ, ភន្តេ, អាគមេថា’តិ វុច្ចមានា នាគមេស្សន្តី’’តិ…បេ.… សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, មហានាមេន

សក្កេន – “អជ្ជណ្ហោ, ភន្តេ, អាគមេថា”តិ វុច្ចមានា នាគមេថាតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, មហានាមេន សក្កេន – “អជ្ជណ្ហោ, ភន្តេ អាគមេថា”តិ វុច្ចមានា នាគមេស្សថ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៣០៦**. **“អគិលានេន ភិក្ខុនា ចតុមាសប្បច្ចយបវារណា សាទិតព្ពា , អញ្ញត្រ បុនបវារណាយ, អញ្ញត្រ និច្ចបវារណាយ; តតោ ចេ ឧត្តរិ សាទិយេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**៣០៧**. **អគិលានេន ភិក្ខុនា ចតុមាសប្បច្ចយបវារណា សាទិតព្ពា**តិ គិលានប្បច្ចយបវារណា សាទិតព្ពា។

**បុនបវារណាបិ សាទិតព្ពា**តិ យទា គិលានោ ភវិស្សាមិ តទា វិញ្ញាបេស្សាមីតិ។

**និច្ចបវារណាបិ សាទិតព្ពា**តិ យទា គិលានោ ភវិស្សាមិ តទា វិញ្ញាបេស្សាមីតិ។

**តតោ ចេ ឧត្តរិ សាទិយេយ្យា**តិ អត្ថិ បវារណា ភេសជ្ជបរិយន្តា ន រត្តិបរិយន្តា, អត្ថិ បវារណា រត្តិបរិយន្តា ន ភេសជ្ជបរិយន្តា, អត្ថិ បវារណា ភេសជ្ជបរិយន្តា ច រត្តិបរិយន្តា ច, អត្ថិ បវារណា នេវ ភេសជ្ជបរិយន្តា ន រត្តិបរិយន្តា។

**ភេសជ្ជបរិយន្តា** នាម ភេសជ្ជានិ បរិគ្គហិតានិ ហោន្តិ – “ឯត្តកេហិ ភេសជ្ជេហិ បវារេមី”តិ។ **រត្តិបរិយន្តា** នាម រត្តិយោ បរិគ្គហិតាយោ ហោន្តិ – “ឯត្តកាសុ រត្តីសុ បវារេមី”តិ។ **ភេសជ្ជបរិយន្តា ច រត្តិបរិយន្តា ច** នាម ភេសជ្ជានិ ច បរិគ្គហិតានិ ហោន្តិ រត្តិយោ ច បរិគ្គហិតាយោ ហោន្តិ – “ឯត្តកេហិ ភេសជ្ជេហិ ឯត្តកាសុ រត្តីសុ បវារេមី”តិ។ **នេវ ភេសជ្ជបរិយន្តា ន រត្តិបរិយន្តា** នាម ភេសជ្ជានិ ច អបរិគ្គហិតានិ ហោន្តិ រត្តិយោ ច អបរិគ្គហិតាយោ ហោន្តិ។

**៣០៨**. ភេសជ្ជបរិយន្តេ – យេហិ ភេសជ្ជេហិ បវារិតោ ហោតិ តានិ ភេសជ្ជានិ ឋបេត្វា អញ្ញានិ ភេសជ្ជានិ វិញ្ញាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ រត្តិបរិយន្តេ – យាសុ រត្តីសុ បវារិតោ ហោតិ, តា រត្តិយោ ឋបេត្វា អញ្ញាសុ រត្តីសុ វិញ្ញាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ភេសជ្ជបរិយន្តេ ច រត្តិបរិយន្តេ ច – យេហិ ភេសជ្ជេហិ បវារិតោ ហោតិ, តានិ ភេសជ្ជានិ ឋបេត្វា យាសុ រត្តីសុ បវារិតោ ហោតិ, តា រត្តិយោ ឋបេត្វា អញ្ញានិ ភេសជ្ជានិ អញ្ញាសុ រត្តីសុ វិញ្ញាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ នេវ ភេសជ្ជបរិយន្តេ ន រត្តិបរិយន្តេ, អនាបត្តិ។

**៣០៩**. ន ភេសជ្ជេន ករណីយេន [ករណីយេ (សី. ស្យា.)] ភេសជ្ជំ វិញ្ញាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អញ្ញេន ភេសជ្ជេន ករណីយេន អញ្ញំ ភេសជ្ជំ វិញ្ញាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ តតុត្តរិ តតុត្តរិសញ្ញី ភេសជ្ជំ វិញ្ញាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ តតុត្តរិ វេមតិកោ ភេសជ្ជំ វិញ្ញាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ តតុត្តរិ នតតុត្តរិសញ្ញី ភេសជ្ជំ វិញ្ញាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

នតតុត្តរិ តតុត្តរិសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ នតតុត្តរិ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ នតតុត្តរិ នតតុត្តរិសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**៣១០**. អនាបត្តិ យេហិ ភេសជ្ជេហិ បវារិតោ ហោតិ តានិ ភេសជ្ជានិ វិញ្ញាបេតិ, យាសុ រត្តីសុ បវារិតោ ហោតិ តាសុ រត្តីសុ វិញ្ញាបេតិ , “ឥមេហិ តយា ភេសជ្ជេហិ បវារិតាម្ហ , អម្ហាកញ្ច ឥមិនា ច ឥមិនា ច ភេសជ្ជេន អត្ថោ”តិ អាចិក្ខិត្វា វិញ្ញាបេតិ, “យាសុ តយា រត្តីសុ បវារិតាម្ហ តាយោ ច រត្តិយោ វីតិវត្តា អម្ហាកញ្ច ភេសជ្ជេន អត្ថោ”តិ អាចិក្ខិត្វា វិញ្ញាបេតិ, ញាតកានំ បវារិតានំ, អញ្ញស្សត្ថាយ, អត្តនោ ធនេន, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

មហានាមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ សត្តមំ។

## **៨. ឧយ្យុត្តសេនាសិក្ខាបទំ**

**៣១១**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន រាជា បសេនទិ កោសលោ សេនាយ អព្ភុយ្យាតោ ហោតិ។ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ឧយ្យុត្តំ សេនំ ទស្សនាយ អគមំសុ។ អទ្ទសា ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ ឆព្ពគ្គិយេ ភិក្ខូ ទូរតោវ អាគច្ឆន្តេ។ ទិស្វាន បក្កោសាបេត្វា

ឯតទវោច – ‘‘កិស្ស តុម្ហេ, ភន្តេ, អាគតត្ថា’’តិ? ‘‘មហារាជានំ មយំ ទដ្ឋុកាមា’’ [មហារាជ មហារាជានំ មយំ ទដ្ឋុកាមា (ក.)] តិ។ ‘‘កឹ, ភន្តេ, មំ ទិដ្ឋេន យុទ្ធាភិនន្ទិនំ [យុទ្ធាភិនន្ទិនា (ក.)]; ននុ ភគវា បស្សិតព្ពោ’’តិ? មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – ‘‘កថញ្ហិ នាម សមណា សក្យបុត្តិយា ឧយ្យុត្តំ សេនំ ទស្សនាយ អាគច្ឆិស្សន្តិ! អម្ហាកម្បិ អលាភា, អម្ហាកម្បិ ទុល្លទ្ធំ, យេ មយំ អាជីវស្ស ហេតុ បុត្តទារស្ស ការណា សេនាយ អាគច្ឆាមា’’តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខូ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – ‘‘កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ឧយ្យុត្តំ សេនំ ទស្សនាយ គច្ឆិស្សន្តី’’តិ…បេ… សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, ឧយ្យុត្តំ សេនំ ទស្សនាយ គច្ឆថាតិ? ‘‘សច្ចំ, ភគវា’’តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, ឧយ្យុត្តំ សេនំ ទស្សនាយ គច្ឆិស្សថ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**‘‘យោ បន ភិក្ខុ ឧយ្យុត្តំ សេនំ ទស្សនាយ គច្ឆេយ្យ, បាចិត្តិយ’’**ន្តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**៣១២**. តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរស្ស ភិក្ខុនោ មាតុលោ សេនាយ គិលានោ ហោតិ ។ សោ តស្ស ភិក្ខុនោ សន្តិកេ ទូតំ បាហេសិ – ‘‘អហញ្ហិ សេនាយ គិលានោ។ អាគច្ឆតុ ភទន្តោ។ ឥច្ឆាមិ ភទន្តស្ស អាគត’’ន្តិ។ អថ ខោ តស្ស ភិក្ខុនោ ឯតទហោសិ – ‘‘ភគវតា សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ – ‘ន ឧយ្យុត្តំ សេនំ ទស្សនាយ គន្តព្ព’ន្តិ។ អយញ្ច មេ មាតុលោ សេនាយ គិលានោ។ កថំ នុ ខោ មយា បដិបជ្ជិតព្ព’’ន្តិ? ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មឹ និទានេ ឯតស្មឹ បករណេ ធម្មឹ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – ‘‘អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, តថារូបប្បច្ចយា សេនាយ គន្តុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៣១៣**. **‘‘យោ បន ភិក្ខុ ឧយ្យុត្តំ សេនំ ទស្សនាយ គច្ឆេយ្យ, អញ្ញត្រ តថារូបប្បច្ចយា, បាចិត្តិយ’’**ន្តិ។

**៣១៤**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ… **ភិក្ខូ**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**ឧយ្យុត្តា** នាម សេនា គាមតោ និក្ខមិត្វា និវិដ្ឋា វា ហោតិ បយាតា វា។

**សេនា** នាម ហត្ថី អស្សា រថា បត្តី។ ទ្វាទសបុរិសោ ហត្ថី, តិបុរិសោ អស្សោ, ចតុបុរិសោ រថោ, ចត្តារោ បុរិសា សរហត្ថា បត្តិ។ ទស្សនាយ គច្ឆតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ យត្ថ ឋិតោ បស្សតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ទស្សនូបចារំ វិជហិត្វា បុនប្បុនំ បស្សតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**អញ្ញត្រ តថារូបប្បច្ចយា**តិ ឋបេត្វា តថារូបប្បច្ចយំ។

**៣១៥**. ឧយ្យុត្តេ ឧយ្យុត្តសញ្ញី ទស្សនាយ គច្ឆតិ, អញ្ញត្រ តថារូបប្បច្ចយា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧយ្យុត្តេ វេមតិកោ ទស្សនាយ គច្ឆតិ, អញ្ញត្រ តថារូបប្បច្ចយា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧយ្យុត្តេ អនុយ្យុត្តសញ្ញី ទស្សនាយ គច្ឆតិ, អញ្ញត្រ តថារូបប្បច្ចយា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

ឯកមេកំ ទស្សនាយ គច្ឆតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ យត្ថ ឋិតោ បស្សតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ទស្សនូបចារំ វិជហិត្វា បុនប្បុនំ បស្សតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុយ្យុត្តេ ឧយ្យុត្តសញ្ញី , អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុយ្យុត្តេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុយ្យុត្តេ អនុយ្យុត្តសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**៣១៦**. អនាបត្តិ អារាមេ ឋិតោ បស្សតិ, ភិក្ខុស្ស ឋិតោកាសំ វា និសិន្នោកាសំ វា និបន្នោកាសំ វា អាគច្ឆតិ, បដិបថំ គច្ឆន្តោ បស្សតិ, តថារូបប្បច្ចយា, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ឧយ្យុត្តសេនាសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ អដ្ឋមំ។

## ៩. សេនាវាសសិក្ខាបទំ

**៣១៧**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ សតិ ករណីយេ សេនំ គន្ត្វា អតិរេកតិរត្តំ សេនាយ វសន្តិ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – ‘‘កថញ្ហិ នាម សមណា សក្យបុត្តិយា សេនាយ វសិស្សន្តិ! អម្ហាកម្បិ អលាភា, អម្ហាកម្បិ ទុល្លទ្ធំ, យេ

មយំ អាជីវស្ស ហេតុ បុត្តទារស្ស ការណា សេនាយ បដិវសាមា”តិ។ អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខូ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា...បេ.... តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ អតិរេកតិរត្តំ សេនាយ វសិស្សន្តី”តិ...បេ.... សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, អតិរេកតិរត្តំ សេនាយ វសថាតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, អតិរេកតិរត្តំ សេនាយ វសិស្សថ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៣១៨**. **“សិយា ច តស្ស ភិក្ខុនោ កោចិទេវ បច្ចយោ សេនំ គមនាយ, ទិរត្តតិរត្តំ តេន ភិក្ខុនា សេនាយ វសិតព្ពំ។ តតោ ចេ ឧត្តរិ វសេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**៣១៩**. **សិយា ច តស្ស ភិក្ខុនោ កោចិទេវ បច្ចយោ សេនំ គមនាយា**តិ សិយា បច្ចយោ សិយា ករណីយំ។

**ទិរត្តតិរត្តំ តេន ភិក្ខុនា សេនាយ វសិតព្ព**ន្តិ ទ្វេតិស្សោ រត្តិយោ វសិតព្ពំ។

**តតោ ចេ ឧត្តរិ វសេយ្យា**តិ ចតុត្ថេ ទិវសេ អត្ថង្គតេ សូរិយេ សេនាយ វសតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៣២០**. អតិរេកតិរត្តេ អតិរេកសញ្ញី សេនាយ វសតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អតិរេកតិរត្តេ វេមតិកោ សេនាយ វសតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អតិរេកតិរត្តេ ឩនកសញ្ញី សេនាយ វសតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

ឩនកតិរត្តេ អតិរេកសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ឩនកតិរត្តេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ឩនកតិរត្តេ ឩនកសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**៣២១**. អនាបត្តិ ទ្វេតិស្សោ រត្តិយោ វសតិ, ឩនកទ្វេតិស្សោ រត្តិយោ វសតិ, ទ្វេ រត្តិយោ វសិត្វា តតិយាយ រត្តិយា បុរារុណា និក្ខមិត្វា បុន វសតិ, គិលានោ វសតិ, គិលានស្ស ករណីយេន វសតិ, សេនា វា បដិសេនាយ រុទ្ធា ហោតិ, កេនចិ បលិពុទ្ធោ ហោតិ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

សេនាវាសសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ នវមំ។

**១០. ឧយ្យោធិកសិក្ខាបទំ**

**៣២២**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ទិរត្តតិរត្តំ សេនាយ វសមានា ឧយ្យោធិកម្បិ ពលគ្គម្បិ សេនាព្យូហម្បិ អនីកទស្សនម្បិ គច្ឆន្តិ។ អញ្ញតរោបិ ឆព្ពគ្គិយោ ភិក្ខុ ឧយ្យោធិកំ គន្ត្វា កណ្ឌេន បដិវិទ្ធោ ហោតិ។ មនុស្សា តំ ភិក្ខុំ ឧប្បណ្ឌេសុំ – “កច្ចិ, ភន្តេ, សុយុទ្ធំ អហោសិ, កតិ តេ លក្ខានិ លទ្ធានី”តិ? សោ ភិក្ខុ តេហិ មនុស្សេហិ ឧប្បណ្ឌីយមានោ មង្កុ អហោសិ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម សមណា សក្យបុត្តិយា ឧយ្យោធិកំ ទស្សនាយ អាគច្ឆិស្សន្តិ! អម្ហាកម្បិ អលាភា, អម្ហាកម្បិ ទុល្លទ្ធំ, យេ មយំ អាជីវស្ស ហេតុ បុត្តទារស្ស ការណា ឧយ្យោធិកំ អាគច្ឆាមា”តិ។ អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខូ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា...បេ.... តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ឧយ្យោធិកំ ទស្សនាយ គច្ឆិស្សន្តី”តិ...បេ.... សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, ឧយ្យោធិកំ ទស្សនាយ គច្ឆថាតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, ឧយ្យោធិកំ ទស្សនាយ គច្ឆិស្សថ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ , ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៣២៣**. **“ទិរត្តតិរត្តំ ចេ ភិក្ខុ សេនាយ វសមានោ ឧយ្យោធិកំ វា ពលគ្គំ វា សេនាព្យូហំ វា អនីកទស្សនំ វា គច្ឆេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**៣២៤**. **ទិរត្តតិរត្តំ ចេ ភិក្ខុ សេនាយ វសមានោ**តិ ទ្វេតិស្សោ រត្តិយោ វសមានោ។

**ឧយ្យោធិកំ** នាម យត្ថ សម្បហារោ ទិស្សតិ។

**ពលគ្គំ** នាម ឯត្តកា ហត្ថី, ឯត្តកា អស្សា, ឯត្តកា រថា, ឯត្តកា បត្តី។

**សេនាព្យូហំ** នាម ឥតោ ហត្ថី ហោន្តុ, ឥតោ អស្សា ហោន្តុ, ឥតោ រថា ហោន្តុ, ឥតោ បត្តិកា ហោន្តុ។

**អនីកំ** នាម ហត្ថានីកំ, អស្សានីកំ , រថានីកំ, បត្តានីកំ។ តយោ ហត្ថី បច្ឆិមំ ហត្ថានីកំ, តយោ អស្សា បច្ឆិមំ អស្សានីកំ, តយោ រថា បច្ឆិមំ រថានីកំ, ចត្តារោ បុរិសា សរហត្ថា បត្តី បច្ឆិមំ បត្តានីកំ។ ទស្សនាយ គច្ឆតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ យត្ថ ឋិតោ បស្សតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ទស្សនូបចារំ វិជហិត្វា បុនប្បុនំ បស្សតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

ឯកមេកំ ទស្សនាយ គច្ឆតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ យត្ថ ឋិតោ បស្សតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ទស្សនូបចារំ វិជហិត្វា បុនប្បុនំ បស្សតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៣២៥**. អនាបត្តិ អារាមេ ឋិតោ បស្សតិ, ភិក្ខុស្ស ឋិតោកាសំ វា និសិន្នោកាសំ វា និបន្នោកាសំ វា អាគន្ត្វា សម្បហារោ ទិស្សតិ, បដិបថំ គច្ឆន្តោ បស្សតិ, សតិ ករណីយេ គន្ត្វា បស្សតិ , អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ឧយ្យោធិកសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ទសមំ។

អចេលកវគ្គោ បញ្ចមោ។

តស្សុទ្ទានំ –

បូវំ កថោបនន្ទស្ស, តយំបដ្ឋាកមេវ ច;
មហានាមោ បសេនទិ, សេនាវិទ្ធា ឥមេ ទសាតិ [អចេលកំ ឧយ្យោជញ្ច, សភោជនំ ទុវេ រហោ; សភត្តកញ្ច ភេសជ្ជំ, ឧយ្យុត្តំ សេនុយ្យោធិកំ]។

## ៦. សុរាបានវគ្គោ

### ១. សុរាបានសិក្ខាបទំ

**៣២៦**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា ចេតិយេសុ ចារិកំ ចរមានោ យេន ភទ្ទវតិកា តេន បាយាសិ។ អទ្ទសំសុ ខោ គោបាលកា បសុបាលកា កស្សកា បថាវិនោ ភគវន្តំ ទូរតោវ អាគច្ឆន្តំ។ ទិស្វាន ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ – “មា ខោ, ភន្តេ, ភគវា អម្ពតិត្ថំ អគមាសិ។ អម្ពតិត្ថេ, ភន្តេ, ជដិលស្ស អស្សមេ នាគោ បដិវសតិ ឥទ្ធិមា អាសិវិសោ [អាសីវិសោ (សី. ស្យា.)] ឃោរវិសោ។ សោ ភគវន្តំ មា វិហេឋេសី”តិ។ ឯវំ វុត្តេ ភគវា តុណ្ហី អហោសិ។ ទុតិយម្បិ ខោ…បេ…. តតិយម្បិ ខោ គោបាលកា បសុបាលកា កស្សកា បថាវិនោ ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ – “មា ខោ, ភន្តេ, ភគវា អម្ពតិត្ថំ អគមាសិ។ អម្ពតិត្ថេ, ភន្តេ, ជដិលស្ស អស្សមេ នាគោ បដិវសតិ ឥទ្ធិមា អាសិវិសោ ឃោរវិសោ។ សោ ភគវន្តំ មា វិហេឋេសី”តិ។ តតិយម្បិ ខោ ភគវា តុណ្ហី អហោសិ។

អថ ខោ ភគវា អនុបុព្ពេន ចារិកំ ចរមានោ យេន ភទ្ទវតិកា តទវសរិ។ តត្រ សុទំ ភគវា ភទ្ទវតិកាយំ វិហរតិ ។ អថ ខោ អាយស្មា សាគតោ យេន អម្ពតិត្ថស្ស [អម្ពតិត្ថកស្ស (សី.), អម្ពតិត្ថំ (ស្យា.)] ជដិលស្ស អស្សមោ តេនុបសង្កមិ ; ឧបសង្កមិត្វា អគ្យាគារំ បវិសិត្វា តិណសន្ថារកំ បញ្ញបេត្វា និសីទិ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ បណិធាយ បរិមុខំ សតិំ ឧបដ្ឋបេត្វា។ អទ្ទសា ខោ សោ នាគោ អាយស្មន្តំ សាគតំ បវិដ្ឋំ ។ ទិស្វាន ទុម្មនោ [ទុក្ខី ទុម្មនោ (សី. ស្យា.)] បធូបាយិ [បធូបាសិ (ស្យា. ក.)]។ អាយស្មាបិ សាគតោ បធូបាយិ [បធូបាសិ (ស្យា. ក.)]។ អថ ខោ សោ នាគោ មក្ខំ អសហមានោ បជ្ជលិ។ អាយស្មាបិ សាគតោ តេជោធាតុំ សមាបជ្ជិត្វា បជ្ជលិ។ អថ ខោ អាយស្មា សាគតោ តស្ស នាគស្ស តេជសា តេជំ បរិយាទិយិត្វា យេន ភទ្ទវតិកា តេនុបសង្កមិ។ អថ ខោ ភគវា ភទ្ទវតិកាយំ យថាភិរន្តំ វិហរិត្វា យេន កោសម្ពី តេន ចារិកំ បក្កាមិ។ អស្សោសុំ ខោ កោសម្ពិកា ឧបាសកា – “អយ្យោ កិរ សាគតោ អម្ពតិត្ថិកេន នាគេន សទ្ធិំ សង្គាមេសី”តិ។

អថ ខោ ភគវា អនុបុព្ពេន ចារិកំ ចរមានោ យេន កោសម្ពី តទវសរិ។ អថ ខោ កោសម្ពិកា ឧបាសកា ភគវតោ បច្ចុគ្គមនំ ករិត្វា យេនាយស្មា សាគតោ តេនុបសង្កមិំសុ; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ សាគតំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋំសុ។ ឯកមន្តំ ឋិតា ខោ កោសម្ពិកា ឧបាសកា អាយស្មន្តំ សាគតំ ឯតទវោចុំ – “កិំ, ភន្តេ, អយ្យានំ ទុល្លភញ្ច មនាបញ្ច, កិំ បដិយាទេមា”តិ? ឯវំ វុត្តេ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ កោសម្ពិកេ ឧបាសកេ ឯតទវោចុំ – “អត្ថាវុសោ, កាបោតិកា នាម បសន្នា ភិក្ខូនំ ទុល្លភា ច មនាបា ច, តំ បដិយាទេថា”តិ។ អថ ខោ កោសម្ពិកា

ឧបាសកា យរេ យរេ កាបោតិកំ បសន្នំ បដិយាទេត្វា អាយស្មន្តំ សាគតំ បិណ្ឌាយ បវិដ្ឋំ ទិស្វាន អាយស្មន្តំ សាគតំ ឯតទវោចុំ – “បិវតុ, ភន្តេ, អយ្យោ សាគតោ កាបោតិកំ បសន្នំ, បិវតុ , ភន្តេ, អយ្យោ សាគតោ កាបោតិកំ បសន្ន”ន្តិ។ អថ ខោ អាយស្មា សាគតោ យរេ យរេ កាបោតិកំ បសន្នំ បិវិត្វា នគរម្ហា និក្ខមន្តោ នគរទ្វារេ បរិបតិ។

អថ ខោ ភគវា សម្ពហុលេហិ ភិក្ខូហិ សទ្ធិំ នគរម្ហា និក្ខមន្តោ អទ្ទស អាយស្មន្តំ សាគតំ នគរទ្វារេ បរិបតន្តំ។ ទិស្វាន ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “គណ្ហថ, ភិក្ខវេ, សាគត”ន្តិ។ “ឯវំ, ភន្តេ”តិ ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បដិស្សុណិត្វា អាយស្មន្តំ សាគតំ អារាមំ នេត្វា យេន ភគវា តេន សីសំ កត្វា និបាតេសុំ។ អថ ខោ អាយស្មា សាគតោ បរិវត្តិត្វា យេន ភគវា តេន បាទេ ករិត្វា សេយ្យំ កប្បេសិ ។ អថ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “ននុ, ភិក្ខវេ, បុព្ពេ សាគតោ តថាគតេ សគារវោ អហោសិ សប្បតិស្សោ”តិ ? “ឯវំ, ភន្តេ”។ “អបិ នុ ខោ, ភិក្ខវេ, សាគតោ ឯតរហិ តថាគតេ សគារវោ សប្បតិស្សោ”តិ? “នោ ហេតំ, ភន្តេ”។ “ននុ, ភិក្ខវេ, សាគតោ អម្ពតិត្ថិកេន នាគេន [ខេឌ្ឌភេនាបិ (សី. ស្យា.)] សទ្ធិំ សង្គាមេសី”តិ? “ឯវំ, ភន្តេ”។ “អបិ នុ ខោ, ភិក្ខវេ, សាគតោ ឯតរហិ បហោតិ នាគេន សទ្ធិំ សង្គាមេតុ”ន្តិ? “នោ ហេតំ, ភន្តេ”។ “អបិ នុ ខោ, ភិក្ខវេ, តំ បាតព្ពំ យំ បិវិត្វា វិសញ្ញី អស្សា”តិ? “នោ ហេតំ, ភន្តេ”។ “អននុច្ឆវិកំ, ភិក្ខវេ, សាគតស្ស អននុលោមិកំ អប្បតិរូបំ អស្សាមណកំ អកប្បិយំ អករណីយំ។ កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, សាគតោ មជ្ជំ បិវិស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៣២៧. “សុរាមេរយបានេ បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**៣២៨. សុរា** នាម បិដ្ឋសុរា បូវសុរា ឱទនសុរា កិណ្ណបក្ខិត្តា សម្ភារសំយុត្តា។

**មេរយោ** នាម បុប្ផាសវោ ផលាសវោ មធ្វាសវោ គុឡាសវោ សម្ភារសំយុត្តោ។

**បិវេយ្យា**តិ អន្តមសោ កុសគ្គេនបិ បិវតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

មជ្ជេ មជ្ជសញ្ញី បិវតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ មជ្ជេ វេមតិកោ បិវតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ មជ្ជេ អមជ្ជសញ្ញី បិវតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អមជ្ជេ មជ្ជសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អមជ្ជេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អមជ្ជេ អមជ្ជសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**៣២៩.** អនាបត្តិ អមជ្ជញ្ច ហោតិ មជ្ជវណ្ណំ មជ្ជគន្ធំ មជ្ជរសំ តំ បិវតិ, សូបសម្បាកេ, មំសសម្បាកេ, តេលសម្បាកេ, អាមលកផាណិតេ, អមជ្ជំ អរិដ្ឋំ បិវតិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

សុរាបានសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ បឋមំ។

## ២. អង្គុលិបតោទកសិក្ខាបទំ

**៣៣០.** តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ សត្តរសវគ្គិយំ ភិក្ខុំ អង្គុលិបតោទកេន ហាសេសុំ។ សោ ភិក្ខុ ឧត្តន្តោ អនស្សាសកោ កាលមកាសិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា...បេ.... តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ភិក្ខុំ អង្គុលិបតោទកេន ហាសេស្សន្តី”តិ...បេ.... សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុំ អង្គុលិបតោទកេន ហាសេថាតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, ភិក្ខុំ អង្គុលិបតោទកេន ហាសេស្សថ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៣៣១. “អង្គុលិបតោទកេ បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**៣៣២. អង្គុលិបតោទកោ** នាម [អង្គុលិបតោទកោ នាម អង្គុលិយាបិ តុទន្តិ (ស្យា.)] ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ហសាធិប្បាយោ [ហស្សាធិប្បាយោ (សី. ស្យា.)] កាយេន កាយំ អាមសតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧបសម្បន្នេ ឧបសម្បន្នសញ្ញី អង្គុលិបតោទកេន ហាសេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧបសម្បន្នេ វេមតិកោ

អង្គុលិបតោទកេន ហាសេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស ។ ឧបសម្បន្នេ អនុបសម្បន្នសញ្ញី អង្គុលិបតោទកេន ហាសេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

កាយេន កាយបដិពទ្ធំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ កាយបដិពទ្ធេន កាយំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ កាយបដិពទ្ធេន កាយបដិពទ្ធំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ និស្សគ្គិយេន កាយំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ និស្សគ្គិយេន កាយបដិពទ្ធំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ និស្សគ្គិយេន និស្សគ្គិយំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៣៣៣**. អនុបសម្បន្នំ កាយេន កាយំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ កាយេន កាយបដិពទ្ធំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ កាយបដិពទ្ធេន កាយំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ កាយបដិពទ្ធេន កាយបដិពទ្ធំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ និស្សគ្គិយេន កាយំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស ។ និស្សគ្គិយេន កាយបដិពទ្ធំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ និស្សគ្គិយេន និស្សគ្គិយំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នេ ឧបសម្បន្នសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នេ អនុបសម្បន្នសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៣៣៤**. អនាបត្តិ ន ហសាធិប្បាយោ, សតិ ករណីយេ អាមសតិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

អង្គុលិបតោទកសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ទុតិយំ។

### ៣. ហសធម្មសិក្ខាបទំ

**៣៣៥**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន សត្តរសវគ្គិយា ភិក្ខូ អចិរវតិយា នទិយា ឧទកេ កីឡន្តិ។ តេន ខោ បន សមយេន រាជា បសេនទិ កោសលោ មល្លិកាយ ទេវិយា សទ្ធិំ ឧបរិបាសាទវរគតោ ហោតិ។ អទ្ទសា ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ សត្តរសវគ្គិយេ ភិក្ខូ អចិរវតិយា នទិយា ឧទកេ កីឡន្តេ។ ទិស្វាន មល្លិកំ ទេវិំ ឯតទវោច – “ឯតេ តេ, មល្លិកេ, អរហន្តោ ឧទកេ កីឡន្តី”តិ។ “និស្សំសយំ ខោ, មហារាជ, ភគវតា សិក្ខាបទំ អបញ្ញត្តំ។ តេ វា ភិក្ខូ អប្បកតញ្ញុនោ”តិ។ អថ ខោ រញ្ញោ បសេនទិស្ស កោសលស្ស ឯតទហោសិ – “កេន នុ ខោ អហំ ឧបាយេន ភគវតោ ច ន អារោចេយ្យំ, ភគវា ច ជានេយ្យ ឥមេ ភិក្ខូ ឧទកេ កីឡិតា”តិ? អថ ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ សត្តរសវគ្គិយេ ភិក្ខូ បក្កោសាបេត្វា មហន្តំ គុឡបិណ្ឌំ អទាសិ – “ឥមំ, ភន្តេ, គុឡបិណ្ឌំ ភគវតោ ទេថា”តិ។ សត្តរសវគ្គិយា ភិក្ខូ តំ គុឡបិណ្ឌំ អាទាយ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិំសុ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ – “ឥមំ, ភន្តេ, គុឡបិណ្ឌំ រាជា បសេនទិ កោសលោ ភគវតោ ទេតី”តិ។ “កហំ បន តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, រាជា អទ្ទសា”តិ។ “អចិរវតិយា នទិយា, ភគវា, ឧទកេ កីឡន្តេ”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ.… កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, ឧទកេ កីឡិស្សថ! នេតំ , មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ.… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៣៣៦**. **“ឧទកេ ហសធម្មេ** [ហស្សធម្មេ (សី. ស្យា.)] **បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**៣៣៧**. **ឧទកេ ហសធម្មោ** នាម ឧបរិគោប្ផកេ ឧទកេ ហសាធិប្បាយោ និមុជ្ជតិ វា ឧម្មុជ្ជតិ វា បលវតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៣៣៨**. ឧទកេ ហសធម្មេ ហសធម្មសញ្ញី, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧទកេ ហសធម្មេ វេមតិកោ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧទកេ ហសធម្មេ អហសធម្មសញ្ញី, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

ហេដ្ឋាគោប្ផកេ ឧទកេ កីឡតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ឧទកេ នាវាយ កីឡតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ហត្ថេន វា បាទេន វា កដ្ឋេន វា កឋលាយ វា ឧទកំ បហរតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ភាជនគតំ ឧទកំ វា កញ្ជិកំ វា ខីរំ វា តក្កំ វា រជនំ វា បស្សាវំ វា ចិក្ខល្លំ វា កីឡតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

ឧទកេ អហសធម្មេ ហសធម្មសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ឧទកេ អហសធម្មេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ឧទកេ អហសធម្មេ អហសធម្មសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**៣៣៩**. អនាបត្តិ ន ហសាធិប្បាយោ, សតិ ករណីយេ ឧទកំ ឱតរិត្វា និមុជ្ជតិ វា ឧម្មុជ្ជតិ វា បលវតិ វា, បារំ គច្ឆន្តោ និមុជ្ជតិ វា ឧម្មុជ្ជតិ វា បលវតិ វា, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ហសធម្មសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ តតិយំ។

## ៤. អនាទរិយសិក្ខាបទំ

**៣៤០**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា កោសម្ពិយំ វិហរតិ ឃោសិតារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា ឆន្នោ អនាចារំ អាចរតិ។ ភិក្ខូ ឯវមាហំសុ – “មាវុសោ ឆន្ន, ឯវរូបំ អកាសិ។ នេតំ កប្បតី”តិ។ សោ អនាទរិយំ បដិច្ច ករោតិយេវ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ…. តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អាយស្មា ឆន្នោ អនាទរិយំ ករិស្សតី”តិ…បេ…. សច្ចំ កិរ ត្វំ, ឆន្ន, អនាទរិយំ ករោសីតិ ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…. កថញ្ហិ នាម ត្វំ, មោឃបុរិស, អនាទរិយំ ករិស្សសិ! នេតំ, មោឃបុរិស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ…. ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៣៤១**. “**អនាទរិយេ បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**៣៤២**. **អនាទរិយំ** នាម ទ្វេ អនាទរិយានិ – បុគ្គលានាទរិយញ្ច ធម្មានាទរិយញ្ច។

**បុគ្គលានាទរិយំ** នាម ឧបសម្បន្នេន បញ្ញត្តេន វុច្ចមានោ – “អយំ ឧក្ខិត្តកោ វា វម្ភិតោ វា គរហិតោ វា, ឥមស្ស វចនំ អកតំ ភវិស្សតី”តិ អនាទរិយំ ករោតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**ធម្មានាទរិយំ** នាម ឧបសម្បន្នេន បញ្ញត្តេន វុច្ចមានោ “កថាយំ នស្សេយ្យ វា វិនស្សេយ្យ វា អន្តរធាយេយ្យ វា”, តំ វា ន សិក្ខិតុកាមោ អនាទរិយំ ករោតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៣៤៣**. ឧបសម្បន្នេ ឧបសម្បន្នសញ្ញី អនាទរិយំ ករោតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧបសម្បន្នេ វេមតិកោ អនាទរិយំ ករោតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧបសម្បន្នេ អនុបសម្បន្នសញ្ញី អនាទរិយំ ករោតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អបញ្ញត្តេន វុច្ចមានោ – “ឥទំ ន សល្លេខាយ ន ធុតត្ថាយ ន បាសាទិកតាយ ន អបចយាយ ន វីរិយារម្ភាយ សំវត្តតី”តិ អនាទរិយំ ករោតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នេន បញ្ញត្តេន វា អបញ្ញត្តេន វា វុច្ចមានោ – “ឥទំ ន សល្លេខាយ ន ធុតត្ថាយ ន បាសាទិកតាយ ន អបចយាយ ន វីរិយារម្ភាយ សំវត្តតី”តិ អនាទរិយំ ករោតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនុបសម្បន្នេ ឧបសម្បន្នសញ្ញី អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នេ អនុបសម្បន្នសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៣៤៤**. អនាបត្តិ – “ឯវំ អម្ហាកំ អាចរិយានំ ឧគ្គហោ បរិបុច្ឆា”តិ ភណតិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

អនាទរិយសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ចតុត្ថំ។

## ៥. ភឹសាបនសិក្ខាបទំ

**៣៤៥**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ សត្តរសវគ្គិយេ ភិក្ខូ ភឹសាបេន្តិ។ តេ ភឹសាបិយមានា រោទន្តិ។ ភិក្ខូ ឯវមាហំសុ – “កិស្ស តុម្ហេ, អាវុសោ, រោទថា”តិ? “ឥមេ, អាវុសោ, ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ អម្ហេ ភឹសាបេន្តី”តិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ…. តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ភិក្ខុំ ភឹសាបេស្សន្តី”តិ…បេ.… សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុំ ភឹសាបេថាតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…. កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, ភិក្ខុំ ភឹសាបេស្សថ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ…. ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៣៤៦**. “**យោ បន ភិក្ខុ ភិក្ខុំ ភឹសាបេយ្យ, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**៣៤៧**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ…. **ភិក្ខូ**តិ…បេ…. អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**ភិក្ខុ**ន្តិ អញ្ញំ ភិក្ខុំ។

**ភឹសាបេយ្យា**តិ ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នំ ភឹសាបេតុកាមោ រូបំ វា សទ្ទំ វា គន្ធំ វា រសំ វា ផោដ្ឋព្ពំ វា ឧបសំហរតិ។ ភាយេយ្យ វា សោ ន វា ភាយេយ្យ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ចោរកន្តារំ វា វាឡកន្តារំ វា បិសាចកន្តារំ វា អាចិក្ខតិ។ ភាយេយ្យ វា សោ ន វា ភាយេយ្យ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៣៤៨**. ឧបសម្បន្នេ ឧបសម្បន្នសញ្ញី ភឹសាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧបសម្បន្នេ វេមតិកោ ភឹសាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ‘ឧបសម្បន្នេ អនុបសម្បន្នសញ្ញី ភឹសាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អនុបសម្បន្នំ ភឹសាបេតុកាមោ រូបំ វា សទ្ទំ វា គន្ធំ វា រសំ វា ផោដ្ឋព្ពំ វា ឧបសំហរតិ។ ភាយេយ្យ វា សោ ន វា ភាយេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ចោរកន្តារំ វា វាឡកន្តារំ វា បិសាចកន្តារំ វា អាចិក្ខតិ។ ភាយេយ្យ វា សោ ន វា ភាយេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស ។ អនុបសម្បន្នេ ឧបសម្បន្នសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នេ អនុបសម្បន្នសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៣៤៩**. អនាបត្តិ ន ភឹសាបេតុកាមោ រូបំ វា សទ្ទំ វា គន្ធំ វា រសំ វា ផោដ្ឋព្ពំ វា ឧបសំហរតិ, ចោរកន្តារំ វា វាឡកន្តារំ វា បិសាចកន្តារំ វា អាចិក្ខតិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ភឹសាបនសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ បញ្ចមំ។

## ៦. ជោតិកសិក្ខាបទំ

**៣៥០**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា ភគ្គេសុ វិហរតិ សុំសុមារគិរេ [សុំសុមារគិរេ (សី. ស្យា.) សំសុមារគិរេ (ក.)] ភេសកឡាវនេ មិគទាយេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខូ ហេមន្តិកេ កាលេ អញ្ញតរំ មហន្តំ សុសិរកដ្ឋំ ជោតឹ សមាទហិត្វា វិសិព្ពេសុំ។ តស្មិញ្ច សុសិរេ កណ្ហសប្បោ អគ្គិនា សន្តត្តោ និក្ខមិត្វា ភិក្ខូ បរិបាតេសិ។ ភិក្ខូ តហំ តហំ ឧបធាវិំសុ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ.… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខូ ជោតឹ សមាទហិត្វា វិសិព្ពេស្សន្តី”តិ…បេ.… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខូ ជោតឹ សមាទហិត្វា វិសិព្ពេន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ.… កថញ្ហិ នាម តេ, ភិក្ខវេ , មោឃបុរិសា ជោតឹ សមាទហិត្វា វិសិព្ពេស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ.… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**“យោ បន ភិក្ខុ វិសិព្ពនាបេក្ខោ ជោតឹ សមាទហេយ្យ វា សមាទហាបេយ្យ វា, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**៣៥១**. តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខូ គិលានា ហោន្តិ។ គិលានបុច្ឆកា ភិក្ខូ គិលានេ ភិក្ខូ ឯតទវោចុំ – “កច្ចាវុសោ, ខមនីយំ, កច្ចិ យាបនីយ”ន្តិ? “បុព្ពេ មយំ, អាវុសោ, ជោតឹ សមាទហិត្វា វិសិព្ពេម; តេន នោ ផាសុ ហោតិ។ ឥទានិ បន “ភគវតា បដិក្ខិត្ត”ន្តិ កុក្កុច្ចាយន្តា ន វិសិព្ពេម, តេន នោ ន ផាសុ ហោតី”តិ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ…បេ.… អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, គិលានេន ភិក្ខុនា ជោតឹ សមាទហិត្វា វា សមាទហាបេត្វា វា វិសិព្ពេតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**“យោ បន ភិក្ខុ អគិលានោ វិសិព្ពនាបេក្ខោ ជោតឹ សមាទហេយ្យ វា សមាទហាបេយ្យ វា, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**៣៥២**. តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខូ បទីបេបិ ជោតិកេបិ ជន្តាឃរេបិ កុក្កុច្ចាយន្តិ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ…បេ.… អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, តថារូបប្បច្ចយា ជោតឹ សមាទហិតុំ សមាទហាបេតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៣៥៣**. **“យោ បន ភិក្ខុ អគិលានោ វិសិព្ពនាបេក្ខោ ជោតឹ សមាទហេយ្យ វា សមាទហាបេយ្យ វា, អញ្ញត្រ តថារូបប្បច្ចយា, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**៣៥៤**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ.… **ភិក្ខូ**តិ…បេ.… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**អគិលានោ** នាម យស្ស វិនា អគ្គិនា ផាសុ ហោតិ។

**គិលានោ** នាម យស្ស វិនា អគ្គិនា ន ផាសុ ហោតិ។

**វិសិព្ពនាបេក្ខោ**តិ តប្បិតុកាមោ។

**ជោតិ** នាម អគ្គិ វុច្ចតិ។

**សមាទហេយ្យា**តិ សយំ សមាទហតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**សមាទហាបេយ្យា**តិ អញ្ញំ អាណាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ សកឹ អាណត្តោ ពហុកម្បិ សមាទហតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**អញ្ញត្រ តថា រូបប្បច្ចយា**តិ ឋបេត្វា តថារូបប្បច្ចយំ។

**៣៥៥**. អគិលានោ អគិលានសញ្ញី វិសិព្ពនាបេក្ខោ ជោតឹ សមាទហតិ វា សមាទហាបេតិ វា, អញ្ញត្រ តថារូបប្បច្ចយា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អគិលានោ វេមតិកោ វិសិព្ពនាបេក្ខោ ជោតឹ សមាទហតិ វា សមាទហាបេតិ វា, អញ្ញត្រ តថារូបប្បច្ចយា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អគិលានោ គិលានសញ្ញី វិសិព្ពនាបេក្ខោ ជោតឹ សមាទហតិ វា សមាទហាបេតិ វា, អញ្ញត្រ តថារូបប្បច្ចយា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

បដិលាតំ ឧក្ខិបតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ គិលានោ អគិលានសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ គិលានោ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ គិលានោ គិលានសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**៣៥៦**. អនាបត្តិ គិលានស្ស, អញ្ញេន កតំ វិសិព្ពេតិ, វីតច្ចិតង្គារំ វិសិព្ពេតិ, បទីបេ ជោតិកេ ជន្តាឃរេ តថារូបប្បច្ចយា, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ជោតិកសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ឆដ្ឋំ។

**៧. នហានសិក្ខាបទំ**

**៣៥៧**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខូ តបោទេ នហាយន្តិ។ តេន ខោ បន សមយេន [អថ ខោ (សី. ស្យា.)] រាជា មាគធោ សេនិយោ ពិម្ពិសារោ “សីសំ នហាយិស្សាមី”តិ តបោទំ គន្ត្វា – “យាវយ្យា នហាយន្តី”តិ ឯកមន្តំ បដិមានេសិ។ ភិក្ខូ យាវ សមន្ធការា នហាយឹសុ។ អថ ខោ រាជា មាគធោ សេនិយោ ពិម្ពិសារោ វិកាលេ សីសំ នហាយិត្វា, នគរទ្វារេ ថកិតេ ពហិនគរេ វសិត្វា, កាលស្សេវ អសម្ភិន្នេន វិលេបនេន យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ រាជានំ មាគធំ សេនិយំ ពិម្ពិសារំ ភគវា ឯតទវោច – “កិស្ស ត្វំ, មហារាជ, កាលស្សេវ អាគតោ អសម្ភិន្នេន វិលេបនេនា”តិ? អថ ខោ រាជា មាគធោ សេនិយោ ពិម្ពិសារោ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ អថ ខោ ភគវា រាជានំ មាគធំ សេនិយំ ពិម្ពិសារំ ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេសិ សមាទបេសិ សមុត្តេជេសិ សម្បហំសេសិ។ អថ ខោ រាជា មាគធោ សេនិយោ ពិម្ពិសារោ ភគវតា ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សិតោ សមាទបិតោ សមុត្តេជិតោ សម្បហំសិតោ ឧដ្ឋាយាសនា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បក្កាមិ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មឹ និទានេ ឯតស្មឹ បករណេ ភិក្ខុសង្ឃំ សន្និបាតាបេត្វា ភិក្ខូ បដិបុច្ឆិ – “សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខូ រាជានម្បិ បស្សិត្វា ន មត្តំ ជានិត្វា នហាយន្តី”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម តេ, ភិក្ខវេ, មោឃបុរិសា រាជានម្បិ បស្សិត្វា ន មត្តំ ជានិត្វា នហាយិស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**“យោ បន ភិក្ខុ ឱរេនទ្ធមាសំ នហាយេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**៣៥៨**. តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខូ ឧណ្ហសមយេ បរិឡាហសមយេ កុក្កុច្ចាយន្តា ន នហាយន្តិ, សេទគតេន គត្តេន សយន្តិ។ ចីវរម្បិ សេនាសនម្បិ ទុស្សតិ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ…បេ… អនុជា

នាមិ, ភិក្ខវេ, ឧណ្ហសមយេ បរិឡាហសមយេ ឱរេនទ្ធមាសំ នហាយិតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**“យោ បន ភិក្ខុ ឱរេនទ្ធមាសំ នហាយេយ្យ, អញ្ញត្រ សមយា, បាចិត្តិយំ។ តត្ថាយំ សមយោ។ ទិយឌ្ឍោ មាសោ សេសោ គិម្ហានន្តិ** [គិម្ហានំ (ឥតិបិ)] **វស្សានស្ស បឋមោ មាសោ ឥច្ចេតេ អឌ្ឍតេយ្យមាសា ឧណ្ហសមយោ បរិឡាហសមយោ – អយំ តត្ថ សមយោ**”តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**៣៥៩**. តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខូ គិលានា ហោន្តិ។ គិលានបុច្ឆកា ភិក្ខូ គិលានេ ភិក្ខូ ឯតទវោចុំ – “កច្ចាវុសោ, ខមនីយំ, កច្ចិ យាបនីយ”ន្តិ? “បុព្ពេ មយំ, អាវុសោ, ឱរេនទ្ធមាសំ នហាយាម, តេន នោ ផាសុ ហោតិ; ឥទានិ បន ‘ភគវតា បដិក្ខិត្ត’ន្តិ កុក្កុច្ចាយន្តា ន នហាយាម, តេន នោ ន ផាសុ ហោតី”តិ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ…បេ.… អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, គិលានេន ភិក្ខុនា ឱរេនទ្ធមាសំ នហាយិតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**“យោ បន ភិក្ខុ ឱរេនទ្ធមាសំ នហាយេយ្យ, អញ្ញត្រ សមយា, បាចិត្តិយំ។ តត្ថាយំ សមយោ។ ទិយឌ្ឍោ មាសោ សេសោ គិម្ហានន្តិ** [គិម្ហានំ (ឥតិបិ)] **វស្សានស្ស បឋមោ មាសោ ឥច្ចេតេ អឌ្ឍតេយ្យមាសា ឧណ្ហសមយោ, បរិឡាហសមយោ, គិលានសមយោ – អយំ តត្ថ សមយោ**”តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**៣៦០**. តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខូ នវកម្មំ កត្វា កុក្កុច្ចាយន្តា ន នហាយន្តិ។ តេ សេទគតេន គត្តេន សយន្តិ។ ចីវរម្បិ សេនាសនម្បិ ទុស្សតិ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ…បេ.… អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, កម្មសមយេ ឱរេនទ្ធមាសំ នហាយិតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**“យោ បន ភិក្ខុ ឱរេនទ្ធមាសំ នហាយេយ្យ, អញ្ញត្រ សមយា, បាចិត្តិយំ។ តត្ថាយំ សមយោ។ ទិយឌ្ឍោ មាសោ សេសោ គិម្ហានន្តិ វស្សានស្ស បឋមោ មាសោ ឥច្ចេតេ អឌ្ឍតេយ្យមាសា ឧណ្ហសមយោ, បរិឡាហសមយោ, គិលានសមយោ, កម្មសមយោ – អយំ តត្ថ សមយោ**”តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**៣៦១**. តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខូ អទ្ធានំ គន្ត្វា កុក្កុច្ចាយន្តា ន នហាយន្តិ។ តេ សេទគតេន គត្តេន សយន្តិ។ ចីវរម្បិ សេនាសនម្បិ ទុស្សតិ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ…បេ.… អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, អទ្ធានគមនសមយេ ឱរេនទ្ធមាសំ នហាយិតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**“យោ បន ភិក្ខុ ឱរេនទ្ធមាសំ នហាយេយ្យ, អញ្ញត្រ សមយា, បាចិត្តិយំ។ តត្ថាយំ សមយោ។ ទិយឌ្ឍោ មាសោ សេសោ គិម្ហានន្តិ វស្សានស្ស បឋមោ មាសោ ឥច្ចេតេ អឌ្ឍតេយ្យមាសា ឧណ្ហសមយោ, បរិឡាហសមយោ, គិលានសមយោ, កម្មសមយោ, អទ្ធានគមនសមយោ – អយំ តត្ថ សមយោ**”តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**៣៦២**. តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា ភិក្ខូ អជ្ឈោកាសេ ចីវរកម្មំ ករោន្តា សរជេន វាតេន ឱកិណ្ណា ហោន្តិ។ ទេវោ ច ថោកំ ថោកំ ផុសាយតិ។ ភិក្ខូ កុក្កុច្ចាយន្តា ន នហាយន្តិ, កិលិន្នេន គត្តេន សយន្តិ។ ចីវរម្បិ សេនាសនម្បិ ទុស្សតិ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ…បេ.… អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, វាតវុដ្ឋិសមយេ ឱរេនទ្ធមាសំ នហាយិតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៣៦៣**. **“យោ បន ភិក្ខុ ឱរេនទ្ធមាសំ នហាយេយ្យ, អញ្ញត្រ សមយា, បាចិត្តិយំ។ តត្ថាយំ សមយោ។ ទិយឌ្ឍោ មាសោ សេសោ គិម្ហានន្តិ វស្សានស្ស បឋមោ មាសោ ឥច្ចេតេ អឌ្ឍតេយ្យមាសា ឧណ្ហសមយោ, បរិឡាហសមយោ, គិលានសមយោ, កម្មសមយោ, អទ្ធានគមនសមយោ, វាតវុដ្ឋិសមយោ – អយំ តត្ថ សមយោ**”តិ។

**៣៦៤**. **យោ បនាតិ** យោ យាទិសោ…បេ…. **ភិក្ខូតិ**…បេ…. អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**ឱរេនទ្វមាសន្តិ** ឩនកទ្វមាសំ។

**នហាយេយ្យាតិ** ចុណ្ណេន វា មត្តិកាយ វា នហាយតិ, បយោគេ បយោគេ ទុក្កដំ។ នហានបរិយោសានេ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**អញ្ញត្រ សមយាតិ** ឋបេត្វា សមយំ។

**ឧណ្ហសមយោ** នាម ទិយឌ្ឍោ មាសោ សេសោ គិម្ហានំ។ **បរិឡាហសមយោ** នាម វស្សានស្ស បឋមោ មាសោ “ឥច្ចេតេ អឌ្ឍតេយ្យមាសា ឧណ្ហសមយោ បរិឡាហសមយោ”តិ នហាយិតព្ពំ។

**គិលានសមយោ** នាម យស្ស វិនា នហានេន ន ផាសុ ហោតិ។ គិលានសមយោតិ នហាយិតព្ពំ។

**កម្មសមយោ** នាម អន្តមសោ បរិវេណម្បិ សម្មដ្ឋំ ហោតិ។ “កម្មសមយោ”តិ នហាយិតព្ពំ។

**អទ្ធានគមនសមយោ** នាម “អឌ្ឍយោជនំ គច្ឆិស្សាមី”តិ នហាយិតព្ពំ, គច្ឆន្តេន នហាយិតព្ពំ, គតេន នហាយិតព្ពំ។

**វាតវុដ្ឋិសមយោ** នាម ភិក្ខូ សរជេន វាតេន ឱកិណ្ណា ហោន្តិ, ទ្វេ វា តីណិ វា ឧទកផុសិតានិ កាយេ បតិតានិ ហោន្តិ។ “វាតវុដ្ឋិសមយោ”តិ នហាយិតព្ពំ។

**៣៦៥**. ឩនកទ្វមាសេ ឩនកសញ្ញី, អញ្ញត្រ សមយា, នហាយតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឩនកទ្វមាសេ វេមតិកោ, អញ្ញត្រ សមយា, នហាយតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឩនកទ្វមាសេ អតិរេកសញ្ញី, អញ្ញត្រ សមយា, នហាយតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អតិរេកទ្វមាសេ ឩនកសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អតិរេកទ្វមាសេ វេមតិកោ , អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អតិរេកទ្វមាសេ អតិរេកសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**៣៦៦**. អនាបត្តិ សមយេ, អឌ្ឍមាសំ នហាយតិ, អតិរេកទ្វមាសំ នហាយតិ, បារំ គច្ឆន្តោ នហាយតិ, សព្ពបច្ចន្តិមេសុ ជនបទេសុ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

នហានសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ សត្តមំ។

## ៨. ទុព្ពណ្ណករណសិក្ខាបទំ

**៣៦៧**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា ភិក្ខូ ច បរិព្ពាជកា ច សាកេតា សាវត្ថិំ អទ្ធានមគ្គប្បដិបន្នា ហោន្តិ។ អន្តរាមគ្គេ ចោរា និក្ខមិត្វា តេ អច្ឆិន្ទឹសុ។ សាវត្ថិយា រាជភដា និក្ខមិត្វា តេ ចោរេ សភណ្ឌេ គហេត្វា ភិក្ខូនំ សន្តិកេ ទូតំ បាហេសុំ – “អាគច្ឆន្តុ, ភទន្តា, សកំ សកំ ចីវរំ សញ្ជានិត្វា គណ្ហន្តូ”តិ។ ភិក្ខូ ន សញ្ជានន្តិ។ តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភទន្តា អត្តនោ អត្តនោ ចីវរំ ន សញ្ជានិស្សន្តី”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខូ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ អថ ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មឹ និទានេ ឯតស្មឹ បករណេ ភិក្ខុសង្ឃំ សន្និបាតាបេត្វា ភិក្ខូនំ តទនុច្ឆវិកំ តទនុលោមិកំ ធម្មិំ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “តេន ហិ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញបេស្សាមិ ទស អត្ថវសេ បដិច្ច – សង្ឃសុដ្ឋុតាយ, សង្ឃផាសុតាយ…បេ…. សទ្ធម្មដ្ឋិតិយា, វិនយានុគ្គហាយ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៣៦៨**. **“នវំ បន ភិក្ខុនា ចីវរលាភេន តិណ្ណំ ទុព្ពណ្ណករណានំ អញ្ញតរំ ទុព្ពណ្ណករណំ អាទាតព្ពំ – នីលំ វា កទ្ទមំ វា កាឡសាមំ វា។ អនាទា ចេ ភិក្ខុ តិណ្ណំ ទុព្ពណ្ណករណានំ អញ្ញតរំ ទុព្ពណ្ណករណំ នវំ ចីវរំ បរិភុញ្ជេយ្យ, បាចិត្តិយ”ន្តិ។**

**៣៦៩. នវំ** នាម អកតកប្បំ វុច្ចតិ។

**ចីវរំ** នាម ឆន្នំ ចីវរានំ អញ្ញតរំ ចីវរំ។

**តិណ្ណំ ទុព្ពណ្ណករណានំ អញ្ញតរំ ទុព្ពណ្ណករណំ អាទាតព្ព**ន្តិ អន្តមសោ កុសគ្គេនបិ អាទាតព្ពំ។

**នីលំ** នាម ទ្វេ នីលានិ – កំសនីលំ, បលាសនីលំ។

**កទ្ទមោ** នាម ឱទកោ វុច្ចតិ។

**កាឡសាមំ** នាម យំកិញ្ចិ កាឡសាមកំ [កាឡកំ (សី. ស្យា.)]។

**អនាទា ចេ ភិក្ខុ តិណ្ណំ ទុព្ពណ្ណករណានំ អញ្ញតរំ ទុព្ពណ្ណករណ**ន្តិ អន្តមសោ កុសគ្គេនបិ អនាទិយិត្វា តិណ្ណំ ទុព្ពណ្ណករណានំ អញ្ញតរំ ទុព្ពណ្ណករណំ នវំ ចីវរំ បរិភុញ្ជតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៣៧០**. អនាទិន្នេ អនាទិន្នសញ្ញី បរិភុញ្ជតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អនាទិន្នេ វេមតិកោ បរិភុញ្ជតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អនាទិន្នេ អាទិន្នសញ្ញី បរិភុញ្ជតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អាទិន្នេ អនាទិន្នសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អាទិន្នេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អាទិន្នេ អាទិន្នសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**៣៧១**. អនាបត្តិអាទិយិត្វា បរិភុញ្ជតិ, កប្បោ នដ្ឋោ ហោតិ, កប្បកតោកាសោ ជិណ្ណោ ហោតិ, កប្បកតេន អកប្បកតំ សំសិព្ពិតំ ហោតិ, អគ្គឡេ អនុវាតេ បរិភណ្ឌេ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ទុព្ពណ្ណករណសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ អដ្ឋមំ។

## ៩. វិកប្បនសិក្ខាបទំ

**៣៧២**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ ភាតុនោ សទ្ធិវិហារិកស្ស ភិក្ខុនោ សាមំ ចីវរំ វិកប្បេត្វា អប្បច្ចុទ្ធារណំ [អបច្ចុទ្ធារកំ (សី. ស្យា.)] បរិភុញ្ជតិ។ អថ ខោ សោ ភិក្ខុ ភិក្ខូនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសិ – “អយំ, អាវុសោ, អាយស្មា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ មយ្ហំ ចីវរំ សាមំ វិកប្បេត្វា អប្បច្ចុទ្ធារណំ បរិភុញ្ជតី”តិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ…. តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អាយស្មា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ ភិក្ខុស្ស សាមំ ចីវរំ វិកប្បេត្វា អប្បច្ចុទ្ធារណំ បរិភុញ្ជិស្សតី”តិ…បេ…. សច្ចំ កិរ ត្វំ, ឧបនន្ទ, ភិក្ខុស្ស សាមំ ចីវរំ វិកប្បេត្វា អប្បច្ចុទ្ធារណំ បរិភុញ្ជសីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…. កថញ្ហិ នាម ត្វំ, មោឃបុរិស, ភិក្ខុស្ស សាមំ ចីវរំ វិកប្បេត្វា អប្បច្ចុទ្ធារណំ បរិភុញ្ជិស្សសិ! នេតំ, មោឃបុរិស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ…. ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៣៧៣**. **“យោ បន ភិក្ខុ ភិក្ខុស្ស វា ភិក្ខុនិយា វា សិក្ខមានាយ វា សាមណេរស្ស វា សាមណេរិយា វា សាមំ ចីវរំ វិកប្បេត្វា អប្បច្ចុទ្ធារណំ** [អបច្ចុទ្ធារកំ (សី. ស្យា.)] **បរិភុញ្ជេយ្យ, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**៣៧៤. យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ…. **ភិក្ខូ**តិ…បេ…. អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**ភិក្ខុស្សា**តិ អញ្ញស្ស ភិក្ខុស្ស។

**ភិក្ខុនី** នាម ឧភតោសង្ឃេ ឧបសម្បន្នា។

**សិក្ខមានា** នាម ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខា។

**សាមណេរោ** នាម ទសសិក្ខាបទិកោ។

**សាមណេរី** នាម ទសសិក្ខាបទិកា។

**សាមណេរី** សយំ វិកប្បេត្វា។

**ចីវរំ** នាម ឆន្នំ ចីវរានំ អញ្ញតរំ ចីវរំ វិកប្បនុបគំ បច្ឆិមំ។

**វិកប្បនា** នាម ទ្វេ វិកប្បនា – សម្មុខាវិកប្បនា ច បរម្មុខាវិកប្បនា ច។

**សម្មុខាវិកប្បនា** នាម "ឥមំ ចីវរំ តុយ្ហំ វិកប្បេមិ ឥត្ថន្នាមស្ស វា"តិ។

**បរម្មុខាវិកប្បនា** នាម "ឥមំ ចីវរំ វិកប្បនត្ថាយ តុយ្ហំ ទម្មី"តិ។ តេន វត្តព្ពោ – "កោ តេ មិត្តោ វា សន្ទិដ្ឋោ វា"តិ? "ឥត្ថន្នាមោ ច ឥត្ថន្នាមោ ចា"តិ។ តេន វត្តព្ពោ – "អហំ តេសំ ទម្មិ, តេសំ សន្តកំ បរិភុញ្ជ វា វិស្សជ្ជេហិ វា យថាបច្ចយំ វា ករោហី"តិ។

**អប្បច្ចុទ្ធារណំ** នាម តស្ស វា អទិន្នំ, តស្ស វា អវិស្សសន្តោ បរិភុញ្ជតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៣៧៥**. អប្បច្ចុទ្ធារណេ អប្បច្ចុទ្ធារណសញ្ញី បរិភុញ្ជតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អប្បច្ចុទ្ធារណេ វេមតិកោ បរិភុញ្ជតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អប្បច្ចុទ្ធារណេ អប្បច្ចុទ្ធារណសញ្ញី បរិភុញ្ជតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អធិដ្ឋេតិ វា វិស្សជ្ជេតិ វា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ បច្ចុទ្ធារណេ អប្បច្ចុទ្ធារណសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស ។ បច្ចុទ្ធារណេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ បច្ចុទ្ធារណេ បច្ចុទ្ធារណសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**៣៧៦**. អនាបត្តិ សោ វា ទេតិ, តស្ស វា វិស្សសន្តោ បរិភុញ្ជតិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

វិកប្បនសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ នវមំ។

### ១០. ចីវរអបនិធានសិក្ខាបទំ

**៣៧៧**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន សត្តរសវគ្គិយា ភិក្ខូ អសន្និហិតបរិក្ខារា ហោន្តិ។ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ សត្តរសវគ្គិយានំ ភិក្ខូនំ បត្តម្បិ ចីវរម្បិ អបនិធេន្តិ។ សត្តរសវគ្គិយា ភិក្ខូ ឆព្ពគ្គិយេ ភិក្ខូ ឯតទវោចុំ – "ទេថាវុសោ, អម្ហាកំ បត្តម្បិ ចីវរម្បី"តិ។ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ហសន្តិ, តេ រោទន្តិ។ ភិក្ខូ ឯវមាហំសុ – "កិស្ស តុម្ហេ, អាវុសោ, រោទថា"តិ? "ឥមេ, អាវុសោ, ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ អម្ហាកំ បត្តម្បិ ចីវរម្បិ អបនិធេន្តី"តិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា...បេ.... តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – "កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ភិក្ខូនំ បត្តម្បិ ចីវរម្បិ អបនិធេស្សន្តី"តិ...បេ.... សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខូនំ បត្តម្បិ ចីវរម្បិ អបនិធេថាតិ? "សច្ចំ, ភគវា"តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, ភិក្ខូនំ បត្តម្បិ ចីវរម្បិ អបនិធេស្សថ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៣៧៨**. **"យោ បន ភិក្ខុ ភិក្ខុស្ស បត្តំ វា ចីវរំ វា និសីទនំ វា សូចិឃរំ វា កាយពន្ធនំ វា អបនិធេយ្យ វា អបនិធាបេយ្យ វា, អន្តមសោ ហសាបេក្ខោបិ, បាចិត្តិយ"**ន្តិ។

**៣៧៩**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ...បេ.... **ភិក្ខូ**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**ភិក្ខុស្សា**តិ អញ្ញស្ស ភិក្ខុស្ស។

**បត្តោ** នាម ទ្វេ បត្តា – អយោបត្តោ, មត្តិកាបត្តោ។

**ចីវរំ** នាម ឆន្នំ ចីវរានំ អញ្ញតរំ ចីវរំ, វិកប្បនុបគំ បច្ឆិមំ។

**និសីទនំ** នាម សទសំ វុច្ចតិ។

**សូចិឃរំ** នាម សសូចិកំ វា អសូចិកំ វា។

**កាយពន្ធនំ** នាម ទ្វេ កាយពន្ធនានិ – បដ្ដិកា, សូករន្តកំ។

**អបនិធេយ្យ វា**តិ សយំ អបនិធេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**អបនិធាបេយ្យ វា**តិ អញ្ញំ អាណាបេសិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ **អបនិធាបេយ្យ វា** តិ អយ្យំ អាណាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ សកឹ អាណត្តោ ពហុកម្បិ អបនិធេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**អន្តមសោ ហសាបេក្ខោបី**តិ កីឡាធិប្បាយោ។

**៣៨០**. ឧបសម្បន្នេ ឧបសម្បន្នសញ្ញី បត្តំ វា ចីវរំ វា និសីទនំ វា សូចិឃរំ វា កាយពន្ធនំ វា អបនិធេតិ វា អបនិធាបេតិ វា, អន្តមសោ ហសាបេក្ខោបិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧបសម្បន្នេ វេមតិកោ...បេ.... ឧបសម្បន្នេ អនុបសម្បន្នសញ្ញី បត្តំ វា ចីវរំ វា និសីទនំ វា សូចិឃរំ វា កាយពន្ធនំ វា អបនិធេតិ វា អបនិធាបេតិ វា, អន្តមសោ ហសាបេក្ខោបិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អញ្ញំ បរិក្ខារំ អបនិធេតិ វា អបនិធាបេតិ វា, អន្តមសោ ហសាបេក្ខោបិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នស្ស បត្តំ វា ចីវរំ វា អញ្ញំ វា បរិក្ខារំ អបនិធេតិ វា អបនិធាបេតិ វា, អន្តមសោ ហសាបេក្ខោបិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នេ ឧបសម្បន្នសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស ។ អនុបសម្បន្នេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នេ អនុបសម្បន្នសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៣៨១**. អនាបត្តិ នហសាធិប្បាយោ, ទុន្និក្ខិត្តំ បដិសាមេតិ, “ធម្មឹ កថំ កត្វា ទស្សាមី”តិ បដិសាមេតិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ចីវរអបនិធានសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ទសមំ។

សុរាបានវគ្គោ ឆដ្ឋោ។

តស្សុទ្ទានំ –

សុរា អង្គុលិ ហាសោ ច [តោយញ្ច (ឥតិបិ)], អនាទរិយញ្ច ភីសនំ;
ជោតិនហានទុព្ពណ្ណំ, សាមំ អបនិធេន ចាតិ។

**៧. សប្បាណកវគ្គោ**

**១. សញ្ចិច្ចសិក្ខាបទំ**

**៣៨២**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា ឧទាយី ឥស្សាសោ ហោតិ, កាកា ចស្ស អមនាបា ហោន្តិ។ សោ កាកេ វិជ្ឈិត្វា វិជ្ឈិត្វា សីសំ ឆិន្ទិត្វា សូលេ បដិបាដិយា ឋបេសិ។ ភិក្ខូ ឯវមាហំសុ – “កេនិមេ, អាវុសោ, កាកា ជីវិតា វោរោបិតា”តិ? “មយា, អាវុសោ។ អមនាបា មេ កាកា”តិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា...បេ.... តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អាយស្មា ឧទាយី សញ្ចិច្ច បាណំ ជីវិតា វោរោបេស្សតី”តិ...បេ.... សច្ចំ កិរ ត្វំ, ឧទាយិ, សញ្ចិច្ច បាណំ ជីវិតា វោរោបេសីតិ? “សច្ចំ , ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម ត្វំ, មោឃបុរិស, សញ្ចិច្ច បាណំ ជីវិតា វោរោបេស្សសិ! នេតំ, មោឃបុរិស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៣៨៣**. “**យោ បន ភិក្ខុ សញ្ចិច្ច បាណំ ជីវិតា វោរោបេយ្យ, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**៣៨៤**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ...បេ.... **ភិក្ខូ**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**សញ្ចិច្ចា**តិ ជានន្តោ សញ្ជានន្តោ ចេច្ច អភិវិតរិត្វា វីតិក្កមោ។

**បាណោ** នាម តិរច្ឆានគតបាណោ វុច្ចតិ។

**ជីវិតា វោរោបេយ្យា**តិ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ឧបច្ឆិន្ទតិ ឧបរោធេតិ សន្តតិំ វិកោបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៣៨៥**. បាណេ បាណសញ្ញី ជីវិតា វោរោបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ បាណេ វេមតិកោ ជីវិតា វោរោបេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ បាណេ អប្បាណសញ្ញី ជីវិតា វោរោបេតិ, អនាបត្តិ។ អប្បាណេ បាណសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អប្បាណេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អប្បាណេ អប្បាណសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**៣៨៦**. អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច, អស្សតិយា, អជានន្តស្ស, នមរណាធិប្បាយស្ស, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

សញ្ចិច្ចសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ បឋមំ។

## ២. សប្បាណកសិក្ខាបទំ

**៣៨៧**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ជានំ សប្បាណកំ ឧទកំ បរិភុញ្ជន្តិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ជានំ សប្បាណកំ ឧទកំ បរិភុញ្ជិស្សន្តី”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, ជានំ សប្បាណកំ ឧទកំ បរិភុញ្ជថាតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, ជានំ សប្បាណកំ ឧទកំ បរិភុញ្ជិស្សថ! នេតំ , មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៣៨៨**. **“យោ បន ភិក្ខុ ជានំ សប្បាណកំ ឧទកំ បរិភុញ្ជេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**៣៨៩**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ… **ភិក្ខូ**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**ជានាតិ** នាម សាមំ វា ជានាតិ, អញ្ញេ វា តស្ស អារោចេន្តិ។ “សប្បាណក”ន្តិ ជានន្តោ, “បរិភោគេន មរិស្សន្តី”តិ ជានន្តោ បរិភុញ្ជតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៣៩០**. សប្បាណកេ សប្បាណកសញ្ញី បរិភុញ្ជតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ សប្បាណកេ វេមតិកោ បរិភុញ្ជតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស ។ សប្បាណកេ អប្បាណកសញ្ញី បរិភុញ្ជតិ, អនាបត្តិ។ អប្បាណកេ សប្បាណកសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អប្បាណកេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អប្បាណកេ អប្បាណកសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**៣៩១**. អនាបត្តិ “សប្បាណក”ន្តិ អជានន្តោ, “អប្បាណក”ន្តិ ជានន្តោ, “បរិភោគេន ន មរិស្សន្តី”តិ ជានន្តោ បរិភុញ្ជតិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

សប្បាណកសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ទុតិយំ។

## ៣. ឧក្កោដនសិក្ខាបទំ

**៣៩២**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ជានំ យថាធម្មំ និហតាធិករណំ បុនកម្មាយ ឧក្កោដេន្តិ – “អកតំ កម្មំ ទុក្កដំ កម្មំ បុន កាតព្ពំ កម្មំ អនិហតំ ទុន្និហតំ បុន និហនិតព្ព”ន្តិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ជានំ យថាធម្មំ និហតាធិករណំ បុនកម្មាយ ឧក្កោដេស្សន្តី”តិ …បេ. … សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, ជានំ យថាធម្មំ និហតាធិករណំ បុនកម្មាយ ឧក្កោដេថា”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, ជានំ យថាធម្មំ និហតាធិករណំ បុនកម្មាយ ឧក្កោដេស្សថ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៣៩៣**. **“យោ បន ភិក្ខុ ជានំ យថាធម្មំ និហតាធិករណំ បុនកម្មាយ ឧក្កោដេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**៣៩៤. យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ…. **ភិក្ខូ**តិ…បេ…. អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**ជានាតិ** នាម សាមំ វា ជានាតិ, អញ្ញេ វា តស្ស អារោចេន្តិ, សោ វា អារោចេតិ។

**យថាធម្មំ** នាម ធម្មេន វិនយេន សត្ថុសាសនេន កតំ, ឯតំ យថាធម្មំ នាម។

**អធិករណំ** នាម ចត្តារិ អធិករណានិ – វិវាទាធិករណំ, អនុវាទាធិករណំ, អាបត្តាធិករណំ, កិច្ចាធិករណំ។

**បុនកម្មាយ ឧក្កោដេយ្យា**តិ “អកតំ កម្មំ ទុក្កដំ កម្មំ បុនកាតព្ពំ កម្មំ អនិហតំ ទុន្និហតំ បុន និហនិតព្ពំ”តិ ឧក្កោដេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៣៩៥**. ធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញី ឧក្កោដេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ធម្មកម្មេ វេមតិកោ ឧក្កោដេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញី ឧក្កោដេតិ, អនាបត្តិ។ អធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មកម្មេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**៣៩៦**. អនាបត្តិ “អធម្មេន វា វគ្គេន វា ន កម្មារហស្ស វា កម្មំ កត”ន្តិ ជានន្តោ ឧក្កោដេតិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ឧក្កោដនសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ តតិយំ។

## ៤. ទុដ្ឋុល្លសិក្ខាបទំ

**៣៩៧**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ សញ្ចេតនិកំ សុក្កវិស្សដ្ឋឹ អាបត្តឹ អាបជ្ជិត្វា ភាតុនោ សទ្ធិវិហារិកស្ស ភិក្ខុនោ អារោចេសិ – “អហំ, អាវុសោ, សញ្ចេតនិកំ សុក្កវិស្សដ្ឋឹ អាបត្តឹ អាបន្នោ។ មា កស្សចិ អារោចេហី”តិ។ តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ សញ្ចេតនិកំ សុក្កវិស្សដ្ឋឹ អាបត្តឹ អាបជ្ជិត្វា សង្ឃំ តស្សា អាបត្តិយា បរិវាសំ យាចិ។ តស្ស សង្ឃោ តស្សា អាបត្តិយា បរិវាសំ អទាសិ។ សោ បរិវសន្តោ តំ ភិក្ខុំ បស្សិត្វា ឯតទវោច – “អហំ, អាវុសោ, សញ្ចេតនិកំ សុក្កវិស្សដ្ឋឹ អាបត្តឹ អាបជ្ជិត្វា សង្ឃំ តស្សា អាបត្តិយា បរិវាសំ យាចឹ, តស្ស មេ សង្ឃោ តស្សា អាបត្តិយា បរិវាសំ អទាសិ, សោហំ បរិវសាមិ, វេទិយាមហំ [វេទយាមហំ (ស្យា.)], អាវុសោ, វេទិយតី”តិ មំ អាយស្មា ធារេតូ”តិ។

“កឹ នុ ខោ, អាវុសោ, យោ អញ្ញោបិ ឥមំ អាបត្តឹ អាបជ្ជតិ សោបិ ឯវំ ករោតី”តិ? “ឯវមាវុសោ”តិ។ “អយំ, អាវុសោ, អាយស្មា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ សញ្ចេតនិកំ សុក្កវិស្សដ្ឋឹ អាបត្តឹ អាបជ្ជិត្វា [អាបជ្ជិ (?)] សោ មេ អារោចេតិ មា កស្សចិ អារោចេហី”តិ។ “កឹ បន ត្វំ, អាវុសោ, បដិច្ឆាទេសី”តិ? “ឯវមាវុសោ”តិ។ អថ ខោ សោ ភិក្ខុ ភិក្ខូនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ…. តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុ ភិក្ខុស្ស ជានំ ទុដ្ឋុល្លំ អាបត្តឹ បដិច្ឆាទេស្សតី”តិ…បេ…. សច្ចំ កិរ ត្វំ, ភិក្ខុ, ភិក្ខុស្ស ជានំ ទុដ្ឋុល្លំ អាបត្តឹ បដិច្ឆាទេសីតិ។ “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…. កថញ្ហិ នាម ត្វំ, មោឃបុរិស, ភិក្ខុស្ស ជានំ ទុដ្ឋុល្លំ អាបត្តឹ បដិច្ឆាទេស្សសិ! នេតំ, មោឃបុរិស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ…. ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៣៩៨**. **“យោ បន ភិក្ខុ ភិក្ខុស្ស ជានំ ទុដ្ឋុល្លំ អាបត្តឹ បដិច្ឆាទេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**៣៩៩. យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ…. **ភិក្ខូ**តិ…បេ…. អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**ភិក្ខុស្សា**តិ អញ្ញស្ស ភិក្ខុស្ស។

**ជានាតិ** នាម សាមំ វា ជានាតិ អញ្ញេ វា តស្ស អារោចេន្តិ, សោ វា អារោចេតិ។

**ទុដ្ឋុល្លា** នាម អាបត្តិ ចត្តារិ ច បារាជិកានិ តេរស ច សង្ឃាទិសេសា។

**បដិច្ឆាទេយ្យា**តិ “ឥមំ ជានិត្វា ចោទេស្សន្តិ, សារេស្សន្តិ ខុំសេស្សន្តិ, វម្ភេស្សន្តិ, មង្កុំ ករិស្សន្តិ នារោចេស្សាមី”តិ ធុរំ និក្ខិត្តមត្តេ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៤០០**. ទុដ្ឋុល្លាយ អាបត្តិយា ទុដ្ឋុល្លាបត្តិសញ្ញី បដិច្ឆាទេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ទុដ្ឋុល្លាយ អាបត្តិយា វេមតិកោ បដិច្ឆាទេតិ , អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ទុដ្ឋុល្លាយ អាបត្តិយា អទុដ្ឋុល្លាបត្តិសញ្ញី បដិច្ឆាទេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អទុដ្ឋុល្លំ អាបត្តិំ បដិច្ឆាទេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នស្ស ទុដ្ឋុល្លំ វា អទុដ្ឋុល្លំ វា អជ្ឈាចារំ បដិច្ឆាទេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អទុដ្ឋុល្លាយ អាបត្តិយា ទុដ្ឋុល្លាបត្តិសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អទុដ្ឋុល្លាយ អាបត្តិយា វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អទុដ្ឋុល្លាយ អាបត្តិយា អទុដ្ឋុល្លាបត្តិសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៤០១**. អនាបត្តិ – “សង្ឃស្ស ភណ្ឌនំ វា កលហោ វា វិគ្គហោ វា វិវាទោ វា ភវិស្សតី”តិ នារោចេតិ, “សង្ឃភេទោ វា សង្ឃរាជិ វា ភវិស្សតី”តិ នារោចេតិ, “អយំ កក្ខឡោ ផរុសោ ជីវិតន្តរាយំ វា ព្រហ្មចរិយន្តរាយំ វា ករិស្សតី”តិ នារោចេតិ, អញ្ញេ បតិរូបេ ភិក្ខូ អបស្សន្តោ នារោចេតិ, នឆាទេតុកាមោ នារោចេតិ, “បញ្ញាយិស្សតិ សកេន កម្មេនា”តិ នារោចេតិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ទុដ្ឋុល្លសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ចតុត្ថំ។

## ៥. ឩនវីសតិវស្សសិក្ខាបទំ

**៤០២**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ។ [ឥទំ វត្ថុ មហាវ. ៩៩] តេន ខោ បន សមយេន រាជគហេ សត្តរសវគ្គិយា ទារកា សហាយកា ហោន្តិ។ ឧបាលិទារកោ តេសំ បាមោក្ខោ ហោតិ។ អថ ខោ ឧបាលិស្ស មាតាបិតូនំ ឯតទហោសិ – “កេន នុ ខោ ឧបាយេន ឧបាលិ អម្ហាកំ អច្ចយេន សុខញ្ច ជីវេយ្យ ន ច កិលមេយ្យា”តិ? អថ ខោ ឧបាលិស្ស មាតាបិតូនំ ឯតទហោសិ – “សចេ ខោ ឧបាលិ លេខំ សិក្ខេយ្យ, ឯវំ ខោ ឧបាលិ អម្ហាកំ អច្ចយេន សុខញ្ច ជីវេយ្យ, ន ច កិលមេយ្យា”តិ។ អថ ខោ ឧបាលិស្ស មាតាបិតូនំ ឯតទហោសិ – “សចេ ខោ ឧបាលិ លេខំ សិក្ខិស្សតិ, អង្គុលិយោ ទុក្ខា ភវិស្សន្តិ។ សចេ ខោ ឧបាលិ គណនំ សិក្ខេយ្យ, ឯវំ ខោ ឧបាលិ អម្ហាកំ អច្ចយេន សុខញ្ច ជីវេយ្យ ន ច កិលមេយ្យា”តិ។ អថ ខោ ឧបាលិស្ស មាតាបិតូនំ ឯតទហោសិ – “សចេ ខោ ឧបាលិ គណនំ សិក្ខិស្សតិ, ឧរស្ស ទុក្ខោ ភវិស្សតិ។ សចេ ខោ ឧបាលិ រូបំ សិក្ខេយ្យ, ឯវំ ខោ ឧបាលិ អម្ហាកំ អច្ចយេន សុខញ្ច ជីវេយ្យ ន ច កិលមេយ្យា”តិ។ អថ ខោ ឧបាលិស្ស មាតាបិតូនំ ឯតទហោសិ – “សចេ ខោ ឧបាលិ រូបំ សិក្ខិស្សតិ, អក្ខីនិ ទុក្ខា ភវិស្សន្តិ។ ឥមេ ខោ សមណា សក្យបុត្តិយា សុខសីលា សុខសមាចារា សុភោជនានិ ភុញ្ជិត្វា និវាតេសុ សយនេសុ សយន្តិ។ សចេ ខោ ឧបាលិ សមណេសុ សក្យបុត្តិយេសុ បព្ពជេយ្យ, ឯវំ ខោ ឧបាលិ អម្ហាកំ អច្ចយេន សុខញ្ច ជីវេយ្យ, ន ច កិលមេយ្យា”តិ។

អស្សោសិ ខោ ឧបាលិទារកោ មាតាបិតូនំ ឥមំ កថាសល្លាបំ។ អថ ខោ ឧបាលិទារកោ យេន តេ ទារកា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា តេ ទារកេ ឯតទវោច – “ឯថ មយំ, អយ្យា, សមណេសុ សក្យបុត្តិយេសុ បព្ពជិស្សាមា”តិ។ “សចេ ខោ ត្វំ, អយ្យ, បព្ពជិស្សសិ, ឯវំ មយម្បិ បព្ពជិស្សាមា”តិ។ អថ ខោ តេ ទារកា ឯកមេកស្ស មាតាបិតរោ ឧបសង្កមិត្វា ឯតទវោចុំ – “អនុជានាថ មំ អគារស្មា អនគារិយំ បព្ពជ្ជាយា”តិ។ អថ ខោ តេសំ ទារកានំ មាតាបិតរោ – “សព្ពេបិមេ ទារកា សមានច្ឆន្ទា កល្យាណាធិប្បាយា”តិ អនុជានឹសុ។ តេ ភិក្ខូ ឧបសង្កមិត្វា បព្ពជ្ជំ យាចឹសុ។ តេ ភិក្ខូ បព្ពាជេសុំ ឧបសម្បាទេសុំ។ តេ រត្តិយា បច្ចូសសមយំ បច្ចុដ្ឋាយ រោទន្តិ – “យាគុំ ទេថ , ភត្តំ ទេថ, ខាទនីយំ ទេថា”តិ។ ភិក្ខូ ឯវមាហំសុ – “អាគមេថ, អាវុសោ, យាវ រត្តិ វិភាយតិ។ សចេ យាគុ ភវិស្សតិ, បិវិស្សថ។ សចេ ភត្តំ ភវិស្សតិ, ភុញ្ជិស្សថ។ សចេ ខាទនីយំ ភវិស្សតិ, ខាទិស្សថ។ នោ ចេ ភវិស្សតិ យាគុ វា ភត្តំ វា ខាទនីយំ វា, បិណ្ឌាយ ចរិត្វា ភុញ្ជិស្សថា”តិ។ ឯវម្បិ ខោ តេ ភិក្ខូ ភិក្ខូហិ វុច្ចមានា រោទន្តិយេវ – “យាគុំ ទេថ, ភត្តំ ទេថ, ខាទនីយំ ទេថា”តិ។ សេនាសនំ ឩហទន្តិបិ ឧម្មិហន្តិបិ។

អស្សោសិ ខោ ភគវា រត្តិយា បច្ចូសសមយំ បច្ចុដ្ឋាយ ទារកសទ្ទំ។ សុត្វាន អាយស្មន្តំ អានន្ទំ អាមន្តេសិ – “កឹ នុ ខោ សោ, អានន្ទ, ទារកសទ្ទោ”តិ? អថ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មឹ និទានេ ឯតស្មឹ បករណេ ភិក្ខុសង្ឃំ សន្និបាតាបេត្វា ភិក្ខូ បដិបុច្ឆិ – “សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខូ ជានំ ឩនវីសតិវស្សំ បុគ្គលំ ឧបសម្បាទេន្តី”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ.… កថញ្ហិ នាម តេ, ភិក្ខវេ, មោឃបុរិសា ជានំ ឩនវីសតិវស្សំ បុគ្គលំ ឧបសម្បាទេស្សន្តិ! ឩនកវីសតិវស្សោ, ភិក្ខវេ, បុគ្គលោ អក្ខមោ ហោតិ សីតស្ស ឧណ្ហស្ស ជិឃច្ឆាយ បិបាសាយ ឌំសមកសវាតាតបសរីសបសម្ផស្សានំ ទុរុត្តានំ ទុរាគតានំ វចនបថានំ ឧប្បន្នានំ សារីរិកានំ វេទនានំ ទុក្ខានំ តិព្ពានំ ខរានំ កដុកានំ អសាតានំ អមនាបានំ បាណហរានំ អនធិវាសកជាតិកោ ហោតិ។ វីសតិវស្សោវ ខោ, ភិក្ខវេ, បុគ្គលោ ខមោ ហោតិ សីតស្ស ឧណ្ហស្ស…

បេ.… បាណហរានំ អធិវាសកជាតិកោ ហោតិ។ នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ.… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៤០៣**. **“យោ បន ភិក្ខុ ជានំ ឩនវីសតិវស្សំ បុគ្គលំ ឧបសម្បាទេយ្យ, សោ ច បុគ្គលោ អនុបសម្បន្នោ , តេ ច ភិក្ខូ គារយ្ហា, ឥទំ តស្មិំ បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**៤០៤**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ.… **ភិក្ខូ**តិ…បេ.… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**ជានាតិ** នាម សាមំ វា ជានាតិ, អញ្ញេ វា តស្ស អារោចេន្តិ, សោ វា អារោចេតិ។

**ឩនវីសតិវស្សោ** នាម អប្បត្តវីសតិវស្សោ។

“ឧបសម្បាទេស្សាមី”តិ គណំ វា អាចរិយំ វា បត្តំ វា ចីវរំ វា បរិយេសតិ, សីមំ វា សម្មន្នតិ [សម្មនតិ (ក.)], អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ញត្តិយា ទុក្កដំ។ ទ្វីហិ កម្មវាចាហិ ទុក្កដា។ កម្មវាចាបរិយោសានេ ឧបជ្ឈាយស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ គណស្ស ច អាចរិយស្ស ច អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៤០៥**. ឩនវីសតិវស្សេ ឩនវីសតិវស្សសញ្ញី ឧបសម្បាទេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឩនវីសតិវស្សេ វេមតិកោ ឧបសម្បាទេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ឩនវីសតិវស្សេ បរិបុណ្ណវីសតិវស្សសញ្ញី ឧបសម្បាទេតិ, អនាបត្តិ។ បរិបុណ្ណវីសតិវស្សេ ឩនវីសតិវស្សសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ បរិបុណ្ណវីសតិវស្សេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ បរិបុណ្ណវីសតិវស្សេ បរិបុណ្ណវីសតិវស្សសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**៤០៦**. អនាបត្តិ ឩនវីសតិវស្សំ បរិបុណ្ណវីសតិវស្សសញ្ញី ឧបសម្បាទេតិ, បរិបុណ្ណវីសតិវស្សំ បរិបុណ្ណវីសតិវស្សសញ្ញី ឧបសម្បាទេតិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ឩនវីសតិវស្សសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ បញ្ចមំ។

## ៦. ថេយ្យសត្ថសិក្ខាបទំ

**៤០៧**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ សត្ថោ រាជគហា បដិយាលោកំ គន្តុកាមោ ហោតិ។ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ តេ មនុស្សេ ឯតទវោច – “អហម្បាយស្មន្តេហិ សទ្ធិំ គមិស្សាមី”តិ។ “មយំ ខោ, ភន្តេ, សុង្កំ បរិហរិស្សាមា”តិ។ “បជានាថាវុសោ”តិ។ អស្សោសុំ ខោ កម្មិយា [កម្មិកា (សី. ស្យា.)] – “សត្ថោ កិរ សុង្កំ បរិហរិស្សតី”តិ។ តេ មគ្គេ បរិយុដ្ឋឹសុ។ អថ ខោ តេ កម្មិកា តំ សត្ថំ គហេត្វា អច្ឆិន្ទិត្វា តំ ភិក្ខុំ ឯតទវោចុំ – “កិស្ស ត្វំ, ភន្តេ, ជានំ ថេយ្យសត្ថេន សទ្ធិំ គច្ឆសី”តិ? បលិពុន្ធេត្វា មុញ្ចឹសុ។ អថ ខោ សោ ភិក្ខុ សាវត្ថិំ គន្ត្វា ភិក្ខូនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ.… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុ ជានំ ថេយ្យសត្ថេន សទ្ធិំ សំវិធាយ ឯកទ្ធានមគ្គំ បដិបជ្ជិស្សតី”តិ…បេ.… សច្ចំ កិរ ត្វំ, ភិក្ខុ, ជានំ ថេយ្យសត្ថេន សទ្ធិំ សំវិធាយ ឯកទ្ធានមគ្គំ បដិបជ្ជសីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ.… កថញ្ហិ នាម ត្វំ, មោឃបុរិស, ជានំ ថេយ្យសត្ថេន សទ្ធិំ សំវិធាយ ឯកទ្ធានមគ្គំ បដិបជ្ជិស្សសិ! នេតំ, មោឃបុរិស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ.… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៤០៨**. **“យោ បន ភិក្ខុ ជានំ ថេយ្យសត្ថេន សទ្ធិំ សំវិធាយ ឯកទ្ធានមគ្គំ បដិបជ្ជេយ្យ, អន្តមសោ គាមន្តរម្បិ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**៤០៩**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ.… **ភិក្ខូ**តិ…បេ.… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**ជានាតិ** នាម សាមំ វា ជានាតិ, អញ្ញេ វា តស្ស អារោចេន្តិ, សោ វា អារោចេតិ។

**ថេយ្យសត្ថោ** នាម ចោរា កតកម្មា វា ហោន្តិ អកតកម្មា វា, រាជានំ វា ថេយ្យំ គច្ឆន្តិ សុង្កំ វា បរិហរន្តិ។

**សទ្ធិន្តិ** ឯកតោ។

**សំវិធាយាតិ** – “គច្ឆាមាវុសោ, គច្ឆាម ភន្តេ; គច្ឆាម ភន្តេ, គច្ឆាមាវុសោ, អជ្ជ វា ហិយ្យោ វា បរេ វា គច្ឆាមា”តិ សំវិទហតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**អន្តមសោ គាមន្តរម្បីតិ** កុក្កុដសម្បាតេ គាមេ គាមន្តរេ គាមន្តរេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អគាមកេ អរញ្ញេ អទ្ធយោជនេ អទ្ធយោជនេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៤១០**. ថេយ្យសត្ថេ ថេយ្យសត្ថសញ្ញី សំវិធាយ ឯកទ្ធានមគ្គំ បដិបជ្ជតិ, អន្តមសោ គាមន្តរម្បិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ថេយ្យសត្ថេ វេមតិកោ សំវិធាយ ឯកទ្ធានមគ្គំ បដិបជ្ជតិ, អន្តមសោ គាមន្តរម្បិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ថេយ្យសត្ថេ អថេយ្យសត្ថសញ្ញី សំវិធាយ ឯកទ្ធានមគ្គំ បដិបជ្ជតិ, អន្តមសោ គាមន្តរម្បិ, អនាបត្តិ។ ភិក្ខុ សំវិទហតិ, មនុស្សា ន សំវិទហន្តិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អថេយ្យសត្ថេ ថេយ្យសត្ថសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អថេយ្យសត្ថេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អថេយ្យសត្ថេ អថេយ្យសត្ថសញ្ញី អនាបត្តិ។

**៤១១**. អនាបត្តិ អសំវិទហិត្វា គច្ឆតិ, មនុស្សា សំវិទហន្តិ ភិក្ខុ ន សំវិទហតិ, វិសង្កេតេន គច្ឆតិ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ថេយ្យសត្ថសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ឆដ្ឋំ។

## ៧. សំវិធានសិក្ខាបទំ

**៤១២**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ កោសលេសុ ជនបទេ សាវត្ថិំ គច្ឆន្តោ អញ្ញតរេន គាមទ្វារេន អតិក្កមតិ។ អញ្ញតរា ឥត្ថី សាមិកេន សហ ភណ្ឌិត្វា គាមតោ និក្ខមិត្វា តំ ភិក្ខុំ បស្សិត្វា ឯតទវោច – “កហំ, ភន្តេ, អយ្យោ គមិស្សតី”តិ? “សាវត្ថិំ ខោ អហំ, ភគិនិ, គមិស្សាមី”តិ។ “អហំ អយ្យេន សទ្ធិំ គមិស្សាមី”តិ។ “ឯយ្យាសិ, ភគិនី”តិ។ អថ ខោ តស្សា ឥត្ថិយា សាមិកោ គាមតោ និក្ខមិត្វា មនុស្សេ បុច្ឆិ – “អបាយ្យោ [អបយ្យា (សី. ស្យា.)] ឯវរូបិំ ឥត្ថិំ បស្សេយ្យាថា”តិ? “ឯសាយ្យោ, បព្ពជិតេន សហ គច្ឆតី”តិ។ អថ ខោ សោ បុរិសោ អនុពន្ធិត្វា តំ ភិក្ខុំ គហេត្វា អាកោដេត្វា មុញ្ចិ។ អថ ខោ សោ ភិក្ខុ អញ្ញតរស្មិំ រុក្ខមូលេ បធូបេន្តោ និសីទិ។ អថ ខោ សា ឥត្ថី តំ បុរិសំ ឯតទវោច – “នាយ្យោ សោ ភិក្ខុ មំ និប្បាតេសិ; អបិច, អហមេវ តេន ភិក្ខុនា សទ្ធិំ គច្ឆាមិ; អការកោ សោ ភិក្ខុ; គច្ឆ, នំ ខមាបេហី”តិ។ អថ ខោ សោ បុរិសោ តំ ភិក្ខុំ ខមាបេសិ។ អថ ខោ សោ ភិក្ខុ សាវត្ថិំ គន្ត្វា ភិក្ខូនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ.… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុ មាតុគាមេន សទ្ធិំ សំវិធាយ ឯកទ្ធានមគ្គំ បដិបជ្ជិស្សតី”តិ…បេ.… សច្ចំ កិរ ត្វំ, ភិក្ខុ, មាតុគាមេន សទ្ធិំ សំវិធាយ ឯកទ្ធានមគ្គំ បដិបជ្ជសីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ.… កថញ្ហិ នាម ត្វំ, មោឃបុរិស, មាតុគាមេន សទ្ធិំ សំវិធាយ ឯកទ្ធានមគ្គំ បដិបជ្ជិស្សសិ! នេតំ, មោឃបុរិស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ.… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ, ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៤១៣**. **“យោ បន ភិក្ខុ មាតុគាមេន សទ្ធិំ សំវិធាយ ឯកទ្ធានមគ្គំ បដិបជ្ជេយ្យ, អន្តមសោ គាមន្តរម្បិ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**៤១៤**. **យោ បនាតិ** យោ យាទិសោ…បេ.… **ភិក្ខូតិ**…បេ.… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**មាតុគាមោ** នាម មនុស្សិត្ថី, ន យក្ខី ន បេតី ន តិរច្ឆានគតា វិញ្ញូ បដិពលា សុភាសិតទុព្ភាសិតំ ទុដ្ឋុល្លាទុដ្ឋុល្លំ អាជានិតុំ។

**សទ្ធិន្តិ** ឯកតោ។

**សំវិធាយាតិ** – “គច្ឆាម ភគិនិ, គច្ឆាមាយ្យ, គច្ឆាមាយ្យ, គច្ឆាម ភគិនិ, អជ្ជ វា ហិយ្យោ វា បរេ វា គច្ឆាមា”តិ សំវិទហតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**អន្តមសោ គាមន្តរម្បីតិ** កុក្កុដសម្បាតេ គាមេ គាមន្តរេ គាមន្តរេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អគាមកេ អរញ្ញេ អទ្ធយោជនេ អទ្ធយោជនេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៤១៥**. មាតុគាមេ មាតុគាមសញ្ញី សំវិធាយ ឯកទ្ធានមគ្គំ បដិបជ្ជតិ, អន្តមសោ គាមន្តរម្បិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ មាតុគាមេ វេមតិកោ សំវិធាយ ឯកទ្ធានមគ្គំ បដិបជ្ជតិ, អន្តមសោ គាមន្តរម្បិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ មាតុគាមេ អមាតុគាមសញ្ញី សំវិធាយ ឯកទ្ធានមគ្គំ បដិបជ្ជតិ, អន្តមសោ គាមន្តរម្បិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

ភិក្ខុ សំវិទហតិ មាតុគាមោ ន សំវិទហតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ យក្ខិយា វា បេតិយា បណ្ឌកេន វា តិរច្ឆានគតមនុស្សវិគ្គហិត្ថិយា វា សទ្ធិំ សំវិធាយ ឯកទ្ធានមគ្គំ បដិបជ្ជតិ, អន្តមសោ គាមន្តរម្បិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អមាតុគាមេ មាតុគាមសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អមាតុគាមេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អមាតុគាមេ អមាតុគាមសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**៤១៦**. អនាបត្តិ អសំវិទហិត្វា គច្ឆតិ, មាតុគាមោ សំវិទហតិ ភិក្ខុ ន សំវិទហតិ, វិសង្កេតេន គច្ឆតិ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

សំវិធានសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ សត្តមំ។

## ៨. អរិដ្ឋសិក្ខាបទំ

**៤១៧**. [តទំ វត្ថុ ចូឡវ. ៦៥; ម. និ. ១.២៣៤] តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អរិដ្ឋស្ស នាម ភិក្ខុនោ គទ្ធពាធិបុព្ពស្ស [គន្ធពាធិបុព្ពស្ស (ស្យា. ក.)] ឯវរូបំ បាបកំ ទិដ្ឋិគតំ ឧប្បន្នំ ហោតិ – “តថាហំ ភគវតា ធម្មំ ទេសិតំ អាជានាមិ យថា យេមេ អន្តរាយិកា ធម្មា វុត្តា ភគវតា តេ បដិសេវតោ នាលំ អន្តរាយាយា”តិ។ អស្សោសុំ ខោ សម្ពហុលា ភិក្ខូ – “អរិដ្ឋស្ស កិរ នាម ភិក្ខុនោ គទ្ធពាធិបុព្ពស្ស ឯវរូបំ បាបកំ ទិដ្ឋិគតំ ឧប្បន្នំ – ‘តថាហំ ភគវតា ធម្មំ ទេសិតំ អាជានាមិ, យថា យេមេ អន្តរាយិកា ធម្មា វុត្តា ភគវតា, តេ បដិសេវតោ នាលំ អន្តរាយាយា’”តិ។ អថ ខោ តេ ភិក្ខូ យេន អរិដ្ឋោ ភិក្ខុ គទ្ធពាធិបុព្ពោ តេនុបសង្កមឹសុ; ឧបសង្កមិត្វា អរិដ្ឋំ ភិក្ខុំ គទ្ធពាធិបុព្ពំ ឯតទវោចុំ – “សច្ចំ កិរ តេ, អាវុសោ អរិដ្ឋ, ឯវរូបំ បាបកំ ទិដ្ឋិគតំ ឧប្បន្នំ – ‘តថាហំ ភគវតា ធម្មំ ទេសិតំ អាជានាមិ, យថា យេមេ អន្តរាយិកា ធម្មា វុត្តា ភគវតា, តេ បដិសេវតោ នាលំ អន្តរាយាយា’”តិ? “ឯវំព្យាខោ អហំ, អាវុសោ, ភគវតា ធម្មំ ទេសិតំ អាជានាមិ – ‘យថា យេមេ អន្តរាយិកា ធម្មា វុត្តា ភគវតា តេ បដិសេវតោ នាលំ អន្តរាយាយា’”តិ។

“មា, អាវុសោ អរិដ្ឋ, ឯវំ អវច។ មា ភគវន្តំ អព្ភាចិក្ខិ។ ន ហិ សាធុ ភគវតោ អព្ភក្ខានំ [អព្ភាចិក្ខនំ (ឥតិបិ)]។ ន ហិ ភគវា ឯវំ វទេយ្យ ។ អនេកបរិយាយេនាវុសោ អរិដ្ឋ, អន្តរាយិកា ធម្មា អន្តរាយិកា វុត្តា ភគវតា។ អលញ្ច បន តេ បដិសេវតោ អន្តរាយាយ។ អប្បស្សាទា កាមា វុត្តា ភគវតា ពហុទុក្ខា ពហុបាយាសា, អាទីនវោ ឯត្ថ ភិយ្យោ។ អដ្ឋិកង្កលូបមា កាមា វុត្តា ភគវតា ពហុទុក្ខា ពហុបាយាសា, អាទីនវោ ឯត្ថ ភិយ្យោ។ មំសបេសូបមា កាមា វុត្តា ភគវតា...បេ.... តិណុក្កូបមា កាមា វុត្តា ភគវតា... អង្គារកាសូបមា កាមា វុត្តា ភគវតា... សុបិនកូបមា កាមា វុត្តា ភគវតា... យាចិតកូបមា កាមា វុត្តា ភគវតា... រុក្ខផលូបមា កាមា វុត្តា ភគវតា... អសិសូនូបមា កាមា វុត្តា ភគវតា... សត្តិសូលូបមា កាមា វុត្តា ភគវតា... សប្បសិរូបមា កាមា វុត្តា ភគវតា ពហុទុក្ខា ពហុបាយាសា, អាទីនវោ ឯត្ថ ភិយ្យោ”តិ។

ឯវម្បិ ខោ អរិដ្ឋោ ភិក្ខុ គទ្ធពាធិបុព្ពោ តេហិ ភិក្ខូហិ វុច្ចមានោ តថេវ តំ បាបកំ ទិដ្ឋិគតំ ថាមសា បរាមាសា អភិនិវិស្ស វោហរតិ – “ឯវំព្យាខោ អហំ, អាវុសោ, ភគវតា ធម្មំ ទេសិតំ អាជានាមិ, – ‘យថា យេមេ អន្តរាយិកា ធម្មា វុត្តា ភគវតា, តេ បដិសេវតោ នាលំ អន្តរាយាយា’”តិ។ យតោ ច ខោ តេ ភិក្ខូ នាសក្ខឹសុ អរិដ្ឋំ ភិក្ខុំ គទ្ធពាធិបុព្ពំ ឯតស្មា បាបកា ទិដ្ឋិគតា វិវេចេតុំ, អថ ខោ តេ ភិក្ខូ យេន ភគវា តេនុបសង្កមឹសុ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មឹ និទានេ ឯតស្មឹ បករណេ ភិក្ខុសង្ឃំ សន្និបាតាបេត្វា អរិដ្ឋំ ភិក្ខុំ គទ្ធពាធិបុព្ពំ បដិបុច្ឆិ – “សច្ចំ កិរ តេ, អរិដ្ឋ, ឯវរូបំ បាបកំ ទិដ្ឋិគតំ ឧប្បន្នំ – ‘តថាហំ ភគវតា ធម្មំ ទេសិតំ អាជានាមិ យថា យេមេ អន្តរាយិកា ធម្មា វុត្តា ភគវតា តេ បដិសេវតោ នាលំ អន្តរាយាយា’”តិ ? “ឯវំព្យាខោ អហំ, ភន្តេ, ភគវតា ធម្មំ ទេសិតំ អាជានាមិ – ‘យថា យេមេ អន្តរាយិកា ធម្មា វុត្តា ភគវតា តេ បដិសេវតោ នាលំ អន្តរាយាយា’”តិ។

កស្ស នុ ខោ នាម ត្វំ, មោឃបុរិស, មយា ឯវំ ធម្មំ ទេសិតំ អាជានាសិ? ននុ មយា, មោឃបុរិស, អនេកបរិយាយេន អន្តរាយិកា ធម្មា អន្តរាយិកា វុត្តា។ អលញ្ច បន តេ បដិសេវតោ អន្តរាយាយ។ អប្បស្សាទា កាមា

វុត្តា មយា ពហុទុក្ខា ពហុបាយាសា, អាទីនវោ ឯត្ថ ភិយ្យោ។ អដ្ឋិកង្កលូបមា កាមា វុត្តា មយា...បេ.... មំសបេសូបមា កាមា វុត្តា មយា... តិណុក្កូបមា កាមា វុត្តា មយា... អង្គារកាសូបមា កាមា វុត្តា មយា... សុបិនកូបមា កាមា វុត្តា មយា... យាចិតកូបមា កាមា វុត្តា មយា... រុក្ខផលូបមា កាមា វុត្តា មយា... អសិសូនូបមា កាមា វុត្តា មយា... សត្តិសូលូបមា កាមា វុត្តា មយា... សប្បសិរូបមា កាមា វុត្តា មយា ពហុទុក្ខា ពហុបាយាសា, អាទីនវោ ឯត្ថ ភិយ្យោ។ អថ ច បន ត្វំ, មោឃបុរិស, អត្តនា ទុគ្គហិតេន អម្ហេ ចេវ អព្ភាចិក្ខសិ, អត្តានញ្ច ខណសិ, ពហុញ្ច អបុញ្ញំ បសវសិ។ តញ្ហិ តេ, មោឃបុរិស, ភវិស្សតិ ទីឃរត្តំ អហិតាយ ទុក្ខាយ។ នេតំ, មោឃបុរិស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ....។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៤១៨. "យោ បន ភិក្ខុ ឯវំ វទេយ្យ – 'តថាហំ ភគវតា ធម្មំ ទេសិតំ អាជានាមិ, យថា យេមេ អន្តរាយិកា ធម្មា វុត្តា ភគវតា, តេ បដិសេវតោ នាលំ អន្តរាយាយា'តិ សោ ភិក្ខុ ភិក្ខូហិ ឯវមស្ស វចនីយោ – 'មាយស្មា ឯវំ អវច, មា ភគវន្តំ អព្ភាចិក្ខិ, ន ហិ សាធុ ភគវតោ អព្ភក្ខានំ, ន ហិ ភគវា ឯវំ វទេយ្យ, អនេកបរិយាយេនាវុសោ, អន្តរាយិកា ធម្មា អន្តរាយិកា វុត្តា ភគវតា, អលញ្ច បន តេ បដិសេវតោ អន្តរាយាយា'តិ។ ឯវញ្ច [ឯវញ្ច បន (ក.)] សោ ភិក្ខុ ភិក្ខូហិ វុច្ចមានោ តថេវ បគ្គណ្ហេយ្យ, សោ ភិក្ខុ ភិក្ខូហិ យាវតតិយំ សមនុភាសិតព្ពោ តស្ស បដិនិស្សគ្គាយ។ យាវតតិយញ្ចេ សមនុភាសិយមានោ តំ បដិនិស្សជ្ជេយ្យ, ឥច្ចេតំ កុសលំ, នោ ចេ បដិនិស្សជ្ជេយ្យ, បាចិត្តិយ"ន្តិ។**

**៤១៩. យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ...បេ.... **ភិក្ខូ**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**ឯវំ វទេយ្យា**តិ – "តថាហំ ភគវតា ធម្មំ ទេសិតំ អាជានាមិ, យថា យេមេ អន្តរាយិកា ធម្មា វុត្តា ភគវតា តេ បដិសេវតោ នាលំ អន្តរាយាយា"តិ។

**សោ ភិក្ខូ**តិ យោ សោ ឯវំវាទី ភិក្ខុ។

**ភិក្ខូហី**តិ អញ្ញេហិ ភិក្ខូហិ។ យេ បស្សន្តិ យេ សុណន្តិ តេហិ វត្តព្ពោ – "មាយស្មា ឯវំ អវច, មា ភគវន្តំ អព្ភាចិក្ខិ, ន ហិ សាធុ ភគវតោ អព្ភក្ខានំ, ន ហិ ភគវា ឯវំ វទេយ្យ, អនេកបរិយាយេនាវុសោ អន្តរាយិកា ធម្មា អន្តរាយិកា វុត្តា ភគវតា។ អលញ្ច បន តេ បដិសេវតោ អន្តរាយាយា"តិ។ ទុតិយម្បិ វត្តព្ពោ។ តតិយម្បិ វត្តព្ពោ។ សចេ បដិនិស្សជ្ជតិ , ឥច្ចេតំ កុសលំ; នោ ចេ បដិនិស្សជ្ជតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ សុត្វា ន វទន្តិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ សោ ភិក្ខុ **សង្ឃមជ្ឈម្បិ** អាកឌ្ឍិត្វា វត្តព្ពោ – "មាយស្មា ឯវំ អវច, មា ភគវន្តំ អព្ភាចិក្ខិ, ន ហិ សាធុ ភគវតោ អព្ភក្ខានំ, ន ហិ ភគវា ឯវំ វទេយ្យ, អនេកបរិយាយេនាវុសោ អន្តរាយិកា ធម្មា អន្តរាយិកា វុត្តា ភគវតា។ អលញ្ច បន តេ បដិសេវតោ អន្តរាយាយា"តិ។ ទុតិយម្បិ វត្តព្ពោ។ តតិយម្បិ វត្តព្ពោ។ សចេ បដិនិស្សជ្ជតិ, ឥច្ចេតំ កុសលំ។ នោ ចេ បដិនិស្សជ្ជតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ សោ ភិក្ខុ សមនុភាសិតព្ពោ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, សមនុភាសិតព្ពោ។ ព្យត្តេន ភិក្ខុនា បដិពលេន សង្ឃោ ញាបេតព្ពោ –

**៤២០**. "សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ។ ឥត្ថន្នាមស្ស ភិក្ខុនោ ឯវរូបំ បាបកំ ទិដ្ឋិគតំ ឧប្បន្នំ – 'តថាហំ ភគវតា ធម្មំ ទេសិតំ អាជានាមិ, យថា យេមេ អន្តរាយិកា ធម្មា វុត្តា ភគវតា, តេ បដិសេវតោ នាលំ អន្តរាយាយា'តិ។ សោ តំ ទិដ្ឋិំ ន បដិនិស្សជ្ជតិ។ យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ, សង្ឃោ ឥត្ថន្នាមំ ភិក្ខុំ សមនុភាសេយ្យ – តស្សា ទិដ្ឋិយា បដិនិស្សគ្គាយ។ ឯសា ញត្តិ។

"សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ។ ឥត្ថន្នាមស្ស ភិក្ខុនោ ឯវរូបំ បាបកំ ទិដ្ឋិគតំ ឧប្បន្នំ – 'តថាហំ ភគវតា ធម្មំ ទេសិតំ អាជានាមិ, យថា យេមេ អន្តរាយិកា ធម្មា វុត្តា ភគវតា, តេ បដិសេវតោ នាលំ អន្តរាយាយា'តិ។ សោ តំ ទិដ្ឋិំ ន បដិនិស្សជ្ជតិ។ សង្ឃោ ឥត្ថន្នាមំ ភិក្ខុំ សមនុភាសតិ តស្សា ទិដ្ឋិយា បដិនិស្សគ្គាយ។ យស្សាយស្មតោ ខមតិ ឥត្ថន្នាមស្ស ភិក្ខុនោ សមនុភាសនា, តស្សា ទិដ្ឋិយា បដិនិស្សគ្គាយ, សោ តុណ្ហស្ស; យស្ស នក្ខមតិ, សោ ភាសេយ្យ។

"ទុតិយម្បិ ឯតមត្ថំ វទាមិ...បេ.... តតិយម្បិ ឯតមត្ថំ វទាមិ – "សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ។ ឥត្ថន្នាមស្ស ភិក្ខុនោ ឯវរូបំ បាបកំ ទិដ្ឋិគតំ ឧប្បន្នំ – 'តថាហំ ភគវតា ធម្មំ ទេសិតំ អាជានាមិ យថា យេមេ អន្តរាយិកា ធម្មា វុត្តា ភគវតា តេ បដិសេវតោ នាលំ អន្តរាយាយា'តិ ។ សោ តំ ទិដ្ឋិំ ន បដិនិស្សជ្ជតិ។ សង្ឃោ ឥត្ថន្នាមំ ភិក្ខុំ សមនុភាសតិ តស្សា ទិដ្ឋិយា បដិនិស្សគ្គាយ។ យស្សាយស្មតោ ខមតិ ឥត្ថន្នាមស្ស ភិក្ខុនោ សមនុភាសនា, តស្សា ទិដ្ឋិយា បដិនិស្សគ្គាយ, សោ តុណ្ហស្ស; យស្ស នក្ខមតិ, សោ ភាសេយ្យ។

“សមនុភដ្ឋោ សង្ឃេន ឥត្ថន្នាមោ ភិក្ខុ, តស្សា ទិដ្ឋិយា បដិនិស្សគ្គាយ។ ខមតិ សង្ឃស្ស, តស្មា តុណ្ហី, ឯវមេតំ ធារយាមី”តិ។

ញត្តិយា ទុក្កដំ។ ទ្វីហិ កម្មវាចាហិ ទុក្កដា។ កម្មវាចាបរិយោសានេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៤២១**. ធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញី ន បដិនិស្សជ្ជតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ធម្មកម្មេ វេមតិកោ ន បដិនិស្សជ្ជតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស ធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញី ន បដិនិស្សជ្ជតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មកម្មេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៤២២**. អនាបត្តិ អសមនុភាសន្តស្ស, បដិនិស្សជ្ជន្តស្ស, ឧម្មត្តកស្សាតិ។

អរិដ្ឋសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ អដ្ឋមំ។

## ៨. ឧក្ខិត្តសម្ភោគសិក្ខាបទំ

**៤២៣**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ជានំ តថាវាទិនា អរិដ្ឋេន ភិក្ខុនា [ភិក្ខុនា គទ្ធពាធិបុព្ពេន (?)] អកដានុធម្មេន តំ ទិដ្ឋិំ អប្បដិនិស្សដ្ឋេន សទ្ធិំ សម្ភុញ្ជន្តិបិ សំវសន្តិបិ សហាបិ សេយ្យំ កប្បេន្តិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា...បេ.... តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ជានំ តថាវាទិនា អរិដ្ឋេន ភិក្ខុនា [ភិក្ខុនា គទ្ធពាធិបុព្ពេន (?)] អកដានុធម្មេន តំ ទិដ្ឋិំ អប្បដិនិស្សដ្ឋេន សទ្ធិំ សម្ភុញ្ជិស្សន្តិបិ សំវសិស្សន្តិបិ សហាបិ សេយ្យំ កប្បេស្សន្តីតិ...បេ.... សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, ជានំ តថាវាទិនា អរិដ្ឋេន ភិក្ខុនា [ភិក្ខុនា គទ្ធពាធិបុព្ពេន (?)] អកដានុធម្មេន តំ ទិដ្ឋិំ អប្បដិនិស្សដ្ឋេន សទ្ធិំ សម្ភុញ្ជថាបិ សំវសថាបិ សហាបិ សេយ្យំ កប្បេថាតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, ជានំ តថាវាទិនា អរិដ្ឋេន ភិក្ខុនា [ភិក្ខុនា គទ្ធពាធិបុព្ពេន (?)] អកដានុធម្មេន តំ ទិដ្ឋិំ អប្បដិនិស្សដ្ឋេន សទ្ធិំ សម្ភុញ្ជិស្សថាបិ សំវសិស្សថាបិ សហាបិ សេយ្យំ កប្បេស្សថ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៤២៤**. **“យោ បន ភិក្ខុ ជានំ តថាវាទិនា ភិក្ខុនា អកដានុធម្មេន តំ ទិដ្ឋិំ អប្បដិនិស្សដ្ឋេន សទ្ធិំ សម្ភុញ្ជេយ្យ វា សំវសេយ្យ វា សហ វា សេយ្យំ កប្បេយ្យ, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**៤២៥**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ...បេ.... **ភិក្ខូ**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**ជានាតិ** នាម សាមំ វា ជានាតិ, អញ្ញេ វា តស្ស អារោចេន្តិ, សោ វា អារោចេតិ។

**តថាវាទិនា**តិ – “តថាហំ ភគវតា ធម្មំ ទេសិតំ អាជានាមិ, យថា យេមេ អន្តរាយិកា ធម្មា វុត្តា ភគវតា, តេ បដិសេវតោ នាលំ អន្តរាយាយា”តិ ឯវំ វាទិនា។

**អកដានុធម្មោ** នាម ឧក្ខិត្តោ អនោសារិតោ។

**តំ ទិដ្ឋិំ អប្បដិនិស្សដ្ឋេន សទ្ធិ**ន្តិ ឯតំ ទិដ្ឋិំ អប្បដិនិស្សដ្ឋេន សទ្ធិំ។

**សម្ភុញ្ជេយ្យ វា**តិ សម្ភោគោ នាម ទ្វេ សម្ភោគា – អាមិសសម្ភោគោ ច ធម្មសម្ភោគោ ច។ **អាមិសសម្ភោគោ** នាម អាមិសំ ទេតិ វា បដិគ្គណ្ហាតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ **ធម្មសម្ភោគោ** នាម ឧទ្ទិសតិ វា ឧទ្ទិសាបេតិ វា, បទេន ឧទ្ទិសតិ វា ឧទ្ទិសាបេតិ វា, បទេ បទេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អក្ខរាយ ឧទ្ទិសតិ វា ឧទ្ទិសាបេតិ វា, អក្ខរក្ខរាយ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**សំវសេយ្យ វា**តិ ឧក្ខិត្តកេន សទ្ធិំ ឧបោសថំ វា បវារណំ វា សង្ឃកម្មំ វា ករោតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**សហ វា សេយ្យំ កប្បេយ្យា**តិ ឯកច្ឆន្នេ ឧក្ខិត្តកេ និបន្នេ ភិក្ខុ និបជ្ជតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ភិក្ខុ និបន្នេ ឧក្ខិត្តកោ និបជ្ជតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧភោ វា និបជ្ជន្តិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧដ្ឋហិត្វា បុនប្បុនំ និបជ្ជន្តិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៤២៦**. ឧក្ខិត្តកេ ឧក្ខិត្តកសញ្ញី សម្ភុញ្ជតិ វា សំវសតិ វា សហ វា សេយ្យំ កប្បេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧក្ខិត្តកេ វេមតិកោ សម្ភុញ្ជតិ វា សំវសតិ វា សហ វា សេយ្យំ កប្បេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ឧក្ខិត្តកេ អនុក្ខិត្តកសញ្ញី សម្ភុញ្ជតិ វា សំវសតិ វា សហ វា សេយ្យំ កប្បេតិ, អនាបត្តិ ។ អនុក្ខិត្តកេ ឧក្ខិត្តកសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុក្ខិត្តកេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុក្ខិត្តកេ អនុក្ខិត្តកសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**៤២៧**. អនាបត្តិ អនុក្ខិត្តោតិ ជានាតិ, ឧក្ខិត្តោ ឱសារិតោតិ ជានាតិ, ឧក្ខិត្តោ តំ ទិដ្ឋឹ បដិនិស្សដ្ឋោតិ ជានាតិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ឧក្ខិត្តសម្ភោគសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ នវមំ។

### ១០. កណ្ដកសិក្ខាបទំ

**៤២៨**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន កណ្ដកស្ស [កណ្ឋកស្ស (ស្យា. ក.)] នាម សមណុទ្ទេសស្ស ឯវរូបំ បាបកំ ទិដ្ឋិគតំ ឧប្បន្នំ ហោតិ – “តថាហំ ភគវតា ធម្មំ ទេសិតំ អាជានាមិ, យថា យេមេ អន្តរាយិកា ធម្មា វុត្តា ភគវតា តេ បដិសេវតោ នាលំ អន្តរាយាយា”តិ។ អស្សោសុំ ខោ សម្ពហុលា ភិក្ខូ កណ្ដកស្ស នាម កិរ សមណុទ្ទេសស្ស ឯវរូបំ បាបកំ ទិដ្ឋិគតំ ឧប្បន្នំ – “តថាហំ ភគវតា ធម្មំ ទេសិតំ អាជានាមិ, យថា យេមេ អន្តរាយិកា ធម្មា វុត្តា ភគវតា, តេ បដិសេវតោ នាលំ អន្តរាយាយា”តិ។ អថ ខោ តេ ភិក្ខូ យេន កណ្ដកោ សមណុទ្ទេសោ តេនុបសង្កមឹសុ; ឧបសង្កមិត្វា កណ្ដកំ សមណុទ្ទេសំ ឯតទវោចុំ – “សច្ចំ កិរ តេ, អាវុសោ កណ្ដក, ឯវរូបំ បាបកំ ទិដ្ឋិគតំ ឧប្បន្នំ – ‘តថាហំ ភគវតា ធម្មំ ទេសិតំ អាជានាមិ, យថា យេ’មេ អន្តរាយិកា ធម្មា វុត្តា ភគវតា តេ បដិសេវតោ នាលំ អន្តរាយាយា’”តិ? “ឯវំព្យាខោ អហំ, ភន្តេ, ភគវតា ធម្មំ ទេសិតំ អាជានាមិ – ‘យថា យេមេ អន្តរាយិកា ធម្មា វុត្តា ភគវតា តេ បដិសេវតោ នាលំ អន្តរាយាយា’”តិ។

មា , អាវុសោ កណ្ដក, ឯវំ អវច។ មា ភគវន្តំ អព្ភាចិក្ខិ។ ន ហិ សាធុ ភគវតោ អព្ភក្ខានំ។ ន ហិ ភគវា ឯវំ វទេយ្យ។ អនេកបរិយាយេន, អាវុសោ កណ្ដក, អន្តរាយិកា ធម្មា អន្តរាយិកា វុត្តា ភគវតា។ អលញ្ច បន តេ បដិសេវតោ អន្តរាយាយ។ អប្បស្សាទា កាមា វុត្តា ភគវតា ពហុទុក្ខា ពហុបាយាសា, អាទីនវោ ឯត្ថ ភិយ្យោ... បេ.... ឯវម្បិ ខោ កណ្ដកោ សមណុទ្ទេសោ តេហិ ភិក្ខូហិ វុច្ចមានោ តថេវ តំ បាបកំ ទិដ្ឋិគតំ ថាមសា បរាមាសា អភិនិវិស្ស វោហរតិ – “ឯវំព្យាខោ អហំ, ភន្តេ, ភគវតា ធម្មំ ទេសិតំ អាជានាមិ – ‘យថា យេមេ អន្តរាយិកា ធម្មា វុត្តា ភគវតា តេ បដិសេវតោ នាលំ អន្តរាយាយា’”តិ។

យតោ ច ខោ តេ ភិក្ខូ នាសក្ខឹសុ កណ្ដកំ សមណុទ្ទេសំ ឯតស្មា បាបកា ទិដ្ឋិគតា វិវេចេតុំ, អថ ខោ តេ ភិក្ខូ យេន ភគវា តេនុបសង្កមឹសុ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មឹ និទានេ ឯតស្មឹ បករណេ ភិក្ខុសង្ឃំ សន្និបាតាបេត្វា កណ្ដកំ សមណុទ្ទេសំ បដិបុច្ឆិ – “សច្ចំ កិរ តេ, កណ្ដក, ឯវរូបំ បាបកំ ទិដ្ឋិគតំ ឧប្បន្នំ – ‘តថាហំ ភគវតា ធម្មំ ទេសិតំ អាជានាមិ, យថា យេមេ អន្តរាយិកា ធម្មា វុត្តា ភគវតា តេ បដិសេវតោ នាលំ អន្តរាយាយា’”តិ? “ឯវំព្យាខោ អហំ, ភន្តេ, ភគវតា ធម្មំ ទេសិតំ អាជានាមិ – ‘យថា យេមេ អន្តរាយិកា ធម្មា វុត្តា ភគវតា តេ បដិសេវតោ នាលំ អន្តរាយាយា’”តិ។

“កស្ស នុ ខោ នាម ត្វំ, មោឃបុរិស, មយា ឯវំ ធម្មំ ទេសិតំ អាជានាសិ? ននុ មយា, មោឃបុរិស, អនេកបរិយាយេន អន្តរាយិកា ធម្មា អន្តរាយិកា វុត្តា, អលញ្ច បន តេ បដិសេវតោ អន្តរាយាយ? អប្បស្សាទា កាមា វុត្តា មយា ពហុទុក្ខា ពហុបាយាសា, អាទីនវោ ឯត្ថ ភិយ្យោ។ អដ្ឋិកង្កលូបមា កាមា វុត្តា មយា...បេ.... សប្បសិរូបមា កាមា វុត្តា មយា ពហុទុក្ខា ពហុបាយាសា, អាទីនវោ ឯត្ថ ភិយ្យោ។ អថ ច បន ត្វំ, មោឃបុរិស, អត្តនា ទុគ្គហិតេន អម្ហេ ចេវ អព្ភាចិក្ខសិ អត្តានញ្ច ខណសិ ពហុញ្ច អបុញ្ញំ បសវសិ។ តញ្ហិ តេ, មោឃបុរិស, ភវិស្សតិ ទីឃរត្តំ អហិតាយ ទុក្ខាយ។ នេតំ, មោឃបុរិស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... បសន្នានញ្ច ឯកច្ចានំ អញ្ញថត្តាយា”តិ។ វិគរហិត្វា...បេ.... ធម្មឹ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “តេន ហិ, ភិក្ខវេ, សង្ឃោ កណ្ដកំ សមណុទ្ទេសំ នាសេតុ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, នាសេតព្ពោ – អជ្ជតគ្គេ តេ, អាវុសោ កណ្ដក, ន ចេវ សោ ភគវា

សត្ថា អបទិសិតព្ពោ។ យម្បិ ចញ្ញេ សមណុទ្ទេសា លភន្តិ ភិក្ខូហិ សទ្ធឹ ទិរត្តតិរត្តំ សហសេយ្យំ សាបិ តេ នត្ថិ។ ចរ បិរេ វិនស្សា’’តិ។ អថ ខោ សង្ឃោ កណ្ដកំ សមណុទ្ទេសំ នាសេសិ។

តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ជានំ តថានាសិតំ កណ្ដកំ សមណុទ្ទេសំ ឧបលាបេន្តិបិ ឧបដ្ឋាបេន្តិបិ សម្ភុញ្ជន្តិបិ សហាបិ សេយ្យំ កប្បេន្តិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – ‘‘កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ជានំ តថានាសិតំ កណ្ដកំ សមណុទ្ទេសំ ឧបលាបេស្សន្តិបិ ឧបដ្ឋាបេស្សន្តិបិ សម្ភុញ្ជិស្សន្តិបិ សហាបិ សេយ្យំ កប្បេស្សន្តី’’តិ…បេ… សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, ជានំ តថានាសិតំ កណ្ដកំ សមណុទ្ទេសំ ឧបលាបេថាបិ ឧបដ្ឋាបេថាបិ សម្ភុញ្ជថាបិ សហាបិ សេយ្យំ កប្បេថាតិ? ‘‘សច្ចំ, ភគវា’’តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, ជានំ តថានាសិតំ កណ្ដកំ សមណុទ្ទេសំ ឧបលាបេស្សថាបិ ឧបដ្ឋាបេស្សថាបិ សម្ភុញ្ជិស្សថាបិ សហាបិ សេយ្យំ កប្បេស្សថ ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៤២៩. ‘‘សមណុទ្ទេសោបិ ចេ ឯវំ វទេយ្យ – ‘តថាហំ ភគវតា ធម្មំ ទេសិតំ អាជានាមិ, យថា យេមេ អន្តរាយិកា ធម្មា វុត្តា ភគវតា តេ បដិសេវតោ នាលំ អន្តរាយាយា’តិ, សោ សមណុទ្ទេសោ ភិក្ខូហិ ឯវមស្ស វចនីយោ – ‘មាវុសោ សមណុទ្ទេស, ឯវំ អវច, មា ភគវន្តំ អព្ភាចិក្ខិ, ន ហិ សាធុ ភគវតោ អព្ភក្ខានំ, ន ហិ ភគវា ឯវំ វទេយ្យ។ អនេកបរិយាយេនាវុសោ សមណុទ្ទេស, អន្តរាយិកា ធម្មា អន្តរាយិកា វុត្តា ភគវតា។ អលញ្ច បន តេ បដិសេវតោ អន្តរាយាយា’តិ។ ឯវញ្ច [ឯវញ្ច បន (ក.)] សោ សមណុទ្ទេសោ ភិក្ខូហិ វុច្ចមានោ តថេវ បគ្គណ្ហេយ្យ, សោ សមណុទ្ទេសោ ភិក្ខូហិ ឯវមស្ស វចនីយោ – ‘អជ្ជតគ្គេ តេ, អាវុសោ សមណុទ្ទេស, ន ចេវ សោ ភគវា សត្ថា អបទិសិតព្ពោ។ យម្បិ ចញ្ញេ សមណុទ្ទេសា លភន្តិ ភិក្ខូហិ សទ្ធឹ ទិរត្តតិរត្តំ សហសេយ្យំ សាបិ តេ នត្ថិ។ ចរ បិរេ វិនស្សា’តិ។ យោ បន ភិក្ខុ ជានំ តថានាសិតំ សមណុទ្ទេសំ ឧបលាបេយ្យ វា ឧបដ្ឋាបេយ្យ វា សម្ភុញ្ជេយ្យ វា សហ វា សេយ្យំ កប្បេយ្យ, បាចិត្តិយ**’’ន្តិ។

**៤៣០. សមណុទ្ទេសោ** នាម សាមណេរោ វុច្ចតិ។

**ឯវំ វទេយ្យា**តិ – ‘‘តថាហំ ភគវតា ធម្មំ ទេសិតំ អាជានាមិ, យថា យេមេ អន្តរាយិកា ធម្មា វុត្តា ភគវតា, តេ បដិសេវតោ នាលំ អន្តរាយាយា’’តិ។

**សោ សមណុទ្ទេសោ**តិ យោ សោ ឯវំវាទី សមណុទ្ទេសោ។

**ភិក្ខូហី**តិ អញ្ញេហិ ភិក្ខូហិ, យេ បស្សន្តិ យេ សុណន្តិ តេហិ វត្តព្ពោ – ‘‘មា, អាវុសោ សមណុទ្ទេស, ឯវំ អវច។ មា ភគវន្តំ អព្ភាចិក្ខិ។ ន ហិ សាធុ ភគវតោ អព្ភក្ខានំ។ ន ហិ ភគវា ឯវំ វទេយ្យ។ អនេកបរិយាយេនាវុសោ សមណុទ្ទេស, អន្តរាយិកា ធម្មា អន្តរាយិកា វុត្តា ភគវតា។ អលញ្ច បន តេ បដិសេវតោ អន្តរាយាយា’’តិ។ ទុតិយម្បិ វត្តព្ពោ… តតិយម្បិ វត្តព្ពោ…បេ… សចេ បដិនិស្សជ្ជតិ ឥច្ចេតំ កុសលំ, នោ ចេ បដិនិស្សជ្ជតិ សោ សមណុទ្ទេសោ ភិក្ខូហិ ឯវមស្ស វចនីយោ – ‘‘អជ្ជតគ្គេ តេ, អាវុសោ សមណុទ្ទេស, ន ចេវ សោ ភគវា សត្ថា អបទិសិតព្ពោ។ យម្បិ ចញ្ញេ សមណុទ្ទេសា លភន្តិ ភិក្ខូហិ សទ្ធឹ ទិរត្តតិរត្តំ សហសេយ្យំ សាបិ តេ នត្ថិ។ ចរ បិរេ វិនស្សា’’តិ។

**យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ… **ភិក្ខូ**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**ជានាតិ** នាម សាមំ វា ជានាតិ, អញ្ញេ វា តស្ស អារោចេន្តិ, សោ វា អារោចេតិ។

**តថានាសិត**ន្តិ ឯវំ នាសិតំ។

**សមណុទ្ទេសោ** នាម សាមណេរោ វុច្ចតិ។

**ឧបលាបេយ្យ វា**តិ តស្ស បត្តំ វា ចីវរំ វា ឧទ្ទេសំ វា បរិបុច្ឆំ វា ទស្សាមីតិ ឧបលាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**ឧបដ្ឋាបេយ្យ វា**តិ តស្ស ចុណ្ណំ វា មត្តិកំ វា ទន្តកដ្ឋំ វា មុខោទកំ វា សាទិយតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**សម្ភុញ្ជេយ្យ វា**តិ សម្ភោគោ នាម ទ្វេ សម្ភោគា – អាមិសសម្ភោគោ ច ធម្មសម្ភោគោ ច។ **អាមិសសម្ភោគោ** នាម អាមិសំ ទេតិ វា បដិគ្គណ្ហាតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ **ធម្មសម្ភោគោ** នាម ឧទ្ទិសតិ វា ឧទ្ទិសាបេតិ វា, បទេន ឧទ្ទិសតិ វា ឧទ្ទិសាបេតិ វា, បទេ បទេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អក្ខរាយ ឧទ្ទិសតិ វា ឧទ្ទិសាបេតិ វា, អក្ខរក្ខរាយ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**សហ វា សេយ្យំ កប្បេយ្យា**តិ ឯកច្ឆន្នេ នាសិតកេ សមណុទ្ទេសេ និបន្នេ ភិក្ខុ និបជ្ជតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ភិក្ខុ និបន្នេ នាសិតកោ សមណុទ្ទេសោ និបជ្ជតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧភោ វា និបជ្ជន្តិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧដ្ឋហិត្វា បុនប្បុនំ និបជ្ជន្តិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៤៣១**. នាសិតកេ នាសិតកសញ្ញី ឧបលាបេតិ វា ឧបដ្ឋាបេតិ វា សម្ភុញ្ជតិ វា សហ វា សេយ្យំ កប្បេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ នាសិតកេ វេមតិកោ ឧបលាបេតិ វា ឧបដ្ឋាបេតិ វា សម្ភុញ្ជតិ វា សហ វា សេយ្យំ កប្បេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ នាសិតកេ អនាសិតកសញ្ញី ឧបលាបេតិ វា ឧបដ្ឋាបេតិ វា សម្ភុញ្ជតិ វា សហ វា សេយ្យំ កប្បេតិ, អនាបត្តិ។ អនាសិតកេ នាសិតកសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនាសិតកេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនាសិតកេ អនាសិតកសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**៤៣២**. អនាបត្តិ អនាសិតកោតិ ជានាតិ, តំ ទិដ្ឋឹ បដិនិស្សដ្ឋោតិ ជានាតិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

កណ្ដកសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ទសមំ។

សប្បាណកវគ្គោ សត្តមោ។

តស្សុទ្ទានំ –

សញ្ចិច្ចវធសប្បាណំ, ឧក្កោដំ ទុដ្ឋុល្លឆាទនំ;
ឩនវីសតិ សត្ថញ្ច, សំវិធានំ អរិដ្ឋកំ;
ឧក្ខិត្តំ កណ្ដកញ្ចេវ, ទស សិក្ខាបទា ឥមេតិ។

## ៨. សហធម្មិកវគ្គោ

### ១. សហធម្មិកសិក្ខាបទំ

**៤៣៣**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា កោសម្ពិយំ វិហរតិ ឃោសិតារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា ឆន្នោ អនាចារំ អាចរតិ។ ភិក្ខូ ឯវមាហំសុ – ‘‘មាវុសោ ឆន្ន, ឯវរូបំ អកាសិ។ នេតំ កប្បតី’’តិ។ សោ ឯវំ វទេតិ – ‘‘ន តាវាហំ, អាវុសោ, ឯតស្មិំ សិក្ខាបទេ សិក្ខិស្សាមិ យាវ ន អញ្ញំ ភិក្ខុំ ព្យត្តំ វិនយធរំ បរិបុច្ឆាមី’’តិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – ‘‘កថញ្ហិ នាម អាយស្មា ឆន្នោ ភិក្ខូហិ សហធម្មិកំ វុច្ចមានោ ឯវំ វក្ខតិ – ន តាវាហំ, អាវុសោ, ឯតស្មិំ សិក្ខាបទេ សិក្ខិស្សាមិ យាវ ន អញ្ញំ ភិក្ខុំ ព្យត្តំ វិនយធរំ បរិបុច្ឆាមី’’តិ…បេ… សច្ចំ កិរ ត្វំ, ឆន្ន, ភិក្ខូហិ សហធម្មិកំ វុច្ចមានោ ឯវំ វទេសិ – ‘‘ន តាវាហំ, អាវុសោ, ឯតស្មិំ សិក្ខាបទេ សិក្ខិស្សាមិ យាវ ន អញ្ញំ ភិក្ខុំ ព្យត្តំ វិនយធរំ បរិបុច្ឆាមី’’តិ? ‘‘សច្ចំ, ភគវា’’តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម ត្វំ, មោឃបុរិស, ភិក្ខូហិ សហធម្មិកំ វុច្ចមានោ ឯវំ វក្ខសិ – ‘‘ន តាវាហំ, អាវុសោ, ឯតស្មិំ សិក្ខាបទេ សិក្ខិស្សាមិ យាវ ន អញ្ញំ ភិក្ខុំ ព្យត្តំ វិនយធរំ បរិបុច្ឆាមី’’តិ។ នេតំ, មោឃបុរិស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៤៣៤**. ‘‘**យោ បន ភិក្ខុ ភិក្ខូហិ សហធម្មិកំ វុច្ចមានោ ឯវំ វទេយ្យ – ‘ន តាវាហំ, អាវុសោ, ឯតស្មិំ សិក្ខាបទេ សិក្ខិស្សាមិ យាវ ន អញ្ញំ ភិក្ខុំ ព្យត្តំ វិនយធរំ បរិបុច្ឆាមី’តិ, បាចិត្តិយំ។ សិក្ខមានេន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនា អញ្ញាតព្ពំ បរិបុច្ឆិតព្ពំ បរិបញ្ហិតព្ពំ។ អយំ តត្ថ សាមីចី**’’តិ។

**៤៣៥**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ… **ភិក្ខូ**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**ភិក្ខូហី**តិ អញ្ញេហិ ភិក្ខូហិ។

**សហធម្មិកំ** នាម យំ ភគវតា បញ្ញត្តំ សិក្ខាបទំ ឯតំ សហធម្មិកំ នាម។ តេន វុច្ចមានោ ឯវំ វទេតិ [វទេយ្យ (ក.)] – “ន តាវាហំ, អាវុសោ, ឯតស្មិំ សិក្ខាបទេ សិក្ខិស្សាមិ យាវ ន អញ្ញំ ភិក្ខុំ ព្យត្តំ វិនយធរំ បរិបុច្ឆាមី”តិ [ឥមានិ បទានិ ស្យា. បោត្ថកេ ន ទិស្សន្តិ]។ បណ្ឌិតំ ព្យត្តំ [ឥមានិ បទានិ ស្យា. បោត្ថកេ ន ទិស្សន្តិ] មេធាវិំ ពហុស្សុតំ ធម្មកថិកំ បរិបុច្ឆាមីតិ ភណតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៤៣៦**. ឧបសម្បន្នេ ឧបសម្បន្នសញ្ញី ឯវំ វទេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧបសម្បន្នេ វេមតិកោ ឯវំ វទេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧបសម្បន្នេ អនុបសម្បន្នសញ្ញី ឯវំ វទេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អបញ្ញត្តេន វុច្ចមានោ – “ឥទំ ន សល្លេខាយ ន ធុតត្ថាយ ន បាសាទិកតាយ ន អបចយាយ ន វីរិយារម្ភាយ សំវត្តតី”តិ ឯវំ វទេតិ, “ន តាវាហំ, អាវុសោ, ឯតស្មិំ សិក្ខាបទេ សិក្ខិស្សាមិ យាវ ន អញ្ញំ ភិក្ខុំ ព្យត្តំ វិនយធរំ បណ្ឌិតំ មេធាវិំ ពហុស្សុតំ ធម្មកថិកំ បរិបុច្ឆាមី”តិ ភណតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនុបសម្បន្នេន បញ្ញត្តេន វា អបញ្ញត្តេន វា វុច្ចមានោ – “ឥទំ ន សល្លេខាយ ន ធុតត្ថាយ ន បាសាទិកតាយ ន អបចយាយ ន វីរិយារម្ភាយ សំវត្តតី”តិ ឯវំ វទេតិ, “ន តាវាហំ, អាវុសោ, ឯតស្មិំ សិក្ខាបទេ សិក្ខិស្សាមិ យាវ ន អញ្ញំ ភិក្ខុំ ព្យត្តំ វិនយធរំ បណ្ឌិតំ មេធាវិំ ពហុស្សុតំ ធម្មកថិកំ បរិបុច្ឆាមី”តិ ភណតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នេ ឧបសម្បន្នសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នេ អនុបសម្បន្នសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**សិក្ខមានេនា**តិ សិក្ខិតុកាមេន។

**អញ្ញាតព្ពន្តិ** ជានិតព្ពំ។

**បរិបុច្ឆិតព្ពន្តិ** “ឥទំ, ភន្តេ, កថំ; ឥមស្ស វា ក្វត្ថោ”តិ?

**បរិបញ្ហិតព្ពន្តិ** ចិន្តេតព្ពំ តុលយិតព្ពំ។

**អយំ តត្ថ សាមីចី**តិ អយំ តត្ថ អនុធម្មតា។

**៤៣៧**. អនាបត្តិ “ជានិស្សាមិ សិក្ខិស្សាមី”តិ ភណតិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

សហធម្មិកសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ បឋមំ។

## ២. វិលេខនសិក្ខាបទំ

**៤៣៨**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ [ឥទំ វត្ថុ ចូឡវ. ៣២០] តេន ខោ បន សមយេន ភគវា ភិក្ខូនំ អនេកបរិយាយេន វិនយកថំ កថេតិ, វិនយស្ស វណ្ណំ ភាសតិ, វិនយបរិយត្តិយា វណ្ណំ ភាសតិ, អាទិស្ស អាទិស្ស អាយស្មតោ ឧបាលិស្ស វណ្ណំ ភាសតិ។ ភិក្ខូនំ ឯតទហោសិ [ភិក្ខូ ភគវា (ស្យា. ក.)] – “ភគវា ខោ អនេកបរិយាយេន វិនយកថំ កថេតិ, វិនយស្ស វណ្ណំ ភាសតិ, វិនយបរិយត្តិយា វណ្ណំ ភាសតិ, អាទិស្ស អាទិស្ស អាយស្មតោ ឧបាលិស្ស វណ្ណំ ភាសតិ។ ហន្ទ មយំ, អាវុសោ, អាយស្មតោ ឧបាលិស្ស សន្តិកេ វិនយំ បរិយាបុណាមា”តិ, តេ ច ពហូ ភិក្ខូ ថេរា ច នវា ច មជ្ឈិមា ច អាយស្មតោ ឧបាលិស្ស សន្តិកេ វិនយំ បរិយាបុណន្តិ។

អថ ខោ ឆព្ពគ្គិយានំ ភិក្ខូនំ ឯតទហោសិ – “ឯតរហិ ខោ, អាវុសោ, ពហូ ភិក្ខូ ថេរា ច នវា ច មជ្ឈិមា ច អាយស្មតោ ឧបាលិស្ស សន្តិកេ វិនយំ បរិយាបុណន្តិ។ សចេ ឥមេ វិនយេ បកតញ្ញុនោ ភវិស្សន្តិ អម្ហេ យេនិច្ឆកំ យទិច្ឆកំ យាវទិច្ឆកំ អាកឌ្ឍិស្សន្តិ បរិកឌ្ឍិស្សន្តិ។ ហន្ទ មយំ, អាវុសោ, វិនយំ វិវណ្ណេមា”តិ។ អថ ខោ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ភិក្ខូ ឧបសង្កមិត្វា ឯវំ វទន្តិ – “កិំ បនិមេហិ ខុទ្ទានុខុទ្ទកេហិ សិក្ខាបទេហិ ឧទ្ទិដ្ឋេហិ, យាវទេវ កុក្កុច្ចាយ វិហេសាយ វិលេខាយ សំវត្តន្តី”តិ! យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ.… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ វិនយំ វិវណ្ណេស្សន្តីតិ…បេ.… សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, វិនយំ វិវណ្ណេថាតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ.… កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, វិនយំ វិវណ្ណេស្សថ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ.… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៤៣៩**. **"យោ បន ភិក្ខុ បាតិមោក្ខេ ឧទ្ទិស្សមានេ ឯវំ វទេយ្យ – 'កឹ បនិមេហិ ខុទ្ទានុខុទ្ទកេហិ សិក្ខាបទេហិ ឧទ្ទិដ្ឋេហិ, យាវទេវ កុក្កុច្ចាយ វិហេសាយ វិលេខាយ សំវត្តន្តី'តិ, សិក្ខាបទវិវណ្ណកេ បាចិត្តិយ"**ន្តិ។

**៤៤០**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ…. **ភិក្ខូ**តិ…បេ…. អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**បាតិមោក្ខេ ឧទ្ទិស្សមានេ**តិ ឧទ្ទិសន្តេ វា ឧទ្ទិសាបេន្តេ វា សជ្ឈាយំ វា ករោន្តេ។

**ឯវំ វទេយ្យា**តិ – "កឹ បនិមេហិ ខុទ្ទានុខុទ្ទកេហិ សិក្ខាបទេហិ ឧទ្ទិដ្ឋេហិ, យាវទេវ កុក្កុច្ចាយ វិហេសាយ វិលេខាយ សំវត្តន្តីតិ។ "យេ ឥមំ បរិយាបុណន្តិ តេសំ កុក្កុច្ចំ ហោតិ, វិហេសា ហោតិ, វិលេខា ហោតិ, យេ ឥមំ ន បរិយាបុណន្តិ តេសំ កុក្កុច្ចំ ន ហោតិ វិហេសា ន ហោតិ វិលេខា ន ហោតិ។ អនុទ្ទិដ្ឋំ ឥទំ វរំ, អនុគ្គហិតំ ឥទំ វរំ, អបរិយាបុដំ ឥទំ វរំ, អធារិតំ ឥទំ វរំ, វិនយោ វា អន្តរធាយតុ, ឥមេ វា ភិក្ខូ អបកតញ្ញុនោ ហោន្តូ"តិ ឧបសម្បន្នស្ស វិនយំ វិវណ្ណេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៤៤១**. ឧបសម្បន្នេ ឧបសម្បន្នសញ្ញី វិនយំ វិវណ្ណេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស ។ ឧបសម្បន្នេ វេមតិកោ វិនយំ វិវណ្ណេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧបសម្បន្នេ អនុបសម្បន្នសញ្ញី វិនយំ វិវណ្ណេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អញ្ញំ ធម្មំ វិវណ្ណេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នស្ស វិនយំ វា អញ្ញំ វា ធម្មំ វិវណ្ណេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នេ ឧបសម្បន្នសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នេ អនុបសម្បន្នសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៤៤២**. អនាបត្តិ ន វិវណ្ណេតុកាមោ, "ឥង្ឃ ត្វំ សុត្តន្តេ វា គាថាយោ វា អភិធម្មំ វា បរិយាបុណស្សុ, បច្ឆា វិនយំ បរិយាបុណិស្សសី"តិ ភណតិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

វិលេខនសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ទុតិយំ។

## ៣. មោហនសិក្ខាបទំ

**៤៤៣**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ អនាចារំ អាចរិត្វា "អញ្ញាណកេន អាបន្នាតិ ជានន្តូ"តិ បាតិមោក្ខេ ឧទ្ទិស្សមានេ ឯវំ វទន្តិ – "ឥទានេវ ខោ មយំ ជានាម, អយម្បិ កិរ ធម្មោ សុត្តាគតោ សុត្តបរិយាបន្នោ អន្វទ្ធមាសំ ឧទ្ទេសំ អាគច្ឆតី"តិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ…. តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – "កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ បាតិមោក្ខេ ឧទ្ទិស្សមានេ ឯវំ វក្ខន្តិ – ឥទានេវ ខោ មយំ ជានាម , អយម្បិ កិរ ធម្មោ សុត្តាគតោ សុត្តបរិយាបន្នោ អន្វទ្ធមាសំ ឧទ្ទេសំ អាគច្ឆតី"តិ…បេ…. សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, បាតិមោក្ខេ ឧទ្ទិស្សមានេ ឯវំ វទេថ – "ឥទានេវ ខោ មយំ ជានាម, អយម្បិ កិរ ធម្មោ សុត្តាគតោ សុត្តបរិយាបន្នោ អន្វទ្ធមាសំ ឧទ្ទេសំ អាគច្ឆតី"តិ? "សច្ចំ, ភគវា"តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…. កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, បាតិមោក្ខេ ឧទ្ទិស្សមានេ ឯវំ វក្ខថ – "ឥទានេវ ខោ មយំ ជានាម, អយម្បិ កិរ ធម្មោ សុត្តាគតោ សុត្តបរិយាបន្នោ អន្វទ្ធមាសំ ឧទ្ទេសំ អាគច្ឆតី"តិ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ…. ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៤៤៤**. **"យោ បន ភិក្ខុ អន្វទ្ធមាសំ បាតិមោក្ខេ ឧទ្ទិស្សមានេ ឯវំ វទេយ្យ – 'ឥទានេវ ខោ អហំ ជានាមិ, អយម្បិ កិរ ធម្មោ សុត្តាគតោ សុត្តបរិយាបន្នោ អន្វទ្ធមាសំ ឧទ្ទេសំ អាគច្ឆតី'តិ។ តញ្ចេ ភិក្ខុំ អញ្ញេ ភិក្ខូ ជានេយ្យុំ និសិន្នបុព្ពំ ឥមិនា ភិក្ខុនា ទ្វត្តិក្ខត្តុំ បាតិមោក្ខេ ឧទ្ទិស្សមានេ, កោ បន វាទោ ភិយ្យោ [ភិយ្យោតិ (ស្យា.)], ន ច តស្ស ភិក្ខុនោ អញ្ញាណកេន មុត្តិ អត្ថិ, យញ្ច តត្ថ អាបត្តិំ អាបន្នោ តញ្ច យថាធម្មោ ការេតព្ពោ, ឧត្តរិចស្ស មោហោ អារោបេតព្ពោ – 'តស្ស តេ, អាវុសោ, អលាភា, តស្ស តេ ទុល្លទ្ធំ, យំ ត្វំ បាតិមោក្ខេ ឧទ្ទិស្សមានេ ន សាធុកំ អដ្ឋិំ កត្វា [អដ្ឋិកត្វា (ស្យា. ក.)] មនសិ ករោសី'តិ។ ឥទំ តស្មិំ មោហនកេ បាចិត្តិយ"**ន្តិ។

**៤៤៥**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ…. **ភិក្ខូ**តិ…បេ…. អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**អន្វទ្ធមាស**ន្តិ អនុបោសថិកំ។

**បាតិមោក្ខេ ឧទ្ទិស្សមានេ**តិ ឧទ្ទិសន្តេ។

**ឯវំ វទេយ្យា**តិ អនាចារំ អាចរិត្វា – “អញ្ញាណកេន អាបន្នោតិ ជានន្តូ”តិ បាតិមោក្ខេ ឧទ្ទិស្សមានេ ឯវំ វទេតិ – “ឥទានេវ ខោ អហំ ជានាមិ, អយម្បិ កិរ ធម្មោ សុត្តាគតោ សុត្តបរិយាបន្នោ អន្វទ្ធមាសំ ឧទ្ទេសំ អាគច្ឆតី”តិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

តញ្ចេ មោហេតុកាមំ ភិក្ខុំ អញ្ញេ ភិក្ខូ ជានេយ្យុំ និសិន្នបុព្វំ ឥមិនា ភិក្ខុនា ទ្វត្តិក្ខត្តុំ បាតិមោក្ខេ ឧទ្ទិស្សមានេ, កោ បន វាទោ ភិយ្យោ, ន ច តស្ស ភិក្ខុនោ អញ្ញាណកេន មុត្តិ អត្ថិ, យញ្ច តត្ថ អាបត្តិំ អាបន្នោ, តញ្ច យថាធម្មោ ការេតព្វោ, ឧត្តរិ ចស្ស មោហោ អារោបេតព្វោ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, អារោបេតព្វោ។ ព្យត្តេន ភិក្ខុនា បដិពលេន សង្ឃោ ញាបេតព្វោ –

**៤៤៦**. “សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ។ អយំ ឥត្ថន្នាមោ ភិក្ខុ បាតិមោក្ខេ ឧទ្ទិស្សមានេ ន សាធុកំ អដ្ឋិំ កត្វា មនសិ ករោតិ។ យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ, សង្ឃោ ឥត្ថន្នាមស្ស ភិក្ខុនោ មោហំ អារោបេយ្យ។ ឯសា ញត្តិ។

“សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ។ អយំ ឥត្ថន្នាមោ ភិក្ខុ បាតិមោក្ខេ ឧទ្ទិស្សមានេ ន សាធុកំ អដ្ឋិំ កត្វា មនសិ ករោតិ។ សង្ឃោ ឥត្ថន្នាមស្ស ភិក្ខុនោ មោហំ អារោបេតិ។ យស្សាយស្មតោ ខមតិ ឥត្ថន្នាមស្ស ភិក្ខុនោ មោហស្ស អារោបនា, សោ តុណ្ហស្ស; យស្ស នក្ខមតិ, សោ ភាសេយ្យ។

“អារោបិតោ សង្ឃេន ឥត្ថន្នាមស្ស ភិក្ខុនោ មោហោ។ ខមតិ សង្ឃស្ស, តស្មា តុណ្ហី, ឯវមេតំ ធារយាមី”តិ។

អនារោបិតេ មោហេ មោហេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អារោបិតេ មោហេ មោហេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៤៤៧**. ធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញី, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ធម្មកម្មេ វេមតិកោ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញី មោហេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មកម្មេ វេមតិកោ , អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៤៤៨**. អនាបត្តិ ន វិត្ថារេន សុតំ ហោតិ, ឩនកទ្វត្តិក្ខត្តុំ វិត្ថារេន សុតំ ហោតិ, ន មោហេតុកាមស្ស, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

មោហនសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ តតិយំ។

## ៤. បហារសិក្ខាបទំ

**៤៤៩**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ កុបិតា អនត្តមនា សត្តរសវគ្គិយានំ ភិក្ខូនំ បហារំ ទេន្តិ។ តេ រោទន្តិ។ ភិក្ខូ ឯវមាហំសុ – “កិស្ស តុម្ហេ, អាវុសោ, រោទថា”តិ? “ឥមេ, អាវុសោ, ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ កុបិតា អនត្តមនា អម្ហាកំ បហារំ ទេន្តី”តិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ កុបិតា អនត្តមនា ភិក្ខូនំ បហារំ ទស្សន្តី”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, កុបិតា អនត្តមនា ភិក្ខូនំ បហារំ ទេថាតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, កុបិតា អនត្តមនា ភិក្ខូនំ បហារំ ទស្សថ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៤៥០**. “**យោ បន ភិក្ខុ ភិក្ខុស្ស កុបិតោ អនត្តមនោ បហារំ ទទេយ្យ, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**៤៥១**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ… **ភិក្ខូ**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**ភិក្ខុស្សា**តិ អញ្ញស្ស ភិក្ខុស្ស។

**កុបិតោ អនត្តមនោ**តិ អនភិរទ្ធោ អាហតចិត្តោ ខិលជាតោ។

**បហារំ ទទេយ្យា**តិ កាយេន វា កាយបដិពទ្ធេន វា និស្សគ្គិយេន វា អន្តមសោ ឧប្បលបត្តេនបិ បហារំ ទេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៤៥២**. ឧបសម្បន្នេ ឧបសម្បន្នសញ្ញី កុបិតោ អនត្តមនោ បហារំ ទេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧបសម្បន្នេ វេមតិកោ កុបិតោ អនត្តមនោ បហារំ ទេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧបសម្បន្នេ អនុបសម្បន្នសញ្ញី កុបិតោ អនត្តមនោ បហារំ ទេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អនុបសម្បន្នស្ស កុបិតោ អនត្តមនោ បហារំ ទេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នេ ឧបសម្បន្នសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នេ វេមតិកោ , អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នេ អនុបសម្បន្នសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៤៥៣**. អនាបត្តិ កេនចិ វិហេឋីយមានោ មោក្ខាធិប្បាយោ បហារំ ទេតិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

បហារសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ចតុត្ថំ។

### **៥. តលសត្តិកសិក្ខាបទំ**

**៤៥៤**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ កុបិតា អនត្តមនា សត្តរសវគ្គិយានំ ភិក្ខូនំ តលសត្តិកំ ឧគ្គិរន្តិ។ តេ បហារសមុច្ចិតា រោទន្តិ។ ភិក្ខូ ឯវមាហំសុ – “កិស្ស តុម្ហេ, អាវុសោ, រោទថា”តិ? “ឥមេ, អាវុសោ, ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ កុបិតា អនត្តមនា អម្ហាកំ តលសត្តិកំ ឧគ្គិរន្តី”តិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ.… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ កុបិតា អនត្តមនា សត្តរសវគ្គិយានំ ភិក្ខូនំ តលសត្តិកំ ឧគ្គិរិស្សន្តី”តិ…បេ.… សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, កុបិតា អនត្តមនា សត្តរសវគ្គិយានំ ភិក្ខូនំ តលសត្តិកំ ឧគ្គិរថាតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ.… កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, កុបិតា អនត្តមនា សត្តរសវគ្គិយានំ ភិក្ខូនំ តលសត្តិកំ ឧគ្គិរិស្សថ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ.… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៤៥៥**. “**យោ បន ភិក្ខុ ភិក្ខុស្ស កុបិតោ អនត្តមនោ តលសត្តិកំ ឧគ្គិរេយ្យ, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**៤៥៦**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ.… **ភិក្ខូ**តិ…បេ.… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**ភិក្ខុស្សា**តិ អញ្ញស្ស ភិក្ខុស្ស។

**កុបិតោ អនត្តមនោ**តិ អនភិរទ្ធោ អាហតចិត្តោ ខិលជាតោ។

**តលសត្តិកំ ឧគ្គិរេយ្យា**តិ កាយំ វា កាយបដិពទ្ធំ វា អន្តមសោ ឧប្បលបត្តម្បិ ឧច្ចារេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៤៥៧**. ឧបសម្បន្នេ ឧបសម្បន្នសញ្ញី កុបិតោ អនត្តមនោ តលសត្តិកំ ឧគ្គិរតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧបសម្បន្នេ វេមតិកោ កុបិតោ អនត្តមនោ តលសត្តិកំ ឧគ្គិរតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧបសម្បន្នេ អនុបសម្បន្នសញ្ញី កុបិតោ អនត្តមនោ តលសត្តិកំ ឧគ្គិរតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អនុបសម្បន្នស្ស កុបិតោ អនត្តមនោ តលសត្តិកំ ឧគ្គិរតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នេ ឧបសម្បន្នសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នេ អនុបសម្បន្នសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៤៥៨**. អនាបត្តិ កេនចិ វិហេឋីយមានោ មោក្ខាធិប្បាយោ តលសត្តិកំ ឧគ្គិរតិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

តលសត្តិកសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ បញ្ចមំ។

## ៦. អមូលកសិក្ខាបទំ

**៤៥៩**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ភិក្ខុំ អមូលកេន សង្ឃាទិសេសេន អនុទ្ធំសេន្តិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ភិក្ខុំ អមូលកេន សង្ឃាទិសេសេន អនុទ្ធំសេស្សន្តី”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុំ អមូលកេន សង្ឃាទិសេសេន អនុទ្ធំសេថាតិ ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, ភិក្ខុំ អមូលកេន សង្ឃាទិសេសេន អនុទ្ធំសេស្សថ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៤៦០**. “**យោ បន ភិក្ខុ ភិក្ខុំ អមូលកេន សង្ឃាទិសេសេន អនុទ្ធំសេយ្យ, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**៤៦១**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ… **ភិក្ខូ**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**ភិក្ខុ**ន្តិ អញ្ញំ ភិក្ខុំ។

**អមូលកំ** នាម អទិដ្ឋំ អស្សុតំ អបរិសង្កិតំ។

**សង្ឃាទិសេសេនា**តិ តេរសន្នំ អញ្ញតរេន។

**អនុទ្ធំសេយ្យា**តិ ចោទេតិ វា ចោទាបេតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៤៦២**. ឧបសម្បន្នេ ឧបសម្បន្នសញ្ញី អមូលកេន សង្ឃាទិសេសេន អនុទ្ធំសេតិ , អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧបសម្បន្នេ វេមតិកោ អមូលកេន សង្ឃាទិសេសេន អនុទ្ធំសេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧបសម្បន្នេ អនុបសម្បន្នសញ្ញី អមូលកេន សង្ឃាទិសេសេន អនុទ្ធំសេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អាចារវិបត្តិយា វា ទិដ្ឋិវិបត្តិយា វា អនុទ្ធំសេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នំ អនុទ្ធំសេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នេ ឧបសម្បន្នសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នេ អនុបសម្បន្នសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៤៦៣**. អនាបត្តិ តថាសញ្ញី ចោទេតិ, វា ចោទាបេតិ វា, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

អមូលកសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ឆដ្ឋំ។

## ៧. សញ្ចិច្ចសិក្ខាបទំ

**៤៦៤**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ សត្តរសវគ្គិយានំ ភិក្ខូនំ សញ្ចិច្ច កុក្កុច្ចំ ឧបទហន្តិ – “ភគវតា, អាវុសោ, សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ – ‘ន ឩនវីសតិវស្សោ បុគ្គលោ ឧបសម្បាទេតព្ពោ’តិ។ តុម្ហេ ច ឩនវីសតិវស្សា ឧបសម្បន្នា។ កច្ចិ នោ តុម្ហេ អនុបសម្បន្នា”តិ? តេ រោទន្តិ។ ភិក្ខូ ឯវមាហំសុ – “កិស្ស តុម្ហេ, អាវុសោ, រោទថា”តិ? “ឥមេ , អាវុសោ, ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ អម្ហាកំ សញ្ចិច្ច កុក្កុច្ចំ ឧបទហន្តី”តិ ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ភិក្ខូនំ សញ្ចិច្ច កុក្កុច្ចំ ឧបទហិស្សន្តី”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខូនំ សញ្ចិច្ច កុក្កុច្ចំ ឧបទហថាតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, ភិក្ខូនំ សញ្ចិច្ច កុក្កុច្ចំ ឧបទហិស្សថ! នេតំ, មោឃបុរិសា អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៤៦៥**. “**យោ បន ភិក្ខុ ភិក្ខុស្ស សញ្ចិច្ច កុក្កុច្ចំ ឧបទហេយ្យ** [ឧប្បាទេយ្យ (ឥតិបិ)] – **‘ឥតិស្ស មុហុត្តម្បិ អផាសុ ភវិស្សតី’តិ ឯតទេវ បច្ចយំ ករិត្វា អនញ្ញំ, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**៤៦៦**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ… **ភិក្ខូ**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**ភិក្ខុស្សាតិ** អញ្ញស្ស ភិក្ខុស្ស។

**សញ្ចិច្ចាតិ** ជានន្តោ សញ្ជានន្តោ ចេច្ច អភិវិតរិត្វា វីតិក្កមោ។

**កុក្កុច្ចំ ឧបទហេយ្យាតិ** “ឩនវីសតិវស្សោ មញ្ញេ ត្វំ ឧបសម្បន្នោ, វិកាលេ មញ្ញេ តយា ភុត្តំ, មជ្ជំ មញ្ញេ តយា បីតំ, មាតុគាមេន សទ្ធិំ រហោ មញ្ញេ តយា និសិន្នំ”ន្តិ កុក្កុច្ចំ ឧបទហតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**ឯតទេវ បច្ចយំ ករិត្វា, អនញ្ញន្តិ** ន អញ្ញោ កោចិ បច្ចយោ ហោតិ កុក្កុច្ចំ ឧបទហិតុំ។

**៤៦៧**. ឧបសម្បន្នេ ឧបសម្បន្នសញ្ញី សញ្ចិច្ច កុក្កុច្ចំ ឧបទហតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧបសម្បន្នេ វេមតិកោ សញ្ចិច្ច កុក្កុច្ចំ ឧបទហតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧបសម្បន្នេ អនុបសម្បន្នសញ្ញី សញ្ចិច្ច កុក្កុច្ចំ ឧបទហតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អនុបសម្បន្នស្ស សញ្ចិច្ច កុក្កុច្ចំ ឧបទហតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នេ ឧបសម្បន្នសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នេ អនុបសម្បន្នសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៤៦៨**. អនាបត្តិ ន កុក្កុច្ចំ ឧបទហិតុកាមោ “ឩនវីសតិវស្សោ មញ្ញេ ត្វំ ឧបសម្បន្នោ, វិកាលេ មញ្ញេ តយា ភុត្តំ, មជ្ជំ មញ្ញេ តយា បីតំ, មាតុគាមេន សទ្ធិំ រហោ មញ្ញេ តយា និសិន្នំ, ឥង្ឃ ជានាហិ, មា តេ បច្ឆា កុក្កុច្ចំ អហោសី”តិ ភណតិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

សញ្ចិច្ចសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ សត្តមំ។

## ៨. ឧបស្សុតិសិក្ខាបទំ

**៤៦៩**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ បេសលេហិ ភិក្ខូហិ សទ្ធិំ ភណ្ឌន្តិ។ បេសលា ភិក្ខូ ឯវំ វទន្តិ – “អលជ្ជិនោ ឥមេ, អាវុសោ, ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ។ ន សក្កា ឥមេហិ សហ ភណ្ឌិតុ”ន្តិ។ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ឯវំ វទន្តិ – “កិស្ស តុម្ហេ, អាវុសោ, អម្ហេ អលជ្ជិវាទេន បាបេថា”តិ? “កហំ បន តុម្ហេ, អាវុសោ, អស្សុត្ថា”តិ? “មយំ អាយស្មន្តានំ ឧបស្សុតឹ [ឧបស្សុតិ (?)] តិដ្ឋម្ហា”តិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ.… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ភិក្ខូនំ ភណ្ឌនជាតានំ កលហជាតានំ វិវាទាបន្នានំ ឧបស្សុតឹ [ឧបស្សុតិ (?)] តិដ្ឋិស្សន្តី”តិ…បេ.… សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខូនំ ភណ្ឌនជាតានំ កលហជាតានំ វិវាទាបន្នានំ ឧបស្សុតឹ [ឧបស្សុតិ (?)] តិដ្ឋថាតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ.… កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, ភិក្ខូនំ ភណ្ឌនជាតានំ កលហជាតានំ វិវាទាបន្នានំ ឧបស្សុតឹ [ឧបស្សុតិ (?)] តិដ្ឋិស្សថ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ.… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៤៧០. “យោ បន ភិក្ខុ ភិក្ខូនំ ភណ្ឌនជាតានំ កលហជាតានំ វិវាទាបន្នានំ ឧបស្សុតឹ តិដ្ឋេយ្យ – ‘យំ ឥមេ ភណិស្សន្តិ តំ សោស្សាមី’តិ ឯតទេវ បច្ចយំ ករិត្វា អនញ្ញំ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**៤៧១. យោ បនាតិ** យោ យាទិសោ…បេ.… **ភិក្ខូតិ**…បេ.… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**ភិក្ខូនន្តិ** អញ្ញេសំ ភិក្ខូនំ។

**ភណ្ឌនជាតានំ កលហជាតានំ វិវាទាបន្នានន្តិ** អធិករណជាតានំ។

**ឧបស្សុតឹ តិដ្ឋេយ្យាតិ** “ឥមេសំ សុត្វា ចោទេស្សាមិ សារេស្សាមិ បដិចោទេស្សាមិ បដិសារេស្សាមិ មង្កុំ ករិស្សាមី”តិ គច្ឆតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ យត្ថ ឋិតោ សុណាតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ បច្ឆតោ គច្ឆន្តោ តុរិតោ គច្ឆតិ សោស្សាមីតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ យត្ថ ឋិតោ សុណាតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ បុរតោ គច្ឆន្តោ ឱហិយ្យតិ សោស្សាមីតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ យត្ថ ឋិតោ សុណាតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ភិក្ខុស្ស ឋិតោកាសំ វា និសិន្នោកាសំ វា និបន្នោកាសំ វា អាគន្ត្វា មន្តេន្តំ ឧក្កាសិតព្ពំ , វិជានាបេតព្ពំ, នោ ចេ ឧក្កាសេយ្យ វា វិជានាបេយ្យ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**ឯតទេវ បច្ចយំ ករិត្វា អនញ្ញា**ត្តិ ន អញ្ញោ កោចិ បច្ចយោ ហោតិ ឧបស្សុតី តិដ្ឋតុំ។

**៤៧២**. ឧបសម្បន្នេ ឧបសម្បន្នសញ្ញី ឧបស្សុតី តិដ្ឋតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧបសម្បន្នេ វេមតិកោ ឧបស្សុតី តិដ្ឋតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧបសម្បន្នេ អនុបសម្បន្នសញ្ញី ឧបស្សុតី តិដ្ឋតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អនុបសម្បន្នស្ស ឧបស្សុតី តិដ្ឋតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នេ ឧបសម្បន្នសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នេ អនុបសម្បន្នសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៤៧៣**. អនាបត្តិ – “ឥមេសំ សុត្វា ឱរមិស្សាមិ វិរមិស្សាមិ វូបសមិស្សាមិ [វូបសមេស្សាមិ (សី.)] អត្តានំ បរិមោចេស្សាមី”តិ គច្ឆតិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ឧបស្សុតិសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ អដ្ឋមំ។

## ៩. កម្មបដិពាហនសិក្ខាបទំ

**៤៧៤**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ អនាចារំ អាចរិត្វា ឯកមេកស្ស កម្មេ កយិរមានេ បដិក្កោសន្តិ។ តេន ខោ បន សមយេន សង្ឃោ សន្និបតិតោ ហោតិ កេនចិទេវ ករណីយេន។ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ចីវរកម្មំ ករោន្តា ឯកស្ស ឆន្ទំ អទំសុ។ អថ ខោ សង្ឃោ – “អយំ, អាវុសោ, ឆព្ពគ្គិយោ ភិក្ខុ ឯកកោ អាគតោ, ហន្ទស្ស មយំ កម្មំ ករោមា”តិ តស្ស កម្មំ អកាសិ។ អថ ខោ សោ ភិក្ខុ យេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ តេនុបសង្កមិ។ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ តំ ភិក្ខុំ ឯតទវោចុំ – “កិំ, អាវុសោ, សង្ឃោ អកាសី”តិ? “សង្ឃោ មេ, អាវុសោ, កម្មំ អកាសី”តិ។ “ន មយំ, អាវុសោ, ឯតទត្ថាយ ឆន្ទំ អទម្ហា – ‘តុយ្ហំ កម្មំ ករិស្សតី’តិ។ សចេ ច មយំ ជានេយ្យាម ‘តុយ្ហំ កម្មំ ករិស្សតី’តិ, ន មយំ ឆន្ទំ ទទេយ្យាមា”តិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ.… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ធម្មិកានំ កម្មានំ ឆន្ទំ ទត្វា បច្ឆា ខីយនធម្មំ [ខិយ្យធម្មំ (ឥតិបិ)] អាបជ្ជិស្សន្តី”តិ…បេ.… សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, ធម្មិកានំ កម្មានំ ឆន្ទំ ទត្វា បច្ឆា ខីយនធម្មំ [ខិយ្យធម្មំ (ឥតិបិ)] អាបជ្ជថាតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ.… កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, ធម្មិកានំ កម្មានំ ឆន្ទំ ទត្វា បច្ឆា ខីយនធម្មំ [ខិយ្យធម្មំ (ឥតិបិ)] អាបជ្ជិស្សថ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ.… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៤៧៥**. **“យោ បន ភិក្ខុ ធម្មិកានំ កម្មានំ ឆន្ទំ ទត្វា បច្ឆា ខីយនធម្មំ អាបជ្ជេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**៤៧៦**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ.… **ភិក្ខូ**តិ…បេ.… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**ធម្មិកំ** នាម **កម្មំ** អបលោកនកម្មំ ញត្តិកម្មំ ញត្តិទុតិយកម្មំ ញត្តិចតុត្ថកម្មំ ធម្មេន វិនយេន សត្ថុសាសនេន កតំ, ឯតំ ធម្មិកំ នាម កម្មំ។ ឆន្ទំ ទត្វា ខិយ្យតិ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៤៧៧**. ធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញី ឆន្ទំ ទត្វា ខិយ្យតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ធម្មកម្មេ វេមតិកោ ឆន្ទំ ទត្វា ខិយ្យតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញី ឆន្ទំ ទត្វា ខិយ្យតិ, អនាបត្តិ។ អធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មកម្មេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**៤៧៨**. អនាបត្តិ – “អធម្មេន វា វគ្គេន វា ន កម្មារហស្ស វា កម្មំ កត”ន្តិ ជានន្តោ ខិយ្យតិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

កម្មបដិពាហនសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ នវមំ។

## ១០. ឆន្ទំអទត្វាគមនសិក្ខាបទំ

**៤៧៩**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន សង្ឃោ សន្និបតិតោ ហោតិ កេនចិទេវ ករណីយេន។ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ចីវរកម្មំ ករោន្តា ឯកស្ស ឆន្ទំ អទំសុ។ អថ ខោ សង្ឃោ “យស្សត្ថាយ សន្និបតិតោ តំ កម្មំ ករិស្សាមី”តិ ញត្តិំ ឋបេសិ។ អថ ខោ សោ ភិក្ខុ –

“ឯវមេវិមេ ឯកមេកស្ស កម្មំ ករោន្តិ, កស្ស តុម្ហេ កម្មំ ករិស្សថា”តិ ឆន្ទំ អទត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុ សង្ឃេ វិនិច្ឆយកថាយ វត្តមានាយ ឆន្ទំ អទត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កមិស្សតី”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ ត្វំ, ភិក្ខុ, សង្ឃេ វិនិច្ឆយកថាយ វត្តមានាយ ឆន្ទំ អទត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កមសីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម ត្វំ, មោឃបុរិស, សង្ឃេ វិនិច្ឆយកថាយ វត្តមានាយ ឆន្ទំ អទត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កមិស្សសិ ! នេតំ, មោឃបុរិស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៤៨០**. **“យោ បន ភិក្ខុ សង្ឃេ វិនិច្ឆយកថាយ វត្តមានាយ ឆន្ទំ អទត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កមេយ្យ, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**៤៨១**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ… **ភិក្ខូ**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**សង្ឃេ វិនិច្ឆយកថា** នាម វត្ថុ វា អារោចិតំ ហោតិ អវិនិច្ឆិតំ, ញត្តិ វា ឋបិតា ហោតិ, កម្មវាចា វា វិប្បកតា ហោតិ។

**ឆន្ទំ អទត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កមេយ្យា**តិ – “កថំ ឥទំ កម្មំ កុប្បំ អស្ស វគ្គំ អស្ស ន ករេយ្យា”តិ គច្ឆតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ បរិសាយ ហត្ថបាសំ វិជហន្តស្ស អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ វិជហិតេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៤៨២**. ធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញី ឆន្ទំ អទត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កមតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ធម្មកម្មេ វេមតិកោ ឆន្ទំ អទត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កមតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញី ឆន្ទំ អទត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កមតិ, អនាបត្តិ។ អធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មកម្មេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**៤៨៣**. អនាបត្តិ – “សង្ឃស្ស ភណ្ឌនំ វា កលហោ វា វិគ្គហោ វា វិវាទោ វា ភវិស្សតី”តិ គច្ឆតិ, “សង្ឃភេទោ វា សង្ឃរាជិ វា ភវិស្សតី”តិ គច្ឆតិ, “អធម្មេន វា វគ្គេន វា ន កម្មារហស្ស វា កម្មំ ករិស្សតី”តិ គច្ឆតិ, គិលានោ គច្ឆតិ, គិលានស្ស ករណីយេន គច្ឆតិ, ឧច្ចារេន វា បស្សាវេន វា បីឡិតោ គច្ឆតិ, “ន កម្មំ កោបេតុកាមោ បុន បច្ចាគមិស្សាមី”តិ គច្ឆតិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ឆន្ទំ អទត្វា គមនសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ទសមំ។

## ១១. ទុព្ពលសិក្ខាបទំ

**៤៨៤**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា ទព្ពោ មល្លបុត្តោ សង្ឃស្ស សេនាសនញ្ច បញ្ញបេតិ ភត្តានិ ច ឧទ្ទិសតិ។ សោ ចាយស្មា ទុព្ពលចីវរោ ហោតិ។ តេន ខោ បន សមយេន សង្ឃស្ស ឯកំ ចីវរំ ឧប្បន្នំ ហោតិ។ អថ ខោ សង្ឃោ តំ ចីវរំ អាយស្មតោ ទព្ពស្ស មល្លបុត្តស្ស អទាសិ ។ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “យថាសន្ថុតំ ភិក្ខូ សង្ឃិកំ លាភំ បរិណាមេន្តី”តិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ សមគ្គេន សង្ឃេន ចីវរំ ទត្វា បច្ឆា ខីយនធម្មំ អាបជ្ជិស្សន្តី”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, សមគ្គេន សង្ឃេន ចីវរំ ទត្វា បច្ឆា ខីយនធម្មំ អាបជ្ជថាតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, សមគ្គេន សង្ឃេន ចីវរំ ទត្វា បច្ឆា ខីយនធម្មំ អាបជ្ជិស្សថ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ, វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៤៨៥**. **“យោ បន ភិក្ខុ សមគ្គេន សង្ឃេន ចីវរំ ទត្វា បច្ឆា ខីយនធម្មំ អាបជ្ជេយ្យ ‘យថាសន្ថុតំ ភិក្ខូ សង្ឃិកំ លាភំ បរិណាមេន្តី’តិ, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**៤៨៦**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ… **ភិក្ខូ**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**សមគ្គោ** នាម សង្ឃោ សមានសំវាសកោ សមានសីមាយំ ឋិតោ។

**ចីវរំ** នាម ឆន្នំ ចីវរានំ អញ្ញតរំ ចីវរំ វិកប្បនុបគំ បច្ឆិមំ។

**ទត្វា**តិ សយំ ទត្វា។

**យថាសន្ថុតំ** នាម យថាមិត្តតា យថាសន្ទិដ្ឋតា យថាសម្ភត្តតា យថាសមានុបជ្ឈាយកតា យថាសមានាចរិយកតា។

**សង្ឃិកំ** នាម សង្ឃស្ស ទិន្នំ ហោតិ បរិច្ចត្តំ។

**លាភោ** នាម ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារា, អន្តមសោ ចុណ្ណបិណ្ឌោបិ, ទន្តកដ្ឋម្បិ, ទសិកសុត្តម្បិ។

**បច្ឆា ខីយនធម្មំ អាបជ្ជេយ្យា**តិ ឧបសម្បន្នស្ស សង្ឃេន សម្មតស្ស សេនាសនបញ្ញាបកស្ស វា ភត្តុទ្ទេសកស្ស វា យាគុភាជកស្ស វា ផលភាជកស្ស វា ខជ្ជភាជកស្ស វា អប្បមត្តកវិស្សជ្ជកស្ស វា ចីវរំ ទិន្នេ ខិយ្យតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៤៨៧**. ធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញី ចីវរំ ទិន្នេ ខិយ្យតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ធម្មកម្មេ វេមតិកោ ចីវរំ ទិន្នេ ខិយ្យតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញី ចីវរំ ទិន្នេ ខិយ្យតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អញ្ញំ បរិក្ខារំ ទិន្នេ ខិយ្យតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ឧបសម្បន្នស្ស សង្ឃេន អសម្មតស្ស សេនាសនបញ្ញាបកស្ស វា ភត្តុទ្ទេសកស្ស វា យាគុភាជកស្ស វា ផលភាជកស្ស វា ខជ្ជភាជកស្ស វា អប្បមត្តកវិស្សជ្ជកស្ស វា ចីវរំ វា អញ្ញំ វា បរិក្ខារំ ទិន្នេ ខិយ្យតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នស្ស សង្ឃេន សម្មតស្ស វា អសម្មតស្ស វា សេនាសនបញ្ញាបកស្ស វា ភត្តុទ្ទេសកស្ស វា យាគុភាជកស្ស វា ផលភាជកស្ស វា ខជ្ជភាជកស្ស វា អប្បមត្តកវិស្សជ្ជកស្ស វា ចីវរំ វា អញ្ញំ វា បរិក្ខារំ ទិន្នេ ខិយ្យតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មកម្មេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**៤៨៨**. អនាបត្តិ – បកតិយា ឆន្ទា ទោសា មោហា ភយា ករោន្តំ “ក្វត្ថោ តស្ស ទិន្នេន លទ្ធាបិ វិនិបាតេស្សតិ ន សម្មា ឧបនេស្សតី”តិ ខិយ្យតិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ទុព្ពលសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ឯកាទសមំ។

## ១២. បរិណាមនសិក្ខាបទំ

**៤៨៩**. [តទំ វត្ថុ បារា. ៦៥៧] តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន សាវត្ថិយំ អញ្ញតរស្ស បូគស្ស សង្ឃស្ស សចីវរភត្តំ បដិយត្តំ ហោតិ – “ភោជេត្វា ចីវរេន អច្ឆាទេស្សាមា”តិ។ អថ ខោ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ យេន សោ បូគោ តេនុបសង្កមឹសុ; ឧបសង្កមិត្វា តំ បូគំ ឯតទវោចុំ – “ទេថាវុសោ, ឥមានិ ចីវរានិ ឥមេសំ ភិក្ខូន”ន្តិ។ “ន មយំ, ភន្តេ, ទស្សាម។ អម្ហាកំ សង្ឃស្ស អនុវស្សំ សចីវរភិក្ខា បញ្ញត្តា”តិ។ “ពហូ, អាវុសោ, សង្ឃស្ស ទាយកា, ពហូ សង្ឃស្ស ភត្តា [ភទ្ទា (ក.)]។ ឥមេ តុម្ហេ និស្សាយ តុម្ហេ សម្បស្សន្តា ឥធ វិហរន្តិ។ តុម្ហេ ចេ ឥមេសំ ន ទស្សថ, អថ កោ ចរហិ ឥមេសំ ទស្សតិ? ទេថាវុសោ, ឥមានិ ចីវរានិ ឥមេសំ ភិក្ខូន”ន្តិ។ អថ ខោ សោ បូគោ ឆព្ពគ្គិយេហិ ភិក្ខូហិ និប្បីឡិយមានោ យថាបដិយត្តំ ចីវរំ ឆព្ពគ្គិយានំ ភិក្ខូនំ ទត្វា សង្ឃំ ភត្តេន បរិវិសិ។ យេ តេ ភិក្ខូ ជានន្តិ សង្ឃស្ស សចីវរភត្តំ បដិយត្តំ “ន ច ជានន្តិ ឆព្ពគ្គិយានំ ភិក្ខូនំ ទិន្នន្តិ” តេ ឯវមាហំសុ – “ឱណោជេថាវុសោ, សង្ឃស្ស ចីវរ”ន្តិ។ “នត្ថិ, ភន្តេ។ យថាបដិយត្តំ ចីវរំ អយ្យា ឆព្ពគ្គិយា អយ្យានំ ឆព្ពគ្គិយានំ បរិណាមេសុ”ន្តិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ជានំ សង្ឃិកំ លាភំ បរិណតំ បុគ្គលស្ស បរិណាមេស្សន្តី”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, ជានំ សង្ឃិកំ លាភំ បរិណតំ បុគ្គលស្ស បរិណាមេថាតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, ជានំ សង្ឃិកំ លាភំ បរិណតំ បុគ្គលស្ស បរិណាមេស្សថ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៤៩០**. “**យោ បន ភិក្ខុ ជានំ សង្ឃិកំ លាភំ បរិណតំ បុគ្គលស្ស បរិណាមេយ្យ, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**៤៩១**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ… **ភិក្ខូ**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**ជានាតិ** នាម សាមំ វា ជានាតិ, អញ្ញេ វា តស្ស អារោចេន្តិ, សោ វា អារោចេតិ។

**សង្ឃិកំ** នាម សង្ឃស្ស ទិន្នំ ហោតិ បរិច្ចត្តំ។

**លាភោ** នាម ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារា, អន្តមសោ ចុណ្ណបិណ្ឌោបិ, ទន្តកដ្ឋម្បិ, ទសិកសុត្តម្បិ។

**បរិណតំ** នាម "ទស្សាម ករិស្សាមា"តិ វាចា ភិន្នា ហោតិ, តំ បុគ្គលស្ស បរិណាមេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៤៩២**. បរិណតេ បរិណតសញ្ញី បុគ្គលស្ស បរិណាមេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ បរិណតេ វេមតិកោ បុគ្គលស្ស បរិណាមេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ បរិណតេ អបរិណតសញ្ញី បុគ្គលស្ស បរិណាមេតិ, អនាបត្តិ។ សង្ឃស្ស បរិណតំ អញ្ញសង្ឃស្ស វា ចេតិយស្ស វា បរិណាមេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ចេតិយស្ស បរិណតំ អញ្ញចេតិយស្ស វា សង្ឃស្ស វា បុគ្គលស្ស វា បរិណាមេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ បុគ្គលស្ស បរិណតំ អញ្ញបុគ្គលស្ស វា សង្ឃស្ស វា ចេតិយស្ស វា បរិណាមេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស ។ អបរិណតេ បរិណតសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អបរិណតេ វេមតិកោ , អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អបរិណតេ អបរិណតសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**៤៩៣**. អនាបត្តិ – "កត្ថ ទេមា"តិ បុច្ឆីយមានោ – "យត្ថ តុម្ហាកំ ទេយ្យធម្មោ បរិភោគំ វា លភេយ្យ បដិសង្ខារំ វា លភេយ្យ ចិរដ្ឋិតិកោ វា អស្ស យត្ថ វា បន តុម្ហាកំ ចិត្តំ បសីទតិ តត្ថ ទេថា"តិ ភណតិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

បរិណាមនសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ទ្វាទសមំ។

សហធម្មិកវគ្គោ អដ្ឋមោ។

តស្សុទ្ទានំ –

សហធម្ម-វិវណ្ណញ្ច, មោហាបនំ បហារកំ;
តលសត្តិ អមូលញ្ច, សញ្ចិច្ច ច ឧបស្សុតិ;
បដិពាហនឆន្ទញ្ច, ទព្ពញ្ច បរិណាមនន្តិ។

## ៩. រតនវគ្គោ

### ១. អន្តេបុរសិក្ខាបទំ

**៤៩៤**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន រាជា បសេនទិ កោសលោ ឧយ្យានបាលំ អាណាបេសិ – "គច្ឆ, ភណេ, ឧយ្យានំ សោធេហិ។ ឧយ្យានំ គមិស្សាមា"តិ។ "ឯវំ, ទេវា"តិ ខោ សោ ឧយ្យានបាលោ រញ្ញោ បសេនទិស្ស កោសលស្ស បដិស្សុត្វា ឧយ្យានំ សោធេន្តោ អទ្ទស ភគវន្តំ អញ្ញតរស្មឹ រុក្ខមូលេ និសិន្នំ។ ទិស្វាន យេន រាជា បសេនទិ កោសលោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា រាជានំ បសេនទឹ កោសលំ ឯតទវោច – "សុទ្ធំ, ទេវ, ឧយ្យានំ។ អបិច, ភគវា តត្ថ និសិន្នោ"តិ។ "ហោតុ, ភណេ! មយំ ភគវន្តំ បយិរុបាសិស្សាមា"តិ។ អថ ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ ឧយ្យានំ គន្ត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ។ តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ឧបាសកោ ភគវន្តំ បយិរុបាសន្តោ និសិន្នោ ហោតិ។ អទ្ទសា ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ តំ ឧបាសកំ ភគវន្តំ បយិរុបាសន្តំ និសិន្នំ។ ទិស្វាន ភីតោ អដ្ឋាសិ។ អថ ខោ រញ្ញោ បសេនទិស្ស កោសលស្ស ឯតទហោសិ – "នារហតាយំ បុរិសោ បាបោ ហោតុំ , យថា ភគវន្តំ បយិរុបាសតី"តិ។ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ អថ ខោ សោ ឧបាសកោ ភគវតោ គារវេន រាជានំ បសេនទឹ កោសលំ នេវ អភិវាទេសិ ន បច្ចុដ្ឋាសិ។ អថ ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ អនត្តមនោ អហោសិ – "កថញ្ហិ នាមាយំ បុរិសោ មយិ អាគតេ នេវ អភិវាទេស្សតិ ន បច្ចុដ្ឋេស្សតី"តិ! អថ ខោ ភគវា រាជានំ បសេនទឹ កោសលំ អនត្តមនំ វិទិត្វា រាជានំ បសេនទឹ កោសលំ ឯតទវោច – "ឯសោ ខោ, មហារាជ, ឧបាសកោ ពហុស្សុតោ អាគតាគមោ កាមេសុ វីតរាគោ"តិ។ អថ ខោ រញ្ញោ បសេនទិស្ស កោសលស្ស ឯតទហោសិ – "នារហតាយំ ឧបាសកោ ឱរកោ ហោតុំ, ភគវាបិ ឥមស្ស វណ្ណំ ភាសតី"តិ។ តំ ឧបាសកំ ឯតទវោច – "វទេយ្យាសិ, ឧបាសក, យេន អត្ថោ"តិ។ "សុដ្ឋុ, ទេវា"តិ។ អថ ខោ ភគវា រាជានំ បសេនទឹ កោសលំ ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេសិ សមាទបេសិ សមុត្តេជេសិ សម្បហំសេសិ។ អថ

ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ ភគវតា ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សិតោ សមាទបិតោ សមុត្តេជិតោ សម្បហំសិតោ ឧដ្ឋាយាសនា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បក្កាមិ។

**៤៩៥**. តេន ខោ បន សមយេន រាជា បសេនទិ កោសលោ ឧបរិបាសាទវរគតោ ហោតិ។ អទ្ទសា ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ តំ ឧបាសកំ រថិកាយ [រថិយាយ (ឥតិបិ)] ឆត្តបាណិំ គច្ឆន្តំ។ ទិស្វាន បក្កោសាបេត្វា ឯតទវោច – “ត្វំ កិរ, ឧបាសក, ពហុស្សុតោ អាគតាគមោ។ សាធុ, ឧបាសក, អម្ហាកំ ឥត្ថាគារំ ធម្មំ វាចេហី”តិ។ “យមហំ [យម្បាហំ (សី.)], ទេវ, ជានាមិ អយ្យានំ វាហសា, អយ្យាវ ទេវស្ស ឥត្ថាគារំ ធម្មំ វាចេស្សន្តី”តិ។ អថ ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ – “សច្ចំ ខោ ឧបាសកោ អាហា”តិ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “សាធុ, ភន្តេ, ភគវា ឯកំ ភិក្ខុំ អាណាបេតុ យោ អម្ហាកំ ឥត្ថាគារំ ធម្មំ វាចេស្សតី”តិ។ អថ ខោ ភគវា រាជានំ បសេនទិំ កោសលំ ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេសិ…បេ…. បទក្ខិណំ កត្វា បក្កាមិ។ អថ ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ អាមន្តេសិ – “តេនហានន្ទ, រញ្ញោ ឥត្ថាគារំ ធម្មំ វាចេហី”តិ។ “ឯវំ, ភន្តេ”តិ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវតោ បដិស្សុត្វា កាលេន កាលំ បវិសិត្វា រញ្ញោ ឥត្ថាគារំ ធម្មំ វាចេតិ។ អថ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ បុព្ពណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ យេន រញ្ញោ បសេនទិស្ស កោសលស្ស និវេសនំ តេនុបសង្កមិ។

**៤៩៦**. តេន ខោ បន សមយេន រាជា បសេនទិ កោសលោ មល្លិកាយ ទេវិយា សទ្ធិំ សយនគតោ ហោតិ។ អទ្ទសា ខោ មល្លិកា ទេវី អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ទូរតោវ អាគច្ឆន្តំ។ ទិស្វាន សហសា វុដ្ឋាសិ; បីតកមដ្ឋំ ទុស្សំ បភស្សិត្ថ។ អថ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ តតោវ បដិនិវត្តិត្វា អារាមំ គន្ត្វា ភិក្ខូនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ…. តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អាយស្មា អានន្ទោ បុព្ពេ អប្បដិសំវិទិតោ រញ្ញោ អន្តេបុរំ បវិសិស្សតី”តិ…បេ…. សច្ចំ កិរ ត្វំ, អានន្ទ, បុព្ពេ អប្បដិសំវិទិតោ រញ្ញោ អន្តេបុរំ បវិសសីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…. កថញ្ហិ នាម ត្វំ, អានន្ទ, បុព្ពេ អប្បដិសំវិទិតោ រញ្ញោ អន្តេបុរំ បវិសិស្សសិ! នេតំ, អានន្ទ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ…. វិគរហិត្វា…បេ.… ធម្មិំ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ –

**៤៩៧**. [អ. និ. ១០.៤៥] “ទសយិមេ, ភិក្ខវេ, អាទីនវា រាជន្តេបុរប្បវេសនេ។ កតមេ ទស? ឥធ, ភិក្ខវេ, រាជា មហេសិយា សទ្ធិំ និសិន្នោ ហោតិ, តត្ថ ភិក្ខុ បវិសតិ។ មហេសី វា ភិក្ខុំ ទិស្វា សិតំ បាតុករោតិ។ ភិក្ខុ វា មហេសិំ ទិស្វា សិតំ បាតុករោតិ។ តត្ថ រញ្ញោ ឯវំ ហោតិ – “អទ្ធា ឥមេសំ កតំ វា ករិស្សន្តិ វា”តិ។ អយំ, ភិក្ខវេ, បឋមោ អាទីនវោ រាជន្តេបុរប្បវេសនេ។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, រាជា ពហុកិច្ចោ ពហុករណីយោ។ អញ្ញតរំ ឥត្ថិំ គន្ត្វា នស្សរតិ។ សា តេន គព្ភំ គណ្ហិ។ តត្ថ រញ្ញោ ឯវំ ហោតិ – “ន ខោ ឥធ អញ្ញោ កោចិ បវិសតិ អញ្ញត្រ បព្ពជិតេន។ សិយា នុ ខោ បព្ពជិតស្ស កម្ម”ន្តិ។ អយំ, ភិក្ខវេ, ទុតិយោ អាទីនវោ រាជន្តេបុរប្បវេសនេ។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, រញ្ញោ អន្តេបុរេ អញ្ញតរំ រតនំ នស្សតិ។ តត្ថ រញ្ញោ ឯវំ ហោតិ – “ន ខោ ឥធ អញ្ញោ កោចិ បវិសតិ អញ្ញត្រ បព្ពជិតេន។ សិយា នុ ខោ បព្ពជិតស្ស កម្ម”ន្តិ។ អយំ, ភិក្ខវេ, តតិយោ អាទីនវោ រាជន្តេបុរប្បវេសនេ។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, រញ្ញោ អន្តេបុរេ អព្ភន្តរា គុយ្ហមន្តា ពហិទ្ធា សម្ភេទំ គច្ឆន្តិ។ តត្ថ រញ្ញោ ឯវំ ហោតិ – “ន ខោ ឥធ អញ្ញោ កោចិ បវិសតិ អញ្ញត្រ បព្ពជិតេន។ សិយា នុ ខោ បព្ពជិតស្ស កម្ម”ន្តិ។ អយំ, ភិក្ខវេ, ចតុត្ថោ អាទីនវោ រាជន្តេបុរប្បវេសនេ។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, រញ្ញោ អន្តេបុរេ បុត្តោ វា បិតរំ បត្ថេតិ បិតា វា បុត្តំ បត្ថេតិ។ តេសំ ឯវំ ហោតិ – “ន ខោ ឥធ អញ្ញោ កោចិ បវិសតិ អញ្ញត្រ បព្ពជិតេន។ សិយា នុ ខោ បព្ពជិតស្ស កម្ម”ន្តិ។ អយំ, ភិក្ខវេ, បញ្ចមោ អាទីនវោ រាជន្តេបុរប្បវេសនេ។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, រាជា នីចដ្ឋានិយំ ឧច្ចេ ឋានេ ឋបេតិ។ យេសំ តំ អមនាបំ តេសំ ឯវំ ហោតិ – “រាជា ខោ បព្ពជិតេន សំសដ្ឋោ។ សិយា នុ ខោ បព្ពជិតស្ស កម្ម”ន្តិ។ អយំ, ភិក្ខវេ, ឆដ្ឋោ អាទីនវោ, រាជន្តេបុរប្បវេសនេ។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, រាជា ឧច្ចដ្ឋានិយំ នីចេ ឋានេ ឋបេតិ។ យេសំ តំ អមនាបំ តេសំ ឯវំ ហោតិ – “រាជា ខោ បព្ពជិតេន សំសដ្ឋោ។ សិយា នុ ខោ បព្ពជិតស្ស កម្ម”ន្តិ។ អយំ , ភិក្ខវេ, សត្តមោ អាទីនវោ រាជន្តេបុរប្បវេសនេ។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, រាជា អកាលេ សេនំ ឧយ្យោជេតិ។ យេសំ តំ អមនាបំ តេសំ ឯវំ ហោតិ – “រាជា ខោ បព្ពជិតេន សំសដ្ឋោ។ សិយា នុ ខោ បព្ពជិតស្ស កម្ម”ន្តិ។ អយំ, ភិក្ខវេ, អដ្ឋមោ អាទីនវោ រាជន្តេបុរប្បវេសនេ។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, រាជា កាលេ សេនំ ឧយ្យោជេត្វា អន្តរាមគ្គតោ និវត្តាបេតិ។ យេសំ តំ អមនាបំ តេសំ ឯវំ ហោតិ – “‘រាជា ខោ បព្ពជិតេន សំសដ្ឋោ។ សិយា នុ ខោ បព្ពជិតស្ស កម្ម”ន្តិ។ អយំ, ភិក្ខវេ, នវមោ អាទីនវោ រាជន្តេបុរប្បវេសនេ។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, រញ្ញោ រាជន្តេបុរំ ហត្ថិសម្មទ្ទំ អស្សសម្មទ្ទំ រថសម្មទ្ទំ រជ្ជនីយានិ [រជ្ជនីយានិ (ក.)] រូបសទ្ទគន្ធរសផោដ្ឋព្ពានិ, យានិ ន បព្ពជិតស្ស សារុប្បានិ។ អយំ, ភិក្ខវេ, ទសមោ អាទីនវោ រាជន្តេបុរប្បវេសនេ។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទស អាទីនវា រាជន្តេបុរប្បវេសនេ”តិ។ អថ ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ទុព្ភរតាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៤៩៨**. **“យោ បន ភិក្ខុ រញ្ញោ ខត្តិយស្ស មុទ្ធាវសិត្តស្ស [មុទ្ធាភិសិត្តស្ស (ស្យា.)] អនិក្ខន្តរាជកេ អនិគ្គតរតនកេ បុព្ពេ អប្បដិសំវិទិតោ ឥន្ទខីលំ អតិក្កាមេយ្យ, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**៤៩៩**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ...បេ.... **ភិក្ខូ**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**ខត្តិយោ** នាម ឧភតោ សុជាតោ ហោតិ, មាតិតោ ច បិតិតោ ច សំសុទ្ធគហណិកោ, យាវ សត្តមា បិតាមហយុគា អក្ខិត្តោ អនុបកុដ្ឋោ ជាតិវាទេន។

**មុទ្ធាវសិត្តោ** នាម ខត្តិយាភិសេកេន អភិសិត្តោ ហោតិ។

**អនិក្ខន្តរាជកេ**តិ រាជា សយនិឃរា អនិក្ខន្តោ ហោតិ។

**អនិគ្គតរតនកេ**តិ មហេសី សយនិឃរា អនិក្ខន្តា ហោតិ, ឧភោ វា អនិក្ខន្តា ហោន្តិ។

**បុព្ពេ អប្បដិសំវិទិតោ**តិ បុព្ពេ អនាមន្តេត្វា។

**ឥន្ទខីលោ** នាម សយនិឃរស្ស ឧម្មារោ វុច្ចតិ។

**សយនិឃរំ** នាម យត្ថ កត្ថចិ រញ្ញោ សយនំ បញ្ញត្តំ ហោតិ, អន្តមសោ សាណិបាការបរិក្ខិត្តម្បិ។

**ឥន្ទខីលំ អតិក្កាមេយ្យា**តិ បឋមំ បាទំ ឧម្មារំ អតិក្កាមេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ទុតិយំ បាទំ អតិក្កាមេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៥០០**. អប្បដិសំវិទិតេ អប្បដិសំវិទិតសញ្ញី ឥន្ទខីលំ អតិក្កាមេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អប្បដិសំវិទិតេ វេមតិកោ ឥន្ទខីលំ អតិក្កាមេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អប្បដិសំវិទិតេ បដិសំវិទិតសញ្ញី ឥន្ទខីលំ អតិក្កាមេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

បដិសំវិទិតេ អប្បដិសំវិទិតសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ បដិសំវិទិតេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ បដិសំវិទិតេ បដិសំវិទិតសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**៥០១**. អនាបត្តិ បដិសំវិទិតេ, ន ខត្តិយោ ហោតិ, ន ខត្តិយាភិសេកេន អភិសិត្តោ ហោតិ, រាជា សយនិឃរា និក្ខន្តោ ហោតិ, មហេសី សយនិឃរា និក្ខន្តា ហោតិ, ឧភោ វា និក្ខន្តា ហោន្តិ, ន សយនិឃរេ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

អន្តេបុរសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ បឋមំ។

## ២. រតនសិក្ខាបទំ

**៥០២**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ អចិរវតិយា នទិយា នហាយតិ។ អញ្ញតរោបិ ព្រាហ្មណោ បញ្ចសតានំ ថវិកំ ថលេ និក្ខិបិត្វា អចិរវតិយា នទិយា នហាយន្តោ វិស្សរិត្វា អគមាសិ។ អថ ខោ សោ ភិក្ខុ – “តស្សាយំ ព្រាហ្មណស្ស ថវិកា, មា ឥធ នស្សី”តិ អគ្គហេសិ។ អថ ខោ សោ ព្រាហ្មណោ សរិត្វា តុរិតោ អាធាវិត្វា តំ ភិក្ខុំ ឯតទវោច – “អបិ មេ, ភោ, ថវិកំ បស្សេយ្យាសី”តិ? “ហន្ទ, ព្រាហ្មណា”តិ អទាសិ។ អថ ខោ តស្ស ព្រាហ្មណស្ស ឯតទហោសិ – “កេន នុ ខោ អហំ ឧបាយេន ឥមស្ស ភិក្ខុនោ បុណ្ណបត្តំ ន ទទេយ្យ”ន្តិ! “ន មេ, ភោ, បញ្ចសតានិ, សហស្សំ មេ”តិ បលិពុន្ធេត្វា មុញ្ចិ។ អថ ខោ សោ ភិក្ខុ អារាមំ គន្ត្វា ភិក្ខូនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុ រតនំ ឧគ្គហេស្សតី”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ ត្វំ, ភិក្ខុ, រតនំ ឧគ្គហេសីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម ត្វំ, មោឃបុរិស, រតនំ ឧគ្គហេស្សសិ! នេតំ, មោឃបុរិស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**“យោ បន ភិក្ខុ រតនំ វា រតនសម្មតំ វា ឧគ្គណ្ហេយ្យ វា ឧគ្គណ្ហាបេយ្យ វា, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**៥០៣**. តេន ខោ បន សមយេន សាវត្ថិយា ឧស្សវោ ហោតិ។ មនុស្សា អលង្កតប្បដិយត្តា ឧយ្យានំ គច្ឆន្តិ។ វិសាខាបិ មិគារមាតា អលង្កតប្បដិយត្តា “ឧយ្យានំ គមិស្សាមី”តិ គាមតោ និក្ខមិត្វា – “ក្យាហំ ករិស្សាមិ ឧយ្យានំ គន្ត្វា, យំនូនាហំ ភគវន្តំ បយិរុបាសេយ្យ”ន្តិ អាភរណំ ឱមុញ្ចិត្វា ឧត្តរាសង្គេន ភណ្ឌិកំ ពន្ធិត្វា ទាសិយា អទាសិ – “ហន្ទ, ជេ, ឥមំ ភណ្ឌិកំ គណ្ហាហី”តិ។ អថ ខោ វិសាខា មិគារមាតា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ វិសាខំ មិគារមាតរំ ភគវា ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេសិ សមាទបេសិ សមុត្តេជេសិ សម្បហំសេសិ។ អថ ខោ វិសាខា មិគារមាតា ភគវតា ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សិតា សមាទបិតា សមុត្តេជិតា សម្បហំសិតា ឧដ្ឋាយាសនា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បក្កាមិ។ អថ ខោ សា ទាសី តំ ភណ្ឌិកំ វិស្សរិត្វា អគមាសិ។ ភិក្ខូ បស្សិត្វា ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ “តេន ហិ, ភិក្ខវេ, ឧគ្គហេត្វា និក្ខិបថា”តិ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មិំ និទានេ ឯតស្មិំ បករណេ ធម្មិំ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, រតនំ វា រតនសម្មតំ វា អជ្ឈារាមេ ឧគ្គហេត្វា វា ឧគ្គហាបេត្វា វា និក្ខិបិតុំ – ‘យស្ស ភវិស្សតិ សោ ហរិស្សតី’តិ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**“យោ បន ភិក្ខុ រតនំ វា រតនសម្មតំ វា, អញ្ញត្រ អជ្ឈារាមា, ឧគ្គណ្ហេយ្យ វា ឧគ្គណ្ហាបេយ្យ វា, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**៥០៤**. តេន ខោ បន សមយេន កាសីសុ ជនបទេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស គហបតិស្ស កម្មន្តគាមោ ហោតិ។ តេន ច គហបតិនា អន្តេវាសី អាណត្តោ ហោតិ – “សចេ ភទន្តា អាគច្ឆន្តិ ភត្តំ ករេយ្យាសី”តិ។ តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា ភិក្ខូ កាសីសុ ជនបទេ ចារិកំ ចរមានា យេន អនាថបិណ្ឌិកស្ស គហបតិស្ស កម្មន្តគាមោ តេនុបសង្កមិំសុ។ អទ្ទសា ខោ សោ បុរិសោ តេ ភិក្ខូ ទូរតោវ អាគច្ឆន្តេ។ ទិស្វាន យេន តេ ភិក្ខូ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា តេ ភិក្ខូ អភិវាទេត្វា ឯតទវោច – “អធិវាសេន្តុ, ភន្តេ, អយ្យា ស្វាតនាយ គហបតិនោ ភត្ត”ន្តិ។ អធិវាសេសុំ ខោ តេ ភិក្ខូ តុណ្ហីភាវេន។ អថ ខោ សោ បុរិសោ តស្សា រត្តិយា អច្ចយេន បណីតំ ខាទនីយំ ភោជនីយំ បដិយាទាបេត្វា កាលំ អារោចាបេត្វា អង្គុលិមុទ្ទិកំ ឱមុញ្ចិត្វា តេ ភិក្ខូ ភត្តេន បរិវិសិត្វា – “អយ្យា ភុញ្ជិត្វា គច្ឆន្តុ, អហម្បិ កម្មន្តំ គមិស្សាមី”តិ អង្គុលិមុទ្ទិកំ វិស្សរិត្វា អគមាសិ។ ភិក្ខូ បស្សិត្វា – “សចេ មយំ គមិស្សាម នស្សិស្សតាយំ អង្គុលិមុទ្ទិកា”តិ តត្ថេវ អច្ឆិំសុ។ អថ ខោ សោ បុរិសោ កម្មន្តា អាគច្ឆន្តោ តេ ភិក្ខូ បស្សិត្វា ឯតទវោច – “កិស្ស, ភន្តេ, អយ្យា ឥធេវ អច្ឆន្តី”តិ? អថ ខោ តេ ភិក្ខូ តស្ស បុរិសស្ស ឯតមត្ថំ អារោចេត្វា សាវត្ថិំ គន្ត្វា ភិក្ខូនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ ភិក្ខូ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មិំ និទានេ ឯតស្មិំ បករណេ ធម្មិំ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, រតនំ វា រតនសម្មតំ វា អជ្ឈារាមេ វា អជ្ឈាវសថេ វា ឧគ្គហេត្វា វា ឧគ្គហាបេត្វា វា និក្ខិបិតុំ – យស្ស ភវិស្សតិ សោ ហរិស្សតី”តិ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៥០៥**. “**យោ បន ភិក្ខុ រតនំ វា រតនសម្មតំ វា, អញ្ញត្រ អជ្ឈារាមា វា អជ្ឈាវសថា វា, ឧគ្គណ្ហេយ្យ វា ឧគ្គណ្ហាបេយ្យ វា, បាចិត្តិយំ។ រតនំ វា បន ភិក្ខុនា រតនសម្មតំ វា អជ្ឈារាមេ វា អជ្ឈាវសថេ វា ឧគ្គហេត្វា វា ឧគ្គហាបេត្វា វា និក្ខិបិតព្ពំ – ‘យស្ស ភវិស្សតិ សោ ហរិស្សតី’តិ។ អយំ តត្ថ សាមីចី**”តិ។

**៥០៦**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ...បេ.... **ភិក្ខូ**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**រតនំ** នាម មុត្តា មណិ វេឡុរិយោ សង្ខោ សិលា បវាលំ រជតំ ជាតរូបំ លោហិតង្កោ [លោហិតកោ (?)] មសារគល្លំ។

**រតនសម្មតំ** នាម យំ មនុស្សានំ ឧបភោគបរិភោគំ, ឯតំ រតនសម្មតំ នាម។

**អញ្ញត្រ អជ្ឈារាមា វា អជ្ឈាវសថា វា**តិ ឋបេត្វា អជ្ឈារាមំ អជ្ឈាវសថំ។

**អជ្ឈារាមោ** នាម បរិក្ខិត្តស្ស អារាមស្ស អន្តោ អារាមោ, អបរិក្ខិត្តស្ស ឧបចារោ។

**អជ្ឈាវសថោ** នាម បរិក្ខិត្តស្ស អាវសថស្ស អន្តោ អាវសថោ, អបរិក្ខិត្តស្ស ឧបចារោ។

**ឧគ្គណ្ហេយ្យា**តិ សយំ គណ្ហាតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**ឧគ្គណ្ហាបេយ្យា**តិ អញ្ញំ គាហាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**រតនំ វា បន ភិក្ខុនា រតនសម្មតំ វា អជ្ឈារាមេ វា អជ្ឈាវសថេ វា ឧគ្គហេត្វា វា ឧគ្គហាបេត្វា វា និក្ខិបិតព្ព**ន្តិ រូបេន វា និមិត្តេន វា សញ្ញាណំ កត្វា និក្ខិបិត្វា អាចិក្ខិតព្ពំ – “យស្ស ភណ្ឌំ នដ្ឋំ សោ អាគច្ឆតូ”តិ។ សចេ តត្ថ អាគច្ឆតិ សោ វត្តព្ពោ – “អាវុសោ, កីទិសំ តេ ភណ្ឌ”ន្តិ? សចេ រូបេន វា និមិត្តេន វា សម្បាទេតិ ទាតព្ពំ, នោ ចេ សម្បាទេតិ “វិចិនាហិ អាវុសោ”តិ វត្តព្ពោ។ តម្ហា អាវាសា បក្កមន្តេន យេ តត្ថ ហោន្តិ ភិក្ខូ បតិរូបា, តេសំ ហត្ថេ និក្ខិបិត្វា បក្កមិតព្ពំ។ នោ ចេ ហោន្តិ ភិក្ខូ បតិរូបា, យេ តត្ថ ហោន្តិ គហបតិកា បតិរូបា, តេសំ ហត្ថេ និក្ខិបិត្វា បក្កមិតព្ពំ។

**អយំ តត្ថ សាមីចី**តិ អយំ តត្ថ អនុធម្មតា។

**៥០៧**. អនាបត្តិ រតនំ វា រតនសម្មតំ វា អជ្ឈារាមេ វា អជ្ឈាវសថេ វា ឧគ្គហេត្វា វា ឧគ្គហាបេត្វា វា និក្ខិបតិ – “យស្ស **ភវិស្សតិ សោ ហរិស្សតី”តិ, រតនសម្មតំ វិស្សាសំ គណ្ហាតិ,** តាវកាលិកំ គណ្ហាតិ, បំសុកូលសញ្ញិស្ស, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

រតនសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ទុតិយំ។

## ៣. វិកាលគាមប្បវិសនសិក្ខាបទំ

**៥០៨**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ វិកាលេ គាមំ បវិសិត្វា សភាយំ និសីទិត្វា អនេកវិហិតំ តិរច្ឆានកថំ កថេន្តិ, សេយ្យថិទំ – [ឥមា តិរច្ឆានកថាយោ ទី. ១.១៧; ម. និ. ២.២២៣; សំ. និ. ; អ. និ. ១០.៦៩] រាជកថំ ចោរកថំ មហាមត្តកថំ សេនាកថំ ភយកថំ យុទ្ធកថំ អន្នកថំ បានកថំ វត្ថកថំ សយនកថំ មាលាកថំ គន្ធកថំ ញាតិកថំ យានកថំ គាមកថំ និគមកថំ នគរកថំ ជនបទកថំ ឥត្ថិកថំ [ឥត្ថិកថំ បុរិសកថំ (ក.) មជ្ឈិម បណ្ណាសដ្ឋកថា ១៥៦ បិដ្ឋេ ឱលោកេតព្ពា] សូរកថំ វិសិខាកថំ កុម្ភដ្ឋានកថំ បុព្ពបេតកថំ នានត្តកថំ លោកក្ខាយិកំ សមុទ្ទក្ខាយិកំ ឥតិភវាភវកថំ ឥតិ វា។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម សមណា សក្យបុត្តិយា វិកាលេ គាមំ បវិសិត្វា សភាយំ និសីទិត្វា អនេកវិហិតំ តិរច្ឆានកថំ កថេស្សន្តិ, សេយ្យថិទំ – រាជកថំ ចោរកថំ...បេ.... ឥតិភវាភវកថំ ឥតិ វា, សេយ្យថាបិ គិហី កាមភោគិនោ”តិ!

អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខូ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា...បេ.... តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ វិកាលេ គាមំ បវិសិត្វា សភាយំ និសីទិត្វា អនេកវិហិតំ តិរច្ឆានកថំ កថេស្សន្តិ, សេយ្យថិទំ – រាជកថំ ចោរកថំ...បេ.... ឥតិភវាភវកថំ ឥតិ វា”តិ...បេ.

… សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, វិកាលេ គាមំ បវិសិត្វា សភាយំ និសីទិត្វា អនេកវិហិតំ តិរច្ឆានកថំ កថេថ, សេយ្យថិទំ – រាជកថំ ចោរកថំ…បេ… ឥតិភវាភវកថំ ឥតិ វាតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, វិកាលេ គាមំ បវិសិត្វា សភាយំ និសីទិត្វា អនេកវិហិតំ តិរច្ឆានកថំ កថេស្សថ, សេយ្យថិទំ – រាជកថំ ចោរកថំ…បេ… ឥតិភវាភវកថំ ឥតិ វា! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**“យោ បន ភិក្ខុ វិកាលេ គាមំ បវិសេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**៥០៩**. តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា ភិក្ខូ កោសលេសុ ជនបទេ សាវត្ថិំ គច្ឆន្តា សាយំ អញ្ញតរំ គាមំ ឧបគច្ឆឹសុ។ មនុស្សា តេ ភិក្ខូ បស្សិត្វា ឯតទវោចុំ – “បវិសថ, ភន្តេ”តិ ។ អថ ខោ តេ ភិក្ខូ – “ភគវតា បដិក្ខិត្តំ វិកាលេ គាមំ បវិសិតុ”ន្តិ កុក្កុច្ចាយន្តា ន បវិសឹសុ។ ចោរា តេ ភិក្ខូ អច្ឆិន្ទឹសុ។ អថ ខោ តេ ភិក្ខូ សាវត្ថិំ គន្ត្វា ភិក្ខូនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ ភិក្ខូ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មិំ និទានេ ឯតស្មិំ បករណេ ធម្មិំ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, អាបុច្ឆា វិកាលេ គាមំ បវិសិតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**“យោ បន ភិក្ខុ អនាបុច្ឆា វិកាលេ គាមំ បវិសេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**៥១០**. តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ កោសលេសុ ជនបទេ សាវត្ថិំ គច្ឆន្តោ សាយំ អញ្ញតរំ គាមំ ឧបគច្ឆិ។ មនុស្សា តំ ភិក្ខុំ បស្សិត្វា ឯតទវោចុំ – “បវិសថ, ភន្តេ”តិ។ អថ ខោ សោ ភិក្ខុ – “ភគវតា បដិក្ខិត្តំ អនាបុច្ឆា វិកាលេ គាមំ បវិសិតុ”ន្តិ កុក្កុច្ចាយន្តោ ន បាវិសិ។ ចោរា តំ ភិក្ខុំ អច្ឆិន្ទឹសុ។ អថ ខោ សោ ភិក្ខុ សាវត្ថិំ គន្ត្វា ភិក្ខូនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ ភិក្ខូ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មិំ និទានេ ឯតស្មិំ បករណេ ធម្មិំ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, សន្តំ ភិក្ខុំ អាបុច្ឆា វិកាលេ គាមំ បវិសិតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**“យោ បន ភិក្ខុ សន្តំ ភិក្ខុំ អនាបុច្ឆា វិកាលេ គាមំ បវិសេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**៥១១**. តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ អហិនា ទដ្ឋោ ហោតិ។ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ “អគ្គិំ អាហរិស្សាមី”តិ គាមំ គច្ឆតិ។ អថ ខោ សោ ភិក្ខុ – “ភគវតា បដិក្ខិត្តំ សន្តំ ភិក្ខុំ អនាបុច្ឆា វិកាលេ គាមំ បវិសិតុ”ន្តិ កុក្កុច្ចាយន្តោ ន បាវិសិ…បេ… ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មិំ និទានេ ឯតស្មិំ បករណេ ធម្មិំ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, តថារូបេ អច្ចាយិកេករណីយេ សន្តំ ភិក្ខុំ អនាបុច្ឆា វិកាលេ គាមំ បវិសិតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៥១២**. **“យោ បន ភិក្ខុ សន្តំ ភិក្ខុំ អនាបុច្ឆា វិកាលេ គាមំ បវិសេយ្យ, អញ្ញត្រ តថារូបា អច្ចាយិកា ករណីយា, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**៥១៣**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ… **ភិក្ខូ**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**សន្តោ** នាម ភិក្ខុ សក្កា ហោតិ អាបុច្ឆា បវិសិតុំ។

**អសន្តោ** នាម ភិក្ខុ ន សក្កា ហោតិ អាបុច្ឆា បវិសិតុំ។

**វិកាលោ** នាម មជ្ឈន្ហិកេ វីតិវត្តេ យាវ អរុណុគ្គមនា។

**គាមំ បវិសេយ្យា**តិ បរិក្ខិត្តស្ស គាមស្ស បរិក្ខេបំ អតិក្កមន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អបរិក្ខិត្តស្ស គាមស្ស ឧបចារំ ឱក្កមន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**អញ្ញត្រ តថារូបា អច្ចាយិកា ករណីយា**តិ ឋបេត្វា តថារូបំ អច្ចាយិកំ ករណីយំ។

**៥១៤**. វិកាលេ វិកាលសញ្ញី សន្តំ ភិក្ខុំ អនាបុច្ឆា គាមំ បវិសតិ, អញ្ញត្រ តថារូបា អច្ចាយិកា ករណីយា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ វិកាលេ វេមតិកោ សន្តំ ភិក្ខុំ អនាបុច្ឆា គាមំ បវិសតិ, អញ្ញត្រ តថារូបា អច្ចាយិកា ករណីយា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ វិកាលេ កាលសញ្ញី សន្តំ ភិក្ខុំ អនាបុច្ឆា គាមំ បវិសតិ, អញ្ញត្រ តថារូបា អច្ចាយិកា ករណីយា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

កាលេ វិកាលសញ្ញី , អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ កាលេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ កាលេ កាលសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**៥១៥**. អនាបត្តិ តថារូបេ អច្ចាយិកេ ករណីយេ, សន្តំ ភិក្ខុំ អាបុច្ឆា បវិសតិ, អសន្តំ ភិក្ខុំ អនាបុច្ឆា បវិសតិ, អន្តរារាមំ គច្ឆតិ, ភិក្ខុនុបស្សយំ គច្ឆតិ, តិត្ថិយសេយ្យំ គច្ឆតិ, បដិក្កមនំ គច្ឆតិ, គាមេន មគ្គោ ហោតិ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

វិកាលគាមប្បវិសនសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ តតិយំ។

## ៤. សូចិឃរសិក្ខាបទំ

**៥១៦**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សក្កេសុ វិហរតិ កបិលវត្ថុស្មិំ និគ្រោធារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរេន ទន្តការេន ភិក្ខូ បវារិតា ហោន្តិ – “យេសំ អយ្យានំ សូចិឃរេន អត្ថោ អហំ សូចិឃរេនា”តិ។ តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខូ ពហូ សូចិឃរេ វិញ្ញាបេន្តិ។ យេសំ ខុទ្ទកា សូចិឃរា តេ មហន្តេ សូចិឃរេ វិញ្ញាបេន្តិ។ យេសំ មហន្តា សូចិឃរា តេ ខុទ្ទកេ សូចិឃរេ វិញ្ញាបេន្តិ។ អថ ខោ សោ ទន្តការោ ភិក្ខូនំ ពហូ សូចិឃរេ ករោន្តោ ន សក្កោតិ អញ្ញំ វិក្កាយិកំ ភណ្ឌំ កាតុំ, អត្តនាបិ ន យាបេតិ, បុត្តទារោបិស្ស កិលមតិ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម សមណា សក្យបុត្តិយា ន មត្តំ ជានិត្វា ពហូ សូចិឃរេ វិញ្ញាបេស្សន្តិ! អយំ ឥមេសំ ពហូ សូចិឃរេ ករោន្តោ ន សក្កោតិ អញ្ញំ វិក្កាយិកំ ភណ្ឌំ កាតុំ, អត្តនាបិ ន យាបេតិ, បុត្តទារោបិស្ស កិលមតី”តិ។ អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខូ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ…. តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខូ ន មត្តំ ជានិត្វា ពហូ សូចិឃរេ វិញ្ញាបេស្សន្តី”តិ…បេ…. សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខូ ន មត្តំ ជានិត្វា ពហូ សូចិឃរេ វិញ្ញាបេន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…. កថញ្ហិ នាម តេ, ភិក្ខវេ, មោឃបុរិសា ន មត្តំ ជានិត្វា ពហូ សូចិឃរេ វិញ្ញាបេស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ…. ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៥១៧**. **“យោ បន ភិក្ខុ អដ្ឋិមយំ វា ទន្តមយំ វា វិសាណមយំ វា សូចិឃរំ ការាបេយ្យ ភេទនកំ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**៥១៨**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ…. **ភិក្ខូ**តិ…បេ…. អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**អដ្ឋិ** នាម យំ កិញ្ចិ អដ្ឋិ។

**ទន្តោ** នាម ហត្ថិទន្តោ វុច្ចតិ។

**វិសាណំ** នាម យំ កិញ្ចិ វិសាណំ។

**ការាបេយ្យា**តិ ករោតិ វា ការាបេតិ វា, បយោគេ ទុក្កដំ។ បដិលាភេន ភិន្ទិត្វា បាចិត្តិយំ ទេសេតព្ពំ។

**៥១៩**. អត្តនា វិប្បកតំ អត្តនា បរិយោសាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អត្តនា វិប្បកតំ បរេហិ បរិយោសាបេតិ [បរិយោសាវាបេតិ (ក.)], អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស ។ បរេហិ វិប្បកតំ អត្តនា បរិយោសាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ បរេហិ វិប្បកតំ បរេហិ បរិយោសាបេតិ [បរិយោសាវាបេតិ (ក.)], អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អញ្ញស្សត្ថាយ ករោតិ វា ការាបេតិ វា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អញ្ញេន កតំ បដិលភិត្វា បរិភុញ្ជតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៥២០**. អនាបត្តិ គណ្ឋិកាយ [គណ្ឋិកាយ (ស្យា.)], អរណិកេ, វិធេ [វីបេ (សី.), វីថេ (ស្យា.)], អញ្ជនិយា, អញ្ជនិសលាកាយ, វាសិជដេ, ឧទកបុញ្ឆនិយា, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

សូចិឃរសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ចតុត្ថំ។

## ៥. មញ្ចបីឋសិក្ខាបទំ

**៥២១**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ ឧច្ចេ មញ្ចេ សយតិ។ អថ ខោ ភគវា សម្ពហុលេហិ ភិក្ខូហិ សទ្ធឹ សេនាសនចារិកំ អាហិណ្ឌន្តោ យេនាយស្មតោ ឧបនន្ទស្ស សក្យបុត្តស្ស វិហារោ តេនុបសង្កមិ។ អទ្ទសា ខោ អាយស្មា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ ភគវន្តំ ទូរតោវ អាគច្ឆន្តំ។ ទិស្វាន ភគវន្តំ ឯតទវោច – “អាគច្ឆតុ មេ, ភន្តេ, ភគវា សយនំ បស្សតូ”តិ។ អថ ខោ ភគវា តតោវ បដិនិវត្តិត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “អាសយតោ, ភិក្ខវេ, មោឃបុរិសោ វេទិតព្ពោ”តិ។ អថ ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ ឧបនន្ទំ សក្យបុត្តំ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ទុព្ភរតាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៥២២**. **“នវំ បន ភិក្ខុនា មញ្ចំ វា បីឋំ វា ការយមានេន អដ្ឋង្គុលបាទកំ ការេតព្ពំ សុគតង្គុលេន, អញ្ញត្រ ហេដ្ឋិមាយ អដនិយា; តំ អតិក្កាមយតោ ឆេទនកំ បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**៥២៣**. **នវំ** នាម ករណំ ឧបាទាយ វុច្ចតិ។

**មញ្ចោ** នាម ចត្តារោ មញ្ចា – មសារកោ, ពុន្ទិកាពទ្ធោ, កុឡីរបាទកោ, អាហច្ចបាទកោ។

**បីឋំ** នាម ចត្តារិ បីឋានិ – មសារកំ, ពុន្ទិកាពទ្ធំ, កុឡីរបាទកំ, អាហច្ចបាទកំ។

**ការយមានេនា**តិ ករោន្តោ វា ការាបេន្តោ វា។

**អដ្ឋង្គុលបាទកំ ការេតព្ពំ សុគតង្គុលេន, អញ្ញត្រ ហេដ្ឋិមាយ អដនិយា**តិ ឋបេត្វា ហេដ្ឋិមំ អដនឹ; តំ អតិក្កាមេត្វា ករោតិ វា ការាបេតិ វា, បយោគេ ទុក្កដំ, បដិលាភេន ឆិន្ទិត្វា បាចិត្តិយំ ទេសេតព្ពំ។

**៥២៤**. អត្តនា វិប្បកតំ អត្តនា បរិយោសាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អត្តនា វិប្បកតំ បរេហិ បរិយោសាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ បរេហិ វិប្បកតំ អត្តនា បរិយោសាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ បរេហិ វិប្បកតំ បរេហិ បរិយោសាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អញ្ញស្សត្ថាយ ករោតិ វា ការាបេតិ វា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អញ្ញេន កតំ បដិលភិត្វា បរិភុញ្ជតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៥២៥**. អនាបត្តិ បមាណិកំ ករោតិ, ឩនកំ ករោតិ, អញ្ញេន កតំ បមាណាតិក្កន្តំ បដិលភិត្វា ឆិន្ទិត្វា បរិភុញ្ជតិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

មញ្ចបីឋសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ បញ្ចមំ។

## ៦. តូលោនទ្ធសិក្ខាបទំ

**៥២៦**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ មញ្ចម្បិ បីឋម្បិ តូលោនទ្ធំ ការាបេន្តិ។ មនុស្សា វិហារចារិកំ អាហិណ្ឌន្តា បស្សិត្វា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម សមណា សក្យបុត្តិយា មញ្ចម្បិ បីឋម្បិ តូលោនទ្ធំ ការាបេស្សន្តិ, សេយ្យថាបិ គិហី កាមភោគិនោ”តិ ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខូ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា...បេ.... តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ មញ្ចម្បិ បីឋម្បិ តូលោនទ្ធំ ការាបេស្សន្តី”តិ...បេ.... សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, មញ្ចម្បិ បីឋម្បិ តូលោនទ្ធំ ការាបេថាតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, មញ្ចម្បិ បីឋម្បិ

តូលោនទ្ធំ ការាបេស្សថ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៥២៧**. “**យោ បន ភិក្ខុ មញ្ចំ វា បីឋំ វា តូលោនទ្ធំ ការាបេយ្យ, ឧទ្ទាលនកំ បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**៥២៨**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ… **ភិក្ខូ**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**មញ្ចោ** នាម ចត្តារោ មញ្ចា – មសារកោ, ពុន្ទិកាពទ្ធោ, កុឡីរបាទកោ, អាហច្ចបាទកោ។

**បីឋំ** នាម ចត្តារិ បីឋានិ – មសារកំ, ពុន្ទិកាពទ្ធំ, កុឡីរបាទកំ, អាហច្ចបាទកំ។

**តូលំ** នាម តីណិ តូលានិ – រុក្ខតូលំ, លតាតូលំ, បោដកិតូលំ។

**ការាបេយ្យា**តិ ករោតិ វា ការាបេតិ វា, បយោគេ ទុក្កដំ។ បដិលាភេន ឧទ្ទាលេត្វា បាចិត្តិយំ ទេសេតព្ពំ។

**៥២៩**. អត្តនា វិប្បកតំ អត្តនា បរិយោសាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អត្តនា វិប្បកតំ បរេហិ បរិយោសាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ បរេហិ វិប្បកតំ អត្តនា បរិយោសាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ បរេហិ វិប្បកតំ បរេហិ បរិយោសាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អញ្ញស្សត្ថាយ ករោតិ វា ការាបេតិ វា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អញ្ញេន កតំ បដិលភិត្វា បរិភុញ្ជតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៥៣០**. អនាបត្តិ អាយោគេ, កាយពន្ធនេ, អំសពទ្ធកេ, បត្តថវិកាយ, បរិស្សាវនេ, ពិព្ពោហនំ ករោតិ, អញ្ញេន កតំ បដិលភិត្វា ឧទ្ទាលេត្វា បរិភុញ្ជតិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

តូលោនទ្ធសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ឆដ្ឋំ។

**៧. និសីទនសិក្ខាបទំ**

**៥៣១**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភគវតា ភិក្ខូនំ និសីទនំ អនុញ្ញាតំ ហោតិ។ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ – “ភគវតា និសីទនំ អនុញ្ញាត”ន្តិ អប្បមាណិកានិ និសីទនានិ ធារេន្តិ។ មញ្ចស្សបិ បីឋស្សបិ បុរតោបិ បច្ឆតោបិ ឱលម្ពេន្តិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ អប្បមាណិកានិ និសីទនានិ ធារេស្សន្តី”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, អប្បមាណិកានិ និសីទនានិ ធារេថាតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, អប្បមាណិកានិ និសីទនានិ ធារេស្សថ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

“**និសីទនំ បន ភិក្ខុនា ការយមានេន បមាណិកំ ការេតព្ពំ។ តត្រិទំ បមាណំ – ទីឃសោ ទ្វេ វិទត្ថិយោ, សុគតវិទត្ថិយា; តិរិយំ ទិយឌ្ឍំ។ តំ អតិក្កាមយតោ ឆេទនកំ បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**៥៣២**. តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា ឧទាយី មហាកាយោ ហោតិ។ សោ ភគវតោ បុរតោ និសីទនំ បញ្ញបេត្វា សមន្តតោ សមញ្ឆមានោ និសីទតិ។ អថ ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ ឧទាយឹ ឯតទវោច – “កិស្ស ត្វំ, ឧទាយិ, និសីទនំ សមន្តតោ សមញ្ឆសិ; សេយ្យថាបិ បុរាណាសិកោដ្ឋោ”តិ? “តថា ហិ បន, ភន្តេ, ភគវតា ភិក្ខូនំ អតិខុទ្ទកំ និសីទនំ អនុញ្ញាត”ន្តិ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មឹ និទានេ ឯតស្មឹ បករណេ ធម្មឹ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, និសីទនស្ស ទសំ វិទត្ថឹ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៥៣៣**. “**និសីទនំ បន ភិក្ខុនា ការយមានេន បមាណិកំ ការេតព្ពំ។ តត្រិទំ បមាណំ – ទីឃសោ ទ្វេ វិទត្ថិយោ, សុគតវិទត្ថិយា; តិរិយំ ទិយឌ្ឍំ។ ទសា វិទត្ថិ។ តំ អតិក្កាមយតោ ឆេទនកំ បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**៥៣៤**. **និសីទនំ** នាម សទសំ វុច្ចតិ។

**ការយមានេនា**តិ ករោន្តោ វា ការាបេន្តោ វា បមាណិកំ ការេតព្ពំ។ តត្រិទំ បមាណំ – ទីឃសោ ទ្វេ វិទត្ថិយោ, សុគតវិទត្ថិយា; តិរិយំ ទិយឌ្ឍំ។ ទសា វិទត្ថិ។ តំ អតិក្កាមេត្វា ករោតិ វា ការាបេតិ វា, បយោគេ ទុក្កដំ។ បដិលាភេន ឆិន្ទិត្វា បាចិត្តិយំ ទេសេតព្ពំ។

**៥៣៥**. អត្តនា វិប្បកតំ អត្តនា បរិយោសាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អត្តនា វិប្បកតំ បរេហិ បរិយោសាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ បរេហិ វិប្បកតំ អត្តនា បរិយោសាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ បរេហិ វិប្បកតំ បរេហិ បរិយោសាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អញ្ញស្សត្ថាយ ករោតិ វា ការាបេតិ វា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អញ្ញេន កតំ បដិលភិត្វា បរិភុញ្ជតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៥៣៦**. អនាបត្តិ បមាណិកំ ករោតិ, ឩនកំ ករោតិ, អញ្ញេន កតំ បមាណាតិក្កន្តំ បដិលភិត្វា ឆិន្ទិត្វា បរិភុញ្ជតិ, វិតានំ វា ភូមត្ថរណំ វា សាណិបាការំ វា ភិសិំ វា ពិព្ពោហនំ វា ករោតិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

និសីទនសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ សត្តមំ។

## ៨. កណ្ឌុប្បដិច្ឆាទិសិក្ខាបទំ

**៥៣៧**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភគវតា ភិក្ខូនំ កណ្ឌុប្បដិច្ឆាទិ អនុញ្ញាតា ហោតិ ។ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ – “ភគវតា កណ្ឌុប្បដិច្ឆាទិ អនុញ្ញាតា”តិ អប្បមាណិកាយោ កណ្ឌុប្បដិច្ឆាទិយោ ធារេន្តិ; បុរតោបិ បច្ឆតោបិ អាកឌ្ឍន្តា អាហិណ្ឌន្តិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ អប្បមាណិកាយោ កណ្ឌុប្បដិច្ឆាទិយោ ធារេស្សន្តី”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, អប្បមាណិកាយោ កណ្ឌុប្បដិច្ឆាទិយោ ធារេថាតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, អប្បមាណិកាយោ កណ្ឌុប្បដិច្ឆាទិយោ ធារេស្សថ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៥៣៨**. “**កណ្ឌុប្បដិច្ឆាទិំ បន ភិក្ខុនា ការយមានេន បមាណិកា ការេតព្ពា។ តត្រិទំ បមាណំ – ទីឃសោ ចតស្សោ វិទត្ថិយោ, សុគតវិទត្ថិយា; តិរិយំ ទ្វេ វិទត្ថិយោ។ តំ អតិក្កាមយតោ ឆេទនកំ បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**៥៣៩**. **កណ្ឌុប្បដិច្ឆាទិ** នាម យស្ស អធោនាភិ ឧព្ភជាណុមណ្ឌលំ កណ្ឌុ វា បីឡកា វា អស្សាវោ វា ថុល្លកច្ឆុ វា អាពាធោ, តស្ស បដិច្ឆាទនត្ថាយ។

**ការយមានេនា**តិ ករោន្តោ វា ការាបេន្តោ វា ។ បមាណិកា ការេតព្ពា។ តត្រិទំ បមាណំ – ទីឃសោ ចតស្សោ វិទត្ថិយោ, សុគតវិទត្ថិយា; តិរិយំ ទ្វេ វិទត្ថិយោ។ តំ អតិក្កាមេត្វា ករោតិ វា ការាបេតិ វា, បយោគេ ទុក្កដំ។ បដិលាភេន ឆិន្ទិត្វា បាចិត្តិយំ ទេសេតព្ពំ។

**៥៤០**. អត្តនា វិប្បកតំ អត្តនា បរិយោសាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អត្តនា វិប្បកតំ បរេហិ បរិយោសាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ បរេហិ វិប្បកតំ អត្តនា បរិយោសាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ បរេហិ វិប្បកតំ បរេហិ បរិយោសាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អញ្ញស្សត្ថាយ ករោតិ វា ការាបេតិ វា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អញ្ញេន កតំ បដិលភិត្វា បរិភុញ្ជតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៥៤១**. អនាបត្តិ បមាណិកំ ករោតិ, ឩនកំ ករោតិ, អញ្ញេន កតំ បមាណាតិក្កន្តំ បដិលភិត្វា ឆិន្ទិត្វា បរិភុញ្ជតិ, វិតានំ វា ភូមត្ថរណំ វា សាណិបាការំ វា ភិសិំ វា ពិព្ពោហនំ វា ករោតិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

កណ្ឌុប្បដិច្ឆាទិសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ អដ្ឋមំ។

## ៩. វស្សិកសាដិកាសិក្ខាបទំ

**៥៤២**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភគវតា ភិក្ខូនំ វស្សិកសាដិកា អនុញ្ញាតា ហោតិ។ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ – “ភគវតា វស្សិកសាដិកា អនុញ្ញាតា”តិ អប្បមាណិកាយោ វស្សិកសាដិកាយោ ធារេន្តិ។ បុរតោបិ បច្ឆតោបិ អាកឌ្ឍន្តា អាហិណ្ឌន្តិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ អប្បមាណិកាយោ វស្សិកសាដិកាយោ ធារេស្សន្តី”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, អប្បមាណិកាយោ វស្សិកសាដិកាយោ ធារេថាតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, អប្បមាណិកាយោ វស្សិកសាដិកាយោ ធារេស្សថ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៥៤៣**. “**វស្សិកសាដិកំ បន ភិក្ខុនា ការយមានេន បមាណិកា ការេតព្ពា។ តត្រិទំ បមាណំ – ទីឃសោ ឆ វិទត្ថិយោ, សុគតវិទត្ថិយា; តិរិយំ អឌ្ឍតេយ្យា។ តំ អតិក្កាមយតោ ឆេទនកំ បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**៥៤៤**. **វស្សិកសាដិកា** នាម វស្សានស្ស ចតុមាសត្ថាយ។

**ការយមានេនា**តិ ករោន្តោ វា ការាបេន្តោ វា។ បមាណិកា ការេតព្ពា ។ តត្រិទំ បមាណំ – ទីឃសោ ឆ វិទត្ថិយោ, សុគតវិទត្ថិយា; តិរិយំ អឌ្ឍតេយ្យា។ តំ អតិក្កាមេត្វា ករោតិ វា ការាបេតិ វា, បយោគេ ទុក្កដំ។ បដិលាភេន ឆិន្ទិត្វា បាចិត្តិយំ ទេសេតព្ពំ។

**៥៤៥**. អត្តនា វិប្បកតំ អត្តនា បរិយោសាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អត្តនា វិប្បកតំ បរេហិ បរិយោសាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ បរេហិ វិប្បកតំ អត្តនា បរិយោសាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ បរេហិ វិប្បកតំ បរេហិ បរិយោសាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អញ្ញស្សត្ថាយ ករោតិ វា ការាបេតិ វា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អញ្ញេន កតំ បដិលភិត្វា បរិភុញ្ជតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៥៤៦**. អនាបត្តិ បមាណិកំ ករោតិ, ឩនកំ ករោតិ, អញ្ញេន កតំ បមាណាតិក្កន្តំ បដិលភិត្វា ឆិន្ទិត្វា បរិភុញ្ជតិ, វិតានំ វា ភូមត្ថរណំ វា សាណិបាការំ វា ភិសិំ វា ពិព្ពោហនំ វា ករោតិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

វស្សិកសាដិកាសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ នវមំ។

## ១០. នន្ទសិក្ខាបទំ

**៥៤៧**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា នន្ទោ ភគវតោ មាតុច្ឆាបុត្តោ អភិរូបោ ហោតិ ទស្សនីយោ បាសាទិកោ ចតុរង្គុលោមកោ ភគវតា [ភគវតោ (ក.)]។ សោ សុគតចីវរប្បមាណំ ចីវរំ ធារេតិ។ អទ្ទសំសុ ខោ ថេរា ភិក្ខូ អាយស្មន្តំ នន្ទំ ទូរតោវ អាគច្ឆន្តំ។ ទិស្វាន – “ភគវា អាគច្ឆតី”តិ អាសនា វុដ្ឋហន្តិ។ តេ ឧបគតេ ជានិត្វា [ឧបគតំ សញ្ជានិត្វា (ស្យា.), ឧបគតេ សញ្ជានិត្វា (សី.)] ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អាយស្មា នន្ទោ សុគតចីវរប្បមាណំ ចីវរំ ធារេស្សតី”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ ត្វំ, នន្ទ, សុគតចីវរប្បមាណំ ចីវរំ ធារេសីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម ត្វំ, នន្ទ, សុគតចីវរប្បមាណំ ចីវរំ ធារេស្សសិ! នេតំ, នន្ទ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៥៤៨**. “**យោ បន ភិក្ខុ សុគតចីវរប្បមាណំ ចីវរំ ការាបេយ្យ អតិរេកំ វា, ឆេទនកំ បាចិត្តិយំ ។ តត្រិទំ សុគតស្ស សុគតចីវរប្បមាណំ – ទីឃសោ នវ វិទត្ថិយោ, សុគតវិទត្ថិយា; តិរិយំ ឆ វិទត្ថិយោ។ ឥទំ សុគតស្ស សុគតចីវរប្បមាណ**”ន្តិ។

**៥៤៩**. **យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ… **ភិក្ខូ**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**សុគតចីវរប្បមាណំ** [សុគតចីវរំ (ក.)] នាម ទីឃសោ នវ វិទត្ថិយោ, សុគតវិទត្ថិយា; តិរិយំ ឆ វិទត្ថិយោ។

**ការាបេយ្យា**តិ ករោតិ វា ការាបេតិ វា, បយោគេ ទុក្កដំ។ បដិលាភេន ឆិន្ទិត្វា បាចិត្តិយំ ទេសេតព្ពំ។

**៥៥០**. អត្តនា វិប្បកតំ អត្តនា បរិយោសាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អត្តនា វិប្បកតំ បរេហិ បរិយោសាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ បរេហិ វិប្បកតំ អត្តនា បរិយោសាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ បរេហិ វិប្បកតំ បរេហិ បរិយោសាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អញ្ញស្សត្ថាយ ករោតិ វា ការាបេតិ វា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អញ្ញេន កតំ បដិលភិត្វា បរិភុញ្ជតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៥៥១**. អនាបត្តិ ឩនកំ ករោតិ, អញ្ញេន កតំ បដិលភិត្វា ឆិន្ទិត្វា បរិភុញ្ជតិ, វិតានំ វា ភូមត្ថរណំ វា សាណិបាការំ វា ភិសី វា ពិព្ពោហនំ វា ករោតិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

នន្ទសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ ទសមំ។

រតនវគ្គោ [រាជវគ្គោ (សី.)] នវមោ។

តស្សុទ្ទានំ –

> រញ្ញោ ច រតនំ សន្តំ, សូចិ មញ្ចញ្ច តូលិកំ;
> និសីទនញ្ច កណ្ឌុញ្ច, វស្សិកា សុគតេន ចាតិ។

ឧទ្ទិដ្ឋា ខោ, អាយស្មន្តោ, ទ្វេនវុតិ បាចិត្តិយា ធម្មា។ តត្ថាយស្មន្តេ បុច្ឆាមិ – “កច្ចិត្ថ បរិសុទ្ធា”? ទុតិយម្បិ បុច្ឆាមិ – “កច្ចិត្ថ បរិសុទ្ធា”? តតិយម្បិ បុច្ឆាមិ – “កច្ចិត្ថ បរិសុទ្ធា”? បរិសុទ្ធេត្ថាយស្មន្តោ, តស្មា តុណ្ហី, ឯវមេតំ ធារយាមីតិ។

ឧទ្ទកំ សមត្តំ។

បាចិត្តិយកណ្ឌំ និដ្ឋិតំ។

# ៦. បាដិទេសនីយកណ្ឌំ

## ១. បឋមបាដិទេសនីយសិក្ខាបទំ

ឥមេ ខោ បនាយស្មន្តោ ចត្តារោ បាដិទេសនីយា

ធម្មា ឧទ្ទេសំ អាគច្ឆន្តិ។

**៥៥២**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរា ភិក្ខុនី សាវត្ថិយំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បដិក្កមនកាលេ អញ្ញតរំ ភិក្ខុំ បស្សិត្វា ឯតទវោច – “ហន្ទាយ្យ, ភិក្ខំ បដិគ្គណ្ហា”តិ។ “សុដ្ឋុ, ភគិនី”តិ សព្ពេវ អគ្គហេសិ។ សា ឧបកដ្ឋេ កាលេ នាសក្ខិ បិណ្ឌាយ ចរិតុំ, ឆិន្នភត្តា អហោសិ។ អថ ខោ សា ភិក្ខុនី ទុតិយម្បិ ទិវសំ…បេ… តតិយម្បិ ទិវសំ សាវត្ថិយំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បដិក្កមនកាលេ តំ ភិក្ខុំ បស្សិត្វា ឯតទវោច – “ហន្ទាយ្យ, ភិក្ខំ បដិគ្គណ្ហា”តិ។ “សុដ្ឋុ, ភគិនី”តិ សព្ពេវ អគ្គហេសិ។ សា ឧបកដ្ឋេ កាលេ នាសក្ខិ បិណ្ឌាយ ចរិតុំ, ឆិន្នភត្តា អហោសិ។ អថ ខោ សា ភិក្ខុនី ចតុត្ថេ ទិវសេ រថិកាយ បវេធេន្តី គច្ឆតិ។ សេដ្ឋិ គហបតិ រថេន បដិបថំ អាគច្ឆន្តោ តំ ភិក្ខុនី ឯតទវោច – “អបេហាយ្យេ”តិ។ សា វោក្កមន្តី តត្ថេវ បរិបតិ។ សេដ្ឋិ គហបតិ តំ ភិក្ខុនី ខមាបេសិ – “ខមាហាយ្យេ, មយាសិ បាតិតា”តិ។ “នាហំ, គហបតិ, តយា បាតិតា។ អបិច, អហមេវ ទុព្ពលា”តិ។ “កិស្ស បន ត្វំ, អយ្យេ, ទុព្ពលា”តិ? អថ ខោ សា ភិក្ខុនី សេដ្ឋិស្ស គហបតិស្ស ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ សេដ្ឋិ គហបតិ តំ ភិក្ខុនី ឃរំ នេត្វា ភោជេត្វា ឧជ្ឈាយតិ ខិយ្យតិ វិបាចេតិ – “កថញ្ហិ នាម ភទន្តា ភិក្ខុនិយា ហត្ថតោ អាមិសំ បដិគ្គហេស្សន្តិ! កិច្ឆលាភោ មាតុគាមោ”តិ!

អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខូ តស្ស សេដ្ឋិស្ស គហបតិស្ស ឧជ្ឈាយន្តស្ស ខិយ្យន្តស្ស វិបាចេន្តស្ស។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុ ភិក្ខុនិយា ហត្ថតោ អាមិសំ បដិគ្គហេស្សតី”តិ …បេ… សច្ចំ កិរ ត្វំ, ភិក្ខុ, ភិក្ខុនិយា ហត្ថតោ អាមិសំ បដិគ្គហេសីតិ ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ “ញាតិកា តេ, ភិក្ខុ, អញ្ញាតិកា”តិ? “អញ្ញាតិកា, ភគវា”តិ។ “អញ្ញាតកោ, មោឃបុរិស, អញ្ញាតិកាយ ន ជានាតិ បតិរូបំ វា អប្បតិរូបំ វា សន្តំ វា អសន្តំ វា។ កថញ្ហិ នាម ត្វំ, មោឃបុរិស, អញ្ញាតិកាយ ភិក្ខុនិយា ហត្ថតោ អាមិសំ បដិគ្គហេស្សសិ! នេតំ, មោឃបុរិស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៥៥៣. “យោ បន ភិក្ខុ អញ្ញាតិកាយ ភិក្ខុនិយា អន្តរឃរំ បវិដ្ឋាយ ហត្ថតោ ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា សហត្ថា បដិគ្គហេត្វា ខាទេយ្យ វា ភុញ្ជេយ្យ វា, បដិទេសេតព្ពំ តេន ភិក្ខុនា – ‘គារយ្ហំ, អាវុសោ, ធម្មំ អាបជ្ជឹ អសប្បាយំ បាដិទេសនីយំ, តំ បដិទេសេមី’”**តិ។

**៥៥៤. យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ… **ភិក្ខូ**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

***អញ្ញាតិកា*** នាម មាតិតោ វា ។ បិតិតោ វា យាវ សត្តមា បិតាមហយុគា អសម្ពទ្ធា។

***ភិក្ខុនី*** នាម ឧភតោសង្ឃេ ឧបសម្បន្នា។

***អន្តរឃរំ*** នាម រថិកា ព្យូហំ សិង្ឃាដកំ ឃរំ។

**ខាទនីយំ** នាម បញ្ច ភោជនានិ – យាមកាលិកំ សត្តាហកាលិកំ យាវជីវិកំ ឋបេត្វា អវសេសំ ខាទនីយំ នាម។

***ភោជនីយំ*** នាម បញ្ច ភោជនានិ – ឱទនោ, កុម្មាសោ, សត្តុ, មច្ឆោ, មំសំ។ “ខាទិស្សាមិ ភុញ្ជិស្សាមី”តិ បដិគ្គណ្ហាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អជ្ឈោហារេ អជ្ឈោហារេ អាបត្តិ បាដិទេសនីយស្ស។

**៥៥៥**. អញ្ញាតិកាយ អញ្ញាតិកសញ្ញី អន្តរឃរំ បវិដ្ឋាយ ហត្ថតោ ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា សហត្ថា បដិគ្គហេត្វា ខាទតិ វា ភុញ្ជតិ វា, អាបត្តិ បាដិទេសនីយស្ស។ អញ្ញាតិកាយ វេមតិកោ អន្តរឃរំ បវិដ្ឋាយ ហត្ថតោ ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា សហត្ថា បដិគ្គហេត្វា ខាទតិ វា ភុញ្ជតិ វា, អាបត្តិ បាដិទេសនីយស្ស។

អញ្ញាតិកាយ ញាតិកសញ្ញី អន្តរឃរំ បវិសិត្វា ហត្ថតោ ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា សហត្ថា បដិគ្គហេត្វា ខាទតិ វា ភុញ្ជតិ វា, អាបត្តិ បាដិទេសនីយស្ស។

យាមកាលិកំ សត្តាហកាលិកំ យាវជីវិកំ អាហារត្ថាយ បដិគ្គណ្ហាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អជ្ឈោហារេ អជ្ឈោហារេ អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ឯកតោឧបសម្បន្នាយ ហត្ថតោ ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា – “ខាទិស្សាមិ ភុញ្ជិស្សាមី”តិ បដិគ្គណ្ហាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អជ្ឈោហារេ អជ្ឈោហារេ អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ញាតិកាយ អញ្ញាតិកសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ញាតិកាយ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ញាតិកាយ ញាតិកសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**៥៥៦**. អនាបត្តិ ញាតិកាយ, ទាបេតិ ន ទេតិ, ឧបនិក្ខិបិត្វា ទេតិ អន្តរារាមេ, ភិក្ខុនុបស្សយេ, តិត្ថិយសេយ្យាយ, បដិក្កមនេ , គាមតោ នីហរិត្វា ទេតិ, យាមកាលិកំ សត្តាហកាលិកំ យាវជីវិកំ “សតិ បច្ចយេ បរិភុញ្ជា”តិ ទេតិ, សិក្ខមានាយ, សាមណេរិយា, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

បឋមបាដិទេសនីយសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ២. ទុតិយបាដិទេសនីយសិក្ខាបទំ

**៥៥៧**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខូ កុលេសុ និមន្តិតា ភុញ្ជន្តិ។ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ ឆព្ពគ្គិយានំ ភិក្ខូនំ វោសាសន្តិយោ ឋិតា ហោន្តិ – “ឥធ សូបំ ទេថ, ឥធ ឱទនំ ទេថា”តិ។ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ យាវទត្ថំ ភុញ្ជន្តិ។ អញ្ញេ ភិក្ខូ ន ចិត្តរូបំ ភុញ្ជន្តិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ.… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ភិក្ខុនិយោ វោសាសន្តិយោ ន និវារេស្សន្តី”តិ…បេ.… សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ វោសាសន្តិយោ ន និវារេថាតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា …បេ.… កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, ភិក្ខុនិយោ វោសាសន្តិយោ ន និវារេស្សថ ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ.… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៥៥៨**. **“ភិក្ខូ បនេវ កុលេសុ និមន្តិតា ភុញ្ជន្តិ, តត្រ ចេ សា** [តត្រ ចេ (ស្យា.)] **ភិក្ខុនី វោសាសមានរូបា ឋិតា ហោតិ – ‘ឥធ សូបំ ទេថ, ឥធ ឱទនំ ទេថា’តិ, តេហិ ភិក្ខូហិ សា ភិក្ខុនី អបសាទេតព្ពា – ‘អបសក្ក តាវ, ភគិនិ, យាវ ភិក្ខូ ភុញ្ជន្តី’តិ។ ឯកស្ស ចេបិ** [ឯកស្សបិ ចេ (សី. ស្យា.)] **ភិក្ខុនោ ន បដិភាសេយ្យ តំ ភិក្ខុនី អបសាទេតុំ – ‘អបសក្ក តាវ, ភគិនិ, យាវ ភិក្ខូ ភុញ្ជន្តី’តិ បដិទេសេតព្ពំ តេហិ ភិក្ខូហិ – ‘គារយ្ហំ, អាវុសោ, ធម្មំ អាបជ្ជិម្ហា អសប្បាយំ បាដិទេសនីយំ, តំ បដិទេសេមា’”**តិ។

**៥៥៩**. **ភិក្ខូ បនេវ កុលេសុ និមន្តិតា ភុញ្ជន្តី**តិ កុលំ នាម ចត្តារិ កុលានិ – ខត្តិយកុលំ, ព្រាហ្មណកុលំ, វេស្សកុលំ, សុទ្ទកុលំ។

**និមន្តិតា ភុញ្ជន្តី**តិ បញ្ចន្នំ ភោជនានំ អញ្ញតរេន ភោជនេន និមន្តិតា ភុញ្ជន្តិ។

**ភិក្ខុនី** នាម ឧភតោសង្ឃេ ឧបសម្បន្នា។

**វោសាសន្តី** នាម យថាមិត្តតា យថាសន្ទិដ្ឋតា យថាសម្ភត្តតា យថាសមានុបជ្ឈាយកតា យថាសមានាចរិយកតា – “ឥធ សូបំ ទេថ, ឥធ ឱទនំ ទេថា”តិ។ ឯសា វោសាសន្តី នាម។

**តេហិ ភិក្ខូហី**តិ ភុញ្ជមានេហិ ភិក្ខូហិ។

**សា ភិក្ខុនី**តិ យា សា វោសាសន្តី ភិក្ខុនី។

តេហិ ភិក្ខូហិ សា ភិក្ខុនី អបសាទេតព្ពា – “អបសក្ក តាវ, ភគិនិ, យាវ ភិក្ខូ ភុញ្ជន្តី”តិ។ ឯកស្ស ចេបិ [ឯកស្សបិ ចេ (សី. ស្យា.)] ភិក្ខុនោ អនបសាទិតោ [អនបសាទិតេ (សី. ស្យា.)] – “ខាទិស្សាមិ ភុញ្ជិស្សាមី”តិ បដិគ្គណ្ហាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អជ្ឈោហារេ អជ្ឈោហារេ អាបត្តិ បាដិទេសនីយស្ស។

**៥៦០**. ឧបសម្បន្នាយ ឧបសម្បន្នសញ្ញី វោសាសន្តិយា ន និវារេតិ, អាបត្តិ បាដិទេសនីយស្ស ។ ឧបសម្បន្នាយ វេមតិកោ វោសាសន្តិយា ន និវារេតិ, អាបត្តិ បាដិទេសនីយស្ស។ ឧបសម្បន្នាយ អនុបសម្បន្នសញ្ញី វោសាសន្តិយា ន និវារេតិ, អាបត្តិ បាដិទេសនីយស្ស។

ឯកតោឧបសម្បន្នាយ វោសាសន្តិយា ន និវារេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នាយ ឧបសម្បន្នសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នាយ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នាយ អនុបសម្បន្នសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**៥៦១**. អនាបត្តិ អត្តនោ ភត្តំ ទាបេតិ ន ទេតិ, អញ្ញេសំ ភត្តំ ទេតិ ន ទាបេតិ, យំ ន ទិន្នំ តំ ទាបេតិ, យត្ថ ន ទិន្នំ តត្ថ ទាបេតិ, សព្ពេសំ សមកំ ទាបេតិ, សិក្ខមានា វោសាសតិ, សាមណេរី វោសាសតិ, បញ្ច ភោជនានិ ឋបេត្វា សព្ពត្ថ, អនាបត្តិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ទុតិយបាដិទេសនីយសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ៣. តតិយបាដិទេសនីយសិក្ខាបទំ

**៥៦២**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន សាវត្ថិយំ អញ្ញតរំ កុលំ ឧភតោបសន្នំ ហោតិ។ សទ្ធាយ វឌ្ឍតិ, ភោគេន ហាយតិ, យំ តស្មិំ កុលេ ឧប្បជ្ជតិ បុរេភត្តំ ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា តំ សព្ពំ ភិក្ខូនំ វិស្សជ្ជេត្វា អប្បេកទា អនសិតា អច្ឆន្តិ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម សមណា សក្យបុត្តិយា ន មត្តំ ជានិត្វា បដិគ្គហេស្សន្តិ! ឥមេ ឥមេសំ ទត្វា អប្បេកទា អនសិតា អច្ឆន្តី”តិ!! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខូ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ អថ ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មិំ និទានេ ឯតស្មិំ បករណេ ធម្មិំ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, យំ កុលំ សទ្ធាយ វឌ្ឍតិ, ភោគេន ហាយតិ ឯវរូបស្ស កុលស្ស ញត្តិទុតិយេន កម្មេន សេក្ខសម្មុតិំ ទាតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ទាតព្ពា។ ព្យត្តេន ភិក្ខុនា បដិពលេន សង្ឃោ ញាបេតព្ពោ –

**៥៦៣**. “សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ។ ឥត្ថន្នាមំ កុលំ សទ្ធាយ វឌ្ឍតិ, ភោគេន ហាយតិ។ យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ, សង្ឃោ ឥត្ថន្នាមស្ស កុលស្ស សេក្ខសម្មុតិំ ទទេយ្យ។ ឯសា ញត្តិ។

“សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ។ ឥត្ថន្នាមំ កុលំ សទ្ធាយ វឌ្ឍតិ, ភោគេន ហាយតិ។ សង្ឃោ ឥត្ថន្នាមស្ស កុលស្ស សេក្ខសម្មុតិំ ទេតិ។ យស្សាយស្មតោ ខមតិ ឥត្ថន្នាមស្ស កុលស្ស សេក្ខសម្មុតិយា ទានំ, សោ តុណ្ហស្ស; យស្ស នក្ខមតិ, សោ ភាសេយ្យ។

“ទិន្នា សង្ឃេន ឥត្ថន្នាមស្ស កុលស្ស សេក្ខសម្មុតិ។ ខមតិ សង្ឃស្ស, តស្មា តុណ្ហី, ឯវមេតំ ធារយាមី”តិ។

ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**“យានិ ខោ បន តានិ សេក្ខសម្មតានិ កុលានិ, យោ បន ភិក្ខុ តថារូបេសុ សេក្ខសម្មតេសុ កុលេសុ ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា សហត្ថា បដិគ្គហេត្វា ខាទេយ្យ វា ភុញ្ជេយ្យ វា, បដិទេសេតព្ពំ តេន ភិក្ខុនា – ‘គារយ្ហំ, អាវុសោ, ធម្មំ អាបជ្ជិំ អសប្បាយំ បាដិទេសនីយំ តំ បដិទេសេមី’”**តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**៥៦៤**. តេន ខោ បន សមយេន សាវត្ថិយំ ឧស្សវោ ហោតិ។ មនុស្សា ភិក្ខូ និមន្តេត្វា ភោជេន្តិ។ តម្បិ ខោ កុលំ ភិក្ខូ និមន្តេសិ។ ភិក្ខូ កុក្កុច្ចាយន្តា នាធិវាសេន្តិ – “បដិក្ខិត្តំ ភគវតា សេក្ខសម្មតេសុ កុលេសុ ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា សហត្ថា បដិគ្គហេត្វា ខាទិតុំ ភុញ្ជិតុ”ន្តិ។ តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កឹ នុ ខោ នាម អម្ហាកំ ជីវិតេន យំ អយ្យា អម្ហាកំ ន បដិគ្គណ្ហន្តី”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខូ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ អថ ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មិំ និទានេ ឯតស្មិំ បករណេ ធម្មិំ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, និមន្តិតេន សេក្ខសម្មតេសុ កុលេសុ ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា សហត្ថា បដិគ្គហេត្វា ខាទិតុំ ភុញ្ជិតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**“យានិ ខោ បន តានិ សេក្ខសម្មតានិ កុលានិ, យោ បន ភិក្ខុ តថារូបេសុ សេក្ខសម្មតេសុ កុលេសុ បុព្ពេ អនិមន្តិតោ ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា សហត្ថា បដិគ្គហេត្វា ខាទេយ្យ វា ភុញ្ជេយ្យ វា , បដិទេសេតព្ពំ តេន ភិក្ខុនា – ‘គារយ្ហំ, អាវុសោ, ធម្មំ អាបជ្ជិំ អសប្បាយំ បាដិទេសនីយំ, តំ បដិទេសេមី’”**តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**៥៦៥**. តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ តស្ស កុលស្ស កុលូបកោ ហោតិ។ អថ ខោ សោ ភិក្ខុ បុព្ពណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ យេន តំ កុលំ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ។ តេន ខោ បន សមយេន សោ ភិក្ខុ គិលានោ ហោតិ។ អថ ខោ តេ មនុស្សា តំ ភិក្ខុំ ឯតទវោចុំ – “ភុញ្ជថ, ភន្តេ”តិ។ អថ ខោ សោ ភិក្ខុ – “ភគវតា បដិក្ខិត្តំ អនិមន្តិតេន សេក្ខសម្មតេសុ កុលេសុ ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា សហត្ថា បដិគ្គហេត្វា ខាទិតុំ ភុញ្ជិតុ”ន្តិ កុក្កុច្ចាយន្តោ ន បដិគ្គហេសិ; នាសក្ខិ បិណ្ឌាយ ចរិតុំ; ឆិន្នភត្តោ អហោសិ។ អថ ខោ សោ ភិក្ខុ អារាមំ គន្ត្វា ភិក្ខូនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ ភិក្ខូ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មិំ និទានេ ឯតស្មិំ បករណេ ធម្មិំ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, គិលានេន ភិក្ខុនា សេក្ខសម្មតេសុ កុលេសុ ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា សហត្ថា បដិគ្គហេត្វា ខាទិតុំ ភុញ្ជិតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៥៦៦**. **“យានិ ខោ បន តានិ សេក្ខសម្មតានិ កុលានិ, យោ បន ភិក្ខុ តថារូបេសុ សេក្ខសម្មតេសុ កុលេសុ បុព្ពេ អនិមន្តិតោ អគិលានោ ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា សហត្ថា បដិគ្គហេត្វា ខាទេយ្យ វា ភុញ្ជេយ្យ វា, បដិទេសេតព្ពំ តេន ភិក្ខុនា – ‘គារយ្ហំ, អាវុសោ, ធម្មំ អាបជ្ជិំ អសប្បាយំ បាដិទេសនីយំ, តំ បដិទេសេមី’’**តិ។

**៥៦៧**. **យានិ ខោ បន តានិ សេក្ខសម្មតានិ កុលានី**តិ សេក្ខសម្មតំ នាម កុលំ យំ កុលំ សទ្ធាយ វឌ្ឍតិ, ភោគេន ហាយតិ។ ឯវរូបស្ស កុលស្ស ញត្តិទុតិយេន កម្មេន សេក្ខសម្មុតិ ទិន្នា ហោតិ។

**យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ...បេ.... **ភិក្ខូ**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**តថារូបេសុ សេក្ខសម្មតេសុ កុលេសូ**តិ ឯវរូបេសុ សេក្ខសម្មតេសុ កុលេសុ។

**អនិមន្តិតោ** នាម អជ្ជតនាយ វា ស្វាតនាយ វា អនិមន្តិតោ, ឃរូបចារំ ឱក្កមន្តេ និមន្តេតិ, ឯសោ អនិមន្តិតោ នាម។

**និមន្តិតោ** នាម អជ្ជតនាយ វា ស្វាតនាយ វា និមន្តិតោ, ឃរូបចារំ អនោក្កមន្តេ និមន្តេតិ, ឯសោ និមន្តិតោ នាម។

**អគិលានោ** នាម សក្កោតិ បិណ្ឌាយ ចរិតុំ។

**គិលានោ** នាម ន សក្កោតិ បិណ្ឌាយ ចរិតុំ។

**ខាទនីយំ** នាម បញ្ច ភោជនានិ – យាមកាលិកំ សត្តាហកាលិកំ យាវជីវិកំ ឋបេត្វា អវសេសំ ខាទនីយំ នាម។

**ភោជនីយំ** នាម បញ្ច ភោជនានិ – ឱទនោ, កុម្មាសោ, សត្តុ, មច្ឆោ, មំសំ។

អនិមន្តិតោ អគិលានោ “ខាទិស្សាមិ ភុញ្ជិស្សាមី”តិ បដិគ្គណ្ហាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស ។ អជ្ឈោហារេ អជ្ឈោហារេ អាបត្តិ បាដិទេសនីយស្ស។

**៥៦៨**. សេក្ខសម្មតេ សេក្ខសម្មតសញ្ញី អនិមន្តិតោ អគិលានោ ខាទនីយំ វា ភោជនីយំវ សហត្ថា បដិគ្គហេត្វា ខាទតិ វា ភុញ្ជតិ វា, អាបត្តិ បាដិទេសនីយស្ស។ សេក្ខសម្មតេ វេមតិកោ...បេ.... សេក្ខសម្មតេ អសេក្ខសម្មតសញ្ញី អនិមន្តិតោ អគិលានោ ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា សហត្ថា បដិគ្គហេត្វា ខាទតិ វា ភុញ្ជតិ វា, អាបត្តិ បាដិទេសនីយស្ស។

យាមកាលិកំ សត្តាហកាលិកំ យាវជីវិកំ អាហារត្ថាយ បដិគ្គណ្ហាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អជ្ឈោហារេ អជ្ឈោហារេ អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អសេក្ខសម្មតេ សេក្ខសម្មតសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អសេក្ខសម្មតេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អសេក្ខសម្មតេ អសេក្ខសម្មតសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**៥៦៩**. អនាបត្តិ និមន្តិតស្ស, គិលានស្ស, និមន្តិតស្ស វា គិលានស្ស វា សេសកំ ភុញ្ជតិ , អញ្ញេសំ ភិក្ខា តត្ថ បញ្ញត្តា ហោតិ, ឃរតោ នីហរិត្វា ទេន្តិ, និច្ចភត្តេ, សលាកភត្តេ, បក្ខិកេ, ឧបោសថិកេ, បាដិបទិកេ, យាមកាលិកំ សត្តាហកាលិកំ យាវជីវិកំ – “សតិ បច្ចយេ បរិភុញ្ជ”តិ ទេតិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

តតិយបាដិទេសនីយសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ៤. ចតុត្ថបាដិទេសនីយសិក្ខាបទំ

**៥៧០**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សក្កេសុ វិហរតិ កបិលវត្ថុស្មិំ និគ្រោធារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន សាកិយទាសកា អវរុទ្ធា ហោន្តិ។ សាកិយានិយោ ឥច្ឆន្តិ អារញ្ញកេសុ សេនាសនេសុ ភត្តំ កាតុំ។ អស្សោសុំ ខោ សាកិយទាសកា – “សាកិយានិយោ កិរ អារញ្ញកេសុ សេនាសនេសុ ភត្តំ កត្តុកាមា”តិ។ តេ មគ្គេ បរិយុដ្ឋិំសុ។ សាកិយានិយោ បណីតំ ខាទនីយំ ភោជនីយំ អាទាយ អារញ្ញកំ សេនាសនំ អគមំសុ។ សាកិយទាសកា និក្ខមិត្វា សាកិយានិយោ អច្ឆិន្ទិំសុ ច ទូសេសុញ្ច។ សាកិយា និក្ខមិត្វា តេ ចោរេ សភណ្ឌេ [សហភណ្ឌេន (ក.)] គហេត្វា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភទន្តា អារាមេ ចោរេ បដិវសន្តេ នារោចេស្សន្តី”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខូ សាកិយានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ អថ ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មិំ និទានេ ឯតស្មិំ បករណេ ធម្មិំ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “តេន ហិ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញបេស្សាមិ ទស អត្ថវសេ បដិច្ច – សង្ឃសុដ្ឋុតាយ…បេ…. ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**“យានិ ខោ បន តានិ អារញ្ញកានិ សេនាសនានិ សាសង្កសម្មតានិ សប្បដិភយានិ, យោ បន ភិក្ខុ តថារូបេសុ សេនាសនេសុ** [សេនាសនេសុ វិហរន្តោ (សី. ស្យា.)] **បុព្ពេ អប្បដិសំវិទិតំ ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា អជ្ឈារាមេ សហត្ថា បដិគ្គហេត្វា ខាទេយ្យ វា ភុញ្ជេយ្យ វា, បដិទេសេតព្ពំ តេន ភិក្ខុនា – ‘គារយ្ហំ, អាវុសោ, ធម្មំ អាបជ្ជិំ អសប្បាយំ បាដិទេសនីយំ តំ បដិទេសេមី’”**តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**៥៧១**. តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ អារញ្ញកេសុ សេនាសនេសុ គិលានោ ហោតិ ។ មនុស្សា ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា អាទាយ អារញ្ញកំ សេនាសនំ អគមំសុ។ អថ ខោ តេ មនុស្សា តំ ភិក្ខុំ ឯតទវោចុំ – “ភុញ្ជថ, ភន្តេ”តិ។ អថ ខោ សោ ភិក្ខុ – “ភគវតា បដិក្ខិត្តំ អារញ្ញកេសុ សេនាសនេសុ ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា សហត្ថា បដិគ្គហេត្វា ខាទិតុំ ភុញ្ជិតុ”ន្តិ កុក្កុច្ចាយន្តោ ន បដិគ្គហេសិ, នាសក្ខិ បិណ្ឌាយ ចរិតុំ [បរិសិតុំ (ក.)], ឆិន្នភត្តោ អហោសិ។ អថ ខោ សោ ភិក្ខុ ភិក្ខូនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ ភិក្ខូ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មិំ និទានេ ឯតស្មិំ បករណេ ធម្មិំ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, គិលានេន ភិក្ខុនា អារញ្ញកេសុ សេនាសនេសុ បុព្ពេ អប្បដិសំវិទិតំ ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា សហត្ថា បដិគ្គហេត្វា ខាទិតុំ ភុញ្ជិតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៥៧២**. **“យានិ ខោ បន តានិ អារញ្ញកានិ សេនាសនានិ សាសង្កសម្មតានិ សប្បដិភយានិ, យោ បន ភិក្ខុ តថារូបេសុ សេនាសនេសុ បុព្ពេ អប្បដិសំវិទិតំ ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា អជ្ឈារាមេ សហត្ថា បដិគ្គហេត្វា អគិលានោ ខាទេយ្យ វា ភុញ្ជេយ្យ វា, បដិទេសេតព្ពំ តេន ភិក្ខុនា – ‘គារយ្ហំ, អាវុសោ, ធម្មំ អាបជ្ជិំ អសប្បាយំ បាដិទេសនីយំ, តំ បដិទេសេមី’”**តិ។

**៥៧៣**. **យានិ ខោ បន តានិ អារញ្ញកានិ សេនាសនានី**តិ **អារញ្ញកំ** នាម **សេនាសនំ** បញ្ចធនុសតិកំ បច្ឆិមំ។

**សាសង្កំ** នាម អារាមេ អារាមូបចារេ ចោរានំ និវិដ្ឋោកាសោ ទិស្សតិ, ភុត្តោកាសោ ទិស្សតិ, ឋិតោកាសោ ទិស្សតិ, និសិន្នោកាសោ ទិស្សតិ, និបន្នោកាសោ ទិស្សតិ។

**សប្បដិភយំ** នាម អារាមេ អារាមូបចារេ ចោរេហិ មនុស្សា ហតា ទិស្សន្តិ, វិលុត្តា ទិស្សន្តិ, អាកោដិតា ទិស្សន្តិ។

**យោ បនា**តិ យោ យាទិសោ…បេ…. **ភិក្ខូ**តិ…បេ…. អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ ភិក្ខូតិ។

**តថារូបេសុ សេនាសនេសូ**តិ ឯវរូបេសុ សេនាសនេសុ។

**អប្បដិសំវិទិតំ** នាម បញ្ចន្នំ បដិសំវិទិតំ, ឯតំ អប្បដិសំវិទិតំ នាម។ អារាមំ អារាមូបចារំ ឋបេត្វា បដិសំវិទិតំ, ឯតំ [ឯតម្បិ (សី.)] អប្បដិសំវិទិតំ នាម។

បដិសំវិទិតំ នាម យោ កោចិ ឥត្ថី វា បុរិសោ វា អារាមំ អារាមូបចារំ អាគន្ត្វា អារោចេតិ – “ឥត្ថន្នាមស្ស, ភន្តេ, ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា អាហរិស្សន្តី”តិ។ សចេ សាសង្កំ ហោតិ, សាសង្កន្តិ អាចិក្ខិតព្ពំ; សចេ សប្បដិភយំ ហោតិ, សប្បដិភយន្តិ អាចិក្ខិតព្ពំ; សចេ – “ហោតុ, ភន្តេ, អាហរិយិស្សតី”តិ ភណតិ, ចោរា វត្តព្ពា – “មនុស្សា ឥធូបចរន្តិ អបសក្កថា”តិ។ យាគុយា បដិសំវិទិតេ តស្សា បរិវារោ អាហរិយ្យតិ, ឯតំ បដិសំវិទិតំ នាម។ ភត្តេន បដិសំវិទិតេ តស្ស បរិវារោ អាហរិយ្យតិ, ឯតំ បដិសំវិទិតំ នាម ។ ខាទនីយេន បដិសំវិទិតេ តស្ស បរិវារោ អាហរិយ្យតិ, ឯតំ បដិសំវិទិតំ នាម។ កុលេន បដិសំវិទិតេ យោ តស្មិំ កុលេ មនុស្សោ ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា អាហរតិ, ឯតំ បដិសំវិទិតំ នាម។ គាមេន បដិសំវិទិតេ យោ តស្មិំ គាមេ មនុស្សោ ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា អាហរតិ, ឯតំ បដិសំវិទិតំ នាម។ បូគេន បដិសំវិទិតេ យោ តស្មិំ បូគេ មនុស្សោ ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា អាហរតិ, ឯតំ បដិសំវិទិតំ នាម។

**ខាទនីយំ** នាម បញ្ច ភោជនានិ – យាមកាលិកំ សត្តាហកាលិកំ យាវជីវិកំ ឋបេត្វា អវសេសំ ខាទនីយំ នាម។

**ភោជនីយំ** នាម បញ្ច ភោជនានិ – ឱទនោ, កុម្មាសោ, សត្តុ, មច្ឆោ, មំសំ។

**អជ្ឈារាមោ** នាម បរិក្ខិត្តស្ស អារាមស្ស អន្តោអារាមោ។ អបរិក្ខិត្តស្ស ឧបចារោ។

**អគិលានោ** នាម សក្កោតិ បិណ្ឌាយ ចរិតុំ [គន្តុំ (ក.)]។

**គិលានោ** នាម ន សក្កោតិ បិណ្ឌាយ ចរិតុំ [គន្តុំ (ក.)]។

អប្បដិសំវិទិតំ អគិលានោ “ខាទិស្សាមិ ភុញ្ជិស្សាមី”តិ បដិគ្គណ្ហាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អជ្ឈោហារេ អជ្ឈោហារេ អាបត្តិ បាដិទេសនីយស្ស។

**៥៧៤**. អប្បដិសំវិទិតេ អប្បដិសំវិទិតសញ្ញី ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា អជ្ឈារាមេ សហត្ថា បដិគ្គហេត្វា អគិលានោ ខាទតិ វា ភុញ្ជតិ វា, អាបត្តិ បាដិទេសនីយស្ស។ អប្បដិសំវិទិតេ វេមតិកោ ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា អជ្ឈារាមេ សហត្ថា បដិគ្គហេត្វា អគិលានោ ខាទតិ វា ភុញ្ជតិ វា, អាបត្តិ បាដិទេសនីយស្ស។ អប្បដិសំវិទិតេ បដិសំវិទិតសញ្ញី ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា អជ្ឈារាមេ សហត្ថា បដិគ្គហេត្វា អគិលានោ ខាទតិ វា ភុញ្ជតិ វា, អាបត្តិ បាដិទេសនីយស្ស។

យាមកាលិកំ សត្តាហកាលិកំ យាវជីវិកំ អាហារត្ថាយ បដិគ្គណ្ហាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អជ្ឈោហារេ អជ្ឈោហារេ អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ បដិសំវិទិតេ អប្បដិសំវិទិតសញ្ញី, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ បដិសំវិទិតេ វេមតិកោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ បដិសំវិទិតេ បដិសំវិទិតសញ្ញី, អនាបត្តិ។

**៥៧៥**. អនាបត្តិ បដិសំវិទិតេ, គិលានស្ស, បដិសំវិទិតេ វា គិលានស្ស វា សេសកំ ភុញ្ជតិ, ពហារាមេ បដិគ្គហេត្វា អន្តោអារាមេ ភុញ្ជតិ, តត្ថ ជាតកំ មូលំ វា តចំ វា បត្តំ វា បុប្ផំ វា ផលំ វា ភុញ្ជតិ, យាមកាលិកំ សត្តាហកាលិកំ យាវជីវិកំ សតិ បច្ចយេ បរិភុញ្ជតិ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ចតុត្ថបាដិទេសនីយសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

ឧទ្ទិដ្ឋា ខោ, អាយស្មន្តោ, ចត្តារោ បាដិទេសនីយា ធម្មា។ តត្ថាយស្មន្តេ បុច្ឆាមិ – “កច្ចិត្ថ បរិសុទ្ធា”? ទុតិយម្បិ បុច្ឆាមិ – “កច្ចិត្ថ បរិសុទ្ធា”? តតិយម្បិ បុច្ឆាមិ – “កច្ចិត្ថ បរិសុទ្ធា”? បរិសុទ្ធេត្ថាយស្មន្តោ, តស្មា តុណ្ហី, ឯវមេតំ ធារយាមីតិ។

បាដិទេសនីយកណ្ឌំ និដ្ឋិតំ។

# ៧. សេខិយកណ្ឌំ

## ១. បរិមណ្ឌលវគ្គោ

ឥមេ ខោ បនាយស្មន្តោ សេខិយា

ធម្មា ឧទ្ទេសំ អាគច្ឆន្តិ។

**៥៧៦**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ បុរតោបិ បច្ឆតោបិ ឱលម្ពេន្តា និវាសេន្តិ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម សមណា សក្យបុត្តិយា បុរតោបិ បច្ឆតោបិ ឱលម្ពេន្តា និវាសេស្សន្តិ, សេយ្យថាបិ គិហី កាមភោគិនោ”តិ។ អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខូ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ…. តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ បុរតោបិ បច្ឆតោបិ ឱលម្ពេន្តា និវាសេស្សន្តី”តិ! អថ ខោ តេ ភិក្ខូ ឆព្ពគ្គិយេ ភិក្ខូ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មិំ និទានេ ឯតស្មិំ បករណេ ភិក្ខុសង្ឃំ សន្និបាតាបេត្វា ឆព្ពគ្គិយេ ភិក្ខូ បដិបុច្ឆិ – “សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, បុរតោបិ បច្ឆតោបិ ឱលម្ពេន្តា និវាសេថា”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…. កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, បុរតោបិ បច្ឆតោបិ ឱលម្ពេន្តា និវាសេស្សថ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ…. ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**“បរិមណ្ឌលំ និវាសេស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា”**តិ។

បរិមណ្ឌលំ និវាសេតព្ពំ នាភិមណ្ឌលំ ជាណុមណ្ឌលំ បដិច្ឆាទេន្តេន។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច បុរតោ វា បច្ឆតោ វា ឱលម្ពេន្តោ និវាសេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច, អស្សតិយា, អជានន្តស្ស, គិលានស្ស, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស,

អាទិកម្មិកស្សាតិ។

បឋមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៥៧៧**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ បុរតោបិ បច្ឆតោបិ ឱលម្ពេន្តា បារុបន្តិ…បេ….។

**“បរិមណ្ឌលំ បារុបិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា”**តិ។

បរិមណ្ឌលំ បារុបិតព្ពំ ឧភោ កណ្ណេ សមំ កត្វា។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច បុរតោ វា បច្ឆតោ វា ឱលម្ពេន្តោ បារុបតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច, អស្សតិយា, អជានន្តស្ស, គិលានស្ស, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស,

អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ទុតិយសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៥៧៨**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ កាយំ វិវរិត្វា អន្តរឃរេ គច្ឆន្តិ…បេ….។

**“សុប្បដិច្ឆន្នោ អន្តរឃរេ គមិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា”**តិ។

សុប្បដិច្ឆន្នេន អន្តរឃរេ គន្តព្ពំ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច កាយំ វិវរិត្វា អន្តរឃរេ គច្ឆតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច, អស្សតិយា, អជានន្តស្ស, គិលានស្ស, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

តតិយសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៥៧៩**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ កាយំ វិវរិត្វា អន្តរឃរេ និសីទន្តិ...បេ....។

**“សុប្បដិច្ឆន្នោ អន្តរឃរេ និសីទិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា”**តិ។

សុប្បដិច្ឆន្នេន អន្តរឃរេ និសីទិតព្ពំ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច កាយំ វិវរិត្វា អន្តរឃរេ និសីទតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច, អស្សតិយា, អជានន្តស្ស, គិលានស្ស, វាសូបគតស្ស, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ចតុត្ថសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៥៨០**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ហត្ថម្បិ បាទម្បិ កីឡាបេន្តា អន្តរឃរេ គច្ឆន្តិ...បេ....។

**“សុសំវុតោ អន្តរឃរេ គមិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា”**តិ។

សុសំវុតេន អន្តរឃរេ គន្តព្ពំ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច ហត្ថំ វា បាទំ វា កីឡាបេន្តោ អន្តរឃរេ គច្ឆតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច, អស្សតិយា, អជានន្តស្ស, គិលានស្ស, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

បញ្ចមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៥៨១**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ហត្ថម្បិ បាទម្បិ កីឡាបេន្តា អន្តរឃរេ និសីទន្តិ...បេ....។

**“សុសំវុតោ អន្តរឃរេ និសីទិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា”**តិ។

សុសំវុតេន អន្តរឃរេ និសីទិតព្ពំ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច ហត្ថំ វា បាទំ វា កីឡាបេន្តោ អន្តរឃរេ និសីទតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច, អស្សតិយា, អជានន្តស្ស, គិលានស្ស, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ឆដ្ឋសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៥៨២**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ តហំ តហំ ឱលោកេន្តា អន្តរឃរេ គច្ឆន្តិ...បេ....។

**“ឱក្ខិត្តចក្ខុ អន្តរឃរេ គមិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា”**តិ។

ឱក្ខិត្តចក្ខុនា អន្តរឃរេ គន្តព្ពំ យុគមត្តំ បេក្ខន្តេន។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច តហំ តហំ ឱលោកេន្តោ អន្តរឃរេ គច្ឆតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច, អស្សតិយា, អជានន្តស្ស, គិលានស្ស, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស,

អាទិកម្មិកស្សាតិ។

សត្តមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៥៨៣**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ តហំ តហំ ឱលោកេន្តា អន្តរឃរេ និសីទន្តិ…បេ…។

“**ឱក្ខិត្តចក្ខុ អន្តរឃរេ និសីទិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា**”តិ។

ឱក្ខិត្តចក្ខុនា អន្តរឃរេ និសីទិតព្ពំ យុគមត្តំ បេក្ខន្តេន។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច តហំ តហំ ឱលោកេន្តោ អន្តរឃរេ និសីទតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច, អស្សតិយា, អជានន្តស្ស, គិលានស្ស, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស,

អាទិកម្មិកស្សាតិ។

អដ្ឋមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៥៨៤**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ឧក្ខិត្តកាយ អន្តរឃរេ គច្ឆន្តិ…បេ…។

“**ន ឧក្ខិត្តកាយ អន្តរឃរេ គមិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា**”តិ។

ន ឧក្ខិត្តកាយ អន្តរឃរេ គន្តព្ពំ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច ឯកតោ វា ឧភតោ វា ឧក្ខិបិត្វា អន្តរឃរេ គច្ឆតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច, អស្សតិយា, អជានន្តស្ស, គិលានស្ស, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស,

អាទិកម្មិកស្សាតិ។

នវមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៥៨៥**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ឧក្ខិត្តកាយ អន្តរឃរេ និសីទន្តិ…បេ…។

“**ន ឧក្ខិត្តកាយ អន្តរឃរេ និសីទិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា**”តិ។

ន ឧក្ខិត្តកាយ អន្តរឃរេ និសីទិតព្ពំ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច ឯកតោ វា ឧភតោ វា ឧក្ខិបិត្វា អន្តរឃរេ និសីទតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច, អស្សតិយា, អជានន្តស្ស, គិលានស្ស, វាសូបគតស្ស, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ទសមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

បរិមណ្ឌលវគ្គោ បឋមោ។

**២. ឧជ្ជគ្ឃិកវគ្គោ**

**៥៨៦**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ មហាហសិតំ ហសន្តា អន្តរឃរេ គច្ឆន្តិ…បេ….។

**“ន ឧជ្ជគ្ឃិកាយ អន្តរឃរេ គមិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា”**តិ។

ន ឧជ្ជគ្ឃិកាយ អន្តរឃរេ គន្តព្ពំ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច មហាហសិតំ ហសន្តោ អន្តរឃរេ គច្ឆតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច, អស្សតិយា, អជានន្តស្ស, គិលានស្ស, ហសនីយស្មិំ វត្ថុស្មិំ មិហិតមត្តំ ករោតិ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

បឋមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៥៨៧**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ មហាហសិតំ ហសន្តា អន្តរឃរេ និសីទន្តិ…បេ….។

**“ន ឧជ្ជគ្ឃិកាយ អន្តរឃរេ និសីទិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា”**តិ។

ន ឧជ្ជគ្ឃិកាយ អន្តរឃរេ និសីទិតព្ពំ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច មហាហសិតំ ហសន្តោ អន្តរឃរេ និសីទតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច, អស្សតិយា, អជានន្តស្ស, គិលានស្ស, ហសនីយស្មិំ វត្ថុស្មិំ មិហិតមត្តំ ករោតិ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ទុតិយសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៥៨៨**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ឧច្ចាសទ្ទំ មហាសទ្ទំ ករោន្តា អន្តរឃរេ គច្ឆន្តិ…បេ….។

**“អប្បសទ្ទោ អន្តរឃរេ គមិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា”**តិ។

អប្បសទ្ទេន អន្តរឃរេ គន្តព្ពំ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច ឧច្ចាសទ្ទំ មហាសទ្ទំ ករោន្តោ អន្តរឃរេ គច្ឆតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច, អស្សតិយា, អជានន្តស្ស, គិលានស្ស, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

តតិយសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៥៨៩**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ឧច្ចាសទ្ទំ មហាសទ្ទំ ករោន្តា អន្តរឃរេ និសីទន្តិ…បេ….។

**“អប្បសទ្ទោ អន្តរឃរេ និសីទិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា”**តិ។

អប្បសទ្ទេន អន្តរឃរេ និសីទិតព្ពំ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច ឧច្ចាសទ្ទំ មហាសទ្ទំ ករោន្តោ អន្តរឃរេ និសីទតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច…បេ…. អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ចតុត្ថសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៥៨០**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ កាយប្បចាលកំ អន្តរឃរេ គច្ឆន្តិ កាយំ ឱលម្ពេន្តា...បេ....។

“**ន កាយប្បចាលកំ អន្តរឃរេ គមិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា**”តិ។

ន កាយប្បចាលកំ អន្តរឃរេ គន្តព្ពំ។ កាយំ បគ្គហេត្វា គន្តព្ពំ ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច កាយប្បចាលកំ អន្តរឃរេ គច្ឆតិ កាយំ ឱលម្ពេន្តោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច...បេ.... អាទិកម្មិកស្សាតិ។

បញ្ចមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៥៨១**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ កាយប្បចាលកំ អន្តរឃរេ និសីទន្តិ, កាយំ ឱលម្ពេន្តា...បេ....។

“**ន កាយប្បចាលកំ អន្តរឃរេ និសីទិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា**”តិ។

ន កាយប្បចាលកំ អន្តរឃរេ និសីទិតព្ពំ។ កាយំ បគ្គហេត្វា និសីទិតព្ពំ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច កាយប្បចាលកំ អន្តរឃរេ និសីទតិ កាយំ ឱលម្ពេន្តោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច, អស្សតិយា, អជានន្តស្ស, គិលានស្ស, វាសូបគតស្ស, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ឆដ្ឋសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៥៨២**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ពាហុប្បចាលកំ អន្តរឃរេ គច្ឆន្តិ ពាហុំ ឱលម្ពេន្តា...បេ....។

“**ន ពាហុប្បចាលកំ អន្តរឃរេ គមិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា**”តិ។

ន ពាហុប្បចាលកំ អន្តរឃរេ គន្តព្ពំ។ ពាហុំ បគ្គហេត្វា គន្តព្ពំ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច ពាហុប្បចាលកំ អន្តរឃរេ គច្ឆតិ ពាហុំ ឱលម្ពេន្តោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច...បេ.... អាទិកម្មិកស្សាតិ។

សត្តមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៥៨៣**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ពាហុប្បចាលកំ អន្តរឃរេ និសីទន្តិ ពាហុំ ឱលម្ពេន្តា...បេ....។

“**ន ពាហុប្បចាលកំ អន្តរឃរេ និសីទិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា**”តិ។

ន ពាហុប្បចាលកំ អន្តរឃរេ និសីទិតព្ពំ។ ពាហុំ បគ្គហេត្វា និសីទិតព្ពំ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច ពាហុប្បចាលកំ អន្តរឃរេ និសីទតិ ពាហុំ ឱលម្ពេន្តោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច, អស្សតិយា, អជានន្តស្ស, គិលានស្ស, វាសូបគតស្ស, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

អដ្ឋមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៥៨៤**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ សីសប្បចាលកំ អន្តរឃរេ គច្ឆន្តិ សីសំ ឱលម្ពេន្តា...បេ....។

**“ន សីសប្បចាលកំ អន្តរឃរេ គមិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា”**តិ។

ន សីសប្បចាលកំ អន្តរឃរេ គន្តព្ពំ។ សីសំ បគ្គហេត្វា គន្តព្ពំ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច សីសប្បចាលកំ អន្តរឃរេ គច្ឆតិ សីសំ ឱលម្ពេន្តោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច...បេ.... អាទិកម្មិកស្សាតិ។

នវមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៥៨៥**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ សីសប្បចាលកំ អន្តរឃរេ និសីទន្តិ សីសំ ឱលម្ពេន្តា...បេ....។

**“ន សីសប្បចាលកំ អន្តរឃរេ និសីទិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា”**តិ។

ន សីសប្បចាលកំ អន្តរឃរេ និសីទិតព្ពំ។ សីសំ បគ្គហេត្វា និសីទិតព្ពំ ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច សីសប្បចាលកំ អន្តរឃរេ និសីទតិ សីសំ ឱលម្ពេន្តោ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច, អស្សតិយា, អជានន្តស្ស, គិលានស្ស, វាស្សូបគតស្ស, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ទសមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

ឧជ្ជគ្ឃិកវគ្គោ ទុតិយោ។

**៣. ខម្ភកតវគ្គោ**

**៥៨៦**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ខម្ភកតា អន្តរឃរេ គច្ឆន្តិ...បេ....។

**“ន ខម្ភកតោ អន្តរឃរេ គមិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា”**តិ។

ន ខម្ភកតេន អន្តរឃរេ គន្តព្ពំ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច ឯកតោ វា ឧភតោ វា ខម្ភំ កត្វា អន្តរឃរេ គច្ឆតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច...បេ.... អាទិកម្មិកស្សាតិ។

បឋមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៥៨៧**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ខម្ភកតា អន្តរឃរេ និសីទន្តិ...បេ....។

**“ន ខម្ភកតោ អន្តរឃរេ និសីទិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា”**តិ។

ន ខម្ភកតេន អន្តរឃរេ និសីទិតព្ពំ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច ឯកតោ វា ឧភតោ វា ខម្ភំ កត្វា អន្តរឃរេ និសីទតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច, អស្សតិយា, អជានន្តស្ស, គិលានស្ស, វាស្សូបគតស្ស, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ទុតិយសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៥៩៨**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ សសីសំ បារុបិត្វា អន្តរឃរេ គច្ឆន្តិ...បេ....។

**“ន ឱគុណ្ឋិតោ អន្តរឃរេ គមិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា”**តិ។

ន ឱគុណ្ឋិតេន អន្តរឃរេ គន្តព្ពំ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច សសីសំ បារុបិត្វា អន្តរឃរេ គច្ឆតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច...បេ.... អាទិកម្មិកស្សាតិ។

តតិយសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៥៩៩**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ សសីសំ បារុបិត្វា អន្តរឃរេ និសីទន្តិ...បេ....។

**“ន ឱគុណ្ឋិតោ អន្តរឃរេ និសីទិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា”**តិ។

ន ឱគុណ្ឋិតេន អន្តរឃរេ និសីទិតព្ពំ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច សសីសំ បារុបិត្វា អន្តរឃរេ និសីទតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច, អស្សតិយា, អជានន្តស្ស, គិលានស្ស, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ចតុត្ថសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៦០០**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ឧក្កុដិកាយ អន្តរឃរេ គច្ឆន្តិ...បេ....។

**“ន ឧក្កុដិកាយ អន្តរឃរេ គមិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា”**តិ។

ន ឧក្កុដិកាយ អន្តរឃរេ គន្តព្ពំ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច ឧក្កុដិកាយ អន្តរឃរេ គច្ឆតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច...បេ.... អាទិកម្មិកស្សាតិ។

បញ្ចមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៦០១**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ បល្លត្ថិកាយ [បល្លត្តិកាយ (ក.)] អន្តរឃរេ និសីទន្តិ...បេ....។

**“ន បល្លត្ថិកាយ អន្តរឃរេ និសីទិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា”**តិ។

ន បល្លត្ថិកាយ អន្តរឃរេ និសីទិតព្ពំ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច ហត្ថបល្លត្ថិកាយ វា ទុស្សបល្លត្ថិកាយ វា អន្តរឃរេ និសីទតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច, អស្សតិយា, អជានន្តស្ស, គិលានស្ស, វាសូបគតស្ស, អាបទាសុ,

ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ឆដ្ឋសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៦០២**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ អសក្កច្ចំ បិណ្ឌបាតំ បដិគ្គណ្ហន្តិ ឆឌ្ឌេតុកាមា វិយ...បេ....។

**“សក្កច្ចំ បិណ្ឌបាតំ បដិគ្គហេស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា”**តិ។

សក្កច្ចំ បិណ្ឌបាតោ បដិគ្គហេតព្ពោ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច អសក្កច្ចំ បិណ្ឌបាតំ បដិគ្គណ្ហាតិ ឆឌ្ឌេតុកាមោ វិយ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច...បេ.... អាទិកម្មិកស្សាតិ។

សត្តមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៦០៣**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ តហំ តហំ ឱលោកេន្តា បិណ្ឌបាតំ បដិគ្គណ្ហន្តិ, អាកិរន្តេបិ អតិក្កន្តេបិ [អតិក្កមន្តេបិ (សី.)] ន ជានន្តិ...បេ....។

**“បត្តសញ្ញី បិណ្ឌបាតំ បដិគ្គហេស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា”**តិ។

បត្តសញ្ញិនា បិណ្ឌបាតោ បដិគ្គហេតព្ពោ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច តហំ តហំ ឱលោកេន្តោ បិណ្ឌបាតំ បដិគ្គណ្ហាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច...បេ.... អាទិកម្មិកស្សាតិ។

អដ្ឋមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៦០៤**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ បិណ្ឌបាតំ បដិគ្គណ្ហន្តា សូបញ្ញេវ ពហុំ បដិគ្គណ្ហន្តិ...បេ....។

**“សមសូបកំ បិណ្ឌបាតំ បដិគ្គហេស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា”**តិ។

**សូបោ** នាម ទ្វេ សូបា – មុគ្គសូបោ, មាសសូបោ។ ហត្ថហារិយោ សមសូបកោ បិណ្ឌបាតោ បដិគ្គហេតព្ពោ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច សូបញ្ញេវ ពហុំ បដិគ្គណ្ហាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច, អស្សតិយា, អជានន្តស្ស, គិលានស្ស, រសរសេ, ញាតកានំ បវារិតានំ, អញ្ញស្សត្ថាយ, អត្តនោ ធនេន, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

នវមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៦០៥**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ថូបីកតំ បិណ្ឌបាតំ បដិគ្គណ្ហន្តិ...បេ....។

**“សមតិត្តិកំ** [សមតិត្ថិកំ (ក.)] **បិណ្ឌបាតំ បដិគ្គហេស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា”**តិ។

សមតិត្តិកោ [សមតិត្ថិកំ (ក.)] បិណ្ឌបាតោ បដិគ្គហេតព្ពោ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច ថូបីកតំ បិណ្ឌបាតំ បដិគ្គណ្ហាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច, អស្សតិយា, អជានន្តស្ស, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ទសមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

ខម្ភកតវគ្គោ តតិយោ។

## ៤. សក្កច្ចវគ្គោ

**៦០៦**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ អសក្កច្ចំ បិណ្ឌបាតំ ភុញ្ជន្តិ អភុញ្ជិតុកាមា វិយ...បេ....។

**“សក្កច្ចំ បិណ្ឌបាតំ ភុញ្ជិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា”**តិ។

សក្កច្ចំ បិណ្ឌបាតោ ភុញ្ជិតព្ពោ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច អសក្កច្ចំ បិណ្ឌបាតំ ភុញ្ជតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច, អស្សតិយា, អជានន្តស្ស, គិលានស្ស, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស,

អាទិកម្មិកស្សាតិ។

បឋមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៦០៧**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ តហំ តហំ ឱលោកេន្តា បិណ្ឌបាតំ ភុញ្ជន្តិ, អាកិរន្តេបិ អតិក្កន្តេបិ ន ជានន្តិ...បេ....។

**“បត្តសញ្ញី បិណ្ឌបាតំ ភុញ្ជិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា”**តិ។

បត្តសញ្ញិនា បិណ្ឌបាតោ ភុញ្ជិតព្ពោ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច តហំ តហំ ឱលោកេន្តោ បិណ្ឌបាតំ ភុញ្ជតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច...បេ.... អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ទុតិយសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៦០៨**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ តហំ តហំ ឱមសិត្វា [ឱមទ្ទិត្វា (ក.)] បិណ្ឌបាតំ ភុញ្ជន្តិ...បេ....។

**“សបទានំ បិណ្ឌបាតំ ភុញ្ជិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា”**តិ។

សបទានំ បិណ្ឌបាតោ ភុញ្ជិតព្ពោ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច តហំ តហំ ឱមសិត្វា [ឱមទ្ទិត្វា (ក.)] បិណ្ឌបាតំ ភុញ្ជតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច, អស្សតិយា, អជានន្តស្ស, គិលានស្ស, អញ្ញេសំ ទេន្តោ ឱមសតិ, អញ្ញស្ស ភាជនេ អាកិរន្តោ ឱមសតិ, ឧត្តរិភង្គេ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

តតិយសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៦០៩**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ បិណ្ឌបាតំ ភុញ្ជន្តា សូបញ្ញេវ ពហុំ ភុញ្ជន្តិ...បេ....។

**“សមសូបកំ បិណ្ឌបាតំ ភុញ្ជិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា”**តិ។

**សូបោ** នាម ទ្វេ សូបា – មុគ្គសូបោ, មាសសូបោ ហត្ថហារិយោ។ សមសូបកោ បិណ្ឌបាតោ ភុញ្ជិតព្ពោ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច សូបញ្ញេវ ពហុំ ភុញ្ជតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច, អស្សតិយា, អជានន្តស្ស, គិលានស្ស, រសរសេ , ញាតកានំ បវារិតានំ, អត្តនោ ធនេន, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ចតុត្ថសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៦១០**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ថូបកតោ ឱមទ្ទិត្វា បិណ្ឌបាតំ ភុញ្ជន្តិ…បេ….។

**“ន ថូបកតោ ឱមទ្ទិត្វា បិណ្ឌបាតំ ភុញ្ជិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា”**តិ។

ន ថូបកតោ ឱមទ្ទិត្វា បិណ្ឌបាតោ ភុញ្ជិតព្ពោ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច ថូបកតោ ឱមទ្ទិត្វា បិណ្ឌបាតំ ភុញ្ជតិ អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច, អស្សតិយា, អជានន្តស្ស, គិលានស្ស, បរិត្តកេ សេសេ ឯកតោ សំកឌ្ឍិត្វា ឱមទ្ទិត្វា ភុញ្ជតិ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

បញ្ចមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៦១១**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ សូបម្បិ ព្យញ្ជនម្បិ ឱទនេន បដិច្ឆាទេន្តិ ភិយ្យោកម្យតំ ឧបាទាយ…បេ….។

**“ន សូបំ វា ព្យញ្ជនំ វា ឱទនេន បដិច្ឆាទេស្សាមិ ភិយ្យោកម្យតំ ឧបាទាយាតិ សិក្ខា ករណីយា”**តិ។

ន សូបំ វា ព្យញ្ជនំ វា ឱទនេន បដិច្ឆាទេតព្ពំ ភិយ្យោកម្យតំ ឧបាទាយ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច សូបំ វា ព្យញ្ជនំ វា ឱទនេន បដិច្ឆាទេតិ ភិយ្យោកម្យតំ ឧបាទាយ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច, អស្សតិយា, អជានន្តស្ស, សាមិកា បដិច្ឆាទេត្វា ទេន្តិ, ន ភិយ្យោកម្យតំ ឧបាទាយ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស , អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ឆដ្ឋសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៦១២**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ សូបម្បិ ឱទនម្បិ អត្តនោ អត្ថាយ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជន្តិ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម សមណា សក្យបុត្តិយា សូបម្បិ ឱទនម្បិ អត្តនោ អត្ថាយ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជិស្សន្តិ! កស្ស សម្បន្នំ ន មនាបំ ! កស្ស សាទុំ ន រុច្ចតី”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខូ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ…. តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ សូបម្បិ ឱទនម្បិ អត្តនោ អត្ថាយ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជិស្សន្តី”តិ…បេ…. សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, សូបម្បិ ឱទនម្បិ អត្តនោ អត្ថាយ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជថាតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…. កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, សូបម្បិ ឱទនម្បិ អត្តនោ អត្ថាយ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជិស្សថ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ…. ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**“ន សូបំ វា ឱទនំ វា អត្តនោ អត្ថាយ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា”**តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**៦១៣**. តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខូ គិលានា ហោន្តិ។ គិលានបុច្ឆកា ភិក្ខូ គិលានេ ភិក្ខូ ឯតទវោចុំ – “កច្ចាវុសោ, ខមនីយំ, កច្ចិ យាបនីយ”ន្តិ? “បុព្ពេ មយំ, អាវុសោ, សូបម្បិ ឱទនម្បិ អត្តនោ អត្ថាយ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជាម, តេន នោ ផាសុ ហោតិ។ ឥទានិ បន – “ភគវតា បដិក្ខិត្ត”ន្តិ កុក្កុច្ចាយន្តា ន វិញ្ញាបេម, តេន នោ ន ផាសុ ហោតី”តិ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ…បេ…. អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, គិលានេន ភិក្ខុនា សូបម្បិ ឱទនម្បិ អត្តនោ អត្ថាយ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជិតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**“ន សូបំ វា ឱទនំ វា អគិលានោ អត្តនោ អត្ថាយ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា”**តិ។

ន សូបំ វា ឱទនំ វា អគិលានេន អត្តនោ អត្ថាយ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជិតព្ពំ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច សូបំ វា ឱទនំ វា អគិលានោ អត្តនោ អត្ថាយ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច, អស្សតិយា, អជានន្តស្ស, គិលានស្ស, ញាតកានំ បវារិតានំ, អញ្ញស្សត្ថាយ, អត្តនោ ធនេន, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

សត្តមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៦១៤**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ឧជ្ឈានសញ្ញី បរេសំ បត្តំ ឱលោកេន្តិ...បេ...។

**“ន ឧជ្ឈានសញ្ញី បរេសំ បត្តំ ឱលោកេស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា”**តិ។

ន ឧជ្ឈានសញ្ញិនា បរេសំ បត្តោ ឱលោកេតព្ពោ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច ឧជ្ឈានសញ្ញី បរេសំ បត្តំ ឱលោកេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច, អស្សតិយា, អជានន្តស្ស, “ទស្សាមី”តិ វា “ទាបេស្សាមី”តិ វា ឱលោកេតិ, ន ឧជ្ឈានសញ្ញិស្ស, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

អដ្ឋមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៦១៥**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ មហន្តំ កពឡំ ករោន្តិ...បេ...។

**“នាតិមហន្តំ កពឡំ ករិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា”**តិ។

នាតិមហន្តោ កពឡោ កាតព្ពោ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច មហន្តំ កពឡំ ករោតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច, អស្សតិយា, អជានន្តស្ស, គិលានស្ស, ខជ្ជកេ, ផលាផលេ, ឧត្តរិភង្គេ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

នវមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៦១៦**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ទីឃំ អាលោបំ ករោន្តិ...បេ...។

**“បរិមណ្ឌលំ អាលោបំ ករិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា”**តិ។

បរិមណ្ឌលោ អាលោបោ កាតព្ពោ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច ទីឃំ អាលោបំ ករោតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច, អស្សតិយា, អជានន្តស្ស, គិលានស្ស, ខជ្ជកេ, ផលាផលេ, ឧត្តរិភង្គេ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ទសមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

សក្កច្ចវគ្គោ ចតុត្ថោ។

## **៥. កពឡវគ្គោ**

**៦១៧**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ អនាហដេ កពឡេ មុខទ្វារំ វិវរន្តិ...បេ...។

**“ន អនាហដេ កពឡេ មុខទ្វារំ វិវរិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា”**តិ។

ន អនាហដេ កពឡេ មុខទ្វារំ វិវរិតព្ពំ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច អនាហដេ កពឡេ មុខទ្វារំ វិវរតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច…បេ… អាទិកម្មិកស្សាតិ។

បឋមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៦១៨**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ភុញ្ជមានា សព្ពំ ហត្ថំ មុខេ បក្ខិបន្តិ…បេ…។

**“ន ភុញ្ជមានោ សព្ពំ ហត្ថំ មុខេ បក្ខិបិស្សាមីតិ សិក្ខាករណីយា”**តិ។

ន ភុញ្ជមានេន សព្ពោ ហត្ថោ មុខេ បក្ខិបិតព្ពោ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច ភុញ្ជមានោ សព្ពំ ហត្ថំ មុខេ បក្ខិបតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច…បេ… អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ទុតិយសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៦១៩**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ សកពឡេន មុខេន ព្យាហរន្តិ…បេ…។

**“ន សកពឡេន មុខេន ព្យាហរិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា”**តិ។

ន សកពឡេន មុខេន ព្យាហរិតព្ពំ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច សកពឡេន មុខេន ព្យាហរតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច…បេ… អាទិកម្មិកស្សាតិ។

តតិយសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៦២០**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ បិណ្ឌុក្ខេបកំ ភុញ្ជន្តិ…បេ…។

**“ន បិណ្ឌុក្ខេបកំ ភុញ្ជិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា”**តិ។

ន បិណ្ឌុក្ខេបកំ ភុញ្ជិតព្ពំ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច បិណ្ឌុក្ខេបកំ ភុញ្ជតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច, អស្សតិយា, អជានន្តស្ស, គិលានស្ស, ខជ្ជកេ, ផលាផលេ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ចតុត្ថសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៦២១**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ កពឡាវច្ឆេទកំ ភុញ្ជន្តិ…បេ…។

**“ន កពឡាវច្ឆេទកំ ភុញ្ជិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា”**តិ។

ន កពឡាវច្ឆេទកំ ភុញ្ជិតព្ពំ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច កពឡាវច្ឆេទកំ ភុញ្ជតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច, អស្សតិយា, អជានន្តស្ស, គិលានស្ស, ខជ្ជកេ ផលាផលេ, ឧត្តរិភង្គេ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

បញ្ចមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៦២២**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ អវគណ្ឌការកំ ភុញ្ជន្តិ...បេ....។

“**ន អវគណ្ឌការកំ ភុញ្ជិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា**”តិ។

ន អវគណ្ឌការកំ ភុញ្ជិតព្ពំ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច ឯកតោ វា ឧភតោ វា គណ្ឌំ កត្វា ភុញ្ជតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច, អស្សតិយា, អជានន្តស្ស, គិលានស្ស, ផលាផលេ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ឆដ្ឋសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៦២៣**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ហត្ថនិទ្ធុនកំ ភុញ្ជន្តិ...បេ....។

“**ន ហត្ថនិទ្ធុនកំ ភុញ្ជិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា**”តិ។

ន ហត្ថនិទ្ធុនកំ ភុញ្ជិតព្ពំ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច ហត្ថនិទ្ធុនកំ ភុញ្ជតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច, អស្សតិយា, អជានន្តស្ស, គិលានស្ស, កចវរំ ឆឌ្ឌេន្តោ ហត្ថំ និទ្ធុនាតិ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

សត្តមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៦២៤**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ សិត្ថាវការកំ ភុញ្ជន្តិ...បេ....។

“**ន សិត្ថាវការកំ ភុញ្ជិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា**”តិ។

ន សិត្ថាវការកំ ភុញ្ជិតព្ពំ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច សិត្ថាវការកំ ភុញ្ជតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច, អស្សតិយា, អជានន្តស្ស, គិលានស្ស, កចវរំ ឆឌ្ឌេន្តោ សិត្ថំ ឆឌ្ឌយតិ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ ។

អដ្ឋមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៦២៥**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ជិវ្ហានិច្ឆារកំ ភុញ្ជន្តិ...បេ....។

“**ន ជិវ្ហានិច្ឆារកំ ភុញ្ជិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា**”តិ។

ន ជិវ្ហានិច្ឆារកំ ភុញ្ជិតព្ពំ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច ជិវ្ហានិច្ឆារកំ ភុញ្ជតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច...បេ.... អាទិកម្មិកស្សាតិ។

នវមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៦២៦**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ចបុចបុការកំ ភុញ្ជន្តិ…បេ…។

**“ន ចបុចបុការកំ ភុញ្ជិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា”**តិ។

ន ចបុចបុការកំ ភុញ្ជិតព្ពំ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច ចបុចបុការកំ ភុញ្ជតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច…បេ… អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ទសមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

កពឡវគ្គោ បញ្ចមោ។

## ៦. សុរុសុរុវគ្គោ

**៦២៧**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា កោសម្ពិយំ វិហរតិ ឃោសិតារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរេន ព្រាហ្មណេន សង្ឃស្ស បយោបានំ បដិយត្តំ ហោតិ។ ភិក្ខូ សុរុសុរុការកំ ខីរំ បិវន្តិ។ អញ្ញតរោ នដបុព្ពកោ ភិក្ខុ ឯវមាហ – “សព្ពោយំ មញ្ញេ សង្ឃោ សីតីកតោ”តិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ… តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុ សង្ឃំ អារព្ភ ទវំ ករិស្សតី”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ ត្វំ, ភិក្ខុ, សង្ឃំ អារព្ភ ទវំ អកាសីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម ត្វំ, មោឃបុរិស, សង្ឃំ អារព្ភ ទវំ ករិស្សសិ! នេតំ, មោឃបុរិស, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… វិគរហិត្វា…បេ… ធម្មិំ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “ន, ភិក្ខវេ, ពុទ្ធំ វា ធម្មំ វា សង្ឃំ វា អារព្ភ ទវោ កាតព្ពោ។ យោ ករេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ។ អថ ខោ ភគវា តំ ភិក្ខុំ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ទុព្ភរតាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**“ន សុរុសុរុការកំ ភុញ្ជិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា”**តិ។

ន សុរុសុរុការកំ ភុញ្ជិតព្ពំ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច សុរុសុរុការកំ ភុញ្ជតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច…បេ… អាទិកម្មិកស្សាតិ។

បឋមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៦២៨**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ហត្ថនិល្លេហកំ ភុញ្ជន្តិ…បេ…។

**“ន ហត្ថនិល្លេហកំ ភុញ្ជិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា”**តិ។

ន ហត្ថនិល្លេហកំ ភុញ្ជិតព្ពំ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច ហត្ថនិល្លេហកំ ភុញ្ជតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច…បេ… អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ទុតិយសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៦២៩**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ បត្តនិល្លេហកំ ភុញ្ជន្តិ…បេ…។

**“ន បត្តនិល្លេហកំ ភុញ្ជិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា”**តិ។

ន បត្តនិល្លេហកំ ភុញ្ជិតព្ពំ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច បត្តនិល្លេហកំ ភុញ្ជតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច, អស្សតិយា, អជានន្តស្ស, គិលានស្ស, បរិត្តកេ សេសេ ឯកតោ សង្កឌ្ឍិត្វា និល្លេហិត្វា ភុញ្ជតិ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

តតិយសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៦៣០**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ឱដ្ឋនិល្លេហកំ ភុញ្ជន្តិ...បេ...។

“**ន ឱដ្ឋនិល្លេហកំ ភុញ្ជិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា**”តិ។

ន ឱដ្ឋនិល្លេហកំ ភុញ្ជិតព្ពំ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច ឱដ្ឋនិល្លេហកំ ភុញ្ជតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច...បេ... អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ចតុត្ថសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៦៣១**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា ភគ្គេសុ វិហរតិ សុសុមារគិរេ [សុំសុមារគិរេ (សី. ស្យា.), សំសុមារគិរេ (ក.)] ភេសកឡាវនេ មិគទាយេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខូ កោកនទេ [កោកនុទេ (ក.)] បាសាទេ សាមិសេន ហត្ថេន បានីយថាលកំ បដិគ្គណ្ហន្តិ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម សមណា សក្យបុត្តិយា សាមិសេន ហត្ថេន បានីយថាលកំ បដិគ្គហេស្សន្តិ, សេយ្យថាបិ គិហី កាមភោគិនោ”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខូ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា...បេ... តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខូ សាមិសេន ហត្ថេន បានីយថាលកំ បដិគ្គហេស្សន្តី”តិ...បេ... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខូ សាមិសេន ហត្ថេន បានីយថាលកំ បដិគ្គណ្ហន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ... កថញ្ហិ នាម តេ, ភិក្ខវេ, មោឃបុរិសា សាមិសេន ហត្ថេន បានីយថាលកំ បដិគ្គហេស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

“**ន សាមិសេន ហត្ថេន បានីយថាលកំ បដិគ្គហេស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា**”តិ។

ន សាមិសេន ហត្ថេន បានីយថាលកោ បដិគ្គហេតព្ពោ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច សាមិសេន ហត្ថេន បានីយថាលកំ បដិគ្គណ្ហាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច, អស្សតិយា, អជានន្តស្ស, គិលានស្ស, “ធោវិស្សាមី”តិ វា “ធោវាបេស្សាមី”តិ វា បដិគ្គណ្ហាតិ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

បញ្ចមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៦៣២**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា ភគ្គេសុ វិហរតិ សុសុមារគិរេ ភេសកឡាវនេ មិគទាយេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខូ កោកនទេ បាសាទេ សសិត្ថកំ បត្តធោវនំ អន្តរឃរេ ឆឌ្ឌេន្តិ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម សមណា សក្យបុត្តិយា សសិត្ថកំ បត្តធោវនំ អន្តរឃរេ ឆឌ្ឌេស្សន្តិ, សេយ្យថាបិ គិហី កាមភោគិនោ”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខូ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា...បេ... តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខូ សសិត្ថកំ បត្តធោវនំ អន្តរឃរេ ឆឌ្ឌេស្សន្តី”តិ...បេ... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខូ សសិត្ថកំ បត្តធោវនំ អន្តរឃរេ ឆឌ្ឌេន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ... កថញ្ហិ នាម តេ, ភិក្ខវេ, មោឃបុរិសា សសិត្ថកំ បត្តធោវនំ អន្តរឃរេ ឆឌ្ឌេស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

“**ន សសិត្ថកំ បត្តធោវនំ អន្តរឃរេ ឆឌ្ឌេស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា**”តិ។

ន សសិត្ថកំ បត្តធោវនំ អន្តរឃរេ ឆឌ្ឌេតព្ពំ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច សសិត្ថកំ បត្តធោវនំ អន្តរឃរេ ឆឌ្ឌេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច, អស្សតិយា, អជានន្តស្ស, គិលានស្ស, ឧទ្ទរិត្វា វា ភិន្ទិត្វា វា បដិគ្គហេ វា នីហរិត្វា វា ឆឌ្ឌេតិ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ឆដ្ឋសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៦៣៣**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ឆត្តបាណិស្ស ធម្មំ ទេសេន្តិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា…បេ…. តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ឆត្តបាណិស្ស ធម្មំ ទេសេស្សន្តី”តិ…បេ…. សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, ឆត្តបាណិស្ស ធម្មំ ទេសេថាតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…. កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, ឆត្តបាណិស្ស ធម្មំ ទេសេស្សថ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ…. ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**“ន ឆត្តបាណិស្ស ធម្មំ ទេសេស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា”**តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**៦៣៤**. តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខូ ឆត្តបាណិស្ស គិលានស្ស ធម្មំ ទេសេតុំ កុក្កុច្ចាយន្តិ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម សមណា សក្យបុត្តិយា ឆត្តបាណិស្ស គិលានស្ស ធម្មំ ន ទេសេស្សន្តី”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខូ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ អថ ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មិំ និទានេ ឯតស្មិំ បករណេ ធម្មិំ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, ឆត្តបាណិស្ស គិលានស្ស ធម្មំ ទេសេតុំ។ ឯវញ្ច បន , ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**“ន ឆត្តបាណិស្ស អគិលានស្ស ធម្មំ ទេសេស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា”**តិ។

**ឆត្តំ** នាម តីណិ ឆត្តានិ – សេតច្ឆត្តំ, កិលញ្ជច្ឆត្តំ, បណ្ណច្ឆត្តំ មណ្ឌលពទ្ធំ សលាកពទ្ធំ។

**ធម្មោ** នាម ពុទ្ធភាសិតោ សាវកភាសិតោ ឥសិភាសិតោ ទេវតាភាសិតោ អត្ថូបសញ្ហិតោ ធម្មូបសញ្ហិតោ។

**ទេសេយ្យា**តិ បទេន ទេសេតិ, បទេ បទេ អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អក្ខរាយ ទេសេតិ, អក្ខរក្ខរាយ អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ន ឆត្តបាណិស្ស អគិលានស្ស ធម្មោ ទេសេតព្ពោ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច ឆត្តបាណិស្ស អគិលានស្ស ធម្មំ ទេសេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច…បេ…. អាទិកម្មិកស្សាតិ។

សត្តមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៦៣៥**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ទណ្ឌបាណិស្ស ធម្មំ ទេសេន្តិ…បេ….។

**“ន ទណ្ឌបាណិស្ស អគិលានស្ស ធម្មំ ទេសេស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា”**តិ។

**ទណ្ឌោ** នាម មជ្ឈិមស្ស បុរិសស្ស ចតុហត្ថោ ទណ្ឌោ។ តតោ ឧក្កដ្ឋោ អទណ្ឌោ, ឱមកោ អទណ្ឌោ។

ន ទណ្ឌបាណិស្ស អគិលានស្ស ធម្មោ ទេសេតព្ពោ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច ទណ្ឌបាណិស្ស អគិលានស្ស ធម្មំ ទេសេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច…បេ…. អាទិកម្មិកស្សាតិ។

អដ្ឋមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៦៣៦**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ សត្ថបាណិស្ស ធម្មំ ទេសេន្តិ…បេ….។

“**ន សត្ថបាណិស្ស អគិលានស្ស ធម្មំ ទេសេស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា**”តិ។

**សត្ថំ** នាម ឯកតោធារំ ឧភតោធារំ បហរណំ។

ន សត្ថបាណិស្ស អគិលានស្ស ធម្មោ ទេសេតព្ពោ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច សត្ថបាណិស្ស អគិលានស្ស ធម្មំ ទេសេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច…បេ…. អាទិកម្មិកស្សាតិ។

នវមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៦៣៧**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ អាវុធបាណិស្ស ធម្មំ ទេសេន្តិ…បេ….។

“**ន អាវុធបាណិស្ស អគិលានស្ស ធម្មំ ទេសេស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា**”តិ។

**អាវុធំ** នាម ចាបោ កោទណ្ឌោ។

ន អាវុធបាណិស្ស អគិលានស្ស ធម្មោ ទេសេតព្ពោ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច អាវុធបាណិស្ស អគិលានស្ស ធម្មំ ទេសេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច…បេ…. អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ទសមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

សុរុសុរុវគ្គោ ឆដ្ឋោ។

### ៧. បាទុកវគ្គោ

**៦៣៨**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ បាទុការុឡ្ហស្ស ធម្មំ ទេសេន្តិ…បេ….។

“**ន បាទុការុឡ្ហស្ស អគិលានស្ស ធម្មំ ទេសេស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា**”តិ។

ន បាទុការុឡ្ហស្ស អគិលានស្ស ធម្មោ ទេសេតព្ពោ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច អក្កន្តស្ស វា បដិមុក្កស្ស វា ឱមុក្កស្ស វា អគិលានស្ស ធម្មំ ទេសេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច…បេ…. អាទិកម្មិកស្សាតិ។

បឋមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៦៣៩**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ឧបាហនារុឡ្ហស្ស ធម្មំ ទេសេន្តិ…បេ….។

“**ន ឧបាហនារុឡ្ហស្ស អគិលានស្ស ធម្មំ ទេសេស្សាមីតិ សិក្ខាករណីយា**”តិ។

ន ឧបាហនារុឡ្ហស្ស អគិលានស្ស ធម្មោ ទេសេតព្ពោ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច អក្កន្តស្ស វា បដិមុក្កស្ស វា ឱមុក្កស្ស វា អគិលានស្ស ធម្មំ ទេសេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច...បេ.... អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ទុតិយសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៦៤០**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ យានគតស្ស ធម្មំ ទេសេន្តិ...បេ....។

“**ន យានគតស្ស អគិលានស្ស ធម្មំ ទេសេស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា**”តិ។

**យានំ** នាម វយ្ហំ រថោ សកដំ សន្ទមានិកា សិវិកា បាដង្កី។

ន យានគតស្ស អគិលានស្ស ធម្មោ ទេសេតព្ពោ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច យានគតស្ស អគិលានស្ស ធម្មំ ទេសេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច...បេ.... អាទិកម្មិកស្សាតិ។

តតិយសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៦៤១**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ សយនគតស្ស ធម្មំ ទេសេន្តិ...បេ....។

“**ន សយនគតស្ស អគិលានស្ស ធម្មំ ទេសេស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា**”តិ។

ន សយនគតស្ស អគិលានស្ស ធម្មោ ទេសេតព្ពោ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច អន្តមសោ ឆមាយម្បិ និបន្នស្ស សយនគតស្ស អគិលានស្ស ធម្មំ ទេសេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច...បេ.... អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ចតុត្ថសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៦៤២**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ បល្លត្ថិកាយ និសិន្នស្ស ធម្មំ ទេសេន្តិ...បេ....។

“**ន បល្លត្ថិកាយ និសិន្នស្ស អគិលានស្ស ធម្មំ ទេសេស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា**”តិ។

ន បល្លត្ថិកាយ និសិន្នស្ស អគិលានស្ស ធម្មោ ទេសេតព្ពោ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច ហត្ថបល្លត្ថិកាយ វា ទុស្សបល្លត្ថិកាយ វា និសិន្នស្ស អគិលានស្ស ធម្មំ ទេសេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច...បេ.... អាទិកម្មិកស្សាតិ។

បញ្ចមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៦៤៣**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ វេឋិតសីសស្ស ធម្មំ ទេសេន្តិ...បេ....។

“**ន វេឋិតសីសស្ស អគិលានស្ស ធម្មំ ទេសេស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា**”តិ។

**វេឋិតសីសោ** នាម កេសន្តំ ន ទស្សាបេត្វា វេឋិតោ ហោតិ។

ន វេឋិតសីសស្ស អគិលានស្ស ធម្មោ ទេសេតព្ពោ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច វេឋិតសីសស្ស អគិលានស្ស ធម្មំ ទេសេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច, អស្សតិយា, អជានន្តស្ស, គិលានស្ស, កេសន្តំ វិវរាបេត្វា ទេសេតិ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ឆដ្ឋសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៦៤៤**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ឱគុណ្ឋិតសីសស្ស ធម្មំ ទេសេន្តិ...បេ...។

“**ន ឱគុណ្ឋិតសីសស្ស អគិលានស្ស ធម្មំ ទេសេស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា**”តិ។

**ឱគុណ្ឋិតសីសោ** នាម សសីសំ បារុតោ វុច្ចតិ។

ន ឱគុណ្ឋិតសីសស្ស អគិលានស្ស ធម្មោ ទេសេតព្ពោ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច ឱគុណ្ឋិតសីសស្ស អគិលានស្ស ធម្មំ ទេសេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច, អស្សតិយា, អជានន្តស្ស, គិលានស្ស, សីសំ វិវរាបេត្វា ទេសេតិ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

សត្តមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៦៤៥**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ឆមាយ និសីទិត្វា អាសនេ និសិន្នស្ស ធម្មំ ទេសេន្តិ...បេ...។

“**ន ឆមាយំ និសីទិត្វា អាសនេ និសិន្នស្ស អគិលានស្ស ធម្មំ ទេសេស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា**”តិ។

ន ឆមាយំ និសីទិត្វា [និសិន្នេន (អដ្ឋកថា)] អាសនេ និសិន្នស្ស អគិលានស្ស ធម្មោ ទេសេតព្ពោ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច ឆមាយំ និសីទិត្វា អាសនេ និសិន្នស្ស អគិលានស្ស ធម្មំ ទេសេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច...បេ... អាទិកម្មិកស្សាតិ។

អដ្ឋមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៦៤៦**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ នីចេ អាសនេ និសីទិត្វា ឧច្ចេ អាសនេ និសិន្នស្ស ធម្មំ ទេសេន្តិ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា...បេ... តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ នីចេ អាសនេ និសីទិត្វា ឧច្ចេ អាសនេ និសិន្នស្ស ធម្មំ ទេសេស្សន្តី”តិ...បេ... សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, នីចេ អាសនេ និសីទិត្វា ឧច្ចេ អាសនេ និសិន្នស្ស ធម្មំ ទេសេថាតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ... កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, នីចេ អាសនេ និសីទិត្វា ឧច្ចេ អាសនេ និសិន្នស្ស ធម្មំ ទេសេស្សថ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ... វិគរហិត្វា...បេ... ធម្មិំ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ –

**៦៤៧**. “ភូតបុព្ពំ , ភិក្ខវេ, ពារាណសិយំ អញ្ញតរស្ស ឆបកស្ស [ឆវកស្ស (ស្យា.)] បជាបតិ គព្ភិនី អហោសិ។ អថ ខោ, ភិក្ខវេ, សា ឆបកី តំ ឆបកំ ឯតទវោច – ‘គព្ភិនីម្ហិ, អយ្យបុត្ត! ឥច្ឆាមិ អម្ពំ ខាទិតុ’ន្តិ។ ‘នត្ថិ អម្ពំ [អម្ពោ (ស្យា.)], អកាលោ អម្ពស្សា’តិ។ ‘សចេ ន លភិស្សាមិ មរិស្សាមី’តិ។ តេន ខោ បន សមយេន, រញ្ញោ អម្ពោ ធុវផលោ ហោតិ។ អថ ខោ, ភិក្ខវេ, សោ ឆបកោ យេន សោ អម្ពោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា តំ អម្ពំ អភិរុហិត្វា និលីនោ អច្ឆិ ។ អថ ខោ, ភិក្ខវេ, រាជា បុរោហិតេន ព្រាហ្មណេន សទ្ធិំ យេន សោ អម្ពោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ឧច្ចេ អាសនេ និសីទិត្វា មន្តំ បរិយាបុណាតិ ។ អថ ខោ, ភិក្ខវេ , តស្ស ឆបកស្ស ឯតទហោសិ – ‘យាវ អធម្មិកោ អយំ រាជា, យត្រ ហិ នាម ឧច្ចេ អាសនេ និសីទិត្វា មន្តំ បរិយាបុណិស្សតិ។ អយញ្ច ព្រាហ្មណោ អធម្មិកោ, យត្រ ហិ នាម នីចេ អាសនេ និសីទិត្វា ឧច្ចេ អាសនេ និសិន្នស្ស មន្តំ វាចេស្សតិ។ អហញ្ចម្ហិ អធម្មិកោ, យោហំ ឥត្ថិយា ការណា រញ្ញោ អម្ពំ អវហរាមិ។ សព្ពមិទំ ចរិមំ កត’ន្តិ តត្ថេវ បរិបតិ។

[ឥមា គាថាយោ ជា. ១.៤.៣៣-៣៥ ជាតកេ អញ្ញថា ទិស្សន្តិ] “ឧភោ អត្ថំ ន ជានន្តិ, ឧភោ ធម្មំ ន បស្សរេ;
យោ ចាយំ មន្តំ វាចេតិ, យោ ចាធម្មេនធីយតិ។

“សាលីនំ ឱទនោ ភុត្តោ, សុចិមំសូបសេចនោ;
តស្មា ធម្មេ ន វត្តាមិ, ធម្មោ អរិយេភិ វណ្ណិតោ។

“ធិរត្ថុ តំ ធនលាភំ, យសលាភញ្ច ព្រាហ្មណ;
យា វុត្តិ វិនិបាតេន, អធម្មចរណេន វា។

“បរិព្ពជ មហាព្រហ្មេ, បចន្តញ្ញេបិ បាណិនោ;
មា ត្វំ អធម្មោ អាចរិតោ, អស្មា កុម្ភមិវាភិទា”តិ។

“តទាបិ មេ, ភិក្ខវេ, អមនាបា នីចេ អាសនេ និសីទិត្វា ឧច្ចេ អាសនេ និសិន្នស្ស មន្តំ វាចេតុំ, កិមង្គ បន ឯតរហិ ន អមនាបា ភវិស្សតិ នីចេ អាសនេ និសីទិត្វា ឧច្ចេ អាសនេ និសិន្នស្ស ធម្មំ ទេសេតុំ។ នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ…. ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

“**ន នីចេ អាសនេ និសីទិត្វា ឧច្ចេ អាសនេ និសិន្នស្ស អគិលានស្ស ធម្មំ ទេសេស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា**”តិ។

ន នីចេ អាសនេ និសីទិត្វា ឧច្ចេ អាសនេ និសិន្នស្ស អគិលានស្ស ធម្មោ ទេសេតព្វោ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច នីចេ អាសនេ និសីទិត្វា ឧច្ចេ អាសនេ និសិន្នស្ស អគិលានស្ស ធម្មំ ទេសេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច…បេ…. អាទិកម្មិកស្សាតិ។

នវមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៦៤៨**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ឋិតា និសិន្នស្ស ធម្មំ ទេសេន្តិ…បេ….។

“**ន ឋិតោ និសិន្នស្ស អគិលានស្ស ធម្មំ ទេសេស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា**”តិ។

ន ឋិតេន និសិន្នស្ស អគិលានស្ស ធម្មោ ទេសេតព្វោ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច ឋិតោ និសិន្នស្ស អគិលានស្ស ធម្មំ ទេសេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច…បេ…. អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ទសមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៦៤៩**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ បច្ឆតោ គច្ឆន្តា បុរតោ គច្ឆន្តស្ស ធម្មំ ទេសេន្តិ…បេ….។

“**ន បច្ឆតោ គច្ឆន្តោ បុរតោ គច្ឆន្តស្ស អគិលានស្ស ធម្មំ ទេសេស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា**”តិ។

ន បច្ឆតោ គច្ឆន្តេន បុរតោ គច្ឆន្តស្ស អគិលានស្ស ធម្មោ ទេសេតព្វោ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច បច្ឆតោ គច្ឆន្តោ បុរតោ គច្ឆន្តស្ស អគិលានស្ស ធម្មំ ទេសេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច…បេ…. អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ឯកាទសមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៦៥០**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ឧប្បថេន គច្ឆន្តា បថេន គច្ឆន្តស្ស ធម្មំ ទេសេន្តិ...បេ....។

“**ន ឧប្បថេន គច្ឆន្តោ បថេន គច្ឆន្តស្ស អគិលានស្ស ធម្មំ ទេសេស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា**”តិ។

ន ឧប្បថេន គច្ឆន្តេន បថេន គច្ឆន្តស្ស អគិលានស្ស ធម្មោ ទេសេតព្ពោ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច ឧប្បថេន គច្ឆន្តោ បថេន គច្ឆន្តស្ស អគិលានស្ស ធម្មំ ទេសេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច...បេ.... អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ទ្វាទសមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៦៥១**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ឋិតា ឧច្ចារម្បិ បស្សាវម្បិ ករោន្តិ...បេ....។

“**ន ឋិតោ អគិលានោ ឧច្ចារំ វា បស្សាវំ វា ករិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា**”តិ។

ន ឋិតេន អគិលានេន ឧច្ចារោ វា បស្សាវោ វា កាតព្ពោ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច ឋិតោ អគិលានោ ឧច្ចារំ វា បស្សាវំ វា ករោតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច...បេ.... អាទិកម្មិកស្សាតិ។

តេរសមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៦៥២**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ហរិតេ ឧច្ចារម្បិ បស្សាវម្បិ ខេឡម្បិ ករោន្តិ...បេ....។

“**ន ហរិតេ អគិលានោ ឧច្ចារំ វា បស្សាវំ វា ខេឡំ វា ករិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា**”តិ។

ន ហរិតេ អគិលានេន ឧច្ចារោ វា បស្សាវោ វា ខេឡោ វា កាតព្ពោ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច ហរិតេ អគិលានោ ឧច្ចារំ វា បស្សាវំ វា ខេឡំ វា ករោតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច, អស្សតិយា, អជានន្តស្ស, គិលានស្ស, អប្បហរិតេ កតោ ហរិតំ ឱត្ថរតិ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

ចុទ្ទសមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៦៥៣**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ឧទកេ ឧច្ចារម្បិ បស្សាវម្បិ ខេឡម្បិ ករោន្តិ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម សមណា សក្យបុត្តិយា ឧទកេ ឧច្ចារម្បិ បស្សាវម្បិ ខេឡម្បិ ករិស្សន្តិ, សេយ្យថាបិ គិហី កាមភោគិនោ”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខូ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា...បេ.... តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ឧទកេ ឧច្ចារម្បិ បស្សាវម្បិ ខេឡម្បិ ករិស្សន្តី”តិ...បេ.... សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, ឧទកេ ឧច្ចារម្បិ បស្សាវម្បិ ខេឡម្បិ ករោថាតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម តុម្ហេ, មោឃបុរិសា, ឧទកេ ឧច្ចារម្បិ បស្សាវម្បិ ខេឡម្បិ ករិស្សថ! នេតំ, មោឃបុរិសា, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

“**ន ឧទកេ ឧច្ចារំ វា បស្សាវំ វា ខេឡំ វា ករិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា**”តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**៦៥៤**. តេន ខោ បន សមយេន គិលានា ភិក្ខូ ឧទកេ ឧច្ចារម្បិ បស្សាវម្បិ ខេឡម្បិ កាតុំ កុក្កុច្ចាយន្តិ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មិំ និទានេ ឯតស្មិំ បករណេ ធម្មិំ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, គិលានេន ភិក្ខុនា ឧទកេ ឧច្ចារម្បិ បស្សាវម្បិ ខេឡម្បិ កាតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**“ន ឧទកេ អគិលានោ ឧច្ចារំ វា បស្សាវំ វា ខេឡំ វា ករិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា**”តិ។

ន ឧទកេ អគិលានេន ឧច្ចារោ វា បស្សាវោ វា ខេឡោ វា កាតព្ពោ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច ឧទកេ អគិលានោ ឧច្ចារំ វា បស្សាវំ វា ខេឡំ វា ករោតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច, អស្សតិយា, អជានន្តស្ស, គិលានស្ស, ថលេ កតោ ឧទកំ ឱត្ថរតិ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តកស្ស, ខិត្តចិត្តស្ស, វេទនាដ្ដស្ស, អាទិកម្មិកស្សាតិ។

បន្នរសមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

បាទុកវគ្គោ សត្តមោ។

ឧទ្ទិដ្ឋា ខោ, អាយស្មន្តោ, សេខិយា ធម្មា។ តត្ថាយស្មន្តេ បុច្ឆាមិ – “កច្ចិត្ថ បរិសុទ្ធា”? ទុតិយម្បិ បុច្ឆាមិ – “កច្ចិត្ថ បរិសុទ្ធា”? តតិយម្បិ បុច្ឆាមិ – “កច្ចិត្ថ បរិសុទ្ធា”? បរិសុទ្ធេត្ថាយស្មន្តោ, តស្មា តុណ្ហី, ឯវមេតំ ធារយាមីតិ។

សេខិយា និដ្ឋិតា។

សេខិយកណ្ឌំ និដ្ឋិតំ។

# ៨. អធិករណសមថា

ឥមេ ខោ បនាយស្មន្តោ សត្ត អធិករណសមថា

ធម្មា ឧទ្ទេសំ អាគច្ឆន្តិ។

**៦៥៥**. ឧប្បន្នុប្បន្នានំ អធិករណានំ សមថាយ វូបសមាយ សម្មុខាវិនយោ ទាតព្ពោ, សតិវិនយោ ទាតព្ពោ, អមូឡ្ហវិនយោ ទាតព្ពោ, បដិញ្ញាយ ការេតព្ពំ, យេភុយ្យសិកា, តស្សបាបិយសិកា, តិណវត្ថារកោតិ។

ឧទ្ទិដ្ឋា ខោ, អាយស្មន្តោ, សត្ត អធិករណសមថា ធម្មា។ តត្ថាយស្មន្តេ បុច្ឆាមិ – “កច្ចិត្ថ បរិសុទ្ធា”? ទុតិយម្បិ បុច្ឆាមិ – “កច្ចិត្ថ បរិសុទ្ធា”? តតិយម្បិ បុច្ឆាមិ – “កច្ចិត្ថ បរិសុទ្ធា”? បរិសុទ្ធេត្ថាយស្មន្តោ, តស្មា តុណ្ហី, ឯវមេតំ ធារយាមីតិ។

អធិករណសមថា និដ្ឋិតា។

ឧទ្ទិដ្ឋំ ខោ, អាយស្មន្តោ, និទានំ; ឧទ្ទិដ្ឋា ចត្តារោ បារាជិកា ធម្មា; ឧទ្ទិដ្ឋា តេរស សង្ឃាទិសេសា ធម្មា; ឧទ្ទិដ្ឋា ទ្វេ អនិយតា ធម្មា; ឧទ្ទិដ្ឋា តឹស និស្សគ្គិយា បាចិត្តិយា ធម្មា; ឧទ្ទិដ្ឋា ទ្វេនវុតិ បាចិត្តិយា ធម្មា; ឧទ្ទិដ្ឋា ចត្តារោ បាដិទេសនីយា ធម្មា; ឧទ្ទិដ្ឋា សេខិយា ធម្មា; ឧទ្ទិដ្ឋា សត្ត អធិករណសមថា ធម្មា។ ឯត្តកំ តស្ស ភគវតោ សុត្តាគតំ សុត្តបរិយាបន្នំ អន្វទ្ធមាសំ ឧទ្ទេសំ អាគច្ឆតិ។ តត្ថ សព្ពេហេវ សមគ្គេហិ សម្មោទមានេហិ អវិវទមានេហិ សិក្ខិតព្ពន្តិ។

មហាវិភង្គោ និដ្ឋិតោ។

៚ នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស៚

# ភិក្ខុនីវិភង្គោ

# ១. បារាជិកកណ្ឌំ (ភិក្ខុនីវិភង្គោ)

## ១. បឋមបារាជិកំ

**៦៥៦**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន សាឡ្ហោ មិគារនត្តា ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស វិហារំ កត្តុកាមោ ហោតិ។ អថ ខោ សាឡ្ហោ មិគារនត្តា ភិក្ខុនិយោ ឧបសង្កមិត្វា ឯតទវោច – “ឥច្ឆាមហំ, អយ្យេ, ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស វិហារំ កាតុំ។ ទេថ មេ នវកម្មិកំ ភិក្ខុនិ”ន្តិ។ តេន ខោ បន សមយេន ចតស្សោ ភគិនិយោ ភិក្ខុនីសុ បព្ពជិតា ហោន្តិ – នន្ទា, នន្ទវតី, សុន្ទរីនន្ទា, ថុល្លនន្ទាតិ។ តាសុ សុន្ទរីនន្ទា ភិក្ខុនី តរុណបព្ពជិតា អភិរូបា ហោតិ ទស្សនីយា បាសាទិកា បណ្ឌិតា ព្យត្តា មេធាវិនី ទក្ខា អនលសា, តត្រុបាយាយ វីមំសាយ សមន្នាគតា, អលំ កាតុំ អលំ សំវិធាតុំ។ អថ ខោ ភិក្ខុនិសង្ឃោ សុន្ទរីនន្ទំ ភិក្ខុនី សម្មន្និត្វា សាឡ្ហស្ស មិគារនត្តុនោ នវកម្មិកំ អទាសិ។ តេន ខោ បន សមយេន សុន្ទរីនន្ទា ភិក្ខុនី សាឡ្ហស្ស មិគារនត្តុនោ និវេសនំ អភិក្ខណំ គច្ឆតិ – “វាសី ទេថ, បរសុំ [ផរសុំ (ស្យា. ក.)] ទេថ, កុឋារី [កុធារី (ក.)] ទេថ, កុទ្ទាលំ ទេថ, និខាទនំ ទេថា”តិ។ សាឡ្ហោបិ មិគារនត្តា ភិក្ខុនុបស្សយំ អភិក្ខណំ គច្ឆតិ កតាកតំ ជានិតុំ។ តេ អភិណ្ហទស្សនេន បដិពទ្ធចិត្តា អហេសុំ។

អថ ខោ សាឡ្ហោ មិគារនត្តា សុន្ទរីនន្ទំ ភិក្ខុនី ទូសេតុំ ឱកាសំ អលភមានោ ឯតទេវត្ថាយ ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស ភត្តំ អកាសិ។ អថ ខោ សាឡ្ហោ មិគារនត្តា ភត្តគ្គេ អាសនំ បញ្ញបេន្តោ – “ឯត្តកា ភិក្ខុនិយោ អយ្យាយ សុន្ទរីនន្ទាយ វុឌ្ឍតរា”តិ ឯកមន្តំ អាសនំ បញ្ញបេសិ “ឯត្តកា នវកតរា”តិ – ឯកមន្តំ អាសនំ បញ្ញបេសិ។ បដិច្ឆន្នេ ឱកាសេ និកូដេ សុន្ទរីនន្ទាយ ភិក្ខុនិយា អាសនំ បញ្ញបេសិ, យថា ថេរា ភិក្ខុនិយោ ជានេយ្យុំ – “នវកានំ ភិក្ខុនីនំ សន្តិកេ និសិន្នា”តិ; នវកាបិ ភិក្ខុនិយោ ជានេយ្យុំ – “ថេរានំ ភិក្ខុនីនំ សន្តិកេ និសិន្នា”តិ។ អថ ខោ សាឡ្ហោ មិគារនត្តា ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស កាលំ អារោចាបេសិ – “កាលោ, អយ្យេ, និដ្ឋិតំ ភត្ត”ន្តិ។ សុន្ទរីនន្ទា ភិក្ខុនី សល្លក្ខេត្វា – “ន ពហុកតោ សាឡ្ហោ មិគារនត្តា ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស ភត្តំ អកាសិ; មំ សោ ទូសេតុកាមោ។ សចាហំ គមិស្សាមិ វិស្សរោ មេ ភវិស្សតី”តិ, អន្តេវាសិនី ភិក្ខុនី អាណាបេសិ – “គច្ឆ មេ បិណ្ឌបាតំ នីហរ។ យោ ចេ មំ បុច្ឆតិ, ‘គិលានា’តិ បដិវេទេហី”តិ។ “ឯវំ, អយ្យេ”តិ ខោ សា ភិក្ខុនី សុន្ទរីនន្ទាយ ភិក្ខុនិយា បច្ចស្សោសិ។

តេន ខោ បន សមយេន សាឡ្ហោ មិគារនត្តា ពហិទ្វារកោដ្ឋកេ ឋិតោ ហោតិ សុន្ទរីនន្ទំ ភិក្ខុនី បដិបុច្ឆន្តោ – “កហំ, អយ្យេ, អយ្យា សុន្ទរីនន្ទា? កហំ, អយ្យេ, អយ្យា សុន្ទរីនន្ទា”តិ? ឯវំ វុត្តេ សុន្ទរីនន្ទាយ ភិក្ខុនិយា អន្តេវាសិនី ភិក្ខុនី សាឡ្ហំ មិគារនត្តារំ ឯតទវោច – “គិលានាវុសោ; បិណ្ឌបាតំ នីហរិស្សាមី”តិ។ អថ ខោ សាឡ្ហោ មិគារនត្តា – “យម្បាហំ អត្ថាយ [យំបាហំ (ស្យា.)] ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស ភត្តំ អកាសី អយ្យាយ សុន្ទរីនន្ទាយ ការណា”តិ មនុស្សេ អាណាបេត្វា – “ភិក្ខុនិសង្ឃំ ភត្តេន បរិវិសថា”តិ វត្វា យេន ភិក្ខុនុបស្សយោ តេនុបសង្កមិ។ តេន ខោ បន សមយេន សុន្ទរីនន្ទា ភិក្ខុនី ពហារាមកោដ្ឋកេ ឋិតា ហោតិ សាឡ្ហំ មិគារនត្តារំ បតិមានេន្តី។ អទ្ទសា ខោ សុន្ទរីនន្ទា ភិក្ខុនី សាឡ្ហំ មិគារនត្តារំ ទូរតោវ អាគច្ឆន្តំ។ ទិស្វាន ឧបស្សយំ បវិសិត្វា សសីសំ បារុបិត្វា មញ្ចកេ និបជ្ជិ។ អថ ខោ សាឡ្ហោ មិគារនត្តា យេន សុន្ទរីនន្ទា ភិក្ខុនី តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា សុន្ទរីនន្ទំ ភិក្ខុនី ឯតទវោច – “កឹ តេ, អយ្យេ, អផាសុ, កិស្ស និបន្នាសី”តិ? “ឯវញ្ហេតំ, អាវុសោ, ហោតិ យា អនិច្ឆន្តំ ឥច្ឆតី”តិ។ “ក្យាហំ តំ, អយ្យេ , ន ឥច្ឆិស្សាមិ? អបិ ចាហំ ឱកាសំ ន លភាមិ តំ ទូសេតុ”ន្តិ។ អវស្សុតោ អវស្សុតាយ សុន្ទរីនន្ទាយ ភិក្ខុនិយា កាយសំសគ្គំ សមាបជ្ជិ។

តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរា ភិក្ខុនី ជរាទុព្ពលា ចរណគិលានា សុន្ទរីនន្ទាយ ភិក្ខុនិយា អវិទូរេ និបន្នា ហោតិ។ អទ្ទសា ខោ សា ភិក្ខុនី សាឡ្ហំ មិគារនត្តារំ អវស្សុតំ អវស្សុតាយ សុន្ទរីនន្ទាយ ភិក្ខុនិយា កាយសំសគ្គំ សមាបជ្ជន្តំ។ ទិស្វាន ឧជ្ឈាយតិ ខិយ្យតិ វិបាចេតិ – “កថញ្ហិ នាម អយ្យា សុន្ទរីនន្ទា អវស្សុតា អវស្សុតស្ស បុរិសបុគ្គលស្ស កាយសំសគ្គំ សាទិយិស្សតី”តិ ! អថ ខោ សា ភិក្ខុនី ភិក្ខុនីនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា សន្តុដ្ឋា លជ្ជិនិយោ កុក្កុច្ចិកា សិក្ខាកាមា តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អយ្យា សុន្ទរីនន្ទា អវស្សុតា អវស្សុតស្ស បុរិសបុគ្គលស្ស កាយសំសគ្គំ សាទិយិស្សតី”តិ! អថ ខោ តា ភិក្ខុនិយោ ភិក្ខូនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ យេ តេ ភិក្ខូ អប្បិច្ឆា សន្តុដ្ឋា លជ្ជិនោ កុក្កុច្ចកា សិក្ខាកាមា តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម សុន្ទរីនន្ទា ភិក្ខុនី អវស្សុតា អវស្សុតស្ស បុរិសបុគ្គលស្ស កាយសំសគ្គំ សាទិយិស្សតី”តិ!

អថ ខោ តេ ភិក្ខូ សុន្ទរីនន្ទំ ភិក្ខុនី អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មិំ និទានេ ឯតស្មិំ បករណេ ភិក្ខុសង្ឃំ សន្និបាតាបេត្វា ភិក្ខូ បដិបុច្ឆិ – “សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ,

សុន្ទរីនន្ទា ភិក្ខុនី អវស្សុតា អវស្សុតស្ស បុរិសបុគ្គលស្ស កាយសំសគ្គំ សាទិយតី”តិ [សាទិយីតិ (ក.)]? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា – “អននុច្ឆវិកំ, ភិក្ខវេ, សុន្ទរីនន្ទាយ ភិក្ខុនិយា អននុលោមិកំ អប្បតិរូបំ អស្សាមណកំ អកប្បិយំ អករណីយំ។ កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, សុន្ទរីនន្ទា ភិក្ខុនី អវស្សុតា អវស្សុតស្ស បុរិសបុគ្គលស្ស កាយសំសគ្គំ សាទិយិស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ បសន្នានំ វា ភិយ្យោភាវាយ។ អថ ខ្វេតំ, ភិក្ខវេ , អប្បសន្នានញ្ចេវ អប្បសាទាយ បសន្នានញ្ច ឯកច្ចានំ អញ្ញថត្តាយា”តិ។ អថ ខោ ភគវា សុន្ទរីនន្ទំ ភិក្ខុនីំ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ទុព្ភរតាយ ទុប្បោសតាយ មហិច្ឆតាយ អសន្តុដ្ឋិតាយ [អសន្តុដ្ឋតាយ (ស្យា.), អសន្តុដ្ឋិយា (ក.)] សង្គណិកាយ កោសជ្ជស្ស អវណ្ណំ ភាសិត្វា, អនេកបរិយាយេន សុភរតាយ សុបោសតាយ អប្បិច្ឆស្ស សន្តុដ្ឋស្ស [សន្តុដ្ឋិយា (ក.)] សល្លេខស្ស ធុតស្ស បាសាទិកស្ស អបចយស្ស វីរិយារម្ភស្ស វណ្ណំ ភាសិត្វា, ភិក្ខូនំ តទនុច្ឆវិកំ តទនុលោមិកំ ធម្មិំ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “តេន ហិ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនីនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញបេស្សាមិ ទស អត្ថវសេ បដិច្ច – សង្ឃសុដ្ឋុតាយ, សង្ឃផាសុតាយ, ទុម្មង្កូនំ ភិក្ខុនីនំ និគ្គហាយ , បេសលានំ ភិក្ខុនីនំ ផាសុវិហារាយ, ទិដ្ឋធម្មិកានំ អាសវានំ សំវរាយ, សម្បរាយិកានំ អាសវានំ បដិឃាតាយ, អប្បសន្នានំ បសាទាយ, បសន្នានំ ភិយ្យោភាវាយ, សទ្ធម្មដ្ឋិតិយា វិនយានុគ្គហាយ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

៦៥៧. “**យា បន ភិក្ខុនី អវស្សុតា អវស្សុតស្ស បុរិសបុគ្គលស្ស អធក្ខកំ ឧព្ភជាណុមណ្ឌលំ អាមសនំ វា បរាមសនំ វា គហណំ វា ឆុបនំ វា បដិបីឡនំ វា សាទិយេយ្យ, អយម្បិ បារាជិកា ហោតិ អសំវាសា ឧព្ភជាណុមណ្ឌលិកា**”តិ។

៦៥៨. **យា បនា**តិ យា យាទិសា យថាយុត្តា យថាជច្ចា យថានាមា យថាគោត្តា យថាសីលា យថាវិហារិនី យថាគោចរា ថេរា វា នវា វា មជ្ឈិមា វា, ឯសា វុច្ចតិ យា បនាតិ។

***ភិក្ខុនី***តិ ភិក្ខិកាតិ ភិក្ខុនី; ភិក្ខាចរិយំ អជ្ឈុបគតាតិ ភិក្ខុនី; ភិន្នបដធរាតិ ភិក្ខុនី ; សមញ្ញាយ ភិក្ខុនី; បដិញ្ញាយ ភិក្ខុនី; ឯហិ ភិក្ខុនីតិ ភិក្ខុនី; តីហិ សរណគមនេហិ ឧបសម្បន្នាតិ ភិក្ខុនី; ភទ្រា ភិក្ខុនី; សារា ភិក្ខុនី; សេខា ភិក្ខុនី; អសេខា ភិក្ខុនី; សមគ្គេន ឧភតោសង្ឃេន ញត្តិចតុត្ថេន កម្មេន អកុប្បេន ឋានារហេន ឧបសម្បន្នាតិ ភិក្ខុនី។ តត្រ យាយំ ភិក្ខុនី សមគ្គេន ឧភតោសង្ឃេន ញត្តិចតុត្ថេន កម្មេន អកុប្បេន ឋានារហេន ឧបសម្បន្នា, អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

***អវស្សុតា*** នាម សារត្តា អបេក្ខវតី បដិពទ្ធចិត្តា។

***អវស្សុតោ*** នាម សារត្តោ អបេក្ខវា បដិពទ្ធចិត្តោ។

**បុរិសបុគ្គលោ** នាម មនុស្សបុរិសោ ន យក្ខោ ន បេតោ ន តិរច្ឆានគតោ វិញ្ញូ បដិពលោ កាយសំសគ្គំ សមាបជ្ជិតុំ។

***អធក្ខក***ន្តិ ហេដ្ឋក្ខកំ។

**ឧព្ភជាណុមណ្ឌល**ន្តិ ឧបរិជាណុមណ្ឌលំ។

**អាមសនំ** នាម អាមដ្ឋមត្តំ។

**បរាមសនំ** នាម ឥតោចិតោ ច សញ្ចោបនំ។

**គហណំ** នាម គហិតមត្តំ។

**ឆុបនំ** នាម ផុដ្ឋមត្តំ។

**បដិបីឡនំ វា សាទិយេយ្យា**តិ អង្គំ គហេត្វា និប្បីឡនំ សាទិយតិ។

**អយម្បី**តិ បុរិមាយោ ឧបាទាយ វុច្ចតិ។

**បារាជិកា ហោតី**តិ សេយ្យថាបិ នាម បុរិសោ សីសច្ឆិន្នោ អភព្វោ តេន សរីរពន្ធនេន ជីវិតុំ, ឯវមេវ ភិក្ខុនី អវស្សុតា អវស្សុតស្ស បុរិសបុគ្គលស្ស អធក្ខកំ ឧព្ភជាណុមណ្ឌលំ អាមសនំ វា បរាមសនំ វា គហណំ វា ឆុបនំ វា បដិបីឡនំ វា សាទិយន្តី អស្សមណី ហោតិ អសក្យធីតា។ តេន វុច្ចតិ បារាជិកា ហោតីតិ។

**អសំវាសា**តិ **សំវាសោ** នាម ឯកកម្មំ ឯកុទ្ទេសោ សមសិក្ខតា, ឯសោ សំវាសោ នាម។ សោ តាយ សទ្ធឹ នត្ថិ, តេន វុច្ចតិ អសំវាសាតិ។

**៦៥៩**. ឧភតោអវស្សុតេ អធក្ខកំ ឧព្ភជាណុមណ្ឌលំ កាយេន កាយំ អាមសតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្ស។ កាយេន កាយបដិពទ្ធំ អាមសតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។ កាយបដិពទ្ធេន កាយំ អាមសតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។ កាយបដិពទ្ធេន កាយបដិពទ្ធំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

និស្សគ្គិយេន កាយំ អាមសតិ , អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ និស្សគ្គិយេន កាយបដិពទ្ធំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ និស្សគ្គិយេន និស្សគ្គិយំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

ឧព្ភក្ខកំ អធោជាណុមណ្ឌលំ កាយេន កាយំ អាមសតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។ កាយេន កាយបដិពទ្ធំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ កាយបដិពទ្ធេន កាយំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ កាយបដិពទ្ធេន កាយបដិពទ្ធំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

និស្សគ្គិយេន កាយំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ និស្សគ្គិយេន កាយបដិពទ្ធំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ និស្សគ្គិយេន និស្សគ្គិយំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៦៦០**. ឯកតោអវស្សុតេ អធក្ខកំ ឧព្ភជាណុមណ្ឌលំ កាយេន កាយំ អាមសតិ , អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។ កាយេន កាយបដិពទ្ធំ អាមសតិ , អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ កាយបដិពទ្ធេន កាយំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ កាយបដិពទ្ធេន កាយបដិពទ្ធំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

និស្សគ្គិយេន កាយំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ និស្សគ្គិយេន កាយបដិពទ្ធំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ និស្សគ្គិយេន និស្សគ្គិយំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

ឧព្ភក្ខកំ អធោជាណុមណ្ឌលំ កាយេន កាយំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ កាយេន កាយបដិពទ្ធំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ កាយបដិពទ្ធេន កាយំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ កាយបដិពទ្ធេន កាយបដិពទ្ធំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

និស្សគ្គិយេន កាយំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ និស្សគ្គិយេន កាយបដិពទ្ធំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ និស្សគ្គិយេន និស្សគ្គិយំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៦៦១**. ឧភតោអវស្សុតេ យក្ខស្ស វា បេតស្ស វា បណ្ឌកស្ស វា តិរច្ឆានគតមនុស្សវិគ្គហស្ស វា អធក្ខកំ ឧព្ភជាណុមណ្ឌលំ កាយេន កាយំ អាមសតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។ កាយេន កាយបដិពទ្ធំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ កាយបដិពទ្ធេន កាយំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ កាយបដិពទ្ធេន កាយបដិពទ្ធំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

និស្សគ្គិយេន កាយំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ និស្សគ្គិយេន កាយបដិពទ្ធំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ និស្សគ្គិយេន និស្សគ្គិយំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

ឧព្ភក្ខកំ អធោជាណុមណ្ឌលំ កាយេន កាយំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ កាយេន កាយបដិពទ្ធំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ កាយបដិពទ្ធេន កាយំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ កាយបដិពទ្ធេន កាយបដិពទ្ធំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

និស្សគ្គិយេន កាយំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ និស្សគ្គិយេន កាយបដិពទ្ធំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ និស្សគ្គិយេន និស្សគ្គិយំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៦៦២**. ឯកតោអវស្សុតេ អធក្ខកំ ឧព្ភជាណុមណ្ឌលំ កាយេន កាយំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ កាយេន កាយបដិពទ្ធំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ កាយបដិពទ្ធេន កាយំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ កាយបដិពទ្ធេន កាយបដិពទ្ធំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

និស្សគ្គិយេន កាយំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ និស្សគ្គិយេន កាយបដិពទ្ធំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ និស្សគ្គិយេន និស្សគ្គិយំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

ឧព្ភក្ខកំ អធោជាណុមណ្ឌលំ កាយេន កាយំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ កាយេន កាយបដិពទ្ធំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ កាយបដិពទ្ធេន កាយំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ កាយបដិពទ្ធេន កាយបដិពទ្ធំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

និស្សគ្គិយេន កាយំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ និស្សគ្គិយេន កាយបដិពទ្ធំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ និស្សគ្គិយេន និស្សគ្គិយំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៦៦៣**. អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច, អស្សតិយា, អជានន្តិយា, អសាទិយន្តិយា, ឧម្មត្តិកាយ, ខិត្តចិត្តាយ, វេទនាដ្ដាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

បឋមបារាជិកំ សមត្តំ [ភិក្ខុនិវិភង្គេ សិក្ខាបទគណនា ភិក្ខូហិ§អសាធារណវសេន បកាសិតាតិ វេទិតព្ពា]។

## ២. ទុតិយបារាជិកំ

**៦៦៤**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន សុន្ទរីនន្ទា ភិក្ខុនី សាឡ្ហេន មិគារនត្តុនា គព្ភិនី ហោតិ ។ យាវ គព្ភោ តរុណោ អហោសិ តាវ ឆាទេសិ។ បរិបក្កេ គព្ភេ វិព្ភមិត្វា វិជាយិ។ ភិក្ខុនិយោ ថុល្លនន្ទំ ភិក្ខុនី ឯតទវោចុំ – “សុន្ទរីនន្ទា ខោ, អយ្យេ, អចិរវិព្ភន្តា វិជាតា។ កច្ចិ នោ សា ភិក្ខុនីយេវ សមានា គព្ភិនី”តិ? “ឯវំ, អយ្យេ”តិ។ “កិស្ស បន ត្វំ, អយ្យេ, ជានំ បារាជិកំ ធម្មំ អជ្ឈាបន្នំ ភិក្ខុនី នេវត្តនា បដិចោទេសិ ន គណស្ស អារោចេសី”តិ? “យោ ឯតិស្សា អវណ្ណោ មយ្ហេសោ អវណ្ណោ, យា ឯតិស្សា អកិត្តិ មយ្ហេសា អកិត្តិ, យោ ឯតិស្សា អយសោ មយ្ហេសោ អយសោ, យោ ឯតិស្សា អលាភោ មយ្ហេសោ អលាភោ។ ក្យាហំ, អយ្យេ, អត្តនោ អវណ្ណំ អត្តនោ អកិត្តឹ អត្តនោ អយសំ អត្តនោ អលាភំ បរេសំ អារោចេស្សាមី”តិ? យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ…. តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អយ្យា ថុល្លនន្ទា ជានំ បារាជិកំ ធម្មំ អជ្ឈាបន្នំ ភិក្ខុនី នេវត្តនា បដិចោទេស្សតិ ន គណស្ស អារោចេស្សតី”តិ! អថ ខោ តា ភិក្ខុនិយោ ភិក្ខូនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ ភិក្ខូ [យេ តេ ភិក្ខូ…បេ…. (?)] ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មិំ និទានេ ឯតស្មិំ បករណេ ភិក្ខុសង្ឃំ សន្និបាតាបេត្វា ភិក្ខូ បដិបុច្ឆិ – “សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី ជានំ បារាជិកំ ធម្មំ អជ្ឈាបន្នំ ភិក្ខុនី នេវត្តនា បដិចោទេតិ [បដិចោទេសិ… អារោចេសីតិ (ក.)] ន គណស្ស អារោចេតី”តិ [បដិចោទេសិ… អារោចេសីតិ (ក.)]? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…. កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី ជានំ បារាជិកំ ធម្មំ អជ្ឈាបន្នំ ភិក្ខុនី នេវត្តនា បដិចោទេស្សតិ ន គណស្ស អារោចេស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ…. ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៦៦៥**. “**យា បន ភិក្ខុនី ជានំ បារាជិកំ ធម្មំ អជ្ឈាបន្នំ ភិក្ខុនី នេវត្តនា បដិចោទេយ្យ ន គណស្ស អារោចេយ្យ, យទា ច សា ឋិតា វា អស្ស ចុតា វា នាសិតា វា អវស្សដា វា, សា បច្ឆា ឯវំ វទេយ្យ – ‘បុព្ពេវាហំ, អយ្យេ, អញ្ញាសិ ឯតំ ភិក្ខុនី ឯវរូបា ច ឯវរូបា ច សា ភគិនីតិ , នោ ច ខោ អត្តនា បដិចោទេស្សំ ន គណស្ស អារោចេស្ស’ន្តិ, អយម្បិ បារាជិកា ហោតិ អសំវាសា វជ្ជប្បដិច្ឆាទិកា**”តិ។

**៦៦៦**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ…. **ភិក្ខុនី**តិ…បេ…. អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**ជានាតិ** នាម សាមំ វា ជានាតិ, អញ្ញេ វា តស្សា អារោចេន្តិ, សា វា អារោចេតិ។

**បារាជិកំ ធម្មំ អជ្ឈាបន្ន**ន្តិ អដ្ឋន្នំ បារាជិកានំ អញ្ញតរំ បារាជិកំ អជ្ឈាបន្នំ។

**នេវត្តនា បដិចោទេយ្យា**តិ ន សយំ ចោទេយ្យ។

**ន គណស្ស អារោចេយ្យា**តិ ន អញ្ញាសំ ភិក្ខុនីនំ អារោចេយ្យ។

**យទា ច សា ឋិតា វា អស្ស ចុតា វា**តិ **ឋិតា** នាម សលិង្គេ ឋិតា វុច្ចតិ។ **ចុតា** នាម កាលង្កតា វុច្ចតិ។ **នាសិតា** នាម សយំ វា វិព្ភន្តា ហោតិ អញ្ញេហិ វា នាសិតា។ **អវស្សដា** នាម តិត្ថាយតនំ សង្កន្តា វុច្ចតិ។ សា បច្ឆា ឯវំ វទេយ្យ – “បុព្ពេវាហំ, អយ្យេ, អញ្ញាសិំ ឯតំ ភិក្ខុនីំ ឯវរូបា ច ឯវរូបា ច សា ភគិនី”តិ។

**នោ ច ខោ អត្តនា បដិចោទេស្ស**ន្តិ សយំ វា ន ចោទេស្សំ។

**ន គណស្ស អារោចេស្ស**ន្តិ ន អញ្ញាសំ ភិក្ខុនីនំ អារោចេស្សំ។

**អយម្បី**តិ បុរិមាយោ ឧបាទាយ វុច្ចតិ។

**បារាជិកា ហោតី**តិ សេយ្យថាបិ នាម បណ្ឌុបលាសោ ពន្ធនា បមុត្តោ អភព្ពោ ហរិតត្តាយ, ឯវមេវ ភិក្ខុនី ជានំ បារាជិកំ ធម្មំ អជ្ឈាបន្នំ ភិក្ខុនី នេវត្តនា បដិចោទេស្សាមិ ន គណស្ស អារោចេស្សាមីតិ ធុរំ និក្ខិត្តមត្តេ អស្សមណី ហោតិ អសក្យធីតា។ តេន វុច្ចតិ បារាជិកា ហោតីតិ។

**អសំវាសា**តិ **សំវាសោ** នាម ឯកកម្មំ ឯកុទ្ទេសោ សមសិក្ខតា។ ឯសោ សំវាសោ នាម។ សោ តាយ សទ្ធឹ នត្ថិ។ តេន វុច្ចតិ អសំវាសាតិ។

**៦៦៧**. អនាបត្តិ “សង្ឃស្ស ភណ្ឌនំ វា កលហោ វា វិគ្គហោ វា វិវាទោ វា ភវិស្សតី”តិ នារោចេតិ, “សង្ឃភេទោ វា សង្ឃរាជិ វា ភវិស្សតី”តិ នារោចេតិ, “អយំ កក្ខឡា ផរុសា ជីវិតន្តរាយំ វា ព្រហ្មចរិយន្តរាយំ វា ករិស្សតី”តិ នារោចេតិ, អញ្ញា បតិរូបា ភិក្ខុនិយោ អបស្សន្តី នារោចេតិ, នច្ឆាទេតុកាមា នារោចេតិ, បញ្ញាយិស្សតិ សកេន កម្មេនាតិ នារោចេតិ, ឧម្មត្តិកាយ…បេ… អាទិកម្មិកាយាតិ។

ទុតិយបារាជិកំ សមត្តំ។

### ៣. តតិយបារាជិកំ

**៦៦៨**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី សមគ្គេន សង្ឃេន ឧក្ខិត្តំ អរិដ្ឋំ ភិក្ខុំ គទ្ធពាធិបុព្ពំ អនុវត្តតិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ… តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អយ្យា ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី សមគ្គេន សង្ឃេន ឧក្ខិត្តំ អរិដ្ឋំ ភិក្ខុំ គទ្ធពាធិបុព្ពំ អនុវត្តិស្សតី”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី សមគ្គេន សង្ឃេន ឧក្ខិត្តំ អរិដ្ឋំ ភិក្ខុំ គទ្ធពាធិបុព្ពំ អនុវត្តតីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី សមគ្គេន សង្ឃេន ឧក្ខិត្តំ អរិដ្ឋំ ភិក្ខុំ គទ្ធពាធិបុព្ពំ អនុវត្តិស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៦៦៩**. “**យា បន ភិក្ខុនី សមគ្គេន សង្ឃេន ឧក្ខិត្តំ ភិក្ខុំ ធម្មេន វិនយេន សត្ថុសាសនេន អនាទរំ អប្បដិការំ អកតសហាយំ តមនុវត្តេយ្យ, សា ភិក្ខុនី ភិក្ខុនីហិ ឯវមស្ស វចនីយា – ‘ឯសោ ខោ, អយ្យេ, ភិក្ខុ សមគ្គេន សង្ឃេន ឧក្ខិត្តោ ធម្មេន វិនយេន សត្ថុសាសនេន អនាទរោ អប្បដិការោ អកតសហាយោ, មាយ្យេ, ឯតំ ភិក្ខុំ អនុវត្តី’តិ។ ឯវញ្ច សា ភិក្ខុនី ភិក្ខុនីហិ វុច្ចមានា តថេវ បគ្គណ្ហេយ្យ, សា ភិក្ខុនី ភិក្ខុនីហិ យាវតតិយំ សមនុភាសិតព្ពា តស្ស បដិនិស្សគ្គាយ។ យាវតតិយំ ចេ សមនុភាសិយមានា តំ បដិនិស្សជ្ជេយ្យ, ឥច្ចេតំ កុសលំ។ នោ ចេ បដិនិស្សជ្ជេយ្យ, អយម្បិ បារាជិកា ហោតិ អសំវាសា ឧក្ខិត្តានុវត្តិកា**”តិ។

**៦៧០**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ… **ភិក្ខុនី**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**សមគ្គោ** នាម សង្ឃោ សមានសំវាសកោ សមានសីមាយំ ឋិតោ។

**ឧក្ខិត្តោ** នាម អាបត្តិយា អទស្សនេ វា អប្បដិកម្មេ វា អប្បដិនិស្សគ្គេ វា [អទស្សនេន វា អប្បដិកម្មេន វា អប្បដិនិស្សគ្គេន វា (ក.), អទស្សនេ វា អប្បដិកម្មេ វា បាបិកាយ ទិដ្ឋិយា អប្បដិនិស្សគ្គេ វា (?)] ឧក្ខិត្តោ។

**ធម្មេន វិនយេនា**តិ យេន ធម្មេន យេន វិនយេន។

**សត្ថុសាសនេនា**តិ ជិនសាសនេន ពុទ្ធសាសនេន។

**អនាទរោ** នាម សង្ឃំ វា គណំ វា បុគ្គលំ វា កម្មំ វា នាទិយតិ។

**អប្បដិការោ** នាម ឧក្ខិត្តោ អនោសារិតោ។

**អកតសហាយោ** នាម សមានសំវាសកា ភិក្ខូ វុច្ចន្តិ សហាយា។ សោ តេហិ សទ្ធឹ នត្ថិ, តេន វុច្ចតិ អកតសហាយោតិ។

**តមនុវត្តេយ្យា**តិ យំទិដ្ឋិកោ សោ ហោតិ យំខន្តិកោ យំរុចិកោ, សាបិ តំទិដ្ឋិកា ហោតិ តំខន្តិកា តំរុចិកា។

**សា ភិក្ខុនី**តិ យា សា ឧក្ខិត្តានុវត្តិកា ភិក្ខុនី។

**ភិក្ខុនីហី**តិ អញ្ញាហិ ភិក្ខុនីហិ។ យា បស្សន្តិ យា សុណន្តិ តាហិ វត្តព្ពា – “ឯសោ ខោ, អយ្យេ, ភិក្ខុ សមគ្គេន សង្ឃេន ឧក្ខិត្តោ ធម្មេន វិនយេន សត្ថុសាសនេន អនាទរោ អប្បដិការោ អកតសហាយោ។ មាយ្យេ, ឯតំ ភិក្ខុំ អនុវត្តី”តិ។ ទុតិយម្បិ វត្តព្ពា។ តតិយម្បិ វត្តព្ពា។ សចេ បដិនិស្សជ្ជតិ, ឥច្ចេតំ កុសលំ; នោ ចេ បដិនិស្សជ្ជតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ សុត្វា ន វទន្តិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ សា ភិក្ខុនី សង្ឃមជ្ឈម្បិ អាកឌ្ឍិត្វា វត្តព្ពា – “ឯសោ ខោ, អយ្យេ, ភិក្ខុ សមគ្គេន សង្ឃេន ឧក្ខិត្តោ ធម្មេន វិនយេន សត្ថុសាសនេន អនាទរោ អប្បដិការោ អកតសហាយោ។ មាយ្យេ, ឯតំ ភិក្ខុំ អនុវត្តី”តិ។ ទុតិយម្បិ វត្តព្ពា។ តតិយម្បិ វត្តព្ពា។ សចេ បដិនិស្សជ្ជតិ, ឥច្ចេតំ កុសលំ។ នោ ចេ បដិនិស្សជ្ជតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ សា ភិក្ខុនី សមនុភាសិតព្ពា។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, សមនុភាសិតព្ពា។ ព្យត្តាយ ភិក្ខុនិយា បដិពលាយ សង្ឃោ ញាបេតព្ពោ –

**៦៧១**. “សុណាតុ មេ, អយ្យេ, សង្ឃោ។ អយំ ឥត្ថន្នាមា ភិក្ខុនី សមគ្គេន សង្ឃេន ឧក្ខិត្តំ ភិក្ខុំ ធម្មេន វិនយេន សត្ថុសាសនេន អនាទរំ អប្បដិការំ អកតសហាយំ តមនុវត្តតិ, សា តំ វត្ថុំ ន បដិនិស្សជ្ជតិ។ យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ, សង្ឃោ ឥត្ថន្នាមំ ភិក្ខុនឹ សមនុភាសេយ្យ តស្ស វត្ថុស្ស បដិនិស្សគ្គាយ។ ឯសា ញត្តិ។

“សុណាតុ មេ, អយ្យេ, សង្ឃោ។ អយំ ឥត្ថន្នាមា ភិក្ខុនី សមគ្គេន សង្ឃេន ឧក្ខិត្តំ ភិក្ខុំ ធម្មេន វិនយេន សត្ថុសាសនេន អនាទរំ អប្បដិការំ អកតសហាយំ តមនុវត្តតិ។ សា តំ វត្ថុំ ន បដិនិស្សជ្ជតិ។ សង្ឃោ ឥត្ថន្នាមំ ភិក្ខុនឹ សមនុភាសតិ តស្ស វត្ថុស្ស បដិនិស្សគ្គាយ។ យស្សា អយ្យាយ ខមតិ ឥត្ថន្នាមាយ ភិក្ខុនិយា សមនុភាសនា តស្ស វត្ថុស្ស បដិនិស្សគ្គាយ, សា តុណ្ហស្ស; យស្សា នក្ខមតិ, សា ភាសេយ្យ។

“ទុតិយម្បិ ឯតមត្ថំ វទាមិ…បេ…. តតិយម្បិ ឯតមត្ថំ វទាមិ…បេ….។

“សមនុភដ្ឋា សង្ឃេន ឥត្ថន្នាមា ភិក្ខុនី តស្ស វត្ថុស្ស បដិនិស្សគ្គាយ។ ខមតិ សង្ឃស្ស, តស្មា តុណ្ហី, ឯវមេតំ ធារយាមី”តិ។

ញត្តិយា ទុក្កដំ, ទ្វីហិ កម្មវាចាហិ ថុល្លច្ចយា, កម្មវាចា បរិយោសានេ អាបត្តិ បារាជិកស្ស។

**អយម្បី**តិ បុរិមាយោ ឧបាទាយ វុច្ចតិ។

**បារាជិកា ហោតី**តិ សេយ្យថាបិ នាម បុថុសិលា ទ្វេធា ភិន្នា អប្បដិសន្ធិកា ហោតិ, ឯវមេវ ភិក្ខុនី យាវតតិយំ សមនុភាសនាយ ន បដិនិស្សជ្ជន្តី អស្សមណី ហោតិ អសក្យធីតា។ តេន វុច្ចតិ បារាជិកា ហោតីតិ។

**អសំវាសា**តិ **សំវាសោ** នាម ឯកកម្មំ ឯកុទ្ទេសោ សមសិក្ខតា។ ឯសោ សំវាសោ នាម។ សោ តាយ សទ្ធឹ នត្ថិ។ តេន វុច្ចតិ អសំវាសាតិ។

**៦៧២**. ធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញា ន បដិនិស្សជ្ជតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្ស។ ធម្មកម្មេ វេមតិកា ន បដិនិស្សជ្ជតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្ស។ ធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញា ន បដិនិស្សជ្ជតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្ស។

អធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មកម្មេ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៦៧៣**. អនាបត្តិ អសមនុភាសន្តិយា, បដិនិស្សជ្ជន្តិយា, ឧម្មត្តិកាយ...បេ.... អាទិកម្មិកាយាតិ។

តតិយបារាជិកំ សមត្តំ។

### ៤. ចតុត្ថបារាជិកំ

**៦៧៤**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ អវស្សុតា អវស្សុតស្ស បុរិសបុគ្គលស្ស ហត្ថគ្គហណម្បិ សាទិយន្តិ, សង្ឃាដិកណ្ណគ្គហណម្បិ សាទិយន្តិ, សន្តិដ្ឋន្តិបិ, សល្លបន្តិបិ, សង្កេតម្បិ គច្ឆន្តិ, បុរិសស្សបិ អព្ភាគមនំ សាទិយន្តិ, ឆន្នម្បិ អនុបវិសន្តិ, កាយម្បិ តទត្ថាយ ឧបសំហរន្តិ ឯតស្ស អសទ្ធម្មស្ស បដិសេវនត្ថាយ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា...បេ.... តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ អវស្សុតា អវស្សុតស្ស បុរិសបុគ្គលស្ស ហត្ថគ្គហណម្បិ សាទិយិស្សន្តិ, សង្ឃាដិកណ្ណគ្គហណម្បិ សាទិយិស្សន្តិ, សន្តិដ្ឋិស្សន្តិបិ, សល្លបិស្សន្តិបិ, សង្កេតម្បិ គច្ឆិស្សន្តិ, បុរិសស្សបិ អព្ភាគមនំ សាទិយិស្សន្តិ, ឆន្នម្បិ អនុបវិសិស្សន្តិ, កាយម្បិ តទត្ថាយ ឧបសំហរិស្សន្តិ ឯតស្ស អសទ្ធម្មស្ស បដិសេវនត្ថាយា”តិ...បេ.... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ អវស្សុតា អវស្សុតស្ស បុរិសបុគ្គលស្ស ហត្ថគ្គហណម្បិ សាទិយន្តិ, សង្ឃាដិកណ្ណគ្គហណម្បិ សាទិយន្តិ, សន្តិដ្ឋន្តិបិ, សល្លបន្តិបិ, សង្កេតម្បិ គច្ឆន្តិ, បុរិសស្សបិ អព្ភាគមនំ សាទិយន្តិ, ឆន្នម្បិ អនុបវិសន្តិ, កាយម្បិ តទត្ថាយ ឧបសំហរន្តិ ឯតស្ស អសទ្ធម្មស្ស បដិសេវនត្ថាយាតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ អវស្សុតា អវស្សុតស្ស បុរិសបុគ្គលស្ស ហត្ថគ្គហណម្បិ សាទិយិស្សន្តិ, សង្ឃាដិកណ្ណគ្គហណម្បិ សាទិយិស្សន្តិ, សន្តិដ្ឋិស្សន្តិបិ, សល្លបិស្សន្តិបិ, សង្កេតម្បិ គច្ឆិស្សន្តិ, បុរិសស្សបិ អព្ភាគមនំ សាទិយិស្សន្តិ, ឆន្នម្បិ អនុបវិសិស្សន្តិ, កាយម្បិ តទត្ថាយ ឧបសំហរិស្សន្តិ ឯតស្ស អសទ្ធម្មស្ស បដិសេវនត្ថាយ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៦៧៥**. **“យា បន ភិក្ខុនី អវស្សុតា អវស្សុតស្ស បុរិសបុគ្គលស្ស ហត្ថគ្គហណំ វា សាទិយេយ្យ, សង្ឃាដិកណ្ណគ្គហណំ វា សាទិយេយ្យ, សន្តិដ្ឋេយ្យ វា, សល្លបេយ្យ វា, សង្កេតំ វា គច្ឆេយ្យ , បុរិសស្ស វា អព្ភាគមនំ សាទិយេយ្យ, ឆន្នំ វា អនុបវិសេយ្យ, កាយំ វា តទត្ថាយ ឧបសំហរេយ្យ ឯតស្ស អសទ្ធម្មស្ស បដិសេវនត្ថាយ, អយម្បិ បារាជិកា ហោតិ អសំវាសា អដ្ឋវត្ថុកា**”តិ។

**៦៧៦**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា...បេ.... **ភិក្ខុនី**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**អវស្សុតា** នាម សារត្តា អបេក្ខវតី បដិពទ្ធចិត្តា។

**អវស្សុតោ** នាម សារត្តោ អបេក្ខវា បដិពទ្ធចិត្តោ។

**បុរិសបុគ្គលោ** នាម មនុស្សបុរិសោ, ន យក្ខោ ន បេតោ ន តិរច្ឆានគតោ វិញ្ញូ បដិពលោ កាយសំសគ្គំ សមាបជ្ជិតុំ។

**ហត្ថគ្គហណំ វា សាទិយេយ្យា**តិ ហត្ថោ នាម កប្បរំ ឧបាទាយ យាវ អគ្គនខា។ ឯតស្ស អសទ្ធម្មស្ស បដិសេវនត្ថាយ ឧព្ភក្ខកំ អធោជាណុមណ្ឌលំ គហណំ សាទិយតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។

**សង្ឃាដិកណ្ណគ្គហណំ វា សាទិយេយ្យា**តិ ឯតស្ស អសទ្ធម្មស្ស បដិសេវនត្ថាយ និវត្ថំ វា បារុតំ វា គហណំ សាទិយតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។

**សន្តិដ្ឋេយ្យ វា**តិ ឯតស្ស អសទ្ធម្មស្ស បដិសេវនត្ថាយ បុរិសស្ស ហត្ថបាសេ តិដ្ឋតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។

**សល្លបេយ្យ វា**តិ ឯតស្ស អសទ្ធម្មស្ស បដិសេវនត្ថាយ បុរិសស្ស ហត្ថបាសេ ឋិតា សល្លបតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។

**សង្កេតំ វា គច្ឆេយ្យា**តិ ឯតស្ស អសទ្ធម្មស្ស បដិសេវនត្ថាយ បុរិសេន – “ឥត្ថន្នាមំ ឱកាសំ [ឥទំ បទំ អដ្ឋកថាយំ ន ទិស្សតិ] អាគច្ឆា”តិ – វុត្តា គច្ឆតិ។ បទេ បទេ អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ បុរិសស្ស ហត្ថបាសំ ឱក្កន្តមត្តេ អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។

**បុរិសស្ស វា អក្កាគមនំ សាទិយេយ្យា**តិ ឯកស្ស អសទ្ធម្មស្ស បដិសេវនត្ថាយ បុរិសស្ស អក្កាគមនំ សាទិយតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ហត្ថបាសំ ឱក្កន្តមត្តេ អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។

**ឆន្នំ វា អនុបវិសេយ្យា**តិ ឯកស្ស អសទ្ធម្មស្ស បដិសេវនត្ថាយ យេន កេនចិ បដិច្ឆន្នំ ឱកាសំ បវិដ្ឋមត្តេ អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។

**កាយំ វា តទត្ថាយ ឧបសំហរេយ្យា**តិ ឯកស្ស អសទ្ធម្មស្ស បដិសេវនត្ថាយ បុរិសស្ស ហត្ថបាសេ ឋិតា កាយំ ឧបសំហរតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។

**អយម្បី**តិ បុរិមាយោ ឧបាទាយ វុច្ចតិ។

**បារាជិកា ហោតី**តិ សេយ្យថាបិ នាម តាលោ មត្ថកច្ឆិន្នោ អភព្ពោ បុន វិរុឡ្ហិយា ឯវមេវ ភិក្ខុនី អដ្ឋមំ វត្ថុំ បរិបូរេន្តី អស្សមណី ហោតិ អសក្យធីតា។ តេន វុច្ចតិ បារាជិកា ហោតីតិ។

**អសំវាសា**តិ **សំវាសោ** នាម ឯកកម្មំ ឯកុទ្ទេសោ សមសិក្ខតា។ ឯសោ សំវាសោ នាម។ សោ តាយ សទ្ធឹ នត្ថិ។ តេន វុច្ចតិ អសំវាសាតិ។

**៦៧៧**. អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច, អស្សតិយា, អជានន្តិយា, អសាទិយន្តិយា, ឧម្មត្តិកាយ, ខិត្តចិត្តាយ, វេទនាដ្ដាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

ចតុត្ថបារាជិកំ សមត្តំ។

ឧទ្ទិដ្ឋា ខោ, អយ្យាយោ, អដ្ឋ បារាជិកា ធម្មា។ យេសំ ភិក្ខុនី អញ្ញតរំ វា អញ្ញតរំ វា អាបជ្ជិត្វា ន លភតិ ភិក្ខុនីហិ សទ្ធឹ សំវាសំ, យថា បុរេ តថា បច្ឆា, បារាជិកា ហោតិ អសំវាសា។ តត្ថាយ្យាយោ បុច្ឆាមិ – “កច្ចិត្ថ បរិសុទ្ធា”? ទុតិយម្បិ បុច្ឆាមិ – “កច្ចិត្ថ បរិសុទ្ធា”? តតិយម្បិ បុច្ឆាមិ – “កច្ចិត្ថ បរិសុទ្ធា”? បរិសុទ្ធេត្ថាយ្យាយោ, តស្មា តុណ្ហី, ឯវមេតំ ធារយាមីតិ។

ភិក្ខុនិវិភង្គេ បារាជិកកណ្ឌំ និដ្ឋិតំ។

# ២. សង្ឃាទិសេសកណ្ឌំ (ភិក្ខុនីវិភង្គោ)

### ១. បឋមសង្ឃាទិសេសសិក្ខាបទំ

ឥមេ ខោ បនាយ្យាយោ សត្តរស សង្ឃាទិសេសា

ធម្មា ឧទ្ទេសំ អាគច្ឆន្តិ។

**៦៧៨**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ឧបាសកោ ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស ឧទោសិតំ [ឧទ្ទោសិតំ (សី. ស្យា.)] ទត្វា កាលង្កតោ ហោតិ។ តស្ស ទ្វេ បុត្តា ហោន្តិ – ឯកោ អស្សទ្ធោ អប្បសន្នោ, ឯកោ សទ្ធោ បសន្នោ។ តេ បេត្តិកំ សាបតេយ្យំ វិភជឹសុ។ អថ ខោ សោ អស្សទ្ធោ អប្បសន្នោ តំ សទ្ធំ បសន្នំ ឯតទវោច – “អម្ហាកំ ឧទោសិតោ, តំ ភាជេមា”តិ។ ឯវំ វុត្តេ សោ សទ្ធោ បសន្នោ តំ អស្សទ្ធំ អប្បសន្នំ ឯតទវោច – “មាយ្យោ, ឯវំ អវច។ អម្ហាកំ បិតុនា ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស ទិន្នោ”តិ។ ទុតិយម្បិ ខោ សោ អស្សទ្ធោ អប្បសន្នោ តំ សទ្ធំ បសន្នំ ឯតទវោច – “អម្ហាកំ ឧទោសិតោ, តំ ភាជេមា”តិ។ អថ ខោ សោ សទ្ធោ បសន្នោ តំ អស្សទ្ធំ អប្បសន្នំ ឯតទវោច – “មាយ្យោ, ឯវំ អវច។ អម្ហាកំ បិតុនា ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស ទិន្នោ”តិ។ តតិយម្បិ ខោ សោ អស្សទ្ធោ អប្បសន្នោ តំ សទ្ធំ បសន្នំ ឯតទវោច – “អម្ហាកំ ឧទោសិតោ, តំ ភាជេមា”តិ។ អថ ខោ សោ សទ្ធោ បសន្នោ – “សចេ មយ្ហំ ភវិស្សតិ, អហម្បិ ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស ទស្សាមី”តិ – តំ អស្សទ្ធំ អប្បសន្នំ ឯតទវោច – “ភាជេមា”តិ។ អថ ខោ សោ ឧទោសិតោ តេហិ ភាជីយមានោ តស្ស អស្សទ្ធស្ស អប្បសន្នស្ស បាបុណាតិ [បាបុណិ (ស្យា.)]។ អថ ខោ សោ អស្សទ្ធោ អប្បសន្នោ ភិក្ខុនិយោ ឧបសង្កមិត្វា ឯតទវោច – “និក្ខមថាយ្យេ, អម្ហាកំ ឧទោសិតោ”តិ។

ឯវំ វុត្តេ ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី តំ បុរិសំ ឯតទវោច – “មាយ្យោ, ឯវំ អវច, តុម្ហាកំ បិតុនា ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស ទិន្នោ”តិ។ “ទិន្នោ ន ទិន្នោ”តិ វោហារិកេ មហាមត្តេ បុច្ឆឹសុ។ មហាមត្តា ឯវមាហំសុ – “កោ, អយ្យេ, ជានាតិ ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស ទិន្នោ”តិ? ឯវំ វុត្តេ ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី តេ មហាមត្តេ ឯតទវោច – “អបិ នាយ្យោ [អបិ ន្វយ្យា (ស្យា.), អបិ នាយ្យា (ក.)] តុម្ហេហិ ទិដ្ឋំ វា សុតំ វា សក្ខឹ ឋបយិត្វា ទានំ ទិយ្យមាន”ន្តិ ? អថ ខោ តេ មហាមត្តា – “សច្ចំ ខោ អយ្យា អាហា”តិ តំ ឧទោសិតំ ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស អកំសុ។ អថ ខោ សោ បុរិសោ បរាជិតោ ឧជ្ឈាយតិ ខិយ្យតិ វិបាចេតិ – “អស្សមណិយោ ឥមា មុណ្ឌា ពន្ធកិនិយោ។ កថញ្ហិ នាម អម្ហាកំ ឧទោសិតំ អច្ឆិន្ទាបេស្សន្តី”តិ! ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី មហាមត្តានំ ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ មហាមត្តា តំ បុរិសំ ទណ្ឌាបេសុំ។ អថ ខោ សោ បុរិសោ ទណ្ឌិតោ ភិក្ខុនូបស្សយស្ស អវិទូរេ អាជីវកសេយ្យំ ការាបេត្វា អាជីវកេ ឧយ្យោជេសិ – “ឯតា ភិក្ខុនិយោ អច្ចាវទថា”តិ។

ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី មហាមត្តានំ ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ មហាមត្តា តំ បុរិសំ ពន្ធាបេសុំ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “បឋមំ ភិក្ខុនិយោ ឧទោសិតំ អច្ឆិន្ទាបេសុំ, ទុតិយំ ទណ្ឌាបេសុំ, តតិយំ ពន្ធាបេសុំ។ ឥទានិ ឃាតាបេស្សន្តី”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុនិយោ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ…. តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អយ្យា ថុល្លនន្ទា ឧស្សយវាទិកា វិហរិស្សតី”តិ! អថ ខោ តា ភិក្ខុនិយោ ភិក្ខូនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ…បេ…. សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី ឧស្សយវាទិកា វិហរតីតិ។ “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…. កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី ឧស្សយវាទិកា វិហរិស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ…. ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៦៧៩. “យា បន ភិក្ខុនី ឧស្សយវាទិកា វិហរេយ្យ គហបតិនា វា គហបតិបុត្តេន វា ទាសេន វា កម្មការេន [កម្មករេន (សី. ស្យា.)] វា អន្តមសោ សមណបរិព្ពាជកេនាបិ, អយំ ភិក្ខុនី បឋមាបត្តិកំ ធម្មំ អាបន្នា និស្សារណីយំ សង្ឃាទិសេស**”ន្តិ។

**៦៨០. យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ…. **ភិក្ខុនី**តិ…បេ…. អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**ឧស្សយវាទិកា** នាម អឌ្ឌការិកា វុច្ចតិ។

**គហបតិ** នាម យោ កោចិ អគារំ អជ្ឈាវសតិ។

**គហបតិបុត្តោ** នាម យេ កេចិ បុត្តភាតរោ។

**ទាសោ** នាម អន្តោជាតោ ធនក្កីតោ ករមរានីតោ ។

**កម្មការោ** នាម ភដកោ អាហតកោ។

**សមណបរិព្ពាជកោ** នាម ភិក្ខុញ្ច ភិក្ខុនិញ្ច សិក្ខមានញ្ច សាមណេរញ្ច សាមណេរិញ្ច ឋបេត្វា យោ កោចិ បរិព្ពាជកសមាបន្នោ។

អឌ្ឌំ ករិស្សាមីតិ ទុតិយំ វា បរិយេសតិ គច្ឆតិ វា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ឯកស្ស អារោចេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ទុតិយស្ស អារោចេតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។ អឌ្ឌបរិយោសានេ អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

**បឋមាបត្តិក**ន្តិ សហ វត្ថុជ្ឈាចារា អាបជ្ជតិ អសមនុភាសនាយ។

**និស្សារណីយ**ន្តិ សង្ឃម្ហា និស្សារីយតិ។

**សង្ឃាទិសេស**ន្តិ សង្ឃោវ តស្សា អាបត្តិយា មានត្តំ ទេតិ មូលាយ បដិកស្សតិ អព្ភេតិ, ន សម្ពហុលា ន ឯកា ភិក្ខុនី។ តេន វុច្ចតិ “សង្ឃាទិសេសោ”តិ។ តស្សេវ អាបត្តិនិកាយស្ស នាមកម្មំ អធិវចនំ។ តេនបិ វុច្ចតិ “សង្ឃាទិសេសោ”តិ។

**៦៨១**. អនាបត្តិ មនុស្សេហិ អាកឌ្ឍីយមានា គច្ឆតិ, អារក្ខំ យាចតិ, អនោទិស្ស អាចិក្ខតិ, ឧម្មត្តិកាយ... បេ.... អាទិកម្មិកាយាតិ។

បឋមសង្ឃាទិសេសសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ២. ទុតិយសង្ឃាទិសេសសិក្ខាបទំ

**៦៨២**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន វេសាលិយំ អញ្ញតរស្ស លិច្ឆវិស្ស បជាបតិ អតិចារិនី ហោតិ។ អថ ខោ សោ លិច្ឆវិ តំ ឥត្ថិំ ឯតទវោច – “សាធុ វិរមាហិ, អនត្ថំ ខោ តេ ករិស្សាមី”តិ។ ឯវម្បិ សា វុច្ចមានា នាទិយិ។ តេន ខោ បន សមយេន វេសាលិយំ លិច្ឆវិគណោ សន្និបតិតោ ហោតិ កេនចិទេវ ករណីយេន។ អថ ខោ សោ លិច្ឆវិ តេ លិច្ឆវយោ ឯតទវោច – “ឯកំ មេ, អយ្យោ , ឥត្ថិំ អនុជានាថា”តិ។ “កា នាម សា”តិ? “មយ្ហំ បជាបតិ អតិចរតិ, តំ ឃាតេស្សាមី”តិ។ “ជានាហី”តិ។ អស្សោសិ ខោ សា ឥត្ថី – “សាមិកោ កិរ មំ ឃាតេតុកាមោ”តិ។ វរភណ្ឌំ អាទាយ សាវត្ថិំ គន្ត្វា តិត្ថិយេ ឧបសង្កមិត្វា បព្ពជ្ជំ យាចិ។ តិត្ថិយា ន ឥច្ឆិំសុ បព្ពាជេតុំ។ ភិក្ខុនិយោ ឧបសង្កមិត្វា បព្ពជ្ជំ យាចិ។ ភិក្ខុនិយោបិ ន ឥច្ឆិំសុ បព្ពាជេតុំ។ ថុល្លនន្ទំ ភិក្ខុនី ឧបសង្កមិត្វា ភណ្ឌកំ ទស្សេត្វា បព្ពជ្ជំ យាចិ។ ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី ភណ្ឌកំ គហេត្វា បព្ពាជេសិ។

អថ ខោ សោ លិច្ឆវិ តំ ឥត្ថិំ គវេសន្តោ សាវត្ថិំ គន្ត្វា ភិក្ខុនីសុ បព្ពជិតំ ទិស្វាន យេន រាជា បសេនទិ កោសលោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា រាជានំ បសេនទិំ កោសលំ ឯតទវោច – “បជាបតិ មេ, ទេវ, វរភណ្ឌំ អាទាយ សាវត្ថិំ អនុប្បត្តា។ តំ ទេវោ អនុជានាតូ”តិ។ “តេន ហិ, ភណេ, វិចិនិត្វា អាចិក្ខា”តិ។ “ទិដ្ឋា, ទេវ, ភិក្ខុនីសុ បព្ពជិតា”តិ។ “សចេ, ភណេ, ភិក្ខុនីសុ បព្ពជិតា, ន សា លព្ភា កិញ្ចិ កាតុំ។ ស្វាក្ខាតោ ភគវតា ធម្មោ, ចរតុ ព្រហ្មចរិយំ សម្មា ទុក្ខស្ស អន្តកិរិយាយា”តិ។ អថ ខោ សោ លិច្ឆវិ ឧជ្ឈាយតិ ខិយ្យតិ វិបាចេតិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ ចោរិំ បព្ពាជេស្សន្តី”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុនិយោ តស្ស លិច្ឆវិស្ស ឧជ្ឈាយន្តស្ស ខិយ្យន្តស្ស វិបាចេន្តស្ស។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា...បេ.... តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អយ្យា ថុល្លនន្ទា ចោរិំ បព្ពាជេស្សតី”តិ! អថ ខោ តា ភិក្ខុនិយោ ភិក្ខូនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ...បេ.... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី ចោរិំ បព្ពាជេតីតិ [បព្ពាជេសីតិ (ក.)]? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី ចោរិំ បព្ពាជេស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៦៨៣**. **“យា បន ភិក្ខុនី ជានំ ចោរិំ វជ្ឈំ វិទិតំ អនបលោកេត្វា រាជានំ វា សង្ឃំ វា គណំ វា បូគំ វា សេណិំ វា អញ្ញត្រ កប្បា វុដ្ឋាបេយ្យ, អយម្បិ ភិក្ខុនី បឋមាបត្តិកំ ធម្មំ អាបន្នា និស្សារណីយំ សង្ឃាទិសេស”**ន្តិ។

**៦៨៤**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ… **ភិក្ខុនី**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**ជានាតិ** នាម សាមំ វា ជានាតិ អញ្ញេ វា តស្សា អារោចេន្តិ, សា វា អារោចេតិ។

**ចោរី** នាម យា បញ្ចមាសកំ វា អតិរេកបញ្ចមាសកំ វា អគ្ឃនកំ អទិន្នំ ថេយ្យសង្ខាតំ អាទិយតិ, ឯសា ចោរី នាម។

**វជ្ឈា** នាម យំ កត្វា វជ្ឈប្បត្តា ហោតិ។

**វិទិតា** នាម អញ្ញេហិ មនុស្សេហិ ញាតា ហោតិ “វជ្ឈា ឯសា”តិ។

**អនបលោកេត្វា**តិ អនាបុច្ឆា។

**រាជា** នាម យត្ថ រាជា អនុសាសតិ, រាជា អបលោកេតព្ពោ។

**សង្ឃោ** នាម ភិក្ខុនិសង្ឃោ វុច្ចតិ, ភិក្ខុនិសង្ឃោ អបលោកេតព្ពោ។

**គណោ** នាម យត្ថ គណោ អនុសាសតិ, គណោ អបលោកេតព្ពោ។

**បូគោ** នាម យត្ថ បូគោ អនុសាសតិ, បូគោ អបលោកេតព្ពោ។

**សេណិ** នាម យត្ថ សេណិ អនុសាសតិ, សេណិ អបលោកេតព្ពោ។

**អញ្ញត្រ កប្បា**តិ ឋបេត្វា កប្បំ។ **កប្បំ** នាម ទ្វេ កប្បានិ – តិត្ថិយេសុ វា បព្ពជិតា ហោតិ អញ្ញាសុ វា ភិក្ខុនីសុ បព្ពជិតា។ អញ្ញត្រ កប្បា “វុដ្ឋាបេស្សាមី”តិ គណំ វា អាចរិនិំ វា បត្តំ វា ចីវរំ វា បរិយេសតិ, សីមំ វា សម្មន្នតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ញត្តិយា ទុក្កដំ។ ទ្វីហិ កម្មវាចាហិ ថុល្លច្ចយា។ កម្មវាចាបរិយោសានេ ឧបជ្ឈាយាយ អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។ គណស្ស ច អាចរិនិយា ច អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**អយម្បី**តិ បុរិមំ ឧបាទាយ វុច្ចតិ។

**បឋមាបត្តិក**ន្តិ សហ វត្ថុជ្ឈាចារា អាបជ្ជតិ អសមនុភាសនាយ។

**និស្សារណីយ**ន្តិ សង្ឃម្ហា និស្សារិយតិ។

**សង្ឃាទិសេស**ន្តិ…បេ… តេនបិ វុច្ចតិ សង្ឃាទិសេសោតិ។

**៦៨៥**. ចោរិយា ចោរិសញ្ញា អញ្ញត្រ កប្បា វុដ្ឋាបេតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។ ចោរិយា វេមតិកា អញ្ញត្រ កប្បា វុដ្ឋាបេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ចោរិយា អចោរិសញ្ញា អញ្ញត្រ កប្បា វុដ្ឋាបេតិ, អនាបត្តិ។ អចោរិយា ចោរិសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អចោរិយា វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អចោរិយា អចោរិសញ្ញា, អនាបត្តិ។

**៦៨៦**. អនាបត្តិ អជានន្តី វុដ្ឋាបេតិ, អបលោកេត្វា វុដ្ឋាបេតិ, កប្បកតំ វុដ្ឋាបេតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

ទុតិយសង្ឃាទិសេសសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

### ៣. តតិយសង្ឃាទិសេសសិក្ខាបទំ

**៦៨៧**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភទ្ទាយ កាបិលានិយា អន្តេវាសិនី ភិក្ខុនី ភិក្ខុនីហិ សទ្ធិំ ភណ្ឌិត្វា គាមកំ [គាមកេ (ស្យា.)] ញាតិកុលំ អគមាសិ។ ភទ្ទា កាបិលានី តំ ភិក្ខុនិំ អបស្សន្តី ភិក្ខុនិយោ បុច្ឆិ – “កហំ ឥត្ថន្នាមា, ន ទិស្សតី”តិ! “ភិក្ខុនីហិ សទ្ធិំ, អយ្យេ, ភណ្ឌិត្វា ន ទិស្សតី”តិ។ “អម្មា, អមុកស្មិំ គាមកេ ឯតិស្សា ញាតិកុលំ។ តត្ថ គន្ត្វា វិចិនថា”តិ។

ភិក្ខុនិយោ តត្ថ គន្ត្វា តំ ភិក្ខុនឹ បស្សិត្វា ឯតទវោចុំ – ‘‘កិស្ស ត្វំ, អយ្យេ , ឯកិកា អាគតា, កច្ចិសិ អប្បធំសិតា’’តិ? ‘‘អប្បធំសិតាម្ហិ, អយ្យេ’’តិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ.… តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – ‘‘កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនី ឯកា គាមន្តរំ គច្ឆិស្សតី’’តិ…បេ.… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនី ឯកា គាមន្តរំ គច្ឆតីតិ? ‘‘សច្ចំ, ភគវា’’តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ.… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ , ភិក្ខុនី ឯកា គាមន្តរំ គច្ឆិស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ.… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**‘‘យា បន ភិក្ខុនី ឯកា គាមន្តរំ គច្ឆេយ្យ, អយម្បិ ភិក្ខុនី បឋមាបត្តិកំ ធម្មំ អាបន្នា និស្សារណីយំ សង្ឃាទិសេស’’**ន្តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខុនីនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**៦៨៨**. តេន ខោ បន សមយេន ទ្វេ ភិក្ខុនិយោ សាកេតា សាវត្ថិំ អទ្ធានមគ្គប្បដិបន្នា ហោន្តិ។ អន្តរាមគ្គេ នទី តរិតព្ពា ហោតិ។ អថ ខោ តា ភិក្ខុនិយោ នាវិកេ ឧបសង្កមិត្វា ឯតទវោចុំ – ‘‘សាធុ នោ, អាវុសោ, តារេថា’’តិ។ ‘‘នាយ្យេ, សក្កា ឧភោ សកឹ តារេតុ’’ន្តិ។ ឯកោ ឯកំ ឧត្តារេសិ។ ឧត្តិណ្ណោ ឧត្តិណ្ណំ ទូសេសិ។ អនុត្តិណ្ណោ អនុត្តិណ្ណំ ទូសេសិ។ តា បច្ឆា សមាគន្ត្វា បុច្ឆិំសុ – ‘‘កច្ចិសិ, អយ្យេ, អប្បធំសិតា’’តិ? ‘‘បធំសិតាម្ហិ, អយ្យេ! ត្វំ បន, អយ្យេ, អប្បធំសិតា’’តិ? ‘‘បធំសិតាម្ហិ, អយ្យេ’’តិ។ អថ ខោ តា ភិក្ខុនិយោ សាវត្ថិំ គន្ត្វា ភិក្ខុនីនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ.… តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – ‘‘កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនី ឯកា នទីបារំ គច្ឆិស្សតី’’តិ! អថ ខោ តា ភិក្ខុនិយោ ភិក្ខូនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ ភិក្ខូ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ…បេ.… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនី ឯកា នទីបារំ គច្ឆតី’’តិ? ‘‘សច្ចំ, ភគវា’’តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ.… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនី ឯកា នទីបារំ គច្ឆិស្សតិ! នេតំ , ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ.… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**‘‘យា បន ភិក្ខុនី ឯកា វា គាមន្តរំ គច្ឆេយ្យ, ឯកា វា នទីបារំ គច្ឆេយ្យ, អយម្បិ ភិក្ខុនី បឋមាបត្តិកំ ធម្មំ អាបន្នា និស្សារណីយំ សង្ឃាទិសេស’’**ន្តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខុនីនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**៦៨៩**. តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា ភិក្ខុនិយោ កោសលេសុ ជនបទេ សាវត្ថិំ គច្ឆន្តា [គន្ត្វា (ក.)] សាយំ អញ្ញតរំ គាមំ ឧបគច្ឆិំសុ។ តត្ថ អញ្ញតរា ភិក្ខុនី អភិរូបា ហោតិ ទស្សនីយា បាសាទិកា។ អញ្ញតរោ បុរិសោ តស្សា ភិក្ខុនិយា សហ ទស្សនេន បដិពទ្ធចិត្តោ ហោតិ។ អថ ខោ សោ បុរិសោ តាសំ ភិក្ខុនីនំ សេយ្យំ បញ្ញបេន្តោ តស្សា ភិក្ខុនិយា សេយ្យំ ឯកមន្តំ បញ្ញាបេសិ។ អថ ខោ សា ភិក្ខុនី សល្លក្ខេត្វា – ‘‘បរិយុដ្ឋិតោ អយំ បុរិសោ; សចេ រត្តិំ អាគច្ឆិស្សតិ, វិស្សរោ មេ ភវិស្សតី’’តិ, ភិក្ខុនិយោ អនាបុច្ឆា អញ្ញតរំ កុលំ គន្ត្វា សេយ្យំ កប្បេសិ។ អថ ខោ សោ បុរិសោ រត្តិំ អាគន្ត្វា តំ ភិក្ខុនឹ គវេសន្តោ ភិក្ខុនិយោ ឃដ្ដេសិ។ ភិក្ខុនិយោ តំ ភិក្ខុនឹ អបស្សន្តិយោ ឯវមាហំសុ – ‘‘និស្សំសយំ ខោ សា ភិក្ខុនី បុរិសេន សទ្ធិំ និក្ខន្តា’’តិ។

អថ ខោ សា ភិក្ខុនី តស្សា រត្តិយា អច្ចយេន យេន តា ភិក្ខុនិយោ តេនុបសង្កមិ។ ភិក្ខុនិយោ តំ ភិក្ខុនឹ ឯតទវោចុំ – ‘‘កិស្ស ត្វំ, អយ្យេ, បុរិសេន សទ្ធិំ និក្ខន្តា’’តិ? ‘‘នាហំ, អយ្យេ, បុរិសេន សទ្ធិំ និក្ខន្តា’’តិ។ ភិក្ខុនីនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ.… តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – ‘‘កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនី ឯកា រត្តិំ វិប្បវសិស្សតី’’តិ…បេ.… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនី ឯកា រត្តិំ វិប្បវសីតិ [វិប្បវសីតិ (ក.)]? ‘‘សច្ចំ, ភគវា’’តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ.… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនី ឯកា រត្តិំ វិប្បវសិស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ.… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**‘‘យា បន ភិក្ខុនី ឯកា វា គាមន្តរំ គច្ឆេយ្យ, ឯកា វា នទីបារំ គច្ឆេយ្យ, ឯកា វា រត្តិំ វិប្បវសេយ្យ, អយម្បិ ភិក្ខុនី បឋមាបត្តិកំ ធម្មំ អាបន្នា និស្សារណីយំ សង្ឃាទិសេស’’**ន្តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខុនីនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**៦៩០**. តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា ភិក្ខុនិយោ កោសលេសុ ជនបទេ សាវត្ថិំ អទ្ធានមគ្គប្បដិបន្នា ហោន្តិ។ តត្ថ អញ្ញតរា ភិក្ខុនី វច្ចេន បីឡិតា ឯកិកា ឱហីយិត្វា [ឱហិយិត្វា (ក.)] បច្ឆា អគមាសិ។ មនុស្សា តំ ភិក្ខុនឹ បស្សិត្វា ទូសេសុំ។ អថ ខោ សា ភិក្ខុនី យេន តា ភិក្ខុនិយោ តេនុបសង្កមិ។ ភិក្ខុនិយោ តំ ភិក្ខុនឹ

ឯតទវោចុំ – “កិស្ស ត្វំ, អយ្យេ, ឯកិកា ឱហីនា, កច្ចិសិ អប្បធំសិតា”តិ? “បធំសិតាម្ហិ, អយ្យេ”តិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា...បេ.... តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនី ឯកា គណម្ហា ឱហីយិស្សតីតិ...បេ.... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនី ឯកា គណម្ហា ឱហីយតីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនី ឯកា គណម្ហា ឱហីយិស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៦៨១**. “**យា បន ភិក្ខុនី ឯកា វា គាមន្តរំ គច្ឆេយ្យ, ឯកា វា នទីបារំ គច្ឆេយ្យ, ឯកា វា រត្តិំ វិប្បវសេយ្យ, ឯកា វា គណម្ហា ឱហីយេយ្យ, អយម្បិ ភិក្ខុនី បឋមាបត្តិកំ ធម្មំ អាបន្នា និស្សារណីយំ សង្ឃាទិសេស**”ន្តិ។

**៦៨២**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា...បេ.... **ភិក្ខុនី**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**ឯកា វា គាមន្តរំ គច្ឆេយ្យា**តិ បរិក្ខិត្តស្ស គាមស្ស បរិក្ខេបំ បឋមំ បាទំ អតិក្កាមេន្តិយា អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស, ទុតិយំ បាទំ អតិក្កាមេន្តិយា អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

អបរិក្ខិត្តស្ស គាមស្ស ឧបចារំ បឋមំ បាទំ អតិក្កាមេន្តិយា អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។ ទុតិយំ បាទំ អតិក្កាមេន្តិយា អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

**ឯកា វា នទីបារំ គច្ឆេយ្យា**តិ នទី នាម តិមណ្ឌលំ បដិច្ឆាទេត្វា យត្ថ កត្ថចិ ឧត្តរន្តិយា ភិក្ខុនិយា អន្តរវាសកោ តេមិយតិ។ បឋមំ បាទំ ឧត្តរន្តិយា អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។ ទុតិយំ បាទំ ឧត្តរន្តិយា អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

**ឯកា វា រត្តិំ វិប្បវសេយ្យា**តិ សហ អរុណុគ្គមនា ទុតិយិកាយ ភិក្ខុនិយា ហត្ថបាសំ វិជហន្តិយា អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។ វិជហិតេ អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

**ឯកា វា គណម្ហា ឱហីយេយ្យា**តិ អគាមកេ អរញ្ញេ ទុតិយិកាយ ភិក្ខុនិយា ទស្សនូបចារំ វា សវនូបចារំ វា វិជហន្តិយា អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។ វិជហិតេ អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

**អយម្បី**តិ បុរិមាយោ ឧបាទាយ វុច្ចតិ។

**បឋមាបត្តិក**ន្តិ សហ វត្ថុជ្ឈាចារា អាបជ្ជតិ អសមនុភាសនាយ។

**និស្សារណីយ**ន្តិ សង្ឃម្ហា និស្សារិយតិ។

**សង្ឃាទិសេសោ**តិ...បេ.... តេនបិ វុច្ចតិ សង្ឃាទិសេសោតិ។

**៦៨៣**. អនាបត្តិ ទុតិយិកា ភិក្ខុនី បក្កន្តា វា ហោតិ វិព្ភន្តា វា កាលង្កតា វា បក្ខសង្កន្តា វា, អាបទាសុ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

តតិយសង្ឃាទិសេសសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ៤. ចតុត្ថសង្ឃាទិសេសសិក្ខាបទំ

**៦៨៤**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ចណ្ឌកាឡី ភិក្ខុនី ភណ្ឌនការិកា ហោតិ កលហការិកា វិវាទការិកា ភស្សការិកា សង្ឃេ អធិករណការិកា។ ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី តស្សា កម្មេ ករិយមានេ បដិក្កោសតិ។ តេន ខោ បន សមយេន ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី គាមកំ អគមាសិ កេនចិទេវ ករណីយេន។ អថ ខោ ភិក្ខុនិសង្ឃោ – “ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី បក្កន្តា”តិ , ចណ្ឌកាឡី ភិក្ខុនី អាបត្តិយា អទស្សនេ [អទស្សនេន (ក.)] ឧក្ខិបិ។ ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី គាមកេ តំ ករណីយំ តីរេត្វា បុនទេវ សាវត្ថិំ បច្ចាគច្ឆិ។ ចណ្ឌកាឡី ភិក្ខុនី ថុល្លនន្ទាយ ភិក្ខុនិយា អាគច្ឆន្តិយា នេវ អាសនំ បញ្ញបេសិ ន បាទោទកំ បាទបីឋំ បាទកឋលិកំ ឧបនិក្ខិបិ ន បច្ចុគ្គន្ត្វា បត្តចីវរំ បដិគ្គហេសិ ន បានីយេន អាបុច្ឆិ។ ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី ចណ្ឌកាឡី ភិក្ខុនី ឯតទវោច – “កិស្ស ត្វំ, អយ្យេ, មយិ អាគច្ឆន្តិយា នេវ អាសនំ បញ្ញបេសិ ន បាទោទកំ បាទបីឋំ បាទកឋលិកំ ឧបនិក្ខិបិ ន បច្ចុគ្គន្ត្វា បត្តចីវរំ បដិគ្គហេសិ ន បានីយេន អាបុច្ឆី”តិ?

“ឯវញ្ចេតំ, អយ្យេ, ហោតិ យថា តំ អនាថាយា”តិ។ “កិស្ស បន ត្វំ, អយ្យេ, អនាថា”តិ? “ឥមា មំ, អយ្យេ, ភិក្ខុនិយោ – ‘អយំ អនាថា អប្បញ្ញាតា, នត្ថិ ឥមិស្សា កាចិ បដិវត្តា’តិ, អាបត្តិយា អទស្សនេ [អទស្សនេន (ក.)] ឧក្ខិបិំសូ”តិ។

ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី – “ពាលា ឯតា អព្យត្តា ឯតា, នេវ ជានន្តិ កម្មំ វា កម្មទោសំ វា កម្មវិបត្តិំ វា កម្មសម្បត្តិំ វា។ មយំ ខោ ជានាម កម្មម្បិ កម្មទោសម្បិ កម្មវិបត្តិម្បិ កម្មសម្បត្តិម្បិ។ មយំ ខោ អកតំ វា កម្មំ ការេយ្យាម កតំ វា កម្មំ កោបេយ្យាមា”តិ, លហុំ លហុំ ភិក្ខុនិសង្ឃំ សន្និបាតេត្វា ចណ្ឌកាឡិំ ភិក្ខុនិំ ឱសារេសិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ.… តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អយ្យា ថុល្លនន្ទា សមគ្គេន សង្ឃេន ឧក្ខិត្តំ ភិក្ខុនិំ ធម្មេន វិនយេន សត្ថុសាសនេន អនបលោកេត្វា ការកសង្ឃំ អនញ្ញាយ គណស្ស ឆន្ទំ ឱសារេស្សតី”តិ…បេ.… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី សមគ្គេន សង្ឃេន ឧក្ខិត្តំ ភិក្ខុនិំ ធម្មេន វិនយេន សត្ថុសាសនេន អនបលោកេត្វា ការកសង្ឃំ អនញ្ញាយ គណស្ស ឆន្ទំ ឱសារេតីតិ [ឱសារេសីតិ (ក.)]? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ.… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី សមគ្គេន សង្ឃេន ឧក្ខិត្តំ ភិក្ខុនិំ ធម្មេន វិនយេន សត្ថុសាសនេន អនបលោកេត្វា ការកសង្ឃំ អនញ្ញាយ គណស្ស ឆន្ទំ ឱសារេស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ.… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៦៩៥.** “**យា បន ភិក្ខុនី សមគ្គេន សង្ឃេន ឧក្ខិត្តំ ភិក្ខុនិំ ធម្មេន វិនយេន សត្ថុសាសនេន អនបលោកេត្វា ការកសង្ឃំ អនញ្ញាយ គណស្ស ឆន្ទំ ឱសារេយ្យ, អយម្បិ ភិក្ខុនី បឋមាបត្តិកំ ធម្មំ អាបន្នា និស្សារណីយំ សង្ឃាទិសេស**”ន្តិ។

**៦៩៦.** **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ.… **ភិក្ខុនី**តិ…បេ.… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**សមគ្គោ** នាម **សង្ឃោ** សមានសំវាសកោ សមានសីមាយំ ឋិតោ។

**ឧក្ខិត្តា** នាម អាបត្តិយា អទស្សនេ វា អប្បដិកម្មេ វា អប្បដិនិស្សគ្គេ វា [អទស្សនេន វា អប្បដិកម្មេន វា អប្បដិនិស្សគ្គេន វា (ក.), អទស្សនេ វា អប្បដិកម្មេ វា បាបិកាយ ទិដ្ឋិយា អប្បដិនិស្សគ្គេ វា (?)] ឧក្ខិត្តា។

**ធម្មេន វិនយេនា**តិ យេន ធម្មេន យេន វិនយេន។

**សត្ថុសាសនេនា**តិ ជិនសាសនេន ពុទ្ធសាសនេន។

**អនបលោកេត្វា ការកសង្ឃ**ន្តិ កម្មការកសង្ឃំ អនាបុច្ឆា។

**អនញ្ញាយ គណស្ស ឆន្ទ**ន្តិ គណស្ស ឆន្ទំ អជានិត្វា។

“ឱសារេស្សាមី”តិ គណំ វា បរិយេសតិ, សីមំ វា សម្មន្នតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ញត្តិយា ទុក្កដំ, ទ្វីហិ កម្មវាចាហិ ថុល្លច្ចយា, កម្មវាចាបរិយោសានេ អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

**អយម្បី**តិ បុរិមាយោ ឧបាទាយ វុច្ចតិ។

**បឋមាបត្តិក**ន្តិ សហ វត្ថុជ្ឈាចារា អាបជ្ជតិ អសមនុភាសនាយ។

**និស្សារណីយ**ន្តិ សង្ឃម្ហា និស្សារីយតិ។

**សង្ឃាទិសេសោ**តិ…បេ.… តេនបិ វុច្ចតិ សង្ឃាទិសេសោតិ។

**៦៩៧.** ធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញា ឱសារេតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។ ធម្មកម្មេ វេមតិកា ឱសារេតិ អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។ ធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញា ឱសារេតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

អធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មកម្មេ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៦៩៨**. អនាបត្តិ កម្មការកសង្ឃំ អបលោកេត្វា ឱសារេតិ, គណស្ស ឆន្ទំ ជានិត្វា ឱសារេតិ, វត្តេ វត្តន្តិំ ឱសារេតិ, អសន្តេ កម្មការកសង្ឃេ ឱសារេតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

ចតុត្ថសង្ឃាទិសេសសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ៥. បញ្ចមសង្ឃាទិសេសសិក្ខាបទំ

**៦៩៩**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន សុន្ទរីនន្ទា ភិក្ខុនី អភិរូបា ហោតិ ទស្សនីយា បាសាទិកា។ មនុស្សា ភត្តគ្គេ សុន្ទរីនន្ទំ ភិក្ខុនី បស្សិត្វា អវស្សុតា អវស្សុតាយ សុន្ទរីនន្ទាយ ភិក្ខុនិយា អគ្គគ្គានិ ភោជនានិ ទេន្តិ។ សុន្ទរីនន្ទា ភិក្ខុនី យាវទត្ថំ ភុញ្ជតិ; អញ្ញា ភិក្ខុនិយោ ន ចិត្តរូបំ លភន្តិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ…. តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អយ្យា សុន្ទរីនន្ទា អវស្សុតា អវស្សុតស្ស បុរិសបុគ្គលស្ស ហត្ថតោ ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា សហត្ថា បដិគ្គហេត្វា ខាទិស្សតិ ភុញ្ជិស្សតី”តិ…បេ…. សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, សុន្ទរីនន្ទា ភិក្ខុនី អវស្សុតា អវស្សុតស្ស បុរិសបុគ្គលស្ស ហត្ថតោ ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា សហត្ថា បដិគ្គហេត្វា ខាទតិ ភុញ្ជតីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…. កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, សុន្ទរីនន្ទា ភិក្ខុនី អវស្សុតា អវស្សុតស្ស បុរិសបុគ្គលស្ស ហត្ថតោ ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា សហត្ថា បដិគ្គហេត្វា ខាទិស្សតិ ភុញ្ជិស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ…. ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៧០០**. “***យា បន ភិក្ខុនី អវស្សុតា អវស្សុតស្ស បុរិសបុគ្គលស្ស ហត្ថតោ ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា សហត្ថា បដិគ្គហេត្វា ខាទេយ្យ វា ភុញ្ជេយ្យ វា, អយម្បិ ភិក្ខុនី បឋមាបត្តិកំ ធម្មំ អាបន្នា និស្សារណីយំ សង្ឃាទិសេស***”ន្តិ។

**៧០១**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ…. **ភិក្ខុនី**តិ…បេ…. អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

***អវស្សុតា*** នាម សារត្តា អបេក្ខវតី បដិពទ្ធចិត្តា។

***អវស្សុតោ*** នាម សារត្តោ អបេក្ខវា បដិពទ្ធចិត្តោ។

**បុរិសបុគ្គលោ** នាម មនុស្សបុរិសោ, ន យក្ខោ ន បេតោ ន តិរច្ឆានគតោ, វិញ្ញូ បដិពលោ សារជ្ជិតុំ។

**ខាទនីយំ** នាម បញ្ច ភោជនានិ – ឧទកទន្តបោនំ ឋបេត្វា អវសេសំ ខាទនីយំ នាម។

**ភោជនីយំ** នាម បញ្ច ភោជនានិ – ឱទនោ, កុម្មាសោ, សត្តុ, មច្ឆោ, មំសំ។

“ខាទិស្សាមិ ភុញ្ជិស្សាមី”តិ បដិគ្គណ្ហាតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។ អជ្ឈោហារេ អជ្ឈោហារេ អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

**អយម្បី**តិ បុរិមាយោ ឧបាទាយ វុច្ចតិ។

**បឋមាបត្តិក**ន្តិ សហ វត្ថុជ្ឈាចារា អាបជ្ជតិ អសមនុភាសនាយ។

**និស្សារណីយ**ន្តិ សង្ឃម្ហា និស្សារិយតិ។

**សង្ឃាទិសេសោ**តិ…បេ…. តេនបិ វុច្ចតិ សង្ឃាទិសេសោតិ។

ឧទកទន្តបោនំ បដិគ្គណ្ហាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ឯកតោអវស្សុតេ “ខាទិស្សាមិ ភុញ្ជិស្សាមី”តិ បដិគ្គណ្ហាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៧០២**. អជ្ឈោហារេ អជ្ឈោហារេ អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។ ឧទកទន្តបោនំ បដិគ្គណ្ហាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ឧភតោអវស្សុតេ យក្ខស្ស វា បេតស្ស វា បណ្ឌកស្ស វា តិរច្ឆានគតមនុស្សវិគ្គហស្ស វា ហត្ថតោ “ខាទិស្សាមិ ភុញ្ជិស្សាមី”តិ បដិគ្គណ្ហាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អជ្ឈោហារេ អជ្ឈោហារេ អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។ ឧទកទន្តបោនំ

បដិគ្គណ្ហាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ឯកតោអវស្សុតេ “ខាទិស្សាមិ ភុញ្ជិស្សាមី”តិ បដិគ្គណ្ហាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អជ្ឈោហារេ អជ្ឈោហារេ អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ឧទកទន្តបោនំ បដិគ្គណ្ហាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៧០៣**. អនាបត្តិ ឧភតោអនវស្សុតា ហោន្តិ, “អនវស្សុតោ”តិ ជានន្តី បដិគ្គណ្ហាតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

បញ្ចមសង្ឃាទិសេសសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ៦. ឆដ្ឋសង្ឃាទិសេសសិក្ខាបទំ

**៧០៤**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន សុន្ទរីនន្ទា ភិក្ខុនី អភិរូបា ហោតិ ទស្សនីយា បាសាទិកា។ មនុស្សា ភត្តគ្គេ សុន្ទរីនន្ទំ ភិក្ខុនឹ បស្សិត្វា អវស្សុតា សុន្ទរីនន្ទាយ ភិក្ខុនិយា អគ្គមគ្គានិ ភោជនានិ ទេន្តិ។ សុន្ទរីនន្ទា ភិក្ខុនី កុក្កុច្ចាយន្តី ន បដិគ្គណ្ហាតិ។ អនន្តរិកា ភិក្ខុនី សុន្ទរីនន្ទំ ភិក្ខុនឹ ឯតទវោច – “កិស្ស ត្វំ, អយ្យេ, ន បដិគ្គណ្ហាសី”តិ? “អវស្សុតា, អយ្យេ”តិ។ “ត្វំ បន, អយ្យេ, អវស្សុតា”តិ? “នាហំ, អយ្យេ, អវស្សុតា”តិ។ “កឹ តេ, អយ្យេ, ឯសោ បុរិសបុគ្គលោ ករិស្សតិ អវស្សុតោ វា អនវស្សុតោ វា, យតោ ត្វំ អនវស្សុតា។ ឥង្ឃំ, អយ្យេ, យំ តេ ឯសោ បុរិសបុគ្គលោ ទេតិ ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា តំ ត្វំ សហត្ថា បដិគ្គហេត្វា ខាទ វា, ភុញ្ជ វា”តិ។

យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ… តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនី ឯវំ វក្ខតិ – ‘កឹ តេ, អយ្យេ, ឯសោ បុរិសបុគ្គលោ ករិស្សតិ អវស្សុតោ វា អនវស្សុតោ វា, យតោ ត្វំ អនវស្សុតា។ ឥង្ឃ, អយ្យេ, យំ តេ ឯសោ បុរិសបុគ្គលោ ទេតិ ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា តំ ត្វំ សហត្ថា បដិគ្គហេត្វា ខាទ វា ភុញ្ជ វា’”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនី ឯវំ វទេតិ – “កឹ តេ, អយ្យេ, ឯសោ បុរិសបុគ្គលោ ករិស្សតិ អវស្សុតោ វា អនវស្សុតោ វា យតោ ត្វំ អនវស្សុតា! ឥង្ឃ, អយ្យេ, យំ តេ ឯសោ បុរិសបុគ្គលោ ទេតិ ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា តំ ត្វំ សហត្ថា បដិគ្គហេត្វា ខាទ វា ភុញ្ជ វា”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនី ឯវំ វក្ខតិ – “កឹ តេ, អយ្យេ, ឯសោ បុរិសបុគ្គលោ ករិស្សតិ អវស្សុតោ វា អនវស្សុតោ វា យតោ ត្វំ អនវស្សុតា; ឥង្ឃ, អយ្យេ, យំ តេ ឯសោ បុរិសបុគ្គលោ ទេតិ ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា តំ ត្វំ សហត្ថា បដិគ្គហេត្វា ខាទ វា ភុញ្ជ វា”។ នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៧០៥**. **“យា បន ភិក្ខុនី ឯវំ វទេយ្យ – ‘កឹ តេ, អយ្យេ, ឯសោ បុរិសបុគ្គលោ ករិស្សតិ អវស្សុតោ វា អនវស្សុតោ វា, យតោ ត្វំ អនវស្សុតា។ ឥង្ឃ, អយ្យេ, យំ តេ ឯសោ បុរិសបុគ្គលោ ទេតិ ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា តំ ត្វំ សហត្ថា បដិគ្គហេត្វា ខាទ វា ភុញ្ជ វា’តិ, អយម្បិ ភិក្ខុនី បឋមាបត្តិកំ ធម្មំ អាបន្នា និស្សារណីយំ សង្ឃាទិសេស**”ន្តិ។

**៧០៦**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ… **ភិក្ខុនី**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**ឯវំ វទេយ្យា**តិ – “កឹ តេ, អយ្យេ, ឯសោ បុរិសបុគ្គលោ ករិស្សតិ អវស្សុតោ វា អនវស្សុតោ វា, យតោ ត្វំ អនវស្សុតា។ ឥង្ឃ, អយ្យេ, យំ តេ ឯសោ បុរិសបុគ្គលោ ទេតិ ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា តំ ត្វំ សហត្ថា បដិគ្គហេត្វា ខាទ វា ភុញ្ជ វា”តិ ឧយ្យោជេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ តស្សា វចនេន “ខាទិស្សាមិ ភុញ្ជិស្សាមី”តិ បដិគ្គណ្ហាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អជ្ឈោហារេ អជ្ឈោហារេ អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។ ភោជនបរិយោសានេ អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

**អយម្បី**តិ បុរិមាយោ ឧបាទាយ វុច្ចតិ។

**បឋមាបត្តិក**ន្តិ សហ វត្ថុជ្ឈាចារា អាបជ្ជតិ អសមនុភាសនាយ។

**និស្សារណីយ**ន្តិ សង្ឃម្ហា និស្សារិយតិ។

**សង្ឃាទិសេសោ**តិ…បេ… តេនបិ វុច្ចតិ សង្ឃាទិសេសោតិ។

ឧទកទន្តបោនំ “បដិគ្គណ្ហា”តិ ឧយ្យោជេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ តស្សា វចនេន ខាទិស្សាមិ ភុញ្ជិស្សាមី”តិ បដិគ្គណ្ហាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៧០៧**. ឯកតោអវស្សុតេ យក្ខស្ស វា បេតស្ស វា បណ្ឌកស្ស វា តិរច្ឆានគតមនុស្សវិគ្គហស្ស វា ហត្ថតោ ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា “ខាទ វា ភុញ្ជ វា”តិ ឧយ្យោជេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ តស្សា វចនេន “ខាទិស្សាមិ ភុញ្ជិស្សាមី”តិ បដិគ្គណ្ហាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អជ្ឈោហារេ អជ្ឈោហារេ អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ភោជនបរិយោសានេ អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។ ឧទកទន្តបោនំ បដិគ្គណ្ហាតិ ឧយ្យោជេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ តស្សា វចនេន “ខាទិស្សាមិ ភុញ្ជិស្សាមី”តិ បដិគ្គណ្ហាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៧០៨**. អនាបត្តិ “អនវស្សុតោ”តិ ជានន្តី ឧយ្យោជេតិ, “កុបិតា ន បដិគ្គណ្ហាតី”តិ ឧយ្យោជេតិ, “កុលានុទ្ទយតាយ ន បដិគ្គណ្ហាតី”តិ ឧយ្យោជេតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

ឆដ្ឋសង្ឃាទិសេសសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ៧. សត្តមសង្ឃាទិសេសសិក្ខាបទំ

**៧០៩**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ចណ្ឌកាឡី ភិក្ខុនី ភិក្ខុនីហិ សទ្ធិំ ភណ្ឌិត្វា កុបិតា អនត្តមនា ឯវំ វទេតិ – “ពុទ្ធំ បច្ចាចិក្ខាមិ, ធម្មំ បច្ចាចិក្ខាមិ, សង្ឃំ បច្ចាចិក្ខាមិ, សិក្ខំ បច្ចាចិក្ខាមិ។ កិន្នុមាវ សមណិយោ យា សមណិយោ សក្យធីតរោ, សន្តញ្ញាបិ សមណិយោ លជ្ជិនិយោ កុក្កុច្ចិកា សិក្ខាកាមា តាសាហំ សន្តិកេ ព្រហ្មចរិយំ ចរិស្សាមី”តិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ…. តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អយ្យា ចណ្ឌកាឡី [ចណ្ឌកាឡី ភិក្ខុនី (ក.)] កុបិតា អនត្តមនា ឯវំ វក្ខតិ – ពុទ្ធំ បច្ចាចិក្ខាមិ…បេ…. សិក្ខំ បច្ចាចិក្ខាមិ។ កិន្នុមាវ សមណិយោ យា សមណិយោ សក្យធីតរោ, សន្តញ្ញាបិ សមណិយោ លជ្ជិនិយោ កុក្កុច្ចិកា សិក្ខាកាមា តាសាហំ សន្តិកេ ព្រហ្មចរិយំ ចរិស្សាមី”តិ…បេ…. សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ចណ្ឌកាឡី ភិក្ខុនី កុបិតា អនត្តមនា ឯវំ វទេតិ – “ពុទ្ធំ បច្ចាចិក្ខាមិ…បេ…. សិក្ខំ បច្ចាចិក្ខាមិ។ កិន្នុមាវ សមណិយោ យា សមណិយោ សក្យធីតរោ, សន្តញ្ញាបិ សមណិយោ លជ្ជិនិយោ កុក្កុច្ចិកា សិក្ខាកាមា, តាសាហំ សន្តិកេ ព្រហ្មចរិយំ ចរិស្សាមី”តិ ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…. កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ចណ្ឌកាឡី ភិក្ខុនី កុបិតា អនត្តមនា ឯវំ វក្ខតិ – “ពុទ្ធំ បច្ចាចិក្ខាមិ…បេ…. សិក្ខំ បច្ចាចិក្ខាមិ។ កិន្នុមាវ សមណិយោ យា សមណិយោ សក្យធីតរោ, សន្តញ្ញាបិ សមណិយោ លជ្ជិនិយោ កុក្កុច្ចិកា សិក្ខាកាមា, តាសាហំ សន្តិកេ ព្រហ្មចរិយំ ចរិស្សាមី”តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ…. ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៧១០**. “**យា បន ភិក្ខុនី កុបិតា អនត្តមនា ឯវំ វទេយ្យ – ‘ពុទ្ធំ បច្ចាចិក្ខាមិ, ធម្មំ បច្ចាចិក្ខាមិ, សង្ឃំ បច្ចាចិក្ខាមិ, សិក្ខំ បច្ចាចិក្ខាមិ។ កិន្នុមាវ សមណិយោ យា សមណិយោ សក្យធីតរោ! សន្តញ្ញាបិ សមណិយោ លជ្ជិនិយោ កុក្កុច្ចិកា សិក្ខាកាមា, តាសាហំ សន្តិកេ ព្រហ្មចរិយំ ចរិស្សាមី’តិ, សា ភិក្ខុនី ភិក្ខុនីហិ ឯវមស្ស វចនីយា – ‘មាយ្យេ, កុបិតា អនត្តមនា ឯវំ អវច – ពុទ្ធំ បច្ចាចិក្ខាមិ, ធម្មំ បច្ចាចិក្ខាមិ, សង្ឃំ បច្ចាចិក្ខាមិ, សិក្ខំ បច្ចាចិក្ខាមិ។ កិន្នុមាវ សមណិយោ យា សមណិយោ សក្យធីតរោ! សន្តញ្ញាបិ សមណិយោ លជ្ជិនិយោ កុក្កុច្ចិកា សិក្ខាកាមា, តាសាហំ សន្តិកេ ព្រហ្មចរិយំ ចរិស្សាមីតិ, អភិរមាយ្យេ, ស្វាក្ខាតោ ធម្មោ; ចរ ព្រហ្មចរិយំ សម្មា ទុក្ខស្ស អន្តកិរិយាយា’តិ។ ឯវញ្ច សា ភិក្ខុនី ភិក្ខុនីហិ វុច្ចមានា តថេវ បគ្គណ្ហេយ្យ, សា ភិក្ខុនី ភិក្ខុនីហិ យាវតតិយំ សមនុភាសិតព្ពា តស្ស បដិនិស្សគ្គាយ។ យាវតតិយញ្ចេ សមនុភាសីយមានា តំ បដិនិស្សជ្ជេយ្យ ឥច្ចេតំ កុសលំ; នោ ចេ បដិនិស្សជ្ជេយ្យ , អយម្បិ ភិក្ខុនី យាវតតិយកំ ធម្មំ អាបន្នា និស្សារណីយំ សង្ឃាទិសេស**”ន្តិ។

**៧១១**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ…. **ភិក្ខុនី**តិ…បេ…. អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**កុបិតា អនត្តមនា**តិ អនភិរទ្ធា អាហតចិត្តា ខិលជាតា។

**ឯវំ វទេយ្យា**តិ – “ពុទ្ធំ បច្ចាចិក្ខាមិ…បេ…. សិក្ខំ បច្ចាចិក្ខាមិ។ កិន្នុមាវ សមណិយោ យា សមណិយោ សក្យធីតរោ! សន្តញ្ញាបិ សមណិយោ លជ្ជិនិយោ កុក្កុច្ចិកា សិក្ខាកាមា, តាសាហំ សន្តិកេ ព្រហ្មចរិយំ ចរិស្សាមី”តិ។

**សា ភិក្ខុនី**តិ យា សា ឯវំវាទិនី ភិក្ខុនី។ **ភិក្ខុនីហី**តិ អញ្ញាហិ ភិក្ខុនីហិ។

យា បស្សន្តិ យា សុណន្តិ តាហិ វត្តព្ពា – “មាយ្យេ, កុបិតា អនត្តមនា ឯវំ អវច – ‘ពុទ្ធំ បច្ចាចិក្ខាមិ…បេ.… សិក្ខំ បច្ចាចិក្ខាមិ។ កិន្នុមាវ សមណិយោ យា សមណិយោ សក្យធីតរោ! សន្តញ្ញាបិ សមណិយោ លជ្ជិនិយោ កុក្កុច្ចិកា សិក្ខាកាមា, តាសាហំ សន្តិកេ ព្រហ្មចរិយំ ចរិស្សាមី’តិ។ អភិរមាយ្យេ, ស្វាក្ខាតោ ធម្មោ; ចរ ព្រហ្មចរិយំ សម្មា ទុក្ខស្ស អន្តកិរិយាយា”តិ។ ទុតិយម្បិ វត្តព្ពា។ តតិយម្បិ វត្តព្ពា។ សចេ បដិនិស្សជ្ជតិ ឥច្ចេតំ កុសលំ, នោ ចេ បដិនិស្សជ្ជតិ អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ សុត្វា ន វទន្តិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ សា ភិក្ខុនី សង្ឃមជ្ឈម្បិ អាកឌ្ឍិត្វា វត្តព្ពា – “មាយ្យេ, កុបិតា អនត្តមនា ឯវំ អវច – ‘ពុទ្ធំ បច្ចាចិក្ខាមិ…បេ.… សិក្ខំ បច្ចាចិក្ខាមិ ។ កិន្នុមាវ សមណិយោ យា សមណិយោ សក្យធីតរោ! សន្តញ្ញាបិ សមណិយោ លជ្ជិនិយោ កុក្កុច្ចិកា សិក្ខាកាមា, តាសាហំ សន្តិកេ ព្រហ្មចរិយំ ចរិស្សាមី’តិ។ អភិរមាយ្យេ, ស្វាក្ខាតោ ធម្មោ; ចរ ព្រហ្មចរិយំ សម្មា ទុក្ខស្ស អន្តកិរិយាយា”តិ។ ទុតិយម្បិ វត្តព្ពា។ តតិយម្បិ វត្តព្ពា។ សចេ បដិនិស្សជ្ជតិ ឥច្ចេតំ កុសលំ, នោ ចេ បដិនិស្សជ្ជតិ អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ សា ភិក្ខុនី សមនុភាសិតព្ពា។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, សមនុភាសិតព្ពា។ ព្យត្តាយ ភិក្ខុនិយា បដិពលាយ សង្ឃោ ញាបេតព្ពោ –

**៧១២**. “សុណាតុ មេ, អយ្យេ, សង្ឃោ។ អយំ ឥត្ថន្នាមា ភិក្ខុនី កុបិតា អនត្តមនា ឯវំ វទេតិ – ‘ពុទ្ធំ បច្ចាចិក្ខាមិ, ធម្មំ បច្ចាចិក្ខាមិ, សង្ឃំ បច្ចាចិក្ខាមិ, សិក្ខំ បច្ចាចិក្ខាមិ។ កិន្នុមាវ សមណិយោ យា សមណិយោ សក្យធីតរោ! សន្តញ្ញាបិ សមណិយោ លជ្ជិនិយោ កុក្កុច្ចិកា សិក្ខាកាមា តាសាហំ សន្តិកេ ព្រហ្មចរិយំ ចរិស្សាមី’តិ។ សា តំ វត្ថុំ ន បដិនិស្សជ្ជតិ។ យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ, សង្ឃោ ឥត្ថន្នាមំ ភិក្ខុនី សមនុភាសេយ្យ តស្ស វត្ថុស្ស បដិនិស្សគ្គាយ។ ឯសា ញត្តិ។

“សុណាតុ មេ, អយ្យេ, សង្ឃោ។ អយំ ឥត្ថន្នាមា ភិក្ខុនី កុបិតា អនត្តមនា ឯវំ វទេតិ – ‘ពុទ្ធំ បច្ចាចិក្ខាមិ…បេ.… សិក្ខំ បច្ចាចិក្ខាមិ។ កិន្នុមាវ សមណិយោ យា សមណិយោ សក្យធីតរោ! សន្តញ្ញាបិ សមណិយោ លជ្ជិនិយោ កុក្កុច្ចិកា សិក្ខាកាមា, តាសាហំ សន្តិកេ ព្រហ្មចរិយំ ចរិស្សាមី’តិ ។ សា តំ វត្ថុំ ន បដិនិស្សជ្ជតិ។ សង្ឃោ ឥត្ថន្នាមំ ភិក្ខុនី សមនុភាសតិ តស្ស វត្ថុស្ស បដិនិស្សគ្គាយ។ យស្សា អយ្យាយ ខមតិ ឥត្ថន្នាមាយ ភិក្ខុនិយា សមនុភាសនា តស្ស វត្ថុស្ស បដិនិស្សគ្គាយ, សា តុណ្ហស្ស; យស្សា នក្ខមតិ សា, ភាសេយ្យ។

“ទុតិយម្បិ ឯតមត្ថំ វទាមិ…បេ.… តតិយម្បិ ឯតមត្ថំ វទាមិ…បេ.…។

“សមនុភដ្ឋា សង្ឃេន ឥត្ថន្នាមា ភិក្ខុនី តស្ស វត្ថុស្ស បដិនិស្សគ្គាយ។ ខមតិ សង្ឃស្ស, តស្មា តុណ្ហី, ឯវមេតំ ធារយាមី”តិ។

ញត្តិយា ទុក្កដំ។ ទ្វីហិ កម្មវាចាហិ ថុល្លច្ចយា។ កម្មវាចាបរិយោសានេ អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។ សង្ឃាទិសេសំ អជ្ឈាបជ្ជន្តិយា ញត្តិយា ទុក្កដំ, ទ្វីហិ កម្មវាចាហិ ថុល្លច្ចយា បដិប្បស្សម្ភន្តិ។

**អយម្បី**តិ បុរិមាយោ ឧបាទាយ វុច្ចតិ។

**យាវតតិយក**ន្តិ យាវតតិយំ សមនុភាសនាយ អាបជ្ជតិ, ន សហ វត្ថុជ្ឈាចារា។

**និស្សារណីយ**ន្តិ សង្ឃម្ហា និស្សារីយតិ។

**សង្ឃាទិសេសោ**តិ…បេ.… តេនបិ វុច្ចតិ សង្ឃាទិសេសោតិ។

**៧១៣**. ធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញា ន បដិនិស្សជ្ជតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។ ធម្មកម្មេ វេមតិកា ន បដិនិស្សជ្ជតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។ ធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញា ន បដិនិស្សជ្ជតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

អធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស ។ អធម្មកម្មេ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៧១៤**. អនាបត្តិ អសមនុភាសន្តិយា, បដិនិស្សជ្ជន្តិយា, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

សត្តមសង្ឃាទិសេសសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ៨. អដ្ឋមសង្ឃាទិសេសសិក្ខាបទំ

**៧១៥**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ចណ្ឌកាឡី ភិក្ខុនី កិស្មិញ្ចិទេវ អធិករណេ បច្ចាកតា កុបិតា អនត្តមនា ឯវំ វទេតិ – “ឆន្ទគាមិនិយោ ច ភិក្ខុនិយោ, ទោសគាមិនិយោ ច ភិក្ខុនិយោ, មោហគាមិនិយោ ច ភិក្ខុនិយោ, ភយគាមិនិយោ ច ភិក្ខុនិយោ”តិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ… តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អយ្យា ចណ្ឌកាឡី កិស្មិញ្ចិទេវ អធិករណេ បច្ចាកតា កុបិតា អនត្តមនា ឯវំ វក្ខតិ – ឆន្ទគាមិនិយោ ច ភិក្ខុនិយោ…បេ… ភយគាមិនិយោ ច ភិក្ខុនិយោ”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ចណ្ឌកាឡី ភិក្ខុនី កិស្មិញ្ចិទេវ អធិករណេ បច្ចាកតា កុបិតា អនត្តមនា ឯវំ វទេតិ – “ឆន្ទគាមិនិយោ ច ភិក្ខុនិយោ…បេ… ភយគាមិនិយោ ច ភិក្ខុនិយោ”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ចណ្ឌកាឡី ភិក្ខុនី កិស្មិញ្ចិទេវ អធិករណេ បច្ចាកតា កុបិតា អនត្តមនា ឯវំ វក្ខតិ – “ឆន្ទគាមិនិយោ ច ភិក្ខុនិយោ…បេ… ភយគាមិនិយោ ច ភិក្ខុនិយោ”តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៧១៦**. **“យា បន ភិក្ខុនី កិស្មិញ្ចិទេវ អធិករណេ បច្ចាកតា កុបិតា អនត្តមនា ឯវំ វទេយ្យ – ‘ឆន្ទគាមិនិយោ ច ភិក្ខុនិយោ, ទោសគាមិនិយោ ច ភិក្ខុនិយោ, មោហគាមិនិយោ ច ភិក្ខុនិយោ, ភយគាមិនិយោ ច ភិក្ខុនិយោ’តិ, សា ភិក្ខុនី ភិក្ខុនីហិ ឯវមស្ស វចនីយា – ‘មាយ្យេ, កិស្មិញ្ចិទេវ អធិករណេ បច្ចាកតា កុបិតា អនត្តមនា ឯវំ អវច – ឆន្ទគាមិនិយោ ច ភិក្ខុនិយោ ទោសគាមិនិយោ ច ភិក្ខុនិយោ មោហគាមិនិយោ ច ភិក្ខុនិយោ ភយគាមិនិយោ ច ភិក្ខុនិយោតិ។ អយ្យា ខោ ឆន្ទាបិ គច្ឆេយ្យ, ទោសាបិ គច្ឆេយ្យ, មោហាបិ គច្ឆេយ្យ, ភយាបិ គច្ឆេយ្យា’តិ។ ឯវញ្ច សា ភិក្ខុនី ភិក្ខុនីហិ វុច្ចមានា តថេវ បគ្គណ្ហេយ្យ, សា ភិក្ខុនី ភិក្ខុនីហិ យាវតតិយំ សមនុភាសិតព្ពា តស្ស បដិនិស្សគ្គាយ។ យាវតតិយញ្ចេ សមនុភាសីយមានា តំ បដិនិស្សជ្ជេយ្យ, ឥច្ចេតំ កុសលំ; នោ ចេ បដិនិស្សជ្ជេយ្យ, អយម្បិ ភិក្ខុនី យាវតតិយកំ ធម្មំ អាបន្នា និស្សារណីយំ សង្ឃាទិសេស”**ន្តិ។

**៧១៧**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ… **ភិក្ខុនី**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**កិស្មិញ្ចិទេវ អធិករណេ**តិ អធិករណំ នាម ចត្តារិ អធិករណានិ – វិវាទាធិករណំ, អនុវាទាធិករណំ, អាបត្តាធិករណំ, កិច្ចាធិករណំ។

**បច្ចាកតា** នាម បរាជិតា វុច្ចតិ។

**កុបិតា អនត្តមនា**តិ អនភិរទ្ធា អាហតចិត្តា ខិលជាតា។

**ឯវំ វទេយ្យា**តិ – “ឆន្ទគាមិនិយោ ច ភិក្ខុនិយោ…បេ… ភយគាមិនិយោ ច ភិក្ខុនិយោ”តិ។

**សា ភិក្ខុនី**តិ យា សា ឯវំវាទិនី ភិក្ខុនី។

**ភិក្ខុនីហី**តិ អញ្ញាហិ ភិក្ខុនីហិ។

យា បស្សន្តិ យា សុណន្តិ តាហិ វត្តព្ពា – “មាយ្យេ, កិស្មិញ្ចិទេវ អធិករណេ បច្ចាកតា កុបិតា អនត្តមនា ឯវំ អវច – ‘ឆន្ទគាមិនិយោ ច ភិក្ខុនិយោ…បេ… ភយគាមិនិយោ ច ភិក្ខុនិយោ’តិ។ អយ្យា ខោ ឆន្ទាបិ គច្ឆេយ្យ…បេ… ភយាបិ គច្ឆេយ្យា”តិ។ ទុតិយម្បិ វត្តព្ពា។ តតិយម្បិ វត្តព្ពា។ សចេ បដិនិស្សជ្ជតិ, ឥច្ចេតំ កុសលំ; នោ ចេ បដិនិស្សជ្ជតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ សុត្វា ន វទន្តិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ សា ភិក្ខុនី សង្ឃមជ្ឈម្បិ អាកឌ្ឍិត្វា វត្តព្ពា – “មាយ្យេ, កិស្មិញ្ចិទេវ អធិករណេ បច្ចាកតា កុបិតា អនត្តមនា ឯវំ អវច – ‘ឆន្ទគាមិនិយោ ច ភិក្ខុនិយោ…បេ… ភយគាមិនិយោ ច ភិក្ខុនិយោ’តិ។ អយ្យា ខោ ឆន្ទាបិ គច្ឆេយ្យ…បេ… ភយាបិ គច្ឆេយ្យា”តិ។ ទុតិយម្បិ វត្តព្ពា។ តតិយម្បិ វត្តព្ពា។ សចេ បដិនិស្សជ្ជតិ, ឥច្ចេតំ កុសលំ; នោ ចេ បដិនិស្សជ្ជតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ សា ភិក្ខុនី សមនុភាសិតព្ពា។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, សមនុភាសិតព្ពា។ ព្យត្តាយ ភិក្ខុនិយា បដិពលាយ សង្ឃោ ញាបេតព្ពោ –

**៧១៨**. “សុណាតុ មេ, អយ្យេ, សង្ឃោ។ អយំ ឥត្ថន្នាមា ភិក្ខុនី កិស្មិញ្ចិទេវ អធិករណេ បច្ចាកតា កុបិតា អនត្តមនា ឯវំ វទេតិ – ‘ឆន្ទគាមិនិយោ ច ភិក្ខុនិយោ...បេ.... ភយគាមិនិយោ ច ភិក្ខុនិយោ’តិ។ សា តំ វត្ថុំ ន បដិនិស្សជ្ជតិ។ យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ, សង្ឃោ ឥត្ថន្នាមំ ភិក្ខុនឹ សមនុភាសេយ្យ តស្ស វត្ថុស្ស បដិនិស្សគ្គាយ។ ឯសា ញត្តិ។

“សុណាតុ មេ, អយ្យេ, សង្ឃោ។ អយំ ឥត្ថន្នាមា ភិក្ខុនី កិស្មិញ្ចិទេវ អធិករណេ បច្ចាកតា កុបិតា អនត្តមនា ឯវំ វទេតិ – ‘ឆន្ទគាមិនិយោ ច ភិក្ខុនិយោ...បេ.... ភយគាមិនិយោ ច ភិក្ខុនិយោ’តិ។ សា តំ វត្ថុំ ន បដិនិស្សជ្ជតិ។ សង្ឃោ ឥត្ថន្នាមំ ភិក្ខុនឹ សមនុភាសតិ តស្ស វត្ថុស្ស បដិនិស្សគ្គាយ។ យស្សា អយ្យាយ ខមតិ ឥត្ថន្នាមាយ ភិក្ខុនិយា សមនុភាសនា តស្ស វត្ថុស្ស បដិនិស្សគ្គាយ, សា តុណ្ហស្ស; យស្សា នក្ខមតិ, សា ភាសេយ្យ។

“ទុតិយម្បិ ឯតមត្ថំ វទាមិ...បេ.... តតិយម្បិ ឯតមត្ថំ វទាមិ...បេ....។

“សមនុភដ្ឋា សង្ឃេន ឥត្ថន្នាមា ភិក្ខុនី តស្ស វត្ថុស្ស បដិនិស្សគ្គាយ។ ខមតិ សង្ឃស្ស, តស្មា តុណ្ហី, ឯវមេតំ ធារយាមី”តិ។

ញត្តិយា ទុក្កដំ។ ទ្វីហិ កម្មវាចាហិ ថុល្លច្ចយា។ កម្មវាចាបរិយោសានេ អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។ សង្ឃាទិសេសំ អជ្ឈាបជ្ជន្តិយា ញត្តិយា ទុក្កដំ។ ទ្វីហិ កម្មវាចាហិ ថុល្លច្ចយា បដិប្បស្សម្ភន្តិ។

**អយម្បី**តិ បុរិមាយោ ឧបាទាយ វុច្ចតិ។

**យាវតតិយក**ន្តិ យាវតតិយំ សមនុភាសនាយ អាបជ្ជតិ, ន សហ វត្ថុជ្ឈាចារា។

**និស្សារណីយ**ន្តិ សង្ឃម្ហា និស្សារិយតិ។

**សង្ឃាទិសេសោ**តិ...បេ.... តេនបិ វុច្ចតិ សង្ឃាទិសេសោតិ។

**៧១៩**. ធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញា ន បដិនិស្សជ្ជតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេស្ស។ ធម្មកម្មេ វេមតិកា ន បដិនិស្សជ្ជតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។ ធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញា ន បដិនិស្សជ្ជតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

អធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មកម្មេ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញា អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៧២០**. អនាបត្តិ អសមនុភាសន្តិយា, បដិនិស្សជ្ជន្តិយា, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ ។

អដ្ឋមសង្ឃាទិសេសសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ៩. នវមសង្ឃាទិសេសសិក្ខាបទំ

**៧២១**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ថុល្លនន្ទាយ ភិក្ខុនិយា អន្តេវាសិកា ភិក្ខុនិយោ សំសដ្ឋា វិហរន្តិ បាបាចារា បាបសទ្ទា បាបសិលោកា, ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស វិហេសិកា, អញ្ញមញ្ញិស្សា វជ្ជប្បដិច្ឆាទិកា។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា...បេ.... តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ សំសដ្ឋា វិហរិស្សន្តិ បាបាចារា បាបសទ្ទា បាបសិលោកា ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស វិហេសិកា អញ្ញមញ្ញិស្សា វជ្ជប្បដិច្ឆាទិកា”តិ...បេ.... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ សំសដ្ឋា វិហរន្តិ បាបាចារា បាបសទ្ទា បាបសិលោកា ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស វិហេសិកា អញ្ញមញ្ញិស្សា វជ្ជប្បដិច្ឆាទិកាតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ សំសដ្ឋា វិហរិស្សន្តិ បាបាចារា បាបសទ្ទា បាបសិលោកា, ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស វិហេសិកា, អញ្ញមញ្ញិស្សា វជ្ជប្បដិច្ឆាទិកា! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៧២២**. **“ភិក្ខុនិយោ បនេវ សំសដ្ឋា វិហរន្តិ បាបាចារា បាបសទ្ទា បាបសិលោកា, ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស វិហេសិកា, អញ្ញមញ្ញិស្សា វជ្ជប្បដិច្ឆាទិកា។ តា ភិក្ខុនិយោ ភិក្ខុនីហិ ឯវមស្សុ វចនីយា – ‘ភគិនិយោ ខោ សំសដ្ឋា**

**វិហរន្តិ បាបាចារា បាបសទ្ទា បាបសិលោកា, ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស វិហេសិកា អញ្ញមញ្ញិស្សា វជ្ជប្បដិច្ឆាទិកា។ វិវិច្ចថាយ្យេ។ វិវេកញ្ញេវ ភគិនីនំ សង្ឃោ វណ្ណេតី'តិ។ ឯវញ្ច តា ភិក្ខុនិយោ ភិក្ខុនីហិ វុច្ចមានា តថេវ បគ្គណ្ហេយ្យុំ, តា ភិក្ខុនិយោ ភិក្ខុនីហិ យាវតតិយំ សមនុភាសិតព្ពា តស្ស បដិនិស្សគ្គាយ។ យាវតតិយញ្ចេ សមនុភាសីយមានា តំ បដិនិស្សជ្ជេយ្យុំ, ឥច្ចេតំ កុសលំ; នោ ចេ បដិនិស្សជ្ជេយ្យុំ, ឥមាបិ ភិក្ខុនិយោ យាវតតិយកំ ធម្មំ អាបន្នា និស្សារណីយំ សង្ឃាទិសេស"**ន្តិ។

**៧២៣. ភិក្ខុនិយោ បនេវា**តិ ឧបសម្បន្នាយោ វុច្ចន្តិ។

**សំសដ្ឋា វិហរន្តី**តិ សំសដ្ឋា នាម អននុលោមិកេន កាយិកវាចសិកេន សំសដ្ឋា វិហរន្តិ។

**បាបាចារា**តិ បាបកេន អាចារេន សមន្នាគតា។

**បាបសទ្ទា**តិ បាបកេន កិត្តិសទ្ទេន អព្ភុគ្គតា។

**បាបសិលោកា**តិ បាបកេន មិច្ឆាជីវេន ជីវិតំ កប្បេន្តិ។

**ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស វិហេសិកា**តិ អញ្ញមញ្ញិស្សា កម្មេ ករិយមានេ បដិក្កោសន្តិ។

**អញ្ញមញ្ញិស្សា វជ្ជប្បដិច្ឆាទិកា**តិ អញ្ញមញ្ញំ វជ្ជំ បដិច្ឆាទេន្តិ។

**តា ភិក្ខុនិយោ**តិ យា តា សំសដ្ឋា ភិក្ខុនិយោ។

**ភិក្ខុនីហី**តិ អញ្ញាហិ ភិក្ខុនីហិ។

យា បស្សន្តិ យា សុណន្តិ តាហិ វត្តព្ពា – "ភគិនិយោ ខោ សំសដ្ឋា វិហរន្តិ បាបាចារា បាបសទ្ទា បាបសិលោកា, ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស វិហេសិកា, អញ្ញមញ្ញិស្សា វជ្ជប្បដិច្ឆាទិកា។ វិវិច្ចថាយ្យេ។ វិវេកញ្ញេវ ភគិនីនំ សង្ឃោ វណ្ណេតី"តិ។ ទុតិយម្បិ វត្តព្ពា។ តតិយម្បិ វត្តព្ពា។ សចេ បដិនិស្សជ្ជន្តិ, ឥច្ចេតំ កុសលំ; នោ ចេ បដិនិស្សជ្ជន្តិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ សុត្វា ន វទន្តិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ តា ភិក្ខុនិយោ សង្ឃមជ្ឈម្បិ អាកឌ្ឍិត្វា វត្តព្ពា – "ភគិនិយោ ខោ សំសដ្ឋា វិហរន្តិ បាបាចារា បាបសទ្ទា បាបសិលោកា, ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស វិហេសិកា, អញ្ញមញ្ញិស្សា វជ្ជប្បដិច្ឆាទិកា។ វិវិច្ចថាយ្យេ។ វិវេកញ្ញេវ ភគិនីនំ សង្ឃោ វណ្ណេតី"តិ។ ទុតិយម្បិ វត្តព្ពា។ តតិយម្បិ វត្តព្ពា។ សចេ បដិនិស្សជ្ជន្តិ, ឥច្ចេតំ កុសលំ; នោ ចេ បដិនិស្សជ្ជន្តិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ តា ភិក្ខុនិយោ សមនុភាសិតព្ពា។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, សមនុភាសិតព្ពា។ ព្យត្តាយ ភិក្ខុនិយា បដិពលាយ សង្ឃោ ញាបេតព្ពោ –

**៧២៤**. "សុណាតុ មេ, អយ្យេ, សង្ឃោ។ ឥត្ថន្នាមា ច ឥត្ថន្នាមា ច ភិក្ខុនិយោ សំសដ្ឋា វិហរន្តិ បាបាចារា បាបសទ្ទា បាបសិលោកា, ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស វិហេសិកា, អញ្ញមញ្ញិស្សា វជ្ជប្បដិច្ឆាទិកា។ តា តំ វត្ថុំ ន បដិនិស្សជ្ជន្តិ។ យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ, សង្ឃោ ឥត្ថន្នាមញ្ច ឥត្ថន្នាមញ្ច ភិក្ខុនិយោ សមនុភាសេយ្យ តស្ស វត្ថុស្ស បដិនិស្សគ្គាយ។ ឯសា ញត្តិ។

"សុណាតុ មេ, អយ្យេ, សង្ឃោ។ ឥត្ថន្នាមា ច ឥត្ថន្នាមា ច ភិក្ខុនិយោ សំសដ្ឋា វិហរន្តិ បាបាចារា បាបសទ្ទា បាបសិលោកា, ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស វិហេសិកា, អញ្ញមញ្ញិស្សា វជ្ជប្បដិច្ឆាទិកា។ តា តំ វត្ថុំ ន បដិនិស្សជ្ជន្តិ។ សង្ឃោ ឥត្ថន្នាមញ្ច ឥត្ថន្នាមញ្ច ភិក្ខុនិយោ សមនុភាសតិ តស្ស វត្ថុស្ស បដិនិស្សគ្គាយ។ យស្សា អយ្យាយ ខមតិ ឥត្ថន្នាមាយ ច ឥត្ថន្នាមាយ ច ភិក្ខុនីនំ សមនុភាសនា តស្ស វត្ថុស្ស បដិនិស្សគ្គាយ, សា តុណ្ហស្ស; យស្សា នក្ខមតិ, សា ភាសេយ្យ។

"ទុតិយម្បិ ឯតមត្ថំ វទាមិ...បេ.... តតិយម្បិ ឯតមត្ថំ វទាមិ...បេ....។

"សមនុភដ្ឋា សង្ឃេន, ឥត្ថន្នាមា ច ឥត្ថន្នាមា ច ភិក្ខុនិយោ តស្ស វត្ថុស្ស បដិនិស្សគ្គាយ។ ខមតិ សង្ឃស្ស, តស្មា តុណ្ហី, ឯវមេតំ ធារយាមី"តិ។

ញត្តិយា ទុក្កដំ, ទ្វីហិ កម្មវាចាហិ ថុល្លច្ចយា, កម្មវាចាបរិយោសានេ អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។ សង្ឃាទិសេសំ អជ្ឈាបជ្ជន្តីនំ ញត្តិយា ទុក្កដំ ទ្វីហិ កម្មវាចាហិ ថុល្លច្ចយា បដិប្បស្សម្ភន្តិ។ ទ្វេ តិស្សោ ឯកតោ សមនុ

ភាសិតព្ពា។ តតុត្តរិ ន សមនុភាសិតព្ពា។

**ឥមាបិ ភិក្ខុនិយោ**តិ បុរិមាយោ ឧបាទាយ វុច្ចន្តិ។

**យាវតតិយក**ន្តិ យាវតតិយំ សមនុភាសនាយ អាបជ្ជន្តិ, ន សហ វត្ថុជ្ឈាចារា។

**និស្សារណីយ**ន្តិ សង្ឃម្ហា និស្សារិយតិ។

**សង្ឃាទិសេសោ**តិ...បេ.... តេនបិ វុច្ចតិ សង្ឃាទិសេសោតិ។

**៧២៥**. ធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញា ន បដិនិស្សជ្ជន្តិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។ ធម្មកម្មេ វេមតិកា ន បដិនិស្សជ្ជន្តិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។ ធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញា ន បដិនិស្សជ្ជន្តិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

អធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មកម្មេ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៧២៦**. អនាបត្តិ អសមនុភាសន្តីនំ, បដិនិស្សជ្ជន្តីនំ, ឧម្មត្តិកានំ, អាទិកម្មិកានន្តិ។

នវមសង្ឃាទិសេសសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ១០. ទសមសង្ឃាទិសេសសិក្ខាបទំ

**៧២៧**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនីសង្ឃេន សមនុភដ្ឋា ភិក្ខុនិយោ ឯវំ វទេតិ – “សំសដ្ឋាវ អយ្យេ, តុម្ហេ វិហរថ។ មា តុម្ហេ នានា វិហរិត្ថ។ សន្តិ សង្ឃេ អញ្ញាបិ ភិក្ខុនិយោ ឯវាចារា ឯវំសទ្ទា ឯវំសិលោកា, ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស វិហេសិកា, អញ្ញមញ្ញិស្សា វជ្ជប្បដិច្ឆាទិកា។ តា សង្ឃោ ន កិញ្ចិ អាហ។ តុម្ហញ្ញេវ [តុម្ហេយេវ (ស្យា.)] សង្ឃោ ឧញ្ញាយ បរិភវេន អក្ខន្តិយា វេភស្សិយា [វេភស្សា (សី. ស្យា.)] ទុព្ពល្យា ឯវមាហ – ‘ភគិនិយោ ខោ សំសដ្ឋា វិហរន្តិ បាបាចារា បាបសទ្ទា បាបសិលោកា, ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស វិហេសិកា, អញ្ញមញ្ញិស្សា វជ្ជប្បដិច្ឆាទិកា។ វិវិច្ចថាយ្យេ។ វិវេកញ្ញេវ ភគិនីនំ សង្ឃោ វណ្ណេតី’”តិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា...បេ.... តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – កថញ្ហិ នាម អយ្យា ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី សង្ឃេន សមនុភដ្ឋា ភិក្ខុនិយោ ឯវំ វក្ខតិ – សំសដ្ឋាវ អយ្យេ, តុម្ហេ វិហរថ។ មា តុម្ហេ នានា វិហរិត្ថ។ សន្តិ សង្ឃេ អញ្ញាបិ ភិក្ខុនិយោ...បេ.... វិវិច្ចថាយ្យេ។ វិវេកញ្ញេវ ភគិនីនំ សង្ឃោ វណ្ណេតីតិ...បេ.... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី សង្ឃេន សមនុភដ្ឋា ភិក្ខុនិយោ ឯវំ វទេតិ – សំសដ្ឋាវ អយ្យេ តុម្ហេ វិហរថ។ មា តុម្ហេ នានា វិហរិត្ថ។ សន្តិ សង្ឃេ អញ្ញាបិ ភិក្ខុនិយោ ឯវាចារា ឯវំសទ្ទា ឯវំសិលោកា, ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស វិហេសិកា, អញ្ញមញ្ញិស្សា វជ្ជប្បដិច្ឆាទិកា។ តា សង្ឃោ ន កិញ្ចិ អាហ។ តុម្ហញ្ញេវ សង្ឃោ ឧញ្ញាយ បរិភវេន អក្ខន្តិយា វេភស្សិយា ទុព្ពល្យា ឯវមាហ – ភគិនិយោ ខោ សំសដ្ឋា វិហរន្តិ បាបាចារា បាបសទ្ទា បាបសិលោកា, ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស វិហេសិកា, អញ្ញមញ្ញិស្សា វជ្ជប្បដិច្ឆាទិកា។ វិវិច្ចថាយ្យេ។ វិវេកញ្ញេវ ភគិនីនំ សង្ឃោ វណ្ណេតីតិ? “សច្ចំ ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី សង្ឃេន សមនុភដ្ឋា ភិក្ខុនិយោ ឯវំ វក្ខតិ – សំសដ្ឋាវ អយ្យេ, តុម្ហេ វិហរថ។ មា តុម្ហេ នានា វិហរិត្ថ។ សន្តិ សង្ឃេ អញ្ញាបិ ភិក្ខុនិយោ...បេ.... វិវិច្ចថាយ្យេ។ វិវេកញ្ញេវ ភគិនីនំ សង្ឃោ វណ្ណេតីតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៧២៨**. **“យា បន ភិក្ខុនី ឯវំ វទេយ្យ – ‘សំសដ្ឋាវ អយ្យេ, តុម្ហេ វិហរថ។ មា តុម្ហេ នានា វិហរិត្ថ។ សន្តិ សង្ឃេ អញ្ញាបិ ភិក្ខុនិយោ ឯវាចារា ឯវំសទ្ទា ឯវំសិលោកា, ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស វិហេសិកា, អញ្ញមញ្ញិស្សា វជ្ជប្បដិច្ឆាទិកា។ តា សង្ឃោ ន កិញ្ចិ អាហ។ តុម្ហញ្ញេវ សង្ឃោ ឧញ្ញាយ បរិភវេន អក្ខន្តិយា វេភស្សិយា ទុព្ពល្យា ឯវមាហ – ភគិនិយោ ខោ សំសដ្ឋា វិហរន្តិ បាបាចារា បាបសទ្ទា បាបសិលោកា, ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស វិហេសិកា, អញ្ញមញ្ញិស្សា វជ្ជប្បដិច្ឆាទិកា។ វិវិច្ចថាយ្យេ។ វិវេកញ្ញេវ ភគិនីនំ សង្ឃោ វណ្ណេតី’តិ។ សា ភិក្ខុនី ភិក្ខុនីហិ ឯវមស្ស វចនីយា – ‘មា, អយ្យេ, ឯវំ អវច – សំសដ្ឋាវ អយ្យេ, តុម្ហេ វិហរថ។ មា តុម្ហេ នានា វិហរិត្ថ។ សន្តិ សង្ឃេ អញ្ញាបិ ភិក្ខុនិយោ ឯវាចារា ឯវំសទ្ទា ឯវំសិលោកា, ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស វិហេសិកា, អញ្ញមញ្ញិស្សា វជ្ជប្បដិច្ឆាទិកា។ តា សង្ឃោ ន កិញ្ចិ អាហ។ តុម្ហញ្ញេវ សង្ឃោ ឧញ្ញាយ បរិភវេន អក្ខន្តិយា វេភស្សិយា ទុព្ពល្យា ឯវមាហ – ភគិនិយោ ខោ សំសដ្ឋា វិហរន្តិ បាបាចារា បាបសទ្ទា បាបសិលោកា, ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស វិហេសិកា,**

**អញ្ញមញ្ញិស្សា វជ្ជប្បដិច្ឆាទិកា។ វិវិច្ចថាយ្យេ។ វិវេកញ្ញេវ ភគិនីនំ សង្ឃោ វណ្ណេតី'តិ។ ឯវញ្ច សា ភិក្ខុនី ភិក្ខុនីហិ វុច្ចមានា តថេវ បគ្គណ្ហេយ្យ, សា ភិក្ខុនី ភិក្ខុនីហិ យាវតតិយំ សមនុភាសិតព្ពា តស្ស បដិនិស្សគ្គាយ។ យាវតតិយញ្ចេ សមនុភាសីយមានា តំ បដិនិស្សជ្ជេយ្យ, ឥច្ចេតំ កុសលំ; នោ ចេ បដិនិស្សជ្ជេយ្យ, អយម្បិ ភិក្ខុនី យាវតតិយកំ ធម្មំ អាបន្នា និស្សារណីយំ សង្ឃាទិសេស**''ន្តិ។

**៧២៩. យា បនា**តិ យា យាទិសា...បេ.... **ភិក្ខុនី**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**ឯវំ វទេយ្យា**តិ – ''សំសដ្ឋាវ អយ្យេ, តុម្ហេ វិហរថ។ មា តុម្ហេ នានា វិហរិត្ថ។ សន្តិ សង្ឃេ អញ្ញាបិ ភិក្ខុនិយោ ឯវាចារា ឯវំសទ្ទា ឯវំសិលោកា, ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស វិហេសិកា, អញ្ញមញ្ញិស្សា វជ្ជប្បដិច្ឆាទិកា។ តា សង្ឃោ ន កិញ្ចិ អាហ''។

**តុម្ហញ្ញេវ សង្ឃោ ឧញ្ញាយា**តិ អវញ្ញាយ។

**បរិភវេនា**តិ បារិភព្យតា។

**អក្ខន្តិយា**តិ កោបេន។

**វេភស្សិយា**តិ វិភស្សីកតា [វិភស្សិកតាយ (សី.)]។

**ទុព្ពល្យា**តិ អបក្ខតា។

ឯវមាហ – ''ភគិនិយោ ខោ សំសដ្ឋា វិហរន្តិ បាបាចារា បាបសទ្ទា បាបសិលោកា, ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស វិហេសិកា, អញ្ញមញ្ញិស្សា វជ្ជប្បដិច្ឆាទិកា។ វិចិច្ចថាយ្យេ។ វិវេកញ្ញេវ ភគិនីនំ សង្ឃោ វណ្ណេតី''តិ។

**សា ភិក្ខុនី**តិ យា សា ឯវំវាទិនី ភិក្ខុនី។

**ភិក្ខុនីហី**តិ អញ្ញាហិ ភិក្ខុនីហិ។

យា បស្សន្តិ យា សុណន្តិ តាហិ វត្តព្ពា – ''មាយ្យេ, ឯវំ អវច – 'សំសដ្ឋាវ អយ្យេ, តុម្ហេ វិហរថ។ មា តុម្ហេ នានា វិហរិត្ថ។ សន្តិ សង្ឃេ អញ្ញាបិ ភិក្ខុនិយោ...បេ.... វិវិច្ចថាយ្យេ។ វិវេកញ្ញេវ ភគិនីនំ សង្ឃោ វណ្ណេតី''តិ។ ទុតិយម្បិ វត្តព្ពា។ តតិយម្បិ វត្តព្ពា។ សចេ បដិនិស្សជ្ជតិ, ឥច្ចេតំ កុសលំ; នោ ចេ បដិនិស្សជ្ជតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ សុត្វា ន វទន្តិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ សា ភិក្ខុនី សង្ឃមជ្ឈម្បិ អាកឌ្ឍិត្វា វត្តព្ពា – ''មាយ្យេ, ឯវំ អវច – 'សំសដ្ឋាវ អយ្យេ, តុម្ហេ វិហរថ។ មា តុម្ហេ នានា វិហរិត្ថ។ សន្តិ សង្ឃេ អញ្ញាបិ ភិក្ខុនិយោ...បេ.... វិវិច្ចថាយ្យេ។ វិវេកញ្ញេវ ភគិនីនំ សង្ឃោ វណ្ណេតី'''តិ។ ទុតិយម្បិ វត្តព្ពា។ តតិយម្បិ វត្តព្ពា។ សចេ បដិនិស្សជ្ជតិ, ឥច្ចេតំ កុសលំ; នោ ចេ បដិនិស្សជ្ជតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ សា ភិក្ខុនី សមនុភាសិតព្ពា។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, សមនុភាសិតព្ពា។ ព្យត្តាយ ភិក្ខុនិយា បដិពលាយ សង្ឃោ ញាបេតព្ពោ –

**៧៣០**. ''សុណាតុ មេ, អយ្យេ, សង្ឃោ។ អយំ ឥត្ថន្នាមា ភិក្ខុនី សង្ឃេន សមនុភដ្ឋា ភិក្ខុនិយោ ឯវំ វទេតិ – 'សំសដ្ឋាវ អយ្យេ, តុម្ហេ វិហរថ។ មា តុម្ហេ នានា វិហរិត្ថ។ សន្តិ សង្ឃេ អញ្ញាបិ ភិក្ខុនិយោ ឯវាចារា ឯវំសទ្ទា ឯវំសិលោកា, ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស វិហេសិកា, អញ្ញមញ្ញិស្សា វជ្ជប្បដិច្ឆាទិកា។ តា សង្ឃោ ន កិញ្ចិ អាហ។ តុម្ហញ្ញេវ សង្ឃោ ឧញ្ញាយ បរិភវេន អក្ខន្តិយា វេភស្សិយា ទុព្ពល្យា ឯវមាហ – ភគិនិយោ ខោ សំសដ្ឋា វិហរន្តិ បាបាចារា បាបសទ្ទា បាបសិលោកា, ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស វិហេសិកា អញ្ញមញ្ញិស្សា វជ្ជប្បដិច្ឆាទិកា ។ វិវិច្ចថាយ្យេ។ វិវេកញ្ញេវ ភគិនីនំ សង្ឃោ វណ្ណេតី'តិ។ សា តំ វត្ថុំ ន បដិនិស្សជ្ជតិ។ យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ, សង្ឃោ ឥត្ថន្នាមំ ភិក្ខុនី សមនុភាសេយ្យ តស្ស វត្ថុស្ស បដិនិស្សគ្គាយ។ ឯសា ញត្តិ។

''សុណាតុ មេ, អយ្យេ, សង្ឃោ។ អយំ ឥត្ថន្នាមា ភិក្ខុនី សង្ឃេន សមនុភដ្ឋា ភិក្ខុនិយោ ឯវំ វទេតិ – 'សំសដ្ឋាវ អយ្យេ, តុម្ហេ វិហរថ។ មា តុម្ហេ នានា វិហរិត្ថ។ សន្តិ សង្ឃេ អញ្ញាបិ ភិក្ខុនិយោ ឯវាចារា ឯវំសទ្ទា ឯវំសិលោកា, ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស វិហេសិកា, អញ្ញមញ្ញិស្សា វជ្ជប្បដិច្ឆាទិកា។ តា សង្ឃោ ន កិញ្ចិ អាហ។ តុម្ហញ្ញេវ សង្ឃោ ឧញ្ញាយ បរិភវេន អក្ខន្តិយា វេភស្សិយា ទុព្ពល្យា ឯវមាហ – ភគិនិយោ ខោ សំសដ្ឋា វិហរន្តិ បាបាចារា បាបសទ្ទា បាបសិលោកា, ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស វិហេសិកា, អញ្ញមញ្ញិស្សា វជ្ជប្បដិច្ឆាទិកា។ វិវិច្ចថាយ្យេ។ វិវេកញ្ញេវ ភគិនីនំ សង្ឃោ វណ្ណេតី'តិ។ សា តំ វត្ថុំ ន បដិនិស្សជ្ជតិ។ សង្ឃោ ឥត្ថន្នាមំ ភិក្ខុនី សមនុភាសតិ តស្ស វត្ថុស្ស

បដិនិស្សជ្ជាយ។ យស្សា អយ្យាយ ខមតិ ឥត្ថន្នាមាយ ភិក្ខុនិយា សមនុភាសនា តស្ស វត្ថុស្ស បដិនិស្សគ្គាយ, សា តុណ្ហស្ស; យស្សា នក្ខមតិ, សា ភាសេយ្យ។

“ទុតិយម្បិ ឯតមត្ថំ វទាមិ…បេ…. តតិយម្បិ ឯតមត្ថំ វទាមិ…បេ….។

“សមនុភដ្ឋា សង្ឃេន ឥត្ថន្នាមា ភិក្ខុនី តស្ស វត្ថុស្ស បដិនិស្សគ្គាយ។ ខមតិ សង្ឃស្ស, តស្មា តុណ្ហី, ឯវមេតំ ធារយាមី”តិ។

ញត្តិយា ទុក្កដំ, ទ្វីហិ កម្មវាចាហិ ថុល្លច្ចយា, កម្មវាចាបរិយោសានេ អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។ សង្ឃាទិសេសំ អជ្ឈាបជ្ជន្តិយា ញត្តិយា ទុក្កដំ, ទ្វីហិ កម្មវាចាហិ ថុល្លច្ចយា បដិប្បស្សម្ភន្តិ។

**អយម្បី**តិ បុរិមាយោ ឧបាទាយ វុច្ចតិ។

**យាវតតិយក**ន្តិ យាវតតិយំ សមនុភាសនាយ អាបជ្ជតិ, ន សហវត្ថុជ្ឈាចារា។

**និស្សារណីយ**ន្តិ សង្ឃម្ហា និស្សារិយតិ។

**សង្ឃាទិសេសោ**តិ សង្ឃោវ តស្សា អាបត្តិយា មានត្តំ ទេតិ, មូលាយ បដិកស្សតិ, អព្ភេតិ, ន សម្ពហុលា ន ឯកា ភិក្ខុនី។ តេន វុច្ចតិ “សង្ឃាទិសេសោ”តិ។ តស្សេវ អាបត្តិនិកាយស្ស នាមកម្មំ អធិវចនំ, តេនបិ វុច្ចតិ “សង្ឃាទិសេសោ”តិ។

**៧៣១**. ធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញា ន បដិនិស្សជ្ជតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស ។ ធម្មកម្មេ វេមតិកា ន បដិនិស្សជ្ជតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។ ធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញា ន បដិនិស្សជ្ជតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។

អធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មកម្មេ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៧៣២**. អនាបត្តិ អសមនុភាសន្តិយា, បដិនិស្សជ្ជន្តិយា, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

ទសមសង្ឃាទិសេសសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

ឧទ្ទិដ្ឋា ខោ, អយ្យាយោ, សត្តរស សង្ឃាទិសេសា ធម្មា – នវ បឋមាបត្តិកា, អដ្ឋ យាវតតិយកា។ យេសំ ភិក្ខុនី អញ្ញតរំ វា អញ្ញតរំ វា អាបជ្ជតិ, តាយ ភិក្ខុនិយា ឧភតោសង្ឃេ បក្ខមានត្តំ ចរិតព្វំ។ ចិណ្ណមានត្តា ភិក្ខុនី យត្ថ សិយា វីសតិគណោ ភិក្ខុនិសង្ឃោ តត្ថ (សា ភិក្ខុនី) [( ) (កត្ថចិ នត្ថិ)] អព្ភេតព្វា។ ឯកាយបិ ចេ ឩនោ វីសតិគណោ ភិក្ខុនិសង្ឃោ តំ ភិក្ខុនី អព្ភេយ្យ។ សា ច ភិក្ខុនី អនព្ភិតា, តា ច ភិក្ខុនិយោ គារយ្ហា, អយំ តត្ថ សាមីចិ។

តត្ថាយ្យាយោ បុច្ឆាមិ – “កច្ចិត្ថ បរិសុទ្ធា”? ទុតិយម្បិ បុច្ឆាមិ – “កច្ចិត្ថ បរិសុទ្ធា”? តតិយម្បិ បុច្ឆាមិ – “កច្ចិត្ថ បរិសុទ្ធា”? បរិសុទ្ធេត្ថាយ្យាយោ, តស្មា តុណ្ហី, ឯវមេតំ ធារយាមីតិ។

សត្តរសកំ និដ្ឋិតំ។

ភិក្ខុនិវិភង្គេ សង្ឃាទិសេសកណ្ឌំ និដ្ឋិតំ។

# ៣. និស្សគ្គិយកណ្ឌំ (ភិក្ខុនីវិភង្គោ)

## ១. បត្តវគ្គោ

### ១. បឋមសិក្ខាបទំ

ឥមេ ខោ បនាយ្យាយោ តីស និស្សគ្គិយា បាចិត្តិយា

ធម្មា ឧទ្ទេសំ អាគច្ឆន្តិ។

**៧៣៣**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ ពហូ បត្តេ សន្និចយំ ករោន្តិ។ មនុស្សា វិហារចារិកំ អាហិណ្ឌន្តា បស្សិត្វា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ ពហូ បត្តេ សន្និចយំ ករិស្សន្តិ, បត្តវាណិជ្ជំ វា ភិក្ខុនិយោ ករិស្សន្តិ, អាមត្តិកាបណំ វា បសារេស្សន្តី”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុនិយោ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា...បេ.... តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ បត្តសន្និចយំ ករិស្សន្តី”តិ...បេ.... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ បត្តសន្និចយំ ករោន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ បត្តសន្និចយំ ករិស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៧៣៤**. **“យា បន ភិក្ខុនី បត្តសន្និចយំ ករេយ្យ , និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**៧៣៥**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា...បេ.... **ភិក្ខុនី**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**បត្តោ** នាម ទ្វេ បត្តា – អយោបត្តោ, មត្តិកាបត្តោ។ តយោ បត្តស្ស វណ្ណា – ឧក្កដ្ឋោ បត្តោ, មជ្ឈិមោ បត្តោ, ឱមកោ បត្តោ។ **ឧក្កដ្ឋោ នាម បត្តោ** អឌ្ឍាឡ្ហកោទនំ គណ្ហាតិ ចតុភាគំ ខាទនំ តទុបិយំ ព្យញ្ជនំ។ **មជ្ឈិមោ នាម បត្តោ** នាឡិកោទនំ គណ្ហាតិ ចតុភាគំ ខាទនំ តទុបិយំ ព្យញ្ជនំ។ **ឱមកោ នាម បត្តោ** បត្ថោទនំ គណ្ហាតិ ចតុភាគំ ខាទនំ តទុបិយំ ព្យញ្ជនំ។ តតោ ឧក្កដ្ឋោ អបត្តោ ឱមកោ អបត្តោ។

**សន្និចយំ ករេយ្យា**តិ អនធិដ្ឋិតោ អវិកប្បិតោ។

**និស្សគ្គិយោ ហោតី**តិ សហ អរុណុគ្គមនា និស្សគ្គិយោ ហោតិ។ និស្សជ្ជិតព្ពោ សង្ឃស្ស វា គណស្ស វា ឯកភិក្ខុនិយា វា។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, និស្សជ្ជិតព្ពោ។ តាយ ភិក្ខុនិយា សង្ឃំ ឧបសង្កមិត្វា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្គំ ករិត្វា វុឌ្ឍានំ ភិក្ខុនីនំ បាទេ វន្ទិត្វា ឧក្កុដិកំ និសីទិត្វា អញ្ជលិំ បគ្គហេត្វា ឯវមស្ស វចនីយោ – “អយំ មេ, អយ្យេ, បត្តោ រត្តាតិក្កន្តោ និស្សគ្គិយោ, ឥមាហំ សង្ឃស្ស និស្សជ្ជាមី”តិ។ និស្សជ្ជិត្វា អាបត្តិ ទេសេតព្ពា។ ព្យត្តាយ ភិក្ខុនិយា បដិពលាយ អាបត្តិ បដិគ្គហេតព្ពា។ និស្សដ្ឋបត្តោ ទាតព្ពោ –

“សុណាតុ មេ, អយ្យេ, សង្ឃោ។ អយំ បត្តោ ឥត្ថន្នាមាយ ភិក្ខុនិយា និស្សគ្គិយោ សង្ឃស្ស និស្សដ្ឋោ។ យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ, សង្ឃោ ឥមំ បត្តំ ឥត្ថន្នាមាយ ភិក្ខុនិយា ទទេយ្យា”តិ។

តាយ ភិក្ខុនិយា សម្ពហុលា ភិក្ខុនិយោ ឧបសង្កមិត្វា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្គំ ករិត្វា វុឌ្ឍានំ ភិក្ខុនីនំ បាទេ វន្ទិត្វា ឧក្កុដិកំ និសីទិត្វា អញ្ជលិំ បគ្គហេត្វា ឯវមស្សុ វចនីយា – “អយំ មេ, អយ្យាយោ, បត្តោ រត្តាតិក្កន្តោ និស្សគ្គិយោ, ឥមាហំ អយ្យានំ និស្សជ្ជាមី”តិ។ និស្សជ្ជិត្វា អាបត្តិ ទេសេតព្ពា។ ព្យត្តាយ ភិក្ខុនិយា បដិពលាយ អាបត្តិ បដិគ្គហេតព្ពា។ និស្សដ្ឋបត្តោ ទាតព្ពោ –

“សុណន្តុ មេ អយ្យាយោ។ អយំ បត្តោ ឥត្ថន្នាមាយ ភិក្ខុនិយា និស្សគ្គិយោ អយ្យានំ និស្សដ្ឋោ។ យទិ អយ្យានំ បត្តកល្លំ, អយ្យាយោ ឥមំ បត្តំ ឥត្ថន្នាមាយ ភិក្ខុនិយា ទទេយ្យុ”ន្តិ។

តាយ ភិក្ខុនិយា ឯកំ ភិក្ខុនី ឧបសង្កមិត្វា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្គំ ករិត្វា ឧក្កុដិកំ និសីទិត្វា អញ្ជលិំ បគ្គហេត្វា ឯវមស្ស វចនីយា – “អយំ មេ, អយ្យេ, បត្តោ រត្តាតិក្កន្តោ និស្សគ្គិយោ។ ឥមាហំ អយ្យាយ និស្សជ្ជាមី”តិ។ និស្សជ្ជិ

ត្វា អាបត្តិ ទេសេតព្ពា។ តាយ ភិក្ខុនិយា អាបត្តិ បដិគ្គហេតព្ពា។ និស្សដ្ឋបត្តោ ទាតព្ពោ – “ឥមំ បត្តំ អយ្យាយ ទម្មី”តិ។

**៧៣៦**. វត្ថាតិក្កន្តេ អតិក្កន្តសញ្ញា, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ វត្ថាតិក្កន្តេ វេមតិកា, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ វត្ថាតិក្កន្តេ អនតិក្កន្តសញ្ញា, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អនធិដ្ឋិតេ អធិដ្ឋិតសញ្ញា, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អវិកប្បិតេ វិកប្បិតសញ្ញា, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អវិស្សជ្ជិតេ វិស្សជ្ជិតសញ្ញា , និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អនដ្ឋេ នដ្ឋសញ្ញា… អវិនដ្ឋេ វិនដ្ឋសញ្ញា… អភិន្នេ ភិន្នសញ្ញា… អវិលុត្តេ វិលុត្តសញ្ញា, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។

និស្សគ្គិយំ បត្តំ អនិស្សជ្ជិត្វា បរិភុញ្ជតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ វត្ថានតិក្កន្តេ អតិក្កន្តសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ វត្ថានតិក្កន្តេ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ វត្ថានតិក្កន្តេ អនតិក្កន្តសញ្ញា អនាបត្តិ។

**៧៣៧**. អនាបត្តិ អន្តោអរុណេ អធិដ្ឋេតិ, វិកប្បេតិ, វិស្សជ្ជេតិ, នស្សតិ, វិនស្សតិ, ភិជ្ជតិ, អច្ឆិន្ទិត្វា គណ្ហន្តិ, វិស្សាសំ គណ្ហន្តិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ និស្សដ្ឋបត្តំ ន ទេន្តិ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ ន, ភិក្ខវេ, និស្សដ្ឋបត្តោ ន ទាតព្ពោ។ យា ន ទទេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សាតិ។

បឋមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ២. ទុតិយសិក្ខាបទំ

**៧៣៨**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា ភិក្ខុនិយោ គាមកាវាសេ វស្សំវុដ្ឋា [វស្សំវុត្ថា (សី. ស្យា.)] សាវត្ថិំ អគមំសុ វត្តសម្បន្នា ឥរិយាបថសម្បន្នា ទុច្ចោឡា លូខចីវរា។ ឧបាសកា តា ភិក្ខុនិយោ បស្សិត្វា – “ឥមា ភិក្ខុនិយោ វត្តសម្បន្នា ឥរិយាបថសម្បន្នា ទុច្ចោឡា លូខចីវរា, ឥមា ភិក្ខុនិយោ អច្ឆិន្នា ភវិស្សន្តី”តិ ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស អកាលចីវរំ អទំសុ។ ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី – “អម្ហាកំ កឋិនំ អត្ថតំ កាលចីវរ”ន្តិ អធិដ្ឋហិត្វា ភាជាបេសិ។ ឧបាសកា តា ភិក្ខុនិយោ បស្សិត្វា ឯតទវោចុំ – “អបយ្យាហិ ចីវរំ លទ្ធ”ន្តិ? “ន មយំ, អាវុសោ, ចីវរំ លភាម។ អយ្យា ថុល្លនន្ទា – ‘អម្ហាកំ កឋិនំ អត្ថតំ កាលចីវរ’ន្តិ អធិដ្ឋហិត្វា ភាជាបេសី”តិ។ ឧបាសកា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អយ្យា ថុល្លនន្ទា អកាលចីវរំ ‘កាលចីវរ’ន្តិ អធិដ្ឋហិត្វា ភាជាបេស្សតី”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុនិយោ តេសំ ឧបាសកានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ…. តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អយ្យា ថុល្លនន្ទា អកាលចីវរំ ‘កាលចីវរ’ន្តិ អធិដ្ឋហិត្វា ភាជាបេស្សតី”តិ! អថ ខោ តា ភិក្ខុនិយោ ភិក្ខូនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ ភិក្ខូ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ …បេ…. សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ , ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី អកាលចីវរំ “កាលចីវរ”ន្តិ អធិដ្ឋហិត្វា ភាជាបេតីតិ [ភាជាបេសីតិ (ក.)]? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…. កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី អកាលចីវរំ “កាលចីវរ”ន្តិ អធិដ្ឋហិត្វា ភាជាបេស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ…. ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៧៣៩**. **“យា បន ភិក្ខុនី អកាលចីវរំ ‘កាលចីវរ’ន្តិ អធិដ្ឋហិត្វា ភាជាបេយ្យ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**៧៤០**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ…. **ភិក្ខុនី**តិ…បេ…. អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**អកាលចីវរំ** នាម អនត្ថតេ កឋិនេ ឯកាទសមាសេ ឧប្បន្នំ, អត្ថតេ កឋិនេ សត្តមាសេ ឧប្បន្នំ, កាលេបិ អាទិស្ស ទិន្នំ, ឯតំ អកាលចីវរំ នាម។

អកាលចីវរំ “កាលចីវរ”ន្តិ អធិដ្ឋហិត្វា ភាជាបេតិ, បយោគេ ទុក្កដំ។ បដិលាភេន និស្សគ្គិយំ ហោតិ។ និស្សជ្ជិតព្ពំ សង្ឃស្ស វា គណស្ស វា ឯកភិក្ខុនិយា វា។ ឯវញ្ច បន , ភិក្ខវេ, និស្សជ្ជិតព្ពំ…បេ…. ឥទំ មេ, អយ្យេ, អកាលចីវរំ “កាលចីវរ’ន្តិ អធិដ្ឋហិត្វា ភាជាបិតំ និស្សគ្គិយំ, ឥមាហំ សង្ឃស្ស និស្សជ្ជាមី”តិ…បេ…. ទទេយ្យាតិ…បេ…. ទទេយ្យុន្តិ…បេ…. អយ្យាយ ទម្មីតិ។

**៧៤១**. អកាលចីវរេ អកាលចីវរសញ្ញា “កាលចីវរ”ន្តិ អធិដ្ឋហិត្វា ភាជាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អកាលចីវរេ វេមតិកា “កាលចីវរ”ន្តិ អធិដ្ឋហិត្វា ភាជាបេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អកាលចីវរេ កាលចីវរសញ្ញា “កាល

ចីវរ”ន្តិ អធិដ្ឋហិត្វា ភាជាបេតិ , អនាបត្តិ។ កាលចីវរេ អកាលចីវរសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ កាលចីវរេ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ កាលចីវរេ កាលចីវរសញ្ញា, អនាបត្តិ។

**៧៤២**. អនាបត្តិ អកាលចីវរំ កាលចីវរសញ្ញា ភាជាបេតិ, កាលចីវរំ កាលចីវរសញ្ញា ភាជាបេតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

ទុតិយសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ៣. តតិយសិក្ខាបទំ

**៧៤៣**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី អញ្ញតរាយ ភិក្ខុនិយា សទ្ធិំ ចីវរំ បរិវត្តេត្វា បរិភុញ្ជិ។ អថ ខោ សា ភិក្ខុនី តំ ចីវរំ សង្ឃរិត្វា [សំហរិត្វា (ក.)] និក្ខិបិ។ ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី តំ ភិក្ខុនិំ ឯតទវោច – “យំ តេ, អយ្យេ, មយា សទ្ធិំ ចីវរំ បរិវត្តិតំ, កហំ តំ ចីវរ”ន្តិ? អថ ខោ សា ភិក្ខុនី តំ ចីវរំ នីហរិត្វា ថុល្លនន្ទាយ ភិក្ខុនិយា ទស្សេសិ។ ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី តំ ភិក្ខុនិំ ឯតទវោច – “ហន្ទាយ្យេ, តុយ្ហំ ចីវរំ, អាហរ មេ’តំ ចីវរំ, យំ តុយ្ហំ តុយ្ហមេវេតំ, យំ មយ្ហំ មយ្ហមេវេតំ, អាហរ មេ’តំ, សកំ បច្ចាហរា”តិ អច្ឆិន្ទិ។ អថ ខោ សា ភិក្ខុនី ភិក្ខុនីនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា...បេ.... តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អយ្យា ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនិយា សទ្ធិំ ចីវរំ បរិវត្តេត្វា អច្ឆិន្ទិស្សតី”តិ! អថ ខោ តា ភិក្ខុនិយោ ភិក្ខូនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ ភិក្ខូ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ... បេ.... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី ភិក្ខុនិយា សទ្ធិំ ចីវរំ បរិវត្តេត្វា អច្ឆិន្ទតីតិ [អច្ឆិន្ទីតិ (ក.)]? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី ភិក្ខុនិយា សទ្ធិំ ចីវរំ បរិវត្តេត្វា អច្ឆិន្ទិស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៧៤៤**. **“យា បន ភិក្ខុនី ភិក្ខុនិយា សទ្ធិំ ចីវរំ បរិវត្តេត្វា សា បច្ឆា ឯវំ វទេយ្យ – ‘ហន្ទាយ្យេ, តុយ្ហំ ចីវរំ អាហរ, មេតំ ចីវរំ, យំ តុយ្ហំ តុយ្ហមេវេតំ, យំ មយ្ហំ មយ្ហមេវេតំ, អាហរ មេតំ, សកំ បច្ចាហរា’តិ អច្ឆិន្ទេយ្យ វា អច្ឆិន្ទាបេយ្យ វា, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**៧៤៥**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា...បេ.... **ភិក្ខុនី**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**ភិក្ខុនិយា សទ្ធិ**ន្តិ អញ្ញាយ ភិក្ខុនិយា សទ្ធិំ។

**ចីវរំ** នាម ឆន្នំ ចីវរានំ អញ្ញតរំ ចីវរំ វិកប្បនុបគំ បច្ឆិមំ។

**បរិវត្តេត្វា**តិ បរិត្តេន វា វិបុលំ, វិបុលេន វា បរិត្តំ។

**អច្ឆិន្ទេយ្យា**តិ សយំ អច្ឆិន្ទតិ និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។

**អច្ឆិន្ទាបេយ្យា**តិ អញ្ញំ អាណាបេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ សកិំ អាណត្តា ពហុកម្បិ អច្ឆិន្ទតិ, និស្សគ្គិយំ ហោតិ។ និស្សជ្ជិតព្ពំ សង្ឃស្ស វា គណស្ស វា ឯកភិក្ខុនិយា វា។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, និស្សជ្ជិតព្ពំ...បេ.... “ឥទំ មេ អយ្យេ ចីវរំ ភិក្ខុនិយា សទ្ធិំ បរិវត្តេត្វា អច្ឆិន្នំ និស្សគ្គិយំ, ឥមាហំ សង្ឃស្ស និស្សជ្ជាមី”តិ...បេ.... ទទេយ្យាតិ...បេ.... ទទេយ្យុន្តិ...បេ.... អយ្យាយ ទម្មីតិ។

**៧៤៦**. ឧបសម្បន្នាយ ឧបសម្បន្នសញ្ញា ចីវរំ បរិវត្តេត្វា អច្ឆិន្ទតិ វា អច្ឆិន្ទាបេតិ វា, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ ឧបសម្បន្នាយ វេមតិកា ចីវរំ បរិវត្តេត្វា អច្ឆិន្ទតិ វា អច្ឆិន្ទាបេតិ វា, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ ឧបសម្បន្នាយ អនុបសម្បន្នសញ្ញា ចីវរំ បរិវត្តេត្វា អច្ឆិន្ទតិ វា អច្ឆិន្ទាបេតិ វា, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។

អញ្ញំ បរិក្ខារំ បរិវត្តេត្វា អច្ឆិន្ទតិ វា អច្ឆិន្ទាបេតិ វា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នាយ សទ្ធិំ ចីវរំ វា អញ្ញំ វា បរិក្ខារំ បរិវត្តេត្វា អច្ឆិន្ទតិ វា អច្ឆិន្ទាបេតិ វា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នាយ ឧបសម្បន្នសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នាយ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នាយ អនុបសម្បន្នសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៧៤៧**. អនាបត្តិ សា វា ទេតិ, តស្សា វា វិស្សសន្តី គណ្ហាតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

តតិយសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

### ៤. ចតុត្ថសិក្ខាបទំ

**៧៤៨**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី គិលានា ហោតិ។ អថ ខោ អញ្ញតរោ ឧបាសកោ យេន ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ថុល្លនន្ទំ ភិក្ខុនឹ ឯតទវោច – “កឹ តេ, អយ្យេ, អផាសុ, កឹ អាហរិយតូ”តិ? “សប្បិនា មេ, អាវុសោ, អត្ថោ”តិ។ អថ ខោ សោ ឧបាសកោ អញ្ញតរស្ស អាបណិកស្ស ឃរា កហាបណស្ស សប្បឹ អាហរិត្វា ថុល្លនន្ទាយ ភិក្ខុនិយា អទាសិ។ ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី ឯវមាហ – “ន មេ, អាវុសោ, សប្បិនា អត្ថោ; តេលេន មេ អត្ថោ”តិ។ អថ ខោ សោ ឧបាសកោ យេន សោ អាបណិកោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា តំ អាបណិកំ ឯតទវោច – “ន កិរាយ្យោ អយ្យាយ សប្បិនា អត្ថោ, តេលេន អត្ថោ។ ហន្ទ តេ សប្បឹ, តេលំ មេ ទេហី”តិ។ “សចេ មយំ អយ្យោ វិក្កីតំ ភណ្ឌំ បុន អាទិយិស្សាម [អាហរិស្សាម (ក.)], កទា អម្ហាកំ ភណ្ឌំ វិក្កាយិស្សតិ [វិក្កយិស្សតិ (?)]; សប្បិស្ស កយេន សប្បិ ហដំ, តេលស្ស កយំ អាហរ, តេលំ ហរិស្សសី”តិ។ អថ ខោ សោ ឧបាសកោ ឧជ្ឈាយតិ ខិយ្យតិ វិបាចេតិ – “កថញ្ហិ នាម អយ្យា ថុល្លនន្ទា អញ្ញំ វិញ្ញាបេត្វា អញ្ញំ វិញ្ញាបេស្សតី”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុនិយោ តស្ស ឧបាសកស្ស ឧជ្ឈាយន្តស្ស ខិយ្យន្តស្ស វិបាចេន្តស្ស។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា...បេ.... តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ...បេ.... អថ ខោ តា ភិក្ខុនិយោ ភិក្ខូនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ ភិក្ខូ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ...បេ.... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី អញ្ញំ វិញ្ញាបេត្វា អញ្ញំ វិញ្ញាបេតីតិ [វិញ្ញាបេសីតិ (ក.)]? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា ...បេ.... កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី អញ្ញំ វិញ្ញាបេត្វា អញ្ញំ វិញ្ញាបេស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៧៤៩**. **“យា បន ភិក្ខុនី អញ្ញំ វិញ្ញាបេត្វា អញ្ញំ វិញ្ញាបេយ្យ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**៧៥០**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា...បេ.... **ភិក្ខុនី**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**អញ្ញំ វិញ្ញាបេត្វា**តិ យំ កិញ្ចិ វិញ្ញាបេត្វា។

**អញ្ញំ វិញ្ញាបេយ្យា**តិ តំ ឋបេត្វា អញ្ញំ វិញ្ញាបេតិ, បយោគេ ទុក្កដំ។ បដិលាភេន និស្សគ្គិយំ ហោតិ។ និស្សជ្ជិតព្ពំ សង្ឃស្ស វា គណស្ស វា ឯកភិក្ខុនិយា វា។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, និស្សជ្ជិតព្ពំ...បេ.... “ឥទំ មេ អយ្យេ អញ្ញំ វិញ្ញាបេត្វា អញ្ញំ វិញ្ញាបិតំ និស្សគ្គិយំ, ឥមាហំ សង្ឃស្ស និស្សជ្ជាមី”តិ...បេ.... ទទេយ្យាតិ...បេ.... ទទេយ្យុន្តិ...បេ.... អយ្យាយ ទម្មី”តិ។

**៧៥១**. អញ្ញេ អញ្ញសញ្ញា អញ្ញំ វិញ្ញាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អញ្ញេ វេមតិកា អញ្ញំ វិញ្ញាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អញ្ញេ អនញ្ញសញ្ញា អញ្ញំ វិញ្ញាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។

អនញ្ញេ អញ្ញសញ្ញា អនញ្ញំ វិញ្ញាបេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនញ្ញេ វេមតិកា អនញ្ញំ វិញ្ញាបេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនញ្ញេ អនញ្ញសញ្ញា, អនាបត្តិ។

**៧៥២**. អនាបត្តិ តញ្ញេវ [តញ្ចេវ (ស្យា.)] វិញ្ញាបេតិ, អញ្ញញ្ច វិញ្ញាបេតិ, អានិសំសំ ទស្សេត្វា វិញ្ញាបេតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

ចតុត្ថសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

### ៥. បញ្ចមសិក្ខាបទំ

**៧៥៣**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី គិលានា ហោតិ។ អថ ខោ អញ្ញតរោ ឧបាសកោ យេន ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ថុល្លនន្ទំ ភិក្ខុនឹ ឯតទវោច – “កច្ចិ, អយ្យេ, ខមនីយំ កច្ចិ យាបនីយ”ន្តិ? “ន មេ, អាវុសោ, ខមនីយំ, ន យាបនីយ”ន្តិ។ “អមុកស្ស, អយ្យេ, អាបណិកស្ស ឃរេ កហាបណំ និក្ខិបិស្សាមិ, តតោ

យំ តច្ឆេយ្យាសិ តំ អាហរាបេយ្យាសី’’តិ។ ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី អញ្ញតរំ សិក្ខមានំ អាណាបេសិ – ‘‘គច្ឆ, សិក្ខមានេ, អមុកស្ស អាបណិកស្ស ឃរា កហាបណស្ស តេលំ អាហរា’’តិ។ អថ ខោ សា សិក្ខមានា តស្ស អាបណិកស្ស ឃរា កហាបណស្ស តេលំ អាហរិត្វា ថុល្លនន្ទាយ ភិក្ខុនិយា អទាសិ។ ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី ឯវមាហ – ‘‘ន មេ, សិក្ខមានេ, តេលេន អត្ថោ, សប្បិនា មេ អត្ថោ’’តិ។ អថ ខោ សា សិក្ខមានា យេន សោ អាបណិកោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា តំ អាបណិកំ ឯតទវោច – ‘‘ន កិរ, អាវុសោ, អយ្យាយ តេលេន អត្ថោ, សប្បិនា អត្ថោ, ហន្ទ តេ តេលំ, សប្បិំ មេ ទេហី’’តិ។ ‘‘សចេ មយំ, អយ្យេ, វិក្កីតំ ភណ្ឌំ បុន អាទិយិស្សាម, កទា អម្ហាកំ ភណ្ឌំ វិក្កាយិស្សតិ! តេលស្ស កយេន តេលំ ហដំ, សប្បិស្ស កយំ អាហរ, សប្បិំ ហរិស្សសី’’តិ។ អថ ខោ សា សិក្ខមានា រោទន្តី អដ្ឋាសិ។ ភិក្ខុនិយោ តំ សិក្ខមានំ ឯតទវោចុំ – ‘‘កិស្ស ត្វំ, សិក្ខមានេ, រោទសី’’តិ? អថ ខោ សា សិក្ខមានា ភិក្ខុនីនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ.… តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – ‘‘កថញ្ហិ នាម អយ្យា ថុល្លនន្ទា អញ្ញំ ចេតាបេត្វា អញ្ញំ ចេតាបេស្សតី’’តិ…បេ.… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី អញ្ញំ ចេតាបេត្វា អញ្ញំ ចេតាបេតីតិ [ចេតាបេសីតិ (ក.)]? ‘‘សច្ចំ, ភគវា’’តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ.… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី អញ្ញំ ចេតាបេត្វា អញ្ញំ ចេតាបេស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ.… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៧៥៤**. **‘‘យា បន ភិក្ខុនី អញ្ញំ ចេតាបេត្វា អញ្ញំ ចេតាបេយ្យ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយ’’**ន្តិ។

**៧៥៥**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ.… **ភិក្ខុនី**តិ…បេ.… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**អញ្ញំ ចេតាបេត្វា**តិ យំ កិញ្ចិ ចេតាបេត្វា។

**អញ្ញំ ចេតាបេយ្យា**តិ តំ ឋបេត្វា អញ្ញំ ចេតាបេតិ, បយោគេ ទុក្កដំ។ បដិលាភេន និស្សគ្គិយំ ហោតិ។ និស្សជ្ជិតព្ពំ សង្ឃស្ស វា គណស្ស វា ឯកភិក្ខុនិយា វា។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, និស្សជ្ជិតព្ពំ…បេ.… ‘‘ឥទំ មេ, អយ្យេ, អញ្ញំ ចេតាបេត្វា អញ្ញំ ចេតាបិតំ និស្សគ្គិយំ, ឥមាហំ សង្ឃស្ស និស្សជ្ជាមី’’តិ…បេ.… ទទេយ្យាតិ…បេ.… ទទេយ្យុន្តិ…បេ.… អយ្យាយ ទម្មីតិ។

**៧៥៦**. អញ្ញេ អញ្ញសញ្ញា អញ្ញំ ចេតាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អញ្ញេ វេមតិកា អញ្ញំ ចេតាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អញ្ញេ អនញ្ញសញ្ញា អញ្ញំ ចេតាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។

អនញ្ញេ អញ្ញសញ្ញា អនញ្ញំ ចេតាបេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនញ្ញេ វេមតិកា អនញ្ញំ ចេតាបេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនញ្ញេ អនញ្ញសញ្ញា អនាបត្តិ។

**៧៥៧**. អនាបត្តិ តញ្ញេវ [តញ្ចេវ (ស្យា.)] ចេតាបេតិ, អញ្ញញ្ច ចេតាបេតិ, អានិសំសំ ទស្សេត្វា ចេតាបេតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

បញ្ចមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

### ៦. ឆដ្ឋសិក្ខាបទំ

**៧៥៨**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឧបាសកា ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស ចីវរត្ថាយ ឆន្ទកំ សង្ឃរិត្វា អញ្ញតរស្ស បាវារិកស្ស ឃរេ បរិក្ខារំ និក្ខិបិត្វា ភិក្ខុនិយោ ឧបសង្កមិត្វា ឯតទវោចុំ – ‘‘អមុកស្ស, អយ្យេ, បាវារិកស្ស ឃរេ ចីវរត្ថាយ បរិក្ខារោ និក្ខិត្តោ, តតោ ចីវរំ អាហរាបេត្វា ភាជេថា’’តិ។ ភិក្ខុនិយោ តេន បរិក្ខារេន ភេសជ្ជំ ចេតាបេត្វា បរិភុញ្ជឹសុ។ ឧបាសកា ជានិត្វា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – ‘‘កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ អញ្ញទត្ថិកេន បរិក្ខារេន អញ្ញុទ្ទិសិកេន សង្ឃិកេន អញ្ញំ ចេតាបេស្សន្តី’’តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុនិយោ តេសំ ឧបាសកានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា …បេ.… តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – ‘‘កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ អញ្ញទត្ថិកេន បរិក្ខារេន អញ្ញុទ្ទិសិកេន សង្ឃិកេន អញ្ញំ ចេតាបេស្សន្តី’’តិ…បេ.… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ អញ្ញទត្ថិកេន បរិក្ខារេន អញ្ញុទ្ទិសិកេន សង្ឃិកេន អញ្ញំ ចេតាបេន្តីតិ? ‘‘សច្ចំ, ភគវា’’តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ.… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ អញ្ញទត្ថិកេន បរិក្ខារេន អញ្ញុទ្ទិសិកេន សង្ឃិកេន អញ្ញំ ចេតាបេស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ.… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៧៥៩**. **“យា បន ភិក្ខុនី អញ្ញាទត្ថិកេន បរិក្ខារេន អញ្ញុទ្ទិសិកេន សង្ឃិកេន អញ្ញំ ចេតាបេយ្យ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**៧៦០**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ… **ភិក្ខុនី**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**អញ្ញាទត្ថិកេន បរិក្ខារេន អញ្ញុទ្ទិសិកេនា**តិ អញ្ញស្សត្ថាយ ទិន្នេន។

**សង្ឃិកេនា**តិ សង្ឃស្ស, ន គណស្ស, ន ឯកភិក្ខុនិយា។

**អញ្ញំ ចេតាបេយ្យា**តិ យំអត្ថាយ ទិន្នំ, តំ ឋបេត្វា អញ្ញំ ចេតាបេតិ, បយោគេ ទុក្កដំ។ បដិលាភេន និស្សគ្គិយំ ហោតិ។ និស្សជ្ជិតព្ពំ សង្ឃស្ស វា គណស្ស វា ឯកភិក្ខុនិយា វា។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, និស្សជ្ជិតព្ពំ…បេ… “ឥទំ មេ, អយ្យេ, អញ្ញាទត្ថិកេន បរិក្ខារេន អញ្ញុទ្ទិសិកេន សង្ឃិកេន អញ្ញំ ចេតាបិតំ និស្សគ្គិយំ, ឥមាហំ សង្ឃស្ស និស្សជ្ជាមី”តិ។…បេ… ទទេយ្យាតិ…បេ… ទទេយ្យុន្តិ…បេ… អយ្យាយ ទម្មីតិ។

**៧៦១**. អញ្ញាទត្ថិកេ អញ្ញាទត្ថិកសញ្ញា អញ្ញំ ចេតាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អញ្ញាទត្ថិកេ វេមតិកា អញ្ញំ ចេតាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អញ្ញាទត្ថិកេ អនញ្ញាទត្ថិកសញ្ញា អញ្ញំ ចេតាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ និស្សដ្ឋំ បដិលភិត្វា យថាទានេ ឧបនេតព្ពំ។

អនញ្ញាទត្ថិកេ អញ្ញាទត្ថិកសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនញ្ញាទត្ថិកេ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនញ្ញាទត្ថិកេ អនញ្ញាទត្ថិកសញ្ញា, អនាបត្តិ។

**៧៦២**. អនាបត្តិ សេសកំ ឧបនេតិ, សាមិកេ អបលោកេត្វា ឧបនេតិ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

ឆដ្ឋសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

### **៧. សត្តមសិក្ខាបទំ**

**៧៦៣**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឧបាសកា ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស ចីវរត្ថាយ ឆន្ទកំ សង្ឃរិត្វា អញ្ញតរស្ស បាវារិកស្ស ឃរេ បរិក្ខារំ និក្ខិបិត្វា ភិក្ខុនិយោ ឧបសង្កមិត្វា ឯតទវោចុំ – “អមុកស្ស, អយ្យេ, បាវារិកស្ស ឃរេ ចីវរត្ថាយ បរិក្ខារោ និក្ខិត្តោ, តតោ ចីវរំ អាហរាបេត្វា ភាជេថា”តិ។ ភិក្ខុនិយោ តេន ច បរិក្ខារេន សយម្បិ យាចិត្វា ភេសជ្ជំ ចេតាបេត្វា បរិភុញ្ជិំសុ។ ឧបាសកា ជានិត្វា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ អញ្ញាទត្ថិកេន បរិក្ខារេន អញ្ញុទ្ទិសិកេន សង្ឃិកេន សញ្ញាចិកេន អញ្ញំ ចេតាបេស្សន្តី”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ អញ្ញាទត្ថិកេន បរិក្ខារេន អញ្ញុទ្ទិសិកេន សង្ឃិកេន សញ្ញាចិកេន អញ្ញំ ចេតាបេន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ អញ្ញាទត្ថិកេន បរិក្ខារេន អញ្ញុទ្ទិសិកេន សង្ឃិកេន សញ្ញាចិកេន អញ្ញំ ចេតាបេស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៧៦៤**. **“យា បន ភិក្ខុនី អញ្ញាទត្ថិកេន បរិក្ខារេន អញ្ញុទ្ទិសិកេន សង្ឃិកេន សញ្ញាចិកេន អញ្ញំ ចេតាបេយ្យ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**៧៦៥**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ… **ភិក្ខុនី**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**អញ្ញាទត្ថិកេន បរិក្ខារេន អញ្ញុទ្ទិសិកេនា**តិ អញ្ញស្សត្ថាយ ទិន្នេន។

**សង្ឃិកេនា**តិ សង្ឃស្ស, ន គណស្ស, ន ឯកភិក្ខុនិយា។

**សញ្ញាចិកេនា**តិ សយំ យាចិត្វា។

**អញ្ញំ ចេតាបេយ្យា**តិ យំអត្ថាយ ទិន្នំ តំ ឋបេត្វា អញ្ញំ ចេតាបេតិ, បយោគេ ទុក្កដំ។ បដិលាភេន និស្សគ្គិយំ ហោតិ។ និស្សជ្ជិតព្ពំ សង្ឃស្ស វា គណស្ស វា ឯកភិក្ខុនិយា វា។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, និស្សជ្ជិតព្ពំ…បេ…. “ឥទំ មេ, អយ្យេ, អញ្ញទត្ថិកេន បរិក្ខារេន អញ្ញុទ្ទិសិកេន សង្ឃិកេន សញ្ញាចិកេន អញ្ញំ ចេតាបិតំ និស្សគ្គិយំ, ឥមាហំ សង្ឃស្ស និស្សជ្ជាមី”តិ…បេ…. ទទេយ្យាតិ…បេ…. ទទេយ្យុន្តិ…បេ…. អយ្យាយ ទម្មីតិ។

**៧៦៦**. អញ្ញទត្ថិកេ អញ្ញទត្ថិកសញ្ញា អញ្ញំ ចេតាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អញ្ញទត្ថិកេ វេមតិកា អញ្ញំ ចេតាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អញ្ញទត្ថិកេ អនញ្ញទត្ថិកសញ្ញា អញ្ញំ ចេតាបេតិ , និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ និស្សដ្ឋំ បដិលភិត្វា យថាទានេ ឧបនេតព្ពំ។

អនញ្ញទត្ថិកេ អញ្ញទត្ថិកសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនញ្ញទត្ថិកេ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនញ្ញទត្ថិកេ អនញ្ញទត្ថិកសញ្ញា, អនាបត្តិ។

**៧៦៧**. អនាបត្តិ សេសកំ ឧបនេតិ, សាមិកេ អបលោកេត្វា ឧបនេតិ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

សត្តមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ៨. អដ្ឋមសិក្ខាបទំ

**៧៦៨**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរស្ស បូគស្ស បរិវេណវាសិកា ភិក្ខុនិយោ យាគុយា កិលមន្តិ។ អថ ខោ សោ បូគោ ភិក្ខុនីនំ យាគុអត្ថាយ ឆន្ទកំ សង្ឃរិត្វា អញ្ញតរស្ស អាបណិកស្ស ឃរេ បរិក្ខារំ និក្ខិបិត្វា ភិក្ខុនិយោ ឧបសង្កមិត្វា ឯតទវោច – “អមុកស្ស, អយ្យេ, អាបណិកស្ស ឃរេ យាគុអត្ថាយ បរិក្ខារោ និក្ខិត្តោ, តតោ តណ្ឌុលំ អាហរាបេត្វា យាគុំ បចាបេត្វា បរិភុញ្ជថា”តិ។ ភិក្ខុនិយោ តេន បរិក្ខារេន ភេសជ្ជំ ចេតាបេត្វា បរិភុញ្ជឹសុ។ សោ បូគោ ជានិត្វា ឧជ្ឈាយតិ ខិយ្យតិ វិបាចេតិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ អញ្ញទត្ថិកេន បរិក្ខារេន អញ្ញុទ្ទិសិកេន មហាជនិកេន អញ្ញំ ចេតាបេស្សន្តី”តិ…បេ…. សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ អញ្ញទត្ថិកេន បរិក្ខារេន អញ្ញុទ្ទិសិកេន មហាជនិកេន អញ្ញំ ចេតាបេន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…. កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ អញ្ញទត្ថិកេន បរិក្ខារេន អញ្ញុទ្ទិសិកេន មហាជនិកេន អញ្ញំ ចេតាបេស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ…. ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៧៦៩**. **“យា បន ភិក្ខុនី អញ្ញទត្ថិកេន បរិក្ខារេន អញ្ញុទ្ទិសិកេន មហាជនិកេន អញ្ញំ ចេតាបេយ្យ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**៧៧០**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ…. **ភិក្ខុនី**តិ…បេ…. អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**អញ្ញទត្ថិកេន បរិក្ខារេន អញ្ញុទ្ទិសិកេនា**តិ អញ្ញស្សត្ថាយ ទិន្នេន។

**មហាជនិកេនា**តិ គណស្ស, ន សង្ឃស្ស, ន ឯកភិក្ខុនិយា។

**អញ្ញំ ចេតាបេយ្យា**តិ យំអត្ថាយ ទិន្នំ តំ ឋបេត្វា អញ្ញំ ចេតាបេតិ, បយោគេ ទុក្កដំ។ បដិលាភេន និស្សគ្គិយំ ហោតិ។ និស្សជ្ជិតព្ពំ សង្ឃស្ស វា គណស្ស វា ឯកភិក្ខុនិយា វា។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, និស្សជ្ជិតព្ពំ…បេ…. “ឥទំ មេ, អយ្យេ, អញ្ញទត្ថិកេន បរិក្ខារេន អញ្ញុទ្ទិសិកេន មហាជនិកេន អញ្ញំ ចេតាបិតំ និស្សគ្គិយំ ឥមាហំ សង្ឃស្ស និស្សជ្ជាមី”តិ…បេ…. ទទេយ្យាតិ…បេ…. ទទេយ្យុន្តិ…បេ…. អយ្យាយ ទម្មីតិ។

**៧៧១**. អញ្ញទត្ថិកេ អញ្ញទត្ថិកសញ្ញា អញ្ញំ ចេតាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អញ្ញទត្ថិកេ វេមតិកា អញ្ញំ ចេតាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អញ្ញទត្ថិកេ អនញ្ញទត្ថិកសញ្ញា អញ្ញំ ចេតាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ និស្សដ្ឋំ បដិលភិត្វា យថាទានេ ឧបនេតព្ពំ។

អនញ្ញទត្ថិកេ អញ្ញទត្ថិកសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនញ្ញទត្ថិកេ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនញ្ញទត្ថិកេ អនញ្ញទត្ថិកសញ្ញា, អនាបត្តិ។

**៧៧២**. អនាបត្តិ សេសកំ ឧបនេតិ, សាមិកេ អបលោកេត្វា ឧបនេតិ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

អដ្ឋមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ៩. នវមសិក្ខាបទំ

**៧៧៣**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរស្ស បូគស្ស បរិវេណវាសិកា ភិក្ខុនិយោ យាគុយា កិលមន្តិ។ អថ ខោ សោ បូគោ ភិក្ខុនីនំ យាគុអត្ថាយ ឆន្ទកំ សង្ឃរិត្វា អញ្ញតរស្ស អាបណិកស្ស ឃរេ បរិក្ខារំ និក្ខិបិត្វា ភិក្ខុនិយោ ឧបសង្កមិត្វា ឯតទវោច – ‘‘អមុកស្ស, អយ្យេ, អាបណិកស្ស ឃរេ យាគុអត្ថាយ បរិក្ខារោ និក្ខិត្តោ។ តតោ តណ្ឌុលេ អាហរាបេត្វា យាគុំ បចាបេត្វា បរិភុញ្ជថា’’តិ។ ភិក្ខុនិយោ តេន ច បរិក្ខារេន សយម្បិ យាចិត្វា ភេសជ្ជំ ចេតាបេត្វា បរិភុញ្ជិំសុ។ សោ បូគោ ជានិត្វា ឧជ្ឈាយតិ ខិយ្យតិ វិបាចេតិ – ‘‘កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ អញ្ញទត្ថិកេន បរិក្ខារេន អញ្ញុទ្ទិសិកេន មហាជនិកេន សញ្ញាចិកេន អញ្ញំ ចេតាបេស្សន្តី’’តិ…បេ…. សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ អញ្ញទត្ថិកេន បរិក្ខារេន អញ្ញុទ្ទិសិកេន មហាជនិកេន សញ្ញាចិកេន អញ្ញំ ចេតាបេន្តីតិ? ‘‘សច្ចំ, ភគវា’’តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…. កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ អញ្ញទត្ថិកេន បរិក្ខារេន អញ្ញុទ្ទិសិកេន មហាជនិកេន សញ្ញាចិកេន អញ្ញំ ចេតាបេស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៧៧៤**. ‘‘**យា បន ភិក្ខុនី អញ្ញទត្ថិកេន បរិក្ខារេន អញ្ញុទ្ទិសិកេន មហាជនិកេន សញ្ញាចិកេន អញ្ញំ ចេតាបេយ្យ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយ**’’ន្តិ។

**៧៧៥**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ…. **ភិក្ខុនី**តិ…បេ…. អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**អញ្ញទត្ថិកេន បរិក្ខារេន អញ្ញុទ្ទិសិកេនា**តិ អញ្ញស្សត្ថាយ ទិន្នេន។

**មហាជនិកេនា**តិ គណស្ស, ន សង្ឃស្ស, ន ឯកភិក្ខុនិយា។

**សញ្ញាចិកេនា**តិ សយំ យាចិត្វា។

**អញ្ញំ ចេតាបេយ្យា**តិ យំអត្ថាយ ទិន្នំ តំ ឋបេត្វា អញ្ញំ ចេតាបេតិ, បយោគេ ទុក្កដំ។ បដិលាភេន និស្សគ្គិយំ ហោតិ។ និស្សជ្ជិតព្ពំ សង្ឃស្ស វា គណស្ស វា ឯកភិក្ខុនិយា វា។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, និស្សជ្ជិតព្ពំ…បេ…. ‘‘ឥទំ មេ, អយ្យេ, អញ្ញទត្ថិកេន បរិក្ខារេន អញ្ញុទ្ទិសិកេន មហាជនិកេន សញ្ញាចិកេន អញ្ញំ ចេតាបិតំ និស្សគ្គិយំ។ ឥមាហំ សង្ឃស្ស និស្សជ្ជាមី’’តិ…បេ…. ទទេយ្យាតិ…បេ…. ទទេយ្យុន្តិ…បេ…. អយ្យាយ ទម្មីតិ។

**៧៧៦**. អញ្ញទត្ថិកេ អញ្ញទត្ថិកសញ្ញា អញ្ញំ ចេតាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អញ្ញទត្ថិកេ វេមតិកា អញ្ញំ ចេតាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អញ្ញទត្ថិកេ អនញ្ញទត្ថិកសញ្ញា អញ្ញំ ចេតាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ និស្សដ្ឋំ បដិលភិត្វា យថាទានេ ឧបនេតព្ពំ។

អនញ្ញទត្ថិកេ អញ្ញទត្ថិកសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនញ្ញទត្ថិកេ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនញ្ញទត្ថិកេ អនញ្ញទត្ថិកសញ្ញា អនាបត្តិ។

**៧៧៧**. អនាបត្តិ សេសកំ ឧបនេតិ, សាមិកេ អបលោកេត្វា ឧបនេតិ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

នវមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ១០. ទសមសិក្ខាបទំ

**៧៧៨**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី ពហុស្សុតា ហោតិ ភាណិកា វិសារទា បដ្ឋា ធម្មិំ កថំ កាតុំ។ ពហូ មនុស្សា ថុល្លនន្ទំ

ភិក្ខុនី បយិរុបាសន្តិ។ តេន ខោ បន សមយេន ថុល្លនន្ទាយ ភិក្ខុនិយា បរិវេណំ ឧន្ទ្រិយតិ [ឧទ្ទ្រិយតិ (ស្យា.)]។ មនុស្សា ថុល្លនន្ទំ ភិក្ខុនី ឯតទវោចុំ – “កិស្សិទំ តេ, អយ្យេ, បរិវេណំ ឧន្ទ្រិយតី”តិ? “នត្ថាវុសោ, ទាយកា, នត្ថិ ការកា”តិ។ អថ ខោ តេ មនុស្សា ថុល្លនន្ទាយ ភិក្ខុនិយា បរិវេណត្ថាយ ឆន្ទកំ សង្ឃរិត្វា ថុល្លនន្ទាយ ភិក្ខុនិយា បរិក្ខារំ អទំសុ។ ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី តេន ច បរិក្ខារេន សយម្បិ យាចិត្វា ភេសជ្ជំ ចេតាបេត្វា បរិភុញ្ជិ។ មនុស្សា ជានិត្វា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អយ្យា ថុល្លនន្ទា អញ្ញទត្ថិកេន បរិក្ខារេន អញ្ញុទ្ទិសិកេន បុគ្គលិកេន សញ្ញាចិកេន អញ្ញំ ចេតាបេស្សតី”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី អញ្ញទត្ថិកេន បរិក្ខារេន អញ្ញុទ្ទិសិកេន បុគ្គលិកេន សញ្ញាចិកេន អញ្ញំ ចេតាបេតីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី អញ្ញទត្ថិកេន បរិក្ខារេន អញ្ញុទ្ទិសិកេន បុគ្គលិកេន សញ្ញាចិកេន អញ្ញំ ចេតាបេស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៧៧៩**. “**យា បន ភិក្ខុនី អញ្ញទត្ថិកេន បរិក្ខារេន អញ្ញុទ្ទិសិកេន បុគ្គលិកេន សញ្ញាចិកេន អញ្ញំ ចេតាបេយ្យ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**៧៨០**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ… ភិក្ខុនីតិ…បេ… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**អញ្ញទត្ថិកេន បរិក្ខារេន អញ្ញុទ្ទិសិកេនា**តិ អញ្ញស្សត្ថាយ ទិន្នេន។

**បុគ្គលិកេនា**តិ ឯកាយ ភិក្ខុនិយា, ន សង្ឃស្ស, ន គណស្ស។

**សញ្ញាចិកេនា**តិ សយំ យាចិត្វា។

**អញ្ញំ ចេតាបេយ្យា**តិ យំអត្ថាយ ទិន្នំ តំ ឋបេត្វា អញ្ញំ ចេតាបេតិ, បយោគេ ទុក្កដំ។ បដិលាភេន និស្សគ្គិយំ ហោតិ។ និស្សជ្ជិតព្ពំ សង្ឃស្ស វា គណស្ស វា ឯកភិក្ខុនិយា វា។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, និស្សជ្ជិតព្ពំ…បេ… “ឥទំ មេ, អយ្យេ, អញ្ញទត្ថិកេន បរិក្ខារេន អញ្ញុទ្ទិសិកេន បុគ្គលិកេន សញ្ញាចិកេន អញ្ញំ ចេតាបិតំ និស្សគ្គិយំ, ឥមាហំ សង្ឃស្ស និស្សជ្ជាមី”តិ…បេ… ទទេយ្យាតិ…បេ… ទទេយ្យុន្តិ…បេ… អយ្យាយ ទម្មីតិ។

**៧៨១**. អញ្ញទត្ថិកេ អញ្ញទត្ថិកសញ្ញា អញ្ញំ ចេតាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អញ្ញទត្ថិកេ វេមតិកា អញ្ញំ ចេតាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អញ្ញទត្ថិកេ អនញ្ញទត្ថិកសញ្ញា អញ្ញំ ចេតាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ និស្សដ្ឋំ បដិលភិត្វា យថាទានេ ឧបនេតព្ពំ។

អនញ្ញទត្ថិកេ អញ្ញទត្ថិកសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនញ្ញទត្ថិកេ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនញ្ញទត្ថិកេ អនញ្ញទត្ថិកសញ្ញា, អនាបត្តិ។

**៧៨២**. អនាបត្តិ សេសកំ ឧបនេតិ, សាមិកេ អបលោកេត្វា ឧបនេតិ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

ទសមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

### **១១. ឯកាទសមសិក្ខាបទំ**

**៧៨៣**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី ពហុស្សុតា ហោតិ ភាណិកា វិសារទា បដ្ឋា ធម្មិំ កថំ កាតុំ។ អថ ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ សីតកាលេ មហគ្ឃំ កម្ពលំ បារុបិត្វា យេន ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ថុល្លនន្ទំ ភិក្ខុនី អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ រាជានំ បសេនទី កោសលំ ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេសិ សមាទបេសិ សមុត្តេជេសិ សម្បហំសេសិ។ អថ ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ ថុល្លនន្ទាយ ភិក្ខុនិយា ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សិតោ សមាទបិតោ សមុត្តេជិតោ សម្បហំសិតោ ថុល្លនន្ទំ ភិក្ខុនី ឯតទវោច – “វទេយ្យាសិ, អយ្យេ, យេន អត្ថោ”តិ? “សចេ មេ ត្វំ, មហារាជ, ទាតុកាមោសិ, ឥមំ កម្ពលំ ទេហី”តិ។ អថ ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ ថុល្លនន្ទាយ ភិក្ខុនិយា កម្ពលំ ទត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ថុល្លនន្ទំ ភិក្ខុនី អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បក្កាមិ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “មហិច្ឆា ឥមា ភិក្ខុនិយោ អសន្តុដ្ឋា។ កថញ្ហិ នាម រាជានំ កម្ពលំ វិញ្ញាបេស្សន្តី”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុនិយោ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ

វិបាចេន្តានំ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ… តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អយ្យា ថុល្លនន្ទា រាជានំ កម្ពលំ វិញ្ញាបេស្សតី”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី រាជានំ កម្ពលំ វិញ្ញាបេតីតិ [វិញ្ញាបេសីតិ (ក.)]? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី រាជានំ កម្ពលំ វិញ្ញាបេស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

៧៨៤. **“គរុបាវុរណំ [បាបុរណំ (សី. ស្យា.)] បន ភិក្ខុនិយា ចេតាបេន្តិយា ចតុក្កំសបរមំ ចេតាបេតព្ពំ។ តតោ ចេ ឧត្តរិ ចេតាបេយ្យ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

៧៨៥. **គរុបាវុរណំ** នាម យំ កិញ្ចិ សីតកាលេ បាវុរណំ។

**ចេតាបេន្តិយា**តិ វិញ្ញាបេន្តិយា។

**ចតុក្កំសបរមំ ចេតាបេតព្ព**ន្តិ សោឡសកហាបណគ្ឃនកំ ចេតាបេតព្ពំ។

**តតោ ចេ ឧត្តរិ ចេតាបេយ្យា**តិ តតុត្តរិ វិញ្ញាបេតិ, បយោគេ ទុក្កដំ។ បដិលាភេន និស្សគ្គិយំ ហោតិ។ និស្សជ្ជិតព្ពំ សង្ឃស្ស វា គណស្ស វា ឯកភិក្ខុនិយា វា។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, និស្សជ្ជិតព្ពំ…បេ… “ឥទំ មេ, អយ្យេ, គរុបាវុរណំ អតិរេកចតុក្កំសបរមំ ចេតាបិតំ និស្សគ្គិយំ, ឥមាហំ សង្ឃស្ស និស្សជ្ជាមី”តិ…បេ… ទទេយ្យាតិ…បេ… ទទេយ្យុន្តិ…បេ… អយ្យាយ ទម្មីតិ។

៧៨៦. អតិរេកចតុក្កំសេ អតិរេកសញ្ញា ចេតាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អតិរេកចតុក្កំសេ វេមតិកា ចេតាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ ។ អតិរេកចតុក្កំសេ ឩនកសញ្ញា ចេតាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។

ឩនកចតុក្កំសេ អតិរេកសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ឩនកចតុក្កំសេ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ឩនកចតុក្កំសេ ឩនកសញ្ញា, អនាបត្តិ។

៧៨៧. អនាបត្តិ ចតុក្កំសបរមំ ចេតាបេតិ, ឩនកចតុក្កំសបរមំ ចេតាបេតិ, ញាតកានំ, បវារិតានំ, អញ្ញស្សត្ថាយ, អត្តនោ ធនេន, មហគ្ឃំ ចេតាបេតុកាមស្ស អប្បគ្ឃំ ចេតាបេតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

ឯកាទសមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

### ១២. ទ្វាទសមសិក្ខាបទំ

៧៨៨. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី ពហុស្សុតា ហោតិ ភាណិកា វិសារទា បដ្ឋា ធម្មិំ កថំ កាតុំ។ អថ ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ ឧណ្ហកាលេ មហគ្ឃំ ខោមំ បារុបិត្វា យេន ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ថុល្លនន្ទំ ភិក្ខុនិំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ រាជានំ បសេនទិំ កោសលំ ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេសិ សមាទបេសិ សមុត្តេជេសិ សម្បហំសេសិ។ អថ ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ ថុល្លនន្ទាយ ភិក្ខុនិយា ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សិតោ សមាទបិតោ សមុត្តេជិតោ សម្បហំសិតោ ថុល្លនន្ទំ ភិក្ខុនិំ ឯតទវោច – “វទេយ្យាសិ, អយ្យេ, យេន អត្ថោ”តិ ។ “សចេ មេ ត្វំ, មហារាជ, ទាតុកាមោសិ, ឥមំ ខោមំ ទេហី”តិ។ អថ ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ ថុល្លនន្ទាយ ភិក្ខុនិយា ខោមំ ទត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ថុល្លនន្ទំ ភិក្ខុនិំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បក្កាមិ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “មហិច្ឆា ឥមា ភិក្ខុនិយោ អសន្តុដ្ឋា។ កថញ្ហិ នាម រាជានំ ខោមំ វិញ្ញាបេស្សន្តី”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុនិយោ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ… តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អយ្យា ថុល្លនន្ទា រាជានំ ខោមំ វិញ្ញាបេស្សតី”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី រាជានំ ខោមំ វិញ្ញាបេតីតិ [វិញ្ញាបេសីតិ (ក.)]? “សច្ចំ, ភគវាតិ”។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី រាជានំ ខោមំ វិញ្ញាបេស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៧៨៩**. **“លហុបាវុរណំ បន ភិក្ខុនិយា ចេតាបេន្តិយា អឌ្ឍតេយ្យកំសបរមំ ចេតាបេតព្ពំ។ តតោ ចេ ឧត្តរិ ចេតាបេយ្យ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**៧៩០**. **លហុបាវុរណំ** នាម យំ កិញ្ចិ ឧណ្ហកាលេ បាវុរណំ។

**ចេតាបេន្តិយា**តិ វិញ្ញាបេន្តិយា។

**អឌ្ឍតេយ្យកំសបរមំ ចេតាបេតព្ព**ន្តិ ទសកហាបណគ្ឃនកំ ចេតាបេតព្ពំ។

**តតោ ចេ ឧត្តរិ ចេតាបេយ្យា**តិ តតុត្តរិ វិញ្ញាបេតិ, បយោគេ ទុក្កដំ។ បដិលាភេន និស្សគ្គិយំ ហោតិ។ និស្សជ្ជិតព្ពំ សង្ឃស្ស វា គណស្ស វា ឯកភិក្ខុនិយា វា។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, និស្សជ្ជិតព្ពំ…បេ…. ឥទំ មេ, អយ្យេ, លហុបាវុរណំ អតិរេកអឌ្ឍតេយ្យកំសបរមំ ចេតាបិតំ និស្សគ្គិយំ, ឥមាហំ សង្ឃស្ស និស្សជ្ជាមីតិ…បេ…. ទទេយ្យាតិ…បេ…. ទទេយ្យុន្តិ…បេ…. អយ្យាយ ទម្មីតិ។

**៧៩១**. អតិរេកអឌ្ឍតេយ្យកំសេ អតិរេកសញ្ញា ចេតាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អតិរេកអឌ្ឍតេយ្យកំសេ វេមតិកា ចេតាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ អតិរេកអឌ្ឍតេយ្យកំសេ ឩនកសញ្ញា ចេតាបេតិ, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។

ឩនកអឌ្ឍតេយ្យកំសេ អតិរេកសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ឩនកអឌ្ឍតេយ្យកំសេ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ឩនកអឌ្ឍតេយ្យកំសេ ឩនកសញ្ញា , អនាបត្តិ។

**៧៩២**. អនាបត្តិ អឌ្ឍតេយ្យកំសបរមំ ចេតាបេតិ, ឩនកអឌ្ឍតេយ្យកំសបរមំ ចេតាបេតិ, ញាតកានំ, បវារិតានំ, អញ្ញស្សត្ថាយ, អត្តនោ ធនេន, មហគ្ឃំ ចេតាបេតុកាមស្ស អប្បគ្ឃំ ចេតាបេតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

ទ្វាទសមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

ឧទ្ទិដ្ឋា ខោ, អយ្យាយោ, តឹស និស្សគ្គិយា បាចិត្តិយា ធម្មា។ តត្ថាយ្យាយោ បុច្ឆាមិ – “កច្ចិត្ថ បរិសុទ្ធា”? ទុតិយម្បិ បុច្ឆាមិ – “កច្ចិត្ថ បរិសុទ្ធា”? តតិយម្បិ បុច្ឆាមិ – “កច្ចិត្ថ បរិសុទ្ធា”? បរិសុទ្ធេត្ថាយ្យាយោ, តស្មា តុណ្ហី, ឯវមេតំ ធារយាមីតិ។

ភិក្ខុនិវិភង្គេ និស្សគ្គិយកណ្ឌំ និដ្ឋិតំ។

# ៤. បាចិត្តិយកណ្ឌំ (ភិក្ខុនីវិភង្គោ)

## ១. លសុណវគ្គោ

### ១. បឋមសិក្ខាបទំ

ឥមេ ខោ បនាយ្យាយោ ឆសដ្ឋិសតា បាចិត្តិយា

ធម្មា ឧទ្ទេសំ អាគច្ឆន្តិ។

**៧៩៣**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរេន ឧបាសកេន ភិក្ខុនិសង្ឃោ លសុណេន បវារិតោ ហោតិ – “យាសំ អយ្យានំ លសុណេន អត្ថោ, អហំ លសុណេនា”តិ។ ខេត្តបាលោ ច អាណត្តោ ហោតិ – “សចេ ភិក្ខុនិយោ អាគច្ឆន្តិ, ឯកមេកាយ ភិក្ខុនិយា ទ្វេតយោ ភណ្ឌិកេ ទេហី”តិ។ តេន ខោ បន សមយេន សាវត្ថិយំ ឧស្សវោ ហោតិ។ យថាភតំ លសុណំ បរិក្ខយំ អគមាសិ។ ភិក្ខុនិយោ តំ ឧបាសកំ ឧបសង្កមិត្វា ឯតទវោចុំ – “លសុណេន, អាវុសោ, អត្ថោ”តិ។ “នត្ថាយ្យេ។ យថាភតំ លសុណំ បរិក្ខីណំ។ ខេត្តំ គច្ឆថា”តិ។ ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី ខេត្តំ គន្ត្វា ន មត្តំ ជានិត្វា ពហុំ លសុណំ ហរាបេសិ។ ខេត្តបាលោ ឧជ្ឈាយតិ ខិយ្យតិ វិបាចេតិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ ន មត្តំ ជានិត្វា ពហុំ លសុណំ ហរាបេស្សន្តី”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុនិយោ តស្ស ខេត្តបាលស្ស ឧជ្ឈាយន្តស្ស ខិយ្យន្តស្ស វិបាចេន្តស្ស។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ.… តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អយ្យា ថុល្លនន្ទា ន មត្តំ ជានិត្វា ពហុំ លសុណំ ហរាបេស្សតី”តិ…បេ.… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី ន មត្តំ ជានិត្វា ពហុំ លសុណំ ហរាបេតីតិ [ហរាបេសីតិ (ក.)]? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ.… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី ន មត្តំ ជានិត្វា ពហុំ លសុណំ ហរាបេស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ.… ធម្មិំ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ –

“ភូតបុព្ពំ, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី អញ្ញតរស្ស ព្រាហ្មណស្ស បជាបតិ អហោសិ។ តិស្សោ ច ធីតរោ – នន្ទា, នន្ទវតី, សុន្ទរីនន្ទា។ អថ ខោ, ភិក្ខវេ, សោ ព្រាហ្មណោ កាលង្កត្វា អញ្ញតរំ ហំសយោនិំ ឧបបជ្ជិ។ តស្ស សព្ពសោវណ្ណមយា បត្តា អហេសុំ។ សោ តាសំ ឯកេកំ បត្តំ ទេតិ។ អថ ខោ, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី “អយំ ហំសោ អម្ហាកំ ឯកេកំ បត្តំ ទេតី”តិ តំ ហំសរាជំ គហេត្វា និប្បត្តំ អកាសិ។ តស្ស បុន ជាយមានា បត្តា សេតា សម្បជ្ជិំសុ។ តទាបិ, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី អតិលោភេន សុវណ្ណា បរិហីនា។ ឥទានិ លសុណា បរិហាយិស្សតី”តិ។

> [ជា. ១.១.១៣៦ សុវណ្ណហំសជាតកេបិ] “យំ លទ្ធំ តេន តុដ្ឋព្ពំ, អតិលោភោ ហិ បាបកោ;
> ហំសរាជំ គហេត្វាន, សុវណ្ណា បរិហាយថា”តិ។

អថ ខោ ភគវា ថុល្លនន្ទំ ភិក្ខុនិំ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ទុព្ភរតាយ…បេ.… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៧៩៤**. **“យា បន ភិក្ខុនី លសុណំ ខាទេយ្យ បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**៧៩៥**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ.… **ភិក្ខុនី**តិ…បេ.… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**លសុណំ** នាម មាគធកំ វុច្ចតិ។

“ខាទិស្សាមីតិ បដិគ្គណ្ហា”តិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អជ្ឈោហារេ អជ្ឈោហារេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៧៩៦**. លសុណេ លសុណសញ្ញា ខាទតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ លសុណេ វេមតិកា ខាទតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ លសុណេ អលសុណសញ្ញា ខាទតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អលសុណេ លសុណសញ្ញា ខាទតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អលសុណេ វេមតិកា ខាទតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អលសុណេ អលសុណសញ្ញា ខាទតិ, អនាបត្តិ។

**៧៩៧**. អនាបត្តិ បលណ្ឌកេ, ភញ្ជនកេ, ហរីតកេ, ចាបលសុណេ, សូបសម្បាកេ, មំសសម្បាកេ, តេលសម្បាកេ, សាឡវេ, ឧត្តរិភង្គេ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

បឋមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**២. ទុតិយសិក្ខាបទំ**

**៧៩៨**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ សម្ពាធេ លោមំ សំហរាបេត្វា អចិរវតិយា នទិយា វេសិយាហិ សទ្ធិំ នគ្គា ឯកតិត្ថេ នហាយន្តិ។ វេសិយា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ សម្ពាធេ លោមំ សំហរាបេស្សន្តិ, សេយ្យថាបិ គិហិនិយោ កាមភោគិនិយោ”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុនិយោ តាសំ វេសិយានំ ឧជ្ឈាយន្តីនំ ខិយ្យន្តីនំ វិបាចេន្តីនំ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ… តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ សម្ពាធេ លោមំ សំហរាបេស្សន្តី”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ សម្ពាធេ លោមំ សំហរាបេន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ សម្ពាធេ លោមំ សំហរាបេស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៧៩៩**. “**យា បន ភិក្ខុនី សម្ពាធេ លោមំ សំហរាបេយ្យ, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**៨០០**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ… **ភិក្ខុនី**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**សម្ពាធោ** នាម ឧភោ ឧបកច្ឆកា, មុត្តករណំ។

**សំហរាបេយ្យា**តិ ឯកម្បិ លោមំ សំហរាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ពហុកេបិ លោមេ សំហរាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៨០១**. អនាបត្តិ អាពាធបច្ចយា, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

ទុតិយសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៣. តតិយសិក្ខាបទំ**

**៨០២**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ទ្វេ ភិក្ខុនិយោ អនភិរតិយា បីឡិតា ឱវរកំ បវិសិត្វា តលឃាតកំ ករោន្តិ។ ភិក្ខុនិយោ តេន សទ្ទេន ឧបធាវិត្វា តា ភិក្ខុនិយោ ឯតទវោចុំ – “កិស្ស តុម្ហេ, អយ្យេ, បុរិសេន សទ្ធិំ សម្បទុស្សថា”តិ? “ន មយំ, អយ្យេ, បុរិសេន សទ្ធិំ សម្បទុស្សាមា”តិ។ ភិក្ខុនីនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ… តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ តលឃាតកំ ករិស្សន្តី”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ តលឃាតកំ ករោន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ តលឃាតកំ ករិស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៨០៣**. “**តលឃាតកេ បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**៨០៤**. **តលឃាតកំ** នាម សម្ផស្សំ សាទិយន្តី អន្តមសោ ឧប្បលបត្តេនបិ មុត្តករណេ បហារំ ទេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៨០៥**. អនាបត្តិ អាពាធបច្ចយា, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

តតិយសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៤. ចតុត្ថសិក្ខាបទំ**

**៨០៦**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរា បុរាណរាជោរោធា ភិក្ខុនីសុ បព្ពជិតា [អញ្ញតរោ បុរាណរាជោរោធោ ភិក្ខុនីសុ បព្ពជិតោ (ស្យា.)] ហោតិ។ អញ្ញតរា ភិក្ខុនី អនភិរតិយា បីឡិតា យេន សា ភិក្ខុនី តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា តំ ភិក្ខុនីំ ឯតទវោច – ''រាជា ខោ, អយ្យេ, តុម្ហេ ចិរាចិរំ គច្ឆតិ។ កថំ តុម្ហេ ធារេថា''តិ? ''ជតុមដ្ឋកេន, អយ្យេ''តិ។ ''កឹ ឯតំ, អយ្យេ, ជតុមដ្ឋក''ន្តិ? អថ ខោ សា ភិក្ខុនី តស្សា ភិក្ខុនិយា ជតុមដ្ឋកំ អាចិក្ខិ។ អថ ខោ សា ភិក្ខុនី ជតុមដ្ឋកំ អាទិយិត្វា ធោវិតុំ វិស្សរិត្វា ឯកមន្តំ ឆឌ្ឌេសិ។ ភិក្ខុនិយោ មក្ខិកាហិ សម្បរិកិណ្ណំ បស្សិត្វា ឯវមាហំសុ – ''កស្សិទំ កម្ម''ន្តិ? សា ឯវមាហ – ''មយ្ហិទំ កម្ម''ន្តិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ.… តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – ''កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនី ជតុមដ្ឋកំ អាទិយិស្សតី''តិ…បេ.… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនី ជតុមដ្ឋកំ អាទិយតីតិ [អាទិយីតិ (ក.)]? ''សច្ចំ, ភគវា''តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ.… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនី ជតុមដ្ឋកំ អាទិយិស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ.… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៨០៧**. **''ជតុមដ្ឋកេ** [ជតុមដ្ឋកេ (សី.)] **បាចិត្តិយ''**ន្តិ។

**៨០៨**. **ជតុមដ្ឋកំ** នាម ជតុមយំ កដ្ឋមយំ បិដ្ឋមយំ មត្តិកាមយំ។

**អាទិយេយ្យា**តិ សម្ផស្សំ សាទិយន្តី អន្តមសោ ឧប្បលបត្តម្បិ មុត្តករណំ បវេសេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៨០៩**. អនាបត្តិ អាពាធបច្ចយា, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

ចតុត្ថសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ៥. បញ្ចមសិក្ខាបទំ

**៨១០**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សក្កេសុ វិហរតិ កបិលវត្ថុស្មឹ និគ្រោធារាមេ។ អថ ខោ មហាបជាបតិ គោតមី យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា អដ្ឋាសិ – ''ទុគ្គន្ធោ, ភគវា, មាតុគាមោ''តិ។ អថ ខោ ភគវា – ''អាទិយន្តុ ខោ ភិក្ខុនិយោ ឧទកសុទ្ធិក''ន្តិ, មហាបជាបតឹ គោតមឹ ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេសិ សមាទបេសិ សមុត្តេជេសិ សម្បហំសេសិ។ អថ ខោ មហាបជាបតិ គោតមី ភគវតា ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សិតា សមាទបិតា សមុត្តេជិតា សម្បហំសិតា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បក្កាមិ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មឹ និទានេ ឯតស្មឹ បករណេ ធម្មឹ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – ''អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនីនំ ឧទកសុទ្ធិក''ន្តិ។ តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរា ភិក្ខុនី – ''ភគវតា ឧទកសុទ្ធិកា អនុញ្ញាតា''តិ អតិគម្ភីរំ ឧទកសុទ្ធិកំ អាទិយន្តី មុត្តករណេ វណំ អកាសិ។ អថ ខោ សា ភិក្ខុនី ភិក្ខុនីនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ.… តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនី អតិគម្ភីរំ ឧទកសុទ្ធិកំ អាទិយិស្សតីតិ…បេ.… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនី អតិគម្ភីរំ ឧទកសុទ្ធិកំ អាទិយតី''តិ [អាទិយីតិ (ក.)]? ''សច្ចំ, ភគវា''តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ.… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនី អតិគម្ភីរំ ឧទកសុទ្ធិកំ អាទិយិស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ.… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៨១១**. **''ឧទកសុទ្ធិកំ បន ភិក្ខុនិយា អាទិយមានាយ ទ្វង្គុលបព្ពបរមំ អាទាតព្ពំ។ តំ អតិក្កាមេន្តិយា បាចិត្តិយ''**ន្តិ។

**៨១២**. **ឧទកសុទ្ធិកំ** នាម មុត្តករណស្ស ធោវនា វុច្ចតិ។

**អាទិយមានាយា**តិ ធោវន្តិយា។

**ទ្វង្គុលបព្ពបរមំ អាទាតព្ព**ន្តិ ទ្វីសុ អង្គុលេសុ ទ្វេ បព្ពបរមា អាទាតព្ពា។

**តំ អតិក្កាមេន្តិយា**តិ សម្ផស្សំ សាទិយន្តី អន្តមសោ កេសគ្គមត្តម្បិ អតិក្កាមេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៨១៣**. អតិរេកទ្វង្គុលបព្ពេ អតិរេកសញ្ញា អាទិយតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អតិរេកទ្វង្គុលបព្ពេ វេមតិកា អាទិយតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស ។ អតិរេកទ្វង្គុលបព្ពេ ឩនកសញ្ញា អាទិយតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស ។

ឩនកទ្វង្គុលបព្ពេ អតិរេកសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ឩនកទ្វង្គុលបព្ពេ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ឩនកទ្វង្គុលបព្ពេ ឩនកសញ្ញា, អនាបត្តិ។

**៨១៤**. អនាបត្តិ ទ្វង្គុលបព្ពបរមំ អាទិយតិ, ឩនកទ្វង្គុលបព្ពបរមំ អាទិយតិ, អាពាធបច្ចយា, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

បញ្ចមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ៦. ឆដ្ឋសិក្ខាបទំ

**៨១៥**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អារោហន្តោ នាម មហាមត្តោ ភិក្ខូសុ បព្ពជិតោ ហោតិ។ តស្ស បុរាណទុតិយិកា ភិក្ខុនីសុ បព្ពជិតា ហោតិ។ តេន ខោ បន សមយេន សោ ភិក្ខុ តស្សា ភិក្ខុនិយា សន្តិកេ ភត្តវិស្សគ្គំ ករោតិ។ អថ ខោ សា ភិក្ខុនី តស្ស ភិក្ខុនោ ភុញ្ជន្តស្ស បានីយេន ច វិធូបនេន ច ឧបតិដ្ឋិត្វា អច្ចាវទតិ។ អថ ខោ សោ ភិក្ខុ តំ ភិក្ខុនីំ អបសាទេតិ – “មា, ភគិនិ, ឯវរូបំ អកាសិ។ នេតំ កប្បតី”តិ។ “បុព្ពេ មំ ត្វំ ឯវញ្ច ឯវញ្ច ករោសិ, ឥទានិ ឯត្តកំ ន សហសី”តិ – បានីយថាលកំ មត្ថកេ អាសុម្ភិត្វា វិធូបនេន បហារំ អទាសិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ… តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនី ភិក្ខុស្ស បហារំ ទស្សតី”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនី ភិក្ខុស្ស បហារំ អទាសីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនី ភិក្ខុស្ស បហារំ ទស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៨១៦**. “**យា បន ភិក្ខុនី ភិក្ខុស្ស ភុញ្ជន្តស្ស បានីយេន វា វិធូបនេន វា ឧបតិដ្ឋេយ្យ, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**៨១៧**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ… **ភិក្ខុនី**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**ភិក្ខុស្សា**តិ ឧបសម្បន្នស្ស។

**ភុញ្ជន្តស្សា**តិ បញ្ចន្នំ ភោជនានំ អញ្ញតរំ ភោជនំ ភុញ្ជន្តស្ស។

**បានីយំ** នាម យំ កិញ្ចិ បានីយំ។

**វិធូបនំ** នាម យា កាចិ ពីជនី។

**ឧបតិដ្ឋេយ្យា**តិ ហត្ថបាសេ តិដ្ឋតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៨១៨**. ឧបសម្បន្នេ ឧបសម្បន្នសញ្ញា បានីយេន វា វិធូបនេន វា ឧបតិដ្ឋតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧបសម្បន្នេ វេមតិកា បានីយេន វា វិធូបនេន វា ឧបតិដ្ឋតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧបសម្បន្នេ អនុបសម្បន្នសញ្ញា បានីយេន វា វិធូបនេន វា ឧបតិដ្ឋតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

ហត្ថបាសំ វិជហិត្វា ឧបតិដ្ឋតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ខាទនីយំ ខាទន្តស្ស ឧបតិដ្ឋតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នស្ស ឧបតិដ្ឋតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នេ ឧបសម្បន្នសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នេ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នេ អនុបសម្បន្នសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៨១៩**. អនាបត្តិ ទេតិ, ទាបេតិ, អនុបសម្បន្នំ អាណាបេតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

ឆដ្ឋសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ៧. សត្តមសិក្ខាបទំ

**៨២០**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុនិយោ សស្សកាលេ អាមកធញ្ញំ វិញ្ញាបេត្វា នគរំ អតិហរន្តិ ទ្វារដ្ឋានេ – “ទេថាយ្យេ, ភាគ”ន្តិ។

បលិពុន្ទេត្វា មុញ្ចិំសុ។ អថ ខោ តា ភិក្ខុនិយោ ឧបស្សយំ គន្ត្វា ភិក្ខុនីនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា...បេ.... តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ អាមកធញ្ញំ វិញ្ញាបេស្សន្តី”តិ...បេ.... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ អាមកធញ្ញំ វិញ្ញាបេន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ អាមកធញ្ញំ វិញ្ញាបេស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៨២១**. **“យា បន ភិក្ខុនី អាមកធញ្ញំ វិញ្ញត្វា វា វិញ្ញាបេត្វា វា ភជ្ជិត្វា វា ភជ្ជាបេត្វា វា កោដ្ដេត្វា វា កោដ្ដាបេត្វា វា បចិត្វា វា បចាបេត្វា វា ភុញ្ជេយ្យ, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**៨២២**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា...បេ.... **ភិក្ខុនី**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**អាមកធញ្ញំ** នាម សាលិ វីហិ យវោ គោធុមោ កង្គុ វរកោ កុទ្រូសកោ។

**វិញ្ញត្វា**តិ សយំ វិញ្ញត្វា។ **វិញ្ញាបេត្វា**តិ អញ្ញំ វិញ្ញាបេត្វា។

**ភជ្ជិត្វា**តិ សយំ ភជ្ជិត្វា។ **ភជ្ជាបេត្វា**តិ អញ្ញំ ភជ្ជាបេត្វា។

**កោដ្ដេត្វា**តិ សយំ កោដ្ដេត្វា។ **កោដ្ដាបេត្វា**តិ អញ្ញំ កោដ្ដាបេត្វា។

**បចិត្វា**តិ សយំ បចិត្វា។ **បចាបេត្វា**តិ អញ្ញំ បចាបេត្វា។

“ភុញ្ជិស្សាមី”តិ បដិគ្គណ្ហាតិ , អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អជ្ឈោហារេ អជ្ឈោហារេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៨២៣**. អនាបត្តិ អាពាធបច្ចយា, អបរណ្ណំ វិញ្ញាបេតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

សត្តមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ៨. អដ្ឋមសិក្ខាបទំ

**៨២៤**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ព្រាហ្មណោ និព្ពិដ្ឋរាជភដោ “តញ្ញេវ ភដបថំ យាចិស្សាមី”តិ សីសំ នហាយិត្វា ភិក្ខុនុបស្សយំ និស្សាយ រាជកុលំ គច្ឆតិ។ អញ្ញតរា ភិក្ខុនី កដាហេ វច្ចំ កត្វា តិរោកុដ្ដេ ឆឌ្ឌេន្តី តស្ស ព្រាហ្មណស្ស មត្ថកេ អាសុម្ភិ។ អថ ខោ សោ ព្រាហ្មណោ ឧជ្ឈាយតិ ខិយ្យតិ វិបាចេតិ – “អស្សមណិយោ ឥមា មុណ្ឌា ពន្ធកិនិយោ។ កថញ្ហិ នាម គូថកដាហំ មត្ថកេ អាសុម្ភិស្សន្តិ! ឥមាសំ ឧបស្សយំ ឈាបេស្សាមី”តិ! ឧម្មុកំ គហេត្វា ឧបស្សយំ បវិសតិ។ អញ្ញតរោ ឧបាសកោ ឧបស្សយា និក្ខមន្តោ អទ្ទស តំ ព្រាហ្មណំ ឧម្មុកំ គហេត្វា ឧបស្សយំ បវិសន្តំ។ ទិស្វាន តំ ព្រាហ្មណំ ឯតទវោច – “កិស្ស ត្វំ, ភោ, ឧម្មុកំ គហេត្វា ឧបស្សយំ បវិសសី”តិ? “ឥមា មំ, ភោ, មុណ្ឌា ពន្ធកិនិយោ គូថកដាហំ មត្ថកេ អាសុម្ភិំសុ។ ឥមាសំ ឧបស្សយំ ឈាបេស្សាមី”តិ។ “គច្ឆ, ភោ ព្រាហ្មណ, មង្គលំ ឯតំ។ សហស្សំ លច្ឆសិ តញ្ច ភដបថ”ន្តិ។ អថ ខោ សោ ព្រាហ្មណោ សីសំ នហាយិត្វា រាជកុលំ គន្ត្វា សហស្សំ អលត្ថ តញ្ច ភដបថំ។ អថ ខោ សោ ឧបាសកោ ឧបស្សយំ បវិសិត្វា ភិក្ខុនីនំ ឯតមត្ថំ អារោចេត្វា បរិភាសិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា...បេ.... តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ ឧច្ចារំ តិរោកុដ្ដេ ឆឌ្ឌេស្សន្តី”តិ...បេ.... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឧច្ចារំ តិរោកុដ្ដេ ឆឌ្ឌេន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឧច្ចារំ តិរោកុដ្ដេ ឆឌ្ឌេស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ , ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៨២៥**. **“យា បន ភិក្ខុនី ឧច្ចារំ វា បស្សាវំ វា សង្ការំ វា វិឃាសំ វា តិរោកុដ្ដេ វា តិរោបាការេ វា ឆឌ្ឌេយ្យ វា ឆឌ្ឌាបេយ្យ វា, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**៨២៦**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា...បេ.... **ភិក្ខុនី**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**ឧច្ចារោ** នាម គូថោ វុច្ចតិ។ **បស្សាវោ** នាម មុត្តំ វុច្ចតិ។

**សង្ការំ** នាម កចវរំ វុច្ចតិ។

**វិឃាសំ** នាម ចលកានិ វា អដ្ឋិកានិ វា ឧច្ឆិដ្ឋោទកំ វា។

**កុដ្ដោ** នាម តយោ កុដ្ដា – ឥដ្ឋកាកុដ្ដោ, សិលាកុដ្ដោ, ទារុកុដ្ដោ។

**បាការោ** នាម តយោ បាការា – ឥដ្ឋកាបាការោ, សិលាបាការោ, ទារុបាការោ។

**តិរោកុដ្ដេ**តិ កុដ្ដស្ស បរតោ។ **តិរោបាការេ**តិ បាការស្ស បរតោ។

**ឆឌ្ឌេយ្យា**តិ សយំ ឆឌ្ឌេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**ឆឌ្ឌាបេយ្យា**តិ អញ្ញំ អាណាបេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ សកឹ អាណត្តា ពហុកម្បិ ឆឌ្ឌេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៨២៧**. អនាបត្តិ ឱលោកេត្វា ឆឌ្ឌេតិ, អវឡញ្ជេ ឆឌ្ឌេតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

អដ្ឋមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

### ៩. នវមសិក្ខាបទំ

**៨២៨**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរស្ស ព្រាហ្មណស្ស ភិក្ខុនូបស្សយំ និស្សាយ យវខេត្តំ ហោតិ។ ភិក្ខុនិយោ ឧច្ចារម្បិ បស្សាវម្បិ សង្ការម្បិ វិឃាសម្បិ ខេត្តេ ឆឌ្ឌេន្តិ។ អថ ខោ សោ ព្រាហ្មណោ ឧជ្ឈាយតិ ខិយ្យតិ វិបាចេតិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ អម្ហាកំ យវខេត្តំ ទូសេស្សន្តី”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុនិយោ តស្ស ព្រាហ្មណស្ស ឧជ្ឈាយន្តស្ស ខិយ្យន្តស្ស វិបាចេន្តស្ស។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ… តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ ឧច្ចារម្បិ បស្សាវម្បិ សង្ការម្បិ វិឃាសម្បិ ហរិតេ ឆឌ្ឌេស្សន្តី”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឧច្ចារម្បិ បស្សាវម្បិ សង្ការម្បិ វិឃាសម្បិ ហរិតេ ឆឌ្ឌេន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឧច្ចារម្បិ បស្សាវម្បិ សង្ការម្បិ វិឃាសម្បិ ហរិតេ ឆឌ្ឌេស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៨២៩**. **“យា បន ភិក្ខុនី ឧច្ចារំ វា បស្សាវំ វា សង្ការំ វា វិឃាសំ វា ហរិតេ ឆឌ្ឌេយ្យ វា ឆឌ្ឌាបេយ្យ វា, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**៨៣០**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ… **ភិក្ខុនី**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**ឧច្ចារោ** នាម គូថោ វុច្ចតិ។ **បស្សាវោ** នាម មុត្តំ វុច្ចតិ។

**សង្ការំ** នាម កចវរំ វុច្ចតិ។

**វិឃាសំ** នាម ចលកានិ វា អដ្ឋិកានិ វា ឧច្ឆិដ្ឋោទកំ វា។

**ហរិតំ** នាម បុព្ពណ្ណំ អបរណ្ណំ យំ មនុស្សានំ ឧបភោគបរិភោគំ រោបិមំ ។

**ឆឌ្ឌេយ្យា**តិ សយំ ឆឌ្ឌេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**ឆឌ្ឌាបេយ្យា**តិ អញ្ញំ អាណាបេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ សកឹ អាណត្តា ពហុកម្បិ ឆឌ្ឌេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៨៣១**. ហរិតេ ហរិតសញ្ញា ឆឌ្ឌេតិ វា ឆឌ្ឌាបេតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ហរិតេ វេមតិកា ឆឌ្ឌេតិ វា ឆឌ្ឌាបេតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស ។ ហរិតេ អហរិតសញ្ញា ឆឌ្ឌេតិ វា ឆឌ្ឌាបេតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អហរិតេ ហរិតសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អហរិតេ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អហរិតេ អហរិតសញ្ញា, អនាបត្តិ។

**៨៣២**. អនាបត្តិ ឱលោកេត្វា ឆឌ្ឌេតិ, ខេត្តមរិយាទេ [ឆឌ្ឌិតខេត្តេ (?) អដ្ឋកថា ឱលោកេតព្ពា] ឆឌ្ឌេតិ សាមិកេ អាបុច្ឆិត្វា អបលោកេត្វា ឆឌ្ឌេតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

នវមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

### ១០. ទសមសិក្ខាបទំ

**៨៣៣**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ។ តេន ខោ បន សមយេន រាជគហេ គិរគ្គសមជ្ជោ ហោតិ។ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ គិរគ្គសមជ្ជំ ទស្សនាយ អគមំសុ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ នច្ចម្បិ គីតម្បិ វាទិតម្បិ ទស្សនាយ គច្ឆិស្សន្តិ, សេយ្យថាបិ គិហិនិយោ កាមភោគិនិយោ”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុនិយោ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ…. តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ នច្ចម្បិ គីតម្បិ វាទិតម្បិ ទស្សនាយ គច្ឆិស្សន្តី”តិ…បេ…. សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ នច្ចម្បិ គីតម្បិ វាទិតម្បិ ទស្សនាយ គច្ឆន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…. កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ នច្ចម្បិ គីតម្បិ វាទិតម្បិ ទស្សនាយ គច្ឆិស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ…. ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៨៣៤**. **“យា បន ភិក្ខុនី នច្ចំ វា គីតំ វា វាទិតំ វា ទស្សនាយ គច្ឆេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**៨៣៥**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ…. **ភិក្ខុនី**តិ…បេ…. អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**នច្ចំ** នាម យំ កិញ្ចិ នច្ចំ។ **គីតំ** នាម យំ កិញ្ចិ គីតំ។ **វាទិតំ** នាម យំ កិញ្ចិ វាទិតំ។

**៨៣៦**. ទស្សនាយ គច្ឆតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ យត្ថ ឋិតា បស្សតិ វា សុណាតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ទស្សនូបចារំ វិជហិត្វា បុនប្បុនំ បស្សតិ វា សុណាតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឯកមេកំ ទស្សនាយ គច្ឆតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ យត្ថ ឋិតា បស្សតិ វា សុណាតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ទស្សនូបចារំ វិជហិត្វា បុនប្បុនំ បស្សតិ វា សុណាតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៨៣៧**. អនាបត្តិ អារាមេ ឋិតា បស្សតិ វា សុណាតិ វា, ភិក្ខុនិយា ឋិតោកាសំ វា និសិន្នោកាសំ វា និបន្នោកាសំ វា អាគន្ត្វា នច្ចន្តិ វា គាយន្តិ វា វាទេន្តិ វា, បដិបថំ គច្ឆន្តី បស្សតិ វា សុណាតិ វា, សតិ ករណីយេ គន្ត្វា បស្សតិ វា សុណាតិ វា, អាបទាសុ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

ទសមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

លសុណវគ្គោ បឋមោ។

## ២. អន្ធការវគ្គោ

### ១. បឋមសិក្ខាបទំ

**៨៣៨**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភទ្ទាយ កាបិលានិយា អន្តេវាសិនិយា ភិក្ខុនិយា ញាតកោ បុរិសោ គាមកា សាវត្ថិំ អគមាសិ កេនចិទេវ ករណីយេន។ អថ ខោ សា ភិក្ខុនី តេន បុរិសេន សទ្ធិំ រត្តន្ធការេ អប្បទីបេ ឯកេនេកា សន្តិដ្ឋតិបិ សល្លបតិបិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ…. តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនី រត្តន្ធការេ អប្បទីបេ បុរិសេន សទ្ធិំ ឯកេនេកា សន្តិដ្ឋិស្សតិបិ សល្លបិស្សតិបី”តិ…បេ…. សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនី រត្តន្ធការេ អប្បទីបេ បុរិសេន សទ្ធិំ ឯកេនេកា សន្តិដ្ឋតិបិ សល្លបតិបីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…. កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ , ភិក្ខុនី រត្តន្ធការេ អប្បទីបេ បុរិសេន សទ្ធិំ ឯកេនេកា សន្តិដ្ឋិស្សតិបិ

សល្លបិស្សតិបិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

៨៣៩. **“យា បន ភិក្ខុនី រត្តន្ធការេ អប្បទីបេ បុរិសេន សទ្ធិំ ឯកេនេកា សន្តិដ្ឋេយ្យ វា សល្លបេយ្យ វា, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

៨៤០. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ… **ភិក្ខុនី**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**រត្តន្ធការេ**តិ ឱគ្គតេ សូរិយេ។ អប្បទីបេតិ អនាលោកេ។

**បុរិសោ** នាម មនុស្សបុរិសោ ន យក្ខោ ន បេតោ ន តិរច្ឆានគតោ វិញ្ញូ បដិពលោ សន្តិដ្ឋិតុំ សល្លបិតុំ។

**សទ្ធិ**ន្តិ ឯកតោ។ **ឯកេនេកា**តិ បុរិសោ ចេវ ហោតិ ភិក្ខុនី ច។

**សន្តិដ្ឋេយ្យ វា**តិ បុរិសស្ស ហត្ថបាសេ តិដ្ឋតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**សល្លបេយ្យ វា**តិ បុរិសស្ស ហត្ថបាសេ ឋិតា សល្លបតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

ហត្ថបាសំ វិជហិត្វា សន្តិដ្ឋតិ វា សល្លបតិ វា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ យក្ខេន វា បេតេន វា បណ្ឌកេន វា តិរច្ឆានគតមនុស្សវិគ្គហេន វា សទ្ធិំ សន្តិដ្ឋតិ វា សល្លបតិ វា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

៨៤១. អនាបត្តិ យោ កោចិ វិញ្ញូ ទុតិយោ [យា កាចិ វិញ្ញូ ទុតិយា (ស្យា.)] ហោតិ, អរហោបេក្ខា, អញ្ញវិហិតា សន្តិដ្ឋតិ វា សល្លបតិ វា, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

បឋមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ២. ទុតិយសិក្ខាបទំ

៨៤២. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភទ្ទាយ កាបិលានិយា អន្តេវាសិនិយា ភិក្ខុនិយា ញាតកោ បុរិសោ គាមកា សាវត្ថិំ អគមាសិ កេនចិទេវ ករណីយេន។ អថ ខោ សា ភិក្ខុនី – “ភគវតា បដិក្ខិត្តំ រត្តន្ធការេ អប្បទីបេ បុរិសេន សទ្ធិំ ឯកេនេកា សន្តិដ្ឋិតុំ សល្លបិតុ”ន្តិ តេនេវ បុរិសេន សទ្ធិំ បដិច្ឆន្នេ ឱកាសេ **ឯកេនេកា សន្តិដ្ឋតិបិ សល្លបតិបិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ… តា** ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនី បដិច្ឆន្នេ ឱកាសេ បុរិសេន សទ្ធិំ ឯកេនេកា សន្តិដ្ឋិស្សតិបិ សល្លបិស្សតិបី”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនី បដិច្ឆន្នេ ឱកាសេ បុរិសេន សទ្ធិំ ឯកេនេកា សន្តិដ្ឋតិបិ សល្លបតិបីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនី បដិច្ឆន្នេ ឱកាសេ បុរិសេន សទ្ធិំ ឯកេនេកា សន្តិដ្ឋិស្សតិបិ សល្លបិស្សតិបិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

៨៤៣. **“យា បន ភិក្ខុនី បដិច្ឆន្នេ ឱកាសេ បុរិសេន សទ្ធិំ ឯកេនេកា សន្តិដ្ឋេយ្យ វា សល្លបេយ្យ វា, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

៨៤៤. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ… **ភិក្ខុនី**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**បដិច្ឆន្នោ** នាម ឱកាសោ កុដ្ដេន វា កវាដេន វា កិលញ្ជេន វា សាណិបាការេន វា រុក្ខេន វា **ថម្ភេន វា កោត្ថឡិយា** វា យេន កេនចិ បដិច្ឆន្នោ ហោតិ។

**បុរិសោ** នាម មនុស្សបុរិសោ ន យក្ខោ ន បេតោ ន តិរច្ឆានគតោ វិញ្ញូ បដិពលោ សន្តិដ្ឋិតុំ សល្លបិតុំ។

**សទ្ធិ**ន្តិ ឯកតោ។ **ឯកេនេកា**តិ បុរិសោ ចេវ ហោតិ ភិក្ខុនី ច។

**សន្តិដ្ឋេយ្យ វា**តិ បុរិសស្ស ហត្ថបាសេ តិដ្ឋតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**សល្លបេយ្យ វា**តិ បុរិសស្ស ហត្ថបាសេ ឋិតា សល្លបតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

ហត្ថបាសំ វិជហិត្វា សន្តិដ្ឋតិ វា សល្លបតិ វា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ យក្ខេន វា បេតេន វា បណ្ឌកេន វា តិរច្ឆានគតមនុស្សវិគ្គហេន វា សទ្ធឹ សន្តិដ្ឋតិ វា សល្លបតិ វា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៨៤៥**. អនាបត្តិ យោ កោចិ វិញ្ញូ ទុតិយោ ហោតិ, អរហោបេក្ខា, អញ្ញាវិហិតា សន្តិដ្ឋតិ វា សល្លបតិ វា, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

ទុតិយសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ៣. តតិយសិក្ខាបទំ

**៨៤៦**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភទ្ទាយ កាបិលានិយា អន្តេវាសិនិយា ភិក្ខុនិយា ញាតកោ បុរិសោ គាមកា សាវត្ថិំ អគមាសិ កេនចិទេវ ករណីយេន។ អថ ខោ សា ភិក្ខុនី – “ភគវតា បដិក្ខិត្តំ បដិច្ឆន្នេ ឱកាសេ បុរិសេន សទ្ធឹ ឯកេនេកា សន្តិដ្ឋិតុំ សល្លបិតុ”ន្តិ តេនេវ បុរិសេន សទ្ធឹ អជ្ឈោកាសេ ឯកេនេកា សន្តិដ្ឋតិបិ សល្លបតិបិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ… តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនី អជ្ឈោកាសេ បុរិសេន សទ្ធឹ ឯកេនេកា សន្តិដ្ឋិស្សតិបិ សល្លបិស្សតិបី”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនី អជ្ឈោកាសេ បុរិសេន សទ្ធឹ ឯកេនេកា សន្តិដ្ឋតិបិ សល្លបតិបីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនី អជ្ឈោកាសេ បុរិសេន សទ្ធឹ ឯកេនេកា សន្តិដ្ឋិស្សតិបិ សល្លបិស្សតិបិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៨៤៧**. **“យា បន ភិក្ខុនី អជ្ឈោកាសេ បុរិសេន សទ្ធឹ ឯកេនេកា សន្តិដ្ឋេយ្យ វា សល្លបេយ្យ វា, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**៨៤៨**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ… **ភិក្ខុនី**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**អជ្ឈោកាសោ** នាម អប្បដិច្ឆន្នោ ហោតិ កុដ្ដេន វា កវាដេន វា កិលញ្ជេន វា សាណិបាការេន វា រុក្ខេន វា ថម្ភេន វា កោត្ថឡិយា វា, យេន កេនចិ អប្បដិច្ឆន្នោ ហោតិ។

**បុរិសោ** នាម មនុស្សបុរិសោ, ន យក្ខោ ន បេតោ ន តិរច្ឆានគតោ, វិញ្ញូ បដិពលោ សន្តិដ្ឋិតុំ សល្លបិតុំ។

**សទ្ធិ**ន្តិ ឯកតោ។ **ឯកេនេកា**តិ បុរិសោ ចេវ ហោតិ ភិក្ខុនី ច។

**សន្តិដ្ឋេយ្យ វា**តិ បុរិសស្ស ហត្ថបាសេ តិដ្ឋតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**សល្លបេយ្យ វា**តិ បុរិសស្ស ហត្ថបាសេ ឋិតា សល្លបតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

ហត្ថបាសំ វិជហិត្វា សន្តិដ្ឋតិ វា សល្លបតិ វា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ យក្ខេន វា បេតេន វា បណ្ឌកេន វា តិរច្ឆាគតមនុស្សវិគ្គហេន វា សទ្ធឹ សន្តិដ្ឋតិ វា សល្លបតិ វា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៨៤៩**. អនាបត្តិ យោ កោចិ វិញ្ញូ ទុតិយោ ហោតិ, អរហោបេក្ខា, អញ្ញាវិហិតា សន្តិដ្ឋតិ វា សល្លបតិ វា, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

តតិយសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ៤. ចតុត្ថសិក្ខាបទំ

**៨៥០**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី រថិកាយបិ ព្យូហេបិ សិង្ឃាដកេបិ បុរិសេន សទ្ធឹ ឯកេនេកា សន្តិដ្ឋតិបិ សល្លបតិបិ និកណ្ណិកម្បិ ជប្បេតិ ទុតិយិកម្បិ ភិក្ខុនឹ ឧយ្យោជេតិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ… តា ឧជ្ឈាយន្តិ

ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – ‘‘កថញ្ហិ នាម អយ្យា ថុល្លនន្ទា រថិកាយបិ ព្យូហេបិ សិង្ឃាដកេបិ បុរិសេន សទ្ធឹ ឯកេនេកា សន្តិដ្ឋិស្សតិបិ សល្លបិស្សតិបិ និកណ្ណិកម្បិ ជប្បិស្សតិ ទុតិយិកម្បិ ភិក្ខុនឹ ឧយ្យោជេស្សតី’’តិ…បេ… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី រថិកាយបិ ព្យូហេបិ សិង្ឃាដកេបិ បុរិសេន សទ្ធឹ ឯកេនេកា សន្តិដ្ឋតិបិ សល្លបតិបិ និកណ្ណិកម្បិ ជប្បេតិ ទុតិយិកម្បិ ភិក្ខុនឹ ឧយ្យោជេតីតិ? ‘‘សច្ចំ, ភគវា’’តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី រថិកាយបិ ព្យូហេបិ សិង្ឃាដកេបិ បុរិសេន សទ្ធឹ ឯកេនេកា សន្តិដ្ឋិស្សតិបិ សល្លបិស្សតិបិ និកណ្ណិកម្បិ ជប្បិស្សតិ ទុតិយិកម្បិ ភិក្ខុនឹ ឧយ្យោជេស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៨៥១**. ‘‘**យា បន ភិក្ខុនី រថិកាយ វា ព្យូហេ វា សិង្ឃាដកេ វា បុរិសេន សទ្ធឹ ឯកេនេកា សន្តិដ្ឋេយ្យ វា សល្លបេយ្យ វា និកណ្ណិកំ វា ជប្បេយ្យ ទុតិយិកំ វា ភិក្ខុនឹ ឧយ្យោជេយ្យ, បាចិត្តិយ**’’ន្តិ។

**៨៥២**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ… **ភិក្ខុនី**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**រថិកា** នាម រច្ឆា វុច្ចតិ។ **ព្យូហំ** នាម យេនេវ បវិសន្តិ តេនេវ និក្ខមន្តិ។ **សិង្ឃាដកោ** នាម ចច្ចរំ វុច្ចតិ។

**បុរិសោ** នាម មនុស្សបុរិសោ ន យក្ខោ ន បេតោ ន តិរច្ឆានគតោ វិញ្ញូ បដិពលោ សន្តិដ្ឋិតុំ សល្លបិតុំ។

**សទ្ធិន្តិ** ឯកតោ។ **ឯកេនេកា**តិ បុរិសោ ចេវ ហោតិ ភិក្ខុនី ច។

**សន្តិដ្ឋេយ្យ វា**តិ បុរិសស្ស ហត្ថបាសេ តិដ្ឋតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**សល្លបេយ្យ វា**តិ បុរិសស្ស ហត្ថបាសេ ឋិតា សល្លបតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**និកណ្ណិកំ វា ជប្បេយ្យា**តិ បុរិសស្ស ឧបកណ្ណកេ អារោចេតិ , អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**ទុតិយិកំ វា ភិក្ខុនឹ ឧយ្យោជេយ្យា**តិ អនាចារំ អាចរិតុកាមា ទុតិយិកម្បិ ភិក្ខុនឹ ឧយ្យោជេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ទស្សនូបចារំ វា សវនូបចារំ វា វិជហន្តិយា អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ វិជហិតេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

ហត្ថបាសំ វិជហិត្វា សន្តិដ្ឋតិ វា សល្លបតិ វា អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ យក្ខេន វា បេតេន វា បណ្ឌកេន វា តិរច្ឆានគតមនុស្សវិគ្គហេន វា សទ្ធឹ សន្តិដ្ឋតិ វា សល្លបតិ វា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៨៥៣**. អនាបត្តិ យោ កោចិ វិញ្ញូ ទុតិយោ ហោតិ, អរហោបេក្ខា, អញ្ញវិហិតា សន្តិដ្ឋតិ វា សល្លបតិ វា, ន អនាចារំ អាចរិតុកាមា, សតិ ករណីយេ ទុតិយិកំ ភិក្ខុនឹ ឧយ្យោជេតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

ចតុត្ថសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ៥. បញ្ចមសិក្ខាបទំ

**៨៥៤**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរា ភិក្ខុនី អញ្ញតរស្ស កុលស្ស កុលូបិកា ហោតិ និច្ចភត្តិកា។ អថ ខោ សា ភិក្ខុនី បុព្ពណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ យេន តំ កុលំ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា អាសនេ និសីទិត្វា សាមិកេ អនាបុច្ឆា បក្កាមិ។ តស្ស កុលស្ស ទាសី ឃរំ សម្មជ្ជន្តី តំ អាសនំ ភាជនន្តរិកាយ បក្ខិបិ។ មនុស្សា តំ អាសនំ អបស្សន្តា តំ ភិក្ខុនឹ ឯតទវោចុំ – ‘‘កហំ តំ, អយ្យេ, អាសន’’ន្តិ? ‘‘នាហំ តំ, អាវុសោ, អាសនំ បស្សាមី’’តិ។ ‘‘ទេថាយ្យេ, តំ អាសន’’ន្តិ បរិភាសិត្វា និច្ចភត្តំ បច្ឆិន្ទិំសុ។ អថ ខោ តេ មនុស្សា ឃរំ សោធេន្តា តំ អាសនំ ភាជនន្តរិកាយ បស្សិត្វា តំ ភិក្ខុនឹ ខមាបេត្វា និច្ចភត្តំ បដ្ឋបេសុំ។ អថ ខោ សា ភិក្ខុនី ភិក្ខុនីនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ… តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – ‘‘កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនី បុរេភត្តំ កុលានិ ឧបសង្កមិត្វា អាសនេ និសីទិត្វា សាមិកេ អនាបុច្ឆា បក្កមិស្សតី’’តិ…បេ… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនី បុរេភត្តំ កុលានិ ឧបសង្កមិត្វា អាសនេ និសីទិត្វា សាមិកេ អនាបុច្ឆា បក្កមតីតិ [បក្កមីតិ (ក.)]? ‘‘សច្ចំ, ភគវា’’តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ ភិក្ខុនី បុរេភត្តំ កុលានិ ឧបសង្កមិត្វា អាសនេ និសីទិត្វា សាមិកេ អនាបុច្ឆា បក្កមិស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៨៥៥. “យា បន ភិក្ខុនី បុរេភត្តំ កុលានិ ឧបសង្កមិត្វា អាសនេ និសីទិត្វា សាមិកេ អនាបុច្ឆា បក្កមេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**៨៥៦. យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ…. **ភិក្ខុនី**តិ…បេ…. អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**បុរេភត្តំ** នាម អរុណុគ្គមនំ ឧបាទាយ យាវ មជ្ឈន្ហិកា។

**កុលំ** នាម ចត្តារិ កុលានិ – ខត្តិយកុលំ, ព្រាហ្មណកុលំ, វេស្សកុលំ, សុទ្ទកុលំ។ **ឧបសង្កមិត្វា**តិ តត្ថ គន្ត្វា។

**អាសនំ** នាម បល្លង្កស្ស ឱកាសោ វុច្ចតិ។ **និសីទិត្វា**តិ តស្មឹ និសីទិត្វា។

**សាមិកេ អនាបុច្ឆា បក្កមេយ្យា**តិ យោ តស្មឹ កុលេ មនុស្សោ វិញ្ញូ តំ អនាបុច្ឆា អនោវស្សកំ អតិក្កាមេន្តិយា អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អជ្ឈោកាសេ ឧបចារំ អតិក្កាមេន្តិយា អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៨៥៧.** អនាបុច្ឆិតេ អនាបុច្ឆិតសញ្ញា បក្កមតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អនាបុច្ឆិតេ វេមតិកា បក្កមតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អនាបុច្ឆិតេ អាបុច្ឆិតសញ្ញា បក្កមតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

បល្លង្កស្ស អនោកាសេ អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អាបុច្ឆិតេ អនាបុច្ឆិតសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អាបុច្ឆិតេ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អាបុច្ឆិតេ អាបុច្ឆិតសញ្ញា, អនាបត្តិ។

**៨៥៨.** អនាបត្តិ អាបុច្ឆា គច្ឆតិ, អសំហារិមេ, គិលានាយ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

បញ្ចមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

### ៦. ឆដ្ឋសិក្ខាបទំ

**៨៥៩.** តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី បច្ឆាភត្តំ កុលានិ ឧបសង្កមិត្វា សាមិកេ អនាបុច្ឆា អាសនេ អភិនិសីទតិបិ អភិនិបជ្ជតិបិ។ មនុស្សា ថុល្លនន្ទំ ភិក្ខុនី ហិរីយមានា អាសនេ នេវ អភិនិសីទន្តិ ន អភិនិបជ្ជន្តិ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អយ្យា ថុល្លនន្ទា បច្ឆាភត្តំ កុលានិ ឧបសង្កមិត្វា សាមិកេ អនាបុច្ឆា អាសនេ អភិនិសីទិស្សតិបិ អភិនិបជ្ជិស្សតិបី”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុនិយោ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ…. តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អយ្យា ថុល្លនន្ទា បច្ឆាភត្តំ កុលានិ ឧបសង្កមិត្វា សាមិកេ អនាបុច្ឆា អាសនេ អភិនិសីទិស្សតិបិ អភិនិបជ្ជិស្សតិបី”តិ…បេ…. សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី បច្ឆាភត្តំ កុលានិ ឧបសង្កមិត្វា សាមិកេ អនាបុច្ឆា អាសនេ អភិនិសីទតិបិ អភិនិបជ្ជតិបីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…. កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ , ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី បច្ឆាភត្តំ កុលានិ ឧបសង្កមិត្វា សាមិកេ អនាបុច្ឆា អាសនេ អភិនិសីទិស្សតិបិ អភិនិបជ្ជិស្សតិបិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ…. ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៨៦០. “យា បន ភិក្ខុនី បច្ឆាភត្តំ កុលានិ ឧបសង្កមិត្វា សាមិកេ អនាបុច្ឆា អាសនេ អភិនិសីទេយ្យ វា អភិនិបជ្ជេយ្យ វា, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**៨៦១. យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ…. **ភិក្ខុនី**តិ…បេ…. អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**បច្ឆាភត្តំ** នាម មជ្ឈន្ហិកេ វីតិវត្តេ យាវ អត្ថង្គតេ សូរិយេ។

**កុលំ** នាម ចត្តារិ កុលានិ – ខត្តិយកុលំ, ព្រាហ្មណកុលំ, វេស្សកុលំ, សុទ្ទកុលំ។ **ឧបសង្កមិត្វា**តិ តត្ថ គន្ត្វា។

**សាមិកេ អនាបុច្ឆា**តិ យោ តស្មឹ កុលេ មនុស្សោ សាមិកោ ទាតុំ, តំ អនាបុច្ឆា។

**អាសនំ** នាម បល្លង្កស្ស ឱកាសោ វុច្ចតិ។

**អភិនិសីទេយ្យា**តិ តស្មិំ អភិនិសីទតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**អភិនិបជ្ជេយ្យា**តិ តស្មិំ អភិនិបជ្ជតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៨៦២**. អនាបុច្ឆិតេ អនាបុច្ឆិតសញ្ញា អាសនេ អភិនិសីទតិ វា អភិនិបជ្ជតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អនាបុច្ឆិតេ វេមតិកា អាសនេ អភិនិសីទតិ វា អភិនិបជ្ជតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អនាបុច្ឆិតេ អាបុច្ឆិតសញ្ញា អាសនេ អភិនិសីទតិ វា អភិនិបជ្ជតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

បល្លង្កស្ស អនោកាសេ អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អាបុច្ឆិតេ អនាបុច្ឆិតសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស ។ អាបុច្ឆិតេ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អាបុច្ឆិតេ អាបុច្ឆិតសញ្ញា, អនាបត្តិ។

**៨៦៣**. អនាបត្តិ អាបុច្ឆា អាសនេ អភិនិសីទតិ វា អភិនិបជ្ជតិ វា, ធុវបញ្ញត្តេ, គិលានាយ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

ឆដ្ឋសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ៧. សត្តមសិក្ខាបទំ

**៨៦៤**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា ភិក្ខុនិយោ កោសលេសុ ជនបទេ សាវត្ថិំ គច្ឆន្តិយោ សាយំ អញ្ញតរំ គាមំ ឧបគន្ត្វា អញ្ញតរំ ព្រាហ្មណកុលំ ឧបសង្កមិត្វា ឱកាសំ យាចិំសុ។ អថ ខោ សា ព្រាហ្មណី តា ភិក្ខុនិយោ ឯតទវោច – “អាគមេថ, អយ្យេ, យាវ ព្រាហ្មណោ អាគច្ឆតី”តិ។ ភិក្ខុនិយោ – “យាវ ព្រាហ្មណោ អាគច្ឆតី”តិ សេយ្យំ សន្ថរិត្វា ឯកច្ចា និសីទិំសុ ឯកច្ចា និបជ្ជិំសុ។ អថ ខោ សោ ព្រាហ្មណោ រត្តិំ អាគន្ត្វា តំ ព្រាហ្មណិំ ឯតទវោច – “កា ឥមា”តិ? “ភិក្ខុនិយោ, អយ្យា”តិ។ “និក្កឌ្ឍថ ឥមា មុណ្ឌា ពន្ធកិនិយោ”តិ, ឃរតោ និក្កឌ្ឍាបេសិ។ អថ ខោ តា ភិក្ខុនិយោ សាវត្ថិំ គន្ត្វា ភិក្ខុនីនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា...បេ.... តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ វិកាលេ កុលានិ ឧបសង្កមិត្វា សាមិកេ អនាបុច្ឆា សេយ្យំ សន្ថរិត្វា អភិនិសីទិស្សន្តិបិ អភិនិបជ្ជិស្សន្តិបី”តិ...បេ.... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ វិកាលេ កុលានិ ឧបសង្កមិត្វា សាមិកេ អនាបុច្ឆា សេយ្យំ សន្ថរិត្វា អភិនិសីទន្តិបិ អភិនិបជ្ជន្តិបីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ វិកាលេ កុលានិ ឧបសង្កមិត្វា សាមិកេ អនាបុច្ឆា សេយ្យំ សន្ថរិត្វា អភិនិសីទិស្សន្តិបិ អភិនិបជ្ជិស្សន្តិបិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៨៦៥**. **“យា បន ភិក្ខុនី វិកាលេ កុលានិ ឧបសង្កមិត្វា សាមិកេ អនាបុច្ឆា សេយ្យំ សន្ថរិត្វា វា សន្ថរាបេត្វា វា អភិនិសីទេយ្យ វា អភិនិបជ្ជេយ្យ វា, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**៨៦៦**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា...បេ.... **ភិក្ខុនី**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**វិកាលោ** នាម អត្ថង្គតេ សូរិយេ យាវ អរុណុគ្គមនា។

**កុលំ** នាម ចត្តារិ កុលានិ – ខត្តិយកុលំ, ព្រាហ្មណកុលំ, វេស្សកុលំ សុទ្ទកុលំ។ **ឧបសង្កមិត្វា**តិ តត្ថ គន្ត្វា។

**សាមិកេ អនាបុច្ឆា**តិ យោ តស្មិំ កុលេ មនុស្សោ សាមិកោ ទាតុំ, តំ អនាបុច្ឆា។

**សេយ្យំ** នាម អន្តមសោ បណ្ណសន្ថារោបិ។ **សន្ថរិត្វា**តិ សយំ សន្ថរិត្វា។ **សន្ថរាបេត្វា**តិ អញ្ញំ សន្ថរាបេត្វា។ **អភិនិសីទេយ្យា**តិ តស្មិំ អភិនិសីទតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ **អភិនិបជ្ជេយ្យា**តិ តស្មិំ អភិនិបជ្ជតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៨៦៧**. អនាបុច្ឆិតេ អនាបុច្ឆិតសញ្ញា សេយ្យំ សន្ថរិត្វា វា សន្ថរាបេត្វា វា អភិនិសីទតិ វា អភិនិបជ្ជតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អនាបុច្ឆិតេ វេមតិកា សេយ្យំ សន្ថរិត្វា វា សន្ថរាបេត្វា វា អភិនិសីទតិ វា អភិនិបជ្ជតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អនាបុច្ឆិតេ អាបុច្ឆិតសញ្ញា សេយ្យំ សន្ថរិត្វា វា សន្ថរាបេត្វា វា អភិនិសីទតិ វា អភិនិបជ្ជតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អាបុច្ឆិតេ អនាបុច្ឆិតសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អាបុច្ឆិតេ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អាបុច្ឆិតេ អាបុច្ឆិតសញ្ញា, អនាបត្តិ។

**៨៦៨**. អនាបត្តិ អាបុច្ឆា សេយ្យំ សន្ថរិត្វា វា សន្ថរាបេត្វា វា អភិនិសីទតិ វា អភិនិបជ្ជតិ វា, គិលានាយ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

សត្តមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ៨. អដ្ឋមសិក្ខាបទំ

**៨៦៩**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភទ្ទាយ កាបិលានិយា អន្តេវាសិនី ភិក្ខុនី ភទ្ទំ កាបិលានឹ សក្កច្ចំ ឧបដ្ឋេតិ។ ភទ្ទា កាបិលានី ភិក្ខុនិយោ ឯតទវោច – “អយំ មំ, អយ្យេ, ភិក្ខុនី សក្កច្ចំ ឧបដ្ឋេតិ, ឥមិស្សាហំ ចីវរំ ទស្សាមី”តិ។ អថ ខោ សា ភិក្ខុនី ទុគ្គហិតេន ទូបធារិតេន បរំ ឧជ្ឈាបេសិ – “អហំ កិរាយ្យេ, អយ្យំ ន សក្កច្ចំ ឧបដ្ឋេមិ, ន កិរ មេ អយ្យា ចីវរំ ទស្សតី”តិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ… តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនី ទុគ្គហិតេន ទូបធារិតេន បរំ ឧជ្ឈាបេស្សតី”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនី ទុគ្គហិតេន ទូបធារិតេន បរំ ឧជ្ឈាបេតីតិ [ឧជ្ឈាបេសីតិ (ក.)]? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនី ទុគ្គហិតេន ទូបធារិតេន បរំ ឧជ្ឈាបេស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៨៧០**. **“យា បន ភិក្ខុនី ទុគ្គហិតេន ទូបធារិតេន បរំ ឧជ្ឈាបេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**៨៧១**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ… **ភិក្ខុនី**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**ទុគ្គហិតេនា**តិ អញ្ញថា គហិតេន [ឧគ្គហិតេន (ក.)]។

**ទូបធារិតេនា**តិ អញ្ញថា ឧបធារិតេន។

**បរ**ន្តិ ឧបសម្បន្នំ ឧជ្ឈាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៨៧២**. ឧបសម្បន្នាយ ឧបសម្បន្នសញ្ញា ឧជ្ឈាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧបសម្បន្នាយ វេមតិកា ឧជ្ឈាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧបសម្បន្នាយ អនុបសម្បន្នសញ្ញា ឧជ្ឈាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អនុបសម្បន្នំ ឧជ្ឈាបេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នាយ ឧបសម្បន្នសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នាយ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នាយ អនុបសម្បន្នសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៨៧៣**. អនាបត្តិ ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

អដ្ឋមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ៩. នវមសិក្ខាបទំ

**៨៧៤**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុនិយោ អត្តនោ ភណ្ឌកំ អបស្សន្តិយោ ចណ្ឌកាឡឹ ភិក្ខុនឹ ឯតទវោចុំ – “អបាយ្យេ, អម្ហាកំ, ភណ្ឌកំ បស្សេយ្យាសី”តិ? ចណ្ឌកាឡី ភិក្ខុនី ឧជ្ឈាយតិ ខិយ្យតិ វិបាចេតិ – “អហមេវ នូន ចោរី, អហមេវ នូន អលជ្ជិនី, យា អយ្យាយោ អត្តនោ ភណ្ឌកំ អបស្សន្តិយោ តា មំ ឯវមាហំសុ – ‘អបាយ្យេ, អម្ហាកំ ភណ្ឌកំ បស្សេយ្យាសី’តិ? សចាហំ, អយ្យេ, តុម្ហាកំ ភណ្ឌកំ គណ្ហាមិ, អស្សមណី ហោមិ, ព្រហ្មចរិយា ចវាមិ, និរយំ ឧបបជ្ជាមិ; យា បន មំ អភូតេន ឯវមាហ សាបិ អស្សមណី ហោតុ, ព្រហ្មចរិយា ចវតុ, និរយំ ឧបបជ្ជតូ”តិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ… តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អយ្យា ចណ្ឌកាឡី អត្តានម្បិ បរម្បិ និរយេនបិ ព្រហ្មចរិយេនបិ អភិសបិស្សតី”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ចណ្ឌកាឡី ភិក្ខុនី អត្តានម្បិ បរម្បិ និរយេនបិ ព្រហ្មចរិយេនបិ អភិសបតីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…

កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ចណ្ឌកាឡី ភិក្ខុនី អត្តានម្បិ បរម្បិ និរយេនបិ ព្រហ្មចរិយេនបិ អភិសបិស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៨៧៥**. “**យា បន ភិក្ខុនី អត្តានំ វា បរំ វា និរយេន វា ព្រហ្មចរិយេន វា អភិសបេយ្យ, បាចិត្តិយ្យ**”ន្តិ។

**៨៧៦**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា...បេ.... **ភិក្ខុនី**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**អត្តាន**ន្តិ បច្ចត្តំ។ **បរ**ន្តិ ឧបសម្បន្នំ។ និរយេន វា ព្រហ្មចរិយេន វា អភិសបតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៨៧៧**. ឧបសម្បន្នាយ ឧបសម្បន្នសញ្ញា និរយេន វា ព្រហ្មចរិយេន វា អភិសបតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧបសម្បន្នាយ វេមតិកា និរយេន វា ព្រហ្មចរិយេន វា អភិសបតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧបសម្បន្នាយ អនុបសម្បន្នសញ្ញា និរយេន វា ព្រហ្មចរិយេន វា អភិសបតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

តិរច្ឆានយោនិយា វា បេត្តិវិសយេន វា មនុស្សទោភគ្គេន វា អភិសបតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នំ អភិសបតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នាយ ឧបសម្បន្នសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នាយ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នាយ អនុបសម្បន្នសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៨៧៨**. អនាបត្តិ អត្ថបុរេក្ខារាយ, ធម្មបុរេក្ខារាយ, អនុសាសនិបុរេក្ខារាយ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

នវមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**១០. ទសមសិក្ខាបទំ**

**៨៧៩**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ចណ្ឌកាឡី ភិក្ខុនី ភិក្ខុនីហិ សទ្ធិំ ភណ្ឌិត្វា អត្តានំ វធិត្វា វធិត្វា រោទតិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា...បេ.... តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អយ្យា ចណ្ឌកាឡី អត្តានំ វធិត្វា វធិត្វា រោទិស្សតី”តិ...បេ.... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ចណ្ឌកាឡី ភិក្ខុនី អត្តានំ វធិត្វា វធិត្វា រោទតីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ចណ្ឌកាឡី ភិក្ខុនី អត្តានំ វធិត្វា វធិត្វា រោទិស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៨៨០**. “**យា បន ភិក្ខុនី អត្តានំ វធិត្វា វធិត្វា រោទេយ្យ, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**៨៨១**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា...បេ.... **ភិក្ខុនី**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**អត្តាន**ន្តិ បច្ចត្តំ។ វធិត្វា វធិត្វា រោទតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ វធតិ ន រោទតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ រោទតិ ន វធតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៨៨២**. អនាបត្តិ ញាតិព្យសនេន វា ភោគព្យសនេន វា រោគព្យសនេន វា ផុដ្ឋា រោទតិ ន វធតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

ទសមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

អន្ធការវគ្គោ ទុតិយោ។

**៣. នគ្គវគ្គោ**

**១. បឋមសិក្ខាបទំ**

**៨៨៣**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា [មហាវ. ៣៥០] ភិក្ខុនិយោ អចិរវតិយា នទិយា វេសិយាហិ សទ្ធិំ នគ្គា ឯកតិត្ថេ នហាយន្តិ។

វេសិយា តា ភិក្ខុនិយោ ឧប្បណ្ឌេសុំ – “កី នុ ខោ នាម តុម្ហាកំ, អយ្យេ, ទហរានំ [ទហរានំ ទហរានំ (សី.)] ព្រហ្មចរិយំ ចិណ្ណេន, ននុ នាម កាមា បរិភុញ្ជិតព្ពា ! យទា ជិណ្ណា ភវិស្សថ តទា ព្រហ្មចរិយំ ចរិស្សថ។ ឯវំ តុម្ហាកំ ឧភោ អត្ថា បរិគ្គហិតា ភវិស្សន្តី”តិ។ ភិក្ខុនិយោ វេសិយាហិ ឧប្បណ្ឌិយមានា មង្កូ អហេសុំ។ អថ ខោ តា ភិក្ខុនិយោ ឧបស្សយំ គន្ត្វា ភិក្ខុនីនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ ភិក្ខុនិយោ ភិក្ខូនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ ភិក្ខូ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មិំ និទានេ ឯតស្មិំ បករណេ ធម្មិំ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “តេន ហិ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនីនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញបេស្សាមិ ទស អត្ថវសេ បដិច្ច – សង្ឃសុដ្ឋុតាយ…បេ.… វិនយានុគ្គហាយ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

៨៨៤. “**យា បន ភិក្ខុនី នគ្គា នហាយេយ្យ, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

៨៨៥. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ.… **ភិក្ខុនី**តិ…បេ.… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**នគ្គា នហាយេយ្យា**តិ អនិវត្ថា វា អបារុតា វា នហាយតិ, បយោគេ ទុក្កដំ។ នហានបរិយោសានេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

៨៨៦. អនាបត្តិ អច្ឆិន្នចីវរិកាយ វា នដ្ឋចីវរិកាយ វា, អាបទាសុ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

បឋមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ២. ទុតិយសិក្ខាបទំ

៨៨៧. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភគវតា ភិក្ខុនីនំ [មហាវ. ៣៥១] ឧទកសាដិកា អនុញ្ញាតា ហោតិ ។ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ – “ភគវតា ឧទកសាដិកា អនុញ្ញាតា”តិ អប្បមាណិកាយោ ឧទកសាដិកាយោ ធារេសុំ [ធារេន្តិ (បាចិ. ៥៣១-៥៤៥)]។ បុរតោបិ បច្ឆតោបិ អាកឌ្ឍន្តា អាហិណ្ឌន្តិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ.… តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ អប្បមាណិកាយោ ឧទកសាដិកាយោ ធារេស្សន្តី”តិ… បេ.… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ អប្បមាណិកាយោ ឧទកសាដិកាយោ ធារេន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ.… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ អប្បមាណិកាយោ ឧទកសាដិកាយោ ធារេស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ.… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

៨៨៨. “**ឧទកសាដិកំ បន ភិក្ខុនិយា ការយមានាយ បមាណិកា ការេតព្ពា។ តត្រិទំ បមាណំ – ទីឃសោ ចតស្សោ វិទត្ថិយោ, សុគតវិទត្ថិយា; តិរិយំ ទ្វេ វិទត្ថិយោ។ តំ អតិក្កាមេន្តិយា ឆេទនកំ បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

៨៨៩. **ឧទកសាដិកា** នាម យាយ និវត្ថា [និវត្ថាយ (ស្យា.)] នហាយតិ។

**ការយមានាយា**តិ ករោន្តិយា វា ការាបេន្តិយា វា។

បមាណិកា ការេតព្ពា។ តត្រិទំ បមាណំ – ទីឃសោ ចតស្សោ វិទត្ថិយោ, សុគតវិទត្ថិយា; តិរិយំ ទ្វេ វិទត្ថិយោ។ តំ អតិក្កាមេត្វា ករោតិ វា ការាបេតិ វា, បយោគេ ទុក្កដំ។ បដិលាភេន ឆិន្ទិត្វា បាចិត្តិយំ ទេសេតព្ពំ។

៨៩០. អត្តនា វិប្បកតំ អត្តនា បរិយោសាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស ។ អត្តនា វិប្បកតំ បរេហិ បរិយោសាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ បរេហិ វិប្បកតំ អត្តនា បរិយោសាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ បរេហិ វិប្បកតំ បរេហិ បរិយោសាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អញ្ញស្សត្ថាយ ករោតិ វា ការាបេតិ វា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អញ្ញេន កតំ បដិលភិត្វា បរិភុញ្ជតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

៨៩១. អនាបត្តិ បមាណិកំ ករោតិ, ឩនកំ ករោតិ, អញ្ញេន កតំ បមាណាតិក្កន្តំ បដិលភិត្វា ឆិន្ទិត្វា បរិភុញ្ជតិ, វិតានំ វា ភូមត្ថរណំ វា សាណិបាការំ វា ភិសិំ វា ពិព្ពោហនំ វា ករោតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

ទុតិយសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

### ៣. តតិយសិក្ខាបទំ

**៨៩២**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរិស្សា ភិក្ខុនិយា មហគ្ឃេ ចីវរទុស្សេ ចីវរំ ទុក្កដំ ហោតិ ទុស្សិព្ពិតំ។ ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី តំ ភិក្ខុនី ឯតទវោច – “សុន្ទរំ ខោ ឥទំ តេ, អយ្យេ, ចីវរទុស្សំ; ចីវរញ្ច ខោ ទុក្កដំ ទុស្សិព្ពិត”ន្តិ។ “វិសិព្ពេមិ, អយ្យេ, សិព្ពិស្សសី”តិ? “អាមាយ្យេ, សិព្ពិស្សាមី”តិ។ អថ ខោ សា ភិក្ខុនី តំ ចីវរំ វិសិព្ពេត្វា ថុល្លនន្ទាយ ភិក្ខុនិយា អទាសិ។ ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី – “សិព្ពិស្សាមិ សិព្ពិស្សាមី”តិ នេវ សិព្ពតិ ន សិព្ពាបនាយ ឧស្សុក្កំ ករោតិ។ អថ ខោ សា ភិក្ខុនី ភិក្ខុនីនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ…. តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អយ្យា ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនិយា ចីវរំ វិសិព្ពាបេត្វា នេវ សិព្ពិស្សតិ ន សិព្ពាបនាយ ឧស្សុក្កំ ករិស្សតី”តិ…បេ…. សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី ភិក្ខុនិយា ចីវរំ វិសិព្ពាបេត្វា នេវ សិព្ពតិ ន សិព្ពាបនាយ ឧស្សុក្កំ ករោតីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…. កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី ភិក្ខុនិយា ចីវរំ វិសិព្ពាបេត្វា នេវ សិព្ពិស្សតិ ន សិព្ពាបនាយ ឧស្សុក្កំ ករិស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ…. ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៨៩៣**. **“យា បន ភិក្ខុនី ភិក្ខុនិយា ចីវរំ វិសិព្ពេត្វា វា វិសិព្ពាបេត្វា វា សា បច្ឆា អនន្តរាយិកិនី នេវ សិព្ពេយ្យ ន សិព្ពាបនាយ ឧស្សុក្កំ ករេយ្យ, អញ្ញត្រ ចតូហបញ្ចាហា, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**៨៩៤**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ…. **ភិក្ខុនី**តិ…បេ…. អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**ភិក្ខុនិយា**តិ អញ្ញាយ ភិក្ខុនិយា។

**ចីវរំ** នាម ឆន្នំ ចីវរានំ អញ្ញតរំ ចីវរំ។

**វិសិព្ពេត្វា**តិ សយំ វិសិព្ពេត្វា។ **វិសិព្ពាបេត្វា**តិ អញ្ញំ វិសិព្ពាបេត្វា។

**សា បច្ឆា អនន្តរាយិកិនី**តិ អសតិ អន្តរាយេ។

**នេវ សិព្ពេយ្យា**តិ ន សយំ សិព្ពេយ្យ។ **ន សិព្ពាបនាយ ឧស្សុក្កំ ករេយ្យា**តិ ន អញ្ញំ អាណាបេយ្យ។

**អញ្ញត្រ ចតូហបញ្ចាហា**តិ ឋបេត្វា ចតូហបញ្ចាហំ។ “នេវ សិព្ពិស្សាមិ ន សិព្ពាបនាយ ឧស្សុក្កំ ករិស្សាមី”តិ ធុរំ និក្ខិត្តមត្តេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៨៩៥**. ឧបសម្បន្នាយ ឧបសម្បន្នសញ្ញា ចីវរំ វិសិព្ពេត្វា វា វិសិព្ពាបេត្វា វា សា បច្ឆា អនន្តរាយិកិនី នេវ សិព្ពតិ ន សិព្ពាបនាយ ឧស្សុក្កំ ករោតិ, អញ្ញត្រ ចតូហបញ្ចាហា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧបសម្បន្នាយ វេមតិកា ចីវរំ វិសិព្ពេត្វា វា វិសិព្ពាបេត្វា វា សា បច្ឆា អនន្តរាយិកិនី នេវ សិព្ពតិ ន សិព្ពាបនាយ ឧស្សុក្កំ ករោតិ, អញ្ញត្រ ចតូហបញ្ចាហា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧបសម្បន្នាយ អនុបសម្បន្នសញ្ញា ចីវរំ វិសិព្ពេត្វា វា វិសិព្ពាបេត្វា វា សា បច្ឆា អនន្តរាយិកិនី នេវ សិព្ពតិ ន សិព្ពាបនាយ ឧស្សុក្កំ ករោតិ, អញ្ញត្រ ចតូហបញ្ចាហា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អញ្ញំ បរិក្ខារំ វិសិព្ពេត្វា វា វិសិព្ពាបេត្វា វា សា បច្ឆា អនន្តរាយិកិនី នេវ សិព្ពតិ ន សិព្ពាបនាយ ឧស្សុក្កំ ករោតិ, អញ្ញត្រ ចតូហបញ្ចាហា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស ។ អនុបសម្បន្នាយ ចីវរំ វា អញ្ញំ វា បរិក្ខារំ វិសិព្ពេត្វា វា វិសិព្ពាបេត្វា វា សា បច្ឆា អនន្តរាយិកិនី នេវ សិព្ពតិ ន សិព្ពាបនាយ ឧស្សុក្កំ ករោតិ, អញ្ញត្រ ចតូហបញ្ចាហា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នាយ ឧបសម្បន្នសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នាយ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នាយ អនុបសម្បន្នសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៨៩៦**. អនាបត្តិ សតិ អន្តរាយេ, បរិយេសិត្វា ន លភតិ, ករោន្តី ចតូហបញ្ចាហំ អតិក្កាមេតិ, គិលានាយ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

តតិយសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ៤. ចតុត្ថសិក្ខាបទំ

**៨៩៧**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុនិយោ ភិក្ខុនីនំ ហត្ថេ ចីវរំ និក្ខិបិត្វា សន្តរុត្តរេន ជនបទចារិកំ បក្កមន្តិ។ តានិ ចីវរានិ ចិរំ និក្ខិត្តានិ កណ្ណកិតានិ ហោន្តិ។ តានិ ភិក្ខុនិយោ ឱតាបេន្តិ។ ភិក្ខុនិយោ តា ភិក្ខុនិយោ ឯតទវោចុំ – “កស្សិមានិ, អយ្យេ, ចីវរានិ កណ្ណកិតានី”តិ? អថ ខោ តា ភិក្ខុនិយោ ភិក្ខុនីនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ…. តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ ភិក្ខុនីនំ ហត្ថេ ចីវរំ និក្ខិបិត្វា សន្តរុត្តរេន ជនបទចារិកំ បក្កមិស្សន្តី”តិ…បេ…. សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ភិក្ខុនីនំ ហត្ថេ ចីវរំ និក្ខិបិត្វា សន្តរុត្តរេន ជនបទចារិកំ បក្កមន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…. កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ភិក្ខុនីនំ ហត្ថេ ចីវរំ និក្ខិបិត្វា សន្តរុត្តរេន ជនបទចារិកំ បក្កមិស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ…. ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៨៩៨**. “**យា បន ភិក្ខុនី បញ្ចាហិកំ សង្ឃាដិចារំ** [សង្ឃាដិវារំ (ស្យា.)] **អតិក្កាមេយ្យ, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**៨៩៩**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ…. **ភិក្ខុនី**តិ…បេ…. អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**បញ្ចាហិកំ សង្ឃាដិចារំ អតិក្កាមេយ្យា**តិ បញ្ចមំ ទិវសំ បញ្ច ចីវរានិ នេវ និវាសេតិ ន បារុបតិ ន ឱតាបេតិ, បញ្ចមំ ទិវសំ អតិក្កាមេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៩០០**. បញ្ចាហាតិក្កន្តេ អតិក្កន្តសញ្ញា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ បញ្ចាហាតិក្កន្តេ វេមតិកា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ បញ្ចាហាតិក្កន្តេ អនតិក្កន្តសញ្ញា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

បញ្ចាហានតិក្កន្តេ អតិក្កន្តសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ បញ្ចាហានតិក្កន្តេ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ បញ្ចាហានតិក្កន្តេ អនតិក្កន្តសញ្ញា, អនាបត្តិ។

**៩០១**. អនាបត្តិ បញ្ចមំ ទិវសំ បញ្ច ចីវរានិ និវាសេតិ វា បារុបតិ វា ឱតាបេតិ វា, គិលានាយ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

ចតុត្ថសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ៥. បញ្ចមសិក្ខាបទំ

**៩០២**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរា ភិក្ខុនី បិណ្ឌាយ ចរិត្វា អល្លចីវរំ បត្ថរិត្វា វិហារំ បាវិសិ។ អញ្ញតរា ភិក្ខុនី តំ ចីវរំ បារុបិត្វា គាមំ បិណ្ឌាយ បាវិសិ។ សា និក្ខមិត្វា ភិក្ខុនិយោ បុច្ឆិ – “អបាយ្យេ, មយ្ហំ ចីវរំ បស្សេយ្យាថា”តិ? ភិក្ខុនិយោ តស្សា ភិក្ខុនិយា ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ អថ ខោ សា ភិក្ខុនី ឧជ្ឈាយតិ ខិយ្យតិ វិបាចេតិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនី មយ្ហំ ចីវរំ អនាបុច្ឆា បារុបិស្សតី”តិ! អថ ខោ សា ភិក្ខុនី ភិក្ខុនីនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ…. តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនី ភិក្ខុនិយា ចីវរំ អនាបុច្ឆា បារុបិស្សតី”តិ…បេ…. សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនី ភិក្ខុនិយា ចីវរំ អនាបុច្ឆា បារុបតីតិ [បារុបីតិ (ក.)]? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…. កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនី ភិក្ខុនិយា ចីវរំ អនាបុច្ឆា បារុបិស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ…. ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថ –

**៩០៣**. “**យា បន ភិក្ខុនី ចីវរសង្កមនីយំ ធារេយ្យ, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**៩០៤**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ…. **ភិក្ខុនី**តិ…បេ…. អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**ចីវរសង្កមនីយំ** នាម ឧបសម្បន្នាយ បញ្ចន្នំ ចីវរានំ អញ្ញតរំ ចីវរំ តស្សា វា អទិន្នំ តំ វា អនាបុច្ឆា និវាសេតិ វា បារុបតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៩០៥**. ឧបសម្បន្នាយ ឧបសម្បន្នសញ្ញា ចីវរសង្កមនីយំ ធារេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧបសម្បន្នាយ វេមតិកា ចីវរសង្កមនីយំ ធារេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧបសម្បន្នាយ អនុបសម្បន្នសញ្ញា ចីវរសង្កមនីយំ

ធារេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស ។

អនុបសម្បន្នាយ ចីវរសង្កមនីយំ ធារេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នាយ ឧបសម្បន្នសញ្ញា , អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នាយ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នាយ អនុបសម្បន្នសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៨០៦**. អនាបត្តិ សា វា ទេតិ, តំ វា អាបុច្ឆា និវាសេតិ វា បារុបតិ វា, អច្ឆិន្នចីវរិកាយ, នដ្ឋចីវរិកាយ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

បញ្ចមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

### ៦. ឆដ្ឋសិក្ខាបទំ

**៨០៧**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ថុល្លនន្ទាយ ភិក្ខុនិយា ឧបដ្ឋាកកុលំ ថុល្លនន្ទំ ភិក្ខុនី ឯតទវោច – “ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស, អយ្យេ, ចីវរំ ទស្សាមា”តិ។ ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី – “តុម្ហេ ពហុកិច្ចា ពហុករណីយា”តិ អន្តរាយំ អកាសិ។ តេន ខោ បន សមយេន តស្ស កុលស្ស ឃរំ ឌយ្ហតិ។ តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អយ្យា ថុល្លនន្ទា អម្ហាកំ ទេយ្យធម្មំ អន្តរាយំ ករិស្សតិ! ឧភយេនាម្ហ បរិពាហិរា [បរិហីនា (សី.)], ភោគេហិ ច បុញ្ញេន ចា”តិ។ អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុនិយោ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ.… តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អយ្យា ថុល្លនន្ទា គណស្ស ចីវរលាភំ អន្តរាយំ ករិស្សតី”តិ…បេ.… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី គណស្ស ចីវរលាភំ អន្តរាយំ អកាសីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ.… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី គណស្ស ចីវរលាភំ អន្តរាយំ ករិស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ.… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៨០៨**. **“យា បន ភិក្ខុនី គណស្ស ចីវរលាភំ អន្តរាយំ ករេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**៨០៩**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ.… **ភិក្ខុនី**តិ…បេ.… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**គណោ** នាម ភិក្ខុនិសង្ឃោ វុច្ចតិ។

**ចីវរំ** នាម ឆន្នំ ចីវរានំ អញ្ញតរំ ចីវរំ វិកប្បនុបគំ បច្ឆិមំ។

**អន្តរាយំ ករេយ្យា**តិ “កថំ ឥមេ ចីវរំ ន [ឥមំ ចីវរំ (ក.)] ទទេយ្យុ”ន្តិ អន្តរាយំ ករោតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អញ្ញំ បរិក្ខារំ អន្តរាយំ ករោតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ សម្ពហុលានំ ភិក្ខុនីនំ វា ឯកភិក្ខុនិយា វា អនុបសម្បន្នាយ វា ចីវរំ វា អញ្ញំ វា បរិក្ខារំ អន្តរាយំ ករោតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៨១០**. អនាបត្តិ អានិសំសំ ទស្សេត្វា និវារេតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

ឆដ្ឋសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

### ៧. សត្តមសិក្ខាបទំ

**៨១១**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស អកាលចីវរំ ឧប្បន្នំ ហោតិ។ អថ ខោ ភិក្ខុនិសង្ឃោ តំ ចីវរំ ភាជេតុកាមោ សន្និបតិ។ តេន ខោ បន សមយេន ថុល្លនន្ទាយ ភិក្ខុនិយា អន្តេវាសិនិយោ ភិក្ខុនិយោ បក្កន្តា ហោន្តិ។ ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី តា ភិក្ខុនិយោ ឯតទវោច – “អយ្យេ, ភិក្ខុនិយោ បក្កន្តា, ន តាវ ចីវរំ ភាជីយិស្សតី”តិ។ ចីវរវិភង្គំ បដិពាហិ។ ភិក្ខុនិយោ ន តាវ ចីវរំ ភាជីយិស្សតីតិ បក្កមីសុ [វិបក្កមីសុ (ស្យា.)]។ ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី អន្តេវាសិនីសុ ភិក្ខុនីសុ អាគតាសុ តំ ចីវរំ ភាជាបេសិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ.… តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អយ្យា ថុល្លនន្ទា ធម្មិកំ ចីវរវិភង្គំ បដិពាហិស្សតី”តិ…បេ.… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី ធម្មិកំ ចីវរវិភង្គំ បដិពាហតីតិ [បដិពាហីតិ (ក.)]? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ.… កថញ្ហិ នាម,

ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី ធម្មិកំ ចីវរវិភង្គំ បដិពាហិស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៨១២. "យា បន ភិក្ខុនី ធម្មិកំ ចីវរវិភង្គំ បដិពាហេយ្យ, បាចិត្តិយ"**ន្តិ។

**៨១៣. យា បនា**តិ យា យាទិសា...បេ.... **ភិក្ខុនី**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**ធម្មិកោ**នាម ចីវរវិភង្គោ សមគ្គោ ភិក្ខុនិសង្ឃោ សន្និបតិត្វា ភាជេតិ។

**បដិពាហេយ្យា**តិ កថំ ឥមំ ចីវរំ ន ភាជេយ្យាតិ [ចីវរំ ភាជេយ្យាតិ (ក.)] បដិពាហតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៨១៤**. ធម្មិកេ ធម្មិកសញ្ញា បដិពាហតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ធម្មិកេ វេមតិកា បដិពាហតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ធម្មិកេ អធម្មិកសញ្ញា បដិពាហតិ, អនាបត្តិ។ អធម្មិកេ ធម្មិកសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មិកេ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មិកេ អធម្មិកសញ្ញា, អនាបត្តិ។

**៨១៥**. អនាបត្តិ អានិសំសំ ទស្សេត្វា បដិពាហតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

សត្តមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ៨. អដ្ឋមសិក្ខាបទំ

**៨១៦**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី នដានម្បិ នដកានម្បិ លង្ឃកានម្បិ សោកជ្ឈាយិកានម្បិ [សោកសាយិកានម្បិ (សី.)] កុម្ភថូណិកានម្បិ [កុម្ភថុណិកានម្បិ (ក.)] សមណចីវរំ ទេតិ – "មយ្ហំ បរិសតិ [បរិសតី (សី.)] វណ្ណំ ភាសថា"តិ។ នដាបិ នដកាបិ លង្ឃកាបិ សោកជ្ឈាយិកាបិ កុម្ភថូណិកាបិ ថុល្លនន្ទាយ ភិក្ខុនិយា បរិសតិ វណ្ណំ ភាសន្តិ – "អយ្យា ថុល្លនន្ទា ពហុស្សុតា ភាណិកា វិសារទា បដ្ឋា ធម្មិំ កថំ កាតុំ; ទេថ អយ្យាយ, ករោថ អយ្យាយា"តិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា, តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – "កថញ្ហិ នាម អយ្យា ថុល្លនន្ទា អគារិកស្ស សមណចីវរំ ទស្សតី"តិ...បេ.... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី អគារិកស្ស សមណចីវរំ ទេតីតិ? "សច្ចំ, ភគវា"តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី អគារិកស្ស សមណចីវរំ ទស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៨១៧. "យា បន ភិក្ខុនី អគារិកស្ស វា បរិព្ពាជកស្ស វា បរិព្ពាជិកាយ វា សមណចីវរំ ទទេយ្យ, បាចិត្តិយ"**ន្តិ។

**៨១៨. យា បនា**តិ យា យាទិសា...បេ.... **ភិក្ខុនី**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**អគារិកោ** នាម យោ កោចិ អគារំ អជ្ឈាវសតិ។

**បរិព្ពាជកោ** នាម ភិក្ខុញ្ច សាមណេរញ្ច ឋបេត្វា យោ កោចិ បរិព្ពាជកសមាបន្នោ។

**បរិព្ពាជិកា** នាម ភិក្ខុនិញ្ច សិក្ខមានញ្ច សាមណេរិញ្ច ឋបេត្វា យា កាចិ បរិព្ពាជិកសមាបន្នា។

**សមណចីវរំ** នាម កប្បកតំ វុច្ចតិ។ ទេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៨១៩**. អនាបត្តិ មាតាបិតូនំ ទេតិ, តាវកាលិកំ ទេតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

អដ្ឋមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ៩. នវមសិក្ខាបទំ

**៨២០**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ថុល្លនន្ទាយ ភិក្ខុនិយា ឧបដ្ឋាកកុលំ ថុល្លនន្ទំ ភិក្ខុនឹ ឯតទវោច – “សចេ មយំ, អយ្យេ, សក្កោម, ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស ចីវរំ ទស្សាមា”តិ។ តេន ខោ បន សមយេន វស្សំវុដ្ឋា ភិក្ខុនិយោ ចីវរំ ភាជេតុកាមា សន្និបតឹសុ។ ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី តា ភិក្ខុនិយោ ឯតទវោច – “អាគមេថ, អយ្យេ, អត្ថិ ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស ចីវរបច្ចាសា”តិ។ ភិក្ខុនិយោ ថុល្លនន្ទំ ភិក្ខុនឹ ឯតទវោចុំ – “គច្ឆាយ្យេ, តំ ចីវរំ ជានាហី”តិ។ ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី យេន តំ កុលំ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា តេ មនុស្សេ ឯតទវោច – “ទេថាវុសោ, ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស ចីវរ”ន្តិ។ “ន មយំ, អយ្យេ, សក្កោម ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស ចីវរំ ទាតុ”ន្តិ ។ ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី ភិក្ខុនីនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ… តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អយ្យា ថុល្លនន្ទា ទុព្ពលចីវរបច្ចាសាយ ចីវរកាលសមយំ អតិក្កាមេស្សតី”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី ទុព្ពលចីវរបច្ចាសាយ ចីវរកាលសមយំ អតិក្កាមេតីតិ [អតិក្កាមេសីតិ (ក.)]? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី ទុព្ពលចីវរបច្ចាសាយ ចីវរកាលសមយំ អតិក្កាមេស្សតិ ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៨២១**. **“យា បន ភិក្ខុនី ទុព្ពលចីវរបច្ចាសាយ ចីវរកាលសមយំ អតិក្កាមេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**៨២២**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ… **ភិក្ខុនី**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**ទុព្ពលចីវរបច្ចាសា** នាម “សចេ មយំ សក្កោម, ទស្សាម ករិស្សាមា”តិ វាចា ភិន្នា ហោតិ។

**ចីវរកាលសមយោ** នាម អនត្ថតេ កថិនេ វស្សានស្ស បច្ឆិមោ មាសោ, អត្ថតេ កថិនេ បញ្ច មាសា។

**ចីវរកាលសមយំ អតិក្កាមេយ្យា**តិ អនត្ថតេ កថិនេ វស្សានស្ស បច្ឆិមំ ទិវសំ អតិក្កាមេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អត្ថតេ កថិនេ កថិនុទ្ធារទិវសំ អតិក្កាមេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៨២៣**. ទុព្ពលចីវរេ ទុព្ពលចីវរសញ្ញា ចីវរកាលសមយំ អតិក្កាមេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ទុព្ពលចីវរេ វេមតិកា ចីវរកាលសមយំ អតិក្កាមេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ទុព្ពលចីវរេ អទុព្ពលចីវរសញ្ញា ចីវរកាលសមយំ អតិក្កាមេតិ, អនាបត្តិ។

អទុព្ពលចីវរេ ទុព្ពលចីវរសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អទុព្ពលចីវរេ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អទុព្ពលចីវរេ អទុព្ពលចីវរសញ្ញា, អនាបត្តិ។

**៨២៤**. អនាបត្តិ អានិសំសំ ទស្សេត្វា និវារេតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

នវមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

### ១០. ទសមសិក្ខាបទំ

**៨២៥**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរេន ឧបាសកេន សង្ឃំ ឧទ្ទិស្ស វិហារោ ការាបិតោ ហោតិ។ សោ តស្ស វិហារស្ស មហេ ឧភតោសង្ឃស្ស អកាលចីវរំ ទាតុកាមោ ហោតិ។ តេន ខោ បន សមយេន ឧភតោសង្ឃស្ស កថិនំ អត្ថតំ ហោតិ។ អថ ខោ សោ ឧបាសកោ សង្ឃំ ឧបសង្កមិត្វា កថិនុទ្ធារំ យាចិ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មឹ និទានេ ឯតស្មឹ បករណេ ធម្មឹ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, កថិនំ ឧទ្ធរិតុំ។ ឯវញ្ច បន ភិក្ខវេ កថិនំ ឧទ្ធរិតព្ពំ។ ព្យត្តេន ភិក្ខុនា បដិពលេន សង្ឃោ ញាបេតព្ពោ –

**៨២៦**. “សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ។ យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ, សង្ឃោ កថិនំ ឧទ្ធរេយ្យ។ ឯសា ញត្តិ។

“សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ។ សង្ឃោ កថិនំ ឧទ្ធរតិ។ យស្សាយស្មតោ ខមតិ កថិនស្ស ឧទ្ធារោ, សោ តុណ្ហស្ស; យស្ស នក្ខមតិ, សោ ភាសេយ្យ។

“ឧព្ភតំ សង្ឃេន កថិនំ, ខមតិ សង្ឃស្ស, តស្មា តុណ្ហី, ឯវមេតំ ធារយាមី”តិ។

**៨២៧**. អថ ខោ សោ ឧបាសកោ ភិក្ខុនិសង្ឃំ ឧបសង្កមិត្វា កថិនុទ្ធារំ យាចិ។ ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី – “ចីវរំ អម្ហាកំ ភវិស្សតី”តិ កថិនុទ្ធារំ បដិពាហិ។ អថ ខោ សោ ឧបាសកោ ឧជ្ឈាយតិ ខិយ្យតិ វិបាចេតិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ អម្ហាកំ កថិនុទ្ធារំ ន ទស្សន្តី”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុនិយោ តស្ស ឧបាសកស្ស ឧជ្ឈាយន្តស្ស ខិយ្យន្តស្ស វិបាចេន្តស្ស។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា...បេ.... តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អយ្យា ថុល្លនន្ទា ធម្មិកំ កថិនុទ្ធារំ បដិពាហិស្សតី”តិ...បេ.... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី ធម្មិកំ កថិនុទ្ធារំ បដិពាហតីតិ [បដិពាហីតិ (ក.)]? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី ធម្មិកំ កថិនុទ្ធារំ បដិពាហិស្សតិ ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្දិសន្តុ –

**៨២៨**. “**យា បន ភិក្ខុនី ធម្មិកំ កថិនុទ្ធារំ បដិពាហេយ្យ, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**៨២៩**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា...បេ.... **ភិក្ខុនី**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**ធម្មិកោ** នាម កថិនុទ្ធារោ សមគ្គោ ភិក្ខុនិសង្ឃោ សន្និបតិត្វា ឧទ្ធរតិ។

**បដិពាហេយ្យា**តិ “កថំ ឥទំ កថិនំ ន ឧទ្ធរេយ្យា”តិ [កថិនំ ឧទ្ធរេយ្យាតិ (ក.)] បដិពាហតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៨៣០**. ធម្មិកេ ធម្មិកសញ្ញា បដិពាហតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ធម្មិកេ វេមតិកា បដិពាហតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ធម្មិកេ អធម្មិកសញ្ញា បដិពាហតិ, អនាបត្តិ។ អធម្មិកេ ធម្មិកសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មិកេ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មិកេ អធម្មិកសញ្ញា, អនាបត្តិ។

**៨៣១**. អនាបត្តិ អានិសំសំ ទស្សេត្វា បដិពាហតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ ។

ទសមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

នគ្គវគ្គោ តតិយោ។

### ៤. តុវដ្ដវគ្គោ

### ១. បឋមសិក្ខាបទំ

**៨៣២**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុនិយោ ទ្វេ ឯកមញ្ចេ តុវដ្ដេន្តិ។ មនុស្សា វិហារចារិកំ អាហិណ្ឌន្តា បស្សិត្វា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ ទ្វេ ឯកមញ្ចេ តុវដ្ដេស្សន្តិ, សេយ្យថាបិ គិហិនិយោ កាមភោគិនិយោ”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុនិយោ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា...បេ.... តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ ទ្វេ ឯកមញ្ចេ តុវដ្ដេស្សន្តី”តិ...បេ.... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ទ្វេ ឯកមញ្ចេ តុវដ្ដេន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ទ្វេ ឯកមញ្ចេ តុវដ្ដេស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៨៣៣**. “**យា បន ភិក្ខុនិយោ ទ្វេ ឯកមញ្ចេ តុវដ្ដេយ្យុំ, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**៨៣៤**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា...បេ.... **ភិក្ខុនិយោ**តិ ឧបសម្បន្នាយោ វុច្ចន្តិ។

**ទ្វេ ឯកមញ្ចេ តុវដ្ដេយ្យុ**ន្តិ ឯកាយ និបន្នាយ អបរា និបជ្ជតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧភោ វា និបជ្ជន្តិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧដ្ឋហិត្វា បុនប្បុនំ និបជ្ជន្តិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៨៣៥**. អនាបត្តិ ឯកាយ និបន្នាយ អបរា និសីទតិ, ឧភោ វា និសីទន្តិ, ឧម្មត្តិកានំ, អាទិកម្មិកានន្តិ។

បឋមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ២. ទុតិយសិក្ខាបទំ

**៨៣៦**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុនិយោ ទ្វេ ឯកត្ថរណបាវុរណា តុវដ្ដេន្តិ។ មនុស្សា វិហារចារិកំ អាហិណ្ឌន្តា បស្សិត្វា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ ទ្វេ ឯកត្ថរណបាវុរណា តុវដ្ដេស្សន្តិ, សេយ្យថាបិ គិហិនិយោ កាមភោគិនិយោ”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុនិយោ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ… តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ ទ្វេ ឯកត្ថរណបាវុរណា តុវដ្ដេស្សន្តី”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ទ្វេ ឯកត្ថរណបាវុរណា តុវដ្ដេន្តីតិ? “សច្ចំ , ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ទ្វេ ឯកត្ថរណបាវុរណា តុវដ្ដេស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៨៣៧**. **“យា បន ភិក្ខុនិយោ ទ្វេ ឯកត្ថរណបាវុរណា តុវដ្ដេយ្យុំ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**៨៣៨**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ… **ភិក្ខុនិយោ**តិ ឧបសម្បន្នាយោ វុច្ចន្តិ។

**ទ្វេ ឯកត្ថរណបាវុរណា តុវដ្ដេយ្យុ**ន្តិ តញ្ញេវ អត្ថរិត្វា តញ្ញេវ បារុបន្តិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៨៣៩**. ឯកត្ថរណបាវុរណេ ឯកត្ថរណបាវុរណសញ្ញា តុវដ្ដេន្តិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឯកត្ថរណបាវុរណេ វេមតិកា តុវដ្ដេន្តិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឯកត្ថរណបាវុរណេ នានត្ថរណបាវុរណសញ្ញា តុវដ្ដេន្តិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

ឯកត្ថរណេ នានាបាវុរណេ [នានាបាវុរណសញ្ញា (ក.)], អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ នានត្ថរណេ ឯកបាវុរណេ [ឯកបាវុរណសញ្ញា (ក.)], អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ នានត្ថរណបាវុរណេ ឯកត្ថរណបាវុរណសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ នានត្ថរណបាវុរណេ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ នានត្ថរណបាវុរណេ នានត្ថរណបាវុរណសញ្ញា, អនាបត្តិ។

**៨៤០**. អនាបត្តិ វវត្ថានំ ទស្សេត្វា និបជ្ជន្តិ, ឧម្មត្តិកានំ, អាទិកម្មិកានន្តិ។

ទុតិយសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ៣. តតិយសិក្ខាបទំ

**៨៤១**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី ពហុស្សុតា ហោតិ ភាណិកា វិសារទា បដ្ដា ធម្មិំ កថំ កាតុំ។ ភទ្ទាបិ កាបិលានី ពហុស្សុតា ហោតិ ភាណិកា វិសារទា បដ្ដា ធម្មិំ កថំ កាតុំ ឧឡារសម្ភាវិតា។ មនុស្សា – “អយ្យា ភទ្ទា កាបិលានី ពហុស្សុតា ភាណិកា វិសារទា បដ្ដា ធម្មិំ កថំ កាតុំ ឧឡារសម្ភាវិតា”តិ ភទ្ទំ កាបិលានី បឋមំ បយិរុបាសិត្វា, បច្ឆា ថុល្លនន្ទំ ភិក្ខុនី បយិរុបាសន្តិ។ ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី ឥស្សាបកតា – “ឥមា កិរ អប្បិច្ឆា សន្តុដ្ឋា បវិវិត្តា អសំសដ្ឋា យា ឥមា សញ្ញត្តិពហុលា វិញ្ញត្តិពហុលា វិហរន្តី”តិ ភទ្ទាយ កាបិលានិយា បុរតោ ចង្កមតិបិ តិដ្ឋតិបិ និសីទតិបិ សេយ្យម្បិ កប្បេតិ ឧទ្ទិសតិបិ ឧទ្ទិសាបេតិបិ សជ្ឈាយម្បិ ករោតិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ… តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អយ្យា ថុល្លនន្ទា អយ្យាយ ភទ្ទាយ កាបិលានិយា សញ្ចិច្ច អផាសុំ ករិស្សតី”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី ភទ្ទាយ កាបិលានិយា សញ្ចិច្ច អផាសុំ ករោតីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី ភទ្ទាយ កាបិលានិយា សញ្ចិច្ច អផាសុំ ករិស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៨៤២**. **“យា បន ភិក្ខុនី ភិក្ខុនិយា សញ្ចិច្ច អផាសុំ ករេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**៨៤៣**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ… **ភិក្ខុនី**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**ភិក្ខុនិយា**តិ អញ្ញាយ ភិក្ខុនិយា។

**សញ្ចិច្ចា**តិ ជានន្តី សញ្ជានន្តី ចេច្ច អភិវិតរិត្វា វីតិក្កមោ។

**អផាសុំ ករេយ្យា**តិ – “ឥមិនា ឥមិស្សា អផាសុ ភវិស្សតី”តិ អនាបុច្ឆា បុរតោ ចង្កមតិ វា តិដ្ឋតិ វា និសីទតិ វា សេយ្យំ វា កប្បេតិ ឧទ្ទិសតិ វា ឧទ្ទិសាបេតិ វា សជ្ឈាយំ វា ករោតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៩៤៤**. ឧបសម្បន្នាយ ឧបសម្បន្នសញ្ញា សញ្ចិច្ច អផាសុំ ករោតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧបសម្បន្នាយ វេមតិកា សញ្ចិច្ច អផាសុំ ករោតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧបសម្បន្នាយ អនុបសម្បន្នសញ្ញា សញ្ចិច្ច អផាសុំ ករោតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អនុបសម្បន្នាយ សញ្ចិច្ច អផាសុំ ករោតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នាយ ឧបសម្បន្នសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នាយ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នាយ អនុបសម្បន្នសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៩៤៥**. អនាបត្តិ ន អផាសុំ កត្តុកាមា អាបុច្ឆា បុរតោ ចង្កមតិ វា តិដ្ឋតិ វា និសីទតិ វា សេយ្យំ វា កប្បេតិ ឧទ្ទិសតិ វា ឧទ្ទិសាបេតិ វា សជ្ឈាយំ វា ករោតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

តតិយសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## **៤. ចតុត្ថសិក្ខាបទំ**

**៩៤៦**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី ទុក្ខិតំ សហជីវិនិំ នេវ ឧបដ្ឋេតិ ន ឧបដ្ឋាបនាយ ឧស្សុក្កំ ករោតិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ… តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អយ្យា ថុល្លនន្ទា ទុក្ខិតំ សហជីវិនិំ នេវ ឧបដ្ឋេស្សតិ ន ឧបដ្ឋាបនាយ ឧស្សុក្កំ ករិស្សតី”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី ទុក្ខិតំ សហជីវិនិំ នេវ ឧបដ្ឋេតិ ន ឧបដ្ឋាបនាយ ឧស្សុក្កំ ករោតីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី ទុក្ខិតំ សហជីវិនិំ នេវ ឧបដ្ឋេស្សតិ ន ឧបដ្ឋាបនាយ ឧស្សុក្កំ ករិស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៩៤៧**. **“យា បន ភិក្ខុនី ទុក្ខិតំ សហជីវិនិំ នេវ ឧបដ្ឋេយ្យ ន ឧបដ្ឋាបនាយ ឧស្សុក្កំ ករេយ្យ, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**៩៤៨**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ… **ភិក្ខុនី**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**ទុក្ខិតា** នាម គិលានា វុច្ចតិ។

**សហជីវិនី** នាម សទ្ធិវិហារិនី វុច្ចតិ។

**នេវ ឧបដ្ឋេយ្យា**តិ ន សយំ ឧបដ្ឋេយ្យ។

**ន ឧបដ្ឋាបនាយ ឧស្សុក្កំ ករេយ្យា**តិ ន អញ្ញំ អាណាបេយ្យ ។

“នេវ ឧបដ្ឋេស្សាមិ, ន ឧបដ្ឋាបនាយ ឧស្សុក្កំ ករិស្សាមី”តិ ធុរំ និក្ខិត្តមត្តេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អន្តេវាសិនី វា អនុបសម្បន្នំ វា នេវ ឧបដ្ឋេតិ, ន ឧបដ្ឋាបនាយ ឧស្សុក្កំ ករោតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៩៤៩**. អនាបត្តិ សតិ អន្តរាយេ, បរិយេសិត្វា ន លភតិ, គិលានាយ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

ចតុត្ថសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## **៥. បញ្ចមសិក្ខាបទំ**

**៩៥០**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភទ្ទា កាបិលានី សាកេតេ វស្សំ ឧបគតា ហោតិ។ សា កេនចិទេវ ករណីយេន ឧព្ពាឡ្ហា ថុល្លនន្ទាយ

ភិក្ខុនិយា សន្តិកេ ទូតំ បាហេសិ – “សចេ មេ អយ្យា ថុល្លនន្ទា ឧបស្សយំ ទទេយ្យ អាគច្ឆេយ្យាមហំ សាវត្ថិ”ន្តិ។ ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី ឯវមាហ – “អាគច្ឆតុ, ទស្សាមី”តិ។ អថ ខោ ភទ្ទា កាបិលានី សាកេតា សាវត្ថិំ អគមាសិ។ ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី ភទ្ទាយ កាបិលានិយា ឧបស្សយំ អទាសិ។ តេន ខោ បន សមយេន ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី ពហុស្សុតា ហោតិ ភាណិកា វិសារទា បដ្ឋា ធម្មិំ កថំ កាតុំ។ ភទ្ទាបិ កាបិលានី ពហុស្សុតា [ពហុស្សុតាយេវ (ក.)] ហោតិ ភាណិកា វិសារទា បដ្ឋា ធម្មិំ កថំ កាតុំ ឧឡារសម្ភាវិតា។ មនុស្សា – “អយ្យា ភទ្ទា កាបិលានី ពហុស្សុតា ភាណិកា វិសារទា បដ្ឋា ធម្មិំ កថំ កាតុំ ឧឡារសម្ភាវិតា”តិ ភទ្ទំ កាបិលានីំ បឋមំ បយិរុបាសិត្វា បច្ឆា ថុល្លនន្ទំ ភិក្ខុនីំ បយិរុបាសន្តិ។ ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី ឥស្សាបកតា – “ឥមា កិរ អប្បិច្ឆា សន្តុដ្ឋា បវិវិត្តា អសំសដ្ឋា យា ឥមា សញ្ញត្តិពហុលា វិញ្ញត្តិពហុលា វិហរន្តី”តិ កុបិតា អនត្តមនា ភទ្ទំ កាបិលានីំ ឧបស្សយា និក្កឌ្ឍិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ.… តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អយ្យា ថុល្លនន្ទា អយ្យាយ ភទ្ទាយ កាបិលានិយា ឧបស្សយំ ទត្វា កុបិតា អនត្តមនា និក្កឌ្ឍិស្សតី”តិ…បេ.… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី ភទ្ទាយ កាបិលានិយា ឧបស្សយំ ទត្វា កុបិតា អនត្តមនា និក្កឌ្ឍតីតិ [និក្កឌ្ឍីតិ (ក.)]? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ.… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី ភទ្ទាយ កាបិលានិយា ឧបស្សយំ ទត្វា កុបិតា អនត្តមនា និក្កឌ្ឍិស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ.… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៩៥១**. “**យា បន ភិក្ខុនី ភិក្ខុនិយា ឧបស្សយំ ទត្វា កុបិតា អនត្តមនា និក្កឌ្ឍេយ្យ វា និក្កឌ្ឍាបេយ្យ វា, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**៩៥២**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ.… **ភិក្ខុនី**តិ…បេ.… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**ភិក្ខុនិយា**តិ អញ្ញាយ ភិក្ខុនិយា។ **ឧបស្សយោ** នាម កវាដពទ្ធោ វុច្ចតិ។ **ទត្វា**តិ សយំ ទត្វា។ **កុបិតា អនត្តមនា**តិ អនភិរទ្ធា អាហតចិត្តា ខិលជាតា។

**និក្កឌ្ឍេយ្យា**តិ គព្ភេ គហេត្វា បមុខំ និក្កឌ្ឍតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ បមុខេ គហេត្វា ពហិ និក្កឌ្ឍតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឯកេន បយោគេន ពហុកេបិ ទ្វារេ អតិក្កាមេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**និក្កឌ្ឍាបេយ្យា**តិ អញ្ញំ អាណាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស [ឯត្ថ “អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ សព្ពត្ថ ទិស្សតិ, ភិក្ខុវិភង្គេ បន ឥទិសេសុ អាណត្តិសហគតសិក្ខាបទេសុ “អញ្ញំ អាណាបេតិ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្សា”តិ អាគតត្តា តមនុវត្តិត្វា វិសោធិតមិទំ]។ សកិំ អាណត្តា ពហុកេបិ ទ្វារេ អតិក្កាមេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៩៥៣**. ឧបសម្បន្នាយ ឧបសម្បន្នសញ្ញា ឧបស្សយំ ទត្វា កុបិតា អនត្តមនា និក្កឌ្ឍតិ វា និក្កឌ្ឍាបេតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧបសម្បន្នាយ វេមតិកា ឧបស្សយំ ទត្វា កុបិតា អនត្តមនា និក្កឌ្ឍតិ វា និក្កឌ្ឍាបេតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧបសម្បន្នាយ អនុបសម្បន្នសញ្ញា ឧបស្សយំ ទត្វា កុបិតា អនត្តមនា និក្កឌ្ឍតិ វា និក្កឌ្ឍាបេតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

តស្សា បរិក្ខារំ និក្កឌ្ឍតិ វា និក្កឌ្ឍាបេតិ វា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អកវាដពទ្ធា និក្កឌ្ឍតិ វា និក្កឌ្ឍាបេតិ វា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ តស្សា បរិក្ខារំ និក្កឌ្ឍតិ វា និក្កឌ្ឍាបេតិ វា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នំ កវាដពទ្ធា វា អកវាដពទ្ធា វា និក្កឌ្ឍតិ វា និក្កឌ្ឍាបេតិ វា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ តស្សា បរិក្ខារំ និក្កឌ្ឍតិ វា និក្កឌ្ឍាបេតិ វា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នាយ ឧបសម្បន្នសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នាយ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នាយ អនុបសម្បន្នសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៩៥៤**. អនាបត្តិ អលជ្ជិនីំ និក្កឌ្ឍតិ វា និក្កឌ្ឍាបេតិ វា, តស្សា បរិក្ខារំ និក្កឌ្ឍតិ វា និក្កឌ្ឍាបេតិ វា, ឧម្មត្តិកំ និក្កឌ្ឍតិ វា និក្កឌ្ឍាបេតិ វា, តស្សា បរិក្ខារំ និក្កឌ្ឍតិ វា និក្កឌ្ឍាបេតិ វា, ភណ្ឌនការិកំ កលហការិកំ វិវាទការិកំ ភស្សការិកំ សង្ឃេ អធិករណការិកំ និក្កឌ្ឍតិ វា និក្កឌ្ឍាបេតិ វា, តស្សា បរិក្ខារំ និក្កឌ្ឍតិ វា និក្កឌ្ឍាបេតិ វា, អន្តេវាសិនីំ វា សទ្ធិវិហារិនីំ វា ន សម្មា វត្តន្តីំ និក្កឌ្ឍតិ វា និក្កឌ្ឍាបេតិ វា, តស្សា បរិក្ខារំ និក្កឌ្ឍតិ វា និក្កឌ្ឍាបេតិ វា, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

បញ្ចមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៦. ឆដ្ឋសិក្ខាបទំ**

**៩៥៥**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ចណ្ឌកាឡី ភិក្ខុនី សំសដ្ឋា វិហរតិ គហបតិនាបិ គហបតិបុត្តេនបិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា... បេ.... តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – "កថញ្ហិ នាម អយ្យា ចណ្ឌកាឡី សំសដ្ឋា វិហរិស្សតិ គហបតិនាបិ គហបតិបុត្តេនបី"តិ...បេ.... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ចណ្ឌកាឡី ភិក្ខុនី សំសដ្ឋា វិហរតិ គហបតិនាបិ គហបតិបុត្តេនបីតិ ? "សច្ចំ, ភគវា"តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ , ចណ្ឌកាឡី ភិក្ខុនី សំសដ្ឋា វិហរិស្សតិ គហបតិនាបិ គហបតិបុត្តេនបិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៩៥៦**. **"យា បន ភិក្ខុនី សំសដ្ឋា វិហរេយ្យ គហបតិនា វា គហបតិបុត្តេន វា សា ភិក្ខុនី ភិក្ខុនីហិ ឯវមស្ស វចនីយា – 'មាយ្យេ, សំសដ្ឋា វិហរិ គហបតិនាបិ គហបតិបុត្តេនបិ។ វិវិច្ចាយ្យេ; វិវេកញ្ញេវ ភគិនិយា សង្ឃោ វណ្ណេតី'តិ។ ឯវញ្ច** [ឯវញ្ច បន (ក.)] **សា ភិក្ខុនី ភិក្ខុនីហិ វុច្ចមានា តថេវ បគ្គណ្ហេយ្យ, សា ភិក្ខុនី ភិក្ខុនីហិ យាវតតិយំ សមនុភាសិតព្ពា តស្ស បដិនិស្សគ្គាយ។ យាវតតិយញ្ចេ សមនុភាសីយមានា តំ បដិនិស្សជ្ជេយ្យ, ឥច្ចេតំ កុសលំ; នោ ចេ បដិនិស្សជ្ជេយ្យ, បាចិត្តិយ"**ន្តិ។

**៩៥៧**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា...បេ.... **ភិក្ខុនី**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**សំសដ្ឋា** នាម អននុលោមិកេន កាយិកវាចសិកេន សំសដ្ឋា។

**គហបតិ** នាម យោ កោចិ អគារំ អជ្ឈាវសតិ។

**គហបតិបុត្តោ** នាម យេ កេចិ [យោ កោចិ (ក.)] បុត្តភាតរោ។

**សា ភិក្ខុនី**តិ យា សា សំសដ្ឋា ភិក្ខុនី។

**ភិក្ខុនីហី**តិ អញ្ញាហិ ភិក្ខុនីហិ។ យា បស្សន្តិ យា សុណន្តិ តាហិ វត្តព្ពា – "មាយ្យេ, សំសដ្ឋា វិហរិ គហបតិនាបិ គហបតិបុត្តេនបិ។ វិវិច្ចាយ្យេ; វិវេកញ្ញេវ ភគិនិយា សង្ឃោ វណ្ណេតី"តិ។ ទុតិយម្បិ វត្តព្ពា។ តតិយម្បិ វត្តព្ពា។ សចេ បដិនិស្សជ្ជតិ, ឥច្ចេតំ កុសលំ; នោ ចេ បដិនិស្សជ្ជតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ សុត្វា ន វទន្តិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ សា ភិក្ខុនី សង្ឃមជ្ឈម្បិ អាកឌ្ឍិត្វា វត្តព្ពា – "មាយ្យេ , សំសដ្ឋា វិហរិ គហបតិនាបិ គហបតិបុត្តេនបិ។ វិវិច្ចាយ្យេ; វិវេកញ្ញេវភគិនិយា សង្ឃោ វណ្ណេតី"តិ។ ទុតិយម្បិ វត្តព្ពា។ តតិយម្បិ វត្តព្ពា។ សចេ បដិនិស្សជ្ជតិ, ឥច្ចេតំ កុសលំ; នោ ចេ បដិនិស្សជ្ជតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ សា ភិក្ខុនី សមនុភាសិតព្ពា។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, សមនុភាសិតព្ពា។ ព្យត្តាយ ភិក្ខុនិយា បដិពលាយ សង្ឃោ ញាបេតព្ពោ –

**៩៥៨**. "សុណាតុ មេ, អយ្យេ, សង្ឃោ។ អយំ ឥត្ថន្នាមា ភិក្ខុនី សំសដ្ឋា វិហរតិ គហបតិនាបិ គហបតិបុត្តេនបិ។ សា តំ វត្ថុំ ន បដិនិស្សជ្ជតិ។ យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ, សង្ឃោ ឥត្ថន្នាមំ ភិក្ខុនី សមនុភាសេយ្យ តស្ស វត្ថុស្ស បដិនិស្សគ្គាយ។ ឯសា ញត្តិ។

"សុណាតុ មេ, អយ្យេ, សង្ឃោ។ អយំ ឥត្ថន្នាមា ភិក្ខុនី សំសដ្ឋា វិហរតិ គហបតិនាបិ គហបតិបុត្តេនបិ។ សា តំ វត្ថុំ ន បដិនិស្សជ្ជតិ។ សង្ឃោ ឥត្ថន្នាមំ ភិក្ខុនី សមនុភាសតិ តស្ស វត្ថុស្ស បដិនិស្សគ្គាយ។ យស្សា អយ្យាយ ខមតិ ឥត្ថន្នាមាយ ភិក្ខុនិយា សមនុភាសនា តស្ស វត្ថុស្ស បដិនិស្សគ្គាយ, សា តុណ្ហស្ស; យស្សា នក្ខមតិ, សា ភាសេយ្យ។

"ទុតិយម្បិ ឯតមត្ថំ វទាមិ...បេ.... តតិយម្បិ ឯតមត្ថំ វទាមិ...បេ....។

"សមនុភដ្ឋា សង្ឃេន ឥត្ថន្នាមា ភិក្ខុនី តស្ស វត្ថុស្ស បដិនិស្សគ្គាយ; ខមតិ សង្ឃស្ស, តស្មា តុណ្ហី, ឯវមេតំ ធារយាមី"តិ។

ញត្តិយា ទុក្កដំ។ ទ្វីហិ កម្មវាចាហិ ទុក្កដា។ កម្មវាចាបរិយោសានេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៩៥៩**. ធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញា ន បដិនិស្សជ្ជតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ធម្មកម្មេ វេមតិកា ន បដិនិស្សជ្ជតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញា ន បដិនិស្សជ្ជតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មកម្មេ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៨៦០**. អនាបត្តិ អសមនុភាសន្តិយា, បដិនិស្សជ្ជន្តិយា, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

ឆដ្ឋសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

### ៧. សត្តមសិក្ខាបទំ

**៨៦១**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុនិយោ អន្តោរដ្ឋេ សាសង្កសម្មតេ សប្បដិភយេ អសត្ថិកា ចារិកំ ចរន្តិ។ ធុត្តា ទូសេន្តិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា...បេ.... តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ អន្តោរដ្ឋេ សាសង្កសម្មតេ សប្បដិភយេ អសត្ថិកា ចារិកំ ចរិស្សន្តី”តិ...បេ.... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ អន្តោរដ្ឋេ សាសង្កសម្មតេ សប្បដិភយេ អសត្ថិកា ចារិកំ ចរន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ អន្តោរដ្ឋេ សាសង្កសម្មតេ សប្បដិភយេ អសត្ថិកា ចារិកំ ចរិស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៨៦២**. “**យា បន ភិក្ខុនី អន្តោរដ្ឋេ សាសង្កសម្មតេ សប្បដិភយេ អសត្ថិកា ចារិកំ ចរេយ្យ, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**៨៦៣**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា...បេ.... **ភិក្ខុនី**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**អន្តោរដ្ឋេ**តិ យស្ស វិជិតេ វិហរតិ, តស្ស រដ្ឋេ។

**សាសង្កំ** នាម តស្មឹ មគ្គេ ចោរានំ និវិដ្ឋោកាសោ ទិស្សតិ, ភុត្តោកាសោ ទិស្សតិ, ឋិតោកាសោ ទិស្សតិ, និសិន្នោកាសោ ទិស្សតិ, និបន្នោកាសោ ទិស្សតិ។

**សប្បដិភយំ** នាម តស្មឹ មគ្គេ ចោរេហិ មនុស្សា ហតា ទិស្សន្តិ, វិលុត្តា ទិស្សន្តិ, អាកោដិតា ទិស្សន្តិ។

**អសត្ថិកា** នាម វិនា សត្ថេន។

**ចារិកំ ចរេយ្យា**តិ កុក្កុដសម្បាតេ គាមេ គាមន្តរេ គាមន្តរេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អគាមកេ អរញ្ញេ អទ្ធយោជនេ អទ្ធយោជនេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៨៦៤**. អនាបត្តិ សត្ថេន សហ គច្ឆតិ, ខេមេ អប្បដិភយេ គច្ឆតិ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

សត្តមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

### ៨. អដ្ឋមសិក្ខាបទំ

**៨៦៥**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុនិយោ តិរោរដ្ឋេ សាសង្កសម្មតេ សប្បដិភយេ អសត្ថិកា ចារិកំ ចរន្តិ។ ធុត្តា ទូសេន្តិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា...បេ.... តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ តិរោរដ្ឋេ សាសង្កសម្មតេ សប្បដិភយេ អសត្ថិកា ចារិកំ ចរិស្សន្តី”តិ...បេ.... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ តិរោរដ្ឋេ សាសង្កសម្មតេ សប្បដិភយេ អសត្ថិកា ចារិកំ ចរន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ តិរោរដ្ឋេ សាសង្កសម្មតេ សប្បដិភយេ អសត្ថិកា ចារិកំ ចរិស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៨៦៦**. “**យា បន ភិក្ខុនី តិរោរដ្ឋេ សាសង្កសម្មតេ សប្បដិភយេ អសត្ថិកា ចារិកំ ចរេយ្យ, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**៨៦៧**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា...បេ.... **ភិក្ខុនី**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**តិរោរដ្ឋេ**តិ យស្ស វិជិតេ វិហរតិ, តំ ឋបេត្វា អញ្ញស្ស រដ្ឋេ។

**សាសង្កំ** នាម តស្មិំ មគ្គេ ចោរានំ និវិដ្ឋោកាសោ ទិស្សតិ, ភុត្តោកាសោ ទិស្សតិ, ឋិតោកាសោ ទិស្សតិ, និសិន្នោកាសោ ទិស្សតិ, និបន្នោកាសោ ទិស្សតិ។

**សប្បដិភយំ** នាម តស្មិំ មគ្គេ ចោរេហិ មនុស្សា ហតា ទិស្សន្តិ, វិលុត្តា ទិស្សន្តិ, អាកោដិតា ទិស្សន្តិ។

**អសត្ថិកា** នាម វិនា សត្ថេន។

**ចារិកំ ចរេយ្យា**តិ កុក្កុដសម្បាតេ គាមេ គាមន្តរេ គាមន្តរេ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អគាមកេ អរញ្ញេ អទ្ធយោជនេ អទ្ធយោជនេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៨៦៨**. អនាបត្តិ សត្ថេន សហ គច្ឆតិ, ខេមេ អប្បដិភយេ គច្ឆតិ , អាបទាសុ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

អដ្ឋមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ៩. នវមសិក្ខាបទំ

**៨៦៩**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុនិយោ អន្តោវស្សំ ចារិកំ ចរន្តិ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ អន្តោវស្សំ ចារិកំ ចរិស្សន្តិ ហរិតានិ តិណានិ ច សម្មទ្ទន្តា, ឯកិន្ទ្រិយំ ជីវំ វិហេឋេន្តា, ពហូ ខុទ្ទកេ បាណេ សង្ឃាតំ អាបាទេន្តា”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុនិយោ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ… តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ អន្តោវស្សំ ចារិកំ ចរិស្សន្តី”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ អន្តោវស្សំ ចារិកំ ចរន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ អន្តោវស្សំ ចារិកំ ចរិស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៨៧០**. “**យា បន ភិក្ខុនី អន្តោវស្សំ ចារិកំ ចរេយ្យ, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**៨៧១**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ… **ភិក្ខុនី**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**អន្តោវស្ស**ន្តិ បុរិមំ វា តេមាសំ បច្ឆិមំ វា តេមាសំ អវសិត្វា។

**ចារិកំ ចរេយ្យា**តិ កុក្កុដសម្បាតេ គាមេ គាមន្តរេ គាមន្តរេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អគាមកេ អរញ្ញេ អទ្ធយោជនេ អទ្ធយោជនេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៨៧២**. អនាបត្តិ សត្តាហករណីយេន គច្ឆតិ, កេនចិ ឧព្ពាឡ្ហា គច្ឆតិ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

នវមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ១០. ទសមសិក្ខាបទំ

**៨៧៣**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុនិយោ តត្ថេវ រាជគហេ វស្សំ វសន្តិ, តត្ថ ហេមន្តំ, តត្ថ គិម្ហំ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “អាហុន្ទរិកា ភិក្ខុនីនំ ទិសា អន្ធការា, ន ឥមាសំ ទិសា បក្ខាយន្តី”តិ។ អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុនិយោ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ អថ ខោ តា ភិក្ខុនិយោ ភិក្ខូនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ ភិក្ខូ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មិំ និទានេ ឯតស្មិំ បករណេ ធម្មិំ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “តេន ហិ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនីនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញបេស្សាមិ ទស អត្ថវសេ បដិច្ច – សង្ឃសុដ្ឋុតាយ…បេ… សទ្ធម្មដ្ឋិតិយា វិនយានុគ្គហាយ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៩៧៤**. **“យា បន ភិក្ខុនី វស្សំវុដ្ឋា ចារិកំ ន បក្កមេយ្យ អន្តមសោ ឆប្បញ្ចយោជនានិបិ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**៩៧៥**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ… **ភិក្ខុនី**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**វស្សំវុដ្ឋា** នាម បុរិមំ វា តេមាសំ បច្ឆិមំ វា តេមាសំ វុដ្ឋា។

“ចារិកំ ន បក្កមិស្សាមិ អន្តមសោ ឆប្បញ្ចយោជនានិបី”តិ ធុរំ និក្ខិត្តមត្តេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៩៧៦**. អនាបត្តិ សតិ អន្តរាយេ, បរិយេសិត្វា ទុតិយិកំ ភិក្ខុនី ន លភតិ, គិលានាយ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

ទសមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

តុវដ្ដវគ្គោ ចតុត្ថោ។

**៥. ចិត្តាគារវគ្គោ**

**១. បឋមសិក្ខាបទំ**

**៩៧៧**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន រញ្ញោ បសេនទិស្ស កោសលស្ស ឧយ្យានេ ចិត្តាគារេ បដិភានចិត្តំ កតំ ហោតិ។ ពហូ មនុស្សា ចិត្តាគារំ ទស្សនាយ គច្ឆន្តិ។ ឆព្ពគ្គិយាបិ ភិក្ខុនិយោ ចិត្តាគារំ ទស្សនាយ អគមំសុ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ ចិត្តាគារំ ទស្សនាយ គច្ឆិស្សន្តិ, សេយ្យថាបិ គិហិនិយោ កាមភោគិនិយោ”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុនិយោ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ… តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ ចិត្តាគារំ ទស្សនាយ គច្ឆិស្សន្តី”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ ចិត្តាគារំ ទស្សនាយ គច្ឆន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ ចិត្តាគារំ ទស្សនាយ គច្ឆិស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្දិសន្តុ –

**៩៧៨**. **“យា បន ភិក្ខុនី រាជាគារំ វា ចិត្តាគារំ វា អារាមំ វា ឧយ្យានំ វា បោក្ខរណឹ វា ទស្សនាយ គច្ឆេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**៩៧៩**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ… **ភិក្ខុនី**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**រាជាគារំ** នាម យត្ថ កត្ថចិ រញ្ញោ កីឡិតុំ រមិតុំ កតំ ហោតិ។

**ចិត្តាគារំ** នាម យត្ថ កត្ថចិ មនុស្សានំ កីឡិតុំ រមិតុំ កតំ ហោតិ។

**អារាមោ** នាម យត្ថ កត្ថចិ មនុស្សានំ កីឡិតុំ រមិតុំ កតោ ហោតិ។

**ឧយ្យានំ** នាម យត្ថ កត្ថចិ មនុស្សានំ កីឡិតុំ រមិតុំ កតំ ហោតិ។

**បោក្ខរណី** នាម យត្ថ កត្ថចិ មនុស្សានំ កីឡិតុំ រមិតុំ កតា ហោតិ។

**៩៨០**. ទស្សនាយ គច្ឆតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ យត្ថ ឋិតា បស្សតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ទស្សនូបចារំ វិជហិត្វា បុនប្បុនំ បស្សតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឯកមេកំ ទស្សនាយ គច្ឆតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ យត្ថ ឋិតា បស្សតិ, អាបត្តិ បចិត្តិយស្ស។ ទស្សនូបចារំ វិជហិត្វា បុនប្បុនំ បស្សតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៩៨១**. អនាបត្តិ អារាមេ ឋិតា បស្សតិ, គច្ឆន្តី វា អាគច្ឆន្តី វា បស្សតិ, សតិ ករណីយេ គន្ត្វា បស្សតិ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

បឋមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ២. ទុតិយសិក្ខាបទំ

**៨៨២**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុនិយោ អាសន្ទិម្បិ បល្លង្កម្បិ បរិភុញ្ជន្តិ។ មនុស្សា វិហារចារិកំ អាហិណ្ឌន្តា បស្សិត្វា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ អាសន្ទិម្បិ បល្លង្កម្បិ បរិភុញ្ជិស្សន្តិ, សេយ្យថាបិ គិហិនិយោ កាមភោគិនិយោ”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុនិយោ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ…. តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ អាសន្ទិម្បិ បល្លង្កម្បិ បរិភុញ្ជិស្សន្តី”តិ…បេ…. សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ អាសន្ទិម្បិ បល្លង្កម្បិ បរិភុញ្ជន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…. កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ អាសន្ទិម្បិ បល្លង្កម្បិ បរិភុញ្ជិស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ…. ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៨៨៣**. **“យា បន ភិក្ខុនី អាសន្ទឹ វា បល្លង្កំ វា បរិភុញ្ជេយ្យ, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**៨៨៤**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ…. **ភិក្ខុនី**តិ…បេ…. អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**អាសន្ទី** នាម អតិក្កន្តប្បមាណា វុច្ចតិ។

**បល្លង្កោ** នាម អាហរិមេហិ [“អសំហារិមេហិ” ឥតិ កង្ខាវិតរណិយា សមេតិ] វាឡេហិ កតោ ហោតិ។

**បរិភុញ្ជេយ្យា**តិ តស្មឹ អភិនិសីទតិ វា អភិនិបជ្ជតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៨៨៥**. អនាបត្តិ អាសន្ទិយា បាទេ ឆិន្ទិត្វា បរិភុញ្ជតិ, បល្លង្កស្ស វាឡេ ភិន្ទិត្វា បរិភុញ្ជតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

ទុតិយសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ៣. តតិយសិក្ខាបទំ

**៨៨៦**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ សុត្តំ កន្តន្តិ។ មនុស្សា វិហារចារិកំ អាហិណ្ឌន្តា បស្សិត្វា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ សុត្តំ កន្តិស្សន្តិ, សេយ្យថាបិ គិហិនិយោ កាមភោគិនិយោ”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុនិយោ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា …បេ…. តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ សុត្តំ កន្តិស្សន្តី”តិ…បេ…. សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ សុត្តំ កន្តន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…. កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ សុត្តំ កន្តិស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ…. ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៨៨៧**. **“យា បន ភិក្ខុនី សុត្តំ កន្តេយ្យ, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**៨៨៨**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ…. **ភិក្ខុនី**តិ…បេ…. អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**សុត្តំ** នាម ឆ សុត្តានិ – ខោមំ, កប្បាសិកំ, កោសេយ្យំ, កម្ពលំ, សាណំ, ភង្គំ។

**កន្តេយ្យា**តិ សយំ កន្តតិ, បយោគេ ទុក្កដំ។ ឧជ្ជវុជ្ជវេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៨៨៩**. អនាបត្តិ កន្តិតសុត្តំ កន្តតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

តតិយសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ៤. ចតុត្ថសិក្ខាបទំ

**៩៩០**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុនិយោ គិហិវេយ្យាវច្ចំ ករោន្តិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា...បេ.... តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – "កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ គិហិវេយ្យាវច្ចំ ករិស្សន្តី"តិ...បេ.... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ គិហិវេយ្យាវច្ចំ ករោន្តីតិ? "សច្ចំ, ភគវា"តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ គិហិវេយ្យាវច្ចំ ករិស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៩៩១**. **"យា បន ភិក្ខុនី គិហិវេយ្យាវច្ចំ ករេយ្យ, បាចិត្តិយ"**ន្តិ។

**៩៩២**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា...បេ.... **ភិក្ខុនី**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**គិហិវេយ្យាវច្ចំ** នាម អគារិកស្ស យាគុំ វា ភត្តំ វា ខាទនីយំ វា បចតិ, សាដកំ វា វេឋនំ វា ធោវតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៩៩៣**. អនាបត្តិ យាគុបានេ, សង្ឃភត្តេ, ចេតិយបូជាយ, អត្តនោ វេយ្យាវច្ចករស្ស យាគុំ វា ភត្តំ វា ខាទនីយំ វា បចតិ, សាដកំ វា វេឋនំ វា ធោវតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

ចតុត្ថសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ៥. បញ្ចមសិក្ខាបទំ

**៩៩៤**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរា ភិក្ខុនី ថុល្លនន្ទំ ភិក្ខុនិំ ឧបសង្កមិត្វា ឯតទវោច – "ឯហាយ្យេ, ឥមំ អធិករណំ វូបសមេហី"តិ។ ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី 'សាធូ'តិ បដិស្សុណិត្វា នេវ វូបសមេតិ ន វូបសមាយ ឧស្សុក្កំ ករោតិ។ អថ ខោ សា ភិក្ខុនី ភិក្ខុនីនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា...បេ.... តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – "កថញ្ហិ នាម អយ្យា ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនិយា – 'ឯហាយ្យេ', ឥមំ អធិករណំ វូបសមេហី'តិ វុច្ចមានា – 'សាធូ'តិ បដិស្សុណិត្វា, នេវ វូបសមេស្សតិ ន វូបសមាយ ឧស្សុក្កំ ករិស្សតី"តិ...បេ.... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី ភិក្ខុនិយា – "ឯហាយ្យេ, ឥមំ អធិករណំ វូបសមេហី"តិ វុច្ចមានា – "សាធូ"តិ បដិស្សុណិត្វា, នេវ វូបសមេតិ ន វូបសមាយ ឧស្សុក្កំ ករោតីតិ? "សច្ចំ, ភគវា"តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី ភិក្ខុនិយា – "ឯហាយ្យេ, ឥមំ អធិករណំ វូបសមេហី"តិ វុច្ចមានា – "សាធូ"តិ បដិស្សុណិត្វា, នេវ វូបសមេស្សតិ ន វូបសមាយ ឧស្សុក្កំ ករិស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**៩៩៥**. **"យា បន ភិក្ខុនី ភិក្ខុនិយា – 'ឯហាយ្យេ, ឥមំ អធិករណំ វូបសមេហី'តិ វុច្ចមានា – 'សាធូ'តិ បដិស្សុណិត្វា សា បច្ឆា អនន្តរាយិកិនី នេវ វូបសមេយ្យ ន វូបសមាយ ឧស្សុក្កំ ករេយ្យ, បាចិត្តិយ"**ន្តិ។

**៩៩៦**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា...បេ.... **ភិក្ខុនី**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**ភិក្ខុនិយា**តិ អញ្ញាយ ភិក្ខុនិយា។

**អធិករណំ** នាម ចត្តារិ អធិករណានិ – វិវាទាធិករណំ, អនុវាទាធិករណំ, អាបត្តាធិករណំ, កិច្ចាធិករណំ។

**ឯហាយ្យេ ឥមំ អធិករណំ វូបសមេហី**តិ ឯហាយ្យេ ឥមំ អធិករណំ វិនិច្ឆេហិ។

**សា បច្ឆា អនន្តរាយិកិនី**តិ អសតិ អន្តរាយេ។

**នេវ វូបសមេយ្យា**តិ ន សយំ វូបសមេយ្យ។

**ន វូបសមាយ ឧស្សុក្កំ ករេយ្យាតិ** ន អញ្ញំ អាណាបេយ្យ។ “នេវ វូបសមេស្សាមិ ន វូបសមាយ ឧស្សុក្កំ ករិស្សាមី”តិ ធុរំ និក្ខិត្តមត្តេ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**៩៩៧**. ឧបសម្បន្នាយ ឧបសម្បន្នសញ្ញា អធិករណំ នេវ វូបសមេតិ ន វូបសមាយ ឧស្សុក្កំ ករោតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧបសម្បន្នាយ វេមតិកា អធិករណំ នេវ វូបសមេតិ, ន វូបសមាយ ឧស្សុក្កំ ករោតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧបសម្បន្នាយ អនុបសម្បន្នសញ្ញា អធិករណំ នេវ វូបសមេតិ, ន វូបសមាយ ឧស្សុក្កំ ករោតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អនុបសម្បន្នាយ អធិករណំ នេវ វូបសមេតិ, ន វូបសមាយ ឧស្សុក្កំ ករោតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នាយ ឧបសម្បន្នសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នាយ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នាយ អនុបសម្បន្នសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**៩៩៨**. អនាបត្តិ សតិ អន្តរាយេ, បរិយេសិត្វា ន លភតិ, គិលានាយ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

បញ្ចមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ៦. ឆដ្ឋសិក្ខាបទំ

**៩៩៩**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី នដានម្បិ នដកានម្បិ លង្ឃកានម្បិ សោកជ្ឈាយិកានម្បិ កុម្ភថូណិកានម្បិ សហត្ថា ខាទនីយំ ភោជនីយំ ទេតិ – “មយ្ហំ បរិសតិ វណ្ណំ ភាសថា”តិ។ នដាបិ នដកាបិ លង្ឃកាបិ សោកជ្ឈាយិកាបិ កុម្ភថូណិកាបិ ថុល្លនន្ទាយ ភិក្ខុនិយា បរិសតិ វណ្ណំ ភាសន្តិ – “អយ្យា ថុល្លនន្ទា ពហុស្សុតា ភាណិកា វិសារទា បដ្ឋា ធម្មិំ កថំ កាតុំ; ទេថ អយ្យាយ, ករោថ អយ្យាយា”តិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា...បេ.... តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – កថញ្ហិ នាម អយ្យា ថុល្លនន្ទា អគារិកស្ស សហត្ថា ខាទនីយំ ភោជនីយំ ទស្សតីតិ...បេ.... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី អគារិកស្ស សហត្ថា ខាទនីយំ ភោជនីយំ ទេតីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី អគារិកស្ស សហត្ថា ខាទនីយំ ភោជនីយំ ទស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១០០០**. “**យា បន ភិក្ខុនី អគារិកស្ស វា បរិព្ពាជកស្ស វា បរិព្ពាជិកាយ វា សហត្ថា ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា ទទេយ្យ, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**១០០១**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា...បេ.... **ភិក្ខុនី**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**អគារិកោ** នាម យោ កោចិ អគារំ អជ្ឈាវសតិ។

**បរិព្ពាជកោ** នាម ភិក្ខុញ្ច សាមណេរញ្ច ឋបេត្វា យោ កោចិ បរិព្ពាជកសមាបន្នោ។

**បរិព្ពាជិកា** នាម ភិក្ខុនិញ្ច សិក្ខមានញ្ច សាមណេរិញ្ច ឋបេត្វា យា កាចិ បរិព្ពាជិកសមាបន្នា។

**ខាទនីយំ** នាម បញ្ច ភោជនានិ – ឧទកទន្តបោនំ ឋបេត្វា អវសេសំ ខាទនីយំ នាម។

**ភោជនីយំ** នាម បញ្ច ភោជនានិ – ឱទនោ, កុម្មាសោ, សត្តុ, មច្ឆោ, មំសំ។

**ទទេយ្យា**តិ កាយេន វា កាយបដិពទ្ធេន វា និស្សគ្គិយេន វា ទេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧទកទន្តបោនំ ទេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**១០០២**. អនាបត្តិ ទាបេតិ ន ទេតិ, ឧបនិក្ខិបិត្វា ទេតិ, ពាហិរាលេបំ ទេតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

ឆដ្ឋសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ៧. សត្តមសិក្ខាបទំ

**១០០៣**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី អាវសថចីវរំ អនិស្សជ្ជិត្វា បរិភុញ្ជតិ។ អញ្ញា ឧតុនិយោ ភិក្ខុនិយោ ន លភន្តិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា...បេ.... តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អយ្យា ថុល្លនន្ទា អាវសថចីវរំ អនិស្សជ្ជិត្វា បរិភុញ្ជិស្សតី”តិ...បេ.... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី អាវសថចីវរំ អនិស្សជ្ជិត្វា បរិភុញ្ជតីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី អាវសថចីវរំ អនិស្សជ្ជិត្វា បរិភុញ្ជិស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១០០៤**. **“យា បន ភិក្ខុនី អាវសថចីវរំ អនិស្សជ្ជិត្វា បរិភុញ្ជេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**១០០៥**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា...បេ.... **ភិក្ខុនី**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

***អាវសថចីវរំ*** នាម “ឧតុនិយោ ភិក្ខុនិយោ បរិភុញ្ជន្តូ”តិ ទិន្នំ ហោតិ។

**អនិស្សជ្ជិត្វា បរិភុញ្ជេយ្យា**តិ ទ្វេតិស្សោ រត្តិយោ បរិភុញ្ជិត្វា ចតុត្ថទិវសេ ធោវិត្វា ភិក្ខុនិយា វា សិក្ខមានាយ វា សាមណេរិយា វា អនិស្សជ្ជិត្វា បរិភុញ្ជតិ , អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**១០០៦**. អនិស្សជ្ជិតេ អនិស្សជ្ជិតសញ្ញា បរិភុញ្ជតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អនិស្សជ្ជិតេ វេមតិកា បរិភុញ្ជតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អនិស្សជ្ជិតេ និស្សជ្ជិតសញ្ញា បរិភុញ្ជតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

និស្សជ្ជិតេ អនិស្សជ្ជិតសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ និស្សជ្ជិតេ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ និស្សជ្ជិតេ និស្សជ្ជិតសញ្ញា អនាបត្តិ។

**១០០៧**. អនាបត្តិ និស្សជ្ជិត្វា បរិភុញ្ជតិ, បុន បរិយាយេន បរិភុញ្ជតិ, អញ្ញា ឧតុនិយោ ភិក្ខុនិយោ ន ហោន្តិ, អច្ឆិន្នចីវរិកាយ, នដ្ឋចីវរិកាយ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

សត្តមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ៨. អដ្ឋមសិក្ខាបទំ

**១០០៨**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី អាវសថំ អនិស្សជ្ជិត្វា ចារិកំ បក្កាមិ។ តេន ខោ បន សមយេន ថុល្លនន្ទាយ ភិក្ខុនិយា អាវសថោ ឌយ្ហតិ។ ភិក្ខុនិយោ ឯវមាហំសុ – “ហន្ទាយ្យេ, ភណ្ឌកំ នីហរាមា”តិ។ ឯកច្ចា ឯវមាហំសុ – “ន មយំ, អយ្យេ, នីហរិស្សាម។ យំ កិញ្ចិ នដ្ឋំ សព្ពំ អម្ហេ អភិយុញ្ជិស្សតី”តិ។ ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី បុនទេវ តំ អាវសថំ បច្ចាគន្ត្វា ភិក្ខុនិយោ បុច្ឆិ – “អបាយ្យេ, ភណ្ឌកំ នីហរិត្ថា”តិ? “ន មយំ, អយ្យេ, នីហរិម្ហា”តិ ។ ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី ឧជ្ឈាយតិ ខិយ្យតិ វិបាចេតិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ អាវសថេ ឌយ្ហមានេ ភណ្ឌកំ ន នីហរិស្សន្តី”តិ! យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា...បេ.... តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អយ្យា ថុល្លនន្ទា អាវសថំ អនិស្សជ្ជិត្វា ចារិកំ បក្កមិស្សតី”តិ...បេ.... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី អាវសថំ អនិស្សជ្ជិត្វា ចារិកំ បក្កមតីតិ [បក្កមីតិ (ក.)]? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី អាវសថំ អនិស្សជ្ជិត្វា ចារិកំ បក្កមិស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១០០៩**. **“យា បន ភិក្ខុនី អាវសថំ អនិស្សជ្ជិត្វា ចារិកំ បក្កមេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**១០១០**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា...បេ.... **ភិក្ខុនី**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

***អាវសថោ*** នាម កវាដពទ្ធោ វុច្ចតិ។

**អនិស្សជ្ជិត្វា ចារិកំ បក្កមេយ្យា**តិ ភិក្ខុនិយា វា សិក្ខមានាយ វា សាមណេរិយា វា អនិស្សជ្ជិត្វា បរិក្ខិត្តស្ស អាវសថស្ស បរិក្ខេបំ អតិក្កាមេន្តិយា អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អបរិក្ខិត្តស្ស អាវសថស្ស ឧបចារំ អតិក្កាមេន្តិយា អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**១០១១**. អនិស្សជ្ជិតេ អនិស្សជ្ជិតសញ្ញា បក្កមតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អនិស្សជ្ជិតេ វេមតិកា បក្កមតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អនិស្សជ្ជិតេ និស្សជ្ជិតសញ្ញា បក្កមតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អករាជពទ្ធំ អនិស្សជ្ជិត្វា បក្កមតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ និស្សជ្ជិតេ អនិស្សជ្ជិតសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ និស្សជ្ជិតេ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ និស្សជ្ជិតេ និស្សជ្ជិតសញ្ញា, អនាបត្តិ។

**១០១២**. អនាបត្តិ និស្សជ្ជិត្វា បក្កមតិ, សតិ អន្តរាយេ, បរិយេសិត្វា ន លភតិ, គិលានាយ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

អដ្ឋមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

### **៩. នវមសិក្ខាបទំ**

**១០១៣**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ តិរច្ឆានវិជ្ជំ បរិយាបុណន្តិ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ តិរច្ឆានវិជ្ជំ បរិយាបុណិស្សន្តិ, សេយ្យថាបិ គិហិនិយោ កាមភោគិនិយោ”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុនិយោ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ…. តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ តិរច្ឆានវិជ្ជំ បរិយាបុណិស្សន្តី”តិ…បេ…. សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ តិរច្ឆានវិជ្ជំ បរិយាបុណន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…. កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ តិរច្ឆានវិជ្ជំ បរិយាបុណិស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ…. ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១០១៤**. **“យា បន ភិក្ខុនី តិរច្ឆានវិជ្ជំ បរិយាបុណេយ្យ, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**១០១៥**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ…. **ភិក្ខុនី**តិ…បេ…. អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**តិរច្ឆានវិជ្ជា** [តិរច្ឆានវិជ្ជំ (ក.)] នាម យំ កិញ្ចិ ពាហិរកំ អនត្ថសំហិតំ។

**បរិយាបុណេយ្យា**តិ បទេន បរិយាបុណាតិ, បទេ បទេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អក្ខរាយ បរិយាបុណាតិ, អក្ខរក្ខរាយ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**១០១៦**. អនាបត្តិ លេខំ បរិយាបុណាតិ, ធារណំ បរិយាបុណាតិ, គុត្តត្ថាយ បរិត្តំ បរិយាបុណាតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

នវមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

### **១០. ទសមសិក្ខាបទំ**

**១០១៧**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ តិរច្ឆានវិជ្ជំ វាចេន្តិ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ តិរច្ឆានវិជ្ជំ វាចេស្សន្តិ, សេយ្យថាបិ គិហិនិយោ កាមភោគិនិយោ”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុនិយោ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ…. តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ តិរច្ឆានវិជ្ជំ វាចេស្សន្តី”តិ…បេ…. សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ តិរច្ឆានវិជ្ជំ វាចេន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…. កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ តិរច្ឆានវិជ្ជំ វាចេស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ…. ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១០១៨**. **“យា បន ភិក្ខុនី តិរច្ឆានវិជ្ជំ វាចេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**១០១៩**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ… **ភិក្ខុនី**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**តិរច្ឆានវិជ្ជា** [តិរច្ឆានវិជ្ជំ (ក.)] នាម យំ កិញ្ចិ ពាហិរកំ អនត្ថសំហិតំ។

**វាចេយ្យា**តិ បទេន វាចេតិ, បទេ បទេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អក្ខរាយ វាចេតិ, អក្ខរក្ខរាយ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**១០២០**. អនាបត្តិ លេខំ វាចេតិ, ធារណំ វាចេតិ, គុត្តត្ថាយ បរិត្តំ វាចេតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

ទសមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

ចិត្តាគារវគ្គោ បញ្ចមោ។

**៦. អារាមវគ្គោ**

**១. បឋមសិក្ខាបទំ**

**១០២១**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា ភិក្ខូ គាមកាវាសេ ឯកចីវរា ចីវរកម្មំ ករោន្តិ។ ភិក្ខុនិយោ អនាបុច្ឆា អារាមំ បវិសិត្វា យេន តេ ភិក្ខូ តេនុបសង្កមឹសុ។ ភិក្ខូ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ អនាបុច្ឆា អារាមំ បវិសិស្សន្តី”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ អនាបុច្ឆា អារាមំ បវិសន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ អនាបុច្ឆា អារាមំ បវិសិស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**“យា បន ភិក្ខុនី អនាបុច្ឆា អារាមំ បវិសេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខុនីនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**១០២២**. តេន ខោ បន សមយេន តេ ភិក្ខូ តម្ហា អាវាសា បក្កមឹសុ។ ភិក្ខុនិយោ – “អយ្យា បក្កន្តា”តិ, អារាមំ នាគមំសុ។ អថ ខោ តេ ភិក្ខូ បុនទេវ តំ អាវាសំ បច្ចាគច្ឆឹសុ។ ភិក្ខុនិយោ – “អយ្យា អាគតា”តិ, អាបុច្ឆា អារាមំ បវិសិត្វា យេន តេ ភិក្ខូ តេនុបសង្កមឹសុ; ឧបសង្កមិត្វា តេ ភិក្ខូ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋំសុ។ ឯកមន្តំ ឋិតា ខោ តា ភិក្ខុនិយោ តេ ភិក្ខូ ឯតទវោចុំ – “កិស្ស តុម្ហេ, ភគិនិយោ, អារាមំ នេវ សម្មជ្ជិត្ថ ន បានីយំ បរិភោជនីយំ ឧបដ្ឋាបិត្ថាតិ? ភគវតា, អយ្យា, សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ [បញ្ញត្តំ ហោតិ (ក.)] ហោតិ – “ន អនាបុច្ឆា អារាមោ បវិសិតព្ពោ”តិ។ តេន មយំ ន អាគមិម្ហា”តិ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ…បេ… អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, សន្តំ ភិក្ខុំ អាបុច្ឆា អារាមំ បវិសិតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**“យា បន ភិក្ខុនី សន្តំ ភិក្ខុំ អនាបុច្ឆា អារាមំ បវិសេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខុនីនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**១០២៣**. តេន ខោ បន សមយេន តេ ភិក្ខូ តម្ហា អាវាសា បក្កមិត្វា បុនទេវ តំ អាវាសំ បច្ចាគច្ឆឹសុ។ ភិក្ខុនិយោ – “អយ្យា បក្កន្តា”តិ អនាបុច្ឆា អារាមំ បវិសឹសុ។ តាសំ កុក្កុច្ចំ អហោសិ – “ភគវតា សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ – ‘ន សន្តំ ភិក្ខុំ អនាបុច្ឆា អារាមោ បវិសិតព្ពោ’តិ។ មយញ្ចម្ហា សន្តំ ភិក្ខុំ អនាបុច្ឆា អារាមំ បវិសិម្ហា។ កច្ចិ នុ ខោ មយំ បាចិត្តិយំ អាបត្តឹ អាបន្នា”តិ…បេ… ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ អថ ខោ ភគវា ឯតស្មឹ និទានេ ឯតស្មឹ បករណេ ធម្មឹ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១០២៤**. **“យា បន ភិក្ខុនី ជានំ សភិក្ខុកំ អារាមំ អនាបុច្ឆា បវិសេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**១០២៥**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ… **ភិក្ខុនី**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**ជានាតិ** នាម សាមំ វា ជានាតិ, អញ្ញេ វា តស្សា អារោចេន្តិ, តេ វា អារោចេន្តិ។

**សភិក្ខុកោ** នាម អារាមោ យត្ថ ភិក្ខូ រុក្ខមូលេបិ វសន្តិ។

**អនាបុច្ឆា អារាមំ បវិសេយ្យា**តិ ភិក្ខុំ វា សាមណេរំ វា អារាមិកំ វា អនាបុច្ឆា បរិក្ខិត្តស្ស អារាមស្ស បរិក្ខេបំ អតិក្កាមេន្តិយា អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អបរិក្ខិត្តស្ស អារាមស្ស ឧបចារំ ឱក្កមន្តិយា អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**១០២៦**. សភិក្ខុកេ សភិក្ខុកសញ្ញា សន្តំ ភិក្ខុំ អនាបុច្ឆា អារាមំ បវិសតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ សភិក្ខុកេ វេមតិកា សន្តំ ភិក្ខុំ អនាបុច្ឆា អារាមំ បវិសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ សភិក្ខុកេ អភិក្ខុកសញ្ញា សន្តំ ភិក្ខុំ អនាបុច្ឆា អារាមំ បវិសតិ, អនាបត្តិ។

អភិក្ខុកេ សភិក្ខុកសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អភិក្ខុកេ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អភិក្ខុកេ អភិក្ខុកសញ្ញា, អនាបត្តិ។

**១០២៧**. អនាបត្តិ សន្តំ ភិក្ខុំ អាបុច្ឆា បវិសតិ, អសន្តំ ភិក្ខុំ អនាបុច្ឆា បវិសតិ, សីសានុលោកិកា គច្ឆតិ, យត្ថ ភិក្ខុនិយោ សន្និបតិតា ហោន្តិ តត្ថ គច្ឆតិ, អារាមេន មគ្គោ ហោតិ, គិលានាយ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

បឋមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ២. ទុតិយសិក្ខាបទំ

**១០២៨**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា វេសាលិយំ វិហរតិ មហាវនេ កូដាគារសាលាយំ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មតោ ឧបាលិស្ស ឧបជ្ឈាយោ អាយស្មា កប្បិតកោ សុសានេ វិហរតិ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយានំ ភិក្ខុនីនំ មហត្តរា [មហន្តតរា (សី.)] ភិក្ខុនី កាលង្កតា ហោតិ។ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ តំ ភិក្ខុនឹ នីហរិត្វា អាយស្មតោ កប្បិតកស្ស វិហារស្ស អវិទូរេ ឈាបេត្វា ថូបំ កត្វា គន្ត្វា តស្មឹ ថូបេ រោទន្តិ។ អថ ខោ អាយស្មា កប្បិតកោ តេន សទ្ទេន ឧព្ពាឡ្ហោ តំ ថូបំ ភិន្ទិត្វា បកិរេសិ។ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ – “ឥមិនា កប្បិតកេន អម្ហាកំ អយ្យាយ ថូបោ ភិន្នោ, ហន្ទ នំ ឃាតេមា”តិ, មន្តេសុំ ។ អញ្ញតរា ភិក្ខុនី អាយស្មតោ ឧបាលិស្ស ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ អាយស្មា ឧបាលិ អាយស្មតោ កប្បិតកស្ស ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ អថ ខោ អាយស្មា កប្បិតកោ វិហារា និក្ខមិត្វា និលីនោ អច្ឆិ។ អថ ខោ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ យេនាយស្មតោ កប្បិតកស្ស វិហារោ តេនុបសង្កមឹសុ ; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតោ កប្បិតកស្ស វិហារំ បាសាណេហិ ច លេឌ្ឌូហិ ច ឱត្ថរាបេត្វា, “មតោ កប្បិតកោ”តិ បក្កមឹសុ។

អថ ខោ អាយស្មា កប្បិតកោ តស្សា រត្តិយា អច្ចយេន បុព្ពណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ វេសាលឹ បិណ្ឌាយ បាវិសិ។ អទ្ទសំសុ ខោ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ អាយស្មន្តំ កប្បិតកំ បិណ្ឌាយ ចរន្តំ។ ទិស្វាន ឯវមាហំសុ – “អយំ កប្បិតកោ ជីវតិ, កោ នុ ខោ អម្ហាកំ មន្តំ សំហរី”តិ? អស្សោសុំ ខោ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ – “អយ្យេន កិរ ឧបាលិនា អម្ហាកំ មន្តោ សំហដោ”តិ។ តា អាយស្មន្តំ ឧបាលឹ អក្កោសឹសុ – “កថញ្ហិ នាម អយំ កាសាវដោ មលមជ្ជនោ និហីនជច្ចោ អម្ហាកំ មន្តំ សំហរិស្សតី”តិ! យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ… តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ អយ្យំ ឧបាលឹ អក្កោសិស្សន្តី”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ ឧបាលឹ អក្កោសន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ ឧបាលឹ អក្កោសិស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ , ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១០២៩**. “**យា បន ភិក្ខុនី ភិក្ខុំ អក្កោសេយ្យ វា បរិភាសេយ្យ វា, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**១០៣០**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ… **ភិក្ខុនី**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**ភិក្ខុ**ន្តិ ឧបសម្បន្នំ។ **អក្កោសេយ្យ វា**តិ ទសហិ វា អក្កោសវត្ថូហិ អក្កោសតិ ឯតេសំ វា អញ្ញតរេន, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**បរិភាសេយ្យ វា**តិ ភយំ ឧបទំសេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**១០៣១**. ឧបសម្បន្នេ ឧបសម្បន្នសញ្ញា អក្កោសតិ វា បរិភាសតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧបសម្បន្នេ វេមតិកា អក្កោសតិ វា បរិភាសតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឧបសម្បន្នេ អនុបសម្បន្នសញ្ញា អក្កោសតិ វា បរិភាសតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អនុបសម្បន្នំ អក្កោសតិ វា បរិភាសតិ វា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នេ ឧបសម្បន្នសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នេ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អនុបសម្បន្នេ អនុបសម្បន្នសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**១០៣២**. អនាបត្តិ អត្ថបុរេក្ខារាយ, ធម្មបុរេក្ខារាយ, អនុសាសនិបុរេក្ខារាយ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

ទុតិយសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ៣. តតិយសិក្ខាបទំ

**១០៣៣**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ចណ្ឌកាឡី ភិក្ខុនី ភណ្ឌនការិកា ហោតិ កលហការិកា វិវាទការិកា ភស្សការិកា សង្ឃេ អធិករណការិកា។ ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី តស្សា កម្មេ ករិយមានេ បដិក្កោសតិ។ តេន ខោ បន សមយេន ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី គាមកំ អគមាសិ កេនចិទេវ ករណីយេន។ អថ ខោ ភិក្ខុនិសង្ឃោ – “ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី បក្កន្តា”តិ ចណ្ឌកាឡឹ ភិក្ខុនឹ អាបត្តិយា អទស្សនេ ឧក្ខិបិ។ ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី គាមកេ តំ ករណីយំ តីរេត្វា បុនទេវ សាវត្ថឹ បច្ចាគច្ឆិ។ ចណ្ឌកាឡី ភិក្ខុនី ថុល្លនន្ទាយ ភិក្ខុនិយា អាគច្ឆន្តិយា នេវ អាសនំ បញ្ញបេសិ ន បាទោទកំ បាទបីឋំ បាទកឋលិកំ ឧបនិក្ខិបិ; ន បច្ចុគ្គន្ត្វា បត្តចីវរំ បដិគ្គហេសិ ន បានីយេន អាបុច្ឆិ។ ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី ចណ្ឌកាឡឹ ភិក្ខុនឹ ឯតទវោច – “កិស្ស ត្វំ, អយ្យេ, មយិ អាគច្ឆន្តិយា នេវ អាសនំ បញ្ញបេសិ ន បាទោទកំ បាទបីឋំ បាទកឋលិកំ ឧបនិក្ខិបិ; ន បច្ចុគ្គន្ត្វា បត្តចីវរំ បដិគ្គហេសិ ន បានីយេន អាបុច្ឆី”តិ? “ឯវញ្ហេតំ, អយ្យេ, ហោតិ យថា តំ អនាថាយា”តិ។ “កិស្ស បន ត្វំ, អយ្យេ, អនាថា”តិ? “ឥមា មំ, អយ្យេ, ភិក្ខុនិយោ – ‘អយំ អនាថា អប្បញ្ញាតា, នត្ថិ ឥមិស្សា កាចិ បតិវត្តា’តិ, អាបត្តិយា អទស្សនេ ឧក្ខិបិំសូ”តិ។ ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី – “ពាលា ឯតា អព្យត្តា ឯតា នេតា ជានន្តិ កម្មំ វា កម្មទោសំ វា កម្មវិបត្តឹ វា កម្មសម្បត្តឹ វា”តិ, ចណ្ឌិកតា គណំ បរិភាសិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ… តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អយ្យា ថុល្លនន្ទា ចណ្ឌិកតា គណំ បរិភាសិស្សតី”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី ចណ្ឌិកតា គណំ បរិភាសតីតិ [បរិភាសីតិ (ក.)]? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា …បេ…កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី ចណ្ឌិកតា គណំ បរិភាសិស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១០៣៤**. **“យា បន ភិក្ខុនី ចណ្ឌីកតា គណំ បរិភាសេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**១០៣៥**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ… **ភិក្ខុនី**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**ចណ្ឌីកតា** នាម កោធនា វុច្ចតិ។

**គណោ** នាម ភិក្ខុនិសង្ឃោ វុច្ចតិ។

**បរិភាសេយ្យា**តិ “ពាលា ឯតា អព្យត្តា ឯតា នេតា ជានន្តិ កម្មំ វា កម្មទោសំ វា កម្មវិបត្តឹ វា កម្មសម្បត្តឹ វា”តិ បរិភាសតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ សម្ពហុលា ភិក្ខុនិយោ វា ឯកំ ភិក្ខុនឹ វា អនុបសម្បន្នំ វា បរិភាសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**១០៣៦**. អនាបត្តិ អត្ថបុរេក្ខារាយ, ធម្មបុរេក្ខារាយ, អនុសាសនិបុរេក្ខារាយ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

តតិយសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ៤. ចតុត្ថសិក្ខាបទំ

**១០៣៧**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ព្រាហ្មណោ ភិក្ខុនិយោ និមន្តេត្វា ភោជេសិ ។ ភិក្ខុនិយោ ភុត្តាវី [ភុត្តាវិនី (ក.)] បវារិតា ញាតិកុលានិ គន្ត្វា ឯកច្ចា ភុញ្ជិំសុ ឯកច្ចា បិណ្ឌបាតំ អាទាយ អគមំសុ។ អថ ខោ សោ ព្រាហ្មណោ បដិវិស្សកេ ឯតទវោច – “ភិក្ខុនិយោ មយា អយ្យា សន្តប្បិតា, ឯថ តុម្ហេបិ សន្តប្បេស្សាមី”តិ។ តេ ឯវមាហំសុ – “កឹ ត្វំ, អយ្យោ, អម្ហេ សន្តប្បេស្សសិ! យាបិ តយា និមន្តិតា តាបិ អម្ហាកំ ឃរានិ អាគន្ត្វា ឯកច្ចា ភុញ្ជិំសុ ឯកច្ចា បិណ្ឌបាតំ អាទាយ អគមំសូ”តិ។ អថ ខោ សោ ព្រាហ្មណោ ឧជ្ឈាយតិ ខិយ្យតិ វិបាចេតិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ អម្ហាកំ ឃរេ ភុញ្ជិត្វា អញ្ញត្រ ភុញ្ជិស្សន្តិ, ន ចាហំ បដិពលោ យាវទត្ថំ ទាតុ”ន្តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុនិយោ តស្ស ព្រាហ្មណស្ស ឧជ្ឈាយន្តស្ស ខិយ្យន្តស្ស វិបាចេន្តស្ស។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា...បេ.... តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ ភុត្តាវី [ភុត្តាវិនី (ក.)] បវារិតា អញ្ញត្រ ភុញ្ជិស្សន្តី”តិ...បេ.... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ភុត្តាវី បវារិតា អញ្ញត្រ ភុញ្ជន្តីតិ ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ភុត្តាវី បវារិតា អញ្ញត្រ ភុញ្ជិស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១០៣៨**. **“យា បន ភិក្ខុនី និមន្តិតា វា បវារិតា វា ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា ខាទេយ្យ វា ភុញ្ជេយ្យ វា, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**១០៣៩**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា...បេ.... **ភិក្ខុនី**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**និមន្តិតា** នាម បញ្ចន្នំ ភោជនានំ អញ្ញតរេន ភោជនេន និមន្តិតា។

**បវារិតា** នាម អសនំ បញ្ញាយតិ, ភោជនំ បញ្ញាយតិ, ហត្ថបាសេ ឋិតា អភិហរតិ, បដិក្ខេបោ បញ្ញាយតិ។

**ខាទនីយំ** នាម បញ្ច ភោជនានិ – យាគុំ យាមកាលិកំ សត្តាហកាលិកំ យាវជីវិកំ ឋបេត្វា អវសេសំ ខាទនីយំ នាម។

**ភោជនីយំ** នាម បញ្ច ភោជនានិ – ឱទនោ, កុម្មាសោ, សត្តុ, មច្ឆោ, មំសំ។

“ខាទិស្សាមិ ភុញ្ជិស្សាមី”តិ បដិគ្គណ្ហាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អជ្ឈោហារេ អជ្ឈោហារេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**១០៤០**. និមន្តិតេ និមន្តិតសញ្ញា ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា ខាទតិ វា ភុញ្ជតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ និមន្តិតេ វេមតិកា ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា ខាទតិ វា ភុញ្ជតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ និមន្តិតេ អនិមន្តិតសញ្ញា ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា ខាទតិ វា ភុញ្ជតិ វា, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

យាមកាលិកំ សត្តាហកាលិកំ យាវជីវិកំ អាហារត្ថាយ បដិគ្គណ្ហាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អជ្ឈោហារេ អជ្ឈោហារេ អាបត្តិ ទុក្កដស្ស...បេ....។

**១០៤១**. អនាបត្តិ និមន្តិតា អប្បវារិតា, យាគុំ បិវតិ, សាមិកេ អបលោកេត្វា ភុញ្ជតិ, យាមកាលិកំ សត្តាហកាលិកំ យាវជីវិកំ សតិ បច្ចយេ បរិភុញ្ជតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

ចតុត្ថសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ៥. បញ្ចមសិក្ខាបទំ

**១០៤២**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរា ភិក្ខុនី សាវត្ថិយំ អញ្ញតរិស្សា វិសិខាយ បិណ្ឌាយ ចរមានា យេន អញ្ញតរំ កុលំ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ។ អថ ខោ តេ មនុស្សា តំ ភិក្ខុនឹ ភោជេត្វា ឯតទវោចុំ – “អញ្ញាបិ, អយ្យេ, ភិក្ខុនិយោ អាគច្ឆន្តូ”តិ។ អថ ខោ សា ភិក្ខុនី, “កថញ្ហិ នាម [កថំ អញ្ញា (ស្យា.)] ភិក្ខុនិយោ នាគច្ឆេយ្យု”ន្តិ, ភិក្ខុនិយោ ឧបសង្កមិត្វា ឯតទវោច – “អមុកស្មឹ, អយ្យេ, ឱកាសេ វាឡា សុនខា ចណ្ឌោ ពលិពទ្ទោ ចិក្ខល្លោ ឱកាសោ។ មា ខោ តត្ថ អគមិត្ថា”តិ។ អញ្ញតរាបិ ភិក្ខុនី តស្សា វិសិខាយ បិណ្ឌាយ ចរមានា

យេន តំ កុលំ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ។ អថ ខោ តេ មនុស្សា តំ ភិក្ខុនឹ ភោជេត្វា ឯតទវោចុំ – "កិស្ស, អយ្យេ, ភិក្ខុនិយោ ន អាគច្ឆន្តី"តិ? អថ ខោ សា ភិក្ខុនី តេសំ មនុស្សានំ ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – "កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនី កុលំ មច្ឆរាយិស្សតី"តិ...បេ.... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនី កុលំ មច្ឆរាយតីតិ? "សច្ចំ, ភគវា"តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនី កុលំ មច្ឆរាយិស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១០៤៣**. "**យា បន ភិក្ខុនី កុលមច្ឆរិនី អស្ស, បាចិត្តិយ**"ន្តិ។

**១០៤៤**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា...បេ.... **ភិក្ខុនី**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**កុលំ** នាម ចត្តារិ កុលានិ – ខត្តិយកុលំ, ព្រាហ្មណកុលំ, វេស្សកុលំ, សុទ្ទកុលំ។

**មច្ឆរិនី អស្សា**តិ "កថំ ភិក្ខុនិយោ នាគច្ឆេយ្យុ"ន្តិ ភិក្ខុនីនំ សន្តិកេ កុលស្ស អវណ្ណំ ភាសតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ កុលស្ស វា សន្តិកេ ភិក្ខុនីនំ អវណ្ណំ ភាសតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**១០៤៥**. អនាបត្តិ កុលំ ន មច្ឆរាយន្តី សន្តំយេវ អាទីនវំ អាចិក្ខតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

បញ្ចមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៦. ឆដ្ឋសិក្ខាបទំ**

**១០៤៦**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា ភិក្ខុនិយោ គាមកាវាសេ វស្សំវុដ្ឋា សាវត្ថឹ អគមំសុ។ ភិក្ខុនិយោ តា ភិក្ខុនិយោ ឯតទវោចុំ – "កត្ថាយ្យាយោ វស្សំវុដ្ឋា? កច្ចិ ឱវាទោ ឥទ្ធោ អហោសី"តិ? "នត្ថយ្យេ, តត្ថ ភិក្ខូ; កុតោ ឱវាទោ ឥទ្ធោ ភវិស្សតី"តិ! យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា...បេ.... តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – "កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ អភិក្ខុកេ អាវាសេ វស្សំ វសិស្សន្តី"តិ...បេ.... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ អភិក្ខុកេ អាវាសេ វស្សំ វសន្តីតិ? "សច្ចំ, ភគវា"តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ , ភិក្ខុនិយោ អភិក្ខុកេ អាវាសេ វស្សំ វសិស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១០៤៧**. "**យា បន ភិក្ខុនី អភិក្ខុកេ អាវាសេ វស្សំ វសេយ្យ, បាចិត្តិយ**"ន្តិ។

**១០៤៨**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា...បេ.... **ភិក្ខុនី**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**អភិក្ខុកោ** នាម អាវាសោ ន សក្កា ហោតិ ឱវាទាយ វា សំវាសាយ វា គន្តុំ។ "វស្សំ វសិស្សាមី"តិ សេនាសនំ បញ្ញបេតិ បានីយំ បរិភោជនីយំ ឧបដ្ឋបេតិ បរិវេណំ សម្មជ្ជតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ សហ អរុណុគ្គមនា អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**១០៤៩**. អនាបត្តិ វស្សូបគតា ភិក្ខូ បក្កន្តា វា ហោន្តិ វិព្ភន្តា វា កាលង្កតា វា បក្ខសង្កន្តា វា, អាបទាសុ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

ឆដ្ឋសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

**៧. សត្តមសិក្ខាបទំ**

**១០៥០**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា ភិក្ខុនិយោ គាមកាវាសេ វស្សំវុដ្ឋា សាវត្ថឹ អគមំសុ។ ភិក្ខុនិយោ តា ភិក្ខុនិយោ ឯតទវោចុំ – "កត្ថាយ្យាយោ វស្សំវុដ្ឋា; កត្ថ [កច្ចិ (ស្យា.)] ភិក្ខុសង្ឃោ បវារិតោ"តិ ? "ន មយំ, អយ្យេ, ភិក្ខុសង្ឃំ បវារេមា"តិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា...បេ.... តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – "កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ វស្សំវុដ្ឋា ភិក្ខុសង្ឃំ ន បវារេស្សន្តី"តិ...បេ.... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ វស្សំវុដ្ឋា ភិក្ខុសង្ឃំ ន បវារេន្តីតិ?

“សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ វស្សំវុដ្ឋា ភិក្ខុសង្ឃំ ន បវារេស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១០៥១**. “**យា បន ភិក្ខុនី វស្សំវុដ្ឋា ឧភតោសង្ឃេ តីហិ ឋានេហិ ន បវារេយ្យ ទិដ្ឋេន វា សុតេន វា បរិសង្កាយ វា, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**១០៥២**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ… **ភិក្ខុនី**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**វស្សំវុដ្ឋា** នាម បុរិមំ វា តេមាសំ បច្ឆិមំ វា តេមាសំ វុដ្ឋា។ ឧភតោសង្ឃេ តីហិ ឋានេហិ ន បវារេស្សាមិ ទិដ្ឋេន វា សុតេន វា បរិសង្កាយ វា”តិ ធុរំ និក្ខិត្តមត្តេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**១០៥៣**. អនាបត្តិ សតិ អន្តរាយេ, បរិយេសិត្វា ន លភតិ, គិលានាយ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

សត្តមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## **៨. អដ្ឋមសិក្ខាបទំ**

**១០៥៤**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សក្កេសុ វិហរតិ កបិលវត្ថុស្មិំ និគ្រោធារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ ភិក្ខុនុបស្សយំ ឧបសង្កមិត្វា ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ ឱវទន្តិ។ ភិក្ខុនិយោ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ ឯតទវោចុំ – “ឯថាយ្យេ ឱវាទំ គមិស្សាមា”តិ។ “យម្បិ មយំ, អយ្យេ, គច្ឆេយ្យាម ឱវាទស្ស ការណា, អយ្យា ឆព្ពគ្គិយា ឥធេវ អាគន្ត្វា អម្ហេ ឱវទន្តី”តិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ… តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ ឱវាទំ ន គច្ឆិស្សន្តី”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ ឱវាទំ ន គច្ឆន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ ឱវាទំ ន គច្ឆិស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១០៥៥**. “**យា បន ភិក្ខុនី ឱវាទាយ វា សំវាសាយ វា ន គច្ឆេយ្យ, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**១០៥៦**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ… **ភិក្ខុនី**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**ឱវាទោ** នាម អដ្ឋ គរុធម្មា។

**សំវាសោ** នាម ឯកកម្មំ ឯកុទ្ទេសោ សមសិក្ខតា។ ឱវាទាយ វា សំវាសាយ វា ន គច្ឆិស្សាមីតិ ធុរំ និក្ខិត្តមត្តេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**១០៥៧**. អនាបត្តិ សតិ អន្តរាយេ, បរិយេសិត្វា ទុតិយិកំ ភិក្ខុនី ន លភតិ, គិលានាយ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

អដ្ឋមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## **៩. នវមសិក្ខាបទំ**

**១០៥៨**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុនិយោ ឧបោសថម្បិ ន បុច្ឆន្តិ ឱវាទម្បិ ន យាចន្តិ។ ភិក្ខូ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ ឧបោសថម្បិ ន បុច្ឆិស្សន្តិ ឱវាទម្បិ ន យាចិស្សន្តី”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ “ឧបោសថម្បិ ន បុច្ឆន្តិ ឱវាទម្បិ ន យាចន្តី”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឧបោសថម្បិ ន បុច្ឆិស្សន្តិ ឱវាទម្បិ ន យាចិស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១០៥៩. “អន្វទ្ធមាសំ ភិក្ខុនិយា ភិក្ខុសង្ឃតោ ទ្វេ ធម្មា បច្ចាសីសិតព្ពា – ឧបោសថបុច្ឆកញ្ច ឱវាទូបសង្កមនញ្ច។ តំ អតិក្កាមេន្តិយា បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**១០៦០. អន្វទ្ធមាស**ន្តិ អនុបោសថិកំ។ **ឧបោសថោ** នាម ទ្វេ ឧបោសថា – ចាតុទ្ទសិកោ ច បន្នរសិកោ ច។

**ឱវាទោ** នាម អដ្ឋ គរុធម្មា។ “ឧបោសថម្បិ ន បុច្ឆិស្សាមិ ឱវាទម្បិ ន យាចិស្សាមី”តិ ធុរំ និក្ខិត្តមត្តេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**១០៦១**. អនាបត្តិ សតិ អន្តរាយេ, បរិយេសិត្វា ទុតិយិកំ ភិក្ខុនី ន លភតិ, គិលានាយ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

នវមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## **១០. ទសមសិក្ខាបទំ**

**១០៦២**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរា ភិក្ខុនី បសាខេ ជាតំ គណ្ឌំ បុរិសេន សទ្ធិំ ឯកេនេកា ភេទាបេសិ។ អថ ខោ សោ បុរិសោ តំ ភិក្ខុនិំ ទូសេតុំ ឧបក្កមិ។ សា វិស្សរមកាសិ។ ភិក្ខុនិយោ ឧបធាវិត្វា តំ ភិក្ខុនិំ ឯតទវោចុំ – “កិស្ស ត្វំ, អយ្យេ, វិស្សរមកាសី”តិ? អថ ខោ សា ភិក្ខុនី ភិក្ខុនីនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ.… តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនី បសាខេ ជាតំ គណ្ឌំ បុរិសេន សទ្ធិំ ឯកេនេកា ភេទាបេស្សតី”តិ…បេ.… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនី បសាខេ ជាតំ គណ្ឌំ បុរិសេន សទ្ធិំ ឯកេនេកា ភេទាបេតីតិ [ភេទាបេសីតិ (ក.)]? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ.… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនី បសាខេ ជាតំ គណ្ឌំ បុរិសេន សទ្ធិំ ឯកេនេកា ភេទាបេស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ.… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១០៦៣**. **“យា បន ភិក្ខុនី បសាខេ ជាតំ គណ្ឌំ វា រុធិតំ វា អនបលោកេត្វា សង្ឃំ វា គណំ វា បុរិសេន សទ្ធិំ ឯកេនេកា ភេទាបេយ្យ វា ផាលាបេយ្យ វា ធោវាបេយ្យ វា អាលិម្បាបេយ្យ វា ពន្ធាបេយ្យ វា មោចាបេយ្យ វា, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**១០៦៤. យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ.… **ភិក្ខុនី**តិ…បេ.… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**បសាខំ** នាម អធោនាភិ ឧព្ភជាណុមណ្ឌលំ។ **ជាត**ន្តិ តត្ថ ជាតំ។ **គណ្ឌោ** នាម យោ កោចិ គណ្ឌោ។ **រុធិតំ** នាម យំ កិញ្ចិ វណំ។ **អនបលោកេត្វា**តិ អនាបុច្ឆា។ **សង្ឃោ** នាម ភិក្ខុនិសង្ឃោ វុច្ចតិ។ **គណោ** នាម សម្ពហុលា ភិក្ខុនិយោ វុច្ចន្តិ។ **បុរិសោ** នាម មនុស្សបុរិសោ, ន យក្ខោ, ន បេតោ, ន តិរច្ឆានគតោ, វិញ្ញូ បដិពលោ ទូសេតុំ។ **សទ្ធិ**ន្តិ ឯកតោ។ **ឯកេនេកា**តិ បុរិសោ ចេវ ហោតិ ភិក្ខុនី ច។

**១០៦៥**. “ភិន្ទា”តិ អាណាបេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ភិន្នេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ “ផាលេហី”តិ អាណាបេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ផាលិតេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ “ធោវា”តិ អាណាបេតិ , អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ធោវិតេ [ធោតេ (ស្យា.)] អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ “អាលិម្បា”តិ អាណាបេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ លិត្តេ [អាលិត្តេ (ស្យា.)] អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ “ពន្ធាហី”តិ អាណាបេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ពទ្ធេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ “មោចេហី”តិ អាណាបេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ មុត្តេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**១០៦៦**. អនាបត្តិ អបលោកេត្វា ភេទាបេតិ វា ផាលាបេតិ វា ធោវាបេតិ វា អាលិម្បាបេតិ វា ពន្ធាបេតិ វា មោចាបេតិ វា, យា កាចិ វិញ្ញូ ទុតិយិកា [យា កាចិ វិញ្ញូ ទុតិយា (ស្យា.), យោ កោចិ វិញ្ញូ ទុតិយោ (ក.)] ហោតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

ទសមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

អារាមវគ្គោ ឆដ្ឋោ។

## ៧. គព្ភិនីវគ្គោ

### ១. បឋមសិក្ខាបទំ

**១០៦៧**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុនិយោ គព្ភិនឹ វុដ្ឋាបេន្តិ។ សា បិណ្ឌាយ ចរតិ។ មនុស្សា ឯវមាហំសុ – “ទេថាយ្យាយ ភិក្ខំ , គរុភារា [គរុគព្ភា (ស្យា.)] អយ្យា”តិ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ គព្ភិនឹ វុដ្ឋាបេស្សន្តី”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុនិយោ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ…. តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ គព្ភិនឹ វុដ្ឋាបេស្សន្តី”តិ…បេ…. សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ គព្ភិនឹ វុដ្ឋាបេន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…. កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ គព្ភិនឹ វុដ្ឋាបេស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ…. ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១០៦៨**. “**យា បន ភិក្ខុនី គព្ភិនឹ វុដ្ឋាបេយ្យ, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**១០៦៩**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ…. **ភិក្ខុនី**តិ…បេ…. អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**គព្ភិនី** នាម អាបន្នសត្តា វុច្ចតិ។ **វុដ្ឋាបេយ្យា**តិ ឧបសម្បាទេយ្យ។

“វុដ្ឋាបេស្សាមី”តិ គណំ វា អាចរិនឹ វា បត្តំ វា ចីវរំ វា បរិយេសតិ, សីមំ វា សម្មន្នតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ញត្តិយា ទុក្កដំ។ ទ្វីហិ កម្មវាចាហិ ទុក្កដា។ កម្មវាចាបរិយោសានេ ឧបជ្ឈាយាយ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ គណស្ស ច អាចរិនិយា ច អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**១០៧០**. គព្ភិនិយា គព្ភិនិសញ្ញា វុដ្ឋាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ គព្ភិនិយា វេមតិកា វុដ្ឋាបេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ គព្ភិនិយា អគព្ភិនិសញ្ញា វុដ្ឋាបេតិ, អនាបត្តិ។ អគព្ភិនិយា គព្ភិនិសញ្ញា , អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អគព្ភិនិយា វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អគព្ភិនិយា អគព្ភិនិសញ្ញា, អនាបត្តិ។

**១០៧១**. អនាបត្តិ គព្ភិនឹ អគព្ភិនិសញ្ញា វុដ្ឋាបេតិ, អគព្ភិនឹ អគព្ភិនិសញ្ញា វុដ្ឋាបេតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

បឋមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

### ២. ទុតិយសិក្ខាបទំ

**១០៧២**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុនិយោ បាយន្តឹ វុដ្ឋាបេន្តិ។ សា បិណ្ឌាយ ចរតិ។ មនុស្សា ឯវមាហំសុ – “ទេថាយ្យាយ ភិក្ខំ, សទុតិយិកា អយ្យា”តិ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ បាយន្តឹ វុដ្ឋាបេស្សន្តី”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុនិយោ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ…. តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ បាយន្តឹ វុដ្ឋាបេស្សន្តី”តិ…បេ…. សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ បាយន្តឹ វុដ្ឋាបេន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…. កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ បាយន្តឹ វុដ្ឋាបេស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ…. ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១០៧៣**. “**យា បន ភិក្ខុនី បាយន្តឹ វុដ្ឋាបេយ្យ, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**១០៧៤**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ…. **ភិក្ខុនី**តិ…បេ…. អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**បាយន្តី** នាម មាតា វា ហោតិ [ហោតុ (ក.)] ធាតិ [ធាតី (សី. ស្យា.)] វា។

**វុដ្ឋាបេយ្យា**តិ ឧបសម្បាទេយ្យ។

“វុដ្ឋាបេស្សាមី”តិ គណំ វា អាចរិនឹ វា បត្តំ វា ចីវរំ វា បរិយេសតិ, សីមំ វា សម្មន្នតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ញត្តិយា ទុក្កដំ។ ទ្វីហិ កម្មវាចាហិ ទុក្កដា។ កម្មវាចាបរិយោសានេ ឧបជ្ឈាយាយ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ គណស្ស ច អាចរិនិយា ច អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**១០៧៥**. បាយន្តិយា បាយន្តិសញ្ញា វុដ្ឋាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ បាយន្តិយា វេមតិកា វុដ្ឋាបេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ បាយន្តិយា អបាយន្តិសញ្ញា វុដ្ឋាបេតិ, អនាបត្តិ។ អបាយន្តិយា បាយន្តិសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អបាយន្តិយា វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អបាយន្តិយា អបាយន្តិសញ្ញា, អនាបត្តិ។

**១០៧៦**. អនាបត្តិ បាយន្តឹ អបាយន្តិសញ្ញា វុដ្ឋាបេតិ, អបាយន្តឹ អបាយន្តិសញ្ញា វុដ្ឋាបេតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

ទុតិយសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ៣. តតិយសិក្ខាបទំ

**១០៧៧**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុនិយោ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ អសិក្ខិតសិក្ខំ សិក្ខមានំ វុដ្ឋាបេន្តិ។ តា ពាលា ហោន្តិ អព្យត្តា ន ជានន្តិ កប្បិយំ វា អកប្បិយំ វា។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា...បេ.... តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ អសិក្ខិតសិក្ខំ សិក្ខមានំ វុដ្ឋាបេស្សន្តី”តិ...បេ.... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ អសិក្ខិតសិក្ខំ សិក្ខមានំ វុដ្ឋាបេន្តី”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ អសិក្ខិតសិក្ខំ សិក្ខមានំ វុដ្ឋាបេស្សន្តិ! នេតំ , ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... វិគរហិត្វា...បេ.... ធម្មិំ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, សិក្ខមានាយ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខាសម្មុតឹ ទាតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ទាតព្ពា។ តាយ សិក្ខមានាយ សង្ឃំ ឧបសង្កមិត្វា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្គំ ករិត្វា ភិក្ខុនីនំ បាទេ វន្ទិត្វា ឧក្កុដិកំ និសីទិត្វា អញ្ជលិំ បគ្គហេត្វា ឯវមស្ស វចនីយោ – អហំ, អយ្យេ, ឥត្ថន្នាមា ឥត្ថន្នាមាយ អយ្យាយ សិក្ខមានា។ សង្ឃំ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខាសម្មុតឹ យាចាមី”តិ។ ទុតិយម្បិ យាចិតព្ពា។ តតិយម្បិ យាចិតព្ពា។ ព្យត្តាយ ភិក្ខុនិយា បដិពលាយ សង្ឃោ ញាបេតព្ពោ –

**១០៧៨**. “សុណាតុ មេ, អយ្យេ, សង្ឃោ។ អយំ ឥត្ថន្នាមា ឥត្ថន្នាមាយ អយ្យាយ សិក្ខមានា សង្ឃំ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខាសម្មុតឹ យាចតិ។ យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ សង្ឃោ ឥត្ថន្នាមាយ សិក្ខមានាយ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខាសម្មុតឹ ទទេយ្យ។ ឯសា ញត្តិ។

“សុណាតុ មេ, អយ្យេ, សង្ឃោ។ អយំ ឥត្ថន្នាមា ឥត្ថន្នាមាយ អយ្យាយ សិក្ខមានា សង្ឃំ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខាសម្មុតឹ យាចតិ។ សង្ឃោ ឥត្ថន្នាមាយ សិក្ខមានាយ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខាសម្មុតឹ ទេតិ។ យស្សា អយ្យាយ ខមតិ ឥត្ថន្នាមាយ សិក្ខមានាយ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខាសម្មុតិយា ទានំ, សា តុណ្ហស្ស; យស្សា នក្ខមតិ, សា ភាសេយ្យ។

“ទិន្នា សង្ឃេន ឥត្ថន្នាមាយ សិក្ខមានាយ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខាសម្មុតិ។ ខមតិ សង្ឃស្ស, តស្មា តុណ្ហី, ឯវមេតំ ធារយាមី”តិ។

**១០៧៩**. សា សិក្ខមានា “ឯវំ វទេហី”តិ វត្តព្ពា – “បាណាតិបាតា វេរមណឹ ទ្វេ វស្សានិ អវីតិក្កម្ម សមាទានំ សមាទិយាមិ។ អទិន្នាទានា វេរមណឹ ទ្វេ វស្សានិ អវីតិក្កម្ម សមាទានំ សមាទិយាមិ។ អព្រហ្មចរិយា វេរមណឹ ទ្វេ វស្សានិ អវីតិក្កម្ម សមាទានំ សមាទិយាមិ។ មុសាវាទា វេរមណឹ ទ្វេ វស្សានិ អវីតិក្កម្ម សមាទានំ សមាទិយាមិ។ សុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានា វេរមណឹ ទ្វេ វស្សានិ អវីតិក្កម្ម សមាទានំ សមាទិយាមិ។ វិកាលភោជនា វេរមណឹ ទ្វេ វស្សានិ អវីតិក្កម្ម សមាទានំ សមាទិយាមី”តិ។

អថ ខោ ភគវា តា ភិក្ខុនិយោ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ទុព្ភរតាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១០៨០**. **“យា បន ភិក្ខុនី ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ អសិក្ខិតសិក្ខំ សិក្ខមានំ វុដ្ឋាបេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**១០៨១**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា...បេ.... **ភិក្ខុនី**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**ទ្វេ វស្សានី**តិ ទ្វេ សំវច្ឆរានិ។ **អសិក្ខិតសិក្ខា** នាម សិក្ខា វា ន ទិន្នា ហោតិ, ទិន្នា វា សិក្ខា កុបិតា។ **វុដ្ឋាបេយ្យា**តិ ឧបសម្បាទេយ្យ។

“វុដ្ឋាបេស្សាមី”តិ គណំ វា អាចរិនិំ វា បត្តំ វា ចីវរំ វា បរិយេសតិ, សីមំ វា សម្មន្នតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ញត្តិយា ទុក្កដំ។ ទ្វីហិ កម្មវាចាហិ ទុក្កដា។ កម្មវាចាបរិយោសានេ ឧបជ្ឈាយាយ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ គណស្ស ច អាចរិនិយា ច អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**១០៨២**. ធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញា វុដ្ឋាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ធម្មកម្មេ វេមតិកា វុដ្ឋាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញា វុដ្ឋាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មកម្មេ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**១០៨៣**. អនាបត្តិ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខំ សិក្ខមានំ វុដ្ឋាបេតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

តតិយសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

### ៤. ចតុត្ថសិក្ខាបទំ

**១០៨៤**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុនិយោ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខំ សិក្ខមានំ សង្ឃេន អសម្មតំ វុដ្ឋាបេន្តិ។ ភិក្ខុនិយោ ឯវមាហំសុ – “ឯថ, សិក្ខមានា, ឥមំ ជានាថ, ឥមំ ទេថ, ឥមំ អាហរថ, ឥមិនា អត្ថោ, ឥមំ កប្បិយំ ករោថា”តិ។ តា ឯវមាហំសុ – “ន មយំ, អយ្យេ, សិក្ខមានា។ ភិក្ខុនិយោ មយ”ន្តិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា...បេ.... តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខំ សិក្ខមានំ សង្ឃេន អសម្មតំ វុដ្ឋាបេស្សន្តី”តិ...បេ.... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខំ សិក្ខមានំ សង្ឃេន អសម្មតំ វុដ្ឋាបេន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខំ សិក្ខមានំ សង្ឃេន អសម្មតំ វុដ្ឋាបេស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... វិគរហិត្វា...បេ.... ធម្មិំ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខាយ សិក្ខមានាយ វុដ្ឋានសម្មុតឹ ទាតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ទាតព្ពា។ តាយ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខាយ សិក្ខមានាយ សង្ឃំ ឧបសង្កមិត្វា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្គំ ករិត្វា ភិក្ខុនីនំ បាទេ វន្ទិត្វា ឧក្កុដិកំ និសីទិត្វា អញ្ជលិំ បគ្គហេត្វា ឯវមស្ស វចនីយោ – “អហំ , អយ្យេ, ឥត្ថន្នាមា ឥត្ថន្នាមាយ អយ្យាយ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខា សិក្ខមានា សង្ឃំ វុដ្ឋានសម្មុតឹ យាចាមី”តិ។ ទុតិយម្បិ យាចិតព្ពា។ តតិយម្បិ យាចិតព្ពា។ ព្យត្តាយ ភិក្ខុនិយា បដិពលាយ សង្ឃោ ញាបេតព្ពោ –

**១០៨៥**. “សុណាតុ មេ, អយ្យេ, សង្ឃោ។ អយំ ឥត្ថន្នាមា ឥត្ថន្នាមាយ អយ្យាយ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខា សិក្ខមានា សង្ឃំ វុដ្ឋានសម្មុតឹ យាចតិ។ យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ, សង្ឃោ ឥត្ថន្នាមាយ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខាយ សិក្ខមានាយ វុដ្ឋានសម្មុតឹ ទទេយ្យ។ ឯសា ញត្តិ។

“សុណាតុ មេ , អយ្យេ, សង្ឃោ។ អយំ ឥត្ថន្នាមា ឥត្ថន្នាមាយ អយ្យាយ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខា សិក្ខមានា សង្ឃំ វុដ្ឋានសម្មុតឹ យាចតិ។ សង្ឃោ ឥត្ថន្នាមាយ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខាយ សិក្ខមានាយ វុដ្ឋានសម្មុតឹ ទេតិ។ យស្សា អយ្យាយ ខមតិ ឥត្ថន្នាមាយ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខាយ សិក្ខមានាយ វុដ្ឋានសម្មុតិយា ទានំ, សា តុណ្ហស្ស; យស្សា នក្ខមតិ, សា ភាសេយ្យ។

“ទិន្នា សង្ឃេន ឥត្ថន្នាមាយ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខាយ សិក្ខមានាយ វុដ្ឋានសម្មុតិ; ខមតិ សង្ឃស្ស, តស្មា តុណ្ហី, ឯវមេតំ ធារយាមី”តិ។

អថ ខោ ភគវា តា ភិក្ខុនិយោ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ទុព្ភរតាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១០៨៦. “យា បន ភិក្ខុនី ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខំ សិក្ខមានំ សង្ឃេន អសម្មតំ វុដ្ឋាបេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**១០៨៧. យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ… **ភិក្ខុនី**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**ទ្វេ វស្សានី**តិ ទ្វេ សំវច្ឆរានិ។ **សិក្ខិតសិក្ខា** នាម ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខា។ **អសម្មតា** នាម ញត្តិទុតិយេន កម្មេន វុដ្ឋានសម្មុតិ ន ទិន្នា ហោតិ។ **វុដ្ឋាបេយ្យា**តិ ឧបសម្បាទេយ្យ។

“វុដ្ឋាបេស្សាមី”តិ គណំ វា អាចរិនិំ វា បត្តំ វា ចីវរំ វា បរិយេសតិ, សីមំ វា សម្មន្នតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ញត្តិយា ទុក្កដំ។ ទ្វីហិ កម្មវាចាហិ ទុក្កដា។ កម្មវាចាបរិយោសានេ ឧបជ្ឈាយាយ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ គណស្ស ច អាចរិនិយា ច អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**១០៨៨.** ធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញា វុដ្ឋាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ធម្មកម្មេ វេមតិកា វុដ្ឋាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញា វុដ្ឋាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មកម្មេ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**១០៨៩.** អនាបត្តិ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខំ សិក្ខមានំ សង្ឃេន សម្មតំ វុដ្ឋាបេតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

ចតុត្ថសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

### ៥. បញ្ចមសិក្ខាបទំ

**១០៩០.** តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុនិយោ ឩនទ្វាទសវស្សំ គិហិគតំ វុដ្ឋាបេន្តិ។ តា អក្ខមា ហោន្តិ សីតស្ស ឧណ្ហស្ស ជិឃច្ឆាយ បិបាសាយ ឌំសមកសវាតាតបសរីសបសម្ផស្សានំ ទុរុត្តានំ ទុរាគតានំ វចនបថានំ។ ឧប្បន្នានំ សារីរិកានំ វេទនានំ ទុក្ខានំ តិព្ពានំ ខរានំ កដុកានំ អសាតានំ អមនាបានំ បាណហរានំ អនធិវាសកជាតិកា ហោន្តិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ… តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ ឩនទ្វាទសវស្សំ គិហិគតំ វុដ្ឋាបេស្សន្តី”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឩនទ្វាទសវស្សំ គិហិគតំ វុដ្ឋាបេន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឩនទ្វាទសវស្សំ គិហិគតំ វុដ្ឋាបេស្សន្តិ! ឩនទ្វាទសវស្សា [ឩនទ្វាទសវស្សាហិ (ក.)], ភិក្ខវេ, គិហិគតា អក្ខមា ហោតិ សីតស្ស ឧណ្ហស្ស ជិឃច្ឆាយ បិបាសាយ ឌំសមកសវាតាតបសរីសបសម្ផស្សានំ ទុរុត្តានំ ទុរាគតានំ វចនបថានំ។ ឧប្បន្នានំ សារីរិកានំ វេទនានំ ទុក្ខានំ តិព្ពានំ ខរានំ កដុកានំ អសាតានំ អមនាបានំ បាណហរានំ អនធិវាសកជាតិកា ហោតិ។ ទ្វាទសវស្សាវ [ទ្វាទសវស្សា ច (ស្យា. ក.)] ខោ, ភិក្ខវេ, គិហិគតា ខមា ហោតិ សីតស្ស ឧណ្ហស្ស ជិឃច្ឆាយ បិបាសាយ ឌំសមកសវាតាតបសរីសបសម្ផស្សានំ ទុរុត្តានំ ទុរាគតានំ វចនបថានំ។ ឧប្បន្នានំ សារីរិកានំ វេទនានំ ទុក្ខានំ តិព្ពានំ ខរានំ កដុកានំ អសាតានំ អមនាបានំ បាណហរានំ អធិវាសកជាតិកា ហោតិ។ នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១០៩១. “យា បន ភិក្ខុនី ឩនទ្វាទសវស្សំ គិហិគតំ វុដ្ឋាបេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**១០៩២. យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ… **ភិក្ខុនី**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**ឩនទ្វាទសវស្សា** នាម អប្បត្តទ្វាទសវស្សា។ **គិហិគតា** នាម បុរិសន្តរគតា វុច្ចតិ។ **វុដ្ឋាបេយ្យា**តិ ឧបសម្បាទេយ្យ។

“វុដ្ឋាបេស្សាមី”តិ គណំ វា អាចរិនិំ វា បត្តំ វា ចីវរំ វា បរិយេសតិ, សីមំ វា សម្មន្នតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ញត្តិយា ទុក្កដំ។ ទ្វីហិ កម្មវាចាហិ ទុក្កដា។ កម្មវាចាបរិយោសានេ ឧបជ្ឈាយាយ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ គណស្ស ច អាចរិនិយា ច អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**១០៩៣**. ឩនទ្វាទសវស្សាយ ឩនទ្វាទសវស្សសញ្ញា វុដ្ឋាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឩនទ្វាទសវស្សាយ វេមតិកា វុដ្ឋាបេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ឩនទ្វាទសវស្សាយ បរិបុណ្ណសញ្ញា វុដ្ឋាបេតិ, អនាបត្តិ។

បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សាយ ឩនទ្វាទសវស្សសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សាយ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សាយ បរិបុណ្ណសញ្ញា, អនាបត្តិ។

**១០៩៤**. អនាបត្តិ ឩនទ្វាទសវស្សំ បរិបុណ្ណសញ្ញា វុដ្ឋាបេតិ, បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សំ បរិបុណ្ណសញ្ញា វុដ្ឋាបេតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

បញ្ចមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ៦. ឆដ្ឋសិក្ខាបទំ

**១០៩៥**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុនិយោ បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សំ គិហិគតំ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ អសិក្ខិតសិក្ខំ វុដ្ឋាបេន្តិ។ តា ពាលា ហោន្តិ អព្យត្តា ន ជានន្តិ កប្បិយំ វា អកប្បិយំ វា។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា...បេ.... តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សំ គិហិគតំ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ អសិក្ខិតសិក្ខំ វុដ្ឋាបេស្សន្តី”តិ...បេ.... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សំ គិហិគតំ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ អសិក្ខិតសិក្ខំ វុដ្ឋាបេន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សំ គិហិគតំ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ អសិក្ខិតសិក្ខំ វុដ្ឋាបេស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... វិគរហិត្វា ធម្មិំ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សាយ គិហិគតាយ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខាសម្មុតិំ ទាតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ទាតព្ពា។ តាយ បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សាយ គិហិគតាយ សង្ឃំ ឧបសង្កមិត្វា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្គំ ករិត្វា ភិក្ខុនីនំ បាទេ វន្ទិត្វា ឧក្កុដិកំ និសីទិត្វា អញ្ជលិំ បគ្គហេត្វា ឯវមស្ស វចនីយោ – អហំ, អយ្យេ, ឥត្ថន្នាមា ឥត្ថន្នាមាយ អយ្យាយ បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សា គិហិគតា សង្ឃំ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខាសម្មុតិំ យាចាមី”តិ។ ទុតិយម្បិ យាចិតព្ពា។ តតិយម្បិ យាចិតព្ពា។ ព្យត្តាយ ភិក្ខុនិយា បដិពលាយ សង្ឃោ ញាបេតព្ពោ –

**១០៩៦**. “សុណាតុ មេ, អយ្យេ, សង្ឃោ។ អយំ ឥត្ថន្នាមា ឥត្ថន្នាមាយ អយ្យាយ បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សា គិហិគតា សង្ឃំ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខាសម្មុតិំ យាចតិ។ យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ សង្ឃោ ឥត្ថន្នាមាយ បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សាយ គិហិគតាយ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខាសម្មុតិំ ទទេយ្យ។ ឯសា ញត្តិ។

“សុណាតុ មេ, អយ្យេ, សង្ឃោ។ អយំ ឥត្ថន្នាមា ឥត្ថន្នាមាយ អយ្យាយ បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សា គិហិគតា សង្ឃំ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខាសម្មុតិំ យាចតិ។ សង្ឃោ ឥត្ថន្នាមាយ បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សាយ គិហិគតាយ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខាសម្មុតិំ ទេតិ។ យស្សា អយ្យាយ ខមតិ ឥត្ថន្នាមាយ បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សាយ គិហិគតាយ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខាសម្មុតិយា ទានំ, សា តុណ្ហស្ស; យស្សា នក្ខមតិ, សា ភាសេយ្យ។

“ទិន្នា សង្ឃេន ឥត្ថន្នាមាយ បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សាយ គិហិគតាយ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខាសម្មុតិ។ ខមតិ សង្ឃស្ស, តស្មា តុណ្ហី, ឯវមេតំ ធារយាមី”តិ។

សា បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សា គិហិគតា ឯវំ វទេហីតិ វត្តព្ពា – “បាណាតិបាតា វេរមណិំ ទ្វេ វស្សានិ អវីតិក្កម្ម សមាទានំ សមាទិយាមិ...បេ.... វិកាលភោជនា វេរមណិំ ទ្វេ វស្សានិ អវីតិក្កម្ម សមាទានំ សមាទិយាមី”តិ។

អថ ខោ ភគវា តា ភិក្ខុនិយោ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ទុព្ភរតាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១០៩៧**. “**យា បន ភិក្ខុនី បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សំ គិហិគតំ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ អសិក្ខិតសិក្ខំ វុដ្ឋាបេយ្យ, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**១០៩៨**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា...បេ.... **ភិក្ខុនី**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សា** នាម បត្តទ្វាទសវស្សា។ **គិហិគតា** នាម បុរិសន្តរគតា វុច្ចតិ។ **ទ្វេ វស្សានី**តិ ទ្វេ សំវច្ឆរានិ។ **អសិក្ខិតសិក្ខា** នាម សិក្ខា វា ន ទិន្នា ហោតិ, ទិន្នា វា សិក្ខា កុបិតា។ **វុដ្ឋាបេយ្យា**តិ ឧបសម្បាទេយ្យ។

“វុដ្ឋាបេស្សាមី”តិ គណំ វា អាចរិនិំ វា បត្តំ វា ចីវរំ វា បរិយេសតិ, សីមំ វា សម្មន្នតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ញត្តិយា ទុក្កដំ។ ទ្វីហិ កម្មវាចាហិ ទុក្កដា។ កម្មវាចាបរិយោសានេ ឧបជ្ឈាយាយ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ គណស្ស ច អាចរិនិយា ច អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**១០៩៩**. ធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញា វុដ្ឋាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ធម្មកម្មេ វេមតិកា វុដ្ឋាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញា វុដ្ឋាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញា វុដ្ឋាបេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មកម្មេ វេមតិកា វុដ្ឋាបេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញា វុដ្ឋាបេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**១១០០**. អនាបត្តិ បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សំ គិហិគតំ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខំ វុដ្ឋាបេតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

ឆដ្ឋសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ៧. សត្តមសិក្ខាបទំ

**១១០១**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុនិយោ បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សំ គិហិគតំ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខំ សង្ឃេន អសម្មតំ វុដ្ឋាបេន្តិ។ ភិក្ខុនិយោ ឯវមាហំសុ – “ឯថ សិក្ខមានា, ឥមំ ជានាថ, ឥមំ ទេថ, ឥមំ អាហរថ, ឥមិនា អត្ថោ, ឥមំ កប្បិយំ ករោថា”តិ។ តា ឯវមាហំសុ – “ន មយំ, អយ្យេ, សិក្ខមានា, ភិក្ខុនិយោ មយ”ន្តិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា...បេ.... តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សំ គិហិគតំ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខំ សង្ឃេន អសម្មតំ វុដ្ឋាបេស្សន្តី”តិ...បេ.... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សំ គិហិគតំ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខំ សង្ឃេន អសម្មតំ វុដ្ឋាបេន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម ភិក្ខវេ ភិក្ខុនិយោ បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សំ គិហិគតំ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខំ សង្ឃេន អសម្មតំ វុដ្ឋាបេស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... វិគរហិត្វា...បេ.... ធម្មិំ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សាយ គិហិគតាយ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខាយ វុដ្ឋានសម្មុតឹ ទាតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ទាតព្ពា។ តាយ បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សាយ គិហិគតាយ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខាយ សង្ឃំ ឧបសង្កមិត្វា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្គំ ករិត្វា ភិក្ខុនីនំ បាទេ វន្ទិត្វា ឧក្កុដិកំ និសីទិត្វា អញ្ជលិំ បគ្គហេត្វា ឯវមស្ស វចនីយោ – អហំ, អយ្យេ, ឥត្ថន្នាមា ឥត្ថន្នាមាយ អយ្យាយ បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សា គិហិគតា ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខា, សង្ឃំ វុដ្ឋានសម្មុតឹ យាចាមី”តិ។ ទុតិយម្បិ យាចិតព្ពា។ តតិយម្បិ យាចិតព្ពា។ ព្យត្តាយ ភិក្ខុនិយា បដិពលាយ សង្ឃោ ញាបេតព្ពោ។

**១១០២**. “សុណាតុ មេ, អយ្យេ, សង្ឃោ។ អយំ ឥត្ថន្នាមា ឥត្ថន្នាមាយ អយ្យាយ បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សា គិហិគតា ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខា សង្ឃំ វុដ្ឋានសម្មុតឹ យាចតិ។ យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ, សង្ឃោ ឥត្ថន្នាមាយ បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សាយ គិហិគតាយ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខាយ វុដ្ឋានសម្មុតឹ ទទេយ្យ។ ឯសា ញត្តិ។

“សុណាតុ មេ, អយ្យេ, សង្ឃោ។ អយំ ឥត្ថន្នាមា ឥត្ថន្នាមាយ អយ្យាយ បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សា គិហិគតា ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខា សង្ឃំ វុដ្ឋានសម្មុតឹ យាចតិ។ សង្ឃោ ឥត្ថន្នាមាយ បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សាយ គិហិគតាយ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខាយ វុដ្ឋានសម្មុតឹ ទេតិ។ យស្សា អយ្យាយ ខមតិ ឥត្ថន្នាមាយ បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សាយ គិហិគតាយ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខាយ វុដ្ឋានសម្មុតិយា ទានំ, សា តុណ្ហស្ស; យស្សា នក្ខមតិ, សា ភាសេយ្យ។

“ទិន្នា សង្ឃេន ឥត្ថន្នាមាយ បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សាយ គិហិគតាយ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខាយ វុដ្ឋានសម្មុតិ។ ខមតិ សង្ឃស្ស, តស្មា តុណ្ហី, ឯវមេតំ ធារយាមី”តិ។

អថ ខោ ភគវា តា ភិក្ខុនិយោ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ទុព្ភរតាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១១០៣**. **“យា បន ភិក្ខុនី បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សំ គិហិគតំ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខំ សង្ឃេន អសម្មតំ វុដ្ឋាបេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**១១០៤**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា...បេ.... **ភិក្ខុនី**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សា** នាម បត្តទ្វាទសវស្សា។ **គិហិគតា** នាម បុរិសន្តរគតា វុច្ចតិ។ **ទ្វេ វស្សានី**តិ ទ្វេ សំវច្ឆរានិ។ **សិក្ខិតសិក្ខា** នាម ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខា។ **អសម្មតា** នាម ញត្តិទុតិយេន កម្មេន វុដ្ឋានសម្មុតិ ន ទិន្នា ហោតិ។ **វុដ្ឋាបេយ្យា**តិ ឧបសម្បាទេយ្យ។

“វុដ្ឋាបេស្សាមី”តិ គណំ វា អាចរិនឹ វា បត្តំ វា ចីវរំ វា បរិយេសតិ, សីមំ វា សម្មន្នតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ញត្តិយា ទុក្កដំ។ ទ្វីហិ កម្មវាចាហិ ទុក្កដា។ កម្មវាចាបរិយោសានេ ឧបជ្ឈាយាយ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ គណស្ស ច អាចរិនិយា ច អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**១១០៥**. ធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញា វុដ្ឋាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ធម្មកម្មេ វេមតិកា វុដ្ឋាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញា វុដ្ឋាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មកម្មេ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**១១០៦**. អនាបត្តិ បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សំ គិហិគតំ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខំ សង្ឃេន សម្មតំ វុដ្ឋាបេតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

សត្តមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ៨. អដ្ឋមសិក្ខាបទំ

**១១០៧**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី សហជីវិនឹ វុដ្ឋាបេត្វា ទ្វេ វស្សានិ នេវ អនុគ្គណ្ហាតិ ន អនុគ្គណ្ហាបេតិ។ តា ពាលា ហោន្តិ អព្យត្តា; ន ជានន្តិ កប្បិយំ វា អកប្បិយំ វា។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា...បេ.... តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អយ្យា ថុល្លនន្ទា សហជីវិនឹ វុដ្ឋាបេត្វា ទ្វេ វស្សានិ នេវ អនុគ្គណ្ហិស្សតិ ន អនុគ្គណ្ហាបេស្សតី”តិ...បេ.... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី សហជីវិនឹ វុដ្ឋាបេត្វា ទ្វេ វស្សានិ នេវ អនុគ្គណ្ហាតិ ន អនុគ្គណ្ហាបេតីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី សហជីវិនឹ វុដ្ឋាបេត្វា ទ្វេ វស្សានិ នេវ អនុគ្គណ្ហិស្សតិ ន អនុគ្គណ្ហាបេស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១១០៨**. **“យា បន ភិក្ខុនី សហជីវិនឹ វុដ្ឋាបេត្វា ទ្វេ វស្សានិ នេវ អនុគ្គណ្ហេយ្យ ន អនុគ្គណ្ហាបេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**១១០៩**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា...បេ.... **ភិក្ខុនី**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**សហជីវិនី** នាម សទ្ធិវិហារិនី វុច្ចតិ។ **វុដ្ឋាបេត្វា**តិ ឧបសម្បាទេត្វា។ **ទ្វេ វស្សានី**តិ ទ្វេ សំវច្ឆរានិ។

**នេវ អនុគ្គណ្ហេយ្យា**តិ ន សយំ អនុគ្គណ្ហេយ្យ ឧទ្ទេសេន បរិបុច្ឆាយ ឱវាទេន អនុសាសនិយា។

**ន អនុគ្គណ្ហាបេយ្យា**តិ ន អញ្ញំ អាណាបេយ្យ “ទ្វេ វស្សានិ នេវ អនុគ្គណ្ហិស្សាមិ ន អនុគ្គណ្ហាបេស្សាមី”តិ ធុរំ និក្ខិត្តមត្តេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**១១១០**. អនាបត្តិ សតិ អន្តរាយេ, បរិយេសិត្វា ន លភតិ, គិលានាយ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

អដ្ឋមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

### ៩. នវមសិក្ខាបទំ

**១១១១**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុនិយោ វុដ្ឋាបិតំ បវត្តិនី ទ្វេ វស្សានិ នានុពន្ធន្តិ។ តា ពាលា ហោន្តិ អព្យត្តា; ន ជានន្តិ កប្បិយំ វា អកប្បិយំ វា។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ… តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ វុដ្ឋាបិតំ បវត្តិនី ទ្វេ វស្សានិ នានុពន្ធិស្សន្តី”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ វុដ្ឋាបិតំ បវត្តិនី ទ្វេ វស្សានិ នានុពន្ធន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ វុដ្ឋាបិតំ បវត្តិនី ទ្វេ វស្សានិ នានុពន្ធិស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១១១២**. “**យា បន ភិក្ខុនី វុដ្ឋាបិតំ បវត្តិនី ទ្វេ វស្សានិ នានុពន្ធេយ្យ, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**១១១៣**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ… **ភិក្ខុនី**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**វុដ្ឋាបិត**ន្តិ ឧបសម្បាទិតំ។ **បវត្តិនី** នាម ឧបជ្ឈាយា វុច្ចតិ។ **ទ្វេ វស្សានី**តិ ទ្វេ សំវច្ឆរានិ។ **នានុពន្ធេយ្យា**តិ ន សយំ ឧបដ្ឋហេយ្យ។ ទ្វេ វស្សានិ នានុពន្ធិស្សាមីតិ ធុរំ និក្ខិត្តមត្តេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**១១១៤**. អនាបត្តិ ឧបជ្ឈាយា ពាលា វា ហោតិ អលជ្ជិនី វា, គិលានាយ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

នវមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

### ១០. ទសមសិក្ខាបទំ

**១១១៥**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី សហជីវិនឹ វុដ្ឋាបេត្វា នេវ វូបកាសេតិ ន វូបកាសាបេតិ។ សាមិកោ អគ្គហេសិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ… តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អយ្យា ថុល្លនន្ទា សហជីវិនឹ វុដ្ឋាបេត្វា នេវ វូបកាសេស្សតិ ន វូបកាសាបេស្សតិ, សាមិកោ អគ្គហេសិ ! សចាយំ ភិក្ខុនី បក្កន្តា អស្ស, ន ច សាមិកោ គណ្ហេយ្យា”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី សហជីវិនឹ វុដ្ឋាបេត្វា នេវ វូបកាសេតិ ន វូបកាសាបេតិ […សិ (ក.)], សាមិកោ អគ្គហេសីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី សហជីវិនឹ វុដ្ឋាបេត្វា នេវ វូបកាសេស្សតិ ន វូបកាសាបេស្សតិ, សាមិកោ អគ្គហេសិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១១១៦**. “**យា បន ភិក្ខុនី សហជីវិនឹ វុដ្ឋាបេត្វា នេវ វូបកាសេយ្យ ន វូបកាសាបេយ្យ អន្តមសោ ឆប្បញ្ចយោជនានិបិ, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**១១១៧**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ… **ភិក្ខុនី**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**សហជីវិនី** នាម សទ្ធិវិហារិនី វុច្ចតិ។ **វុដ្ឋាបេត្វា**តិ ឧបសម្បាទេត្វា។ **នេវ វូបកាសេយ្យា**តិ ន សយំ វូបកាសេយ្យ។ **ន វូបកាសាបេយ្យា**តិ ន អញ្ញំ អាណាបេយ្យ។ “នេវ វូបកាសេស្សាមិ ន វូបកាសាបេស្សាមិ អន្តមសោ ឆប្បញ្ចយោជនានិបី”តិ ធុរំ និក្ខិត្តមត្តេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**១១១៨**. អនាបត្តិ សតិ អន្តរាយេ, បរិយេសិត្វា ទុតិយិកំ ភិក្ខុនី ន លភតិ, គិលានាយ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

ទសមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

គព្ភិនិវគ្គោ សត្តមោ។

## ៨. កុមារិភូតវគ្គោ

### ១. បឋមសិក្ខាបទំ

**១១១៩**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុនិយោ ឩនវីសតិវស្សំ កុមារិភូតំ វុដ្ឋាបេន្តិ។ តា អក្ខមា ហោន្តិ សីតស្ស ឧណ្ហស្ស ជិឃច្ឆាយ បិបាសាយ ឌំសមកសវាតាតបសរីសបសម្ផស្សានំ ទុរុត្តានំ ទុរាគតានំ វចនបថានំ។ ឧប្បន្នានំ សារីរិកានំ វេទនានំ ទុក្ខានំ តិព្ពានំ ខរានំ កដុកានំ អសាតានំ អមនាបានំ បាណហរានំ អនធិវាសកជាតិកា ហោន្តិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ…. តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ ឩនវីសតិវស្សំ កុមារិភូតំ វុដ្ឋាបេស្សន្តី”តិ…បេ…. សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឩនវីសតិវស្សំ កុមារិភូតំ វុដ្ឋាបេន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…. កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឩនវីសតិវស្សំ កុមារិភូតំ វុដ្ឋាបេស្សន្តិ! ឩនវីសតិវស្សា, ភិក្ខវេ, កុមារិភូតា អក្ខមា ហោតិ សីតស្ស ឧណ្ហស្ស…បេ…. បាណហរានំ អនធិវាសកជាតិកា ហោតិ។ វីសតិវស្សាវ ខោ, ភិក្ខវេ, កុមារិភូតា ខមា ហោតិ សីតស្ស ឧណ្ហស្ស…បេ…. បាណហរានំ អធិវាសកជាតិកា ហោតិ។ នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ…. ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១១២០**. “**យា បន ភិក្ខុនី ឩនវីសតិវស្សំ កុមារិភូតំ វុដ្ឋាបេយ្យ, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**១១២១**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ…. **ភិក្ខុនី**តិ…បេ…. អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**ឩនវីសតិវស្សា** នាម អប្បត្តវីសតិវស្សា។ **កុមារិភូតា** នាម សាមណេរី វុច្ចតិ។ **វុដ្ឋាបេយ្យា**តិ ឧបសម្បាទេយ្យ។

“វុដ្ឋាបេស្សាមី”តិ គណំ វា អាចរិនិំ វា បត្តំ វា ចីវរំ វា បរិយេសតិ, សីមំ វា សម្មន្នតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ញត្តិយា ទុក្កដំ។ ទ្វីហិ កម្មវាចាហិ ទុក្កដា។ កម្មវាចាបរិយោសានេ ឧបជ្ឈាយាយ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ គណស្ស ច អាចរិនិយា ច អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**១១២២**. ឩនវីសតិវស្សាយ ឩនវីសតិវស្សសញ្ញា វុដ្ឋាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ឩនវីសតិវស្សាយ វេមតិកា វុដ្ឋាបេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ឩនវីសតិវស្សាយ បរិបុណ្ណសញ្ញា វុដ្ឋាបេតិ, អនាបត្តិ។ បរិបុណ្ណវីសតិវស្សាយ ឩនវីសតិវស្សសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ បរិបុណ្ណវីសតិវស្សាយ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ បរិបុណ្ណវីសតិវស្សាយ បរិបុណ្ណសញ្ញា, អនាបត្តិ។

**១១២៣**. អនាបត្តិ ឩនវីសតិវស្សំ បរិបុណ្ណសញ្ញា វុដ្ឋាបេតិ, បរិបុណ្ណវីសតិវស្សំ បរិបុណ្ណសញ្ញា វុដ្ឋាបេតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

បឋមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

### ២. ទុតិយសិក្ខាបទំ

**១១២៤**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុនិយោ បរិបុណ្ណវីសតិវស្សំ កុមារិភូតំ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ អសិក្ខិតសិក្ខំ វុដ្ឋាបេន្តិ។ តា ពាលា ហោន្តិ អព្យត្តា; ន ជានន្តិ កប្បិយំ វា អកប្បិយំ វា។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ…. តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ បរិបុណ្ណវីសតិវស្សំ កុមារិភូតំ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ អសិក្ខិតសិក្ខំ វុដ្ឋាបេស្សន្តី”តិ…បេ…. សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ បរិបុណ្ណវីសតិវស្សំ កុមារិភូតំ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ អសិក្ខិតសិក្ខំ វុដ្ឋាបេន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…. កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ បរិបុណ្ណវីសតិវស្សំ កុមារិភូតំ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ អសិក្ខិតសិក្ខំ វុដ្ឋាបេស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ…. វិគរហិត្វា…បេ…. ធម្មិំ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, អដ្ឋារសវស្សាយ

កុមារិភូតាយ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខាសម្មតឹ ទាតុំ។ ឯវញ្ច បន ភិក្ខវេ ទាតព្ពា។ តាយ អង្គារសវស្សាយ កុមារិភូតាយ សង្ឃំ ឧបសង្កមិត្វា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្គំ ករិត្វា ភិក្ខុនីនំ បាទេ វន្ទិត្វា ឧក្កុដិកំ និសីទិត្វា អញ្ជលឹ បគ្គហេត្វា ឯវមស្ស វចនីយោ – អហំ, អយ្យេ , ឥត្ថន្នាមា ឥត្ថន្នាមាយ អយ្យាយ អង្គារសវស្សា កុមារិភូតា សង្ឃំ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខាសម្មតឹ យាចាមី”តិ។ ទុតិយម្បិ យាចិតព្ពា។ តតិយម្បិ យាចិតព្ពា។ ព្យត្តាយ ភិក្ខុនិយា បដិពលាយ សង្ឃោ ញាបេតព្ពោ –

**១១២៥**. “សុណាតុ មេ, អយ្យេ, សង្ឃោ។ អយំ ឥត្ថន្នាមា ឥត្ថន្នាមាយ អយ្យាយ អង្គារសវស្សា កុមារិភូតា សង្ឃំ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខាសម្មតឹ យាចតិ។ យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ, សង្ឃោ ឥត្ថន្នាមាយ អង្គារសវស្សាយ កុមារិភូតាយ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខាសម្មតឹ ទទេយ្យ។ ឯសា ញត្តិ។

“សុណាតុ មេ, អយ្យេ, សង្ឃោ។ អយំ ឥត្ថន្នាមា ឥត្ថន្នាមាយ អយ្យាយ អង្គារសវស្សា កុមារិភូតា សង្ឃំ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខាសម្មតឹ យាចតិ។ សង្ឃោ ឥត្ថន្នាមាយ អង្គារសវស្សាយ កុមារិភូតាយ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខាសម្មតឹ ទេតិ។ យស្សា អយ្យាយ ខមតិ ឥត្ថន្នាមាយ អង្គារសវស្សាយ កុមារិភូតាយ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខាសម្មតិយា ទានំ, សា តុណ្ហស្ស; យស្សា នក្ខមតិ, សា ភាសេយ្យ។

“ទិន្នា សង្ឃេន ឥត្ថន្នាមាយ អង្គារសវស្សាយ កុមារិភូតាយ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខាសម្មតិ។ ខមតិ សង្ឃស្ស, តស្មា តុណ្ហី, ឯវមេតំ ធារយាមី”តិ។

សា អង្គារសវស្សា កុមារិភូតា ឯវំ វទេហីតិ វត្តព្ពា – “បាណាតិបាតា វេរមណឹ ទ្វេ វស្សានិ អវីតិក្កម្ម សមាទានំ សមាទិយាមិ...បេ.... វិកាលភោជនា វេរមណឹ ទ្វេ វស្សានិ អវីតិក្កម្ម សមាទានំ សមាទិយាមី”តិ។

អថ ខោ ភគវា តា ភិក្ខុនិយោ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ទុព្ភរតាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១១២៦**. **“យា បន ភិក្ខុនី បរិបុណ្ណវីសតិវស្សំ កុមារិភូតំ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ អសិក្ខិតសិក្ខំ វុដ្ឋាបេយ្យ, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**១១២៧**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា...បេ.... **ភិក្ខុនី**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**បរិបុណ្ណវីសតិវស្សា** នាម បត្តវីសតិវស្សា។ **កុមារិភូតា** នាម សាមណេរី វុច្ចតិ។ **ទ្វេ វស្សានី**តិ ទ្វេ សំវច្ឆរានិ។ **អសិក្ខិតសិក្ខា** នាម សិក្ខា វា ន ទិន្នា ហោតិ, ទិន្នា វា សិក្ខា កុបិតា។ **វុដ្ឋាបេយ្យា**តិ ឧបសម្បាទេយ្យ។

“វុដ្ឋាបេស្សាមី”តិ គណំ វា អាចរិនឹ វា បត្តំ វា ចីវរំ វា បរិយេសតិ, សីមំ វា សម្មន្នតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ញត្តិយា ទុក្កដំ។ ទ្វីហិ កម្មវាចាហិ ទុក្កដា។ កម្មវាចាបរិយោសានេ ឧបជ្ឈាយាយ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ គណស្ស ច អាចរិនិយា ច អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**១១២៨**. ធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញា វុដ្ឋាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស ។ ធម្មកម្មេ វេមតិកា វុដ្ឋាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញា វុដ្ឋាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មកម្មេ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**១១២៩**. អនាបត្តិ បរិបុណ្ណវីសតិវស្សំ កុមារិភូតំ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខំ វុដ្ឋាបេតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

ទុតិយសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

### ៣. តតិយសិក្ខាបទំ

**១១៣០**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុនិយោ បរិបុណ្ណវីសតិវស្សំ កុមារិភូតំ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខំ សង្ឃេន អសម្មតំ

វុដ្ឋាបេន្តិ។ ភិក្ខុនិយោ ឯវមាហំសុ – “ឯថ សិក្ខមានា, ឥមំ ជានាថ, ឥមំ ទេថ, ឥមំ អាហរថ, ឥមិនា អត្ថោ, ឥមំ កប្បិយំ ករោថា”តិ។ តា ឯវមាហំសុ – “ន មយំ, អយ្យេ, សិក្ខមានា; ភិក្ខុនិយោ មយ”ន្តិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ… តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ បរិបុណ្ណវីសតិវស្សំ កុមារិភូតំ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខំ សង្ឃេន អសម្មតំ វុដ្ឋាបេស្សន្តី”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ បរិបុណ្ណវីសតិវស្សំ កុមារិភូតំ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខំ សង្ឃេន អសម្មតំ វុដ្ឋាបេន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ បរិបុណ្ណវីសតិវស្សំ កុមារិភូតំ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខំ សង្ឃេន អសម្មតំ វុដ្ឋាបេស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ , អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… វិគរហិត្វា…បេ… ធម្មិំ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, បរិបុណ្ណវីសតិវស្សាយ កុមារិភូតាយ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខាយ វុដ្ឋានសម្មុតឹ ទាតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ទាតព្ពា។ តាយ បរិបុណ្ណវីសតិវស្សាយ កុមារិភូតាយ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខាយ សង្ឃំ ឧបសង្កមិត្វា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្គំ ករិត្វា ភិក្ខុនីនំ បាទេ វន្ទិត្វា ឧក្កុដិកំ និសីទិត្វា អញ្ជលិំ បគ្គហេត្វា ឯវមស្ស វចនីយោ – អហំ, អយ្យេ, ឥត្ថន្នាមា ឥត្ថន្នាមាយ អយ្យាយ បរិបុណ្ណវីសតិវស្សា កុមារិភូតា ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខា សង្ឃំ វុដ្ឋានសម្មុតឹ យាចាមី”តិ។ ទុតិយម្បិ យាចិតព្ពា។ តតិយម្បិ យាចិតព្ពា។ ព្យត្តាយ ភិក្ខុនិយា បដិពលាយ សង្ឃោ ញាបេតព្ពោ –

**១១៣១**. “សុណាតុ មេ, អយ្យេ, សង្ឃោ។ អយំ ឥត្ថន្នាមា ឥត្ថន្នាមាយ អយ្យាយ បរិបុណ្ណវីសតិវស្សា កុមារិភូតា ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខា សង្ឃំ វុដ្ឋានសម្មុតឹ យាចតិ។ យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ សង្ឃោ ឥត្ថន្នាមាយ បរិបុណ្ណវីសតិវស្សាយ កុមារិភូតាយ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខាយ វុដ្ឋានសម្មុតឹ ទទេយ្យ។ ឯសា ញត្តិ។

“សុណាតុ មេ, អយ្យេ, សង្ឃោ។ អយំ ឥត្ថន្នាមា ឥត្ថន្នាមាយ អយ្យាយ បរិបុណ្ណវីសតិវស្សា កុមារិភូតា ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខា សង្ឃំ វុដ្ឋានសម្មុតឹ យាចតិ។ សង្ឃោ ឥត្ថន្នាមាយ បរិបុណ្ណវីសតិវស្សាយ កុមារិភូតាយ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខាយ វុដ្ឋានសម្មុតឹ ទេតិ។ យស្សា អយ្យាយ ខមតិ ឥត្ថន្នាមាយ បរិបុណ្ណវីសតិវស្សាយ កុមារិភូតាយ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខាយ វុដ្ឋានសម្មុតិយា ទានំ, សា តុណ្ហស្ស; យស្សា នក្ខមតិ, សា ភាសេយ្យ។

“ទិន្នា សង្ឃេន ឥត្ថន្នាមាយ បរិបុណ្ណវីសតិវស្សាយ កុមារិភូតាយ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខាយ វុដ្ឋានសម្មុតិ។ ខមតិ សង្ឃស្ស, តស្មា តុណ្ហី, ឯវមេតំ ធារយាមី”តិ។

អថ ខោ ភគវា តា ភិក្ខុនិយោ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ទុព្ភរតាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១១៣២. “យា បន ភិក្ខុនី បរិបុណ្ណវីសតិវស្សំ កុមារិភូតំ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខំ សង្ឃេន អសម្មតំ វុដ្ឋាបេយ្យ, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**១១៣៣. យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ… **ភិក្ខុនី**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**បរិបុណ្ណវីសតិវស្សា** នាម បត្តវីសតិវស្សា។ **កុមារិភូតា** នាម សាមណេរី វុច្ចតិ។ **ទ្វេ វស្សានី**តិ ទ្វេ សំវច្ឆរានិ។ **សិក្ខិតសិក្ខា** នាម ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខា ។ **អសម្មតា** នាម ញត្តិទុតិយេន កម្មេន វុដ្ឋានសម្មុតិ ន ទិន្នា ហោតិ។ **វុដ្ឋាបេយ្យា**តិ ឧបសម្បាទេយ្យ។

“វុដ្ឋាបេស្សាមី”តិ គណំ វា អាចរិនីំ វា បត្តំ វា ចីវរំ វា បរិយេសតិ, សីមំ វា សម្មន្នតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ញត្តិយា ទុក្កដំ។ ទ្វីហិ កម្មវាចាហិ ទុក្កដា។ កម្មវាចាបរិយោសានេ ឧបជ្ឈាយាយ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ គណស្ស ច អាចរិនិយា ច អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**១១៣៤**. ធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញា វុដ្ឋាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ធម្មកម្មេ វេមតិកា វុដ្ឋាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញា វុដ្ឋាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មកម្មេ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**១១៣៥**. អនាបត្តិ បរិបុណ្ណវីសតិវស្សំ កុមារិភូតំ ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខំ សង្ឃេន សម្មតំ វុដ្ឋាបេតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

តតិយសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

### **៤. ចតុត្ថសិក្ខាបទំ**

**១១៣៦**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុនិយោ ឩនទ្វាទសវស្សា វុដ្ឋាបេន្តិ។ តា ពាលា ហោន្តិ អព្យត្តា ន ជានន្តិ កប្បិយំ វា អកប្បិយំ វា។ សទ្ធិវិហារិនិយោបិ ពាលា ហោន្តិ អព្យត្តា; ន ជានន្តិ កប្បិយំ វា អកប្បិយំ វា។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា...បេ.... តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ ឩនទ្វាទសវស្សា វុដ្ឋាបេស្សន្តី”តិ...បេ.... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឩនទ្វាទសវស្សា វុដ្ឋាបេន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឩនទ្វាទសវស្សា វុដ្ឋាបេស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១១៣៧**. **“យា បន ភិក្ខុនី ឩនទ្វាទសវស្សំ វុដ្ឋាបេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**១១៣៨**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា...បេ.... **ភិក្ខុនី**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**ឩនទ្វាទសវស្សា** នាម អប្បត្តទ្វាទសវស្សា។

**វុដ្ឋាបេយ្យា**តិ ឧបសម្បាទេយ្យ។

“វុដ្ឋាបេស្សាមី”តិ គណំ វា អាចរិនិំ វា បត្តំ វា ចីវរំ វា បរិយេសតិ, សីមំ វា សម្មន្នតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ញត្តិយា ទុក្កដំ។ ទ្វីហិ កម្មវាចាហិ ទុក្កដា។ កម្មវាចាបរិយោសានេ ឧបជ្ឈាយាយ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ គណស្ស ច អាចរិនិយា ច អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**១១៣៩**. អនាបត្តិ បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សា វុដ្ឋាបេតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

ចតុត្ថសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

### **៥. បញ្ចមសិក្ខាបទំ**

**១១៤០**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុនិយោ បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សា សង្ឃេន អសម្មតា វុដ្ឋាបេន្តិ។ តា ពាលា ហោន្តិ អព្យត្តា; ន ជានន្តិ កប្បិយំ វា អកប្បិយំ វា។ សទ្ធិវិហារិនិយោបិ ពាលា ហោន្តិ អព្យត្តា; ន ជានន្តិ កប្បិយំ វា អកប្បិយំ វា។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា...បេ.... តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សា សង្ឃេន អសម្មតា វុដ្ឋាបេស្សន្តី”តិ...បេ.... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សា សង្ឃេន អសម្មតា វុដ្ឋាបេន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សា សង្ឃេន អសម្មតា វុដ្ឋាបេស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... វិគរហិត្វា...បេ.... ធម្មិំ កថំ កត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សាយ ភិក្ខុនិយា វុដ្ឋាបនសម្មុតិំ ទាតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ទាតព្ពា។ តាយ បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សាយ ភិក្ខុនិយា សង្ឃំ ឧបសង្កមិត្វា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្គំ ករិត្វា វុឌ្ឍានំ ភិក្ខុនីនំ បាទេ វន្ទិត្វា ឧក្កុដិកំ និសីទិត្វា អញ្ជលិំ បគ្គហេត្វា ឯវមស្ស វចនីយោ – អហំ, អយ្យេ, ឥត្ថន្នាមា បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សា ភិក្ខុនី សង្ឃំ វុដ្ឋាបនសម្មុតិំ យាចាមី”តិ។ ទុតិយម្បិ យាចិតព្ពា។ តតិយម្បិ យាចិតព្ពា។ សា ភិក្ខុនី សង្ឃេន បរិច្ឆិន្ទិតព្ពា – “ព្យត្តាយំ ភិក្ខុនី លជ្ជិនី”តិ។ សចេ ពាលា ច ហោតិ អលជ្ជិនី ច, ន ទាតព្ពា។ សចេ ពាលា ហោតិ លជ្ជិនី, ន ទាតព្ពា។ សចេ ព្យត្តា ហោតិ អលជ្ជិនី, ន ទាតព្ពា។ សចេ ព្យត្តា ច ហោតិ លជ្ជិនី ច, ទាតព្ពា។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ទាតព្ពា។ ព្យត្តាយ ភិក្ខុនិយា បដិពលាយ សង្ឃោ ញាបេតព្ពោ –

**១១៤១**. “សុណាតុ មេ, អយ្យេ, សង្ឃោ។ អយំ ឥត្ថន្នាមា បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សា ភិក្ខុនី សង្ឃំ វុដ្ឋាបនសម្មុតិំ យាចតិ។ យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ, សង្ឃោ ឥត្ថន្នាមាយ បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សាយ ភិក្ខុនិយា វុដ្ឋាបនសម្មុតិំ ទ

ទេយ្យ។ ឯសា ញត្តិ។

“សុណាតុ មេ, អយ្យេ, សង្ឃោ។ អយំ ឥត្ថន្នាមា បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សា ភិក្ខុនី សង្ឃំ វុដ្ឋាបនសម្មុតឹ យាចតិ។ សង្ឃោ ឥត្ថន្នាមាយ បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សាយ ភិក្ខុនិយា វុដ្ឋាបនសម្មុតឹ ទេតិ។ យស្សា អយ្យាយ ខមតិ ឥត្ថន្នាមាយ បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សាយ ភិក្ខុនិយា វុដ្ឋាបនសម្មុតិយា ទានំ, សា តុណ្ហស្ស; យស្សា នក្ខមតិ, សា ភាសេយ្យ។

“ទិន្នា សង្ឃេន ឥត្ថន្នាមាយ បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សាយ ភិក្ខុនិយា វុដ្ឋាបនសម្មុតិ។ ខមតិ សង្ឃស្ស, តស្មា តុណ្ហី, ឯវមេតំ ធារយាមី”តិ។

អថ ខោ ភគវា តា ភិក្ខុនិយោ អនេកបរិយាយេន វិគរហិត្វា ទុព្ភរតាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១១៤២**. “**យា បន ភិក្ខុនី បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សា សង្ឃេន អសម្មតា វុដ្ឋាបេយ្យ, បាចិត្តិយ**”ន្តិ ។

**១១៤៣**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា...បេ.... **ភិក្ខុនី**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សា** នាម បត្តទ្វាទសវស្សា។

**អសម្មតា** នាម ញត្តិទុតិយេន កម្មេន វុដ្ឋាបនសម្មុតិ ន ទិន្នា ហោតិ។ **វុដ្ឋាបេយ្យា**តិ ឧបសម្បាទេយ្យ។

“វុដ្ឋាបេស្សាមី”តិ គណំ វា អាចរិនឹ វា បត្តំ វា ចីវរំ វា បរិយេសតិ, សីមំ វា សម្មន្នតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ញត្តិយា ទុក្កដំ។ ទ្វីហិ កម្មវាចាហិ ទុក្កដា។ កម្មវាចាបរិយោសានេ ឧបជ្ឈាយាយ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ គណស្ស ច អាចរិនិយា ច អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**១១៤៤**. ធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញា វុដ្ឋាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ធម្មកម្មេ វេមតិកា វុដ្ឋាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ ធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញា វុដ្ឋាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អធម្មកម្មេ ធម្មកម្មសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មកម្មេ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អធម្មកម្មេ អធម្មកម្មសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**១១៤៥**. អនាបត្តិ បរិបុណ្ណទ្វាទសវស្សា សង្ឃេន សម្មតា វុដ្ឋាបេតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

បញ្ចមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ៦. ឆដ្ឋសិក្ខាបទំ

**១១៤៦**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ចណ្ឌកាឡី ភិក្ខុនី ភិក្ខុនិសង្ឃំ ឧបសង្កមិត្វា វុដ្ឋាបនសម្មុតឹ យាចតិ។ អថ ខោ ភិក្ខុនិសង្ឃោ ចណ្ឌកាឡឹ ភិក្ខុនឹ បរិច្ឆិន្ទិត្វា – “អលំ តាវ តេ, អយ្យេ, វុដ្ឋាបិតេនា”តិ, វុដ្ឋាបនសម្មុតឹ ន អទាសិ។ ចណ្ឌកាឡី ភិក្ខុនី ‘សាធូ’តិ បដិស្សុណិ។ តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុនិសង្ឃោ អញ្ញាសំ ភិក្ខុនីនំ វុដ្ឋាបនសម្មុតឹ ទេតិ។ ចណ្ឌកាឡី ភិក្ខុនី ឧជ្ឈាយតិ ខិយ្យតិ វិបាចេតិ – “អហមេវ នូន ពាលា, អហមេវ នូន អលជ្ជិនី; យំ សង្ឃោ អញ្ញាសំ ភិក្ខុនីនំ វុដ្ឋាបនសម្មុតឹ ទេតិ, មយ្ហមេវ ន ទេតី”តិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា...បេ.... តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អយ្យា ចណ្ឌកាឡី – ‘អលំ តាវ តេ, អយ្យេ, វុដ្ឋាបិតេនា’តិ វុច្ចមានា ‘សាធូ’តិ បដិស្សុណិត្វា បច្ឆា ខីយនធម្មំ អាបជ្ជិស្សតី”តិ...បេ.... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ‘ចណ្ឌកាឡី ភិក្ខុនី អលំ តាវ តេ អយ្យេ វុដ្ឋាបិតេនា’តិ វុច្ចមានា “សាធូ”តិ បដិស្សុណិត្វា បច្ឆា ខីយនធម្មំ អាបជ្ជតីតិ [អាបជ្ជីតិ (ក.)]? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ចណ្ឌកាឡី ភិក្ខុនី – “អលំ តាវ តេ, អយ្យេ, វុដ្ឋាបិតេនា”តិ វុច្ចមានា ‘សាធូ’តិ បដិស្សុណិត្វា បច្ឆា ខីយនធម្មំ អាបជ្ជិស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១១៤៧. ‘‘យា បន ភិក្ខុនី – ‘អលំ តាវ តេ, អយ្យេ, វុដ្ឋាបិតេនា’តិ វុច្ចមានា ‘សាធូ’តិ បដិស្សុណិត្វា បច្ឆា ខីយនធម្មំ អាបជ្ជេយ្យ, បាចិត្តិយ’’**ន្តិ។

**១១៤៨. យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ… **ភិក្ខុនី**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**អលំ តាវ តេ អយ្យេ វុដ្ឋាបិតេនា**តិ អលំ តាវ តេ, អយ្យេ, ឧបសម្បាទិតេន។ ‘សាធូ’តិ បដិស្សុណិត្វា បច្ឆា ខីយនធម្មំ អាបជ្ជតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**១១៤៩**. អនាបត្តិ បកតិយា ឆន្ទា ទោសា មោហា ភយា ករោន្តំ ខិយ្យតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

ឆដ្ឋសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ៧. សត្តមសិក្ខាបទំ

**១១៥០**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរា សិក្ខមានា ថុល្លនន្ទំ ភិក្ខុនឹ ឧបសង្កមិត្វា ឧបសម្បទំ យាចិ។ ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី តំ សិក្ខមានំ – ‘‘សចេ មេ ត្វំ, អយ្យេ, ចីវរំ ទស្សសិ ឯវាហំ តំ វុដ្ឋាបេស្សាមី’’តិ វត្វា, នេវ វុដ្ឋាបេតិ ន វុដ្ឋាបនាយ ឧស្សុក្កំ ករោតិ។ អថ ខោ សា សិក្ខមានា ភិក្ខុនីនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ… តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – ‘‘កថញ្ហិ នាម អយ្យា ថុល្លនន្ទា សិក្ខមានំ – ‘សចេ មេ ត្វំ, អយ្យេ, ចីវរំ ទស្សសិ ឯវាហំ តំ វុដ្ឋាបេស្សាមី’តិ វត្វា, នេវ វុដ្ឋាបេស្សតិ ន វុដ្ឋាបនាយ ឧស្សុក្កំ ករិស្សតី’’តិ…បេ… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី សិក្ខមានំ – ‘‘សចេ មេ ត្វំ, អយ្យេ , ចីវរំ ទស្សសិ ឯវាហំ តំ វុដ្ឋាបេស្សាមី’’តិ វត្វា, នេវ វុដ្ឋាបេតិ ន វុដ្ឋាបនាយ ឧស្សុក្កំ ករោតីតិ? ‘‘សច្ចំ, ភគវា’’តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី សិក្ខមានំ – ‘‘សចេ មេ ត្វំ, អយ្យេ, ចីវរំ ទស្សសិ ឯវាហំ តំ វុដ្ឋាបេស្សាមី’’តិ វត្វា, នេវ វុដ្ឋាបេស្សតិ ន វុដ្ឋាបនាយ ឧស្សុក្កំ ករិស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១១៥១. ‘‘យា បន ភិក្ខុនី សិក្ខមានំ – ‘សចេ មេ ត្វំ, អយ្យេ, ចីវរំ ទស្សសិ, ឯវាហំ តំ វុដ្ឋាបេស្សាមី’តិ វត្វា, សា បច្ឆា អនន្តរាយិកិនី នេវ វុដ្ឋាបេយ្យ ន វុដ្ឋាបនាយ ឧស្សុក្កំ ករេយ្យ, បាចិត្តិយ’’**ន្តិ។

**១១៥២. យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ… **ភិក្ខុនី**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**សិក្ខមានា** នាម ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខា។

**សចេ មេ ត្វំ អយ្យេ ចីវរំ ទស្សសិ ឯវាហំ តំ វុដ្ឋាបេស្សាមី**តិ ឯវាហំ តំ ឧបសម្បាទេស្សាមិ។

**សា បច្ឆា អនន្តរាយិកិនី**តិ អសតិ អន្តរាយេ។

**នេវ វុដ្ឋាបេយ្យា**តិ ន សយំ វុដ្ឋាបេយ្យ។

**ន វុដ្ឋាបនាយ ឧស្សុក្កំ ករេយ្យា**តិ ន អញ្ញំ អាណាបេយ្យ។ ‘‘នេវ វុដ្ឋាបេស្សាមិ ន វុដ្ឋាបនាយ ឧស្សុក្កំ ករិស្សាមី’’តិ ធុរំ និក្ខិត្តមត្តេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**១១៥៣**. អនាបត្តិ សតិ អន្តរាយេ, បរិយេសិត្វា ន លភតិ, គិលានាយ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

សត្តមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ៨. អដ្ឋមសិក្ខាបទំ

**១១៥៤**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរា សិក្ខមានា ថុល្លនន្ទំ ភិក្ខុនឹ ឧបសង្កមិត្វា ឧបសម្បទំ យាចិ។ ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី តំ សិក្ខ

មានំ “សចេ មំ ត្វំ, អយ្យេ, ទ្វេ វស្សានិ អនុពន្ធិស្សសិ ឯវាហំ តំ វុដ្ឋាបេស្សាមី”តិ វត្វា, នេវ វុដ្ឋាបេតិ ន វុដ្ឋាបនាយ ឧស្សុក្កំ ករោតិ។ អថ ខោ សា សិក្ខមានា ភិក្ខុនីនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា... បេ.... តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អយ្យា ថុល្លនន្ទា សិក្ខមានំ – សចេ មំ ត្វំ, អយ្យេ, ទ្វេ វស្សានិ អនុពន្ធិស្សសិ ឯវាហំ តំ វុដ្ឋាបេស្សាមីតិ វត្វា, នេវ វុដ្ឋាបេស្សតិ ន វុដ្ឋាបនាយ ឧស្សុក្កំ ករិស្សតី”តិ...បេ.... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី សិក្ខមានំ – “សចេ មំ ត្វំ អយ្យេ ទ្វេ វស្សានិ អនុពន្ធិស្សសិ ឯវាហំ តំ វុដ្ឋាបេស្សាមី”តិ វត្វា, នេវ វុដ្ឋាបេតិ ន វុដ្ឋាបនាយ ឧស្សុក្កំ ករោតីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា... បេ.... កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី សិក្ខមានំ – “សចេ មំ ត្វំ, អយ្យេ, ទ្វេ វស្សានិ អនុពន្ធិស្សសិ ឯវាហំ តំ វុដ្ឋាបេស្សាមី”តិ វត្វា, នេវ វុដ្ឋាបេស្សតិ ន វុដ្ឋាបនាយ ឧស្សុក្កំ ករិស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១១៥៥. “យា បន ភិក្ខុនី សិក្ខមានំ – ‘សចេ មំ ត្វំ អយ្យេ ទ្វេ វស្សានិ អនុពន្ធិស្សសិ ឯវាហំ តំ វុដ្ឋាបេស្សាមី’តិ វត្វា, សា បច្ឆា អនន្តរាយិកិនី នេវ វុដ្ឋាបេយ្យ ន វុដ្ឋាបនាយ ឧស្សុក្កំ ករេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**១១៥៦. យា បនា**តិ យា យាទិសា...បេ.... **ភិក្ខុនី**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**សិក្ខមានា** នាម ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខា។

**សចេ មំ ត្វំ អយ្យេ ទ្វេ វស្សានិ អនុពន្ធិស្សសី**តិ ទ្វេ សំវច្ឆរានិ ឧបដ្ឋហិស្សសិ។

**ឯវាហំ តំ វុដ្ឋាបេស្សាមី**តិ ឯវាហំ តំ ឧបសម្បាទេស្សាមិ។

**សា បច្ឆា អនន្តរាយិកិនី**តិ អសតិ អន្តរាយេ។

**នេវ វុដ្ឋាបេយ្យា**តិ ន សយំ វុដ្ឋាបេយ្យ។

**ន វុដ្ឋាបនាយ ឧស្សុក្កំ ករេយ្យា**តិ ន អញ្ញំ អាណាបេយ្យ។ “នេវ វុដ្ឋាបេស្សាមិ ន វុដ្ឋាបនាយ ឧស្សុក្កំ ករិស្សាមី”តិ ធុរំ និក្ខិត្តមត្តេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**១១៥៧.** អនាបត្តិ សតិ អន្តរាយេ, បរិយេសិត្វា ន លភតិ, គិលានាយ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

អដ្ឋមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ៩. នវមសិក្ខាបទំ

**១១៥៨.** តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី បុរិសសំសដ្ឋំ កុមារកសំសដ្ឋំ ចណ្ឌិំ សោកាវាសំ [សោកវស្សំ (សី.) សោកាវស្សំ (ស្យា.)] ចណ្ឌកាឡិំ សិក្ខមានំ វុដ្ឋាបេតិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា...បេ.... តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អយ្យា ថុល្លនន្ទា បុរិសសំសដ្ឋំ កុមារកសំសដ្ឋំ ចណ្ឌិំ សោកាវាសំ [សោកវស្សំ (សី.) សោកាវស្សំ (ស្យា.)] ចណ្ឌកាឡិំ សិក្ខមានំ វុដ្ឋាបេស្សតី”តិ...បេ.... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី បុរិសសំសដ្ឋំ កុមារកសំសដ្ឋំ ចណ្ឌិំ សោកាវាសំ [សោកវស្សំ (សី.) សោកាវស្សំ (ស្យា.)] ចណ្ឌកាឡិំ សិក្ខមានំ វុដ្ឋាបេតីតិ [វុដ្ឋាបេសីតិ (ក.)]? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី បុរិសសំសដ្ឋំ កុមារកសំសដ្ឋំ ចណ្ឌិំ សោកាវាសំ ចណ្ឌកាឡិំ សិក្ខមានំ វុដ្ឋាបេស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១១៥៩. “យា បន ភិក្ខុនី បុរិសសំសដ្ឋំ កុមារកសំសដ្ឋំ ចណ្ឌិំ សោកាវាសំ សិក្ខមានំ វុដ្ឋាបេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**១១៦០. យា បនា**តិ យា យាទិសា...បេ.... **ភិក្ខុនី**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**បុរិសោ** នាម បត្តវីសតិវស្សោ។ **កុមារកោ** នាម អប្បត្តវីសតិវស្សោ។ **សំសដ្ឋា** នាម អននុលោមិកេន កាយិកវាចសិកេន សំសដ្ឋា។ **ចណ្ឌី** នាម កោធនា វុច្ចតិ។

**សោកាវាសា** នាម បរេសំ ទុក្ខំ ឧប្បាទេតិ, សោកំ អាវិសតិ។ **សិក្ខមានា** នាម ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខា។ **វុដ្ឋាបេយ្យា**តិ ឧបសម្បាទេយ្យ។

“វុដ្ឋាបេស្សាមី”តិ គណំ វា អាចរិនិំ វា បត្តំ វា ចីវរំ វា បរិយេសតិ, សីមំ វា សម្មន្នតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ញត្តិយា ទុក្កដំ។ ទ្វីហិ កម្មវាចាហិ ទុក្កដា។ កម្មវាចាបរិយោសានេ ឧបជ្ឈាយាយ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស; គណស្ស ច អាចរិនិយា ច អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**១១៦១**. អនាបត្តិ អជានន្តី វុដ្ឋាបេតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

នវមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ១០. ទសមសិក្ខាបទំ

**១១៦២**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី មាតាបិតូហិបិ សាមិកេនបិ អននុញ្ញាតំ សិក្ខមានំ វុដ្ឋាបេតិ។ មាតាបិតរោបិ សាមិកោបិ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អយ្យា ថុល្លនន្ទា អម្ហេហិ អននុញ្ញាតំ សិក្ខមានំ វុដ្ឋាបេស្សតី”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុនិយោ មាតាបិតូនម្បិ សាមិកស្សបិ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ…. តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អយ្យា ថុល្លនន្ទា មាតាបិតូហិបិ សាមិកេនបិ អននុញ្ញាតំ សិក្ខមានំ វុដ្ឋាបេស្សតី”តិ…បេ…. សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី, មាតាបិតូហិបិ សាមិកេនបិ អននុញ្ញាតំ សិក្ខមានំ វុដ្ឋាបេតីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…. កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី មាតាបិតូហិបិ សាមិកេនបិ អននុញ្ញាតំ សិក្ខមានំ វុដ្ឋាបេស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ…. ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១១៦៣**. **“យា បន ភិក្ខុនី មាតាបិតូហិ វា សាមិកេន វា អននុញ្ញាតំ សិក្ខមានំ វុដ្ឋាបេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**១១៦៤**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ…. **ភិក្ខុនី**តិ…បេ…. អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**មាតាបិតរោ** នាម ជនកា វុច្ចន្តិ។ **សាមិកោ** នាម យេន បរិគ្គហិតា ហោតិ។ **អននុញ្ញាតា**តិ អនាបុច្ឆា។ **សិក្ខមានា** នាម ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខា។ **វុដ្ឋាបេយ្យា**តិ ឧបសម្បាទេយ្យ។

វុដ្ឋាបេស្សាមីតិ គណំ វា អាចរិនិំ វា បត្តំ វា ចីវរំ វា បរិយេសតិ, សីមំ វា សម្មន្នតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ញត្តិយា ទុក្កដំ។ ទ្វីហិ កម្មវាចាហិ ទុក្កដា។ កម្មវាចាបរិយោសានេ ឧបជ្ឈាយាយ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ គណស្ស ច អាចរិនិយា ច អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**១១៦៥**. អនាបត្តិ អជានន្តី វុដ្ឋាបេតិ, អបលោកេត្វា វុដ្ឋាបេតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

ទសមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ១១. ឯកាទសមសិក្ខាបទំ

**១១៦៦**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ។ តេន ខោ បន សមយេន ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី – “សិក្ខមានំ វុដ្ឋាបេស្សាមី”តិ ថេរេ ភិក្ខូ សន្និបាតេត្វា បហូតំ ខាទនីយំ ភោជនីយំ បស្សិត្វា – “ន តាវាហំ, អយ្យា, សិក្ខមានំ វុដ្ឋាបេស្សាមី”តិ ថេរេ ភិក្ខូ ឧយ្យោជេត្វា ទេវទត្តំ កោកាលិកំ កដមោទកតិស្សកំ ខណ្ឌទេវិយា បុត្តំ សមុទ្ទទត្តំ សន្និបាតេត្វា សិក្ខមានំ វុដ្ឋាបេសិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ…. តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម អយ្យា ថុល្លនន្ទា បារិវាសិកឆន្ទទានេន សិក្ខមានំ វុដ្ឋាបេស្សតី”តិ…បេ…. សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី បារិវាសិកឆន្ទទានេន សិក្ខមានំ វុដ្ឋាបេតីតិ [វុដ្ឋាបេសីតិ (ក.)]? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…. កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ថុល្លនន្ទា ភិក្ខុនី

បារិវាសិកឆន្ទទានេន សិក្ខមានំ វុដ្ឋាបេស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១១៦៧**. **“យា បន ភិក្ខុនី បារិវាសិកឆន្ទទានេន សិក្ខមានំ វុដ្ឋាបេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**១១៦៨**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា...បេ.... **ភិក្ខុនី**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**បារិវាសិកឆន្ទទានេនា**តិ វុដ្ឋិតាយ បរិសាយ។ **សិក្ខមានា** នាម ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខា។ **វុដ្ឋាបេយ្យា**តិ ឧបសម្បាទេយ្យ។

“វុដ្ឋាបេស្សាមី”តិ គណំ វា អាចរិនឹ វា បត្តំ វា ចីវរំ វា បរិយេសតិ, សីមំ វា សម្មន្នតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ញត្តិយា ទុក្កដំ។ ទ្វីហិ កម្មវាចាហិ ទុក្កដា។ កម្មវាចាបរិយោសានេ ឧបជ្ឈាយាយ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស ។ គណស្ស ច អាចរិនិយា ច អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**១១៦៩**. អនាបត្តិ អវុដ្ឋិតាយ បរិសាយ វុដ្ឋាបេតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

ឯកាទសមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ១២. ទ្វាទសមសិក្ខាបទំ

**១១៧០**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុនិយោ អនុវស្សំ វុដ្ឋាបេន្តិ, ឧបស្សយោ ន សម្មតិ។ មនុស្សា [មនុស្សា វិហារចារិកំ អាហិណ្ឌន្តា បស្សិត្វា (សី.)] ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ អនុវស្សំ វុដ្ឋាបេស្សន្តិ, ឧបស្សយោ ន សម្មតី”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុនិយោ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា...បេ.... តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ អនុវស្សំ វុដ្ឋាបេស្សន្តី”តិ...បេ.... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ អនុវស្សំ វុដ្ឋាបេន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ អនុវស្សំ វុដ្ឋាបេស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១១៧១**. **“យា បន ភិក្ខុនី អនុវស្សំ វុដ្ឋាបេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**១១៧២**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា...បេ.... **ភិក្ខុនី**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**អនុវស្ស**ន្តិ អនុសំវច្ឆរំ។ **វុដ្ឋាបេយ្យា**តិ ឧបសម្បាទេយ្យ។

“វុដ្ឋាបេស្សាមី”តិ គណំ វា អាចរិនឹ វា បត្តំ វា ចីវរំ វា បរិយេសតិ, សីមំ វា សម្មន្នតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ញត្តិយា ទុក្កដំ។ ទ្វីហិ កម្មវាចាហិ ទុក្កដា។ កម្មវាចាបរិយោសានេ ឧបជ្ឈាយាយ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ គណស្ស ច អាចរិនិយា ច អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**១១៧៣**. អនាបត្តិ ឯកន្តរិកំ វុដ្ឋាបេតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

ទ្វាទសមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ១៣. តេរសមសិក្ខាបទំ

**១១៧៤**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុនិយោ ឯកំ វស្សំ ទ្វេ វុដ្ឋាបេន្តិ។ ឧបស្សយោ តថេវ ន សម្មតិ។ មនុស្សា [មនុស្សា វិហារចារិកំ អាហិណ្ឌន្តា បស្សិត្វា (សី.)] តថេវ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ ឯកំ វស្សំ ទ្វេ វុដ្ឋាបេស្សន្តិ! ឧបស្សយោ តថេវ ន សម្មតី”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុនិយោ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា...បេ.... តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ ឯកំ វស្សំ ទ្វេ វុដ្ឋាបេស្សន្តី”តិ...បេ.... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឯកំ វស្សំ ទ្វេ វុដ្ឋាបេន្តីតិ? “សច្ចំ,

ភគវា’’តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឯកំ វស្សំ ទ្វេ វុដ្ឋាបេស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១១៧៥**. **‘‘យា បន ភិក្ខុនី ឯកំ វស្សំ ទ្វេ វុដ្ឋាបេយ្យ, បាចិត្តិយ’’**ន្តិ។

**១១៧៦**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ… **ភិក្ខុនី**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**ឯកំ វស្សន្តិ** ឯកំ សំវច្ឆរំ។ **ទ្វេ វុដ្ឋាបេយ្យា**តិ ទ្វេ ឧបសម្បាទេយ្យ។

‘‘ទ្វេ វុដ្ឋាបេស្សាមី’’តិ គណំ វា អាចរិនិំ វា បត្តំ វា ចីវរំ វា បរិយេសតិ, សីមំ វា សម្មន្នតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ញត្តិយា ទុក្កដំ។ ទ្វីហិ កម្មវាចាហិ ទុក្កដា។ កម្មវាចាបរិយោសានេ ឧបជ្ឈាយាយ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ គណស្ស ច អាចរិនិយា ច អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

**១១៧៧**. អនាបត្តិ ឯកន្តរិកំ ឯកំ វុដ្ឋាបេតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

តេរសមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

កុមារិភូតវគ្គោ អដ្ឋមោ។

### ៩. ឆត្តុបាហនវគ្គោ

### ១. បឋមសិក្ខាបទំ

**១១៧៨**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ ឆត្តុបាហនំ ធារេន្តិ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – ‘‘កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ ឆត្តុបាហនំ ធារេស្សន្តិ, សេយ្យថាបិ គិហិនិយោ កាមភោគិនិយោ’’តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុនិយោ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ… តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – ‘‘កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ ឆត្តុបាហនំ ធារេស្សន្តី’’តិ…បេ… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ ឆត្តុបាហនំ ធារេន្តីតិ? ‘‘សច្ចំ, ភគវា’’តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ ឆត្តុបាហនំ ធារេស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**‘‘យា បន ភិក្ខុនី ឆត្តុបាហនំ ធារេយ្យ, បាចិត្តិយ’’**ន្តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខុនីនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**១១៧៩**. តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរា ភិក្ខុនី គិលានា ហោតិ។ តស្សា វិនា ឆត្តុបាហនំ ន ផាសុ ហោតិ…បេ… ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ…បេ… អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, គិលានាយ ភិក្ខុនិយា ឆត្តុបាហនំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១១៨០**. **‘‘យា បន ភិក្ខុនី អគិលានា ឆត្តុបាហនំ ធារេយ្យ, បាចិត្តិយ’’**ន្តិ។

**១១៨១**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ… **ភិក្ខុនី**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**អគិលានា** នាម យស្សា វិនា ឆត្តុបាហនំ ផាសុ ហោតិ។

**គិលានា** នាម យស្សា វិនា ឆត្តុបាហនំ ន ផាសុ ហោតិ។

**ឆត្តំ** នាម តីណិ ឆត្តានិ – សេតច្ឆត្តំ, កិលញ្ជច្ឆត្តំ, បណ្ណច្ឆត្តំ មណ្ឌលពទ្ធំ សលាកពទ្ធំ។ **ធារេយ្យា**តិ សកិម្បិ ធារេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**១១៨២**. អគិលានា អគិលានសញ្ញា ឆត្តុបាហនំ ធារេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អគិលានា វេមតិកា ឆត្តុបាហនំ ធារេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អគិលានា គិលានសញ្ញា ឆត្តុបាហនំ ធារេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

ឆត្តំ ធារេតិ ន ឧបាហនំ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ឧបាហនំ ធារេតិ ន ឆត្តំ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស ។ គិលានា អគិលានសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ គិលានា វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ គិលានា គិលានសញ្ញា, អនាបត្តិ។

**១១៨៣**. អនាបត្តិ គិលានាយ, អារាមេ អារាមូបចារេ ធារេតិ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

បឋមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ២. ទុតិយសិក្ខាបទំ

**១១៨៤**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ យានេន យាយន្តិ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ យានេន យាយិស្សន្តិ, សេយ្យថាបិ គិហិនិយោ កាមភោគិនិយោ”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុនិយោ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ. … តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ យានេន យាយិស្សន្តី”តិ…បេ…. សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ យានេន យាយន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…. កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ យានេន យាយិស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ…. ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**“យា បន ភិក្ខុនី យានេន យាយេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខុនីនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**១១៨៥**. តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរា ភិក្ខុនី គិលានា ហោតិ, ន សក្កោតិ បទសា គន្តុំ…បេ…. ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ…បេ…. អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, គិលានាយ ភិក្ខុនិយា យានំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១១៨៦**. **“យា បន ភិក្ខុនី អគិលានា យានេន យាយេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**១១៨៧**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ…. **ភិក្ខុនី**តិ…បេ…. អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**អគិលានា** នាម សក្កោតិ បទសា គន្តុំ។

**គិលានា** នាម ន សក្កោតិ បទសា គន្តុំ។

**យានំ** នាម វយ្ហំ រថោ សកដំ សន្ទមានិកា សិវិកា បាដង្កី។

**យាយេយ្យា**តិ សកិម្បិ យានេន យាយតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**១១៨៨**. អគិលានា អគិលានសញ្ញា យានេន យាយតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អគិលានា វេមតិកា យានេន យាយតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស ។ អគិលានា គិលានសញ្ញា យានេន យាយតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

គិលានា អគិលានសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ គិលានា វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ គិលានា គិលានសញ្ញា, អនាបត្តិ។

**១១៨៩**. អនាបត្តិ គិលានាយ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

ទុតិយសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

### ៣. តតិយសិក្ខាបទំ

**១១៩០**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរា ភិក្ខុនី អញ្ញតរិស្សា ឥត្ថិយា កុលូបិកា ហោតិ។ អថ ខោ សា ឥត្ថី តំ ភិក្ខុនឹ ឯតទវោច – “ហន្ទាយ្យេ, ឥមំ សង្ឃាណឹ អមុកាយ នាម ឥត្ថិយា ទេហី”តិ។ អថ ខោ សា ភិក្ខុនី – “សចាហំ បត្តេន អាទាយ គច្ឆាមិ វិស្សរោ មេ ភវិស្សតី”តិ បដិមុញ្ចិត្វា អគមាសិ។ តស្សា រថិកាយ សុត្តកេ ឆិន្នេ វិប្បកិរិយិំសុ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ សង្ឃាណឹ ធារេស្សន្តិ, សេយ្យថាបិ គិហិនិយោ កាមភោគិនិយោ”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុនិយោ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា...បេ. ... តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនី សង្ឃាណឹ ធារេស្សតី”តិ...បេ.... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនី សង្ឃាណឹ ធារេតី”តិ [ធារេសីតិ (ក.)]? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនី សង្ឃាណឹ ធារេស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១១៩១**. **“យា បន ភិក្ខុនី សង្ឃាណឹ ធារេយ្យ, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**១១៩២**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា...បេ.... **ភិក្ខុនី**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**សង្ឃាណិ** នាម យា កាចិ កដូបគា។

**ធារេយ្យា**តិ សកិម្បិ ធារេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**១១៩៣**. អនាបត្តិ អាពាធប្បច្ចយា, កដិសុត្តកំ ធារេតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

តតិយសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

### ៤. ចតុត្ថសិក្ខាបទំ

**១១៩៤**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ ឥត្ថាលង្ការំ ធារេន្តិ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ ឥត្ថាលង្ការំ ធារេស្សន្តិ, សេយ្យថាបិ គិហិនិយោ កាមភោគិនិយោ”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុនិយោ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា...បេ.... តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ ឥត្ថាលង្ការំ ធារេស្សន្តី”តិ ...បេ.... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ ឥត្ថាលង្ការំ ធារេន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ ឥត្ថាលង្ការំ ធារេស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១១៩៥**. **“យា បន ភិក្ខុនី ឥត្ថាលង្ការំ ធារេយ្យ, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**១១៩៦**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា...បេ.... **ភិក្ខុនី**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**ឥត្ថាលង្ការោ** នាម សីសូបគោ គីវូបគោ ហត្ថូបគោ បាទូបគោ កដូបគោ។ **ធារេយ្យា**តិ សកិម្បិ ធារេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**១១៩៧**. អនាបត្តិ អាពាធបច្ចយា, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

ចតុត្ថសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

### ៥. បញ្ចមសិក្ខាបទំ

**១១៩៨**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ គន្ធវណ្ណកេន នហាយន្តិ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ

នាម ភិក្ខុនិយោ គន្ធវណ្ណកេន នហាយិស្សន្តិ, សេយ្យថាបិ គិហិនិយោ កាមភោគិនិយោ”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុនិយោ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ…. តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ គន្ធវណ្ណកេន នហាយិស្សន្តី”តិ…បេ…. សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ គន្ធវណ្ណកេន នហាយន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…. កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ គន្ធវណ្ណកេន នហាយិស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ…. ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១១៩៩**. **“យា បន ភិក្ខុនី គន្ធវណ្ណកេន នហាយេយ្យ, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**១២០០**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ…. **ភិក្ខុនី**តិ…បេ…. អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**គន្ធោ** នាម យោ កោចិ គន្ធោ។ **វណ្ណកំ** នាម យំ កិញ្ចិ វណ្ណកំ។ **នហាយេយ្យា**តិ នហាយតិ។ បយោគេ ទុក្កដំ, នហានបរិយោសានេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**១២០១**. អនាបត្តិ អាពាធប្បច្ចយា, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

បញ្ចមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

### ៦. ឆដ្ឋសិក្ខាបទំ

**១២០២**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ វាសិតកេន បិញ្ញាកេន នហាយន្តិ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ វាសិតកេន បិញ្ញាកេន នហាយិស្សន្តិ, សេយ្យថាបិ គិហិនិយោ កាមភោគិនិយោ”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុនិយោ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ…. តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ វាសិតកេន បិញ្ញាកេន នហាយិស្សន្តី”តិ…បេ…. សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ វាសិតកេន បិញ្ញាកេន នហាយន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…. កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ វាសិតកេន បិញ្ញាកេន នហាយិស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ…. ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១២០៣**. **“យា បន ភិក្ខុនី វាសិតកេន បិញ្ញាកេន នហាយេយ្យ, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**១២០៤**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ…. **ភិក្ខុនី**តិ…បេ…. អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**វាសិតកំ** នាម យំ កិញ្ចិ គន្ធវាសិតកំ។ **បិញ្ញាកំ** នាម តិលបិដ្ឋំ វុច្ចតិ។ **នហាយេយ្យា**តិ នហាយតិ។ បយោគេ ទុក្កដំ, នហានបរិយោសានេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**១២០៥**. អនាបត្តិ អាពាធប្បច្ចយា, បកតិបិញ្ញាកេន នហាយតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

ឆដ្ឋសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

### ៧. សត្តមសិក្ខាបទំ

**១២០៦**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុនិយោ ភិក្ខុនិយា ឧម្មទ្ទាបេន្តិបិ បរិមទ្ទាបេន្តិបិ។ មនុស្សា វិហារចារិកំ អាហិណ្ឌន្តា បស្សិត្វា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ ភិក្ខុនិយា ឧម្មទ្ទាបេស្សន្តិបិ បរិមទ្ទាបេស្សន្តិបិ សេយ្យថាបិ គិហិនិយោ កាមភោគិនិយោ”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុនិយោ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ…. តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ ភិក្ខុនិយា ឧម្មទ្ទាបេស្សន្តិបិ បរិមទ្ទាបេស្សន្តិបី”តិ…បេ…. សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ភិក្ខុនិយា ឧម្មទ្ទាបេន្តិបិ បរិមទ្ទាបេន្តិបីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…. កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ,

ភិក្ខុនិយោ ភិក្ខុនិយា ឧម្មទ្ទាបេស្សន្តិបិ បរិមទ្ទាបេស្សន្តិបិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១២០៧**. “**យា បន ភិក្ខុនី ភិក្ខុនិយា ឧម្មទ្ទាបេយ្យ វា បរិមទ្ទាបេយ្យ វា, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**១២០៨**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា...បេ.... **ភិក្ខុនី**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**ភិក្ខុនិយា**តិ អញ្ញាយ ភិក្ខុនិយា។ **ឧម្មទ្ទាបេយ្យ វា**តិ ឧម្មទ្ទាបេតិ [ឧព្ពដ្ដាបេតិ (សី.)], អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ **បរិមទ្ទាបេយ្យ វា**តិ សម្ពាហាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**១២០៩**. អនាបត្តិ គិលានាយ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

សត្តមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

### ៨-៩-១០. អដ្ឋម-នវម-ទសមសិក្ខាបទំ

**១២១០**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុនិយោ សិក្ខមានាយ ឧម្មទ្ទាបេន្តិបិ បរិមទ្ទាបេន្តិបិ...បេ.... សាមណេរិយា ឧម្មទ្ទាបេន្តិបិ បរិមទ្ទាបេន្តិបិ...បេ.... គិហិនិយា ឧម្មទ្ទាបេន្តិបិ បរិមទ្ទាបេន្តិបិ។ មនុស្សា វិហារចារិកំ អាហិណ្ឌន្តា បស្សិត្វា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ គិហិនិយា ឧម្មទ្ទាបេស្សន្តិបិ បរិមទ្ទាបេស្សន្តិបិ, សេយ្យថាបិ គិហិនិយោ កាមភោគិនិយោ”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុនិយោ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា...បេ.... តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ គិហិនិយា ឧម្មទ្ទាបេស្សន្តិបិ បរិមទ្ទាបេស្សន្តិបីតិ...បេ.... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ គិហិនិយា ឧម្មទ្ទាបេន្តិបិ បរិមទ្ទាបេន្តិបីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ គិហិនិយា ឧម្មទ្ទាបេស្សន្តិបិ បរិមទ្ទាបេស្សន្តិបិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១២១១**. “**យា បន ភិក្ខុនី (សិក្ខមានាយ...បេ.... សាមណេរិយា...បេ....) គិហិនិយា ឧម្មទ្ទាបេយ្យ វា បរិមទ្ទាបេយ្យ វា, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**១២១២**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា...បេ.... **ភិក្ខុនី**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**សិក្ខមានា** នាម ទ្វេ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ សិក្ខិតសិក្ខា។

**សាមណេរី** នាម ទសសិក្ខាបទិកា។

**គិហិនី** នាម អគារិនី វុច្ចតិ។

**ឧម្មទ្ទាបេយ្យ វា**តិ ឧម្មទ្ទាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**បរិមទ្ទាបេយ្យ វា**តិ សម្ពាហាបេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**១២១៣**. អនាបត្តិ គិលានាយ [អាពាធប្បច្ចយា (ក.)], អាបទាសុ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

អដ្ឋម នវម ទសមសិក្ខាបទានិ និដ្ឋិតានិ។

### ១១. ឯកាទសមសិក្ខាបទំ

**១២១៤**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុនិយោ ភិក្ខុស្ស បុរតោ អនាបុច្ឆា អាសនេ និសីទន្តិ។ ភិក្ខូ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ ភិក្ខុស្ស បុរតោ អនាបុច្ឆា អាសនេ និសីទិស្សន្តី”តិ...បេ.... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ,

ភិក្ខុនិយោ ភិក្ខុស្ស បុរតោ អនាបុច្ឆា អាសនេ និសីទន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ភិក្ខុស្ស បុរតោ អនាបុច្ឆា អាសនេ និសីទិស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១២១៥**. **“យា បន ភិក្ខុនី ភិក្ខុស្ស បុរតោ អនាបុច្ឆា អាសនេ និសីទេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**១២១៦**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ… **ភិក្ខុនី**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**ភិក្ខុស្ស បុរតោ**តិ ឧបសម្បន្នស្ស បុរតោ។ **អនាបុច្ឆា**តិ អនបលោកេត្វា។ **អាសនេ និសីទេយ្យា**តិ អន្តមសោ ឆមាយបិ និសីទតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**១២១៧**. អនាបុច្ឆិតេ អនាបុច្ឆិតសញ្ញា អាសនេ និសីទតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អនាបុច្ឆិតេ វេមតិកា អាសនេ និសីទតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស ។ អនាបុច្ឆិតេ អាបុច្ឆិតសញ្ញា អាសនេ និសីទតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អាបុច្ឆិតេ អនាបុច្ឆិតសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អាបុច្ឆិតេ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អាបុច្ឆិតេ អាបុច្ឆិតសញ្ញា, អនាបត្តិ។

**១២១៨**. អនាបត្តិ អាបុច្ឆា អាសនេ និសីទតិ, គិលានាយ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

ឯកាទសមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ១២. ទ្វាទសមសិក្ខាបទំ

**១២១៩**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុនិយោ អនោកាសកតំ ភិក្ខុំ បញ្ហំ បុច្ឆន្តិ។ ភិក្ខូ ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ អនោកាសកតំ ភិក្ខុំ បញ្ហំ បុច្ឆិស្សន្តី”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ អនោកាសកតំ ភិក្ខុំ បញ្ហំ បុច្ឆន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ អនោកាសកតំ ភិក្ខុំ បញ្ហំ បុច្ឆិស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១២២០**. **“យា បន ភិក្ខុនី អនោកាសកតំ ភិក្ខុំ បញ្ហំ បុច្ឆេយ្យ, បាចិត្តិយ”**ន្តិ។

**១២២១**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ… **ភិក្ខុនី**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**អនោកាសកត**ន្តិ អនាបុច្ឆា។ **ភិក្ខុ**ន្តិ ឧបសម្បន្នំ។ **បញ្ហំ បុច្ឆេយ្យា**តិ សុត្តន្តេ ឱកាសំ ការាបេត្វា វិនយំ វា អភិធម្មំ វា បុច្ឆតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ វិនយេ ឱកាសំ ការាបេត្វា សុត្តន្តំ វា អភិធម្មំ វា បុច្ឆតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អភិធម្មេ ឱកាសំ ការាបេត្វា សុត្តន្តំ វា វិនយំ វា បុច្ឆតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**១២២២**. អនាបុច្ឆិតេ អនាបុច្ឆិតសញ្ញា បញ្ហំ បុច្ឆតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អនាបុច្ឆិតេ វេមតិកា បញ្ហំ បុច្ឆតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អនាបុច្ឆិតេ អាបុច្ឆិតសញ្ញា បញ្ហំ បុច្ឆតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

អាបុច្ឆិតេ អនាបុច្ឆិតសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អាបុច្ឆិតេ វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អាបុច្ឆិតេ អាបុច្ឆិតសញ្ញា, អនាបត្តិ។

**១២២៣**. អនាបត្តិ ឱកាសំ ការាបេត្វា បុច្ឆតិ, អនោទិស្ស ឱកាសំ ការាបេត្វា យត្ថ កត្ថចិ បុច្ឆតិ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

ទ្វាទសមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ១៣. តេរសមសិក្ខាបទំ

**១២២៤**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរា ភិក្ខុនី អសង្កច្ចិកា [អសង្កច្ចិកា (ស្យា.)] គាមំ បិណ្ឌាយ បាវិសិ។ តស្សា រថិកាយ វាតមណ្ឌលិកា សង្ឃាដិយោ ឧក្ខិបិសុ។ មនុស្សា ឧក្កុដ្ឋិំ អកំសុ – “សុន្ទរា អយ្យាយ ថនុទរា”តិ។ សា ភិក្ខុនី តេហិ មនុស្សេហិ ឧប្បណ្ឌិយមានា មង្កុ អហោសិ។ អថ ខោ សា ភិក្ខុនី ឧបស្សយំ គន្ត្វា ភិក្ខុនីនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា...បេ.... តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនី អសង្កច្ចិកា គាមំ បវិសិស្សតី”តិ...បេ.... សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនី អសង្កច្ចិកា គាមំ បាវិសីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា...បេ.... កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនី អសង្កច្ចិកា គាមំ បវិសិស្សតិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ...បេ.... ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១២២៥**. **“យា បន ភិក្ខុនី អសង្កច្ចិកា** [អសង្កច្ចិកា (ស្យា.)] **គាមំ បវិសេយ្យ, បាចិត្តិយ**”ន្តិ។

**១២២៦**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា...បេ.... **ភិក្ខុនី**តិ...បេ.... អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**អសង្កច្ចិកា**តិ វិនា សង្កច្ចិកំ។

**សង្កច្ចិកំ** នាម អធក្ខកំ ឧព្ភនាភិ, តស្ស បដិច្ឆាទនត្ថាយ។

**គាមំ បវិសេយ្យា**តិ បរិក្ខិត្តស្ស គាមស្ស បរិក្ខេបំ អតិក្កាមេន្តិយា អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អបរិក្ខិត្តស្ស គាមស្ស ឧបចារំ ឱក្កមន្តិយា អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។

**១២២៧**. អនាបត្តិ អច្ឆិន្នចីវរិកាយ, នដ្ឋចីវរិកាយ, គិលានាយ, អស្សតិយា, អជានន្តិយា, អាបទាសុ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

តេរសមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

ឆត្តុបាហនវគ្គោ នវមោ។

ឧទ្ទិដ្ឋា ខោ, អយ្យាយោ, ឆសដ្ឋិសតា បាចិត្តិយា ធម្មា។ តត្ថាយ្យាយោ បុច្ឆាមិ – “កច្ចិត្ថ បរិសុទ្ធា”? ទុតិយម្បិ បុច្ឆាមិ – “កច្ចិត្ថ បរិសុទ្ធា”? តតិយម្បិ បុច្ឆាមិ – “កច្ចិត្ថ បរិសុទ្ធា”? បរិសុទ្ធេត្ថាយ្យាយោ, តស្មា តុណ្ហី, ឯវមេតំ ធារយាមីតិ។

ឧទ្ទកំ សមត្តំ។

ភិក្ខុនិវិភង្គេ បាចិត្តិយកណ្ឌំ និដ្ឋិតំ។

# ៥. បាដិទេសនីយកណ្ឌំ (ភិក្ខុនីវិភង្គោ)

## ១. បឋមបាដិទេសនីយសិក្ខាបទំ

ឥមេ ខោ បនាយ្យាយោ អដ្ឋ បាដិទេសនីយា

ធម្មា ឧទ្ទេសំ អាគច្ឆន្តិ។

**១២២៨**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ សប្បឹ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជន្តិ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ សប្បឹ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជិស្សន្តិ! កស្ស សម្បន្នំ ន មនាបំ, កស្ស សាទុំ ន រុច្ចតី”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុនិយោ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ… តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ សប្បឹ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជិស្សន្តី”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ឆព្ពគ្គិយា, ភិក្ខុនិយោ សប្បឹ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ សប្បឹ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជិស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**“យា បន ភិក្ខុនី សប្បឹ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជេយ្យ, បដិទេសេតព្ពំ តាយ ភិក្ខុនិយា – ‘គារយ្ហំ, អយ្យេ, ធម្មំ អាបជ្ជឹ អសប្បាយំ បាដិទេសនីយំ, តំ បដិទេសេមី’**”តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខុនីនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**១២២៩**. តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុនិយោ គិលានា ហោន្តិ។ គិលានបុច្ឆិកា ភិក្ខុនិយោ គិលានា ភិក្ខុនិយោ ឯតទវោចុំ – “កច្ចិ, អយ្យេ, ខមនីយំ, កច្ចិ យាបនីយ”ន្តិ? “បុព្ពេ មយំ, អយ្យេ, សប្បឹ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជាម, តេន នោ ផាសុ ហោតិ; ឥទានិ បន “ភគវតា បដិក្ខិត្ត”ន្តិ កុក្កុច្ចាយន្តា ន វិញ្ញាបេម, តេន នោ ន ផាសុ ហោតី”តិ…បេ… ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ…បេ… អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, គិលានាយ ភិក្ខុនិយា សប្បឹ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជិតុំ ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១២៣០**. **“យា បន ភិក្ខុនី អគិលានា សប្បឹ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជេយ្យ, បដិទេសេតព្ពំ តាយ ភិក្ខុនិយា – ‘គារយ្ហំ, អយ្យេ, ធម្មំ អាបជ្ជឹ អសប្បាយំ បាដិទេសនីយំ តំ បដិទេសេមី’**”តិ។

**១២៣១**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ… **ភិក្ខុនី**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**អគិលានា** នាម យស្សា វិនា សប្បិនា ផាសុ ហោតិ។

**គិលានា** នាម យស្សា វិនា សប្បិនា ន ផាសុ ហោតិ។

**សប្បិ** នាម គោសប្បិ វា អជិកាសប្បិ វា មហិសសប្បិ វា។ យេសំ មំសំ កប្បតិ តេសំ សប្បិ។

អគិលានា អត្តនោ អត្ថាយ វិញ្ញាបេតិ, បយោគេ ទុក្កដំ។ បដិលាភេន “ភុញ្ជិស្សាមី”តិ បដិគ្គណ្ហាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អជ្ឈោហារេ អជ្ឈោហារេ អាបត្តិ បាដិទេសនីយស្ស។

**១២៣២**. អគិលានា អគិលានសញ្ញា សប្បឹ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជតិ, អាបត្តិ បាដិទេសនីយស្ស។ អគិលានា វេមតិកា សប្បឹ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជតិ, អាបត្តិ បាដិទេសនីយស្ស។ អគិលានា គិលានសញ្ញា សប្បឹ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជតិ, អាបត្តិ បាដិទេសនីយស្ស។

គិលានា អគិលានសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ គិលានា វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ គិលានា គិលានសញ្ញា, អនាបត្តិ។

**១២៣៣**. អនាបត្តិ គិលានាយ, គិលានា ហុត្វា វិញ្ញាបេត្វា អគិលានា ភុញ្ជតិ, គិលានាយ សេសកំ ភុញ្ជតិ, ញាតកានំ បវារិតានំ, អញ្ញស្សត្ថាយ, អត្តនោ ធនេន, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

បឋមបាដិទេសនីយសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

## ២. ទុតិយាទិបាដិទេសនីយសិក្ខាបទានិ

**១២៣៤**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ តេលំ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជន្តិ…បេ… មធុំ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជន្តិ…បេ… ផាណិតំ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជន្តិ…បេ… មច្ឆំ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជន្តិ…បេ… មំសំ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជន្តិ…បេ… ខីរំ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជន្តិ…បេ… ទធឹ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជន្តិ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ ទធឹ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជិស្សន្តិ! កស្ស សម្បន្នំ ន មនាបំ, កស្ស សាទុំ ន រុច្ចតី”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុនិយោ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ… តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ ទធឹ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជិស្សន្តី”តិ…បេ… សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ ទធឹ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ… កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ ទធឹ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជិស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ… ឯវញ្ច បន ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**“យា បន ភិក្ខុនី ទធឹ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជេយ្យ, បដិទេសេតព្ពំ តាយ ភិក្ខុនិយា – ‘គារយ្ហំ, អយ្យេ, ធម្មំ អាបជ្ជឹ អសប្បាយំ បាដិទេសនីយំ, តំ បដិទេសេមី’**”តិ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខុនីនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

**១២៣៥**. តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុនិយោ គិលានា ហោន្តិ។ គិលានបុច្ឆិកា ភិក្ខុនិយោ គិលានា ភិក្ខុនិយោ ឯតទវោចុំ – “កច្ចិ, អយ្យេ, ខមនីយំ, កច្ចិ យាបនីយ”ន្តិ? “បុព្ពេ មយំ, អយ្យេ, ទធឹ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជិម្ហា, តេន នោ ផាសុ ហោតិ, ឥទានិ បន “ភគវតា បដិក្ខិត្ត”ន្តិ កុក្កុច្ចាយន្តា ន វិញ្ញាបេម, តេន នោ ន ផាសុ ហោតី”តិ…បេ… ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ…បេ… អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, គិលានាយ ភិក្ខុនិយា ទធឹ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជិតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

**១២៣៦**. “**យា បន ភិក្ខុនី អគិលានា (តេលំ…បេ… មធុំ…បេ… ផាណិតំ…បេ… មច្ឆំ…បេ… មំសំ…បេ… ខីរំ…បេ…) ទធឹ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជេយ្យ , បដិទេសេតព្ពំ តាយ ភិក្ខុនិយា – ‘គារយ្ហំ, អយ្យេ, ធម្មំ អាបជ្ជឹ អសប្បាយំ បាដិទេសនីយំ, តំ បដិទេសេមី’**”តិ។

**១២៣៧**. **យា បនា**តិ យា យាទិសា…បេ… **ភិក្ខុនី**តិ…បេ… អយំ ឥមស្មឹ អត្ថេ អធិប្បេតា ភិក្ខុនីតិ។

**អគិលានា** នាម យស្សា វិនា ទធិនា ផាសុ ហោតិ។

**គិលានា** នាម យស្សា វិនា ទធិនា ន ផាសុ ហោតិ។

**តេលំ** នាម តិលតេលំ សាសបតេលំ មធុកតេលំ ឯរណ្ឌតេលំ វសាតេលំ។

**មធុ** នាម មក្ខិកាមធុ។ **ផាណិតំ** នាម ឧច្ឆុម្ហា និព្ពត្តំ។ **មច្ឆោ** នាម ឱទកោ វុច្ចតិ។ **មំសំ** នាម យេសំ មំសំ កប្បតិ តេសំ មំសំ។ **ខីរំ** នាម គោខីរំ វា អជិកាខីរំ វា មហិសខីរំ វា យេសំ មំសំ កប្បតិ តេសំ ខីរំ។ **ទធិ** នាម តេសញ្ញេវ ទធិ។

អគិលានា អត្តនោ អត្ថាយ វិញ្ញាបេតិ, បយោគេ ទុក្កដំ។ បដិលាភេន ភុញ្ជិស្សាមីតិ បដិគ្គណ្ហាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ អជ្ឈោហារេ អជ្ឈោហារេ អាបត្តិ បាដិទេសនីយស្ស។

**១២៣៨**. អគិលានា អគិលានសញ្ញា ទធឹ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជតិ, អាបត្តិ បាដិទេសនីយស្ស ។ អគិលានា វេមតិកា ទធឹ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជតិ, អាបត្តិ បាដិទេសនីយស្ស។ អគិលានា គិលានសញ្ញា ទធឹ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជតិ, អាបត្តិ បាដិទេសនីយស្ស។

គិលានា អគិលានសញ្ញា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ គិលានា វេមតិកា, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ គិលានា គិលានសញ្ញា អនាបត្តិ។

**១២៣៩**. អនាបត្តិ គិលានាយ, គិលានា ហុត្វា វិញ្ញាបេត្វា អគិលានា ភុញ្ជតិ, គិលានាយ សេសកំ ភុញ្ជតិ, ញាតកានំ បវារិតានំ, អញ្ញស្សត្ថាយ, អត្តនោ ធនេន, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

អដ្ឋមបាដិទេសនីយសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

ឧទ្ទិដ្ឋា ខោ, អយ្យាយោ, អដ្ឋ បាដិទេសនីយា ធម្មា។ តត្ថាយ្យាយោ បុច្ឆាមិ – “កច្ចិត្ថ បរិសុទ្ធា”? ទុតិយម្បិ បុច្ឆាមិ – “កច្ចិត្ថ បរិសុទ្ធា”? តតិយម្បិ បុច្ឆាមិ – “កច្ចិត្ថ បរិសុទ្ធា”? បរិសុទ្ធេត្ថាយ្យាយោ, តស្មា តុណ្ហី, ឯវមេតំ ធារយាមីតិ។

ភិក្ខុនិវិភង្គេ បាដិទេសនីយកណ្ឌំ និដ្ឋិតំ។

# ៦. សេខិយកណ្ឌំ (ភិក្ខុនីវិភង្គោ)

## ១. បរិមណ្ឌលវគ្គោ

ឥមេ ខោ បនាយ្យាយោ សេខិយា

ធម្មា ឧទ្ទេសំ អាគច្ឆន្តិ។

**១២៤០**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ បុរតោបិ បច្ឆតោបិ ឱលម្ពេន្តី និវាសេន្តិ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ បុរតោបិ បច្ឆតោបិ ឱលម្ពេន្តី និវាសេស្សន្តិ, សេយ្យថាបិ គិហិនិយោ កាមភោគិនិយោ”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុនិយោ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា…បេ…. តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ បុរតោបិ បច្ឆតោបិ ឱលម្ពេន្តី និវាសេស្សន្តី”តិ…បេ…. សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ បុរតោបិ បច្ឆតោបិ ឱលម្ពេន្តី និវាសេន្តីតិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…. កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ បុរតោបិ បច្ឆតោបិ ឱលម្ពេន្តី និវាសេស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ…. ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

“**បរិមណ្ឌលំ និវាសេស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា**”តិ។

បរិមណ្ឌលំ និវាសេតព្ពំ នាភិមណ្ឌលំ ជាណុមណ្ឌលំ បដិច្ឆាទេន្តិយា។ យា អនាទរិយំ បដិច្ច បុរតោ វា បច្ឆតោ វា ឱលម្ពេន្តី និវាសេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច, អស្សតិយា, អជានន្តិយា, គិលានាយ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តិកាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ…បេ…. (សំខិត្តំ)។

## ៧. បាទុកវគ្គោ

**១២៤១**. តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ ឧទកេ ឧច្ចារម្បិ បស្សាវម្បិ ខេឡម្បិ ករោន្តិ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ភិក្ខុនិយោ ឧទកេ ឧច្ចារម្បិ បស្សាវម្បិ ខេឡម្បិ ករិស្សន្តិ, សេយ្យថាបិ គិហិនិយោ កាមភោគិនិយោ”តិ! អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុនិយោ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយន្តានំ ខិយ្យន្តានំ វិបាចេន្តានំ។ យា តា ភិក្ខុនិយោ អប្បិច្ឆា, តា ឧជ្ឈាយន្តិ ខិយ្យន្តិ វិបាចេន្តិ – “កថញ្ហិ នាម ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ ឧទកេ ឧច្ចារម្បិ បស្សាវម្បិ ខេឡម្បិ ករិស្សន្តី”តិ! អថ ខោ ភិក្ខុនិយោ ភិក្ខូនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ ភិក្ខូ [យេ តេ ភិក្ខូ…បេ…. (?)] ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ អថ ខោ ភគវា…បេ…. ភិក្ខូ បដិបុច្ឆិ – “សច្ចំ កិរ, ភិក្ខវេ, ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ ឧទកេ ឧច្ចារម្បិ បស្សាវម្បិ ខេឡម្បិ ករោន្តី”តិ? “សច្ចំ, ភគវា”តិ។ វិគរហិ ពុទ្ធោ ភគវា…បេ…. កថញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខុនិយោ ឧទកេ ឧច្ចារម្បិ បស្សាវម្បិ ខេឡម្បិ ករិស្សន្តិ! នេតំ, ភិក្ខវេ, អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ…បេ…. ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

“**ន ឧទកេ ឧច្ចារំ វា បស្សាវំ វា ខេឡំ វា ករិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា**”តិ ។

ឯវញ្ចិទំ ភគវតា ភិក្ខុនីនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ ហោតិ។

តេន ខោ បន សមយេន គិលានា ភិក្ខុនិយោ ឧទកេ ឧច្ចារម្បិ បស្សាវម្បិ ខេឡម្បិ កាតុំ កុក្កុច្ចាយន្តិ។ ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ…បេ…. អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, គិលានាយ ភិក្ខុនិយា ឧទកេ ឧច្ចារម្បិ បស្សាវម្បិ ខេឡម្បិ កាតុំ។ ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយោ ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសន្តុ –

“**ន ឧទកេ អគិលានា ឧច្ចារំ វា បស្សាវំ វា ខេឡំ វា ករិស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា**”តិ។

ន ឧទកេ អគិលានាយ ឧច្ចារោ វា បស្សាវោ វា ខេឡោ វា កាតព្ពោ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច ឧទកេ អគិលានោ ឧច្ចារំ វា បស្សាវំ វា ខេឡំ វា ករោតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។

អនាបត្តិ អសញ្ចិច្ច, អស្សតិយា, អជានន្តិយា, គិលានាយ, ថលេ កតោ ឧទកំ ឱត្ថរតិ, អាបទាសុ, ឧម្មត្តិកាយ, ខិត្តចិត្តាយ, វេទនាដ្ដាយ, អាទិកម្មិកាយាតិ។

បន្នរសមសិក្ខាបទំ និដ្ឋិតំ។

បាទុកវគ្គោ សត្តមោ។

ឧទ្ទិដ្ឋា ខោ, អយ្យាយោ, សេខិយា ធម្មា។ តត្ថាយ្យាយោ បុច្ឆាមិ – “កច្ចិត្ថ បរិសុទ្ធា”? ទុតិយម្បិ បុច្ឆាមិ – “កច្ចិត្ថ បរិសុទ្ធា”? តតិយម្បិ បុច្ឆាមិ – “កច្ចិត្ថ បរិសុទ្ធា”? បរិសុទ្ធេត្ថាយ្យាយោ, តស្មា តុណ្ហី, ឯវមេតំ ធារយាមីតិ។

សេខិយកណ្ឌំ និដ្ឋិតំ។

# ៧. អធិករណសមថា (ភិក្ខុនីវិភង្គោ)

ឥមេ ខោ បនាយ្យាយោ សត្ត អធិករណសមថា

ធម្មា ឧទ្ទេសំ អាគច្ឆន្តិ។

**១២៤២**. ឧប្បន្នុប្បន្នានំ អធិករណានំ សមថាយ វូបសមាយ សម្មុខាវិនយោ ទាតព្ពោ, សតិវិនយោ ទាតព្ពោ, អមូឡ្ហវិនយោ ទាតព្ពោ, បដិញ្ញាយ ការេតព្ពំ, យេភុយ្យសិកា, តស្សបាបិយសិកា, តិណវត្ថារកោតិ។

ឧទ្ទិដ្ឋា ខោ, អយ្យាយោ, សត្ត អធិករណសមថា ធម្មា។ តត្ថាយ្យាយោ បុច្ឆាមិ – ‘‘កច្ចិត្ថ បរិសុទ្ធា’’? ទុតិយម្បិ បុច្ឆាមិ – ‘‘កច្ចិត្ថ បរិសុទ្ធា’’? តតិយម្បិ បុច្ឆាមិ – ‘‘កច្ចិត្ថ បរិសុទ្ធា’’? បរិសុទ្ធេត្ថាយ្យាយោ, តស្មា តុណ្ហី, ឯវមេតំ ធារយាមីតិ។

អធិករណសមថា និដ្ឋិតា។

ឧទ្ទិដ្ឋំ ខោ, អយ្យាយោ, និទានំ។ ឧទ្ទិដ្ឋា អដ្ឋ បារាជិកា ធម្មា។ ឧទ្ទិដ្ឋា សត្តរស សង្ឃាទិសេសា ធម្មា។ ឧទ្ទិដ្ឋា តីស និស្សគ្គិយា បាចិត្តិយា ធម្មា។ ឧទ្ទិដ្ឋា ឆសដ្ឋិសតា បាចិត្តិយា ធម្មា។ ឧទ្ទិដ្ឋា អដ្ឋ បាដិទេសនីយា ធម្មា។ ឧទ្ទិដ្ឋា សេខិយា ធម្មា។ ឧទ្ទិដ្ឋា សត្ត អធិករណសមថា ធម្មា។ ឯត្តកំ តស្ស ភគវតោ សុត្តាគតំ សុត្តបរិយាបន្នំ អន្វទ្ធមាសំ ឧទ្ទេសំ អាគច្ឆតិ។ តត្ថ សព្ពាហេវ សមគ្គាហិ សម្មោទមានាហិ អវិវទមានាហិ សិក្ខិតព្ពន្តិ។

ភិក្ខុនិវិភង្គោ និដ្ឋិតោ។

បាចិត្តិយបាឡិ និដ្ឋិតា។